

[Zadejte text.]

Fakultní základní škola Ústí nad Labem, České mládeže 230/2, příspěvková organizace

Tvořivá škola

Motto: Škola by měla být místem radostné tvůrčí práce, kterou se od sebe děti a dospělí učí a tak se vzájemně obohacují.

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání
verze 2023/2024 – 1 (platnost od 1.9.2023), č.j. FZŠ 71/2023

OBSAH:**strana**

1.	IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE.....	4
2.	CHARAKTERISTIKA ŠKOLY.....	5
2.1	Materiální prostorové, technické a jiné podmínky.....	6
2.2	Charakteristika žáků a pedagogického sboru.....	6
2.3	Mezinárodní spolupráce, dlouhodobé projekty.....	7
2.4	Spolupráce se ŠR, rodiči žáků, místními i regionálními partnery, PPP a jinými institucemi.....	7
3.	CHARAKTERISTIKA ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU.....	8
3.1	Zaměření školy.....	10
3.2	Výchovné a vzdělávací strategie.....	10
3.3	Zabezpečení žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.....	14
3.4	Zabezpečení vzdělávání žáků mimořádně nadaných.....	16
3.5	Průřezová témata	17
3.5.1	Začlenění průřezových témat, Ochrana člověka za mimořádných událostí.....	28
3.6	Projekty.....	39
3.7	Charakteristika vzdělávacích oblastí.....	42
4.	UČEBNÍ PLÁNY.....	54
4.1	Učební plán I. stupeň ZŠ	54
4.2	Učební plány – II. stupeň ZŠ	56
5.	UČEBNÍ OSNOVY.....	58
5.1	JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE.....	58
5.1.1	ČESKÝ JAZYK I.stupeň	59
5.1.1.1	ČESKÝ JAZYK A LITERATURA II.stupeň.....	83
5.1.2	ANGLICKÝ JAZYK.....	104
5.1.3	NĚMECKÝ JAZYK.....	117
5.1.4	RUSKÝ JAZYK	128
5.2	MATEMATIKA.....	133

5.2.1	MATEMATIKA I.stupeň	135
5.2.2	MATEMATIKA II.stupeň	156
5.3	INFORMATIKA.....	166
5.4	PRVOUKA, PŘÍRODOVĚDA, VLASTIVĚDA.....	183
5.4.1	PRVOUKA.....	183
5.4.2	PŘÍRODOVĚDA.....	194
5.4.3	VLASTIVĚDA.....	201
5.5	DĚJEPIS	212
5.6	VÝCHOVA K OBČANSTVÍ.....	223
5.7	TĚLESNÁ VÝCHOVA.....	236
5.7.1	TĚLESNÁ VÝCHOVA I.STUPEŇ.....	237
5.7.2	TĚLESNÁ VÝCHOVA II.STUPEŇ.....	260
5.8	FYZIKA.....	281
5.9	CHEMIE.....	293
5.10	PŘÍRODOPIS A ZDRAVÍ.....	309
5.11	ZEMĚPIS.....	328
5.12	HUDEBNÍ VÝCHOVA	340
5.12.1	HUDEBNÍ VÝCHOVA I.STUPEŇ.....	340
5.12.2	HUDEBNÍ VÝCHOVA II.STUPEŇ.....	353
5.13	VÝTVARNÁ VÝCHOVA.....	359
5.13.1	VÝTVARNÁ VÝCHOVA I.STUPEŇ.....	359
5.13.2	VÝTVARNÁ VÝCHOVA II.STUPEŇ.....	373
5.14	PRAKTICKÉ ČINNOSTI.....	380
5.14.1	PRAKTICKÉ ČINNOSTI I.STUPEŇ.....	380
5.14.2	PRAKTICKÉ ČINNOSTI II.STUPEŇ.....	397
5.15	VOLITELNÉ PŘEDMĚTY.....	403
6	PRAVIDLA PRO HODNOCENÍ ŽÁKŮ A AUTOEVALUACE ŠKOLY.....	448
6.1	HODNOCENÍ ŽÁKŮ	448
6.2	EVALUACE A AUTOEVALUACE ŠKOLY	456

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

PŘEDKLADATEL A ZŘIZOVATEL

ŠKOLA: Fakultní základní škola Ústí nad Labem, České mládeže 230/2, příspěvková organizace

ŘEDITELKA ŠKOLY: Mgr., Bc. Petra Holasová

ZŘIZOVATEL ŠKOLY: Město Ústí nad Labem, Magistrát města Ústí nad Labem, Velká Hradební 8, 400 01 Ústí nad Labem
Tel: 475 241 111

IČ: 44553315

DIČ: CZ44553315

IZO: 102 517 347

KOORDINÁTOR ŠVP: Mgr., Bc. Petra Holasová

KONTAKTY: Tel: 475 209 079, zs23ul@iol.cz, www.zsceskemladeze.cz

ŠVP verze 2023/2024 – 1 (platnost od 1.9.2023), č.j. FZŠ 71/2023

2. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Škola sdružuje:

ZÁKLADNÍ ŠKOLU	kapacita 505 žáků
ŠKOLNÍ DRUŽINU	kapacita 145 dětí
ŠKOLNÍ KLUB	kapacita 16 dětí
ŠKOLNÍ JÍDELNU	

Plně organizovaná základní škola s vymezenou spádovou oblastí centrum města. Škola je zároveň jedním ze vzdělávacích středisek činnostního učení - Tvořivé školy. Kapacitně je škola plně vytížena.

Organizaci základního vzdělávání včetně možnosti zřízení přípravných tříd základní školy upravuje § 46 a 47 školského zákona č. 561/2004 Sb. Průběh základního vzdělávání se řídí § 49 a 50 školského zákona č. 561/2004 Sb. Podrobnosti o organizaci a průběhu základního vzdělávání stanoví Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ve vyhlášce č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, ve znění pozdějších předpisů.

2.1 Materiální, prostorové, technické a jiné podmínky

- **materiální**

Kvalitní vybavení pomůckami, učebnicemi, učebními texty, digitálními technologiemi s připojením k internetu
Kvalitní kopírovací zařízení
Tři kvalitně vybavené přenosné počítačové učebny pro výuku informatiky
Kvalitně vybavená multimediální učebna
Počítačová síť rozvedená do všech učeben a kabinetů
Obnova žákovského nábytku a školních tabulí v učebnách
Zajištění prostředků na DVPP

- **prostorové**

Počet kmenových učeben odpovídá počtu tříd, učebny jsou vybavené funkčním zařízením s připojením k internetu
Odborné učebny a pracovny: fyzika a chemie, multimediální učebna, žákovská kuchyňka, výtvarná dílna, učebna s keramickou dílnou, dílny pro pracovní činnosti, hudebna, venkovní učebna
Prostory pro dělenou jazykovou výuku
Tělocvična, hřiště, školní zahrádka

- **hygienické**

Instalace šatních skříněk pro žáky
Zmodernizovaná sociální zařízení
Obnova žákovského nábytku
Zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků
Organizační zajištění režimu školy s ohledem na psychické a fyzické zdraví žáků

2.2 Charakteristika žáků a pedagogického sboru

Odborná a pedagogická kvalifikovanost pedagogického sboru činí téměř 100 %.

Jedna výchovná poradkyně s odpovídající kvalifikací.

Dvě ICT koordinátorky, z toho jedna s odpovídající kvalifikací.

Koordinátorka EVVO.

Dvě metodičky prevence rizikového chování, z toho jedna s odpovídající kvalifikací.

Jedna koordinátorka školního vzdělávacího programu s odpovídající kvalifikací.

Dva koordinátoři školního žákovského parlamentu.

Dva koordinátoři pro podporu nadání.

Další vzdělávání dlouhodobě, systematicky orientováno na inovační procesy ve školství.

Učitelé působí zároveň pravidelně jako vedoucí pedagogických praxí studentů UJEP.

Dostatek vyškolených pedagogů pro práci se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.

Učitelé působí jako vedoucí zájmových kroužků pro žáky školy, pořádají se různé mimoškolní akce.

Učitelé se společně se žáky zapojují do různých projektů přesahujících rámec školy.

Někteří pedagogové působí jako lektori v rámci dalšího vzdělávání učitelů zaštitěného občanským sdružením „Tvořivá škola“.

Školu navštěvují žáci nejen ze spádového obvodu školy, ale i z dalších částí města a okolních příměstských oblastí. Škola je otevřená přijetí žáků, jejichž rodiče projevují zájem o priority předloženého vzdělávacího programu.

Počty tříd v ročnících 2 – 3, průměrný počet žáků ve třídě nepřesahuje počet 24.

2.3 Mezinárodní spolupráce, dlouhodobé projekty

- Zapojování do projektů souvisejících s environmentální výchovou žáků
- Škola se průběžně zapojuje do **mezinárodních projektů spolupráce škol** (EU – Erasmus+)
- Spolupráce s PČR - dopravní výchova, ve 4.třídách testování a nácvik na dopravním hřišti
- Pořádání zahraničních motivačních výjezdů, zahraničních exkurzí
- Projektová činnost v rámci **přeshraniční spolupráce** – německý jazyk

2.4 Spolupráce se sdružením rodičů, rodiči žáků, místními i regionálními partnery, PPP a jinými institucemi

- Základní prvkem vzájemné komunikace a spolupráce rodičů a školy je funkční **Sdružení rodičů Fakultní základní školy - České mládeže**, občanské sdružení
- Dohled nad vzdělávacími aktivitami školy a hospodařením neformálně zajišťuje **Školská rada** – orgán školy umožňující zákonným zástupcům nezletilých žáků, pedagogickým pracovníkům školy, zřizovateli a dalším osobám podílet se na správě školy
- Úzký kontakt školy funguje se zřizovatelem reprezentovaným **Magistrátem města Ústí nad Labem**
- Škola využívá služeb **Pedagogicko-psychologické poradny** Ústí nad Labem
- Škola každoročně pořádá **Den otevřených dveří**, kdy mají zájemci možnost nahlédnout přímo do výuky
- Pravidelně se aktualizují **webové stránky školy**, které prezentují veškerou činnost a nabízejí kontakty na všechny zaměstnance
- Pravidelně se organizují **třídní schůzky** pro dostatečnou informovanost rodičů, výchovné poradkyně i ostatní vyučující nabízí **konzultační hodiny**
- Škola je otevřená rodičům stále, kdykoliv mimo vyučovací hodinu jsou učitelé i zástupci vedení školy ochotni domluvit si schůzku
- Škola zve **redaktory tisku** a regionální **televize** na významné akce
- Na škole je pravidelně volen **žakovský parlament**, který se podílí na chodu školy. Jeho existence přispívá k výchově k demokratickému myšlení. Práva a povinnosti členů ŽP jsou obsaženy ve smlouvě uzavřené mezi členem ŽP a vedením školy.
- Škola dlouhodobě spolupracuje s Vyšší odbornou školou zdravotnickou a Střední školou zdravotnickou v Ústí nad Labem a jinými středními školami, rovněž s fakultami UJEP

3. Charakteristika školního vzdělávacího programu

Objektivní faktory, které mají pozitivní vliv na kvalitu školy:

1. Spolupracující pedagogický sbor zajímající se o inovace ve výchově a vzdělávání žáků, využívání činnostního učení ve výuce
 2. Poloha v centru města a z toho vyplývající poměrně snadná dostupnost školy i z okolních oblastí
 3. Spolupráce s pedagogickou fakultou UJEP, kdy učitelé vedou praxe studentů a i z tohoto důvodu své výukové metody neustále vylepšují a inovují
- Při tvorbě vzdělávacího programu vyšli autoři z tradic školy v oblasti inovativních programů a projektů:
 1. výuky podle programu TVOŘIVÁ ŠKOLA – činnostní učení
 2. projektů spolupráce škol – ERASMUS+
 - Pro rozvoj zájmů, dovedností a využití volného času zajišťuje škola dlouhodobě pestrou nabídku zájmových činností v rámci nepovinných předmětů, kroužků a školní družiny.
 - Snahy o zlepšování partnerských vztahů mezi žáky a pedagogy a zpestření výchovně vzdělávacích aktivit podporují tradiční celoškolní akce, které jsou organizovány formou projektových dnů školy, ale také odpoledních, nad rámec vyučování, dále formou výjezdů na vzdělávací a ozdravné pobyty.
 - Individuální péče pedagogů o žáky se projevuje četností zapojení žáků v soutěžích, olympiádách a přehlídkách v oblasti vzdělávání i zájmových činností.
 - Do života školy integrujeme plnohodnotně žáky se specifickými vzdělávacími potřebami nebo vývojovými a zdravotními poruchami i žáky talentované a nadané.
 - Žáci naší školy tvoří velký podíl studentů na víceletých gymnáziích.
 - Škola chápe své poslání jako službu žákům a jejich rodičům. Kvalitní komunikace s rodičovskou veřejností je jednou z priorit. Proto na škole funguje aktivní sdružení rodičů, funkční školská rada a žakovský parlament.
 - Pro zajištění kvalitního chodu školy klade vedení důraz na vzájemnou informovanost zaměstnanců, jejich kontrolu a na péči o ně. Vedení školy podporuje další vzdělávání pedagogů, přenášení inovací, včetně zapojení studentů pedagogické fakulty do praxe.
 - Zajištění vzdělávacího programu podmiňuje také ekonomická situace školy. Škola je od roku 1994 právním subjektem. Zvyšuje se tak možnost nabídky vzdělávacích a mimoškolních činností pro žáky a rodiče. Prioritami je rozšiřování a zkvalitňování prostor pro vyučování a zlepšování vybavení školy výukovým zařízením a pomůckami.

3.1 Zaměření školy

Naše škola zajistí svým žákům kvalitní základní všeobecné vzdělání orientované na životní praxi a na další studium.

Vzdělávací metody a prostředky směřují k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků, zejména pak vedou žáky k samostatnosti, tvořivosti, přemýšlení, vzájemné toleranci a úctě, k rozvoji čtenářské a informační gramotnosti, k rozvoji komunikačních dovedností a spolupráci, učí žáka, jak se učit.

Důraz je kladen na podporu psychického a fyzického zdraví žáků, pocit celkové pohody podstatný jednak pro žáky, kterým pomáhá se do školy těšit a dosahovat v ní lepších výsledků v učení, ale také je možností uvědomit si a projevit vlastní osobnost (sebeurčení) včetně aktivní participace na dění ve škole (možnost spolurozhodovat o záležitostech, které se žáka dotýkají). Zároveň je podstatný i pro pedagogický sbor též jako prevence proti syndromu vyhoření. Škola se zaměřuje na integraci minorit a žáků se speciálními poruchami učení, na kvalitní vývoj žáků nadaných, na používání činnostních metod učení. Činnostní učení je v podstatě metoda objevování. Žáci objevují principy a zákonitosti jevů a problémů sami, na základě kroků doporučených učitelem. Vlastním objevováním, manipulací s pomůckami a vlastní tvorbou úloh si žáci poměrně rychle a především trvale osvojí praktické zkušenosti, k čemu bude nový poznatek sloužit.

Prostředkem k procvičování učiva jsou konkrétní příklady a situace, které přináší každodenní život kolem nás, a tak má pro žáky osobní smysl, zároveň se zaměřuje na zvládnutí podstatných jevů. Příklady a názory učí žáka vnímat učení jako činnost důležitou pro vlastní život i existenci okolního světa. V průběhu vzdělávacích procesů je ve středu zájmu sebekontrola, sebehodnocení a samostatné rozhodování žáka. Učí se pracovat sám a spolupracovat v týmu. Činnostní vyučování nevyžaduje žádnou zásadní změnu organizace vyučování ve škole, přitom vytváří prostor pro všechny organizační formy a moderní metody vyučování uvnitř třídy. Vizualizace myšlení prostřednictvím názorných hmatatelných pomůcek zprostředkovává učiteli stálou kontrolu nad prací všech žáků.

Dramatizace, hraní rolí a společné řešení problémů rovněž utvářejí podmínky pro rozvoj kooperace. K základním pracovním metodám činnostního učení patří projektové vyučování, využívání mezipředmětových vztahů, individualizace (samoučení), práce ve skupinách, tvořivá práce s učebnicemi, pracovními sešity, didaktickými pomůckami. K žákovi se v rámci činnostního učení přistupuje jako k jedinečné osobnosti, která se aktivně podílí na vlastním vzdělávání. Učitel podporuje rozvoj vnitřní motivace žáků ve výuce, akceptuje náměty žáků, vytváří přirozený prostor pro poznávací aktivity a přijímá osobní odpovědnost za celkovou úroveň jejich vzdělanosti. Škola zprostředkovává i vzdělávání ve venkovním prostředí v přímém kontaktu s přírodou. V případě zájmu ze strany zákonných zástupců a vhodných podmínek zajišťuje škola všeobecné vzdělávání rovněž v období školní prázdnin. Škola také vytváří podmínky pro smysluplné využití volného času v zájmových aktivitách.

3.2 Výchovné a vzdělávací strategie

Během výuky jsou rozvíjeny vědomosti, dovednosti i postoje, jejich vývoj neprobíhá izolovaně. Směřujeme k dosažení kompetencí, což znamená, že je žák vybaven souborem vědomostí, dovedností a postojů propojených tak výhodně, že díky tomu člověk může vhodně zvládnout úkoly a situace, do kterých se ve studiu, při práci i v osobním životě dostává.

Kompetence k učení – osvojení si strategií učení a motivování pro celoživotní učení

Na konci základního vzdělávání žák:

- vybírá a využívá pro efektivní učení vhodné způsoby, metody a strategie, plánuje, organizuje a řídí vlastní učení, projevuje ochotu věnovat se dalšímu studiu a celoživotnímu učení
- vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě
- operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí, propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na matematické, přírodní, společenské a kulturní jevy
- samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti
- poznává smysl a cíl učení, má pozitivní vztah k učení, posoudí vlastní pokrok a určí překážky či problémy bránící učení, naplánuje si, jakým způsobem by mohl své učení zdokonalit, kriticky zhodnotí výsledky svého učení a diskutuje o nich

Během výuky je kladen důraz na čtení s porozuměním, práci s textem, vyhledávání a třídění informací. Na základě pochopení informací pak usilujeme o to, aby žáci informace propojili a efektivně využili v procesu učení. Využíváme metody pozorování a experimentování, ze kterých se vyvozuje využití v budoucnosti. Část výuky probíhá i v terénu formou bádání. Žáci jsou vedeni k sebehodnocení, k pochopení smyslu a cíle učení, k efektivnímu využití učení v praktickém životě. Individuální přístup dává žákovi šanci zažít úspěch, umožňujeme mu realizovat vlastní nápady, podněcujeme tvořivost. Podporujeme zájem o účast v soutěžích, dovolíme rodičům kdykoliv nahlédnout do procesu výuky.

Kompetence k řešení problémů – podněcování tvořivého myšlení, logického uvažování a k řešení problémů

Na konci základního vzdělávání žák:

- vnímá nejrůznější problémové situace ve škole i mimo ni, rozpozná a pochopí problém, přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách, promyslí a naplánuje způsob řešení problémů a využívá k tomu vlastního úsudku a zkušeností
- vyhledá informace vhodné k řešení problému, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívá získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení, nenechá se odradit případným nezdarem a vytrvale hledá konečné řešení problému
- samostatně řeší problémy; volí vhodné způsoby řešení; užívá při řešení problémů logické, matematické a empirické postupy
- ověřuje prakticky správnost řešení problémů a osvědčené postupy aplikuje při řešení obdobných nebo nových problémových situací, sleduje vlastní pokrok při zdolávání problémů
- kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů zhodnotí

Žáky motivujeme zařazováním problémových úloh z praktického života. Vedeme je ke schopnosti vyhledat si veškeré potřebné informace ze všech možných zdrojů včetně internetu a vyhledané informace pak umět používat, objevovat různé varianty řešení problémů, nevzdávat při počátečním neúspěchu. Žáci se učí samostatnému řešení problémů a používání logických, matematických a empirických postupů. Učíme žáky činit svá rozhodnutí a zhodnotit výsledky svých činů. V rámci výuky i v mimoškolních aktivitách zařazujeme různé druhy

monoprojektů. Žáci se pravidelně prezentují ve školních novinách, které jsou celoročně vystaveny na chodbě a pravidelně obnovovány. Starší žáci často pomáhají při různých akcích svým mladším spolužákům.

Kompetence komunikativní – vedení žáků k všestranné a účinné komunikaci

Na konci základního vzdělávání žák:

- formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu
- naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhájí svůj názor a vhodně argumentuje
- rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků, přemýšlí o nich, reaguje na ně a tvořivě je využívá ke svému rozvoji a k aktivnímu zapojení se do společenského dění
- využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem
- využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi

Učíme žáky obhájit si svůj názor, ale také vyslechnout názory ostatních a vhodně argumentovat, formulovat své myšlenky souvisle a kultivovaně jak v ústním, tak v písemném projevu. Důraz je také kladen na porozumění různým typům textů a záznamů a jiných komunikačních prostředků, využívání informačních a komunikačních prostředků pro kvalitní komunikaci s okolním světem. Učitelé učí žáky kontrolovat svou řeč, objasnit své myšlenky krok za krokem, zajistit plynulost a spisovnost mluvy, respektování situace, snahu o porozumění všech naslouchajících. Různými školními i mimoškolními aktivitami podporujeme přátelské vztahy ve třídách i mezi jednotlivými třídami. Ve výběru metod často používáme práci ve dvojicích a ve skupinách jako velmi efektivní vyučovací metodu. Podporujeme žáky v komunikaci se žáky jiných škol /projekty SOCRATES, NAEP apod./

Kompetence sociální a personální – rozvíjení schopnosti spolupráce a respektu k práci vlastní i ostatních

Na konci základního vzdělávání žák:

- účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce
- podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívá k upevňování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá
- přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají
- vytváří si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj; ovládá a řídí svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty

Během výuky podporujeme při vhodných činnostech princip vzájemné spolupráce a pomoci. Snažíme se, aby každé dítě mělo šanci zažít pocit úspěchu a dokázalo se chopit různých rolí v kolektivu. Vlastní důsledností se snažíme, aby žáci vždy přesně znali daná pravidla, podíleli se na jejich vytváření, dokázali je akceptovat a měli pocit spravedlnosti, ze kterého pak vyplývají i jejich postoje. Snažíme se pro spolupráci navozovat reálné a praktické situace. Každý žák účinně spolupracuje ve skupině a pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce. Podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu na základě ohleduplnosti a úcty.

Kompetence občanské – žák jako svobodná a zodpovědná osobnost uplatňující svá práva a plnící své povinnosti

Na konci základního vzdělávání žák:

- respektuje přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, je schopen vcítit se do situací ostatních lidí, odmítá útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí
- chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu
- rozhoduje se zodpovědně podle dané situace, poskytne dle svých možností účinnou pomoc a chová se zodpovědně v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka
- respektuje, chrání a ocení naše tradice a kulturní i historické dědictví, projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost, aktivně se zapojuje do kulturního dění a sportovních aktivit
- chápe základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, respektuje požadavky na kvalitní životní prostředí, rozhoduje se v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti
- Žáci si stanovují pravidla chování, která navazují na Školní řád. Učíme žáky respektovat individuální rozdíly, respektovat daná pravidla. Věnujeme se rozvoji myšlení v ekologicky zaměřených souvislostech, vedeme žáky ke konkrétní péči o životní prostředí, například třídění odpadu, péče o okolí školy, používání vybraných materiálů při pracovním vyučování, šetření energií, materiálů. Učíme žáky chápat základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, uvědomit si svá práva i své povinnosti. Přípravujeme žáky na chování v krizových situacích. Učíme je respektu k přírodnímu a kulturnímu dědictví národa, vytváříme pozitivní postoj k uměleckým dílům.

Kompetence pracovní – rozvíjení schopností žáků uplatňování získaných vědomostí a dovedností při profesní orientaci

Na konci základního vzdělávání žák:

- používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky, adaptuje se na změněné nebo nové pracovní podmínky
- přistupuje k výsledkům pracovní činnosti nejen z hlediska kvality, funkčnosti, hospodárnosti a společenského významu, ale i z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých, ochrany životního prostředí i ochrany kulturních a společenských hodnot
- využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost, činí podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření
- orientuje se v základních aktivitách potřebných k uskutečnění podnikatelského záměru a k jeho realizaci, chápe podstatu, cíl a riziko podnikání, rozvíjí své podnikatelské myšlení

Nabízeným výběrem volitelných předmětů směřujeme žáky k jejich budoucí profesi. Zároveň nabízíme práci v zájmových útvarech, které mohou mít také vliv na práci v budoucím povolání. Výuku doplňujeme o exkurze v rámci různých profesních oblastí. Pro žáky osmých tříd je vypracován plán k volbě povolání. Žáci se učí bezpečně používat materiály, nástroje a vybavení, přistupovat k výsledkům činnosti nejen z hlediska kvality, ale i z hlediska ochrany zdraví. Orientují se v základních aktivitách potřebných k uskutečnění podnikatelského záměru a k jeho realizaci, chápou podstatu, cíl a riziko podnikání.

Kompetence digitální

Na konci základního vzdělávání žák:

- ovládá běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby; využívá je při učení i při zapojení do života školy a do společnosti; samostatně rozhoduje, které technologie pro jakou činnost či řešený problém použít
- získává, vyhledává, kriticky posuzuje, spravuje a sdílí data, informace a digitální obsah, k tomu volí postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu
- vytváří a upravuje digitální obsah, kombinuje různé formáty, vyjadřuje se za pomoci digitálních prostředků
- využívá digitální technologie, aby si usnadnil práci, zautomatizoval rutinní činnosti, zefektivnil či zjednodušil své pracovní postupy a zkvalitnil výsledky své práce
- chápe význam digitálních technologií pro lidskou společnost, seznamuje se s novými technologiemi, kriticky hodnotí jejich přínosy a reflektuje rizika jejich využívání
- předchází situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, situacím s negativním dopadem na jeho tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních; při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí jedná eticky

3.3 Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Žákem se speciálními vzdělávacími potřebami je žák, který k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Tito žáci mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření § 16 odst. 9 školského zákona).

Postup školy při poskytování podpůrných opatření prvního stupně – plán pedagogické podpory

- Při zjištění obtíží a speciálních vzdělávacích potřeb žáka informuje vyučující daného předmětu třídního učitele.

- Třídní učitel je zodpovědný za vytvoření plánu pedagogické podpory žáka (PLPP).
- S plánem pedagogické podpory seznámí škola žáka, zákonného zástupce žáka, všechny vyučující žáka a další pedagogické pracovníky podílející se na provádění tohoto plánu. Seznámení s PLPP jmenovaní potvrdí svým podpisem.
- Poskytování podpůrných opatření prvního stupně třídní učitel ve spolupráci s ostatními vyučujícími průběžně vyhodnocuje. V případě potřeby třídní učitel plán pedagogické podpory průběžně aktualizuje v souladu s vývojem speciálních vzdělávacích potřeb žáka. Nejpozději po 3 měsících od zahájení poskytování podpůrných opatření poskytovaných na základě plánu pedagogické podpory třídní učitel vyhodnotí, zda podpůrná opatření vedou k naplnění stanovených cílů. Pokud se daná opatření ukáží jako nedostatečná, třídní učitel zákonnému zástupci žáka doporučí využití poradenské pomoci školského poradenského zařízení.
- Pokud jsou daná opatření dostatečná, pedagogičtí pracovníci nadále pokračují v jejich realizaci a úpravách dle potřeb žáka.
- Žáci z prostředí, které je kulturně nebo jazykově odlišné, mají zpravidla největší potíže se znalostí vzdělávacího jazyka. Zvýšenou pozornost osvojení si jazyka je třeba věnovat nejen přímo při vyučování, ale také při neformálních aktivitách, a tím začlenit dítě co nejlépe do komunity ostatních. Důraz klademe na kulturní zvyklosti a tradice při rozmanitých mimoškolních aktivitách. Zároveň se snažíme o to, aby kolektiv žáka akceptoval a respektoval jeho zvláštnosti. V případě potřeby vypracujeme individuální vzdělávací program.

Postup školy při tvorbě individuálního vzdělávacího plánu žáka se speciálními vzdělávacími potřebami (IVP)

- V případě, že opatření vyplývající z Plánu pedagogické podpory žáka nejsou dostačující, třídní učitel doporučí zákonnému zástupci žáka návštěvu školského poradenského zařízení.
- Škola bezodkladně předá hodnocení plánu pedagogické podpory školskému poradenskému zařízení.
- Pokud školské poradenské zařízení doporučí vzdělávání žáka dle individuálního vzdělávacího plánu, zákonný zástupce podá žádost o vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu. Ředitel školy žádost posoudí a v případě vyhovění žádosti zajistí zpracování IVP.
- Za tvorbu IVP, spolupráci se školským poradenským zařízením a spolupráci se zákonnými zástupci je odpovědný třídní učitel. IVP vytváří třídní učitel ve spolupráci s vyučujícími dotčených předmětů, podklady kontroluje a konzultuje se školským poradenským zařízením. IVP vzniká bez zbytečného odkladu, nejpozději do 1 měsíce od obdržení doporučení.
- S IVP jsou seznámeni všichni vyučující, žák a zákonný zástupce žáka.
- Zákonný zástupce stvrdí seznámení s IVP podpisem informovaného souhlasu. Ostatní zúčastnění IVP podepíší.
- Poskytování podpůrných opatření třídní učitel ve spolupráci s ostatními vyučujícími průběžně vyhodnocuje. V případě potřeby učitel daného předmětu individuální vzdělávací plán průběžně aktualizuje v souladu s vývojem speciálních vzdělávacích potřeb žáka.
- Školské poradenské zařízení 1x ročně vyhodnocuje naplňování individuálního vzdělávacího plánu. - Pokud jsou daná opatření dostatečná, pedagogičtí pracovníci nadále pokračují v jejich realizaci a úpravách dle potřeb žáka.

- Stejný postup platí, i pokud zákonný zástupce žáka vyhledal pomoc školského poradenského zařízení i bez vyzvání školy
- V případě podpůrného opatření (spočívajícího v úpravě očekávaných výstupů) pro žáky s LMP od třetího stupně podpory, bude pro tvorbu IVP využívána minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření stanovená v RVP ZV.
- Žáci mají možnost celoročně docházet do hodin pro ambulantní nápravu, kde je upřednostněn individuální přístup a používání vhodných didaktických pomůcek.
- Pro úspěšné vzdělávání těchto žáků stále zkvalitňujeme připravenost pedagogických pracovníků formou seminářů a školení. Všichni naši pedagogové, kteří se věnují dětem s poruchami učení mají pro toto odpovídající kvalifikaci.
- Seznámíme spolužáky s rozdílným způsobem hodnocení.
- V hodinách ponecháváme dítěti potřebné pomůcky.
- Zjišťujeme co největší množství speciálních pomůcek určených pro ambulantní nápravu.
- Při práci s dětmi se specifickými poruchami učení se snažíme o maximální spolupráci s rodiči

3.4 Zabezpečení vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných

Postup školy při průběhu tvorby, realizace a vyhodnocení PLPP a IVP mimořádně nadaného žáka

- Individuální vzdělávací plán mimořádně nadaného žáka sestavuje třídní učitel ve spolupráci s učiteli vyučovacích předmětů, ve kterých se projevuje mimořádné nadání žáka, s výchovným poradcem, koordinátorem pro podporu nadání a školským poradenským zařízením.
- IVP mimořádně nadaného žáka má písemnou podobu a při jeho sestavování spolupracuje třídní učitel s rodiči mimořádně nadaného žáka. Při sestavování IVP vycházíme z obsahu IVP stanoveného v § 28 vyhlášky č. 27/2016 Sb. Práce na sestavování IVP jsou zahájeny okamžitě po obdržení doporučení školského poradenského zařízení. IVP je sestaven nejpozději do jednoho měsíce od obdržení doporučení školského poradenského zařízení. Součástí IVP je termín vyhodnocení naplňování IVP a může též obsahovat i termín průběžného hodnocení IVP, je-li to účelné. IVP může být zpracován i pro kratší období než je školní rok. IVP může být doplňován a upravován v průběhu školního roku.
- Výchovný poradce zajistí písemný informovaný souhlas zákonného zástupce žáka, bez kterého nemůže být IVP prováděn. Výchovný poradce po podpisu IVP zákonným zástupcem žáka a získání písemného informovaného souhlasu zákonného zástupce žáka předá informace o zahájení poskytování podpůrných opatření podle IVP vedení školy, které je zaznamená do školní matriky.“
- Zařazení problematiky výchovy a vzdělávání nadaných žáků vyžaduje náročnější přípravu učitelů v jednotlivých předmětech. Snažíme se vyhovět potřebám těchto žáků především rozšiřováním učební látky, umožníme jim práci na PC, individuálně jim nabízíme různou naučnou literaturu, zadáváme jim náročnější úkoly, pověřujeme je samostatným řízením skupin, dáváme jim prostor pro hlubší zkoumání. Případně spolupracujeme s odpovídající institucí (např. Společnost pro talent a nadání, MENZA). V rámci předmětu, ve kterém se nadání žáka projevuje, umožníme žákovi navštěvování vyššího ročníku /například matematika/. U žáků s hudebním nadáním využijeme jeho schopností jako partnera vyučujícího,

„pomocníka“, žáci výtvarně nadaní používají více dostupných výtvarných technik. Technicky a manuálně nadaný žák pomáhá řídit při činnostech skupinu, sportovně nadané žáky zapojujeme do soutěží i mimo školu. Vedeme tyto žáky k toleranci, ochotě a úctě k ostatním.

3.5 Průřezová témata

Průřezová témata reprezentují okruhy aktuálních problémů současného světa a stávají se významnou a nedílnou součástí základního vzdělávání. Jsou důležitým formativním prvkem základního vzdělávání, vytvářejí příležitosti pro individuální uplatnění žáků i pro jejich vzájemnou spolupráci a pomáhají rozvíjet osobnost žáka především v oblasti postojů a hodnot.

Všechna průřezová témata mají jednotné zpracování. Obsahují **Charakteristiku průřezového tématu**, v níž je zdůrazněn význam a postavení průřezového tématu v základním vzdělávání. Dále je vyjádřen vztah ke vzdělávací oblasti a **přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka** jak v oblasti vědomostí, dovedností a schopností, tak v oblasti postojů a hodnot. Obsah průřezových témat je rozpracován do **tematických okruhů**.

Tematické okruhy průřezových témat procházejí napříč vzdělávacími oblastmi a umožňují propojení vzdělávacích obsahů oborů. Tím přispívají ke komplexnosti vzdělávání žáků a pozitivně ovlivňují proces utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků. Žáci dostávají možnost utvářet si integrovaný pohled na danou problematiku a uplatňovat širší spektrum dovedností.

V etapě základního vzdělávání jsou vymezena tato průřezová témata:

- **Osobnostní a sociální výchova**
- **Výchova demokratického občana**
- **Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech**
- **Multikulturní výchova**
- **Environmentální výchova**
- **Mediální výchova**

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

Charakteristika průřezového tématu

Průřezové téma **Osobnostní a sociální výchova** v základním vzdělávání akcentuje formativní prvky, orientuje se na subjekt i objekt, je praktické a má každodenní využití v běžném životě. Reflektuje osobnost žáka, jeho individuální potřeby i zvláštnosti. Jeho smyslem je pomáhat každému žákovi utvářet praktické životní dovednosti.

Specifikou Osobnostní a sociální výchovy je, že se učivem stává sám žák, stává se jím konkrétní žakovská skupina a stávají se jím více či méně běžné situace každodenního života. Jejím smyslem je pomáhat každému žákovi hledat vlastní cestu k životní spokojenosti založené na dobrých vztazích k sobě samému i k dalším lidem a světu.

Vztah osobnostní a sociální výchovy ke vzdělávací oblasti **Jazyk a jazyková komunikace** je založen na samotném faktu komunikační podstaty jazyka s tím, že se zaměřuje na každodenní verbální komunikaci jako na klíčový nástroj jednání v různých životních situacích. Prohlubuje vztah mezi verbální a neverbální složkou komunikace a rozšiřuje specifické aplikace jazyka o sociální dovednosti. Vzdělávací oblast **Člověk a jeho svět** lze naplňovat prostřednictvím témat směřujících k sebepoznání, zdravému sebepečení, seberegulaci a k udržení psychického zdraví - psychohygieně, komunikaci, mezilidským vztahům. Úzká je vazba ke vzdělávací oblasti **Člověk a společnost**, a to k Výchově k občanství a k jejím částem "Člověk ve společnosti", "Člověk jako jedinec". Konkrétně k tématům "lidská setkání, vztahy mezi lidmi, zásady lidského soužití" (Člověk ve

společnosti) a "podobnost a odlišnost lidí, vnitřní svět člověka, osobní rozvoj" (Člověk jako jedinec). Všechna tato témata jsou v Osobnostní a sociální výchově vnímána jako samostatná. Osobnostní a sociální výchova klade důraz na získávání praktických dovedností spjatých s uvedenými tématy. Vazba ke vzdělávací oblasti **Člověk a příroda** se týká evoluce lidského chování, zvířecí a lidské komunikace a seberegulačního jednání jako základního ekologického principu. Nabízí též možnosti rozvoje emocionálních vztahů, osobních postojů a praktických dovedností ve vztahu k přírodnímu prostředí. Vazba na vzdělávací oblast **Umění a kultura** se týká především společného zaměření na rozvoj smyslového vnímání, kreativity, vnímání a utváření mimouměleckého estetického - jako např. estetiky chování a mezilidských vztahů a chápání umění jako prostředku komunikace a osvojování si světa. V osobnostní a sociální výchově lze účinně využít různých postupů dramatické výchovy. Doplnující vzdělávací obor Propojení se vzdělávací oblastí **Člověk a zdraví** je v tématech reflektujících fyzickou stránku člověka, sociální vztahy, komunikaci a rozhodování v běžných i vypjatých situacích. Osobnostní a sociální výchova tak může napomoci k získání dovedností vztahujících se k zdravému duševnímu a sociálnímu životu. Rovněž přispívá k realizaci vzdělávací oblasti **Člověk a svět práce**, zejména zdokonalováním dovedností týkajících se spolupráce a komunikace v týmu a v různých pracovních situacích.

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

- vede k porozumění sobě samému a druhým
- napomáhá k zvládnutí vlastního chování
- přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů ve třídě i mimo ni
- rozvíjí základní dovednosti dobré komunikace a k tomu příslušné vědomosti
- utváří a rozvíjí základní dovednosti pro spolupráci
- umožňuje získat základní sociální dovednosti pro řešení složitých situací (např. konfliktů)
- formuje studijní dovednosti
- podporuje dovednosti a přináší vědomosti týkající se duševní hygieny

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

- pomáhá k utváření pozitivního (nezraňujícího) postoje k sobě samému a k druhým
- vede k uvědomování si hodnoty spolupráce a pomoci
- vede k uvědomování si hodnoty různosti lidí, názorů, přístupů k řešení problémů
- přispívá k uvědomování mravních rozměrů různých způsobů lidského chování
- napomáhá primární prevenci sociálně patologických jevů a škodlivých způsobů chování

Tematické okruhy průřezového tématu

Tematické okruhy osobnostní a sociální výchovy jsou členěny do tří částí, které jsou zaměřeny na osobnostní, sociální a mravní rozvoj. Všechna uvedená témata se uskutečňují prakticky, prostřednictvím vhodných her, cvičení, modelových situací a příslušných diskusí.

Vzhledem k tomu, že se jedná o živá setkání dotýkající se osobní existence, je třeba počítat s tím, že na různé věci budou mít žáci různé názory, že se může objevit odmítání témat či technik, ostych, případně že některé hry tzv. "nevyjdou". Právě tyto okamžiky však bývají v Osobnostní a sociální výchově velmi užitečné, neboť nabízejí příležitost k přemýšlení o tom, co se děje.

Osobnostní rozvoj

- **Rozvoj schopností poznávání** - cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů; dovednosti pro učení a studium

- **Sebepoznání a sebepojetí** - já jako zdroj informací o sobě; druzí jako zdroj informací o mně; moje tělo, moje psychika (temperament, postoje, hodnoty); co o sobě vím a co ne; jak se promítá mé já v mém chování; můj vztah ke mně samé/mu; moje učení; moje vztahy k druhým lidem; zdravé a vyrovnané sebepojetí
- **Seberegulace a sebeorganizace** - cvičení sebekontroly, sebeovládání - regulace vlastního jednání i prožívání, vůle; organizace vlastního času, plánování učení a studia; stanovování osobních cílů a kroků k jejich dosažení
- **Psychohygiena** - dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému; sociální dovednosti pro předcházení stresům v mezilidských vztazích; dobrá organizace času; dovednosti zvládání stresových situací (rozumové zpracování problému, uvolnění-relaxace, efektivní komunikace atd.); hledání pomoci při potížích
- **Kreativita** - cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity (pružnosti nápadů, originality, schopnosti vidět věci jinak, citlivosti, schopnosti "dotahovat" nápady do reality), tvořivost v mezilidských vztazích

Sociální rozvoj

- **Poznávání lidí** - vzájemné poznávání se ve skupině/třídě; rozvoj pozornosti vůči odlišnostem a hledání výhod v odlišnostech; chyby při poznávání lidí
- **Mezilidské vztahy** - péče o dobré vztahy; chování podporující dobré vztahy, empatie a pohled na svět očima druhého, respektování, podpora, pomoc; lidská práva jako regulativ vztahů; vztahy a naše skupina/třída (práce s přirozenou dynamikou dané třídy jako sociální skupiny)
- **Komunikace** - řeč těla, řeč zvuků a slov, řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem, řeč lidských skutků; cvičení pozorování a empatického a aktivního naslouchání; dovednosti pro sdělování verbální i neverbální (technika řeči, výraz řeči, cvičení v neverbálním sdělování); specifické komunikační dovednosti (monologické formy - vstup do tématu „rétorika“); dialog (vedení dialogu, jeho pravidla a řízení, typy dialogů); komunikace v různých situacích (informování, odmítání, omluva, pozdrav, prosba, přesvědčování, řešení konfliktů, vyjednávání, vysvětlování, žádost apod.); efektivní strategie: asertivní komunikace, dovednosti komunikační obrany proti agresi a manipulaci, otevřená a pozitivní komunikace; pravda, lež a předstírání v komunikaci
- **Kooperace a kompetice** - rozvoj individuálních dovedností pro kooperaci (seberegulace v situaci nesouhlasu, odporu apod., dovednost odstoupit od vlastního nápadu, dovednost navazovat na druhé a rozvíjet vlastní linku jejich myšlenky, pozitivní myšlení apod.); rozvoj sociálních dovedností pro kooperaci (jasná a respektující komunikace, řešení konfliktů, podřízení se, vedení a organizování práce skupiny); rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro etické zvládání situací soutěže, konkurence

Morální rozvoj

- **Řešení problémů a rozhodovací dovednosti** - dovednosti pro řešení problémů a rozhodování z hlediska různých typů problémů a sociálních rolí - problémy v mezilidských vztazích, zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětů, problémy v seberegulaci
- **Hodnoty, postoje, praktická etika** - analýzy vlastních i cizích postojů a hodnot a jejich projevů v chování lidí; vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování atd.; pomáhající a prosociální chování (člověk neočekává protislužbu); dovednosti rozhodování v eticky problematických situacích všedního dne

VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA

Charakteristika průřezového tématu

Průřezové téma **Výchova demokratického občana** má mezioborový a multikulturní charakter. V obecné rovině představuje syntézu hodnot, a to spravedlnosti, tolerance a odpovědnosti, v konkrétní rovině pak především rozvoj kritického myšlení, vědomí svých práv a povinností a porozumění demokratickému uspořádání společnosti a demokratickým způsobům řešení konfliktů a problémů.

Výchova demokratického občana má vybavit žáka základní úrovni občanské gramotnosti. Ta vyjadřuje způsobilost orientovat se ve složitostech, problémech a konfliktech otevřené, demokratické a pluralitní společnosti. Její získání má umožnit žákovi konstruktivně řešit problémy se zachováním své lidské důstojnosti, respektem k druhým, ohledem na zájem celku, s vědomím svých práv a povinností, svobod a odpovědností, s uplatňováním zásad slušné komunikace a demokratických způsobů řešení.

Průřezové téma využívá ke své realizaci nejen tematických okruhů, ale i zkušeností a prožitků žáků, kdy celkové klima školy (vztahy mezi všemi subjekty vzdělávání založené na spolupráci, partnerství, dialogu a respektu) vytváří demokratickou atmosféru třídy, sloužící jako „laboratoř demokracie“. V ní jsou žáci více motivováni k uplatňování svých názorů v diskusích a k možnosti demokraticky se podílet na rozhodnutích celku, společenství, komunity. Zároveň si sami na sobě mohou ověřit nejen význam dodržování pravidel, eventuálně v zájmu spravedlnosti se podílet na vytváření pravidel nových, ale i to, jak je důležité se o udržování demokracie starat, protože překročení hranice k anarchii či naopak k despotismu je neustále přítomným nebezpečím. Tato zkušenost pak rozvíjí schopnost kritického myšlení.

Průřezové téma Výchova demokratického občana má blízkou vazbu především na vzdělávací oblast **Člověk a společnost**, v níž jsou tematizovány principy demokracie a demokratického rozhodování a řízení, lidská a občanská práva, ve kterých se klade důraz na participaci jednotlivců - občanů na společenském a politickém životě demokratické společnosti. Ve vzdělávací oblasti **Člověk a jeho svět** se uplatňuje v tématech zaměřených na vztah k domovu a vlasti.

Průřezové téma má vazbu i na ostatní vzdělávací oblasti, zejména pak na ty, v nichž se tematizuje vztah k sobě samému i ostatním lidem, k okolnímu prostředí, k normám i hodnotám.

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

- vede k aktivnímu postoji v obhajování a dodržování lidských práv a svobod
- vede k pochopení významu řádu, pravidel a zákonů pro fungování společnosti
- umožňuje participovat na rozhodnutích celku s vědomím vlastní odpovědnosti za tato rozhodnutí a s vědomím jejich důsledků
- rozvíjí a podporuje komunikativní, formulační, argumentační, dialogické a prezentační schopnosti a dovednosti
- prohlubuje empatii, schopnost aktivního naslouchání a spravedlivého posuzování
- vede k uvažování o problémech v širších souvislostech a ke kritickému myšlení

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

- vede k otevřenému, aktivnímu, zainteresovanému postoji v životě
- vychovává k úctě k zákonu
- rozvíjí disciplinovanost a sebekritiku
- učí sebeúctě a sebedůvěře, samostatnosti a angažovanosti
- přispívá k utváření hodnot jako je spravedlnost, svoboda, solidarita, tolerance a odpovědnost
- rozvíjí a podporuje schopnost zaujetí vlastního stanoviska v pluralitě názorů
- motivuje k ohleduplnosti a ochotě pomáhat zejména slabším
- umožňuje posuzovat a hodnotit společenské jevy, procesy, události a problémy z různých úhlů pohledu (lokální, národní, evropská, globální dimenze)
- vede k respektování kulturních, etnických a jiných odlišností
- vede k asertivnímu jednání a ke schopnosti kompromisu

Tematické okruhy průřezového tématu

Tematické okruhy průřezového tématu jsou zaměřeny na utváření a rozvíjení demokratických vědomostí, dovedností a postojů potřebných pro aktivní účast žáků - budoucích dospělých občanů - v životě demokratické společnosti. Při jejich realizaci je užitečné vycházet z reálných životních situací a doporučené obsahy tematických okruhů co nejvíce vztahovat k životní zkušenosti žáků.

- **Občanská společnost a škola** - škola jako model otevřeného partnerství a demokratického společenství, demokratická atmosféra a demokratické vztahy ve škole; způsoby uplatňování demokratických principů a hodnot v každodenním životě školy (význam aktivního zapojení žáků do žákovské samosprávy - žákovských rad či parlamentů); formy participace žáků na životě místní komunity; spolupráce školy se správními orgány a institucemi v obci
- **Občan, občanská společnost a stát** - občan jako odpovědný člen společnosti (jeho práva a povinnosti, schopnost je aktivně uplatňovat, přijímat odpovědnost za své postoje a činy, angažovat se a být zainteresovaný na zájmu celku); Listina základních práv a svobod, práva a povinnosti občana; úloha občana v demokratické společnosti; základní principy a hodnoty demokratického politického systému (právo, spravedlnost, diferenciace, různorodost); principy soužití s minoritami (vztah k jinému, respekt k identitám, vzájemná komunikace a spolupráce, příčiny nedorozumění a zdroje konfliktů)
- **Formy participace občanů v politickém životě** - volební systémy a demokratické volby a politika (parlamentní, krajské a komunální volby); obec jako základní jednotka samosprávy státu; společenské organizace a hnutí
- **Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování** - demokracie jako protíváha diktatury a anarchie; principy demokracie; základní kategorie fungování demokracie (spravedlnost, řád, norma, zákon, právo, morálka); význam Ústavy jako základního zákona země; demokratické způsoby řešení konfliktů a problémů v osobním životě i ve společnosti

VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH

Charakteristika průřezového tématu

Průřezové téma Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech akcentuje ve vzdělávání evropskou dimenzi, která podporuje globální myšlení a mezinárodní porozumění a jako princip prostupuje celým základním vzděláváním. Podstatnou součástí evropské dimenze je výchova budoucích evropských občanů jako zodpovědných a tvořivých osobností, v dospělosti schopných mobility a flexibility v občanské a pracovní sféře i v osobním životě. Rozvíjí vědomí evropské identity při respektování identity národní. Otevírá žákům širší horizonty poznání a perspektivy života v evropském a mezinárodním prostoru a seznamuje je s možnostmi, které jim tento prostor poskytuje.

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech prolíná všemi vzdělávacími oblastmi, integruje a prohlubuje poznatky a umožňuje uplatnit dovednosti, které si žáci osvojili v jednotlivých vzdělávacích oborech. Podporuje ve vědomí a jednání žáků tradiční evropské hodnoty, k nimž patří humanismus, svobodná lidská vůle, morálka, uplatňování práva a osobní zodpovědnost spolu s racionálním uvažováním, kritickým myšlením a tvořivostí.

Příležitosti k realizaci tématu poskytuje na prvním stupni vzdělávací oblast **Člověk a jeho svět**. V této oblasti se využívají zkušenosti a poznatky žáků z běžného života i mimořádných událostí v rodině, v obci a nejbližším okolí. Na druhém stupni se vztahuje průřezové téma zejména ke vzdělávací oblasti **Člověk a společnost**. Využívá, aktualizuje a propojuje poznatky z oboru historie a politické geografie. Prohlubuje porozumění klíčovým historickým a politickým událostem, které ovlivnily vývoj Evropy i světa a měly podstatný význam pro evropskou integraci a začlenění České republiky do integračního procesu. Důležitým prostorem pro realizaci průřezového tématu se stává obor **Výchova k občanství**, v jehož vzdělávacím obsahu se zdůrazňují sociální, ekonomické, právní a kulturní souvislosti v evropské a globální dimenzi. Objasňuje také vazby mezi lokální, národní, evropskou a globální úrovní uvažování, rozhodování a jednání. Ve vzdělávací oblasti **Člověk a příroda** se uplatňuje daná problematika zejména při objasňování důsledků globálních vlivů na životní prostředí v okolí žáků s důrazem na potřebu a závažnost ochrany tohoto prostředí především v dané lokalitě. Významnou oblastí pro realizaci tohoto tématu se stává vzdělávací oblast **Jazyk a jazyková komunikace**. Český jazyk je nejen nezastupitelným nástrojem učení, zpracování informací a prezentace postojů a názorů, ale má také významnou propedeutickou funkci při osvojování dalších jazyků, které jsou klíčem k bezprostřednímu dorozumění a poznávání kultury jiných národů. Cizí jazyky mají praktický význam pro mobilitu občanskou, vzdělávací i pracovní. Jsou prostředkem pro využití originálních zdrojů při poznávání života a evropské a světové kultury. Dovednosti osvojené žáky ve vzdělávací oblasti **Informační a komunikační technologie**, zejména při práci s internetem, jsou využívány k samostatnému získávání informací o zemích Evropy a světa, o jejich životě a událostech. Tyto informace se následně stávají prostředkem pro orientaci v nabídce vzdělávacích, pracovních, kulturních a zájmových příležitostí a při navazování kontaktů. Ve vzdělávací oblasti **Umění a kultura** rozvíjí průřezové téma vztah k evropské a světové kultuře. Prohlubuje porozumění evropským kulturním kořenům a chápání kulturních souvislostí při respektování svébytnosti národních a regionálních kultur a jejich přínosu ke kultuře světové. Ozřejmuje význam kulturního

a historického dědictví jako zdroje poznání a přispívá k emocionální zainteresovanosti na jeho uchování a záchraně. Dramatická výchova, jako doplňující vzdělávací obor, umožňuje žákům vyjadřovat a prezentovat své postoje, přijímat role a zkoumat témata a situace na základě vlastního jednání. Vzdělávací oblast **Člověk a zdraví** orientuje žáky v globálních problémech souvisejících se zdravím. V oboru tělesná výchova využívá průřezové téma zájmu žáků o sport k hlubšímu pochopení souvislostí evropských kořenů olympijských idejí a významu sportu pro vzájemné porozumění a přátelství mezi lidmi různých národů a národností.

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

- rozvíjí a integruje základní vědomosti potřebné pro porozumění sociálním a kulturním odlišnostem mezi národy
- prohlubuje porozumění vlivu kulturních, ideologických a sociopolitických rozdílů na vznik a řešení globálních problémů v jejich vzájemných souvislostech
- prohlubuje základní vědomosti nezbytné pro pochopení struktury a funkcí mezinárodních a nevládních organizací, jejich vlivu na řešení globálních i lokálních problémů v oblasti humanitární, politické, sociální, ekonomické, kulturní a dodržování lidských práv
- rozvíjí schopnost srovnávat projevy kultury v evropském a globálním kontextu, nacházet společné znaky a odlišnosti a hodnotit je v širších souvislostech
- rozšiřuje a prohlubuje dovednosti potřebné pro orientaci v evropském prostředí, seberealizaci a řešení reálných situací v otevřeném evropském prostoru
- prohlubuje vědomosti potřebné k pochopení souvislostí evropských kořenů a kontinuity evropského vývoje a podstaty evropského integračního procesu
- vede k pochopení významu společných politik a institucí Evropské unie; seznamuje s dopadem jejich činnosti na osobní i občanský život jednotlivce i s možnostmi jejich zpětného ovlivňování a využívání
- vede k poznání a pochopení života a díla významných Evropanů a iniciuje zájem žáků o osobnostní vzory
- rozvíjí schopnost racionálně uvažovat, projevovat a korigovat emocionální zaujetí v situacích motivujících k setkávání, srovnávání a hledání společných evropských perspektiv

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

- pomáhá překonávat stereotypy a předsudky
- obohacuje pohledy žáka na sebe sama z hlediska otevřených životních perspektiv rozšířených o možnosti volby v evropské a mezinárodní dimenzi
- kultivuje postoje k Evropě jako širší vlasti a ke světu jako globálnímu prostředí života
- utváří pozitivní postoje k jinakosti a kulturní rozmanitosti
- podporuje pozitivní postoje k tradičním evropským hodnotám
- upevňuje osvojování vzorců chování evropského občana a smysl pro zodpovědnost

Tematické okruhy průřezového tématu

Tematické okruhy průřezového tématu podněcují zájem žáků o Evropu a svět a zprostředkovávají jim poznání Evropy a světa jako uspořádaného prostředí, měnícího se v čase, v němž se lidé setkávají, společně řeší problémy a utvářejí svůj život. Prostřednictvím tematických okruhů si žáci zpřesňují obraz Evropy, uvědomují si souvislosti řešení běžných situací občana s globálními problémy a možnosti utváření své vlastní životní perspektivy v evropském a globálním prostoru.

- **Evropa a svět nás zajímá** - rodinné příběhy, zážitky a zkušenosti z Evropy a světa; místa, události a artefakty v blízkém okolí mající vztah k Evropě a světu; naši sousedé v Evropě; život dětí v jiných zemích; lidová slovesnost, zvyky a tradice národů Evropy
- **Objevujeme Evropu a svět** - naše vlast a Evropa; evropské krajiny; Evropa a svět; mezinárodní setkávání; státní a evropské symboly; Den Evropy; život Evropanů a styl života v evropských rodinách; životní styl a vzdělávání mladých Evropanů
- **Jsme Evropané** - kořeny a zdroje evropské civilizace; klíčové mezníky evropské historie; Evropská integrace; instituce Evropské unie a jejich fungování; čtyři svobody a jejich dopad na život jedince; co Evropu spojuje a co ji rozděluje; mezinárodní organizace a jejich příspěvek k řešení problémů dětí a mládeže

MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

Charakteristika průřezového tématu

Průřezové téma Multikulturní výchova umožňuje žákům seznamovat se s rozmanitostí různých kultur, jejich tradicemi a hodnotami. Na pozadí této rozmanitosti si pak žáci mohou lépe uvědomovat i svoji vlastní kulturní identitu, tradice a hodnoty.

Multikulturní výchova zprostředkovává poznání vlastního kulturního zakotvení a porozumění odlišným kulturám. Rozvíjí smysl pro spravedlnost, solidaritu a toleranci, vede k chápání a respektování neustále se zvyšující sociokulturní rozmanitosti. U menšinového etnika rozvíjí jeho kulturní specifika a současně poznávání kultury celé společnosti, majoritní většinu seznamuje se základními specifiky ostatních národností žijících ve společném státě, u obou skupin pak pomáhá nacházet styčné body pro vzájemné respektování, společné aktivity a spolupráci.

Multikulturní výchova se hluboce dotýká i mezilidských vztahů ve škole, vztahů mezi učiteli a žáky, mezi žáky navzájem, mezi školou a rodinou, mezi školou a místní komunitou. Škola jako prostředí, v němž se setkávají žáci z nejrůznějšího sociálního a kulturního zázemí, by měla zabezpečit takové klima, kde se budou všichni cítit rovnoprávně, kde budou v majoritní kultuře úspěšní i žáci minorit a žáci majority budou poznávat kulturu svých spolužáků - příslušníků minorit. Tím přispívá k vzájemnému poznávání obou skupin, ke vzájemné toleranci, k odstraňování nepřátelství a předsudků vůči „nepoznanému“.

Multikulturní výchova prolíná všemi vzdělávacími oblastmi. Blízkou vazbu má zejména na vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace, Člověk a společnost, Informační a komunikační technologie, Umění a kultura, Člověk a zdraví, z oblasti Člověk a příroda se dotýká především vzdělávacího oboru Zeměpis. Vazba na tyto oblasti je dána především tématy, která se zabývají vzájemným vztahem mezi příslušníky různých národů a etnických skupin. Propojení Multikulturní výchovy s digitálními technologiemi umožňuje žákům zejména získávat, vyhodnocovat a sdílet informace jako východisko pro přemýšlení o naléhavých tématech a způsobech jejich řešení.

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

- poskytuje žákům základní znalosti o různých etnických a kulturních skupinách žijících v české a evropské společnosti
- rozvíjí dovednost orientovat se v pluralitní společnosti a využívat interkulturních kontaktů k obohacení sebe i druhých
- učí žáky komunikovat a žít ve skupině s příslušníky odlišných sociokulturních skupin, uplatňovat svá práva a respektovat práva druhých, chápat a tolerovat odlišné zájmy, názory i schopnosti druhých
- učí přijmout druhého jako jedince se stejnými právy, uvědomovat si, že všechny etnické skupiny a všechny kultury jsou rovnocenné a žádná není nadřazena jiné
- rozvíjí schopnost poznávat a tolerovat odlišnosti jiných národnostních, etnických, náboženských, sociálních skupin a spolupracovat s příslušníky odlišných sociokulturních skupin
- rozvíjí dovednost rozpoznat projevy rasové nesnášenlivosti a napomáhá prevenci vzniku xenofobie
- učí žáky uvědomovat si možné dopady svých verbálních i neverbálních projevů a připravenosti nést odpovědnost za své jednání,
- poskytuje znalost některých základních pojmů multikulturní terminologie: kultura, etnikum, identita, diskriminace, xenofobie, rasismus, národnost, netolerance aj.

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

- pomáhá žákům prostřednictvím informací vytvářet postoje tolerance a respektu k odlišným sociokulturním skupinám, reflektovat zázemí příslušníků ostatních sociokulturních skupin a uznávat je
- napomáhá žákům uvědomit si vlastní identitu, být sám sebou, reflektovat vlastní sociokulturní zázemí
- stimuluje, ovlivňuje a koriguje jednání a hodnotový systém žáků, učí je vnímat odlišnost jako příležitost k obohacení, nikoli jako zdroj konfliktu
- pomáhá uvědomovat si neslučitelnost rasové (náboženské či jiné) intolerance s principy života v demokratické společnosti

- vede k angažovanosti při potírání projevů intolerance, xenofobie, diskriminace a rasismu
- učí vnímat sebe sama jako občana, který se aktivně spolupodílí na utváření vztahu společnosti k minoritním skupinám

Tematické okruhy průřezového tématu

Tematické okruhy Multikulturní výchovy vycházejí z aktuální situace ve škole, reflektují aktuální dění v místě školy, současnou situaci ve společnosti. Výběr a realizace daného tematického okruhu, popř. tématu mohou být významně ovlivněny vzájemnou dohodou učitelů, učitelů a žáků, učitelů a rodičů apod.

- **Kulturní difference** - jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti; člověk jako nedílná jednota tělesné i duševní stránky, ale i jako součást etnika; poznávání vlastního kulturního zakotvení; respektování zvláštností různých etnik (zejména cizinců nebo příslušníků etnik žijících v místě školy); základní problémy sociokulturních rozdílů v České republice a v Evropě
- **Lidské vztahy** - právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci; udržovat tolerantní vztahy a rozvíjet spolupráci s jinými lidmi, bez ohledu na jejich kulturní, sociální, náboženskou, zájmovou nebo generační příslušnost; vztahy mezi kulturami (vzájemné obohacování různých kultur, ale i konflikty vyplývající z jejich rozdílnosti); předsudky a vžité stereotypy (příčiny a důsledky diskriminace); důležitost integrace jedince v rodinných, vrstevnických a profesních vztazích; uplatňování principu slušného chování (základní morální normy); význam kvality mezilidských vztahů pro harmonický rozvoj osobnosti; tolerance, empatie, umění vžít se do role druhého; lidská solidarita, osobní příspěvek k zapojení žáků z odlišného kulturního prostředí do kolektivu třídy
- **Etnický původ** - rovnocennost všech etnických skupin a kultur; odlišnost lidí, ale i jejich vzájemná rovnost; postavení národnostních menšin; základní informace o různých etnických a kulturních skupinách žijících v české a evropské společnosti; různé způsoby života, odlišné myšlení a vnímání světa; projevy rasové nesnášenlivosti - jejich rozpoznávání a důvody vzniku
- **Multikulturalita** - multikulturalita současného světa a předpokládaný vývoj v budoucnosti; multikulturalita jako prostředek vzájemného obohacování; specifické rysy jazyků a jejich rovnocennost; naslouchání druhým, komunikace s příslušníky odlišných sociokulturních skupin, vstřícný postoj k odlišnostem; význam užívání cizího jazyka jako nástroje porozumění a celoživotního vzdělávání
- **Princip sociálního smíru a solidarity** - odpovědnost a příspěvek každého jedince za odstranění diskriminace a předsudků vůči etnickým skupinám; nekonfliktní život v multikulturní společnosti; aktivní spolupodílení dle svých možností na přetváření společnosti, zohlednění potřeb minoritních skupin; otázka lidských práv, základní dokumenty

ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA

Charakteristika průřezového tématu

Environmentální výchova vede jedince k pochopení komplexnosti a složitosti vztahů člověka a životního prostředí, tj. k pochopení nezbytnosti postupného přechodu k udržitelnému rozvoji společnosti a k poznání významu odpovědnosti za jednání společnosti i každého jedince. Umožňuje sledovat a uvědomovat si dynamicky se vyvíjející vztahy mezi člověkem a prostředím při přímém poznávání aktuálních hledisek ekologických, ekonomických, vědeckotechnických, politických a občanských, hledisek časových (vztahů k budoucnosti) i prostorových (souvislostí mezi lokálními, regionálními a globálními problémy), i možnosti různých variant řešení environmentálních problémů. Vede jedince k aktivní účasti na ochraně a utváření prostředí a ovlivňuje v zájmu udržitelnosti rozvoje lidské civilizace životní styl a hodnotovou orientaci žáků.

Na realizaci průřezového tématu se podílí většina vzdělávacích oblastí. Postupným propojováním, rozšiřováním, upevňováním i systemizací vědomostí a dovedností získávaných v těchto oblastech umožňuje Environmentální výchova utváření integrovaného pohledu. Každá z oblastí má svůj specifický význam v ovlivňování racionální stránky osobnosti i ve vlivu na stránku emocionální a volně aktivní. Ve vzdělávací oblasti **Člověk a jeho svět** poskytuje průřezové téma ucelený elementární pohled na okolní přírodu i prostředí. Učí pozorovat, citlivě vnímat a hodnotit důsledky jednání lidí, přispívá k osvojování si základních dovedností a návyků aktivního odpovědného přístupu k prostředí v každodenním životě. V maximální míře využívá přímých kontaktů žáků s okolním prostředím a propojuje rozvíjení myšlení s výrazným ovlivňováním emocionální stránky osobnosti jedince. Ve vzdělávací oblasti **Člověk a příroda** zdůrazňuje pochopení objektivní platnosti základních přírodních zákonitostí, dynamických souvislostí od nejméně složitých ekosystémů až po biosféru jako celek, postavení člověka v přírodě a komplexní funkce ekosystémů ve vztahu k lidské společnosti, tj. pro zachování podmínek života,

pro získávání obnovitelných zdrojů surovin a energie i pro mimoprodukční hodnoty (inspiraci, odpočinek). Klade základy systémového přístupu zvýrazňujícího vazby mezi prvky systémů, jejich hierarchické uspořádání a vztahy k okolí. Ve vzdělávací oblasti **Člověk a společnost** téma odkrývá souvislosti mezi ekologickými, technicko-ekonomickými a sociálními jevy s důrazem na význam preventivní obezřetnosti v jednání a další principy udržitelnosti rozvoje. Ve vzdělávací oblasti **Člověk a zdraví** se téma dotýká problematiky vlivů prostředí na vlastní zdraví i na zdraví ostatních lidí. V souvislosti s problémy současného světa vede k poznání důležitosti péče o přírodu při organizaci masových sportovních akcí. Propojení Environmentální výchovy s digitálními technologiemi umožňuje žákům aktivně získávat a sdílet zásadní informace týkající se naléhavých otázek životního prostředí. To umožňuje jednak hlouběji poznávat a vyhodnocovat závažnost ekologických problémů, jednak zvyšovat zájem žáků, aby modelovali a prezentovali varianty jejich řešení, komunikovali o nich, a vyhodnocovat jejich možné dopady na úrovni lokální a globální.

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

- rozvíjí porozumění souvislostem v biosféře, vztahům člověka a prostředí a důsledkům lidských činností na prostředí
- vede k uvědomování si podmínek života a možností jejich ohrožování
- přispívá k poznávání a chápání souvislostí mezi vývojem lidské populace a vztahy k prostředí v různých oblastech světa
- umožňuje pochopení souvislostí mezi lokálními a globálními problémy a vlastní odpovědností ve vztazích k prostředí
- poskytuje znalosti, dovednosti a pěstuje návyky nezbytné pro každodenní žádoucí jednání občana vůči prostředí
- ukazuje modelové příklady jednání, která jsou žádoucí i nežádoucí z hledisek životního prostředí a udržitelného rozvoje
- napomáhá rozvíjení spolupráce v péči o životní prostředí na místní, regionální, evropské i mezinárodní úrovni
- seznamuje s principy udržitelnosti rozvoje společnosti.
- učí hodnotit objektivnost a závažnost informací týkajících se ekologických problémů
- učí komunikovat o problémech životního prostředí, vyjadřovat, racionálně obhajovat a zdůvodňovat své názory a stanoviska

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

- přispívá k vnímání života jako nejvyšší hodnoty
- vede k odpovědnosti ve vztahu k biosféře, k ochraně přírody a přírodních zdrojů
- vede k pochopení významu a nezbytnosti udržitelného rozvoje jako pozitivní perspektivy dalšího vývoje lidské společnosti
- podněcuje aktivitu, tvořivost, toleranci, vstřícnost a ohleduplnost ve vztahu k prostředí
- přispívá k utváření zdravého životního stylu a k vnímání estetických hodnot prostředí
- vede k angažovanosti v řešení problémů spojených s ochranou životního prostředí
- vede k vnímavému a citlivému přístupu k přírodě a přírodnímu a kulturnímu dědictví

Tematické okruhy průřezového tématu

Environmentální výchova je členěna do tematických okruhů, které umožňují celistvé pochopení problematiky vztahů člověka k životnímu prostředí. Vede žáky k uvědomění si základních podmínek života a odpovědnosti současné generace za život v budoucnosti.

Tematické okruhy:

- **Ekosystémy** - les (les v našem prostředí, produkční a mimoprodukční významy lesa); pole (význam, změny okolní krajiny vlivem člověka, způsoby hospodaření na nich, pole a jejich okolí); vodní zdroje (lidské aktivity spojené s vodním hospodářstvím, důležitost pro krajinnou ekologii); moře (druhová odlišnost, význam pro biosféru, mořské řasy a kyslík, cyklus oxidu uhličitého) a tropický deštný les (porovnání, druhová rozmanitost, ohrožování, globální význam a význam pro nás); lidské sídlo - město

- vesnice (umělý ekosystém, jeho funkce a vztahy k okolí, aplikace na místní podmínky); kulturní krajina (pochopení hlubokého ovlivnění přírody v průběhu vzniku civilizace až po dnešek)

- **Základní podmínky života** - voda (vztahy vlastností vody a života, význam vody pro lidské aktivity, ochrana její čistoty, pitná voda ve světě a u nás, způsoby řešení); ovzduší (význam pro život na Zemi, ohrožování ovzduší a klimatické změny, propojenost světa, čistota ovzduší u nás); půda (propojenost složek prostředí, zdroj výživy, ohrožení půdy, rekultivace a situace v okolí, změny v potřebě zemědělské půdy, nové funkce zemědělství v krajině; ochrana biologických druhů (důvody ochrany a způsoby ochrany jednotlivých druhů); ekosystémy - biodiverzita (funkce ekosystémů, význam biodiverzity, její úroveň, ohrožování a ochrana ve světě a u nás); energie (energie a život, vliv energetických zdrojů na společenský rozvoj, využívání energie, možnosti a způsoby šetření, místní podmínky); přírodní zdroje (zdroje surovinové a energetické, jejich vyčerpatelnost, vlivy na prostředí, principy hospodaření s přírodními zdroji, význam a způsoby získávání a využívání přírodních zdrojů v okolí)
- **Lidské aktivity a problémy životního prostředí** - zemědělství a životní prostředí, ekologické zemědělství; doprava a životní prostředí (význam a vývoj, energetické zdroje dopravy a její vlivy na prostředí, druhy dopravy a ekologická zátěž, doprava a globalizace); průmysl a životní prostředí (průmyslová revoluce a demografický vývoj, vlivy průmyslu na prostředí, zpracovávané materiály a jejich působení, vliv právních a ekonomických nástrojů na vztahy průmyslu k ochraně životního prostředí, průmysl a udržitelný rozvoj společnosti); odpady a hospodaření s odpady (odpady a příroda, principy a způsoby hospodaření s odpady, druhotné suroviny); ochrana přírody a kulturních památek (význam ochrany přírody a kulturních památek; právní řešení u nás, v EU a ve světě, příklady z okolí, zásada předběžné opatrnosti; ochrana přírody při masových sportovních akcích - zásady MOV); změny v krajině (krajina dříve a dnes, vliv lidských aktivit, jejich reflexe a perspektivy); dlouhodobé programy zaměřené k růstu ekologického vědomí veřejnosti (Státní program EVVO, Agenda 21 EU) a akce (Den životního prostředí OSN, Den Země apod.)
- **Vztah člověka k prostředí** - naše obec (přírodní zdroje, jejich původ, způsoby využívání a řešení odpadového hospodářství, příroda a kultura obce a její ochrana, zajišťování ochrany životního prostředí v obci - instituce, nevládní organizace, lidé); náš životní styl (spotřeba věcí, energie, odpady, způsoby jednání a vlivy na prostředí); aktuální (lokální) ekologický problém (příklad problému, jeho příčina, důsledky, souvislosti, možnosti a způsoby řešení, hodnocení, vlastní názor, jeho zdůvodňování a prezentace); prostředí a zdraví (rozmanitost vlivů prostředí na zdraví, jejich komplexní a synergické působení, možnosti a způsoby ochrany zdraví); nerovnoměrnost života na Zemi (rozdílné podmínky prostředí a rozdílný společenský vývoj na Zemi, příčiny a důsledky zvyšování rozdílů globalizace a principy udržitelnosti rozvoje, příklady jejich uplatňování ve světě, u nás)

MEDIÁLNÍ VÝCHOVA

Charakteristika průřezového tématu

Průřezové téma nabízí elementární poznatky a dovednosti týkající se mediální komunikace a práce s médii. Média a komunikace představují velmi významný zdroj zkušeností, prožitků a poznatků pro stále větší okruh příjemců. Pro uplatnění jednotlivce ve společnosti je důležité umět zpracovat, vyhodnotit a využít podněty, které přicházejí z okolního světa, což vyžaduje stále větší schopnost zpracovat, vyhodnotit a využít podněty přicházející z médií. Média se stávají důležitým socializačním faktorem, mají výrazný vliv na chování jedince a společnosti, na utváření životního stylu a na kvalitu života vůbec. Přitom sdělení, jež jsou médií nabízena, mají nestejnorodý charakter, vyznačují se svébytným vztahem k přírodní i sociální realitě a jsou vytvářena s různými (namnoze nepřiznanými, a tedy potenciálně manipulativními) záměry. Správné vyhodnocení těchto sdělení z hlediska záměru jejich vzniku (informovat, přesvědčit, manipulovat, pobavit) a z hlediska jejich vztahu k realitě (věcná správnost, logická argumentační stavba, hodnotová platnost) vyžaduje značnou průpravu.

Mediální výchova má vybavit žáka základní úrovní mediální gramotnosti. Ta zahrnuje jednak osvojení si některých základních poznatků o fungování a společenské roli současných médií (o jejich historii, struktuře, fungování), jednak získání dovedností podporujících poučení, aktivní a nezávislé zapojení jednotlivce do mediální komunikace. Především se jedná o schopnost analyzovat nabízená sdělení, posoudit jejich věrohodnost a vyhodnotit jejich komunikační záměr, popřípadě je asociovat s jinými sděleními. Dále pak orientaci v mediovaných obsazích a schopnost volby odpovídajícího média jako prostředku pro naplnění nejrůznějších potřeb - od získávání informací přes vzdělávání až po naplnění volného času.

Mediální výchova má blízkou vazbu na vzdělávací oblast **Člověk a společnost**, zejména tím, že média, jako sociální instituce, se podílejí na utváření podob a hodnot moderní doby, umožňují hledat paralely mezi minulými a současnými událostmi a porovnávat jevy a procesy v evropském i celosvětovém měřítku. Mediální výchova je zaměřena na systematické vytváření kritického odstupu od mediovaných sdělení a na schopnost interpretovat mediální sdělení z hlediska jeho informační kvality (zpravodajství z hlediska

významu a věrohodnosti zprávy a události, reklamu z hlediska účelnosti nabízených informací apod.). Propojení se vzdělávací oblastí **Jazyk a jazyková komunikace** se týká zejména vnímání mluveného i psaného projevu, jeho stavby, nejrozličnějších typů obsahů a uplatňování odpovídající škály výrazových prostředků, osvojení základních pravidel veřejné komunikace, dialogu a argumentace. Propojení Mediální výchovy s digitálními technologiemi zdůrazňuje témata a činnosti týkající se mediální komunikace, bezpečnosti komunikace a minimalizace rizik, potřeby rozlišovat mezi soukromou a veřejnou komunikací a vnímat naléhavost neustálého kritického vyhodnocování informací a mediálních sdělení. Pro plnohodnotné zapojení žáků do mediální komunikace je třeba vytvářet příležitosti a podmínky k tvorbě mediální produkce a k vědomému využívání různých výrazových prostředků a tvořivých realizačních postupů.

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

- přispívá ke schopnosti úspěšně a samostatně se zapojit do mediální komunikace
- umožňuje rozvíjet schopnost analytického přístupu k mediálním obsahům a kritického odstupu od nich
- učí využívat potenciál médií jako zdroje informací, kvalitní zábavy i naplnění volného času
- umožňuje pochopení cílů a strategií vybraných mediálních obsahů
- vede k osvojení si základních principů vzniku významných mediálních obsahů (zvl. zpravodajských)
- umožňuje získat představy o roli médií v klíčových společenských situacích a v demokratické společnosti vůbec (včetně právního kontextu)
- vytváří představu o roli médií v každodenním životě v regionu (v lokalitě)
- vede k rozeznávání platnosti a významu argumentů ve veřejné komunikaci
- rozvíjí komunikační schopnost, zvláště při veřejném vystupování a stylizaci psaného a mluveného textu
- přispívá k využívání vlastních schopností v týmové práci i v redakčním kolektivu
- přispívá ke schopnosti přizpůsobit vlastní činnost potřebám a cílům týmu

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

- rozvíjí citlivost vůči stereotypům v obsahu médií i způsobu zpracování mediálních sdělení
- vede k uvědomování si hodnoty vlastního života (zvláště volného času) a odpovědnosti za jeho naplnění
- rozvíjí citlivost vůči předsudkům a zjednodušujícím soudům o společnosti (zejména o menšinách) i jednotlivci
- napomáhá k uvědomění si možnosti svobodného vyjádření vlastních postojů a odpovědnosti za způsob jeho formulování a prezentace

Tematické okruhy průřezového tématu

Mediální výchova na úrovni základního vzdělávání obsahuje základní poznatky a dovednosti týkající se médií a mediální komunikace. Tematické okruhy mediální výchovy se člení na tematické okruhy receptivních činností a tematické okruhy produktivních činností.

Tematické okruhy receptivních činností:

- **kritické čtení a vnímání mediálních sdělení** - pěstování kritického přístupu ke zpravodajství a reklamě; rozlišování zábavních („bulvárních“) prvků ve sdělení od informativních a společensky významných; hodnotící prvky ve sdělení (výběr slov a záběrů); hledání rozdílu mezi informativním, zábavním a reklamním sdělením; chápání podstaty mediálního sdělení, objasňování jeho cílů a pravidel; identifikování základních orientačních prvků v textu
- **interpretace vztahu mediálních sdělení a reality** - různé typy sdělení, jejich rozlišování a jejich funkce; rozdíl mezi reklamou a zprávou a mezi „faktickým“ a „fiktivním“ obsahem; hlavní rysy reprezentativnosti (rozlišení reality od médií zobrazovaných stereotypů, jako reprezentace reality); vztah mediálního sdělení a sociální zkušenosti (rozlišení sdělení potvrzujících předsudky a představy od sdělení vycházejících ze znalosti problematiky a nezaujatého postoje); identifikace společensky významných

hodnot v textu, prvky signalizující hodnotu, o kterou se sdělení opírá; identifikace zjednodušení mediovaných sdělení, opakované užívání prostředků (ve zpravodajství, reklamě i zábavě)

- **stavba mediálních sdělení** - příklady pravidelností v uspořádání mediovaných sdělení, zejména ve zpravodajství (zpravodajství jako vyprávění, sestavování příspěvků podle kritérií); principy sestavování zpravodajství a jejich identifikace, pozitivní principy (význam a užitečnost), zezábavňující principy (negativita, blízkost, jednoduchost, přítomnost); příklady stavby a uspořádání zpráv (srovnávání titulních stran různých deníků) a dalších mediálních sdělení (například skladba a výběr sdělení v časopisech pro dospívající)
- **vnímání autora mediálních sdělení** - identifikování postojů a názorů autora v mediovaném sdělení; výrazové prostředky a jejich uplatnění pro vyjádření či zastření názoru a postoje i pro záměrnou manipulaci; prvky signalizující explicitní či implicitní vyjádření hodnocení, výběr a kombinace slov, obrazů a zvuků z hlediska záměru a hodnotového významu
- **fungování a vliv médií ve společnosti** - organizace a postavení médií ve společnosti; faktory ovlivňující média, interpretace vlivů působících na jejich chování; způsoby financování médií a jejich dopady; vliv médií na každodenní život, společnost, politický život a kulturu z hlediska současné i historické perspektivy; role médií v každodenním životě jednotlivce, vliv médií na uspořádání dne, na rejstřík konverzačních témat, na postoje a chování; role médií v politickém životě (předvolební kampaně a jejich význam); vliv médií na kulturu (role filmu a televize v životě jednotlivce, rodiny, společnosti) ; role médií v politických změnách

Tematické okruhy produktivních činností:

- **tvorba mediálního sdělení** - uplatnění a výběr výrazových prostředků a jejich kombinací pro tvorbu věcně správných a komunikačně (společensky a situačně) vhodných sdělení; tvorba mediálního sdělení pro školní časopis, rozhlas, televizi či internetové médium; technologické možnosti a jejich omezení
- **práce v realizačním týmu** - redakce školního časopisu, rozhlasu, televize či internetového média; utváření týmu, význam různých věkových a sociálních skupin pro obohacení týmu, komunikace a spolupráce v týmu; stanovení si cíle, časového harmonogramu a delegování úkolů a zodpovědnosti; faktory ovlivňující práci v týmu; pravidelnost mediální produkce

3.5.1 Začlenění průřezových témat

Průřezová témata daná RVP ZV jsou realizována částečně formou začlenění do vzdělávacího obsahu jednotlivých vyučovacích předmětů a částečně formou projektů. Konkrétní výstupy jednotlivých průřezových témat jsou zpracovány podrobně ve vzdělávacím obsahu ŠVP ZV v tomto pořadí:

1. Osobnostní a sociální výchova (**OSV**)
2. Výchova demokratického občana (**VDO**)
3. Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (**VMEGS, EGS**)
4. Multikulturní výchova (**MKV**)
5. Environmentální výchova (**EV**)
6. Mediální výchova (**MV**)

Odkazy na realizaci průřezových témat v jednotlivých ročnících jsou rovněž uvedeny ve vzdělávacím obsahu jednotlivých vyučovacích předmětů ve sloupci mezipředmětové vztahy.

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

Tématické okruhy	1	2	3	4	5
Osobnostní rozvoj: rozvoj schopností a poznávání	INT / Čj, M, Prv, Hv				
Sebepoznání a sebepojetí	INT / ČaSP	P / Prv	INT / ČaSP	INT / ČaJS	INT / ČaSP, ČjJ
Seberegulace a sebeorganizace	Prv Ochrana zdraví	INT / ČaP, Prv /Ochrana zdraví	Prv/Ochrana zdraví	INT / ČaZ/Ochrana zdraví	INT / ČaSP/Ochrana zdraví
Psychohygiena	Sportem ku zdraví	Sportem ku zdraví	Sportem ku zdraví	Sportem ku zdraví INT / ČaZ	Sportem ku zdraví
Kreativita			Vv, Pč	Vv, Pč	Vv, Pč
Sociální rozvoj: poznávání lidí	INT / Můj domov	INT / Můj domov	INT/ Můj domov	INT/ Můj domov	INT/ Můj domov INT / ČaSP
Mezilidské vztahy	Sportem ku zdraví	Sportem ku zdraví	Sportem ku zdraví	Sportem ku zdraví	Sportem ku zdraví
Komunikace	Barvy podzimu INT / Čj, Tv, Hv	Barvy podzimu INT / Prv, UaK	Barvy podzimu	Barvy podzimu INT / ČaSP	Barvy podzimu INT / INF
Kooperace a kompetice			INT / Čj, M, Prv, Vv, Hv	INT / Čj, M, VI, Vv, Hv	INT / Čj, M, VI, Vv, Hv

Legenda: **INT** - Integrace do vzdělávacího oboru, **PRO** – Projekt, **ČaSP** – Člověk a společnost, **ČaJS** – Člověk a jeho svět, **ČjJ** – Člověk jako jedinec, **ČaP** – Člověk a příroda, **ČaZ** – Člověk a zdraví, **UaK** – Umění a kultura **P** – samostatný vyučovací předmět

Osobnostní a sociální výchova

tématické okruhy	6.	7.	8.	9.
osobnostní rozvoj : rozvoj schopností a poznání	OV- Naše škola OV- Rok v jeho proměnách a slavnostech AJ- Weather IF - internet PČ- Práce s technickými mat. F- Měření teploty těles HV- Lidová píseň TV-Sportovní den TV-Drobné pohybové hry HV- Individuální pěvecké dov.	M-Zlomky(paměť při operacích) IF-Internet PČ- Práce s technickými materiály OV-Člověk a morálka OV-Člověk a lidská práva	IF-Internet	IF-Internet AJ-Newspaper OV-Stát a hospodářství
sebepoznání a sebepojetí	OV- Sebeřízení a řízení času HV- Druhy hlasů	OV-Globální problémy lidstva OV-Člověk a konzumní společnost OV-Člověk a lidská práva HV-Lidský hlas	PČ-Svět práce OV-Člověk a právo,Člověk a pracovní život	FY-Astronomie,Sluneční soustava HV-Hlasová hygiena+Mutace M-průběžné využití testů ze základního učiva AJ-Future OV-Životní perspektivy,Stát a právo,Mezinár.společenství
seberegulace a sebeorganizace	OV- Sebeřízení a řízení času OV- Majetek, vlastnictví, hospodaření F- Měření času HV- Individuální pěvecké dovednosti TV-kolekt.sporty		M-Rovnice,slovní úlohy (návuk sebeovládání a sebekritiky) OV-Člověk a rodinný život, ochrana zdraví	M-plánování učení vzhledem k budoucímu zaměstnání OV-životí perspektivy VV – rozvoj sebekritického myšlení
psychohygiena	OV- Sebeřízení a řízení času F- Měření času HV- Hudební výrazové prostředky	M-Racionální čísla OV-Člověk a dospívání HV-Hlasová hygiena	OV-Člověk a citový život HV-Artificiální a nonartific. hudba Čj -úvaha	OV-Životní perspektivy HV-Trampeká píseň
kreativita	OV- Naše obec, region AJ- Weather PČ- Design a konstruování ČJ- scénky HV- Zpěv HV- Hra na jednoduché hudební nástroje VV- Vlastní výt. záměr TV- Drobné pohyb. hry TV- Kolektivní sporty	AJ-Sports PČ-Design, konstruování PČ-Okrasné rostliny OV-Kultura ČJ-Slohové útvary VV-Obrazové znaky na zákl. fantazie	AJ-My town FY-Elektřina a magnetismus PČ-Příprava pokrmů Vv – Vlastní výtvarný záměr	M-Slovní úlohy (hledání originálního řešení) PČ-Příprava pokrmů
sociální rozvoj :	OV- Naše škola	OV-Člověk a konzumní společnost	OV-Člověk a právo	

poznávání lidí	OV- Kulturní dědictví F- Měření délky F- Měření hmotnosti HV- Hudební historie osobností	OV-Člověk a morálka OV-Kultura	OV-Člověk a občanský život OV-Člověk a pracovní život	OV-Stát a právo OV-Mezinárodní společnosti
mezilidské vztahy	OV- Domov a rodina OV- Naše škola	FY-Světlo, optické přístroje M-Celá čísla OV-Člověk a konzumní společnost OV-Člověk a lidská práva HV-Společenské tance OV-Člověk a morálka OV-Člověk a glob. probl. lidstva	OV-Člověk a právo HV-Vánoce v hudbě instrumentální a vokální OV-Člověk a občanský život OV-Člověk a pracovní život	OV-Stát a právo OV-Mezinár.společenství
komunikace	OV- Sebeřízení a řízení času PČ- Práce s technickými materiály HV- Hudební výrazové prostředky AJ- Dialogues TV- Sportovní den TV- Drobné pohyb. hry TV- Kolektivní sporty AJ-Dialogues IF-Letem světem internetem	OV-Člověk a válka IF-Letem světem internetem AJ-Dialogues PČ- Práce s technickými materiály PČ-Okrasné rostliny OV-Člověk a dospívání TV- Sportovní den TV- Drobné pohyb. hry TV- Kolektivní sporty VV – práce ve skupině	AJ-Dialogues TV- Sportovní den TV- Drobné pohyb. hry TV- Kolektivní sporty M-týmová spolupráce při řešení hlavních úloh PČ-Příprava pokrmů OV-Člověk a citový život OV-Člověk a pracovní život	AJ-Dialogues TV- Sportovní den TV- Drobné pohyb. hry TV- Kolektivní sporty M-týmová spolupráce při řešení slovních úloh PČ-Příprava pokrmů OV-Životní perspektivy
kooperace a kompetice	OV- Domov a rodina M- Povrch a objem kvádrů a krychle HV- Vícehlas, kánon, lidový dvojhlas HV- Harmonie HV- Hudební nástroje v orchestru AJ- Groups working TV- Sportovní den TV- Drobné pohyb. hry TV- Kolektivní sporty	AJ- Groups working TV- Sportovní den TV- Drobné pohyb. hry TV- Kolektivní sporty FY-Pohyb tělesa FY-Měření rychlosti OV-Člověk a glob. probl. lidstva	AJ- Groups working TV- Sportovní den TV- Drobné pohyb. hry TV- Kolektivní sporty OV-Člověk a rodinný život OV-Člověk a pracovní život	AJ- Groups working TV- Sportovní den TV- Drobné pohyb. hry TV- Kolektivní sporty OV-Mezinárodní společenství OV-Stát a hospodářství

VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA

Tématické okruhy	1	2	3	4	5

Občanská společnost a škola	Sportem ku zdraví Prv	Sportem ku zdraví INT / ČaSP	Sportem ku zdraví	Sportem ku zdraví	Sportem ku zdraví
Občan, občanská společnost a stát		Prv	Prv	VI	INT / ČaSP
Formy participace občanů v politickém životě				VI	VI
Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování			Prv	VL	VI

Legenda: INT - Integrace do vzdělávacího oboru, **PRO** – Projekt, **ČaSP** – Člověk a společnost, **P** – samostatný vyučovací předmět

Výchova demokratického občana

tématické okruhy	6.	7.	8.	9.
občanská společnost a škola	Ov-Naše škola Ov-Kulturní dědictví De-Atické Řecko, Řím	Ov-Globální problémy lidstva Ov-Křesťanství raného středověku Nj – Unsere Schule	Ov-Člověk a pracovní život De-Osvícen. ref. M. Terezie Čj-Humor jako pozitivní životní hodnota	Ov-Životní perspektivy Ze-Služby Čj-Kultura jazyka a řeči De-České země za II. sv. války
občan, občanská společnost a stát	Ov-Domov a moje rodina De-Antické Řecké, Řím (kulturní odkaz)	Ov-Člověk a lidská práva Ov-Člověk a morálka De-Společnost, hospodářství, kultura pozdního středověku	Ov-Člověk a právo Ov-Člověk a občanský život Čj (sloh)-formulace vlastního názoru	Ov-Stát a právo De-Hospodářský a kulturní vývoj Čj (sloh)-úvaha, diskuse
formy participace občanů v politickém životě	Ov-Naše obec, region De-Antické Řecké, Řím (kulturní odkaz)	Ov-Člověk a morálka Cj (literatura)-Morální hodnota člověka	Ov-Člověk a pracovní život De-Politické proudy, ústava Ze-Kraje ČR	Ov-Stát a hospodářství Čj-Touha národů po svobodě Ze-Státy světa podle správního členění De-Rok 1968 v Československu
principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování	Ov-Naše obec, region Čj-Tolerance a práva druhých De-Antické Řecké, Řím	Ov-Člověk a konzumní společnost Ov-Volby	De-revoluce jako prostředek politický, sociální a národnostní	Ov-Mezinárodní společenství De-Politické změny v světě v 80. - 90. letech Ze-Státní zřízení a formy vlády Čj-Význam svobody člověka,

VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH

Tématické okruhy	1	2	3	4	5
Evropa a svět nás zajímá			INT / ČaJS	INT / VI, Př	INT / VI, Př
Objevujeme Evropu a svět				VL, Př, Čj	Den v Evropě
Jsme Evropané	Vánoční tradice	Vánoční tradice	Vánoční tradice	Vánoční tradice INT / ČaP, VI	Vánoční tradice INT / ČaP, VI

Legenda: **INT** - Integrace do vzdělávacího oboru, **PRO** – Projekt, **ČaJS** – Člověk a jeho svět, **ČaP** – Člověk a příroda, **P** – samostatný vyučovací předmět

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

tématické okruhy	6.	7.	8.	9.
Evropa a svět nás zajímá	Ov - Majetek, vlastnictví D - Nejstarší starověké civilizace Hv - Osobnosti hudebního života	Ov - Globální problémy Ov - Aktuality Hv - Osobnosti hudebního života Ze - Regionální geografie Evropa	Ov - Aktuality OV - Kultura HV - Folklor, lidová hudba Z - Regionální geografie, Evropa	Ov - Aktuality Ov - Mezinárodní společenství D - extrémistická hnutí 20.století Hv - Osobnosti hudebního života
objevujeme Evropu a svět	Ov - Aktuality Ov - Kulturní dědictví, glob. problémy lidstva D - Osídlení Evropy po zániku Západořímské říše Hv - Folklor, lidové písně	Ov - Aktuality Ov - Kultura D - Zamořské objevy Hv - Folklor, lidová hudba Ze - Regionální geografie, Evropa	Ov - Aktuality OV - Člověk a pracovní život D - Kolonie zemí Evropy Hv - Vývoj a styly moderní hudby	Ov - Aktuality D - Poválečné uspořádání světa Nj-Europe and Welt
jsme Evropané	Ov - Kulturní dědictví (hlavní jazykové skupiny v Evropě) Ov - kulturní dědictví D - lidé, jejich přítomnost a minulost Hv - Česká národní opera	Ov - Aktuality Ov - Kultura Ze - Regionální geografie, Evropa D - Zamořské objevy Hv - Folklor, lidová hudba	Ov - Aktuality OV - Člověk a pracovní život D - Kolonie zemí Evropy Hv - Vývoj a styly moderní hudby	OV - Mezinárodní společenství EU, NATO Ov - Stát a právo D- Evropa a svět 20.-30.léta 20. století HV - Česká populární hudba Ze - Politická a hospodářská

			seskupení států světa, mezinárodní organizace OSN
--	--	--	--

MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

Tématické okruhy	1	2	3	4	5
Kulturní difference	Vánoční tradice	Vánoční tradice	Vánoční tradice	Vánoční tradice	Vánoční tradice
Lidské vztahy	INT / ČaJS			INT / ČaJS	INT / ČaJS
Etnický původ		INT / ČaJS	Čj		
Multikulturalita				Čj	
Princip sociálního smíru a solidarity					INT / Aj, Pč, Nj, Vv

Legenda: **INT** - Integrace do vzdělávacího oboru, **PRO** – Projekt, **ČaJS** – Člověk a jeho svět, **P** – samostatný vyučovací předmět

Multikulturní výchova

tématické okruhy	6.	7.	8.	9.
kulturní difference	Vv - Tolerance k odliš.vnímání Z - Regionál.geo. (Africké státy) Čj – Genealogie jazyků Hv - Píseň lidová a umělá D - Starověké civil.a jejich odkaz	Z - Regionál.geo. (Am, As, Ev) Hv - Rozdělní hlasů D - Křesť.,islám, juda.,vých.náb.	Z - Obyvatelstvo ČR Hv - hudební styly D - USA: Sever proti Jihu	Z - Lidé na Zemi Čj - HL.období vývoje evrop.lit. Hv - Hudební dějiny Hv - čes.hudeb.klasicis.,romantis. D - Holocaust
lidské vztahy	Vv - Komunik. a aktivač. metody Čj sloh - vypravování Čj lit. - lidská soudržnost	Čj sloh-vyprav.,charakteristika Čj lit. - Moudří blázni, Kolja (film) Hv - Kánon, vícehlas	Čj sloh - verbál.,neverbál.komunik. D - Koloniální panství, Indiáni	Čj sloh - vypravování Čj lit. - Karel Čapek D - 1.,2.svět.válka

	Hv - Lidový dvojhlas,harmonie D - Osídlení E.po pádu ZŘŘ	D - Křížové výpravy Nj – Märchen TschechDeutsche VV – kolektivní práce		Nj - Liebe und Freundschaft
etnický původ	Čj lit. - Romské, Žid.pohádky Hv - Česká národní opera D - Rasy, typy	Čj lit.-Ota Pavel Hv - Lidová píseň D - Soužití etnik na našem území	Vv - Člověk a hist. Vývoj Hv - Česká populár. Hudba D - Koloniální panství Čj Lit - Holocaust	Čj sloh - vypravování, úvaha D - Židé a Romové za 2.sv.války
multikulturalita	Vv - Tolerance k odliš.vnímání Čj lit. - pohádky, bajky, pověsti Hv - Píseň a tanec ruz.národů D - Kultura starověk.civilizací	Čj sl . -Marco Polo, Vánoce-zvyky Čj mluv. - nová slova v jazyce D -Román..gotik.kultura D - Středověká vzdělanost	Z - Cesta do Evropy Čj lit. - Mytologie národů Čj lit. - ochrana kultur.dědictví Hv - Hudební osobnosti D - Baroko, osvícenství	Čj lit. - film,tv,rozhlás,úloha Bible Čj mluv. - mezinár.slova Hv - Hudební osobnosti D - Vietnam, Korea
princip sociálního smíru a solidarity	Vv - Spolupráce Čj - Jules Verne D - Dějiny Řecka, Říma	Čj lit. - jiné sociokulturní skupiny D - Křesťanství v raném středověku	Čj lit. - soc.tematika (Ch. Dickens) D - Habsburská monarchie	Z - Nové státy na mapě Sv.(polit.) Čj lit. - sociální román,poezie Hv - Divadlo malých forem D - rozpad SSSR, rok 1989

ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA

Tématické okruhy	1	2	3	4	5
Ekosystémy	INT / ČaP, Prv	INT / ČaZ	INT / ČaJS	INF	INT / Př, Vv
Základní podmínky života	INT / ČaJS		Prv	Př	INT / Př, VI
Lidské aktivity a problémy životního prostředí	Můj domov Sportem ku zdraví	Můj domov Sportem ku zdraví	Můj domov Sportem ku zdraví	Můj domov Sportem ku zdraví	Můj domov Sportem ku zdraví Vv

Vztah člověka k prostředí	Naše planeta Země	Naše planeta Země	Naše planeta Země	Naše planeta Země	Naše planeta Země P / VI
----------------------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-----------------------------

Legenda: **INT** - Integrace do vzdělávacího oboru, **PRO** – Projekt, **ČaJS** – Člověk a jeho svět, **ČaP** – Člověk a příroda, **P** – samostatný vyučovací předmět, **ČaZ** – Člověk a zdraví

Environmentální výchova

tématické okruhy	6.	7.	8.	9.
ekosystémy	Př-ekosystémy bezobratlých F-Látka a těleso	Př-ekosystémy obratlovců (ryb, obojživelníků, plazů a ptáků)	Př-Ekosystémy našich savců F-Energie v denním životě Ch-hnojiva (ekosystém pole, rybník, ...)	Př-ekologie jako věda Z- Ekosystémy planety Země Ch-chemizace zemědělství (ekosystém pole)
základní podmínky života	Př-Vznik života na zemi (Darwinova teorie) Pč-Půda-zdroj výživy, ohrožení půdy	Př-podmínky pro zdravý růst rostlin F-Hydrostatika	Př-Vývoj savců, Vývoj člověka Pč-Zdroje energie-energie a život, způsoby šetření využívání energie	Př-vznik a vývoj lidského jedince F-Meteorologie ch-sacharidy (fotosyntéza) Z- Ekosystém planety Země, Přírodní krajina
lidské aktivity a problémy životního prostředí	Př-chráněné a ohrožené druhy bezobratlých Z- Člověk v krajině, člověk ovlivňuje přírodní sféru	Př-Chráněné a ohrožené druhy obratlovců Pč- zneužití techniky, odpadové hospodářství, Úloha techniky v životě člověka Z- vliv člověka na krajinu	Př-Chráněné a ohrožené druhy savců F-Energie v denním životě F-Jaderná energie Ch-čištění odpadních vod Ch-Problémy tvorby kyselých dešťů Z- Životní prostředí	Př-skleníkový efekt, Kyselé deště Z- Globální problémy Ch-Zdroje energie (elektrárny) Nj – Die Umweltchatz
vztah člověka k prostředí	Př-Chráněné a ohrožené druhy bezobratlých živočichů F-Skupenství látek Z, Člověk jako geomorfologický činitel	Př-1) Přírodní rezervace v ČR 2) Chráněné a ohrožené druhy obratlovců Pč- prostředí a zdraví, způsob ochrany zdraví, Léčivé rostliny	Př-Chráněné a ohrožené druhy savců v ČR Z- Ochrana přírody Ch-význam chemie pro život	Př-ekologie jako věda F-Meteorologie Z-Kulturní krajina Ch-Chemie a společnost Pč- Význam role různých profesí ve vztahu k život. prostředí Náš životní styl- spotřeba...

MEDIÁLNÍ VÝCHOVA

Tématické okruhy	1	2	3	4	5
Kritické čtení a vnímání mediální sdělení	Barvy podzimu	Barvy podzimu Prv, ČaSP	Barvy podzimu	Barvy podzimu	Barvy podzimu INF, Umění a kultura, Čj, Vl
Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality	Vánoční tradice	Vánoční tradice	Vánoční tradice	Vánoční tradice P / INF	Vánoční tradice P / INF
Stavba mediálních sdělení			INT / Čj, Prv, Aj	Čj, Aj, Nj	Čj, Aj, Nj
Fungování a vliv médií ve společnosti	INT / Čj, Prv				

Legenda: **INT** - Integrace do vzdělávacího oboru, **PRO** – ProjektČaSP – Člověk a společnost, **P** – samostatný vyučovací předmět

Mediální výchova

tématické okruhy	6.	7.	8.	9.
kritické čtení a vnímání mediální sdělení	Ov-Naše škola OV-Aktuality ČJ-Vyhledávání informací ČJ-orientace ve stavbě věty IF-vyhledávání na netu	OV-Globální problémy lidstva OV-Aktuality ČJ-zpráva, oznámení IF-vyhledávání na netu Vv-práce s médii AJ-Sports	OV-Člověk a občanský život OV-Aktuality IF-vyhledávání na netu Vv-práce s médii	OV-Stát a právo OV-Stát a hospodaření OV-Aktuality IF-vyhledávání na netu Vv-práce s médii
interpretace vztahu mediálních sdělení a reality	Ov-Naše škola OV-Kulturní dědictví ČJ-zpráva, oznámení ČJ-výtah, realita, fantazie ČJ-média-zdroj informací AJ-Weather IF-vyhledávání na netu	OV-Globální problémy lidstva OV-Člověk a lidská práva IF-vyhledávání na netu	OV-Člověk a občanský život OV-Člověk a právo IF-vyhledávání na netu Nj – komunikation in EU	OV-Mezinárodní společenství OV-Životní perspektivy IF-vyhledávání na netu AJ-Newspaper VV - reklama
stavba mediálních sdělení	Ov-Naše obec, region	ČJ-publicistické útvary	ČJ-internet – typy informací	ČJ-fonetika, výslovnost

	ČJ-zpráva, oznámení ČJ-internet IF-vyhledávání na netu, článek	ČJ-internet IF-vyhledávání na netu, článek	IF-vyhledávání na netu Vv-práce s médii	ČJ-diskuse, proslov, úvaha ČJ-publicistické útvary
vnímání autora mediálních sdělení	ČJ-spis. a nespis. ČJ,kultivovanost IF-vyhledávání na netu	OV-Člověk a morálka ČJ-Ota Pavel-redaktor IF-vyhledávání na netu	ČJ-J. Neruda - fejetonista ČJ-dramatické žánry IF-vyhledávání na netu	OV-Mezinárodní společenství IF-vyhledávání na netu AJ-Newspaper Nj – Media, internet
fungování a vliv médií ve společnosti	OV-Majetek, vlastnictví, hospodaření OV-Sebeřízení, řízení času IF-vyhledávání na netu	OV-Člověk a konzumní spol. ČJ-knihovna, rozhlas, televize, film IF-vyhledávání na netu AJ-Sports	OV-Člověk a občanský život IF-vyhledávání na netu Vv-práce s médii	OV-Mezinárodní společenství ČJ-reportáž, recenze, kritika ČJ-fakta, názory, hodnota díla IF-vyhledávání na netu Ze-Doprava a spoje

Ochrana člověka za mimořádných událostí

Téma č. I: OCHRANA OBYVATELSTVA

Cíle výuky

1. Seznámit žáky s úlohou státu při ochraně životů a zdraví obyvatel, majetkových hodnot a životního prostředí při vzniku mimořádných událostí.
2. Připravit žáky na uvědomování si odpovědnosti za svoji ochranu, na efektivní jednání a vzájemnou pomoc při hrozbě nebo vzniku mimořádných událostí.
3. Vést žáky k citlivému vnímání životního prostředí, a to nejen při vzniku mimořádných událostí.

Téma č. II: ŽIVELNÍ POHROMY

Cíle výuky

1. Seznámit žáky s pojmem živelní pohroma, jejími účinky a druhy.
2. Uvědomit si nebezpečí vyplývající z prvotních i druhotných následků živelních pohrom, předat poznatky jak se chránit.

Téma č. III: HAVÁRIE S ÚNIKEM NEBEZPEČNÝCH LÁTEK

Cíle výuky

1. Upozornit žáky na nebezpečí, které přináší stále rostoucí používání chemických látek, přípravků a technologií.
2. Objasnit pojem "havárie s únikem nebezpečných látek", poukázat na příčiny jejich vzniku a hlavní charakteristiky.
3. Seznámit žáky s hlavními účinky nebezpečných látek a základními vlastnostmi, které se uplatňují při haváriích. Objasnit některé základní způsoby výstražného označování nebezpečných látek. Uvést nejrozšířenější průmyslové nebezpečné látky na území ČR.
4. Upozornit na charakteristické znaky a projevy havárií s únikem nebezpečných látek.
5. Seznámit žáky s nejdůležitějšími zásadami chování obyvatelstva v případě havárií s únikem nebezpečných látek a naučit je chránit se před jejich účinky.

Téma č. IV: **RADIAČNÍ HAVÁRIE JADERNÝCH ENERGETICKÝCH ZAŘÍZENÍ**

Cíle výuky

1. Upozornit žáky na kladné i záporné aspekty provozu jaderných elektráren a jejich celkový ekologický přínos.
2. Rozebrat otázky budování a provozu jaderných elektráren a zajištění jejich jaderné a radiační bezpečnosti.
3. Objasnit možnosti vzniku radiační havárie v jaderné elektrárně a malou pravděpodobnost vzniku radiační havárie s dopady na okolí.
4. Seznámit žáky s nejdůležitějšími opatřeními k ochraně obyvatelstva a s otázkami zabezpečování havarijní připravenosti pro případ radiační havárie jaderné elektrárny s dopady na okolí.

Náměty pro praktická cvičení

Cílem praktického cvičení žáků základních škol je ověřit znalosti a dovednosti získané výukou témat **“Ochrana člověka za mimořádných událostí”**.

Cvičení jsou prováděna pro žáky najednou v rámci školy nebo po skupinách (ročnících nebo třídách).

O náplni cvičení a časovém rozsahu rozhodne ředitel školy / nácvik požárního poplachu /

Náměty pro praktická cvičení:

- prohlídka rozmístění protipožárních prostředků ve škole (praktická ukázka používání těchto prostředků)
- činnost učitele a žáků při vzniku požáru ve škole (evakuace školy podle plánu /
- ověření znalostí obsahu evakuačního zavazadla
- příprava prostředků k improvizované ochraně osob (dýchacích orgánů a povrchu těla)
- ověření znalostí zásad chování při opuštění bytu
- ověření znalostí zásad chování v případě povodní
- ověření znalostí zásad chování v případě havárie s únikem nebezpečných látek do životního prostředí
- poskytování první pomoci

Učitelé využívají soubory nástěnných obrazů, metodické materiály, které byly zakoupeny k výuce žáků / kabinet I. stupně/

3.6 Projekty

Výstupy žáka FZŠ České mládeže I. stupeň	Projekt	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody + formy práce, projekty, pomůcky a učební materiály ad.	Poznámky
• Zná kulturní památky • Dokáže se orientovat v plánu města • Zná pověsti, které se váží k významným místům	• Můj domov	• Výtvarná výchova, prvouka, vlastivěda, český jazyk, tělesná výchova • VDO • OSV • EV	• Prohlídka města, hrad Střekov Větruše, Zoo, Mariánská skála, Bertino údolí, Muzeum • Prezentace prací žáků • Polodenní výlety	Průběžně dle návaznosti na učivo daného ročníku

• Uvědomuje si přírodu jako zdroj života • Chápe odpovědnost ve vztahu k ochraně přírody a přírodních zdrojů	• Naše planeta Země • Barvy podzimu	• Výtvarná výchova, pracovní činnosti, hudební výchova, prvouka, přírodověda, český jazyk • EV • OSV	• Praktické činnosti zaměřené na ochranu životního prostředí • Recyklace odpadů, sběr papíru • Celodenní projekt	průběžně říjen
• Uvědomuje si historii a tradice našeho národa • Prakticky zvládá přípravu vánočních oslav	• Vánoční tradice	• Prvouka, vlastivěda, český jazyk, hudební výchova, výtvarná výchova, pracovní činnosti, matematika • EGS • EV • MV	• Celodenní projekt • Výstupy formou vánočních trhů • Prezentace výrobků a prací žáků	prosinec
• Uvědomuje si důležitost důsledné péče o vlastní zdraví a zdraví členů rodiny • Osvojí si dovednosti správné péče o chrup • Spolupracuje aktivně se studenty střední školy	• Zdravé zuby	• Prvouka, Přírodověda • OSV		průběžně
• Zvládá pohybové dovednosti • Dodržuje daná pravidla a řídí se jimi • Zapojí se v kolektivních hrách • Dokáže výtvarně vyjádřit zážitky ze sportovních aktivit	• Sportem ku zdraví	• Tělesná výchova, prvouka, výtvarná výchova, pracovní činnosti • OSV • EV • VDO	• Atletický čtyřboj a turnaj v míčových sportech formou malé olympiády • Soutěže v netradičních sportovních disciplínách • Pohyb a orientace v terénu • Prezentace výtvarných prací formou výstavy	květen červen

Výstupy žáka ZŠ České mládeže, II.st.	Projekt	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody + formy práce, projekty, pomůcky a učební materiály ad.	Poznámky
• Zvládá potřebné pohybové dovednosti a umí se zapojit v kolektivních hrách • Je schopen zapojit se i v oblasti pořadatelské a organizační.	• Sportovní den	• Tělesná výchova • OSV	• Atletika a kolektivní míčové sporty ve formě školní olympiády, zimní sporty	Celý den
• Dokáže popsat a orientovat se ve svém městě • Zná důležité instituce a úřady • Chápe funkci jednotlivých institucí a úřadů	• Naše město	• Občanská výchova, zeměpis, dějepis, angličtina, výtvarná výchova • VDO • OSV	• Návštěva různých institucí na úrovni města a kraje (radnice, zdravotnictví, hasiči, policie, úřad práce, sociální péče, krajský úřad, soud, ...).	Průběžně Výstupy-březen

Orientuje se v problematice ekologie (ochrana životního prostředí, neziskové organizace, recyklace odpadů, péče o nejbližší přírodní okolí)	„Naše Země“	- Ov, Vv, Pč, Ze, Hv, Dč, Fy EV	Praktické činnosti zaměřené na ochranu životního prostředí. Spolupráce s neziskovými organizacemi v této oblasti. Problematika recyklace odpadů. Úklid okolí školy. Výsadba zeleně.	Duben
- Zná základní anatomii člověka - Umí reagovat za mimořádných situací v ohrožení života člověka - Dokáže poskytnout první pomoc - Je schopen oznámit nehodu na policii, požární stanici a zavolat záchranou službu	Kurz 1. pomoci	- Biologie člověka, 8.ročníky OSV EV	Přednáška a praktický výcvik.	
Orientuje se ve výtvarných a dramatických směrech, umí je použít i z praktického hlediska	Cesty za kulturou	- Vv, Čj, Dč, Hv, Vv OSV MTV MV	Využití koncipovaných programů v galerii, muzeu, divadlech. Příprava a realizace vlastní tvorby.	průběžně
- Uvědomuje si důležitost důsledné péče o vlastní zdraví a zdraví členů rodiny - Osvojí si dovednosti správné péče o chrup - Spolupracuje aktivně se studenty střední školy	Zdravé zuby	- Přírodopis a zdraví OSV VkO- volba povolání	Metodické výchovně - edukativní přednášky studentů střední zdravotnické školy	průběžně
Orientuje se v přírodovědných a technických směrech	Přírodovědná exkurze	- Všechny předměty nehumanitního zaměření EV	Dle aktuálních nabídek /zahradnictví, ZOO, skleník UJEP, tech. výstavy, planetárium atd./	Průběžně, červen
- orientuje se na internetových stránkách - zná základní vyhledávače - určí souvislosti - spolupracuje ve skupině - využívá znalosti cizího jazyka		- IF 6.-9. r. - AJ pojmy 6.-9.r. MV	Praktické vyhledávání na internetu zaměřené na konkrétní jev	IF 6.-9.ročník
- je schopen vytvořit název, logo firmy - orientuje se na trhu práce - má představu o svém budoucím povolání - zjišťuje souvislosti - využívá znalosti cizího jazyka - hodnotí, diskutuje, srovnává - vyjadřuje svůj názor		- ČJ 6.-9. sloh, leták, nabídka - IF 8.,9. práce s grafickými editory, fotoeditory, textovým editorem - Vv 7.,8.r-kompozice, stavba, rozmístění v ploše OV MV	- Žáci přemýšlí o svém povolání - Kompletní grafické zpracování loga a ostatních materiálů firmy včetně prezentace	IF 9.ročník
- zaznamená počasí v určitém časovém období - pracuje se slovníkem - vyhledává informace na serveru o počasí v AJ - zkompletuje informace - vytvoří výtvarně zpracovaný deník	Weather	- F 9.r. základy meteorologie - IF internet - Vv MV -tvorba mediálního sdělení		AJ 6.r.

• má přehled o sportech a jejich třídění • dokáže je pojmenovat v cizím jazyce • vyhledá informace o nich na internetu • doplní informace vhodným grafickým doprovodem	• Sports	• IF-6.-9.r. práce s internetem, vyhledávání informací • Vv 6.-9.r. grafické zpracování výstupu-přehled druhů sportů • MV	Žák vytvoří přehled sportů a sportovních aktivit	AJ 7.r.
• zhotoví plán města • výtvarně zpracuje • správnost ověří na internetu • popíše jednotlivé stavby a budovy stručným popiskem • pracuje se slovníkem • podle plánu dokáže popsat cestu • pracuje ve skupině • hodnotí práci ostatních	• My town	• Ze 6.r.-práce s mapou, orientace mapy • IF 6.,7.r.-mapy na internetu • Vv výtvarné ztvárnění skutečnosti • Dě významné památky v našem městě • VDO • OSV	• Žák vytvoří plán svého města včetně významných míst a budov, popíše ho, najde cestu k místům a popíše ji	AJ 8.r.
• orientuje se v cizím tisku • vyhledá noviny a zpravodajský server v Aj na internetu • orientuje se ve zprávách • používá slovník na internetu • rozezná zprávy seriózní a bulvární • sestaví inzerát do novin • graficky ho zpracuje • napíše krátký článek do novin o místě, které má rád	• Newspaper	• ČJ • Vv-kompozice novinové stránky • Mediální výchova-všechny oblasti • IF-orientace na zpravodajských serverech • MV	• Žák vytvoří příspěvky do novin-inzerát, krátký článek	AJ 9.r.

3.7 Charakteristika vzdělávacích oblastí

JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE

Vzdělávací oblast **Jazyk a jazyková komunikace** zaujímá stěžejní postavení ve výchovně vzdělávacím procesu. Dobrá úroveň jazykové kultury patří k podstatným znakům všeobecné vyspělosti absolventa základního vzdělávání. Jazykové vyučování vybavuje žáka takovými znalostmi a dovednostmi, které mu umožňují správně vnímat různá jazyková sdělení, rozumět jim, vhodně se vyjadřovat a účinně uplatňovat i prosazovat výsledky svého poznávání.

Obsah vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace se realizuje ve vzdělávacích oborech **Český jazyk a literatura**, **Český jazyk jako druhý jazyk**, **Cizí jazyk a Další cizí jazyk**

Dovednosti získané ve vzdělávacím oboru **Český jazyk a literatura** jsou potřebné nejen pro kvalitní jazykové vzdělání, ale jsou důležité i pro úspěšné osvojování poznatků v dalších oblastech vzdělávání. Užívání češtiny jako mateřského jazyka v jeho mluvené i písemné podobě umožňuje žákům poznat a pochopit společensko-kulturní vývoj lidské společnosti. Při realizaci daného vzdělávacího oboru se vytvářejí předpoklady k efektivní mezilidské komunikaci tím, že se žáci učí interpretovat své reakce a pocity tak, aby

dovedli pochopit svoji roli v různých komunikačních situacích a aby se uměli orientovat při vnímání okolního světa i sebe sama. Používáním vhodných metod vedeme žáky k prohlubování vztahu k literatuře a poezii, schopnosti uvědomělého čtení, podporujeme čtenářskou gramotnost žáků.

Český jazyk jako druhý jazyk pro žáky s nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka. Je důležité rozvíjet jejich jazykové kompetence tak, aby bylo možné je plnohodnotně zapojit do výuky v běžných třídách. Druhý jazyk se oproti cizímu jazyku liší především významem v životě žáka, neboť jde o jazyk, na kterém je žák závislý z hlediska školní docházky a integrace do společnosti. V souvislosti s tím jsou v případě druhého jazyka také zvýšené nároky na míru rozvoje sociokulturní kompetence. Výuka se zpočátku zaměřuje především na výuku základních jazykových funkcí (pozdravy, poděkování, prosba apod.) a kompenzačních strategií (umí říct, že nerozumí, požádat o zopakování). Z komunikačního hlediska převládá v první fázi vyučování obvykle výuka mluvení a poslechu nad výukou čtení a psaní a výuka základní slovní zásoby nad výukou gramatiky. Specifikem češtiny jako druhého jazyka je především to, že je žák vystaven silné potřebě naučit se už na velmi nízké úrovni pokročilosti specifickou slovní zásobu, která je určující pro školní prostředí. Rozdíl mezi druhým a cizím jazykem je v neposlední řadě také v tom, že žák je velmi záhy vystaven různým variantám češtiny jak na rovině slovní zásoby, tak stylistické a fonetické.

Cizí jazyk a Další cizí jazyk přispívají k chápání a objevování skutečností, které přesahují oblast zkušeností zprostředkovaných mateřským jazykem. Poskytují živý jazykový základ a předpoklady pro komunikaci žáků v rámci integrované Evropy a světa.

Osvojování cizích jazyků pomáhá snižovat jazykové bariéry a přispívá tak ke zvýšení mobility jednotlivců jak v jejich osobním životě, tak v dalším studiu a v budoucím pracovním uplatnění. Umožňuje poznávat odlišnosti ve způsobu života lidí jiných zemí i jejich odlišné kulturní tradice. Pomocí rozličných metod vede žáky k uvědomělému čtení, rozvíjí vztah k literatuře a poezii.

Prohlubuje vědomí závažnosti vzájemného mezinárodního porozumění a tolerance a vytváří podmínky pro spolupráci škol na mezinárodních projektech.

Požadavky na vzdělávání v cizích jazycích formulované v RVP ZV vycházejí ze Společného evropského referenčního rámce pro jazyky, který popisuje různé úrovně ovládání cizího jazyka. Vzdělávání v Cizím jazyce směřuje k dosažení úrovně A2, vzdělávání v Dalším cizím jazyce směřuje k dosažení úrovně A1 (podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky).

Úspěšnost jazykového vzdělávání jako celku je závislá nejen na výsledcích vzdělávání v jazyce mateřském a v cizích jazycích, ale závisí i na tom, do jaké míry se jazyková kultura žáků stane předmětem zájmu i všech ostatních oblastí základního vzdělávání.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- chápání jazyka jako svébytného historického jevu, v němž se odráží historický a kulturní vývoj národa, a tedy jako důležitého sjednocujícího činitele národního společenství a jako důležitého a nezbytného nástroje celoživotního vzdělávání
- rozvíjení pozitivního vztahu k mateřskému jazyku a jeho chápání jako potenciálního zdroje pro rozvoj osobního i kulturního bohatství
- vnímání a postupnému osvojování jazyka jako bohatého mnohotvárného prostředku k získávání a předávání informací, k vyjádření jeho potřeb i prožitků a ke sdělování názorů
- zvládnutí běžných pravidel mezilidské komunikace daného kulturního prostředí a rozvíjení pozitivního vztahu k jazyku v rámci interkulturní komunikace
- samostatnému získávání informací z různých zdrojů a k zvládnutí práce s jazykovými a literárními prameny i s texty různého zaměření
- získávání sebedůvěry při vystupování na veřejnosti a ke kultivovanému projevu jako prostředku prosazení sebe sama
- individuálnímu prožívání slovesného uměleckého díla, ke sdílení čtenářských zážitků, k rozvíjení pozitivního vztahu k literatuře i k dalším druhům umění založených na uměleckém textu a k rozvíjení emocionálního a estetického vnímání
- vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura je realizován ve všech ročnících základního vzdělávání I. stupně v časové dotaci dle učebního plánu

- výuka probíhá v klasické třídě; v 1. ročníku při počtu žáků větším než 22 se třída na výuku dělí na 2 skupiny v 1 hodině týdně; při aktivitách mimo školu jsou skupiny naplňovány s ohledem na zajištění BOZ
- výuka probíhá v kmenových třídách, případně v multimediálních učebnách
- vzdělávací obsah předmětu Český jazyk a literární výchova má komplexní charakter, ale pro přehlednost je rozdělen do tří složek:

komunikační a slohová výchova

(psaní na 1. stupni je součástí komunikační a slohové výchovy, realizuje se zpravidla v menších časových celcích, než je vyučovací hodina)

jazyková výchova

literární výchova

Ve výuce se vzdělávací obsah jednotlivých složek vzájemně prolíná.

- dovednosti, které žáci získají, jsou důležité nejen pro kvalitní jazykové vzdělání, ale jsou důležité i pro úspěšné osvojování poznatků v dalších oblastech vzdělávání
- při realizaci daného vzdělávacího oboru se vytvářejí předpoklady k efektivní mezilidské komunikaci
- žáci se učí interpretovat své reakce a pocity tak, aby dovedli pochopit svoji roli v různých komunikačních situacích a aby se uměli orientovat při vnímání okolního světa i sebe sama
- používáním vhodných metod vedeme žáky k prohlubování vztahu k literatuře a poezii
- vedeme žáky ke schopnosti uvědomělého čtení s porozuměním
- doporučujeme čtenářskou gramotnost žáků

MATEMATIKA A JEJÍ APLIKACE

Vzdělávací oblast Matematika a její aplikace je založena především na aktivních činnostech, které jsou typické pro práci s matematickými objekty a pro užití matematiky v reálných situacích. Poskytuje vědomosti a dovednosti potřebné v praktickém životě a umožňuje tak získávat matematickou gramotnost. Pro tuto svoji nezastupitelnou roli prolíná celým základním vzděláváním od 1. do 9. ročníku a vytváří předpoklady pro další úspěšné studium.

Vzdělávání klade důraz na důkladné porozumění základním myšlenkovým postupům a pojmům matematiky a jejich vzájemným vztahům. Žáci si postupně osvojují některé pojmy, algoritmy, terminologii, symboliku a způsoby jejich užití.

Vzdělávací obsah oboru Matematika a její aplikace je rozdělen na čtyři tematické okruhy. V tematickém okruhu Číslo a početní operace na prvním stupni, na který navazuje a dále ho prohlubuje na druhém stupni tematický okruh Číslo a proměnná, si žáci osvojují aritmetické operace v jejich třech složkách: dovednost provádět operaci, algoritmické porozumění (proč je operace prováděna předloženým postupem) a významové porozumění (umět operaci propojit na reálné situace). Učí se získávat číselné údaje měřením, odhadováním, výpočtem a zaokrouhlováním. Seznamují se s pojmem proměnná a s její rolí při matematizaci reálných situací.

V dalším tematickém okruhu Geometrie v rovině a v prostoru žáci určují a znázorňují geometrické útvary a geometricky modelují reálné situace, hledají podobnosti a odlišnosti útvarů, které se vyskytují všude kolem nás, uvědomují si vzájemné polohy objektů v rovině (resp. v prostoru), učí se porovnávat, odhadovat, měřit délku, velikost úhlu, obvod a obsah (resp. povrch a objem), zdokonalovat svůj grafický projev. Zkoumání tvaru a prostoru vede žáky k řešení polohových a metrických úloh a problémů, které vycházejí z běžných životních situací.

V tematickém okruhu Závislosti, vztahy a práce s daty žáci rozpoznávají určité typy změn a závislostí, které jsou projevem běžných jevů reálného světa, a seznamují se s jejich reprezentacemi. Uvědomují si změny a závislosti známých jevů, docházejí k pochopení, že změnou může být růst i pokles a že změna může mít také nulovou hodnotu. Tyto změny a závislosti žáci analyzují z tabulek, diagramů a grafů, v jednoduchých případech je konstruují a vyjadřují matematickým předpisem nebo je podle možností modelují s využitím vhodného počítačového software nebo grafických kalkulačků. Zkoumání těchto závislostí směřuje k pochopení pojmu funkce.

Důležitou součástí matematického vzdělávání jsou Nestandardní aplikační úlohy a problémy, jejichž řešení může být do značné míry nezávislé na znalostech a dovednostech školské matematiky, ale při němž je nutné uplatnit logické myšlení. Žáci se učí řešit problémové situace a úlohy z běžného života, pochopit a analyzovat problém, utřídit údaje a podmínky, provádět situační náčrt, řešit optimalizační úlohy. Řešení logických úloh posiluje vědomí žáka ve vlastní schopnosti logického uvažování a může podchytit i ty žáky, kteří jsou v matematice méně úspěšní.

Žáci se učí využívat prostředky výpočetní techniky (především kalkulátory, vhodný počítačový software, určité typy výukových programů) a používat některé další pomůcky, což umožňuje přístup k matematice i žákům, kteří mají nedostatky v numerickém počítání a v rýsovacích technikách. Zdokonalují se rovněž v samostatné a kritické práci se zdroji informací.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- využívání matematických poznatků a dovedností v praktických činnostech - odhady, měření a porovnávání velikostí a vzdáleností, orientace
- rozvíjení paměti žáků prostřednictvím numerických výpočtů a osvojováním si nezbytných matematických vzorců a algoritmů
- rozvíjení kombinatorického a logického myšlení, ke kritickému usuzování a srozumitelné a věcné argumentaci prostřednictvím řešení matematických problémů
- rozvíjení abstraktního a exaktního myšlení osvojováním si a využíváním základních matematických pojmů a vztahů, k poznávání jejich charakteristických vlastností a na základě těchto vlastností k určování a zařazování pojmů
- vytváření zásoby matematických nástrojů (početních operací, algoritmů, metod řešení úloh) a k efektivnímu využívání osvojeného matematického aparátu
- vnímání složitosti reálného světa a jeho porozumění; k rozvíjení zkušenosti s matematickým modelováním (matematizací reálných situací), k vyhodnocování matematického modelu a hranic jeho použití; k poznání, že realita je složitější než její matematický model, že daný model může být vhodný pro různorodé situace a jedna situace může být vyjádřena různými modely
- provádění rozboru problému a plánu řešení, odhadování výsledků, volbě správného postupu k vyřešení problému a vyhodnocování správnosti výsledku vzhledem k podmínkám úlohy nebo problému
- přesnému a stručnému vyjadřování užíváním matematického jazyka včetně symboliky, prováděním rozborů a zápisů při řešení úloh a ke zdokonalování grafického projevu
- rozvíjení spolupráce při řešení problémových a aplikovaných úloh vyjadřujících situace z běžného života a následně k využití získaného řešení v praxi; k poznávání možností matematiky a skutečnosti, že k výsledku lze dospět různými způsoby
- rozvíjení důvěry ve vlastní schopnosti a možnosti při řešení úloh, k soustavné sebekontrolě při každém kroku postupu řešení, k rozvíjení systematickosti, vytrvalosti a přesnosti, k vytváření dovednosti vyslovovat hypotézy na základě zkušenosti nebo pokusu a k jejich ověřování nebo vyvracení pomocí protipříkladů
 - vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Matematika a její aplikace je realizován ve všech ročnících základního vzdělávání I. stupně
 - má časovou dotaci 5 hodin v ročníku týdně
 - výuka probíhá většinou ve kmenových třídách, někdy v multimediálních učebnách, při výuce jsou využívány dostupné výukové programy, pracuje se i v terénu (zejména při projektech)
 - při počtu dětí v 1. ročníku větším než 22 žáků se dělí v 1 hod. týdně na 2 skupiny
 - poskytuje vědomosti a dovednosti potřebné v praktickém životě a umožňuje tak získávat matematickou gramotnost
 - důraz je kladen na porozumění základním myšlenkovým postupům a pojmům matematiky a jejich vzájemným vztahům
 - je rozdělen na čtyři tematické okruhy - **Čísla a početní operace, Geometrie v rovině a v prostoru, Závislosti, vztahy a práce s daty, Nestandardní aplikační úlohy a problémy**
 - žákům je umožňován individuální postup v osvojování pojmů
 - metody práce jsou zaměřené na samostatnou práci žáků, na skupinovou práci, didaktické hry, řešení úloh s důrazem na činnostní učení

INFORMATIKA

Vzdělávací oblast **Informatika** se zaměřuje především na rozvoj informatického myšlení a na porozumění základním principům digitálních technologií. Je založena na aktivních činnostech, při kterých žáci využívají informatické postupy a pojmy. Poskytuje prostředky a metody ke zkoumání řešitelnosti problémů i hledání a nalézání jejich optimálních řešení, ke zpracování dat a jejich interpretaci a na základě řešení praktických úkolů i poznatky a zkušenost, kdy je lepší práci přenechat stroji, respektive počítači. Pochopení, jak digitální technologie fungují, přispívá jednak k porozumění zákonitostem digitálního světa, jednak k jejich efektivnímu, bezpečnému a etickému užívání.

Na prvním stupni základního vzdělávání si žáci prostřednictvím her, experimentů, diskusí a dalších aktivit vytvářejí první představy o způsobech, jakými se dají data a informace zaznamenávat, a objevují informatické aspekty světa kolem nich. Postupně si žáci rozvíjejí schopnost popsat problém, analyzovat ho a hledat jeho řešení. Ve vhodném programovacím prostředí si ověřují algoritmické postupy. Informatika také společně s ostatními obory pokládá základy uživatelských dovedností. Poznáváním, jak se s digitálními technologiemi pracuje, si žáci vytvářejí základ pro pochopení informatických konceptů. Součástí je i bezpečné zacházení s technologiemi a osvojování dovedností a návyků, které vedou k prevenci rizikového chování.

I na druhém stupni základního vzdělávání žáci tvoří, experimentují, prověřují své hypotézy, objevují, aktivně hledají, navrhuji a ověřují různá řešení, diskutují s ostatními a tím si prohlubují a rozvíjejí porozumění základním informatickým konceptům a principům fungování digitálních technologií. Při analýze problému vybírají, které aspekty lze zanedbat a které jsou podstatné pro jeho řešení. Učí se vytvářet, formálně zapisovat a systematicky posuzovat postupy vhodné pro automatizaci, zpracovávat i velké a nesourodé soubory dat. Díky poznávání toho, jak a proč digitální technologie fungují, žáci chápou základní principy kódování, modelování a s větším porozuměním chrání sebe, své soukromí, data i zařízení.

V průběhu základního vzdělávání žáci začínají vyvíjet funkční technická řešení problémů. Osvojují si časté testování prototypů a jejich postupné vylepšování jako přirozenou součást designu a vývoje v informačních technologiích. Zvažují a ověřují dopady navrhovaných řešení na jedince, společnost, životní prostředí.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- systémovému přístupu při analýze situací a jevů světa kolem něj
- nacházení různých řešení a výběru toho nejvhodnějšího pro danou situaci
- ke zkušenosti, že týmová práce umocněná technologiemi může vést k lepším výsledkům než samostatná práce
- porozumění různým přístupům ke kódování informací i různým způsobům jejich organizace
- rozhodování na základě relevantních dat a jejich korektní interpretace, jeho obhajování pomocí věcných argumentů
- komunikaci pomocí formálních jazyků, kterým porozumí i stroje
- standardizování pracovních postupů v situacích, kdy to usnadní práci
- posuzování technických řešení z pohledu druhých lidí a jejich vyhodnocování v osobních, etických, bezpečnostních, právních, sociálních, ekonomických, environmentálních a kulturních souvislostech
- nezdolnosti při řešení těžkých problémů, zvládání nejednoznačnosti a nejistoty a vypořádání se s problémy s otevřeným koncem
- otevřenosti novým cestám, nástrojům, snaze postupně se zlepšovat

ČLOVĚK A JEHO SVĚT

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast **Člověk a jeho svět** je jedinou vzdělávací oblastí RVP ZV, která je koncipována pouze pro 1. stupeň základního vzdělávání. Tato komplexní oblast vymezuje vzdělávací obsah týkající se člověka, rodiny, společnosti, vlasti, přírody, kultury, techniky, zdraví a dalších témat. Uplatňuje pohled do historie i současnosti a směřuje k dovednostem pro praktický život. Svým široce pojatým syntetickým (integrovaným) obsahem spoluutváří povinné základní vzdělávání na 1. stupni.

Vzdělávání v oblasti Člověk a jeho svět rozvíjí poznatky, dovednosti a prvotní zkušenosti žáků získané ve výchově v rodině a v předškolním vzdělávání. Žáci se učí pozorovat a pojmenovávat věci, jevy a děje, jejich vzájemné vztahy a souvislosti; utváří se tak jejich prvotní ucelený obraz světa. Poznávají sebe i své nejbližší okolí a postupně se seznamují s místně i časově vzdálenějšími osobami i jevy a se složitějšími ději. Učí se vnímat lidi a vztahy mezi nimi, všimnout si podstatných věcných stránek i krásy lidských výtvarů a přírodních jevů, soustředěně je pozorovat a přemýšlet o nich. Na základě poznání sebe a svých potřeb a porozumění světu kolem sebe se žáci učí vnímat základní vztahy ve společnosti, porozumět soudobému způsobu života, jeho přednostem i problémům, chápat současnost jako výsledek minulosti a východisko do budoucnosti. Při osvojování poznatků a dovedností ve vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět se žáci učí vyjadřovat své myšlenky, poznatky a dojmy, reagovat na myšlenky, názory a podněty jiných.

Podmínkou úspěšného vzdělávání v dané oblasti je vlastní prožitek žáků vycházející z konkrétních nebo modelových situací při osvojování potřebných dovedností, způsobů jednání a rozhodování. K tomu významně přispívá i osobní příklad učitelů. Propojení této vzdělávací oblasti s reálným životem a s praktickou zkušeností žáků se stává velkou pomocí i ve zvládání nových životních situací i nové role školáka, pomáhá jim při nalézání jejich postavení mezi vrstevníky a při upevňování pracovních i režimových návyků.

Vzdělávací oblast tak připravuje základy pro specializovanější výuku ve vzdělávacích oblastech *Člověk a společnost*, *Člověk a příroda* a ve vzdělávacím oboru *Výchova ke zdraví*.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru **Člověk a jeho svět** je členěn do *pěti tematických okruhů*.

V tematickém okruhu *Místo, kde žijeme* se žáci učí na základě poznávání nejbližšího okolí, vztahů a souvislostí v něm chápat organizaci života v rodině, ve škole, v obci, ve společnosti. Učí se do tohoto každodenního života vstupovat s vlastní aktivitou a představami, hledat nové i zajímavé věci a bezpečně se v tomto světě pohybovat. Důraz je kladen na dopravní výchovu, praktické poznávání místních a regionálních skutečností a na utváření přímých zkušeností žáků. Různé činnosti a úkoly by měly přirozeným způsobem probudit v žácích kladný vztah k místu jejich bydliště, postupně rozvíjet jejich národní cítění a vztah k naší zemi.

V tematickém okruhu *Lidé kolem nás* si žáci postupně osvojují a upevňují základy vhodného chování a jednání mezi lidmi, uvědomují si význam a podstatu tolerance, pomoci a solidarity mezi lidmi, vzájemné úcty, snášenlivosti a rovného postavení mužů a žen. Poznávají, jak se lidé sdružují, baví, jakou vytvářejí kulturu. Seznamují se se základními právy a povinnostmi, ale i s problémy, které provázejí soužití lidí, celou společnost nebo i svět (globální problémy). Celý tematický okruh tak směřuje k prvotním poznatkům a dovednostem budoucího občana demokratického státu.

V tematickém okruhu *Lidé a čas* se žáci učí orientovat v dějích a v čase. Poznávají, jak a proč se čas měří, jak události postupují v čase a utvářejí historii věcí a dějů. Učí se poznávat, jak se život a věci vyvíjejí a jakým změnám podléhají v čase. V tematickém okruhu se vychází od nejznámějších událostí v rodině, obci a regionu a postupuje se k nejdůležitějším okamžikům v historii naší země. Podstatou tematického okruhu je vyvolat u žáků zájem o minulost, o kulturní bohatství regionu i celé země. Proto je důležité, aby žáci mohli samostatně vyhledávat, získávat a zkoumat informace z dostupných zdrojů, především pak od členů své rodiny i od lidí v nejbližším okolí, aby mohli společně navštěvovat památky, sbírky regionálních i specializovaných muzeí, veřejnou knihovnu atd.

V tematickém okruhu *Rozmanitost přírody* žáci poznávají Zemi jako planetu sluneční soustavy, kde vznikl a rozvíjí se život. Poznávají velkou rozmanitost i proměnlivost živé i neživé přírody naší vlasti. Jsou vedeni k tomu, aby si uvědomili, že Země a život na ní tvoří jeden nedílný celek, ve kterém jsou všechny hlavní děje ve vzájemném souladu a rovnováze, kterou může člověk snadno narušit a velmi obtížně obnovovat. Na základě praktického poznávání okolní krajiny a dalších informací se žáci učí hledat důkazy o proměnách přírody, učí se využívat a hodnotit svá pozorování a záznamy, sledovat vliv lidské činnosti na přírodu, hledat možnosti, jak ve svém věku přispět k ochraně přírody, zlepšení životního prostředí a k trvale udržitelnému rozvoji.

V tematickém okruhu *Člověk a jeho zdraví* žáci poznávají především sebe na základě poznávání člověka jako živé bytosti, která má své biologické a fyziologické funkce a potřeby. Poznávají, jak se člověk vyvíjí a mění od narození do dospělosti, co je pro člověka vhodné a nevhodné z hlediska denního režimu, hygieny, výživy, mezilidských vztahů atd. Získávají základní poučení o zdraví a nemocech, o zdravotní prevenci i první pomoci a o bezpečném chování v různých životních situacích, včetně mimořádných událostí, které ohrožují zdraví jedinců i celých skupin obyvatel. Žáci si postupně uvědomují, jakou odpovědnost má každý člověk za své zdraví a bezpečnost i za zdraví jiných lidí. Žáci docházejí k poznání, že zdraví je nejcennější hodnota v životě člověka. Potřebné vědomosti a dovednosti získávají tím, že pozorují názorné pomůcky, sledují konkrétní situace, hrají určené role a řeší modelové situace.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- utváření pracovních návyků v jednoduché samostatné i týmové činnosti
- orientaci ve světě informací a k časovému a místnímu propojování historických, zeměpisných a kulturních informací
- rozšiřování slovní zásoby v osvojovaných tématech, k pojmenovávání pozorovaných skutečností a k jejich zachycení ve vlastních projevech, názorech a výtvorech
- poznávání a chápání rozdílů mezi lidmi, ke kulturnímu a tolerantnímu chování a jednání na základě společně vytvořených a přijatých nebo obecně uplatňovaných pravidel soužití, k plnění povinností a společných úkolů
- samostatnému a sebevědomému vystupování a jednání, k efektivní, bezproblémové a bezkonfliktní komunikaci i v méně běžných situacích, k poznávání a ovlivňování své jedinečnosti (možností a limitů)
- utváření ohleduplného vztahu k přírodě i kulturním výtvorům a k hledání možností aktivního uplatnění při jejich ochraně
- přirozenému vyjadřování pozitivních citů ve vztahu k sobě i okolnímu prostředí
- objevování a poznávání všeho, co jej zajímá, co se mu líbí a v čem by v budoucnu mohl uspět
- poznávání podstaty zdraví i příčin nemocí, k upevňování preventivního chování, účelného rozhodování a jednání v různých situacích ohrožení vlastního zdraví a bezpečnosti i zdraví a bezpečnosti druhých

- vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Člověk a jeho svět je realizován ve všech ročnících 1. stupně základního vzdělávání
- výuka se realizuje v kmenových a multimediálních učebnách
- charakteristické pro výuku prvouky v 1. období základního vzdělávání je její prolínání s učivem ostatních předmětů, a tak umožňuje vytváření mnoha malých projektů, které výuku obohatí a učivo spojí se životem kolem dětí. Výuku prvouky vhodně doplňují obrazy, videozáznamy, filmy, besedy, vycházky, exkurze atd.

- žáci docházejí k novým poznatkům zejména na základě vlastních činností a přímého pozorování a objevování

- tematické okruhy:

1. Místo, kde žijeme, 2. Lidé kolem nás, 3. Lidé a čas, 4. Rozmanitost přírody, 5. Člověk a jeho zdraví

- předmět rozvíjí poznatky, dovednosti a prvotní zkušenosti žáků získané ve výchově v rodině a v předškolním vzdělávání
- učí žáky pozorovat a pojmenovávat věci, jevy a děje, jejich vzájemné vztahy a souvislosti; utváří se tak jejich prvotní ucelený obraz světa
- učí žáky poznávat sebe i své nejbližší okolí a postupně se seznamovat s místně i časově vzdálenějšími osobami i jevy a se složitějšími ději
- vede žáky všimnout si podstatných věcných stránek i krásy lidských výtvorů a přírodních jevů, soustředěně je pozorovat a přemýšlet o nich
- učí se vážit si a chránit přírodu a svoje okolí
- na základě poznání sebe a svých potřeb a porozumění světu kolem sebe se žáci učí vnímat základní vztahy ve společnosti, porozumět soudobému způsobu života, jeho přednostem i problémům, chápat současnost jako výsledek minulosti a východisko do budoucnosti
- při osvojování poznatků a dovedností ve vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět se žáci učí vyjadřovat své myšlenky, poznatky a dojmy, reagovat na myšlenky, názory a podněty jiných.
- Učí žáky vnímat přednosti i problémy současného způsobu života, vyjadřovat pozitivní city k sobě i okolnímu prostředí
- poznávat své nejbližší i vzdálenější okolí, orientovat se v plánech a základních typech map
- zajímat se o minulost, kulturní bohatství naší země a uměli vyhledávat informace z dostupných zdrojů

vede žáky k:

- samostatnému a sebevědomému vystupování a jednání, k efektivní a bezkonfliktní komunikaci i v méně běžných situacích, k bezpečné komunikaci prostřednictvím elektronických médií, k poznávání a ovlivňování své jedinečnosti (možností a limitů)
- poznávání podstaty zdraví i příčin jeho ohrožení, vzniku nemocí a úrazů a jejich předcházení, vážit si svého zdraví a cítit za něj odpovědnost

- poznávání a upevňování preventivního chování, účelného rozhodování a jednání v různých situacích ohrožení vlastního zdraví a bezpečnosti i zdraví a bezpečnosti druhých, včetně chování při mimořádných událostech
- utváření pozitivních občanských postojů, rozvíjí vědomí přináležitosti k evropskému civilizačnímu a kulturnímu okruhu a podporuje přijetí hodnot, na nichž je současná demokratická Evropa budována, včetně kolektivní obrany
- přibližuje žákům úkoly důležitých politických institucí a orgánů, včetně činností armády, a ukazuje možné způsoby zapojení jednotlivců do občanského života.

ČLOVĚK A SPOLEČNOST

Vzdělávací oblast **Člověk a společnost** v základním vzdělávání vybavuje žáka znalostmi a dovednostmi potřebnými pro jeho aktivní zapojení do života demokratické společnosti. Vzdělávání směřuje k tomu, aby žáci poznali dějinné, sociální a kulturně historické aspekty života lidí v jejich rozmanitosti, proměnlivosti a ve vzájemných souvislostech. Seznamuje žáky s vývojem společnosti a s důležitými společenskými jevy a procesy, které se promítají do každodenního života a mají vliv na utváření společenského klimatu. Zaměřuje se na utváření pozitivních občanských postojů, rozvíjí vědomí přináležitosti k evropskému civilizačnímu a kulturnímu okruhu a podporuje přijetí hodnot, na nichž je současná demokratická Evropa budována. Důležitou součástí vzdělávání v dané vzdělávací oblasti je prevence rasistických, xenofobních a extrémistických postojů, výchova k toleranci a respektování lidských práv, k rovnosti mužů a žen a výchova k úctě k přírodnímu a kulturnímu prostředí i k ochraně uměleckých a kulturních hodnot.

Ve vzdělávací oblasti Člověk a společnost se u žáků formují dovednosti a postoje důležité pro aktivní využívání poznatků o společnosti a mezilidských vztazích v občanském životě. Žáci se učí rozpoznávat a formulovat společenské problémy v minulosti i současnosti, zjišťovat a zpracovávat informace nutné pro jejich řešení, nacházet řešení a vyvozovat závěry, reflektovat je a aplikovat v reálných životních situacích.

Vzdělávací oblast Člověk a společnost zahrnuje vzdělávací obory **Dějepis, Občanská výchova**. Ve svém vzdělávacím obsahu navazuje přímo na vzdělávací oblast Člověk a jeho svět. Přesahy dané vzdělávací oblasti se promítají i do jiných vzdělávacích oblastí a do celého života školy a mají přímou vazbu zejména na společenskovědní část vzdělávacího oboru *Zeměpis*, který je v zájmu zachování jeho celistvosti umístěn ve vzdělávací oblasti Člověk a příroda.

Vzdělávací obor **Dějepis** přináší základní poznatky o konání člověka v minulosti. Jeho hlavním posláním je kultivace historického vědomí jedince a uchování kontinuity historické paměti, především ve smyslu předávání historické zkušenosti. Důležité je zejména poznávání dějů, skutků a jevů, které zásadním způsobem ovlivnily vývoj společnosti a promítly se do obrazu naší současnosti. Důraz je kladen především na dějiny 19. a 20. století, kde leží kořeny většiny současných společenských jevů. Významně se uplatňuje zřetel k základním hodnotám evropské civilizace. Podstatné je rozvíjet takové časové a prostorové představy i empatie, které umožňují žákům lépe proniknout k pochopení historických jevů a dějů. Žáci jsou vedeni k poznání, že historie není jen uzavřenou minulostí ani shlukem faktů a definitivních závěrů, ale je kladením otázek, jimiž se současnost prostřednictvím minulosti ptá po svém vlastním charakteru a své možné budoucnosti. Obecné historické problémy jsou konkretizovány prostřednictvím zařazování dějin regionu i dějin místních.

Vzdělávací obor **Občanská výchova** se zaměřuje na vytváření kvalit, které souvisejí s orientací žáků v sociální realitě a s jejich začleňováním do různých společenských vztahů a vazeb. Otevírá cestu k realistickému sebepoznání a poznávání osobnosti druhých lidí a k pochopení vlastního jednání i jednání druhých lidí v kontextu různých životních situací. Seznamuje žáky se vztahy v rodině a širších společenstvích, s hospodářským životem, činnostmi důležitých politických institucí a orgánů a s možnými způsoby zapojení jednotlivců do občanského života. Učí žáky respektovat a uplatňovat mravní principy a pravidla společenského soužití a přebírat odpovědnost za vlastní názory, chování a jednání i jejich důsledky. Rozvíjí občanské a právní vědomí žáků, posiluje smysl jednotlivců pro osobní i občanskou odpovědnost a motivuje žáky k aktivní účasti na životě demokratické společnosti.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- rozvíjení zájmu o současnost a minulost vlastního národa i jiných kulturních společenství, k utváření a upevňování vědomí přináležitosti k evropské kultuře
- odhalování kořenů společenských jevů, dějů a změn, k promýšlení jejich souvislostí a vzájemné podmíněnosti v reálném a historickém čase
- hledání paralel mezi minulými a současnými událostmi a k jejich porovnávání s obdobnými či odlišnými jevy a procesy v evropském a celosvětovém měřítku
- utváření pozitivního hodnotového systému opřené o historickou zkušenost
- rozlišování mýtů a skutečnosti, k rozpoznávání projevů a příčin subjektivního výběru a hodnocení faktů i ke snaze o objektivní posouzení společenských jevů současnosti i minulosti
- vytváření schopnosti využívat jako zdroj informací různorodé verbální i neverbální texty společenského a společenskovedního charakteru
- rozvíjení orientace v mnohotvárnosti historických, sociokulturních, etických, politických, právních a ekonomických faktů tvořících rámec každodenního života; k poznávání a posuzování každodenních situací a událostí ve vzájemných vazbách a širších souvislostech včetně souvislostí mezinárodních a globálních
- účtě k vlastnímu národu i k jiným národům a etnikům; k rozvíjení respektu ke kulturním či jiným odlišnostem (zvláštnostem) lidí, skupin i různých společenství
- získávání orientace v aktuálním dění v ČR, EU a ve světě, k rozvíjení zájmu o veřejné záležitosti
- utváření vědomí vlastní identity a identity druhých lidí, k rozvíjení realistického sebepoznávání a sebehodnocení, k akceptování vlastní osobnosti i osobnosti druhých lidí
- utváření pozitivních vztahů k opačnému pohlaví v prostředí školy i mimo školu, k rozpoznávání stereotypního nahlížení na postavení muže a ženy v rodině, v zaměstnání i v politickém životě, k vnímání předsudků v nazírání na roli žen ve společnosti
- rozpoznávání názorů a postojů ohrožujících lidskou důstojnost nebo odporujících základním principům demokratického soužití; ke zvyšování odolnosti vůči myšlenkové manipulaci
- uplatňování vhodných prostředků komunikace k vyjadřování vlastních myšlenek, citů, názorů a postojů, k zaujímání a obhajování vlastních postojů a k přiměřenému obhajování svých práv

ČLOVĚK A ZDRAVÍ

Smyslem vzdělávací oblasti Člověk a zdraví je seznámit žáky se základními poznatky o zdravém životním stylu, vybavit je dovednostmi a rozvíjet schopnosti pro preventivní ochranu zdraví a jak jednotlivce, tak i společnosti, ve které vyrůstá a žije. Přináší poznatky a podněty pro aktivní ovlivňování zdraví a zdravého prostředí jak v blízkém okolí žáka, tak i mimo něj.

Zdraví je chápáno jako vyvážený stav tělesné, duševní a sociální pohody. Zdraví je ovlivňováno mnoha aspekty jako jsou styl života, bezpečí člověka, kvalita mezilidských vztahů a podobně. Protože je zdraví základním předpokladem pro aktivní a spokojený život a pro optimální pracovní výkonnost, stává se poznávání a praktické ovlivňování rozvoje a ochrany zdraví jednou z priorit základního vzdělávání.

Vzdělávací oblast Člověk a zdraví přináší jak podněty, tak i poznatky, které mohou ovlivnit zdraví mladého člověka, ovlivnit jeho rozhodování a obohatit tak život a aplikovat zdravý životní styl do vlastního života. Vzdělání v této oblasti je směřováno k tomu, aby se žáci seznámili se zdravým životním stylem, poznali jeho výhody a kvality, které by je mohli ovlivnit i do budoucna. Jde především o to, aby žáci poznávali sami sebe, aby pochopili význam zdraví v životě, jeho hodnotu a smysl zdravotní prevence, poznali smysl prevence před chorobami a úrazy.

Žáci se seznamují s různým nebezpečím, které jim hrozí v běžných i mimořádných situacích, osvojují si dovednosti, které vedou k zachování či posílení zdraví. Snahou je, aby získali pocit odpovědnosti za zdraví své i zdraví jiných, aby jim byly vštípeny základy plaveckých dovedností, prvky sebezáchrany a bezpečnosti, dokázali dopomoci tonoucímu.

Vzdělávací oblast Člověk a zdraví je vymezena a realizována ve vzdělávacích oblastech Přírodopis a zdraví a Tělesná výchova, do níž je zahrnuta i Zdravotní tělesná výchova. Oblast Člověk a zdraví je úzce propojena s dalšími vzdělávacími oblastmi, které jej využívají a obohacují do života ve škole i mimo ni.

Vzdělávací obor Výchova ke zdraví přináší poznání o člověku a jeho ochranou zdraví, zdravotní prevencí a učí žáky uvědomovat si důležitost zdraví ve všech jeho složkách – psychickém, fyzickém i sociálním zdraví. Svým obsahem navazuje na vzdělávací oblast Člověk a jeho svět, kde upevňuje již nabyté dovednosti jako jsou hygienické a stravovací návyky, pracovní a zdravotně preventivní návyky, dovednosti odmítat škodlivé látky a být opatrný při ochraně svého zdraví v každodenních i mimořádných situacích.

Vzdělávací obor Tělesná výchova klade důraz na osvojení si dovedností, jak pohybových, tak i dovedností souvisejících s poznáním vlastních pohybových možností a zájmů, poznání vlastních pohybových možností, jejich účinku na tělesnou zdatnost a duševní a sociální pohodu. Cílem je vštípit žákům potřebu pohybu a poznání jeho kladných účinků na lidskou psychiku a celkové zdraví jak tělesné, tak i sociální a duševní a zařadit pohyb do denního režimu.

Vzdělávací oblast Člověk a zdraví vede žáky k poznání zdraví jako jednu z nejdůležitějších životních hodnot, pochopení zdraví jako vyváženého stavu psychické, sociální a tělesné pohody. Přináší poznatky týkající se vhodnosti pohybu, co je zdravé a co není, co zdraví ohrožuje a poškozuje. Vede k chápání zdatnosti, dobrého fyzického vzhledu i duševní pohody jako významného předpokladu pro výběr partnera a práce, pro uplatnění ve společnosti a podobně. Přispívá k aktivnímu zapojení do činností, podporujících zdraví a propagace zdravého životního stylu.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků tím, že vede žáky k:

- poznávání zdraví jako nejdůležitější životní hodnoty
- pochopení zdraví jako vyváženého stavu tělesné, duševní i sociální pohody a k vnímání radostných prožitků z činností podpořených pohybem, příjemným prostředím a atmosférou příznivých vztahů
- poznávání člověka jako biologického jedince závislého v jednotlivých etapách života na způsobu vlastního jednání a rozhodování, na úrovni mezilidských vztahů i na kvalitě prostředí
- získávání základní orientace v názorech na to, co je zdravé a co může zdraví prospět, i na to, co zdraví ohrožuje a poškozuje
- využívání osvojených preventivních postupů pro ovlivňování zdraví v denním režimu, k upevňování způsobů rozhodování a jednání v souladu s aktivní podporou zdraví v každé životní situaci i k poznávání a využívání míst souvisejících s preventivní ochranou zdraví
- propojování zdraví a zdravých mezilidských vztahů se základními etickými a morálními postoji, s volním úsilím atd.
- chápání zdatnosti, dobrého fyzického vzhledu i duševní pohody jako významného předpokladu pro výběr partnera i profesní dráhy, pro uplatnění ve společnosti atd.
- aktivnímu zapojování do činností podporujících zdraví a do propagace zdravotně prospěšných činností ve škole i v obci

ČLOVĚK A PŘÍRODA

Vzdělávací oblast člověk a příroda zahrnuje okruh problémů spojených se zkoumáním přírody. Poskytuje žákům prostředky a metody pro hlubší porozumění přírodním faktům a jejich zákonitostem. Dává jim tím i potřebný základ pro lepší pochopení a využívání současných technologií a pomáhá jim lépe se orientovat v běžném životě.

V této vzdělávací oblasti dostávají žáci příležitost poznávat přírodu jako systém, jehož součástí jsou vzájemně propojeny, působí na sebe a ovlivňují se. Na takovém poznání je založeno i pochopení důležitosti udržování přírodní rovnováhy pro existenci živých soustav, včetně člověka. Vzdělávací oblast také významně podporuje vytváření otevřeného myšlení (přístupného alternativním názorům), kritického myšlení a logického uvažování.

Vzdělávací obory vzdělávací oblasti člověk a příroda, jimiž jsou Fyzika, Chemie, Přírodopis a Zeměpis, svým činnostním a badatelským charakterem výuky umožňují žákům hlouběji porozumět zákonitostem přírodních procesů, a tím si uvědomovat i užitečnost přírodovědných poznatků a jejich aplikací v praktickém životě. Zvláště významné je, že při studiu přírody specifickými poznávacími metodami si žáci osvojují i důležité dovednosti. Jedná se především o rozvíjení dovednosti soustavně, objektivně a spolehlivě pozorovat, experimentovat a měřit, vytvářet a ověřovat hypotézy o podstatě pozorovaných přírodních jevů, analyzovat výsledky tohoto ověřování a vyvozovat z nich závěry. Žáci se tak učí zkoumat příčiny přírodních procesů, souvislosti či vztahy mezi nimi, klást si otázky (Jak? Proč? Co se stane, jestliže?) a hledat na ně odpovědi, vysvětlovat pozorované jevy, hledat a řešit poznávací nebo praktické problémy, využívat poznání zákonitostí přírodních procesů pro jejich předvídání či ovlivňování.

Ve výše zmíněných vzdělávacích oborech žáci postupně poznávají složitost a mnohotvárnost skutečnosti, podstatné souvislosti mezi stavem přírody a lidskou činností, především pak závislost člověka na přírodních zdrojích a vlivy lidské činnosti na stav životního prostředí a na lidské zdraví. Učí se zkoumat změny probíhající v přírodě, odhalovat příčiny a následky ovlivňování důležitých místních i globálních ekosystémů a uvědoměle využívat své přírodovědné poznání ve prospěch ochrany životního prostředí a principů udržitelného rozvoje. Komplexní pohled na vztah mezi člověkem a přírodou, jehož významnou součástí je i uvědomování si pozitivního vlivu přírody na citový život člověka, utváří - spolu s fyzikálním, chemickým a přírodopisným vzděláváním - také vzdělávání zeměpisné, které navíc umožňuje žákům postupně odhalovat souvislosti přírodních podmínek a života lidí i jejich společenství v blízkém okolí, v regionech, na celém území ČR, v Evropě i ve světě.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Zeměpis, který má přírodovědný i společenskovední charakter, je v zájmu zachování celistvosti oboru umístěn celý v této vzdělávací oblasti. Vzdělávací oblast člověk a příroda navazuje na vzdělávací oblast člověk a jeho svět, která na elementární úrovni přibližuje přírodovědné poznávání žákům 1. stupně základního vzdělávání, a kooperuje především se vzdělávacími oblastmi Matematika a její aplikace, člověk a společnost, člověk a zdraví a člověk a svět práce a přirozeně i s dalšími vzdělávacími oblastmi.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- zkoumání přírodních faktů a jejich souvislostí s využitím různých empirických metod poznávání (pozorování, měření, experiment) i různých metod racionálního uvažování
- potřebě klást si otázky o průběhu a příčinách různých přírodních procesů, správně tyto otázky formulovat a hledat na ně adekvátní odpovědi
- způsobu myšlení, které vyžaduje ověřování vyslovovaných domněnek o přírodních faktech více nezávislými způsoby
- posuzování důležitosti, spolehlivosti a správnosti získaných přírodovědných dat pro potvrzení nebo vyvrácení vyslovovaných hypotéz či závěrů
- zapojování do aktivit směřujících k šetrnému chování k přírodním systémům, k vlastnímu zdraví i zdraví ostatních lidí
- porozumění souvislostem mezi činnostmi lidí a stavem přírodního a životního prostředí
- uvažování a jednání, která preferují co nejefektivnější využívání zdrojů energie v praxi, včetně co nejširšího využívání jejich obnovitelných zdrojů, zejména pak slunečního záření, větru, vody a biomasy
- utváření dovedností vhodně se chovat při kontaktu s objekty či situacemi potenciálně či aktuálně ohrožujícími životy, zdraví, majetek nebo životní prostředí lidí

UMĚNÍ A KULTURA

Vzdělávací oblast Umění a kultura zprostředkovává žákům jiné než pouze racionální poznání světa a to především poznání estetické, které je nezastupitelnou součástí lidské existence. Tato oblast, jakožto výsledek duchovní činnosti, umožňuje chápat kontinuitu proměn historických souvislostí, stejně tak i každodenního života (kultura, chování, oblékání, cestování, práce...). Umění je dále proces a prostředek specifického poznání a dorozumívání, v němž vznikají informace o vnějším a vnitřním světě. V procesu uměleckého osvojování dochází k rozvíjení specifického citění, tvořivosti, vnímání jedince k uměleckému dílu a jeho prostřednictvím k sobě samému i k okolnímu světu. V tvořivých činnostech jsou rozvíjeny schopnosti nonverbálního vyjadřování prostřednictvím tónu a zvuku, linie, bodu, tvaru, barvy, gesta, mimiky atd.

Na 1. stupni se žáci seznamují s jazykem hudebního umění, výrazovými prostředky výtvarného umění, ale také s dramatickým a literárním uměním. Učí se s nimi tvořivě pracovat a využít je při sebevyjádření. S přechodem na 2. stupeň se otevírá cesta širšímu nazírání na kulturu a umění. Jde o nalézání vztahů mezi jednotlivými druhy umění a užití různorodosti výrazových prostředků při hledání variant řešení. Tuto skutečnost umožňují projekty, které otevírají prostor pro překračování rámce jednotlivých oborů a přispívají tak k osobitějšímu a originálnějšímu sebevyjádření i hlubšímu porozumění uměleckému dílu.

Hudební výchova vede žáka prostřednictvím vokálních, instrumentálních, hudebně pohybových a poslechových činností k porozumění hudebního umění, k aktivnímu vnímání hudby a zpěvu a jejich vyžívání jako svěbytného prostředku komunikace. Hudební činnosti vedou k rozvíjení celkové osobnosti žáka, především jeho hudebních schopností, jež se následně projevují individuálními hudebními dovednostmi (sluchovými, rytmickými, pěveckými, intonačními, instrumentálními, hudebně pohybovými, hudebně tvořivými a poslechovými). Prostřednictvím těchto činností žák může uplatnit svůj individuální potenciál při sólovém, skupinovém i sborovém zpěvu, své individuální instrumentální dovednosti při souborové hře a doprovodu zpěvního projevu, své pohybové dovednosti při tanci a pohybovém doprovodu hudby. Obsahem Vokálních činností je práce s hlasem,

při níž dochází ke kultivaci pěveckého i mluvního projevu v souvislosti s uplatňováním a posilováním správných pěveckých návyků. Obsahem Instrumentálních činností je hra na hudební nástroje a jejich využití při hudební reprodukci i produkci. Obsahem Hudebně pohybových činností je ztvárňování hudby a reagování na ni pomocí pohybu, tance a gest. Obsahem Poslechových činností je aktivní vnímání znějící hudby, při níž žák poznává hudbu ve všech jejích žánrových, stylových i funkčních podobách, učí se hudbu analyzovat a interpretovat.

Výtvarná výchova pracuje s vizuálně obrazovými systémy, které jsou nezastupitelným nástrojem poznávání a prožívání lidské existence. Tvořivý přístup při tvorbě umožňuje uplatňovat jedinečné pocity a prožitky. Výtvarná výchova přistupuje k vizuálně obrazovému vyjádření nikoliv jako k pouhému přenosu reality, ale jako k prostředku, který se podílí na způsobu jejího přijímání a zapojování do procesu komunikace. V etapě základního vzdělávání je výtvarná výchova postavena na tvorbě, vnímání a interpretaci, což umožňuje rozvíjet a uplatnit vlastní vnímání, citění, myšlení, prožívání, představivost, fantazii, intuici a invenci. K jejich realizaci nabízí výtvarná výchova vizuálně obrazové prostředky nejen tradiční a ověřené, ale i nově vznikající v současném výtvarném umění a v obrazových médiích. Tvůrčími činnostmi založenými na experimentování je žák veden k odvaze a chuti uplatňovat osobně jedinečné pocity a prožitky a zapojit se na své odpovídající úrovni do procesu tvorby a komunikace. Obsahem Rozvíjení smyslové citlivosti jsou činnosti, které umožňují žákovi rozvíjet schopnost rozeznávat podíl jednotlivých smyslů na vnímání reality a uvědomovat si vliv této zkušenosti na výběr a uplatnění vhodných prostředků pro její vyjádření. Obsahem uplatňování subjektivity jsou činnosti, které vedou žáka k uvědomování si a uplatňování vlastních zkušeností při tvorbě, vnímání a interpretaci vizuálně obrazových vyjádření. Obsahem Ověřování komunikačních účinků jsou činnosti, které umožňují žákovi utváření obsahu vizuálně obrazových vyjádření v procesu komunikace a hledání nových i neobvyklých možností pro uplatnění výsledků vlastní tvorby, děl výtvarného umění i dalších obrazových médií.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- pochopení umění jako specifického způsobu poznání
- užívání jazyka umění jako svébytného prostředku komunikace
- chápe umění a kultury v jejich vzájemné provázanosti jako neoddělitelné součásti lidské existence
- učení se prostřednictvím vlastní tvorby opírající se o subjektivně jedinečné vnímání, citění, prožívání a představy
- rozvíjení tvůrčího potenciálu, kultivování projevu a potřeb a k utváření hierarchie hodnot
- spoluvytváření vstřícné a podnětné atmosféry pro tvorbu, pochopení a poznání uměleckých hodnot v širších sociálních a kulturních souvislostech, k tolerantnímu přístupu k různorodým kulturním hodnotám i kulturním projevům a potřebám různorodých skupin, národě i národností
- uvědomování si sebe samého jako svobodného jedince
- tvořivému přístupu ke světu a možnosti aktivního překonávání životních stereotypů a k obohacení emocionálního života
- zaujímá osobní účasti v procesu tvorby a k chápání procesu tvorby jako způsobu nalézání a vyjadřování osobních prožitků i postojů k jevům a vztahům v mnohotvárném světě

ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE

Oblast člověk a svět práce postihuje široké spektrum pracovních činností a technologií, vede žáky k získání základních uživatelských dovedností v různých oborech lidské činnosti a přispívá k vytváření životní a profesní orientace žáků. Koncepce vzdělávací oblasti člověk a svět práce vychází z konkrétních životních situací, v nichž žáci přicházejí do přímého kontaktu s lidskou činností a technikou v jejich rozmanitých podobách a širších souvislostech.

Vzdělávací oblast člověk a svět práce se cíleně zaměřuje na praktické pracovní dovednosti a návyky a doplňuje celé základní vzdělání o důležitou složku nezbytnou pro uplatnění člověka v dalším životě a ve společnosti. Tím se odlišuje od ostatních vzdělávacích oblastí a je jejich určitou protiváhou. Je založena na tvůrčí myšlenkové spoluúčasti žáků. Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru člověk a svět práce je rozdělen na 1. stupni na čtyři tematické okruhy: Práce s drobným materiálem, Konstrukční činnosti, Pěstitelské práce, Příprava pokrmů. Na 2. stupni je rozdělen na : Technické práce, Pěstitelské práce, Provoz a údržba domácnosti, Svět práce. Tematický okruh Svět práce je určen pro 8. a 9. ročník i odpovídající ročníky víceletých středních škol. Je povinný pro všechny žáky v plném rozsahu a lze jej zařadit již od 7. ročníku. Vzdělávací obsah je realizován v průběhu celého základního vzdělávání a je určen všem žákům (tedy chlapcům i dívkám bez rozdílu).

Žáci se učí pracovat s různými materiály a osvojují si základní pracovní dovednosti a návyky. Učí se plánovat, organizovat a hodnotit pracovní činnost samostatně i v týmu. Ve všech tematických okruzích jsou žáci soustavně vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci. V závislosti na věku žáků se postupně buduje systém, který žákům poskytuje důležité informace ze sféry výkonu práce a pomáhá jim při odpovědném rozhodování o dalším profesním zaměření.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků tím, že vede žáky k:

- pozitivnímu vztahu k práci a k odpovědnosti za kvalitu svých i společných výsledků práce
- osvojení základních pracovních dovedností a návyků z různých pracovních oblastí, k organizaci a plánování práce a k používání vhodných nástrojů, nářadí a pomůcek při práci i v běžném životě
- vytrvalosti a soustavnosti při plnění zadaných úkolů, k uplatňování tvořivosti a vlastních nápadů při pracovní činnosti a k vynakládání úsilí na dosažení kvalitního výsledku
- poznání, že technika jako významná součást lidské kultury je vždy úzce spojena s pracovní činností člověka
- autentickému a objektivnímu poznávání okolního světa, k potřebné sebedůvěře, k novému postoji a hodnotám ve vztahu k práci člověka, technice a životnímu prostředí
- chápání práce a pracovní činnosti jako příležitosti k seberealizaci, sebeaktualizaci a k rozvíjení podnikatelského myšlení
- orientaci v různých oborech lidské činnosti, formách fyzické a duševní práce a osvojení potřebných poznatků a dovedností významných pro možnost uplatnění, pro volbu vlastního profesního zaměření a pro další životní a profesní orientaci

4. Učební plány

4.1 Učební plán I. stupeň

UČEBNÍ PLÁN 1.stupeň														
Vzdělávací oblast	Vyučovací předmět	ročník											minimální	disponibilní hodiny
												časová dotace		
		1.		2.		3.		4.		5.				
jazyk a jazykové komunikace	český jazyk	7		7	1	7	1	6	2	6	2		33	6
	cizí jazyk		1		1	3		3		3			9	2
matematika a její aplikace	matematika	4	1	4	1	4	1	4	1	4	1		20	5
Informatika	informatika							1		1			2	
člověk a jeho svět	prvouka	2		2		2							6	
	přírodověda							1	1	1	1		2	2
	vlastivěda							2		1	1		3	1
umění a kultura	hudební výchova	1		1		1		1		1			5	
	výtvarná výchova	1		2		2		1		1			7	
člověk a zdraví	tělesná výchova	2		2		2		2		2			10	
člověk a svět práce	praktické činnosti	1		1		1		1		1			5	
týdenní hodinová dotace a disponibilní hodiny		18	2	19	3	22	2	22	4	21	5	118	102	16
celkový týdenní počet hod. - maximum týdně		20		22		24		26		26		118		

Poznámky k zařazení vzdělávacích oblastí do učebního plánu (určuje RVP ZV)

Jazyk a jazyková komunikace

Český jazyk a literatura

- vyučovací předmět je zařazen povinně do všech ročníků.

Cizí jazyk

- předmět s časovou dotací 3 hodiny týdně je zařazen povinně od 3. do 5. ročníku.

Matematika

- předmět je povinně zařazen do všech ročníků.

Informatika

- učivo v 1. – 4. ročníku je realizováno jako součást jiných vyučovacích předmětů;
- ve 5. ročníku je zařazován jako samostatný vyučovací předmět, je též spojován s obsahem jiných vyučovacích předmětů.

Člověk a jeho svět

- realizuje se v 1. – 3. ročníku ve vyučovacím předmětu prvouka a ve 4. – 5. ročníku v předmětech přírodověda a vlastivěda, tedy ve všech ročnících 1. stupně základního vzdělávání.

Umění a kultura

- realizuje se v samostatných vyučovacích předmětech hudební výchova a výtvarná výchova, které jsou zařazeny ve všech ročnících.

Člověk a zdraví

- tělesná výchova je zařazena do všech ročníků, její týdenní časová dotace jsou 2 vyučovací hodiny;
- výchova ke zdraví je realizována zejména v tělesné výchově, prvouce a přírodovědě.

Člověk a svět práce

- učivo vzdělávací oblasti se realizuje ve všech ročnících jako samostatný předmět pracovní činnosti.

Dopravní výchova

- je zařazována od 1. do 5. ročníku v průběžně v hodinách prvouky, přírodovědy, vlastivědy a tělesné výchovy
- žáci 1. - 4. ročníku pracují s výukovými materiály pro práci s dětmi v oblasti dopravní výchovy, učebnice vydaná Ministerstvem dopravy BESIP
- ve 4. ročníku žáci absolvují testování z dopravních předpisů, řešení dopravních situací v terénu na dopravním hřišti pod odborným dozorem Městské policie

Finanční gramotnost

- učivo v 1. – 4. ročníku je realizováno jako součást jiných vyučovacích předmětů

4.2 Učební plán II. stupeň

Vzdělávací oblast	Vyučovací předmět	ročník								Minimál.	Disponibilní	skutečnost
		6.		7.		8.		9.				
			dispon. hod.		dispon. hod.		dispon. hod.		dispon. hod.			
										čas. dotace	hodiny	
jazyk a jazyková komunikace	český jazyk	4	1	4		4	1	3	1	15	3	18
	cizí jazyk	3		3		3		3		12		12
		další cizí jazyk	0		2		2		2		6	
matematika a její aplikace	matematika	4	1	4	1	4		3	2	15	4	19
Informatika	informatika	1		1		1		1		4		4
člověk a společnost	dějepis	2		2		2		2		10		8
	výchova k občanství		1	1		1		1			2	4
člověk a příroda	fyzika	1	1	1	1	1	1	2		22	3	8
	chemie	0		0		2		2				4
	přírodopis a zdraví	2		1	1	2		2			1	8
	zeměpis	1	1	1	1	2		2			2	8
umění a kultura	hudební výchova	1		1		1		1		9		4
	výtvarná výchova	2		1		1		1				5
člověk a zdraví	tělesná výchova	2		2		2		2		8		8
	výchova ke zdraví											
člověk a svět práce	praktické činnosti	0		1		1		1		3	0	3
					1		1		1		3	3
	Povinně vol. předměty											
		23	5	25	5	29	3	27	5	104	18	122
		28		30		32		32				122

5. Učební osnovy

5.1. Vzdělávací oblast Jazyk a jazyková komunikace

5.1.1 Český jazyk

Výchovně vzdělávací strategie předmětu Český jazyk

KOMPETENCE K UČENÍ	• umožňujeme spolupodílet se na průběhu vyučování, organizovat si vlastní práci • vedeme k vyhledávání a třídění informací z různých zdrojů a jejich efektivnímu využití v další práci • podporujeme samostatnost a tvořivost • zařazujeme do výuky párovou a skupinovou práci, kooperativní učení, ale i individuální ústní či písemný projev
KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ	• podněcujeme ke sledování vlastního pokroku, povzbuzujeme při zdolávání problémů a vedeme k sebehodnocení výsledků • rozvíjíme v žácích kritické myšlení a schopnosti činit uvážlivá rozhodnutí
KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ	• vedeme k samostatnému a kultivovanému ústnímu i písemnému projevu • navozujeme při výuce situace z veřejného a společenského života; • nabízíme různé druhy textů (učebnice, pracovní sešity, internet,..) • rozvíjíme schopnost naslouchat promluvám druhých lidí, porozumět jim, vhodně na ně reagovat, účinně se zapojovat do diskuse, obhajovat svůj názor a vhodně argumentovat
KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ	• vedeme ke společné práci ve skupině • podporujeme vzájemnou pomoc a spolupráci • podněcujeme vytváření příjemné atmosféry ve skupině • vedeme žáky k respektování společně dohodnutých pravidel chování a spolupráce • rozvíjíme schopnost diskutovat v malé skupině i v rámci celé třídy
KOMPETENCE OBČANSKÉ	• zdůrazňujeme zásady slušného chování (základní společenské normy) • učíme žáky respektovat, chránit a ocenit naše tradice a kulturní i historické dědictví, projevovat pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost
KOMPETENCE PRACOVNÍ	• učíme se pracovat podle pokynů a návodů • vyhledáváme informace na internetu, v pravidlech českého pravopisu a jiných jazykových příručkách • používáme různé techniky učení opakovaně a pravidelně, střídáme formy práce tak, aby si žáci zvykali na změnu prostředí, různé zdroje informací a na různé typy členů pracovní skupiny;

KOMPETENCE DIGITÁLNÍ	• dáváme žákům prostor ke čtení elektronických textů s hlubším porozuměním, včetně porozumění významu obrazných symbolů (piktogramů) • vedeme žáky ke zjištění, které čtenářské strategie jsou vhodné i pro digitální čtení, a k využívání grafických organizérů pro třídění a uspořádání informací • učíme žáky využívání navigace v různých prostředích obrazovky (např. šipky, mapy stránek, nelineární navigace) • klademe důraz na hodnocení důvěryhodnosti digitálních informací, které žáci vyhledají, a na ověřování informací z více zdrojů • podporujeme žáky v získání dovedností a návyků spojených s psaním na dotykovém displeji a v orientaci v rozložení jednotlivých znaků, velkých a malých písmen, číslic a symbolů na klávesnici vedeme žáky k dodržování základních hygienických návyků při práci s digitálními technologiemi • učíme žáky vybírat vhodné technologie s ohledem na zvolený formát sdělení (SMS, e-mail, chat) a pro sdílení výsledků samostatné nebo společné práce • motivujeme žáky k tvorbě příběhů prostřednictvím digitálního storytellingu • umožňujeme žákům využívání online slovníků (slovník spisovné češtiny, slovník cizích slov) • vedeme žáky k odlišení vlastního a cizího obsahu, k vnímání problematiky autorství
-----------------------------	---

I.stupeň

VZDĚLÁVACÍ OBLAST: JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE

Vzdělávací oblast je v 1. – 3. ročníku realizována prostřednictvím vyučovacího předmětu český jazyk nebo český jazyk jako druhý jazyk a ve 3. ročníku prostřednictvím vyučovacího předmětu anglický jazyk.

Český jazyk

A) Výchovně vzdělávací cíle:

- rozumět spisovné řeči mluvené, čtené i psané
- vyjadřovat srozumitelně, zejména mluvenou řečí, myšlenky, psanou formou se vyjadřovat jen v jednoduchých větách
- číst správně a s porozuměním texty přiměřené délkou i obsahem
- znát příklady literárních děl vhodných pro daný věk včetně ilustrací
- číst s porozuměním jednoduché naučné texty, pokusit se vyjádřit jejich myšlenky
- vnímat krásu a bohatost mateřského jazyka
- při výuce českému jazyku je třeba stále pamatovat na to, že se v tomto období vytváří vztah žáků k literatuře a jejich zájem o četbu, tedy že začíná výchova budoucích čtenářů
- svou schopnost vyjadřovat se umět uplatnit i v prvouce, matematice i dalších vyučovacích předmětech

B) Charakteristika výuky

Cíle výuky českého jazyka jsou naplňovány:

- komunikační a slohovou výchovou;
- čtením a literární výchovou;
- psaním;
- jazykovou výchovou.

Komunikace v českém jazyce se může vhodně rozvíjet i prostřednictvím *dramatické výchovy*.

V *komunikační výchově* se žáci učí vnímat a chápat různá jazyková sdělení (mluvená i psaná), mluvit a rozhodovat se na základě vnímaných pokynů a přečteného textu. Žáci se učí výstižně formulovat a sdělovat své myšlenky, prožitky a pocity, učí se rozumět různým typům textů, jež se vztahují k nejrozličnějším situacím ve škole i mimo ni.

Komunikační dovednosti žáků jsou vytvářeny nejen ve všech složkách českého jazyka, ale ve všech vyučovacích předmětech. Jednotlivé vyučovací předměty musí poskytovat dostatek prostoru k vyjadřování myšlenek a postřehů žáků k tomu, co se učí a co pozorují. Slovní zásoba je rozšiřována zejména využitím učiva prvouky, četby a vlastních zážitků. V tomto období je kladen důraz zejména na ústní vyjadřování žáků. Samostatná písemná forma vyjadřování je uplatňována od 3. ročníku. Při prvním písemném vyjadřování se požaduje používat krátké jednoduché věty o tom, co žáci prožili, nebo co dobře znají.

Pro rozvoj vyjadřovacích schopností v prvním vzdělávacím období využíváme:

- vyprávění (o obrázku, vlastních zážitcích, přečteném textu, podle obrázkové osnovy)
- rozhovory žáků k určitému tématu
- formulace otázek a odpovědí k danému tématu
- možnosti svobodného výběru způsobu vyjádření myšlenek (v čítankách 2. a 3. r. jsou připraveny náměty, které žáky vždy zaujmou), využívá se mezipředmětových vztahů
- jednoduchých popisů z písanek, hlavně z prvoučného učiva, k psaní podobných textů
- možnost zpracovávat „první knihy“ např.: o květinách, o ptácích aj. v co nejjednodušší podobě, volně doplněné ilustracemi, výstřižky apod., využíváme i dětských knih a encyklopedií

Komunikační výchova tedy obsahuje činnosti:

- a) receptivní, tj. čtení a naslouchání;
- b) produktivní (tvořivé činnosti), tj. mluvený a písemný projev žáka.

Při *výuce čtení* v tomto období se snažíme naučit všechny žáky, i průměrně nadané, číst přiměřeně náročné, umělecké i naučné texty jasně, zřetelně a s porozuměním. Při čtení textů se obohacuje slovní zásoba žáků a rozvíjí se i jejich ústní vyjadřování. Při práci s texty se spojuje výcvik čtení s rozvojem vyjadřování, se vzděláváním v různých oborech i s výchovou žáků. Čtení se využívá v prvouce při poznávání přírody i života lidí a světa. Při prožívání literárních ukázek a čtení prvních knížek poznávají žáci život dětí i dospělých, učí se chápat a hodnotit jejich životní příběhy, činy, charaktery a lidské vztahy. Tím rozšiřují svoji životní zkušenost, obohacují svůj citový život. Dobrá četba zušlechťuje city, ovlivňuje duševní život dětí a povzbuzuje jejich vůli.

Žáci se při vyučování čtení učí esteticky prožívat a chápat přiměřené texty, později je výrazně číst, předčítat, přednášet, vyprávět, někdy i ilustrovat, něco podle popisu vyrobit, jindy text dramatizovat. Při čtení, poslechu a recitaci se zjemňuje smyslové vnímání žáků, např. sluch pro zvukovou stránku jazyka, bystří se pozorování, rozvíjí se představivost a fantazie, cvičí se paměť žáků, rozvíjí se pojmové i obrazné myšlení, ústní vyjadřování.

V čítankách určených k činnostnímu učení čtení je věnována dostatečná pozornost volbě příjemných textů, délkou i obsahem přiměřených mladšímu školnímu věku. Také mezipředmětovým vztahům a volbě témat pro samostatnou práci žáků je zde věnována pozornost.

V *literární výchově* seznamujeme žáky s literární tvorbou vhodnou pro mladší školní věk včetně ilustrací.

Při *výuce psaní* v tomto období získají žáci správné psací dovednosti, základy čitelného, přiměřeně hbitého a úhledného rukopisu. Píší slova a texty vhodného a žákům přiměřeného obsahu, který vyjadřuje zkušenosti žáků nebo poznatky získané v jiných vyučovacích předmětech. Písanky připravené pro toto období se zaměřují na psaní s porozuměním.

V jazykové výchově v 1. období základního vzdělávání se žáci učí prostě a jasně vyjadřovat spisovným jazykem, s využitím slovní zásoby odpovídající jejich věku a zároveň poznávají elementární základy mluvnické stavby jazyka a osvojují si základní pravopisné jevy. Dbá se na rozvoj jejich slovní zásoby a postupně se vytváří návyky správné spisovné výslovnosti.

Jazykové vyučování má velký význam pro rozvoj myšlení žáků, neboť se při něm učí jazykové a pravopisné jevy pozorovat, srovnávat, třídit i zobecňovat. Nejprve se seznamují s konkrétními jazykovými jevy, pozorují je, hovoří o nich. Tak dochází k mnoha elementárním zobecněním a procvičování poznanych jazykových a pravopisných jevů. Pozornost je věnována výcviku v pravopise lexikálním.

Ústní i písemné vyjadřování se při činnosti výuce rozvíjí pokud možno v souvislosti s poznáváním skutečností, které děti obklopují. Žáci zpočátku při samostatném vyjadřování reagují na otázky a pokyny učitele, později vytvářejí krátké souvislé projevy na témata blízká jejich zájmům a zkušenostem.

V hodinách českého jazyka tohoto období nejsou ostré hranice mezi učivem mluvnice, slohového výcviku, literární výchovy a psaní. Je potřeba si uvědomovat vzájemnou propojenost a propojenost těchto složek českého jazyka. Je-li k tomu vhodná příležitost, lze složky českého jazyka zpěstit *dramatickou výchovou*.

Dramatická výchova rozvíjí tvořivost dětí a přispívá k obohacení jejich slovní zásoby. S její pomocí učíme žáky volně, beze strachu, svými slovy vyjadřovat myšlenky a názory nejen v českém jazyce. Pomocí dramatické výchovy se žáci učí slušnosti, vzájemnému respektování i tvořivému řešení praktických situací. Přitom se učí též cítit s druhými, vzájemně si pomáhat. Uplatňujeme tak snadno ve výuce prvky etické výchovy.

Dramatická výchova v 1. období základního vzdělávání

Pomocí dramatické výchovy:

- rozvíjíme u dětí jejich tvořivost
- učíme je volně bez strachu, svými slovy vyjadřovat myšlenky a názory nejen v českém jazyce a literatuře, ale i v dalších vyučovacích předmětech
- rozvíjíme a obohacujeme slovní zásobu žáků
- učíme žáky tvořivě řešit praktické problémy
- vedeme žáky k slušnosti a respektování spolužáků, rodičů i ostatních dospělých v jejich okolí
- žáci mohou prožívat různé situace, naučit se cítit s druhými a pomáhat si navzájem

S vyučováním českého jazyka v 1.-3. ročníku jsou bezprostředně spojeny počátky prvoučného vyučování. Zkušenosti žáků získané pozorováním okolní přírody a života lidí se prohlubují čtením uměleckých textů. Myšlení a řeč žáků se přitom rozvíjí v souladu s rozvojem fantazie, citů, vůle a smyslu pro krásu.

D) Očekávané výstupy na konci 1. období:

KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA

Žák:

- plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti
- porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti
- respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru
- pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost
- v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči
- volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích
- na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev
- zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním
- píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky; kontroluje vlastní písemný projev
- píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení
- seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh

JAZYKOVÁ VÝCHOVA

Žák:

- rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky
- porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souřadná, nadřazená a podřazená, vyhledá v textu slova příbuzná
- porovnává a třídí slova podle zobecněného významu - děj, věc, okolnost, vlastnost
- rozlišuje slovní druhy v základním tvaru
- užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves
- spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy
- rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i zvukové prostředky
- odůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech; dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě - mimo morfologický šev; velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování

LITERÁRNÍ VÝCHOVA

Žák:

- čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku
- vyjadřuje své pocity z přečteného textu
- rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění
- ***pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností***

Český jazyk 1. třída

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
• vypráví o vlastních zážitcích • vypráví o obrázku • napodobí jednoduché zvuky, rozpozná různé zvuky • dramatizuje jednoduché pohádky (O řepě, O Smolíčkovi atp) • používá obrázkovou osnovu • memoruje říkanky a básničky z paměti • popíše zážitky v krátkém vyprávění a toto doplní ilustrací	1. ročník Předslabikářové období: – rozvíjení řeči s využitím žákovských zkušeností – přípravná zraková a sluchová cvičení – poslech čtených a vyprávěných pohádek – dramatizace jednoduchých pohádek, zvláště takových, ve kterých se některý motiv opakuje – memorování říkanek a básniček z paměti, využití znalostí žáků z předškolního věku	<i>OSV – jazyk a jazyková komunikace, cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění</i> M – řazení osob v pohádce O řepě Počítání pohádkových postav, kouzel, věcí v pohádkách - tvoření obrázkových slovních úloh	Činnostní učení - hry s obrázky Kimovy hry – cvičení zrakového a sluchového vnímání Činnosti:

- rozpozná rozložená slova na hlásky a skládá je z hlásek - rozezná první a poslední samohlásku nebo souhlásku - rozliši a čte malá a velká písmena - používá správné formy vyjadřování - vypráví i dramatizuje vybrané pohádky, říkadla, hádanky - aplikuje získané poznatky ze čtení příběhů v učivu Prv, HV i VV a navzájem propojuje - naslouchá vyprávění příběhu, něco si zapamatuje a vyjádří mluveným, výtvarným nebo i pohybovým projevem - vyjadřuje své individuální pocity z četby - správně a srozumitelně vyslovuje - rozpozná a užívá základní pravidla při rozhovoru - jasně a zřetelně čte otevřené slabiky a slova složená z písmen z předslabikářového období	- krátká vypravování žáků podle jejich zážitků a pozorování - odpovědi na otázky - náprava vadné výslovnosti nápodobou - sluchová analýza a syntéza slabik ve slova, např. hádanky typu: „Je to hodně stromů a je to l-e-s. Co je to?“ - poznávání prvních souhlásek a samohlásek na začátku nebo na konci slova - poznávání a čtení malých a velkých písmen: M, L, S, P, A, O, U, E, I - začátky psaní v tomto období úzce souvisí s výukou čtení: - uvolňovací cviky - základní návyky při psaní - příprava k psaní písmen – psaní jednotlivých prvků písmen a číslic (čáry, oblouky, zátrhy, ovály, kličky, vlnovky) Slabikářové období: - pokračujeme v rozvíjení vyjadřování žáků - seznamujeme žáky s lidovými pohádkami, rozpočítadly, říkankami, hádankami, vybrané se učí zpaměti, vyprávějí i dramatizují - předčítáme příběhy ze života dětí, z přírody, o zvířatech, propojujeme je s výukou prvouky a výtvarné i hudební výchovy - cvičíme schopnost naslouchat a něco si z příběhu zapamatovat, zapamatované vyjádřit mluveným, výtvarným nebo i pohybovým projevem - necháme též žáky vyjadřovat své individuální pocity z četby - pozornost věnujeme srozumitelnosti řeči žáků, nenásilně podporujeme správnou výslovnost - učíme žáky základní pravidla, která by měli respektovat při rozhovoru - výuka čtení – požadavek jasného zřetelného čtení s porozuměním uplatňujeme od čtení prvních slov:	VV – obrázkové čtení - ilustrace pohádky, říkanky, básničky HV – rozpozná a napodobí zvuky, hlasy, hry na ozvěnu MV – <i>ČaJS – rovnocennost všech etnických skupin</i> Vv – malba štětcem PRO 3 – <i>Barvy podzimu</i> - EV - OSV Prv – Příroda kolem nás Vv – kresba vlastních zážitků Hv – písně o zvířatech <i>Vánoční trhy</i> - EGS - EV - MV - lidová slovesnost, rodinné příběhy - dramatizace pohádky <i>zvládá zavolat na tísňovou volání</i>	- skládací abeceda - prostorové modely písmen - demonstrační kostky s písmeny - rozhovor nad obrázkem, dramatizace pohádky, říkanky - Kimovy hry na rozvoj sluchového a zrakového vnímání - jazykolamy - Činnosti – skládací abeceda, obrázková abeceda, tvoření slov z daných písmen - ilustrované slabiky, činnosti ve dvojicích a ve skupině
--	---	--	--

• provádí činnosti s písmeny skládací abecedy • čte dvojslovné nevyšší trojslovné věty z poznaných slov • postupně poznává další hlásky a písmena • čte slabiky, slova a krátké věty • čte psací písmo • čte krátké celky, obsahem dětem přiměřené • čte s porozuměním • řadí ilustrace podle dějové posloupnosti • píše malá a velká písmena ve spojení se čtením • píše slabiky a krátká slova s jednoduchými spoji • opíše a přepíše písmena slabiky, slova a krátké věty • píše snadná a foneticky jasná slova podle diktátu po předcházející sluchové analýze a syntéze • rozliší větu, slovo, slabiku, hlásku (písmeno)	• čtení otevřených slabik a slov složených z písmen poznaných v předslabikářovém období; • činnosti s písmeny skládací abecedy • čtení dvojslovných, nejvyšší trojslovných vět z poznaných slov • postupné poznávání dalších hlásek a písmen • čtení slabik, slov a krátkých vět • čtení psacího písma • čtení krátkých celků, obsahem dětem přiměřených • čtení s porozuměním v průběhu roku podporujeme tvořením vět s danými slovy, kresbou k některým slovům a větám, odpověďmi na otázky k obsahu jednoduché věty, plněním krátkých a jasných napsaných pokynů • řazení ilustrací podle dějové posloupnosti – nácvik psaní malých a velkých písmen ve spojení se čtením • psaní slabik a krátkých slov s jednoduchými spoji • opis a přepis písmen, slabik, slov a krátkých vět, náročnost vět je nutné volit podle individuálních možností žáků • psaní snadných a foneticky jasných slov podle diktátu po předcházející sluchové analýze a syntéze – z hlediska potřeb čtení a psaní rozlišujeme věty, slova, slabiky, hlásky (písmena)	• OSV • EV Vv – malovaná písmena, kresba tuší, perem, kreslené věty Vv – pohádky ilustrace Vv – malovaná písmena Pč – vytrhávání, skládání, využití přírodního materiálu, sestavování písmen	- skládací diktát
---	---	---	-------------------

Český jazyk 2. třída

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
	<i>2. ročník</i>		

	Dokončení prvopočátečního čtení:		
- čte správně a plynule slova, věty a krátké texty	- postupný přechod od vázaného slabikování k správnému plynulému čtení slov, jednoduchých vět a krátkých textů	Hv – nacvičuje správné dýchání a intonaci při mluvení i zpěvu	Činnostní učení s obrázky s kartami se slovy se skládačkami
- čte s porozuměním a odpoví na otázky	- důraz na porozumění čtenému, odpovědi na otázky		
- dodržuje pomlky po tečce, přirozeně intonuje	- dodržování pomlky po tečce, přirozená intonace		
- čte správně předložky se slovem vyhledá slova, určité myšlenky apod.	- správné čtení předložek se slovem		
- v přečteném textu	- vyhledávání slov, určitých myšlenek apod. v přečteném textu	Vv – vytvoří ilustraci k přečtenému textu	Práce s textem, text pro označení slov
	Rozvoj čtenářských schopností:		
- čte správně a plynule krátké i delší věty , při čtení správně dýchá	- správné a plynulé čtení krátkých i delších vět, nácvik správného dýchání při čtení	Můj domov • VDO • OSV • EV	Vycházka
- čte texty délkou i obsahem přístupné věku žáka	- čtení textů délkou i obsahem přístupným věku žáků		Čtení z dětských časopisů/ Sluníčko, Mateřídouška, Měďa Pusík.../
- dbá na intonaci při opakovaném čtení	- při opakovaném čtení dbát na intonaci		
- objasní význam slov, čte s porozuměním	- objasňování významu slov, čtení s porozuměním	Ma – čtení slovních úloh, tvoření otázek	Skupinová práce, vyhledávání slov, činnosti s encyklopedií
- vyhledá slova vyjadřující určitý vztah nebo myšlenku	- vyhledávání slov vyjadřujících určitý vztah nebo myšlenku		
- vypráví obsah krátkého přečteného textu přiměřené obtížnosti	- vyprávění obsahu krátkého přečteného textu přiměřené obtížnosti		
- vyjádří obsah textu obrázky a seřadí je za sebou (obr. osnova)	- vyjadřování obsahu textu obrázky a jejich řazení za sebou (obrázková osnova)	Vv – obrázková osnova	Skupinová práce, řazení obrázků a vyjadřování jejich obsahu
- naučí se nazpaměť krátkou báseň s jasným obsahem a přednese ji	- přednes krátkých básní s jasným obsahem, které se žáci učí nazpaměť	Vánoční trhy • EGS	Výstupy formou vánočních trhů

		• EV • MV	Prezentace výrobků a prací žáků
- plní úkoly z čítanky, využívá možnost volby – individualizace	– plnění úkolů z čítanky, motivace žáků, práce podle rozhodnutí žáka – individualizace, rozvíjení ústního, písemného i výtvarného vyjadřování žáků		
- vypravuje podle obrázků	– vyprávění podle obrázků	Vv – kresba obrázků k obrázkové osnově	Společná práce, prezentace výsledků
- vypravuje o osobním pozorování a příhodách ze života	– vyprávění o osobním pozorování a příhodách ze života		
- spojuje čtení se psaním a prvoukou, rozvíjí komunikační dovednosti	– spojení čtení se psaním a prvoukou, rozvoj komunikačních dovedností	Prv	Činnosti v učebnici Prv, skupinová práce
- vytváří své vlastní zápisy z pozorování přírody doplněné kresbou	– vytváření svých vlastních zápisů z pozorování přírody, např. listy o květinách doplněné kresbou nebo vystřiženým obrázkem - moje první kniha, zápisy o stromech aj.	Prv, Vv – Moje první kniha, první zápisy Prv, Čt,	Prezentace vlastní tvorby
- čte přístupné dětské knihy, vypráví jejich obsah	– čtení přístupných dětských knih, vyprávění jejich obsahu, ilustrace ke knížce	Vv – ilustrace ke knížce, dětské knihy Čj – psaní písanka 1,2	Výstava ilustrací
	Psaní:		
- procvičuje tvary písmen	– procvičování tvarů písmen		
- píše slabiky, slova a jednoduché věty	– psaní slabik, slov a jednoduchých vět		
- píše s porozuměním	– důraz na psaní s porozuměním	Čj – popis vlastních zážitků	
- písemně vyjádří krátce žakovské pozorování a zkušenosti	– první krátké písemné vyjadřování žakovských pozorování a zkušeností	Prv – tvoří zápisy z pozorování	Prezentace vytvořených pracovních listů
- spojuje výrazy podle významu, zapíše a provede samokontrolu	– spojování výrazů podle významu, zápis a samokontrola (prac. seš. <i>Putování se sluníčkem</i>)		Prezentace krátkých psaných textů / školní noviny/
- využívá dovednosti psát při různých jednoduchých zápisech	– využívání dovednosti psát při různých jednoduchých zápisech	Ma – tvoření zápisů ke slovním úlohám	
	Jazyková výchova a základní pravopisné jevy:		
- vyjadřuje myšlenky	– vyjádření myšlenky		

- pracuje s napsanou abecedou	- seznámení s abecedou (práce s ní s oporou o napsanou abecedu)	Vv – vytvoření vlastní abecedy s obrázky nebo knížky leporelo	Činnosti s kartičkami s abecedou s tečkou, otazníkem vykřičníkem Skupinové práce, hledání v encyklopedii podle abecedy
- odpoví celou větou na otázky, druhy vět	- odpověď celou větou na otázky, druhy vět		
- tvoří věty s danými slovy a k dané situaci	- tvoření vět s danými slovy a k dané situaci		
- aplikuje pravopis věty (velké začáteční písmeno, interpunkční znaménko na konci věty)	- pravopis věty (velké začáteční písmeno, interpunkční znaménka na konci věty)		Činnosti s kartičkami s tečkou, otazníkem vykřičníkem
- rozezná slovo, slabiku, hlásku, písmeno, slovní význam	- slovo, slabika, hláska, písmeno, slovní význam	• OSV • EV	Praktický výcvik v systému dopravní výchovy Doplňování slov do vět Tvoření krátkých vět, souvětí
- rozliší, třídí samohlásky, souhlásky, dvojhlásky	- samohlásky, souhlásky, dvojhlásky		
- vysloví a píše krátké a dlouhé samohlásky	- výslovnost a psaní krátkých a dlouhých samohlásek		
- píše a vysloví slabiky tvrdé	- psaní a výslovnost slabik tvrdých	Vv – Pč – zhotovení kartiček s obrázky na měkké a tvrdé slabiky	Činnosti s kartičkami
- píše a vysloví slabiky měkké	- psaní a výslovnost měkkých slabik		
- píše souhlásky uprostřed a na konci slov (znělé a neznělé)	- psaní souhlásek uprostřed a na konci slov (znělé a neznělé)	Vv – Pč – zhotovení kartiček s obrázky na podobu	Činnosti s kartičkami Činnosti s kartičkami i/i, y/ý
- píše skupiny dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě	- psaní skupin dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě	Vv – Pč – zhotovení kartiček s obrázky na slabiky	Činnosti s kartičkami
- rozpozná slova, která v souvislém textu označují osoby, zvířata nebo věci a slova, která vyjadřují, co osoby, zvířata a věci dělají	- příprava na poznávání podstatných jmen a dějových sloves, zjišťování, která slova v souvislém textu označují osoby, zvířata nebo věci a která slova vyjadřují, co osoby, zvířata a věci dělají;	Prv – třídí živočichy a rostliny	Práce s knihou, vyhledávání vhodných textů

			Karty s obrázky k vyhledávání podstatných jmen a sloves Karty s obrázky, obrázková osnova, děj
- čte a píše předložky	- čtení a psaní předložek	Vv – kresby tematických obrázků	Činnosti se čtverečky, předložkami
- rozezná vlastní jména osob	- vlastní jména osob		Kalendář – hledá jména, třídí, řadí

Český jazyk 3. třída

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
	3. ročník		
	Rozvoj čtenářských dovedností:		
- čte správně, plynule a uvědoměle krátká vypravování, ukázky z knih vhodně rozdělených na části, básní, bajek, pohádek	- správné, plynulé a uvědomělé čtení krátkých vypravování, ukázek z knih vhodně rozdělených na části; básní, bajek, pohádek přístupných chápání žáků		Na redaktory Čtení z knih Bajky, básně, pohádky
- čte výrazně (po přípravě s učitelem) krátká vypravování a básně s využitím intonace podle smyslu čteného textu, čte s porozuměním	- výrazné čtení (po přípravě s učitelem) krátkých vypravování a básní s využitím intonace podle smyslu čteného textu, čtení s porozuměním	Barvy podzimu • EV • OSV	
- čte tiše (bez pohybu rtů) krátké texty s jednoduchým dějem doplněné otázkami a úkoly	- tiché čtení (bez pohybu rtů) krátkých textů s jednoduchým dějem se samostatným způsobem zpracování otázek a úkolů, jimiž učitel kontroluje, jak žáci pochopili obsah přečteného článku (podle individuálních schopností žáků)	Vv – ilustrace k českým pověstem	Vlastní tvorba, kolektivní práce Kniha veršů
- rozliší prózu a verše	- rozlišování prózy a veršů		
- objasní význam slov a slovních spojení	- objasňování významu slov a slovních spojení		
- vyhledá slova, výrazy, vlastní jména v přečteném textu	- vyhledávání slov, výrazů, vlastních jmen v přečteném textu		

- sestaví obrázkové osnovy krátkého vypravování nebo přečteného článku a vypráví jednoduchý příběh podle nich	- sestavování obrázkových osnov krátkého vypravování nebo přečteného článku a vyprávění jednoduchého příběhu podle nich	Vv – kresba obrázkové osnovy	Naučné texty
- vymyslí název pro části povídek	- vymýšlení názvů pro části povídek		
- reprodukuje vypravování a naučné texty nebo jejich části	- reprodukce vypravování a naučných textů nebo jejich částí		
- vypráví i vymýšlí pohádky - odliší pohádku od ostatních vyprávění	- vyprávění pohádek i vymýšlení pohádek žáky, odlišení pohádky od ostatních vyprávění	Vv – ilustrace k pohádkám	Vlastní tvorba, vymýšlení vlastních pohádek Dramatizace pohádek
	- vyjadřování obsahu ilustrací k přečtenému textu		
- vypráví krátce vlastní zážitek	- krátké vyprávění vlastního zážitku		
- pokusí se o vyprávění přečtené události ze stanoviska některé z jednajících osob	- pokus o vyprávění přečtené události ze stanoviska některé z jednajících osob		
- naučí se zpaměti a výrazně přednese krátkou báseň nebo krátký příběh	- výrazný přednes krátkých básní nebo krátkých příběhů, které se žáci učí zpaměti	Vánoční trhy • VMEGS • EV • MV	Výběr pohádek Romské pohádky
- čte dětské knihy přiměřené věku – zapíše a zapamatuje si jméno autora, název knihy vyjádří obrázkem nebo několika větami to, co ho z knihy zaujalo	- čtení dětských knih přiměřených věku – zapsání a pamatování si jména autora, názvu knihy, vyjádření obrázkem nebo několika větami toho, co žáka z knihy zaujalo		Soutěže v recitaci, pamětné učení básní
- osvojuje si dovednost odpovídat na otázky k obsahu přečtené knihy	- osvojování si dovednosti odpovídat na otázky k obsahu přečtené knihy		
- pokračuje v zápisech listů o přírodě – moje první kniha (mezipředmětové vztahy, tvořivě pracuje s obsahově přiměřeným textem)	- pokračování v zápisech listů o přírodě - moje první kniha (mezipředmětové vztahy), tvořivá práce s obsahově přiměřeným textem	Prv – zápisy listů o přírodě Vv – kresba obrázků přírody	Vlastní tvorba, vytvoření knihy o přírodě, prezentace
	Psaní:		
- procvičuje psaní tvarů písmen a jejich spojení na předepsaných slovech navzájem spojených nějakým významem	- procvičování psaní tvarů písmen a jejich spojení na předepsaných slovech navzájem spojených nějakým významem; např.: nářadí, které má tatínek; stromy, o kterých se učíme, apod. (psaní s porozuměním)	Prv, Ma – úprava všech písemných projevů	

- dbá na dodržování správných tvarů písmen, rovnoměrných vzdáleností mezi písmeny ve slovech i mezer mezi slovy na řádku i zachování stejného sklonu písma	- dbáme na dodržování správných tvarů písmen, rovnoměrných vzdáleností mezi písmeny ve slovech i mezer mezi slovy na řádku i zachování stejného sklonu písma	Vv – psaní tiskacích písmen, text psaný psacím písmem	Hry s písmeny
- dodržuje úhlednost písma a psaní zrychluje	- pozvolna se snažíme při dodržení úhlednosti písma psaní zrychlovat		
- dbá na základní hygienické návyky při psaní	- dbáme na dodržování základních hygienických návyků při psaní		
	Jazyková výchova:		
	Opakujeme to, co se žáci v předešlém ročníku naučili:		
- rozpozná větu, slovo, slabiku, písmeno	- věta, slovo, slabika, písmeno	Aj – rozdíly v pravopisu a výslovnosti	Činnosti s obrázky slov s kartami s abecedou s kartami se znaménky
- činnostně pracuje s abecedou	- činnosti s abecedou		
- aplikuje pravopis věty	- pravopis věty (velké písmeno na začátku, interpunkční znaménko na konci)		
- vyslovuje a píše krátké a dlouhé samohlásky a slabiky	- výslovnost a psaní krátkých a dlouhých samohlásek a slabik		
- píše slova s tvrdými a měkkými slabikami	- psaní slov s tvrdými a měkkými slabikami		Činnosti s kartami i/í,y/ý
- píše skupiny dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě samostatně, ve slovech i slovních spojeních	- psaní skupin dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě samostatně, ve slovech i slovních spojeních	Barvy podzimu • EV • OSV	
- píše souhlásky uprostřed a na konci slov (znělé a neznělé)	- psaní souhlásek uprostřed a na konci slov (znělé a neznělé)		
	Učební látka, se kterou se žáci 3. ročníku nově seznamují nebo ji rozšiřují:		
- rozpozná význam slov	- význam slov	Ma – slovní úlohy	Činnosti s obrázky

- rozliší obojetné slabiky	– obojetné slabiky	Vv – Pč – výroba vlastní pomůcky, obrázky	Činnosti s obrázkovými kartami s vyjmenovanými slovy
- užívá pravopis i, í/ y ,ý po obojetných souhláskách uvnitř slova – vyjmenovaná slova	– pravopis i, í / y, ý po obojetných souhláskách uvnitř slova – vyjmenovaná slova		Samostatná práce, slovníček s vyjmenovanými slovy
- procvičuje pravopis základních vyjmenovaných slov příbuzných, užívaných v životě – porozumí významu slov a slovních spojení	– procvičování pravopisu základních vyjmenovaných slov a jasně z toho vyplývajících slov příbuzných, užívaných v životě – porozumění významu slov a slovních spojení		Skupinové práce, činnosti ve dvojicích,
- užívá pravopis vlastních jmen – jednoduché typy	– pravopis vlastních jmen – jednoduché typy	Vánoční trhy • EGS • EV • MV	Prezentace prací žáků
- seznamuje se se slovními druhy a rozlišuje je v základním tvaru	– seznámení se slovními druhy a jejich rozlišování v základním tvaru	Pč – zhotovení kartiček na slovní druhy	Skupinové činnosti s kartami slovních druhů, třídění
- užívá správné gramatické tvary podstatných jmen a sloves v mluveném projevu	– užívání správných gramatických tvarů podstatných jmen a sloves v mluveném projevu		
- vysloví a píše znělé a neznělé souhlásky na konci a uprostřed slov	– výslovnost a psaní znělých a neznělých souhlásek na konci a uprostřed slov	Vv – Pč – zhotovení kartiček na podobu	Činnosti s kartičkami
- pozná podstatná jména, jako pojmenování osob, zvířat, věcí, vlastností a dějů(rod a číslo podstatných jmen), pádové otázky	– poznávání podstatných jmen, jako pojmenování osob, zvířat, věcí, vlastností a dějů (rod a číslo podstatných jmen), pádové otázky	• OSV • EV	Beseda s policistou
- pozná slovesa (osoba, číslo, čas)	– poznávání sloves (osoba, číslo, čas)		Činnosti s kartičkami
- píše i,í ve slovesech (kreslí, kreslil, prosí, prosil, zlobí, zlobil ...)	– psaní i, í ve slovesech (kreslí, kreslil, prosí, prosil, zlobí, zlobil ...)		

VZDĚLÁVACÍ OBLAST: ČESKÝ JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE

Vzdělávací oblast je ve 4. a 5. ročníku realizována prostřednictvím vyučovacích předmětů

Český jazyk

Co by měl žák na začátku 4. ročníku v českém jazyce umět:

Komunikační a slohová výchova

- číst plynule, s porozuměním, nahlas i potichu přiměřeně náročné texty
- rozumět přiměřeně krátkému čtenému sdělení a umět ho reprodukovat
- respektovat základní komunikační pravidla v rozhovoru
- dbát na pečlivou výslovnost, opravovat svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost
- tvořit krátký mluvený projev na základě vlastních zážitků
- psát správné tvary písmen a číslic, umět kontrolovat vlastní jednoduchý písemný projev
- psát věcně i formálně správně jednoduchá sdělení
- umět seřadit dle dějové posloupnosti ilustrace a vyprávět podle nich jednoduchý příběh
- stručně popsat jednoduchý děj nebo předmět, krátce vyprávět vlastní zážitek

Jazyková výchova

- porovnávat významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souřadná, nadřazená a podřazená, vyhledávat v textu slova příbuzná
- rozlišovat slovní druhy v základním tvaru
- užívat v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves
- spojovat věty vhodnými spojkami do jednoduchých souvětí
- rozlišovat druhy vět podle postoje mluvčího (oznamovací, tázací, rozkazovací, přací), psát správně znaménka za větami, k vytvoření vět volit vhodné jazykové i zvukové prostředky
- osvojit si pravopis
 - slov s tvrdými a měkkými slabikami
 - slov se slabikami dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě
 - slov se souhláskami uprostřed a na konci (znělé, neznělé)
 - předložkových výrazů
 - i, í / y, ý po obojetných souhláskách uvnitř slov - pravopis vyjmenovaných slov (jen nejběžnější slova příbuzná)
- rozlišovat věty v psaném projevu, psát velké písmeno na začátku věty, větu ukončit
- v typických případech psát velká písmena u vlastních jmen osob, zvířat a místních názvů

Literární výchova

- přednášet z paměti ve vhodném frázování a tempu báseň i část jednoduchého prozaického textu
- rozlišovat vyjadřování v próze a ve verších, odlišovat pohádku od ostatních vyprávění
- dokázat z jednoduchých textů vybrat informaci, kterou považuje za důležitou, říct ji ostatním
- pracovat tvořivě s literárním textem, podle svých schopností jednoduše reprodukovat krátký přečtený text, popřípadě ho doplnit vhodnou ilustrací

A) Výchovně vzdělávací cíle:

- naučit se správně, plynule, hbitě a výrazně číst
- rozumět přiměřeně dlouhému a srozumitelnému textu čtenému nahlas i potichu
- postupně rozšiřovat slovní zásobu
- správně se vyjadřovat spisovným jazykem v řeči i v psaném projevu
- osvojit si základy pravopisu určeného pro toto období
- ve výuce podporovat samostatnost žáků, vést je k uvažování, nechávat probírané jevy pozorovat, třídit, srovnávat, zdůvodňovat a užívat v různých obměnách
- dát žákům časový prostor pro uplatnění jejich zájmů, dosavadních vědomostí a zkušeností, podporovat tvořivou práci žáků
- vést žáky k používání různých přehledů, grafických znázornění, náčrtových schémat, které jim pomůže abstraktní učivo zkonkretizovat, zjednodušit, usnadnit jeho pochopení
- postupně vytvářet návyk vlastní kontroly ukončené práce, uvažovat nad chybami
- průběžně klást důraz na komunikaci mezi žáky, využívání probíraných jevů v jednoduchých mluvních cvičeních
- soustavnými i příležitostnými cviky vypěstovat jazykový cit žáka, tak aby se dovedl vyjádřit prostě, stručně a jasně slovem i písmem
- dbát, aby se ve školních projevech žáků nevyskytovala hrubá a hanlivá slova, ani slova z dětské hantýrky, nahrazovat je tvary správnými
- vést je k zájmu o četbu naučnou i o četbu, která by byla blízká jejich citovým prožitkům, dále jim ukázat, jak zaznamenávat, co přečetli i dojmy z četby
- dbát na mezipředmětové vztahy
- u naučných textů, které by měly být vždy přiměřené věku žáků, učit žáky vyjádřit hlavní myšlenku nebo poznatek

B) Charakteristika výuky českého jazyka ve 2. období:

Cíle výuky českého jazyka jsou naplňovány:

- komunikační a slohovou výchovou
- jazykovou výchovou
- literární výchovou

Jan Amos Komenský, Didaktika velká, kapitola XIX.:

„Všude řeč s věcmi a věci s řečí půjdou spolu stejným krokem.“

Komunikačním a slohovým dovednostem je v tomto vzdělávacím období vyučováno tak, aby byl podporován a podněcován duševní rozvoj žáků a zároveň byla rozvíjena jejich individualita. V předmětu český jazyk se komunikační a slohové dovednosti realizují při čtení, naslouchání, mluveném a písemném projevu žáků. Na plnění tohoto úkolu se ve 4. a 5. ročníku podílí i výuka v rámci ostatních předmětů. Díky činnostnímu způsobu vzdělávání mají totiž žáci dostatek příležitostí k tomu, aby hovořili, diskutovali, vyjadřovali se o tom, co pozorují, dělají, co právě zjišťují, co prožívají ve všech předmětech. Činnostní způsob komunikativní výuky podporuje probouzení a rozvíjení duševního života žáků a mnohdy vede i k vůbec prvnímu pocitu uvědomění si hodnot své osobnosti. Tím, že v průběhu 2. vzdělávacího období soustavně dbáme na to, aby žáci četli správně a s porozuměním, jim otevíráme cestu k jejich budoucímu vzdělávání. Realizovat tento způsob výuky nám velmi pomáhají materiály vytvořené zvlášť pro činnostní učení, se kterými ve Tvořivé škole pracujeme.

V 2. období základního vzdělávání je naším úkolem zautomatizovat základní pravopisné jevy určené pro 1. vzdělávací období, proto zde věnujeme *Jazykové výchově* značnou pozornost.

Chceme-li při výuce českého jazyka dosáhnout dobrých výsledků, je třeba stále dbát o to, aby všichni žáci porozuměli významu slov. K tomu využíváme vjemy sluchové, zrakové i motorické. Činnostní výuka českého jazyka, při které dostávají žáci stále příležitost k aktivní činnosti, má neocenitelný význam jak pro jazykové vyučování tak pro výuku naukových předmětů. K uspokojivým výsledkům vede jediné vyučování, které je pro žáky srozumitelné a pochopitelné.

Máme-li rozvíjet slovní zásobu žáků, chceme-li je dobře naučit pravopis a ostatní učivo jazykové výchovy, zařazujeme do výuky pravidelná pravopisná a mluvní cvičení. Soustavně prováděné a promyšlené sestavy těchto cvičení vedou k zautomatizování mluvnických a pravopisných jevů. Dbáme na to, aby cvičení měla praktický ráz a žáci byli při cvičeních aktivní. Žákům stále umožňujeme, aby o učivu přemýšleli a předložené jevy používali v řeči i písmu. Při vyučování pravopisu pravopisné jevy vždy odůvodňujeme. Žáky vedeme k praktickému používání mluvnických jevů. Podněcujeme je, aby svá pozorování, zkušenosti a poznatky při výuce sami vyjadřovali a věty s mluvnickými jevy obměňovali. Tato mluvní cvičení zařazujeme do výuky krátce ale často. Při užívání jednotlivých pravopisných a mluvnických jevů ve spojeních si žáci tyto jevy osvojí lépe než z teoretických výkladů a pouček. Gramatika i pravopisná pravidla vyplývají z praktického využití přirozeně a nenásilně a žáci si je osvojují snadněji a trvaleji.

Jazykové dovednosti žáků se ve vyučování českého jazyka realizují v těchto složkách: zvuková stránka jazyka, slovní zásoba a tvoření slov, tvarosloví, skladba a pravopis.

Literární výchově se věnuje pozornost při čtení uměleckých textů, při čtení článků přírodovědného, zeměpisného i dějepisného obsahu, a to jak z čítanek tak i z jiných učebnic nebo vhodných vybraných knih. Při literární výchově se soustavně rozvíjí ústní a písemné vyjadřování žáků, vytváří se a upevňují návyky žáků vyjadřovat myšlenky logicky, souvisle a mluvnicky správně.

Ve 4. a 5. ročníku se ve výuce Čj začíná více využívat tichého čtení a žáci jsou vedeni k samostatné práci s textem. Učitel dbá na to, aby i tiché čtení žáků bylo uvědomělé, a proto při něm dává žákům takové úkoly, které mu umožní zjistit, zda žáci potichu přečtený text pochopili. Text určený k tichému čtení nemá být zpočátku dlouhý. Otázky k obsahu si mohou zadávat sami žáci, může se ptát i učitel. Je možné využít otázek připravených v čítanek. Žáci mohou také vyprávět o tom, co četli, nebo si nakreslit k textu obrázek. Součástí literární výchovy v tomto období je též pokračování nácviku hlasitého čtení. Žáci se přitom učí správně členit čtené věty nejen podle interpunkce, ale i logickými pauzami a také klást správný větný přízvuk.

Práce v hodinách čtení přispívá k rozvoji poznávacích schopností žáků, rozvíjí jejich smyslové vnímání, myšlení, řeč, fantazii a paměť.

Používané Čítaneky (Nová škola Brno) jsou pro toto období připraveny i s úkoly pro tvořivou práci žáků. Je v nich dostatečné množství ukázek, které žáky zaujmou svým obsahem a které je, v návaznosti na čítaneky pro 1. období, seznámí s dílem známých českých a evropských spisovatelů. V čítanekách pro 4. a 5. r. se vyskytují i texty přírodovědné a historické, které jsou svým jazykem a obsahem přiměřené věku žáků. Učivo přírodovědy a vlastivědy žákům přiblíží a pomohou pochopit.

Novým úkolem, který literární výchova, společně s naukovými předměty, v tomto období plní, je určení hlavních myšlenek textu, jejich sestavení do krátké osnovy a souvislé vyprávění základního obsahu článku podle této osnovy – žáci se učí učit z učebnic. Dobře nám k tomu slouží krátké naučné texty s přírodovědným a vlastivědným obsahem.

Český jazyk 4. třída

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
	4. ročník: 7 hodin týdně		
	Komunikační a slohová výchova		
	a) Čtení a práce s textem, komunikační dovednosti:		
- správně a plynule čte umělecké a krátké naučné texty	- výcvik ve čtení - správně a plynulé čtení uměleckých a krátkých naučných textů	Př – písemné zápisy, měření Vl – využití naučných textů	Čtení z dětských knih a časopisů Skupinové činnosti při práci s mapou

			S buzolou kompasem
- užívá správný přízvuk slovní a větný, správně vyslovuje a přirozeně intonuje	- správný přízvuk slovní a větný, výslovnost, přirozená intonace		
- tvoří otázky k přečtenému textu	- tvorba otázek k přečtenému textu		
- čte tiše samostatně	- tiché čtení - postupné zařazování krátkých textů k samostatnému tichému čtení		
- tvoří otázky k přečtenému textu, kontroluje porozumění obsahu čteného	- tvorba otázek žáků k přečtenému textu, kontrola porozumění obsahu čteného	Můj domov • VDO • OSV • EV	Polodenní výlet Prohlídka města, pamětihodností, kulturních památek Prezentace prací žáků, výstavka
- vystihne hlavní myšlenku textu a sestaví krátkou osnovu	- vystižení hlavní myšlenky textu a sestavení krátké osnovy		
- vypráví obsah krátkého textu podle připravené osnovy	- vyprávění obsahu krátkého textu podle připravené osnovy		
- připraví krátké sdělení, reprodukuje obsah sdělení, zapamatuje si podstatné informace	- příprava krátkých sdělení, reprodukce obsahu sdělení, procvičování se zřetelem k zapamatování si podstatných informací		
- naslouchá pozorně a soustředěně přiměřeně dlouhému čtenému textu nebo mluvenému projevu, zeptá se na to, čemu nerozuměli nebo co nepostřehli, odpovídají si navzájem a vytvářejí si prostor pro vzájemnou komunikaci	- pozorné a soustředěné naslouchání přiměřeně dlouhému čtenému textu nebo mluvenému projevu, žáci se učí ptát na to, čemu nerozuměli nebo co nepostřehli, odpovídají si navzájem, vytváří se prostor pro vzájemnou komunikaci	Mediální výchova	Poslech CD s čteným textem
- dodržuje pravidla slušnosti při vzájemné komunikaci (naslouchat, neskákat druhému do řeči, zdvořile se oslovovat)	- dodržování pravidel slušnosti při vzájemné komunikaci (učit se naslouchat, neskákat druhému do řeči, zdvořile se oslovovat)		Beseda, rozhovory na volné téma
	b) Slohová výchova - ústní a písemný projev:		
- dbá na naučenou techniku psaní a dodržuje hygienické zásady při psaní	- dbát na naučenou techniku psaní a dodržování hygienických zásad při psaní		
- sleduje úhlednost a čitelnost písemného projevu	- sledování úhlednosti a čitelnosti písemných projevů žáků		

- opisuje a přepisuje texty s uvědoměním obsahu psaného	- opis a přepis textů s uvědoměním obsahu psaného (vytváření portfolia do přírodopisu, vlastivědy, čtení, čtenářský deník, zápisy do kronik aj.)	VI – Př	Prezentace vlastních prací
	Připravené náměty pro praktická slohová cvičení:		
- napíše krátký vzkaz, telegram, jednoduché sdělení, dopis	- krátký vzkaz, telegram, jednoduché sdělení, dopis		
- napíše adresu	- adresa		
- napíše popis postupu práce, popis domu (pokoje), popis osoby	- popis postupu práce, popis domu (pokoje), popis osoby	Vv – Pč – tvorba plakátu, pozvánky	Psaní adres, dopisu, vzkazy, sdělení Prezentace prací žáků
- člení text na odstavce – osnova	- členění textu na odstavce - osnova		
- vypráví – naše Vánoce	- vyprávění - naše Vánoce	Vánoční trhy • EGS • EV • MV	Celodenní projekt Prezentace vlastní tvorby
- vypráví – dokončí příběh, individuálně zapíše a porovná s ost. Žáky	- vyprávění - dokončení příběhu, individuální zápisy a jejich porovnání navzájem		
- zapíše telefonický a písemný vzkaz	- telefonické a písemné vzkazy		Dramatizace telefonického rozhovoru
- napíše dopis podle připravené osnovy	- psaní dopisu podle připravené osnovy		
- vyplní dotazník – přihláška čtenáře do knihovny	- vyplňování dotazníku - přihláška čtenáře do knihovny		Exkurze do knihovny
	Jazyková výchova		
	nauka o slově - navazuje na poznatky z 1. období, které se prohlubují a rozšiřují		
- rozliší slova spisovná od nespisovných	- rozlišování slov spisovných od nespisovných		
- rozliší slova pozitivně citově zabarvená a slova vulgární	- slova pozitivně citově zabarvená a slova vulgární	Barvy podzimu • EV • OSV	Prezentace vlastní tvorby

- určí stavbu slova, kořen, předponu a příponu	- stavba slova, kořen, předpona a přípona	Vv – Pč výroba pomůcek k učivu	Činnosti ve skupinách, ve dvojicích s kartami k danému učivu
- rozliší předpony od předložek	- rozlišování předpon od předložek	Vv – kresba obrázku na dané téma, využití předložek na čtverečkách	Činnosti, pojmové mapy, vlastní příběh
- rozezná základní vyjmenovaná slova	- vyjmenovaná slova - procvičování základních vyjmenovaných slov		
- vyhledá a určí příbuzná slova se slovy vyjmenovanými	- příbuzná slova se slovy vyjmenovanými - je to pro 4. r. <i>nová látka</i> , neboť toto učivo nepatří mezi výstupy z 1. období, zautomatizování tohoto učiva je třeba se věnovat ve 4. r. průběžně	Vv – Pč – zhotovení karet se slovy vyjmenovanými a slovy příbuznými	Činnosti ve skupinách, ve dvojicích s kartami k vyjmenovaným a příbuzným slovům
- rozliší slovní druhy v základním tvaru	- slovní druhy - žáci rozlišují slovní druhy v základním tvaru, v určování slovních druhů je třeba pokračovat i nadále		Hry s kvartety, Lota
- určí u podst. jmen rod, číslo, pád	- podstatná jména - rod, číslo, pád (seznámení ve 3. r. - důraz na užití správných tvarů podstatných jmen v řeči)	Pč – příprava karet pádových otázek	Činnosti s kartami pádových otázek
- skloňuje podstatná jména podle vzoru zautomatizuje si pravopis koncovek podst. jmen r. stř. a žensk.	- podstatná jména - skloňování podstatných jmen všech rodů - vzory pro skloňování - <i>nové učivo</i> , učivo je zaměřeno na psaní i/ y v koncovkách podstatných jmen, naučit a zautomatizovat je třeba pravopis koncovek podstatných jmen rodu středního a ženského, v automatizaci podstatných jmen rodu mužského se pokračuje na začátku 5. ročníku	Vv – Pč – zhotovení karet se vzory podstatných jmen, karty s i/i, y/y Vánoční trhy • EV • OSV • VMEGS	Činnosti s kartami, třídění obrázků Výstupy – vánoční trhy, prezentace výrobků a prací
- pozná sloveso jako slovní druh	- slovesa - žáci spolehlivě poznají sloveso jako slovní druh, další učivo se ve 4. r. probírá jen na úrovni <i>seznámení žáků s novými pojmy</i> a hledání jejich reprezentace v připravených textech: tvar určitý a neurčitý, jednoduché a složené tvary sloves, zvrtná slovesa, časování sloves		Hra Hledej slovesa, hledání sloves v připravených textech
- najde v textech tvar určitý a neurčitý, jednoduché a složené tvary sloves, zvrtná slovesa, časuje slovesa, rozliší souvětí od vět jednoduchých a určuje jejich počet v souvětí	- stavba věty - věta jednoduchá a souvětí - s učivem se žáci setkali již v 1. období, prakticky skládali z vět jednoduchých, pomocí spojek, souvětí, ve 4. ročníku se učí rozlišovat souvětí od jednoduchých vět a určovat jejich počet v souvětí		
- rozezná základní skladební dvojice- holý podmět a holý přísudek	- základní skladební dvojice - holý podmět a holý přísudek, je to <i>nové učivo</i> , které je třeba ve 4. r. dobře zvládnout, protože je základem k dalšímu důležitému učivu - shoda		Činnosti s obrázky, kartami

	přísudku s podmětem - první seznámení, pravopis i/y v koncovkách přičestí minulého se bude učit a procvičovat v 5. ročníku		
- najde a rozliší přímou a nepřímou řeč v textu	- seznámení se s přímou a nepřímou řečí v textech, vyhledávání a rozlišování		Dramatizace textu
	Literární výchova	VI – Př – odborná četba, životopisy, encyklopedie	Vyhledávání v textu
- odliší verše od prózy, rozliší umělecký a naučný text	- odlišení veršů a prózy, rozlišování uměleckého a naučného textu žáky		
- recituje básně, přednese krátký text	- recitace básní, přednes krátkého textu		
- povídá o knihách a spisovatelích	- povídání o knihách a spisovatelích		
- hodnotí ilustrace v čítankách , knihách	- ilustrace, které nás zaujaly a proč		
- zná oblíbené hrdiny dětských seriálů	- oblíbení hrdinové dětských seriálů	Vánoční trhy • EGS • EV • MV	Výstupy, prezentace prací žáků
- doporučí knihy k přečtení	- knihy, které mohu doporučit k přečtení a proč		
- vypráví o divadelním představení nebo filmu	- vyprávění o divadelním představení nebo filmu		Návštěva divadelního představení
- vyhledá informaci v dětských časopisech a encyklopediích	- vyhledávání informací v dětských časopisech a encyklopediích		Exkurze do knihovny
- seznámí se s literárními pojmy: pověst, povídka, autor, hlavní postavy, film, televizní inscenace, próza, poezie, bajka	- seznamování se s literárními pojmy: pověst, povídka, autor, hlavní postavy, film, televizní inscenace, próza, poezie, báseň, bajka		Návštěva filmového představení

Český jazyk 5. třída

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
	5. ročník: 7 hodin týdně		
	Komunikační a slohová výchova		

	<i>a) Čtení a práce s textem, komunikační dovednosti:</i>		
	- pokračování výcviku ve čtení	Naše planeta Země ○ EV ○ OSV	Prezentace prací Exkurze do planetária Vyhledávání informací o Zemi /encyklopedie, PC.../
- čte hbitě, uvědoměle a výrazně umělecké a naučné texty	- hbité, uvědomělé a výrazné čtení uměleckých a naučných textů		
- čte tiše a sdělí stručně nebo vyjádří výtvarně obsah	- tiché čtení se stručným sdělením nebo výtvarným vyjádřením obsahu	Vv – Pč – výtvarné vyjádření obsahu	Prezentace prací žáků
- tvoří otázky k přečtenému textu	- tvorba otázek k přečtenému textu, odpovědi - žáci mezi sebou		Činnosti s kartami obrázků
- vymezí hlavní myšlenku literární ukázky nebo postavy, klíčová slova	- hlavní myšlenka literární ukázky nebo postavy, klíčová slova	Barvy podzimu • EV • OSV Př – ochutnávka plodů	Prezentace prací
- rozliší podstatné od méně podstatného v textu	- rozlišování podstatného od méně podstatného v textu		
- zhodnotí postavy a jejich postoje	- postavy a jejich postoje – hodnocení		
- sleduje ilustrace přečtených ukázek z čítanky i z jiných knih	- sledování ilustrací přečtených ukázek z čítanky i knih	Vv – ilustrace ke knize	Výstava knih, ilustrací
- připraví různá sdělení pro spolužáky z jiných tříd – zpráva, oznámení	- příprava různých sdělení pro spolužáky z jiných tříd - zpráva, oznámení		Zpráva, oznámení do školních novin, školního časopisu, web stránek
- naslouchá pozorně, soustředěně a aktivně	- pozorné, soustředěné a aktivní naslouchání		Poslech CD
- vyhledává informace ve slovnících a různých publikacích	- vyhledávání informací ve slovnících a různých publikacích		Skupinová práce, činnosti ve dvojicích Vyhledávání ve slovnících, publikacích, časopisech , na internetu
- vypravuje a přirovnává – příběhy ze života dětí	- příběhy ze života dětí - vypravování, přirovnání	OSV DV Ma	Vytváření slovní úlohy ze života dětí Dramatizace životních situací

- dodržuje pravidla slušnosti při vzájemné komunikaci	- dodržování pravidel slušnosti při vzájemné komunikaci		
- čte naučné texty	- čtení naučných textů - mezipředmětové vztahy		
	<i>b) Slohová výchova - ústní a písemný projev</i>		
- dodržuje hygienické návyky při psaní	- sledování dodržování hygienických návyků při psaní		
- věnuje pozornost písmu – čitelnost a přehlednost pís. projevu	- věnování pozornosti písmu - čitelnost a přehlednost písemného projevu		
- opisuje a přepisuje texty – portfolia, čten. deník	- opis a přepis textů - portfolia, čtenářský deník		Vytváření portfolia, čtenářský deník
- sleduje mimojazykové projevy při vyprávění – mimika, gesta	- mimojazykové projevy při vyprávění - mimika, gesta		Pantomima
- sestaví samostatně i skupinově osnovu pro vyprávění a vytváří krátký mluvený nebo písemný projev podle této osnovy	- skupinové i samostatné sestavování osnovy pro vyprávění a vytváření krátkého mluveného nebo písemného projevu podle této osnovy		
	<i>Připravené náměty pro praktická slohová cvičení:</i>		
- vypravuje, reprodukuje text(vytvoří osnovu), vypravuje podle obrázků	- vypravování, reprodukce textu (osnova, reprodukce), vypravování podle obrázků	Vv – ilustrace k textu	Vypravování, reprodukce textu, vypravování podle obrázků, popis
- popíše různé předměty z žákova okolí	- popis různých předmětů z žákova okolí	PRO 4 Vánoční trhy • VMEGS • EV • MV	Celodenní projekt Výstupy formou vánočních trhů Prezentace výrobků a prací žáků
- popíše známou osobu nebo pohádkovou postavu a prostředí, ve kterém žije	- popis známé osoby nebo pohádkové postavy a prostředí, ve kterém žije		
- popíše určitý, žákům známý pracovní postup nebo děj	- popis určitého, žákům známého pracovního postupu nebo děje		
- napíše dopis (osobní, úřední), adresu	- dopis (osobní, úřední), adresa		
- vyplní tiskopis(poštovní poukázku, podací lístek, dotazník)	- tiskopisy (poštovní poukázka, podací lístek, dotazník)	Ma – slovní úlohy , prodám hračky	Exkurze na poštu
- napíše inzerát (stručné vyjadřování)	- inzerát (stručné vyjadřování)		

- předvede telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamník na zvolené i dané téma	- telefonický rozhovor, vzkaz na záznamník na zvolené i dané téma		Rozhovor
	Jazyková výchova		
	- opakování a prohlubování učiva ze 4. ročníku		
- rozliší ve slově kořen, část předponovou a příponovou, koncovku, slova příbuzná	- slovo a jeho stavba (kořen, část předponová a příponová, koncovka), slova příbuzná	Vv – Pč – zhotovení pomůcky na procvičování	Činnosti s pomůckami
- zhodnotí souhláskové skupiny na styku předpony nebo přípony a kořene, zdvojené souhlásky	- souhláskové skupiny na styku předpony nebo přípony a kořene, zdvojené souhlásky		
- užívá předpony s-, z-, vz-, předložky s, z	- předpony s-, z-, vz-, předložky s, z	Vv – Pč – zhotovení pomůcek	Činnosti s pomůckami
- užívá skupiny bě/bje, vě/vje	- skupiny bě / bje, vě / vje		
- dělí slova	- dělení slov		
- aplikuje pravopis i, í / y, ý po obojetných souhláskách, automatizuje učivo	- pravopis i, í / y, ý po obojetných souhláskách automatizace učiva		Činnosti s pomůckami, karty i/í, y/ý
- rozlišuje slovní druhy	- slovní druhy – rozlišování	Vv – obrázky, karty slovních druhů	Činnosti s pomůckami
- automatizuje skloňování podstatných jmen s důrazem na procvičování pravopisu koncovek podstatných jmen rodu mužského	- podstatná jména - opakování a automatizace skloňování podstatných jmen s důrazem na procvičování pravopisu koncovek podstatných jmen rodu mužského	PRO 4 Vánoční trhy ○ VMEGS ○ EV ○ MV	Celodenní projekt Prezentace výrobků
- určuje koncovky přídavných jmen tvrdých a měkkých, pozná přídavná jména přívlastňovací	- přídavná jména - koncovky přídavných jmen tvrdých a měkkých, poznávání přídavných jmen přívlastňovacích	Vv – Pč – zhotovení pomůcek k procvičování učiva	Činnosti s pomůckami, dvojice slov, Lota
- pozná u sloves čas přítomný, minulý a budoucí	- slovesa - čas přítomný, minulý a budoucí		
- určí shodu přísudku s podmětem (opakuje základní větné členy)	- shoda přísudku s podmětem (opakování základních větných členů)	Vv – Pč – karty větných členů	Činnosti s pomůckami, karty se slovy, koncovky
- užívá rozkazovací a podmiňovací způsob ve větách	- užití rozkazovacího a podmiňovacího způsobu ve větách		

- určí zájmena ve větách, seznámí se se skloňováním osobních zájmen, procvičuje jejich správné užití v mluveném projevu, rozlišuje zájmena podle druhů	- zájmena - určování, seznámení žáků se skloňováním osobních zájmen, procvičování jejich správného užívání v mluveném projevu, rozlišování zájmen podle druhů		Činnosti s tabulkami
- vyhledá číslovky určité a neurčité v textu, rozliší čtení číslovek základních a řadových, rozliší číslovky podle druhů	- číslovky určité a neurčité, vyhledávání číslovek v textu, rozlišování čtení číslovek základních a řadových (3 děti, 3. dítě), rozlišování číslovek podle druhů		
- určí podmět vyjádřený a nevyjádřený, rozvitý a několikanásobný	- skladba - podmět vyjádřený a nevyjádřený, rozvitý a několikanásobný	Pč – příprava karet se slovy	Skupinové práce, hry ve dvojicích
- spojuje jednoduché věty spojkami do souvětí	- spojování jednoduchých vět spojkami do souvětí	Pč – zhotovení karet se vzorci vět	Činnosti s pomůckami
	Literární výchova		
- rozliší prózu a poezii, text umělecký a naučný, pojmy – spisovatel, básník	- žáci rozlišují prózu a poezii, text umělecký a naučný, pojmy - spisovatel, básník		Vyhledávání v encyklopediích, třídění obrázků, fotografií spisovatelů, básníků
- postupně rozezná pohádku, bajku, povídku	- postupné seznamování žáků s dalšími literárními pojmy - pohádka, bajka, povídka	Vv	Výstava knih
- pozná jméno spisovatele, název knihy, ze které je ukázka, ilustrátora pohovoří o dalších knihách určitého spisovatele, pokud jeho knihy žáci znají nebo je mají doma	- při čtení článků z čítanky - žáci poznávají jméno spisovatele, název knihy, ze které je ukázka, ilustrátora, rozhovor o dalších knihách určitého spisovatele, pokud jeho knihy žáci znají nebo je mají doma		Beseda o spisovatelích a ilustrátorech
- uspořádá výstavku knih zvolených spisovatelů, tématickou atp.	- příležitostné výstavy knih zvolených spisovatelů, tématické výstavy knih např. příroda, historie aj.	Vv – ilustrace ke knize, divadelní filmový plakát, návrh obalu knihy	Prezentace prací žáků
- výrazně přednese z paměti vybranou báseň i úryvek prózy, rozezná verš, rým	- výrazný přednes vybraných básní i úryvků prózy z paměti, pojmy - verš, rým		Recitační soutěž
- stručně reprodukuje přečtený text, vypráví na dané nebo zvolené téma	- stručná reprodukce přečteného textu, vyprávění na dané nebo zvolené téma		
- posoudí příběhy z divadelních her a vhodných televizních inscenací, vysvětlí pojmy herec, režisér	- příběhy z divadelních her a vhodných televizních inscenací, pojmy - herec, režisér		Dramatizace Příprava představení
- vytvoří vlastní literární text (báseň, povídka)	- pokusy žáků o vytvoření vlastního literárního textu (báseň, povídka)		Vlastní tvorba žáků Prezentace tvorby

- vypráví stručně o některých spisovatelích (podle čítanky)	- stručně o některých spisovatelích (podle čítanky)		
---	---	--	--

5.1.1.1 Český jazyk a literatura II.stupeň

Charakteristika předmětu:

Obsah vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace se realizuje ve vzdělávacích oborech **Český jazyk a literatura**, **Český jazyk jako druhý jazyk**, **Cizí jazyk a Další cizí jazyk**.

Dovednosti získané ve vzdělávacím oboru **Český jazyk a literatura** jsou potřebné nejen pro kvalitní jazykové vzdělání, ale jsou důležité i pro úspěšné osvojování poznatků v dalších oblastech vzdělávání. Užívání češtiny jako mateřského jazyka v jeho mluvené i písemné podobě umožňuje žákům poznat a pochopit společensko-kulturní vývoj lidské společnosti. Při realizaci daného vzdělávacího oboru se vytvářejí předpoklady k efektivní mezilidské komunikaci tím, že se žáci učí interpretovat své reakce a pocity tak, aby dovedli pochopit svoji roli v různých komunikačních situacích a aby se uměli orientovat při vnímání okolního světa i sebe sama.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura má komplexní charakter, ale pro přehlednost je rozdělen do tří složek: Komunikační a slohové výchovy, Jazykové výchovy a Literární výchovy. Ve výuce se však vzdělávací obsah jednotlivých složek vzájemně prolíná.

V *Komunikační a slohové výchově* se žáci učí vnímat a chápat různá jazyková sdělení, číst s porozuměním, kultivovaně psát, mluvit a rozhodovat se na základě přečteného nebo slyšeného textu různého typu vztahujícího se k nejrůznějším situacím, analyzovat jej a kriticky posoudit jeho obsah. Ve vyšších ročnících se učí posuzovat také formální stránku textu a jeho výstavbu.

V *Jazykové výchově* žáci získávají vědomosti a dovednosti potřebné k osvojování spisovné podoby českého jazyka. Učí se poznávat a rozlišovat jeho další formy. Jazyková výchova vede žáky k přesnému a logickému myšlení, které je základním předpokladem jasného, přehledného a srozumitelného vyjadřování. Při rozvoji potřebných znalostí a dovedností se uplatňují a prohlubují i jejich obecné intelektové dovednosti, např. dovednosti porovnávat různé jevy, jejich shody a odlišnosti, třídít je podle určitých hledisek a dospívat k zobecnění. Český jazyk se tak od počátku vzdělávání stává nejen nástrojem získávání většiny informací, ale i předmětem poznávání.

V *Literární výchově* žáci poznávají prostřednictvím četby základní literární druhy, učí se vnímat jejich specifické znaky, postihovat umělecké záměry autora a formulovat vlastní názory o přečteném díle. Učí se také rozlišovat literární fikci od skutečnosti. Postupně získávají a rozvíjejí základní čtenářské návyky i schopnosti tvořivé recepce, interpretace a produkce literárního textu. Žáci dospívají k takovým poznatkům a prožitkům, které mohou pozitivně ovlivnit jejich postoje, životní hodnotové orientace a obohatit jejich duchovní život.

Verbální i neverbální komunikace se může vhodně rozvíjet i prostřednictvím *Dramatické výchovy*, zařazené v RVP ZV jako doplňující vzdělávací obor.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu:

V rámci předmětu se realizují průřezová témata, zejména osobnostní a sociální výchova, mediální výchova, multikulturní výchova a výchova v demokratického občana. Využívají se metody a formy práce založené na spolupráci žáků ve dvojicích a ve skupinách, žáci se vzájemně učí, prezentují se, řeší problémové úkoly. Důraz je kladen na komunikační dovednosti žáků, vhodnou interpretaci přečteného textu, na jednoduchý popis struktury a jazyka literárního díla, na ústní i písemné formulování dojmů z individuální četby, návštěvy kulturních akcí apod. Žáci prakticky využívají pravopisné i gramatické poznatky, rozlišují spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu, zdůvodňují jejich užití. Samostatně se orientují v jazykových příručkách, slovnících, na internetových stránkách. Chápu význam běžně užívaných cizích slov, umí je vyslovovat. Snahou je docílit, aby se žák dokázal racionálně sebehodnotit, znal kritéria, podle kterých je hodnocen učitelem v ústním i písemném projevu. Vyučovací předmět český jazyk je zařazen samostatně v 6. – 9. ročníku v hodinové dotaci 4 hodin týdně, respektive 5 hodin týdně. Od 6. do 9. ročníku je členěn na mluvnici, sloh a literární výchovu. V jednotlivých složkách je uveden obsah učiva.

Výchovně vzdělávací strategie předmětu Český jazyk

KOMPETENCE K UČENÍ	• umožňujeme spolupodílet se na průběhu vyučování, organizovat si vlastní práci • vedeme k vyhledávání a třídění informací z různých zdrojů a jejich efektivnímu využití v další práci • podporujeme samostatnost a tvořivost • zařazujeme do výuky párovou a skupinovou práci, kooperativní učení, ale i individuální ústní či písemný projev
KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ	• podněcujeme ke sledování vlastního pokroku, povzbuzujeme při zdolávání problémů a vedeme k sebehodnocení výsledků • rozvíjíme v žácích kritické myšlení a schopnosti činit uvážlivá rozhodnutí
KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ	• vedeme k samostatnému a kultivovanému ústnímu i písemnému projevu • navozujeme při výuce situace z veřejného a společenského života; • nabízíme různé druhy textů (učebnice, pracovní sešity, internet,..) • rozvíjíme schopnost naslouchat promluvám druhých lidí, porozumět jim, vhodně na ně reagovat, účinně se zapojovat do diskuse, obhajovat svůj názor a vhodně argumentovat
KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ	• vedeme ke společné práci ve skupině • podporujeme vzájemnou pomoc a spolupráci • podněcujeme vytváření příjemné atmosféry ve skupině • vedeme žáky k respektování společně dohodnutých pravidel chování a spolupráce • rozvíjíme schopnost diskutovat v malé skupině i v rámci celé třídy
KOMPETENCE OBČANSKÉ	• zdůrazňujeme zásady slušného chování (základní společenské normy) • učíme žáky respektovat, chránit a ocenit naše tradice a kulturní i historické dědictví, projevovat pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost
KOMPETENCE PRACOVNÍ	• učíme se pracovat podle pokynů a návodů • vyhledáváme informace na internetu, v pravidlech českého pravopisu a jiných jazykových příručkách • používáme různé techniky učení opakovaně a pravidelně, střídáme formy práce tak, aby si žáci zvykali na změnu prostředí, různé zdroje informací a na různé typy členů pracovní skupiny;

KOMPETENCE DIGITÁLNÍ	- dáváme žákům prostor ke čtení elektronických textů s hlubším porozuměním, včetně porozumění významu obrazných symbolů (piktogramů) - vedeme žáky ke zjištění, které čtenářské strategie jsou vhodné i pro digitální čtení, a k využívání grafických organizérů pro třídění a uspořádání informací - učíme žáky využívání navigace v různých prostředích obrazovky (např. šipky, mapy stránek, nelineární navigace) - klademe důraz na hodnocení důvěryhodnosti digitálních informací, které žáci vyhledají, a na ověřování informací z více zdrojů - podporujeme žáky v získání dovedností a návyků spojených s psaním na dotykovém displeji a v orientaci v rozložení jednotlivých znaků, velkých a malých písmen, číslic a symbolů na klávesnici vedeme žáky k dodržování základních hygienických návyků při práci s digitálními technologiemi - učíme žáky vybírat vhodné technologie s ohledem na zvolený formát sdělení (SMS, e-mail, chat) a pro sdílení výsledků samostatné nebo společné práce - motivujeme žáky k tvorbě příběhů prostřednictvím digitálního storytellingu - umožňujeme žákům využívání online slovníků (slovník spisovné češtiny, slovník cizích slov) - vedeme žáky k odlišení vlastního a cizího obsahu, k vnímání problematiky autorství
-----------------------------	---

Český jazyk – mluvnice – 6. ročník

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
- Seznámí se s jazykovými příručkami - Vyhledává informace a aktivně je užívá (čtenářská gramotnost)	- Jazyk a jeho útvary - Jazykověda a její složky - Seznámení s jazykovými příručkami - Opakování učiva 5. ročníku	Děj Př. Ze MV MTV	- Pravidla českého pravopisu - Slovník spisovného jazyka - Spisovná mluvnice českého jazyka
- Sluchově rozlišuje hlásky - Rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost, intonaci, tempo řeči, pauzy, frázování - Komunikuje výstižně, kultivovaně, využívá vhodné jazykové prostředky pro danou situaci	- Zvuková stránka jazyka: - Hláskosloví - Spisovná výslovnost - Slovní přízvuk - Zvuková stránka věty	Hv – individuální pěvecké dovednosti MV	- Literární texty - Kazety - Recitace a vzorové přednesy umělců
Operuje s termíny a pojmy, rozezná ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku	- Stavba slova a pravopis: - Slovotv. základ, přípona, předpona - Slova příbuzná - Stavba slova - Střídání hlásek při odvozování	Cizí jazyk	- Mluvnické přehledy - Grafické znázornění s barevným odlišením - Skupinová práce

• Uvádí do souvislosti pravopis spjatý se slovem, s jeho stavbou a tvořením			
• Pozná pád • Rozlišuje předponu a předložku • Odůvodňuje a píše správně i/y po obojetných souhláskách	• Skupiny hlásek při odvozování • Zdvojené souhlásky • Skupiny bě-bje, vě-vje, pě, mě-mně • Předpony s-/se-, z-/ze-, vz-/ vze, předložky s/se, z/ze • i/y po obojetných • Souhláskách	Cizí jazyk	• Nástěnná tabule
• Určuje slovní druhy plnovýznamových slov • Využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném a písemném projevu • Umí skloňovat	• Tvarosloví: • Druhy slov • Podstatná jména, • Procvič. tvarů • Pravopisu podst. jmen podle vzorů	Př. – názvy rostlin a živočichů Cizí jazyk	• Nástěnné přehledy vzorů • Skupinová práce, hry, (Kufr, Slovní fotbal(s omezením
• Rozlišuje tři druhy adjektiv a zvládá je v pravopisných jevech • Umí stupňovat	• Přídavná jména, druhy • Skloňování přídavných jmen tvrdých, měkkých, přivlastňovacích • Stupňování přídavných jmen	Cizí jazyk	• Skupinová práce • Hra na pravdu
• Správně třídí druhy zájmen a číslovek • Tvoří jejich spisovné tvary a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci • Umí je skloňovat	• Zájmena - druhy • Skloňování zájmen • Tvary zájmen já, ten, náš, on, ona, ono, můj, tvůj, svůj	Cizí jazyk	• Doplnovačky • Práce s kartičkami
	• Číslovky, druhy • Užívání číslovek a jejich skloňování	Cizí jazyk	• Doplnovačky • Práce s kartičkami
• Správně určuje slovesné kategorie • Umí časovat	• Slovesa • Osoba • Číslo • Způsob • Čas	Cizí jazyk	

• Ovládá shodu podmětu s přísudkem písemnou formou • Seznámí se s ostatními rozvíjejícími větnými členy	• Shoda přísudku s podmětem • Rozvíjející větné členy • Předmět • Přísllovečné určení • Přívlástek	Cizí jazyk	
• Odliší větu jednoduchou od souvětí • Orientuje se ve stavbě věty a postavení zákl. a rozv. větných členů • Vhodně užívá přímou řeč	• Věta jednoduchá a souvětí • Tvoření vět • Stavba textová • Opakování o přímé řeči	MV	

Český jazyk – sloh – 6. ročník

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
• Dbá na správnou stavbu textu • Využívá jazykových prostředků k oživení (přímá řeč, dějová slovesa, ich-forma, přítom historický...)	• Vypravování	Liter. – lit. texty Vv – obrázková osnova MTV	Vzorová četba Texty spisovatelů Samostatná tvorba Jazykové příručky – frazeolog.slovníky Staré předměty vypravují
• Ovládá grafickou úpravu – odstavce, členění • Dokáže vytvořit logicky uspořádaný návod • Je schopen pracovat podle nákresu a plánu	• Popis (předmětu, osoby, pracovních postupů, děje)	M – geom. Liter. – popis postav Pč. – domácnost a vaření VV – portrét	Popis starého „nepotřebného „ předmětu
• Umí rozlišit pojmy zpráva, oznámení • Zvládá jejich praktické využití	• Zpráva, oznámení	OV – volba povolání redaktor, moderátor, hlasatel, dopisovatel MV	Práce s časopisem a novinami televizní zprávy
• Umí nalézt podstatu věci, hlavní myšlenku textu • Umí vytvořit stručné výpisky nebo výtah z přečteného textu	• Jak se učíme • Výpisky • Výtah	Naukové předměty MV	

• Vhodně stylizuje a formuluje text • Rozlišuje druhy dopisů	• Dopis	Informatika Ov – volba povolání	Práce s počítačem Dopis neznámému – doplňování kostry již daného dopisu Dopis sám sobě určený k četbě až v 9. ročníku, Čeho chci dosáhnout? Kam směřuji?
---	---	--	--

Český jazyk – literatura– 6. ročník

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
• Chápe pojmy , seznámí se základními druhy a žánry • Vyhledává informace v knihovně	Úvod do četby • základní přehled literatury • literární žánry • návštěva knihovny	D - kulturní vývoj	• Orientace v literárních příručkách a v teorii literatury
Reprodukuje přečtený text, vlastními slovy interpretuje základní myšlenky díla Porovná ztvárnění tématu v literárním a filmovém zpracování Rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní	Nevšední příběhy • dobrodružná próza • fantastická literatura • humor v literatuře (Dětská próza pro děti a o dětech)	Ov – vzájemné vztahy, komunikace VDO, MTV	• Dramatizace textu • Práce s literárními pojmy - příklady děl - individuální četba • Poslech literárních textů
Reprodukuje přečtený text, vl. slovy interpretuje základní myšlenky díla Rozlišuje pohádku od ostatních vyprávění Na základě osvojených znalostí tvoří vlastní literární text	Lidová slovesnost • lidová pohádka • poezie (rým, rytmus, verš, přirovnání, zosobnění) • hrátky s poezií	VMEGS - Evropa a svět nás zajímá - lidová slovesnost	• Vlastní interpretace • Pokus o vlastní tvorbu • Poslech literárních textů • Práce s literárními pojmy

• Učí se čelit nepřízní osudu • Chápe význam lidské soudržnosti • Respektuje a toleruje práva druhých • Reprodukuje přečtený text, vl. slovy interpretuje základní myšlenky díla • Získává kladný vztah k přírodě a živým tvorům	Próza • povídka • román (Příběhy ze života zvířat a dětí)	Př - živočišstvo VV - zvířecí motivy Ze - pes záchranář EV Člověk ve spol. – volní vlastnosti MTV	• Vlastní zážitky a dojmy z četby • Důraz na vlastní prožitek
• Mezi ostatními žánry rozlišuje báje a mýty • Reprodukuje přečtený text • Vlastními slovy interpretuje základní myšlenky	Dávné příběhy • báje, mýty • pověsti , legendy • životopisná próza	VMEGS - Evropa a svět nás zajímá - lidová slovesnost D - antika VV- mýty etnických kultur	• Individuální četba • Poslech literárních textů

Český jazyk – mluvnice – 7. ročník

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
• Prakticky používá odchylné tvary substantiv označující části lidského těla • Rozpoznává druhy adjektiv, pronomen, numeralií • Umí je skloňovat	Tvarosloví: • Podstatná jména • Odchylné tvary některých podstatných jmen označujících části těla • Přídavná jména • Zájmena • Skloňování a užívání vztažných zájmen • Číslovky		Literární texty Práce s jazykovými příručkami Práce ve dvojicích

• Ověřuje si správnost tvarů verb v jaz. příručkách • Rozlišuje slovesné kategorie	• Slovesa • Přítomné tvary sloves typu: krýt, kupovat, psát, mazat, plakat, řezat, klusat • Přítomné tvary 3.os. č. mn. sloves typu: prosit, trpět, sázet a tvary rozkazovacího způsobu • Příčestí minulé sloves typu: minout, tisknout, začít • Infinitiv sloves typu: péci, moci • Slovesný rod činný, trpný		Literární texty Práce s jazykovými příručkami Skupinová práce
• Rozeznává pojem příslovečná spřežka x předložka + podstatné jméno • Rozlišuje předložku x příslovce • Umí vyjmenovat druhy spojek a chápe jejich souvislost pro význam syntaxe • Využívá částic a citoslovcí pro oživení textu	• Příslovce • Předložky • Spojky • Částice • Citoslovce		Literární texty Práce s jazykovými příručkami Práce ve dvojicích
• Rozlišuje jména obecná a vlastní	• Psaní velkých písmen ve jménech vlastních • Procvičování pravopisu i/i, y/ý	Ze – názvy Př - názvy	Literární texty Práce s jazykovými příručkami Práce s učebnicemi ostatních předmětů
• Chápe správný význam slov • tvořivě využívá jaz. prostředků pro oživení textu • Seznamuje se s publicistickými útvary	Význam slov • Slovo • Věcný význam slov, sousloví, rčení • Slova jednoznačná a mnohoznačná • Synonyma • Odborné názvy	MV	Slohové stylizace a komunikace Mluvnické nástěnné přehledy vzorů, Třídění ve skupinách – soutěže, Hry ve dvojicích Rébus Křížovka Slovní fotbal Soutěž Kufr Co tě napadne, když se řekne
• Ovládá způsoby obohacování slovní zásoby	• Slovní zásoba a tvoření slov • Slovní zásoba a způsoby jejího obohacování • Odvozováním příponami, předponami • Skládání slov a zkracování, zkratky a zkratková slova	MTV	

• Rozlišuje věty jednočlenné, dvojčlenné a větné ekvivalenty • Rozpozná druhy přísudků a podmětů	Skladba • Skladba větná • Věty dvojčlenné a jednočlenné • Větné ekvivalenty • Druhy vět a větných ekvivalentů podle funkce • Přísudek slovesný; • Přísudek jmenný se sponou, beze spony- • Přísudek slovesný složený		
---	---	--	--

Český jazyk – sloh – 7. ročník

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
• Rozlišuje jednotlivé části vypravování • Užívá vhodné jazykové prostředky k oživení textu	• Vypravování • Struktura • Zvýšení dějového napětí	Děj – prvobytně pospolná společnost Vv – kresba hrdiny, Z. Burian	• Vlastní tvorba
• Umí postihnout základní znaky uměleckého díla • Rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení díla	• Popis uměleckých děl • Líčení	Vv – interpretace díla	Vlastní interpretace díla a jeho popis
• Uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel (čtenářská gramotnost) • Umí postupovat podle návodu	• Popis pracovních postupů	Pč – prostorová tvorba, aranžování Vv – prostorová tvorba	Práce s odborným textem Použití terminologie

• Rozlišuje druhy charakteristiky • Používá výstižného pojmenování • Užívá figur a trop v textu	• Charakteristika pojmy – vnější - vnitřní - char. přímá - char. nepřímá - postřeh, pozorování, výstižné pojmenování (preferance subjektiv a adjektiv) • - přirovnání, metafora, rčení,...	Vv – portrét a zvíře Výpočetní tech. – informace o díle na internetu MV	Ukázky z četby – Neruda, Světlá, Němcová Návštěva kina Ukázky z televizní a filmové tvorby, Charakteristika filmové, seriálové, televizní postavy Návštěva divadla – charakteristika divadelní postavy
• Umí strukturovat formu klasického životopisu, žádosti a pozvánky	• Životopis • Forma • Žádost, pozvánka • Ustálená forma	OV – volba povolání MV	Práce s tiskopisy
• Vytvoří stručnou osnovu, výpisky nebo výtah z přečteného textu • Uspořádá informace v textu • Dokáže si uspořádat informace v textu s ohledem na jeho účel	• Osnova, výpisky, výtah	Všechny předměty Mediální výchova	Práce s tiskopisy Práce s odbornými texty

Český jazyk – literatura – 7. ročník

• Chápe člověka jako součást společnosti, ale i v jeho individualitě • Vlastními slovy interpretuje poznatky vyplývající z lit.díla	Cestopisy	Z VMEGS - Jsme Evropané-kořeny a zdroje evropské civilizace	Ukázky četby – cestopis Život cirkusových umělců Záznam a reprodukce hlavních myšlenek
• Na základě osvojených znalostí a získaných zkušeností vytváří vlastní literární text • Snaží se ústně a písemně vyjadřovat své pocity a nálady • Přiměřeně rozvíjí vlastní fantazii	Hrátky s poezií - moderní poezie - nonsens	HV - rytmus	Přednes textu Vlastní tvorba
• Uceleně reprodukuje přečtený text, vlastními slovy interpretuje přečtený text • Určí významné představitele literatury pro děti a mládež • Vyrovňuje se s životními zkouškami	Současná tvorba pro děti a mládež - próza pro děti a mládež - vědecko-fantastická literatura - deník	Člověk ve společnosti - mezilidské vztahy MTV	Poslech Ukázka četby Vlastní četba Filmové adaptace lit.děl

• Učí se odolávat nepřízní osudu • Učí se obhájit své stanovisko			
Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
• Rozlišuje základní druhy literatury • Chápe rozdíl mezi lyrikou a epikou • Definuje a vysvětlí základní žánry epiky • Na základě předloženého textu dokáže rozpoznat jeho základní strukturu a jazyk lit.díla • Chápe rozdíl mezi literaturou uměleckou a věcnou	Dělení literatury - epika, lyrika - epika - základní dělení, žánry, prostředí, vypravěč Základy literární teorie - struktura a jazyk lit.díla - literární hrdinové - literatura umělecká a věcná	D - kulturní vývoj	Dramatizace textu Práce s literárními příručkami.
• Poučí se ze starých příběhů, které obohacují vnitřní život člověka • Zná základní informace dané kultury (dějin, zem. Polohy,...)	Historická próza - báje - legendy - pověsti	Děj. – antika Vv – sen a archetypy, akce, živé obrazy Pč -	Poslech Dramatizace textu
• Uceleně reprodukuje přečtený text, dokáže popsat strukturu a jazyk balad • Vl.slovy interpretuje dílo • Určí významné představitele balad • Chápe rozdíl mezi baladou lidovou a umělou	Lyricko-epické žánry - lidové a umělé balady u nás v 19. a 20.století	D - život na vsi HV	Poslech Dramatizace textu Vlastní četba Práce s filmovou ukázkou.
• Uceleně reprodukuje přečtený text, dokáže popsat strukturu a jazyk lit. díla, vl.slovy interpretuje smysl díla • Tvoří vlastní literární texty • Dokáže dramatizovat vybrané části literárního díla	Moderní pohádky	VV - fantazie Člověk ve společnosti - mezilidské vztahy	Poslech Dramatizace textu Práce s literárními příručkami - významní autoři

• Chápe člověka jako součást společnosti, ale i v jeho individualitě • Uceleně reprodukuje přečtený text, dokáže popsat strukturu a jazyk povídek, vl.slovy interpretuje smysl díla • Rozlišuje jednotlivé druhy povídek, určí jejich významné představitele	Povídky - dobrodružné, - ze současnosti, - humoristické, - ze života zvířat - česká i světová tvorba - významní povídkáři	Př - živočichové MV VMEGS - Jsme Evropané- kořeny a zdroje evropské civilizace	Ukázky četby Poslech Práce s filmovou ukázkou
• Mezi ostatními žánry rozlišuje bajky • Reprodukuje přečtený text, vlastními slovy interpretuje základní myšlenky • Zná nejnámější autory bajek	Bajky	VMEGS - Evropa a svět nás zajímá - lidová slovesnost	Poslech Ukázka četby

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
• Rozlišuje základní druhy literatury • Chápe rozdíl mezi lyrikou a epikou • Definuje a vysvětlí základní žánry epiky • Na základě předloženého textu dokáže rozpoznat jeho základní strukturu a jazyk lit.díla • Chápe rozdíl mezi literaturou uměleckou a věcnou	Dělení literatury - epika, lyrika - epika - základní dělení, žánry, prostředí, vypravěč Základy literární teorie - struktura a jazyk lit.díla - literární hrdinové - literatura umělecká a věcná	D - kulturní vývoj	Dramatizace textu Práce s literárními příručkami.
• Poučí se ze starých příběhů, které obohacují vnitřní život člověka • Zná základní informace dané kultury (dějin, zem. Polohy,...)	Historická próza - báje - legendy - pověsti	Děj. – antika Vv – sen a archetypy, akce, živé obrazy Pč -	Poslech Dramatizace textu

• Uceleně reprodukuje přečtený text, dokáže popsat strukturu a jazyk balad • Vl.slovy interpretuje dílo • Určí významné představitele balad • Chápe rozdíl mezi baladou lidovou a umělou	Lyricko-epické žánry - lidové a umělé balady u nás v 19. a 20.století	D - život na vsi HV	Poslech Dramatizace textu Vlastní četba Práce s filmovou ukázkou.
• Uceleně reprodukuje přečtený text, dokáže popsat strukturu a jazyk lit. díla, vl.slovy interpretuje smysl díla • Tvoří vlastní literární texty • Dokáže dramatizovat vybrané části literárního díla	Moderní pohádky	VV - fantazie Člověk ve společnosti - mezilidské vztahy	Poslech Dramatizace textu Práce s literárními příručkami - významní autoři

Český jazyk – mluvnice – 8. ročník

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
• Rozlišuje spisovný jazyk, nářečí, obecnou češtinu • Zdůvodní jejich užití ve vhodné komunikační situaci • Dokáže samostatně, souvisle a subjektivně zhodnotit psaný i mluvený projev	• Jazyk a jeho kultura, útvary	Ze – Česká republika Mediální výchova	Mapa nářečí Mapy nářečních celků Poslech
• Rozlišuje nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby • Spisovně vyslovuje běžně užívaná cizí slova	Nauka o slovní zásobě • Tvoření slov • Slova přejatá, jejich výslovnost a pravopis	Cizí jazyk	Práce s jazykovými příručkami Slovník cizích slov

• Správně třídí slovní druhy • Tvoří spisovné tvary slov • Samostatně pracuje s jazykovými příručkami • Správně tvoří spisovné tvary sloves a vědomě jich používá ve svém ústním a písemném projevu	Tvarosloví • Nepravidelnosti u substantiv • Obecná jména vlastní – přejatá • Zájmena – týž, tentýž • Slovesný vid • Kmen přítomný, minulý • Slovesné třídy vzory		Skupinová práce, práce ve dvojicích
• Zvládá pravopis lexikální, morfologický, syntaktický	• Pravopis koncovek jmen a sloves, další pravopisné jevy		Doplňování
• Rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí • Rozlišuje druhy vět vedlejších • Rozlišuje poměry mezi větami hlavními • Zvládá pamětně spojovací výrazy	Skladba • Věta jednočlenná, dvojčlenná, větný ekvivalent • Základní a rozvíjející větné členy • Významový poměr mezi několikanásobnými větnými členy • Souvětí podřadné • Souvětí souřadné		Skupinová práce Práce s textem (čtenářská gramotnost)

Český jazyk – sloh – 8. ročník

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
• Využívá poznatků o jazyce a stylu ke správnému písemnému projevu i k vlastnímu tvořivému psaní • Umí rozlišit charakteristiku vnější, vnitřní, přímou, nepřímou • Respektuje a toleruje práva druhých	• Charakteristika	Multikulturní výchova Ov	• Pozorovací metoda

Rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení • Je schopen vyjádřit subjektivní vztah k přírodě • Využívá básnických figur a tropů	• Ličení	Enviromentální výchova	Odborné publikace Literární příručky a slovníky Práce s literárními texty
• Je schopen uspořádat informace v textu s ohledem na jeho účel • Umí vytvářet stručné poznámky nebo výpisky z určeného textu • Využívá každodenní verbální a neverbální komunikaci jako nástroj jednání v různých situacích ve vztahu k druhým	• Výklad, výtah, výpisky	MTV	Práce s příručkami Práce s odborným textem
• Je schopen samostatně řešit úkoly a formulovat vlastní názor • Prakticky využívá osvojené slohové útvary • Zapojuje se do diskuse, je schopen diskusi řídit • Vyjadřuje vlastní úsudky a postoje k určitým jevům a skutečnostem • Využívá český jazyk ke zpracování informací a prezentaci postojů a názorů a k osvojování cizích jazyků • Užívá základní pravidla veřejné komunikace, dialogu a argumentace	• Úvaha	VDO	Diskusní kroužek Rozhovory ve dvojicích

Český jazyk – literatura – 8. ročník

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
• Chápe literaturu jako odkaz našich předků přibližující dobu, ve které žili • Seznámí se s jejich životním stylem a tradicí • Seznámí se s dramatickým uměním • Přispívá vlastními schopnostmi v týmové práci při dramatizaci	Setkání se starší literaturou Literatura faktu Drama	Děj Hv Vv	• Práce s literárními příručkami a pojmy z teorie literatur • Práce s dramatickým textem • Dramatizace textu • Interpretace textu
• Rozlišuje základní literární druhy a žánry • Uvádí základní literární směry a jejich významné představitele • Naučí se řešit více i méně náročné životní situace • Respektuje hodnoty zvyků a tradic • Chápe význam ochrany kulturního a historického dědictví •	Adaptace literárního díla Román, novela, romaneto Hlavní vývojová období literatury (středověk, starověk)	Děj Hv Vv VkJ MV MTV	• Práce s literárními příručkami a pojmy z teorie literatury • \práce s dramatickým textem • Interpretace textu
• Chápe humor jako pozitivní životní hodnotu (situační, slovní ...) • Rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora	Román (humoristický) Epigram, elegie	Vv VkJ VDO	• Humorné rébusy • Soutěže • Hádanky • Vlastní tvorba
• Je schopen vytvořit vlastní literární text podle vzoru uvedených autorů • Rozeznává různé lit. a dramatické žánry • Vyjádří prožitky z mluveného i psaného textu, určuje kvalitu díla, hodnotí situaci; dokáže samostatně, souvisle a subjektivně zhodnotit psaný i mluvený projev	Adaptace literárního díla	Hv Vv VkJ OSV MV	• Vlastní tvorba • Práce s textem • Dramatizace

Je schopen se zamyslet nad možnostmi člověka, vědy a techniky Umí reprodukovat přečtený text a vlastními slovy interpreтуje smysl díla Uvědomuje si ohrožení lidstva nerespektováním přírodních národů Zná historická místa Prahy, vztahující se k významné osobnosti	Román (sci-fi) Regionální litaratura	Fy If Enviromentální výchova	- Ukázky z četby - Vlastní tvorba
--	--	---	--

Český jazyk – mluvnice – 9. ročník

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
- Spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova - Objasní některé základní pojmy multikulturní terminologie - Umí dodržovat přízvuk slovní a větný - Člení souvislou řeč (pausy, frázování) - Rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu, zdůvodňuje jejich užití - Orientuje se, vyhledává v jazykových příručkách - Zvládá intonaci - Je ochoten pomáhat slabším	Obecné výklady o jazyce - Jazyky slovanské, čeština, jazyky menšinové - Útvary českého jazyka - Základy fonetiky - Spisovná výslovnost - Zvuková stránka věty - Základy vývoje češtiny - Jazykové příručky - Kultura jazyka a řeči	Cizí jazyky Dějepis – středověk HV – melodie, intonace VDO MV MTV	Mapa nářečí Jazykové příručky (Slovník spis. češtiny, Pravidla českého pravopisu, Základní mluvnice čes. jazyka) Audio nahrávky – vybrané texty Skupinová práce Ukázky uměleckého textu Projektový den (květen) Den Evropy On – line výukové programy a programy školy

• Rozlišuje příklady v textu • Dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby • Zvládá tvoření českých slov • Umí naznačit stavbu slova	Slovní zásoba • Slohové rozvrstvení slovní zásoby • Tvoření slov • Stavba slova • Význam slova – slova jednoznačná, mnohознаčná • Homonyma, antonyma, synonyma • Odborné názvy	F, CH, Př, D, Z – nahodilé ukázky	Práce s vybranými literárními texty Vzorové texty z přijímacích řízení Scio testy Testy tvořené řešiteli Diktáty Doplňovací cvičení Jazykové hry, hlavolamy, křížovky Učebnice.: Křížovky, osmisměrky, doplňovačky Slovník cizích slov
• Správně tvoří slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci • Ovládá psaní čárek ve větě jednoduché a v souvětí • Zná spojky souřadící a podřadící • Rozlišuje větu jednočlennou, dvojčlennou a větný ekvivalent • Zvládá v písemném projevu pravopis lexikální, slovtvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí	• Tvarosloví (slovní druhy, mluv.významy, tvary slov, skloňování, slova přejatá – skloňování, přechodníky) • Skladba (pořádek slov ve větě, stavba věty, základní větné členy, rozvíjející větné členy, několikanásobné větné členy, věta jednoduchá, souvětí, věta jednočlenná, dvojčlenná, větný ekvivalent, druhy vedlejších vět, poměry mezi větami hlavními, samostatný větný člen, osamostatněný větný člen, elipsa, vsuvky, vedlejší věta vložená, přístavkový vztah, čárka ve větě jednoduché a v souvětí)		Případové úlohy – týmová práce Volné asociace Český jazyk s Tobiášem Zvládáš českou mluvnici? – příručka Nástěnné tabule: • Stavba věty jednoduché • Větné členy • Druhy vedlejších vět • Věta jednočlenná, dvojčlenná a větný ekvivalent Práce s textem, čtenářská gramotnost On – line výukové programy a programy školy
• Ovládá pravopisná pravidla pro pravopis i/y po obojetných písmenech označujících obojetné souhlásky • Ovládá pravopisná pravidla pro skupiny souhlásek, skupiny bě/bje, vě/vje, mě/mně • Zná a využívá pravidla pro psaní velkých písmen	• Pravopis i/y po písmenech označujících obojetné souhlásky • Skupiny souhlásek • Skupiny bě/bje, vě/vje, mě/mně • Velká písmena	Z – místní názvy	Práce samostatná a ve dvojicích Nuda při češtině, ani nápad! Zeměpisný atlas Pravidla českého pravopisu Psaní i, í / y, ý – Jak na ně (příručka) Cvičné doplňovačky Hrátky s češtinou – výběr On – line výukové programy a programy školy

Český jazyk – sloh – 9. ročník

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
• Odlišuje ve čteném či slyšeném projevu fakta od názorů, hodnocení, porovnává s dostupnými informačními zdroji • Odlišuje spisovný a nespisovný projev • Vhodně užívá verbálních a nonverbálních prostředků řeči • Spolupracuje s příslušníky odlišných sociokulturních skupin • Komunikuje výstižně, kultivovaně, užívá vhodné jazykové prostředky pro danou situaci • Formuluje hlavní myšlenky textu, vyhledává klíčová slova, vytváří stručné poznámky • Vytváří výpisky nebo výtah z přečteného textu • Přednáší referát • Zapojuje se do diskuse, řídí ji • Dbá pravidel dialogu • Rozlišuje publicistické útvary • Umí vyplňovat tiskopisy • Umí napsat životopis Vytváří vkusnou úpravu slohových prací	• Vypravování – běžná komunikace, umělecká oblast	Literární výchova, dramatická výchova, HV, TV MV MTV	poslech
	• Popis – předmětu, děje, pracovního postupu	Fyzika, chemie, pracovní činnosti, VV, literární výchova, HV	Užití názorných předmětů, obrazů, receptů, pokusy při hodinách F, CH
	• Charakteristika	Literární výchova, TV, HV OSV	Významné a oblíbené postavy z knih, filmů, divadla, sportu, hudby, ...
	• Tiskopisy • Životopis	Z, TV, HV	Práce s tiskopisy, čtenářská gramotnost
	• Výklad, Výtah, Výpisky	Přírodopis, dějepis, fyzika, vybrané kapitoly	Práce s odbornými texty, čtenářská gramotnost
	• Proslov, diskuse	ČLaZD MV, VDO	Vystoupení, mluvní cvičení, čtenářská gramotnost
	• Publicistické útvary	Člověk ve společnosti, VV – např. karikatura, Tvorba časopisu MV	Práce s tiskem, mediální informacemi Projekty – využití časopisů, novin, Příprava pro školní noviny
	• Úvaha	Informatika, OV, D VDO. MTV	Vyjadřování vlastních úsudků, postojů k určitým jevům, skutečnostem Práce s internetem, knihou, tiskem, ...

Český jazyk – literatura – 9. ročník

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
- Rozlišuje literaturu náboženskou a uměleckou - Chápe různé literární žánry - Umí vysvětlit úlohu Bible v literatuře	Humanismus a renesance	Děj Zem HV MTV	Poslech Interpretace lit. díla
Rozlišuje literaturu náboženskou a uměleckou	Baroko	Děj VV HV	Audio - video
Uvědomuje si význam svobody člověka, jejího prosazení	Klasicismus a osvícenství	Děj VV, HV, VKO VDO	Poslech Interpretace lit. díla
- Chápe historické okolnosti jeho zrodu - Rozumí jeho podstatě - Umí vysvětlit termíny lyrika, epika, intermezzo - Interpretuje dobrodružnou literaturu - Vyjádří prožitky z mluveného i psaného textu	Romantismus	Děj VV HV	Dramatizace vybraných balad
- Rozumí touze národů po svobodě, svébytnosti, úloze národního jazyka v poezii, próze, divadle - Ctí hymnu - Rozumí důležitosti odkazu NO	NO	Děj VV HV VDO	Poslech Interpretace lit. díla Práce s textem
Chápe zaměření spisovatelů na záporné stránky života	Kritický realismus – světová lit.	Děj MTV	Poslech Interpretace lit. díla Práce s textem
- Umí rozlišit román – povídku - Pozná dramatickou tvorbu - Pozná fejeton	Česká lit.2.pol. 19.stol.	Děj VV HV MV	Poslech Interpretace lit. díla Práce s textem
- Umí vysvětlit termín prokletí básníci, naturalismus - Vnímá uměleckou působivost mluvy, symbolismus	„Konec století“	VV	Poslech Interpretace lit. díla Práce s textem
- Chápe nesmyslnost války, pojem „ztracená generace“ - Pozná reportáž	První svět. válka	Děj Z Inf MV MTV	Poslech Interpretace lit. díla Práce s textem

• Odlišuje fakta od názorů a hodnocení • Orientuje se v informačních zdrojích • Vede dialogy • Chápe, proč se „Čecháček“ snažil přežít za každou cenu • Chápe, jak se člověk chová v podmínkách, kdy je ohrožen jeho život	• Druhá svět. válka	Děj VV, HV Inf VDO MTV	Poslech Interpretace lit. díla Práce s textem
• Uvědomuje si významnou roli únorových událostí, různou reakci lidí, charakterizuje je • Váží si odvahy lidí k „přežití“ normalizace	• Poválečná lit.	Děj VV HV	Poslech Interpretace lit. díla Práce s textem
• Odhaluje úlohu tajemství v životě člověka • Chápe termín exilová literatura	• Lit. 2. pol. 20. století	VV HV	Poslech Interpretace lit. díla Práce s textem

Český jazyk jako druhý jazyk

Charakteristika předmětu

Obsah češtiny jako druhého jazyka (ČDJ) se nasazuje pouze v případě aktuální potřeby. Stanovuje cíle a vzdělávací obsah jazykové přípravy žáků-cizinců a žáků s odlišným mateřským jazykem (OMJ) v základním vzdělávání, kteří disponují žádnou nebo velmi malou znalostí vyučovacího jazyka. Cílem výuky češtiny jako druhého jazyka je poskytnout žákům-cizincům a žákům s OMJ základní jazykové a sociokulturní kompetence, které jim umožní zapojit se do výuky v běžných třídách. Nezbytná je následná jazyková podpora konkrétního žáka.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Druhý jazyk se oproti cizímu jazyku liší především významem v životě žáka/žákyně. Jde o jazyk, na kterém je uživatel existenčně závislý z hlediska školní docházky a integrace do společnosti. V souvislosti s tím jsou v případě druhého jazyka také zvýšené nároky na míru rozvoje sociokulturní kompetence.

Výuka se zpočátku zaměřuje především na výuku základních jazykových funkcí (pozdravy, poděkování, prosba apod.) a kompenzačních strategií (umí říct, že nerozumí, požádat o zopakování). Z komunikačního hlediska převládá v první fázi vyučování obvykle výuka mluvení a poslechu nad výukou čtení a psaní a výuka základní slovní zásoby nad výukou gramatiky. Specifikem češtiny jako druhého jazyka je především to, že je žák/žákyně vystaven/a silné potřebě naučit se už na velmi nízké úrovni pokročilosti specifickou slovní zásobu, která je určující pro školní prostředí, ale není obsažena v běžných učebnicích češtiny pro cizince. Rozdíl mezi druhým a cizím jazykem je v neposlední řadě také v tom, že žák/žákyně je velice záhy vystaven/a různým variantám češtiny jak na rovině slovní zásoby, tak stylistické a fonetické.

Kurikulum a metodická podpora

Kurikulum češtiny jako druhého jazyka stanovuje očekávané výstupy učení RVP ZV a vzdělávací obsah pro deset tematických celků a dvě jazykové úrovně. Očekávané výstupy učení a vzdělávací obsah češtiny jako druhého jazyka jsou formulovány souhrnně pro 1.–9. ročník základního vzdělávání.

Požadavky na jednotlivé věkové kategorie:

1.–2. ročník, 3.–5. ročník, 6.–9. ročník a dvě úrovně jazykové pokročilosti. Jednotlivé věkové kategorie se liší především požadavkem na užívání slov (mladší děti) a vět (starší děti), požadavkem na míru samostatné produkce (jak při mluvení, tak psaní), délku a strukturu textů, se kterými se pracuje, délku a míru strukturovanosti textů při čtení. Kromě uvedeného hrají roli také individuální faktory (např. tzv. tiché období, kognitivní vývoj a nadání, povaha, sociokulturní pozadí, osobní historie, klima školy a třídy). Toto vše má vliv na požadavky na dosaženou úroveň u různě starých žáků a především na volbu metod a organizaci výuky. Popis úrovní Jazykové úrovně záměrně nevyužívají škálu stanovenou Společným evropským referenčním rámcem pro jazyky, neboť není zaměřena na studium druhého jazyka, nýbrž cizího jazyka.

• **Úroveň 0** Žák/žákyně nedokáže odpovědět na otázky týkající se jeho/její osoby a rodiny, i když mu partner v komunikaci aktivně napomáhá. Nerozumí běžně užívaným frázím. Nedisponuje v mluveném a písemném projevu slovní zásobou užívanou v nejčastějších komunikačních situacích. Neovládá dokonale českou abecedu.

• **Úroveň 1** Žák/žákyně se zapojuje do rozhovoru za předpokladu, že partner v komunikaci mluví pomalu, zřetelně a komunikaci přizpůsobuje řečovým schopnostem a dovednostem konkrétního žáka/žákyně, volí vhodný kód a žákovi/žákyni dopomáhá s formulací. Dokáže správně reagovat na jednoduché otázky (Kdo..., Co..., Kdy..., Kam...) a orientuje se v situacích, které vycházejí z jeho bezprostřední zkušenosti (škola a školní třída, rodina). Projev je velice jednoduchý, jednoslovný nebo dvouslovný, žák/žákyně užívá jednoduché věty. Výslovnost je nedokonalá se známkami jinojazyčného akcentu. Projev je z velké části gramaticky chybný. Žák/žákyně dokáže pojmenovat známé předměty a rozpoznat známé výrazy v mluveném i psaném jazyce. Žák/žákyně rozumí stručným instrukcím a známým tématům v pomalém a v případě nutnosti opakovaném mluveném projevu. Žák/žákyně nerozumí parafrázím. S ohledem na školní jazyk a jazyk učebnic rozumí žák/žákyně tématům s pomocí obrázků a dobře vybraných klíčových slov. Žák/žákyně umí napsat známá slova a krátké věty. Žák/žákyně potřebuje rozsáhlou podporu ve formě připravených lexikálních i gramatických modelů, aby dokázal/a produkovat krátký mluvený nebo psaný text. Komunikační dovednosti žáka/žákyně korespondují s mírou znalostí o okolním světě, která je ovlivněna stupněm jeho/jejího kognitivního vývoje (věk, pokročilost v mateřském jazyce) a okolním prostředím (včetně školního). Úroveň schopnosti mechanického čtení a psaní ovlivňuje rozsah a charakter textů, kterým je žák/žákyně na dané úrovni schopen/schopna porozumět a které dokáže produkovat.

• **Úroveň 2** Žák/žákyně se dokáže porozumět v běžných komunikačních situacích ve škole i v osobním životě, výrazně se zvyšuje schopnost jeho/jejího samostatného projevu, pokud je předem připraven. V mluveném i psaném projevu se stále objevuje velké množství chyb. Slovní zásoba se rozšiřuje, stále je ale velice limitovaná, nebrání ale globálnímu porozumění. Ve škole se žák/žákyně cítí komfortně v běžných komunikačních situacích spojených s jeho/její osobou, akademický jazyk ještě není ovládnutý. Práce s učebnicemi, schopnost čtení s porozuměním a porozumění výkladu učitele jsou stále nedostatečné, z důvodu málo rozvinuté slovní zásoby a neznalosti komplexní větné stavby. Žák/žákyně se dokáže vyrovnat se situacemi spojenými s každodenní školní rutinou. Umí použít nejobvyklejší fráze, rozumí opakujícím se situacím a úkolům. Žák/žákyně umí psát a mluvit o známých a kontextových tématech. Porozumění vyžaduje pomalou a jasnou řeč nebo známé téma. Žák/žákyně dokáže porozumět tématu a vybraným informacím v oblasti naučného diskurzu, může-li se opřít o ilustrace. Žák/žákyně rozumí útržkům informací z učebnic založených na titulcích a obrázcích. Učení se novým věcem stále vyžaduje mnoho podpory. Žák/žákyně umí vyjádřit, zda 5 rozumí psané nebo mluvené interakci, a pokud je to nutné, umí položit k tématu další otázky. Žák/žákyně při mluvení a psaní vychází z připravených modelů a vyžaduje systematickou podporu. Jazyková úroveň žáka/žákyně limituje výběr témat a textů. Žák/žákyně potřebuje podporu v tom, na co se má během poslechu nebo čtení zaměřit. Žák/žákyně může mít potíže s porozuměním, pokud se v nestrukturovaných interakcích nemůže opřít o konkrétní situační nápovědu a dostatečný kontext. Učivo se zaměřuje jak na osvojování systému češtiny, tak na práci s psaným jazykem, nácvik práce s textem a na podporu rozvoje čtenářských strategií. Prostředkem k dosažení této úrovně je primárně spisovná čeština, s ohledem na prostředí, ve které je jazyk osvojován, se objevují také prvky běžně mluveného jazyka. Komunikační dovednosti žáka/žákyně korespondují s mírou znalostí o okolním světě, která je ovlivněna stupněm jeho/jejího kognitivního vývoje (věk, pokročilost v mateřském jazyce) a okolním prostředím (včetně školního). Úroveň schopnosti mechanického čtení a psaní ovlivňuje rozsah a charakter textů, kterým je žák/žákyně na dané úrovni schopen/schopna porozumět a které dokáže produkovat.

Očekávané výstupy jsou obsahem Metodického materiálu vydaného Národním pedagogickým institutem pod názvem **Kurikulum češtiny jako druhého jazyka pro základní vzdělávání**. Vstupní orientační test pro určení úrovně českého jazyka u žáků s odlišným mateřským jazykem v základním vzdělávání. Tento materiál je přílohou Školního vzdělávacího programu školy.

5.1.2 Anglický jazyk

Charakteristika předmětu

Anglický jazyk je vyučovací předmět, který reprezentuje jeden ze dvou školou nabízených jazyků v rámci oboru *Cizí jazyk*. Jeho postupné osvojování pomáhá žákovi snižovat jazykové bariéry a přispívá tak ke zvýšení mobility žáka jak v jeho osobním životě, tak v dalším studiu a v budoucím pracovním uplatnění. Umožňuje žákovi poznávat odlišnosti ve způsobu života lidí jiných zemí i jejich odlišné kulturní tradice. Rozvíjí v žákovi jeho čtenářské návyky a vztah k literatuře, chápání obsahového sdělení literárních děl a poezie. Prohlubuje žákovo vědomí závažnosti vzájemného mezinárodního porozumění a tolerance a vytváří podmínky pro spolupráci škol na mezinárodních projektech

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Na I. stupni ZŠ (1.-5. ročník) představuje výuka anglického jazyka úvod do cizojazyčného vzdělávání. Jde především o probuzení zájmu žáka o studium tohoto cizího jazyka a o vytváření pozitivního vztahu k tomuto předmětu. Pozornost se soustřeďuje na osvojení zvukové podoby jazyka a o zvládnutí vztahů mezi jeho zvukovou a grafickou stránkou na podkladě rozvíjení základů řečových dovedností, dále na první seznámení s některými typickými jevy života a kultury zemí, příslušné jazykové oblasti. Žáci se učí jednoduše a přirozeně reagovat v nejběžnějších situacích každodenního života přiměřených jejich věku. Dovednosti porozumět vyslechnutému sdělení a ústně se vyjadřovat jsou spojeny s dovednostmi číst a písemně se vyjadřovat. Výklad prvků gramatického systému je omezen na nezbytné minimum, slovní zásoba je volena především na základě frekvence a zájmu dětí tohoto věku. Metody a formy práce jsou založeny na pozorování, poslechu, imitaci, tvořivých činnostech a hře. Výuka je výrazně propojena nejen s mateřským jazykem, ale též s hudební, pohybovou, výtvarnou a dramatickou výchovou, z nichž přebírá některé techniky a obohacuje je novými prvky (viz např. hraní rolí, dramatizace improvizace ap.), využívá se nahrávek, říkanek, básniček, písniček aj. textů v interpretaci rodilých mluvčích. Do výuky jsou zařazovány i vhodné programy na PC, příp. lze (podle schopností žáků) využívat i připojení k internetu. Významnou úlohou vyučujícího je rozvíjet představivost dětí, podněcovat a oceňovat jejich aktivitu a invenci a jejich tvůrčí přístup k činnostem. Časová dotace předmětu Cizí jazyk představuje v 1. a 2.ročníku 1 hodinu týdně, ve 3.-5.ročníku 3 hodiny týdně.

Výuka metodou **CLIL**: Pokud personální situace ve škole dovolí, obohacuje se výuka cizího jazyka v prvním a ve druhém ročníku aplikací metody CLIL (Content and Language Integrated Learning, tj. obsahově a jazykově integrované učení), a to zpravidla ve výtvarné výchově nebo v praktických činnostech. Vyučuje se v tandemu, kdy kmenová vyučující spoluvytváří přípravy a vyučující cizího jazyka pak výuku vede výhradně v angličtině. CLIL plně integruje výuku učiva jak daného předmětu, tak i cizího jazyka. CLIL má výrazný interdisciplinární charakter, kdy dochází k propojení jazykové výuky a vyučovaného předmětu. Jazyk je prostředkem pro výuku vzdělávacího obsahu, a ten se naopak stává zdrojem pro výuku jazyků.

Na II. stupni ZŠ (6. – 9. ročník) jde již více o osvojování cizího jazyka jako prostředku dorozumívání a prostředku získávání dalších poznatků. Pozornost se věnuje rozvoji všech řečových dovedností, čtení a vztahu k literatuře a písemné vyjadřování nabývá postupně na významu. Stále více se pracuje s autentickými materiály různého druhu (tištěnými i audiovizuálními), více se do výuky zařazuje integrované používání cizího jazyka v kombinaci s PC a internetem. Prohlubuje se povědomí žáků o kultuře cizích (zejména evropských) zemí. V používaných formách a metodách práce je preferováno kooperativní vyučování. Vyučující vhodně využívá odlišností žáků v různých individuálních i skupinových činnostech. Podporuje také další rozvíjení komunikačních dovedností žáků navazováním kontaktů s anglicky hovořícími osobami v zahraničí zejména prostřednictvím internetu a osobními kontakty (zahraniční jazykové poznávací zájezdy, partnerské školy v zahraničí apod.). Významná je i motivace žáků k výuce *Dalšího cizího jazyka*. Časová dotace Cizího jazyka je tři hodiny týdně, Dalšího cizího jazyka pak dvě hodiny týdně od sedmého ročníku případně 3 hodiny týdně od osmého ročníku.

Výchovně vzdělávací strategie předmětu Anglický jazyk

KOMPETENCE K UČENÍ	• vytváříme situace k zapojení do výuky (rozhovory, vyprávění na dané téma) • vytváříme situace, metody, způsoby a strategie k aktivnímu, tvořivému a efektivnímu učení • umožňujeme spolupodílet se na průběhu vyučování, organizovat si vlastní práci • vedeme k vyhledávání a třídění informací z různých zdrojů a jejich efektivnímu využití v další práci • podporujeme samostatnost a tvořivost (vlastní referát k tématu, plakátek, kartotéku slovíček...) • zařazujeme do výuky párovou a skupinovou práci, kooperativní učení, ale i individuální ústní či písemný projev
KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMU	• navozujeme problémové situace (kdo, kde, proč, ...) • zadáváme samostatnou práci ve skupině na dané téma • vedeme k práci s cizojazyčnými zdroji (encyklopedie, webové stránky, časopisy...)

	• podněcujeme ke sledování vlastního pokroku, povzbuzujeme při zdolávání problémů a vedeme k sebehodnocení výsledků (za každou lekci)
KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ	• vedeme k samostatnému ústnímu i písemnému projevu • simulujeme situace z běžného života ve dvojicích nebo skupině, zapojujeme žáka do dialogu • zařazujeme do výuky psaní dopisů, pozdravů, zpráv a podobně; • navozujeme při výuce situace z veřejného a společenského života; • nabízíme různé druhy textů (učebnice, časopis, internet,...) • vedeme k poslechu textu s následnou otázkou a odpovědí • pomáháme odstranit zábrany k vystoupení a prezentaci své práce
KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ	• vedeme ke společné práci ve skupině • podporujeme vzájemnou pomoc a spolupráci • podněcujeme vytváření příjemné atmosféry ve skupině • vedeme žáky k respektování společně dohodnutých pravidel chování a spolupráce
KOMPETENCE OBČANSKÉ	• zdůrazňujeme zásady slušného chování (základní společenské normy) • poznáváme tradice německy mluvících zemí • vytváříme schopnost vnímat rasové, náboženské a kulturní rozdíly jako přínos do pestré společnosti lidí
KOMPETENCE PRACOVNÍ	• učíme pracovat podle pokynů a návodů • vyrábíme pomůcky k usnadnění učení (gramatické mapy, kartotéky slovíček) • vyhledáváme informace na internetu nebo v encyklopediích a slovnících • používáme různé techniky učení opakovaně a pravidelně, střídáme formy práce tak, aby si žáci zvykali na změnu prostředí, různé zdroje informací a na různé typy členů pracovní skupiny; • zadáváme projektovou práci s časovým předstihem, vyžaduje její včasné odevzdání a vede tak žáky k přesnému rozplánování si jednotlivých etap práce na projektu.
KOMPETENCE DIGITÁLNÍ	• motivujeme žáky k využívání programů, aplikací a webových stránek pro osvojování slovní zásoby a správné výslovnosti • vedeme žáky k využívání online aplikací pro seznámení s reáliemi, které se týkají probíraných témat • vedeme žáky k dodržování zásad bezpečnosti při práci s online aplikacemi a zásad ochrany osobních údajů

Anglický jazyk – 1.ročník

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
Žák: - Pozdraví, rozloučí se, představí se - Rozumí jednoduchým pokynům - Na otázky reaguje vhodnou odpovědí - Pochopí obsah jednoduché konverzace - Čte podle obrázků foneticky správně - Osvojuje si techniku mluveného projevu - Podá jednoduchou informaci - Reprodukuje mikrodialogy - Umí některé básničky a písničky	- Hello, Good morning - School - Numbers - Colours - Christmas - Family	Výtvarná výchova Prvouka Matematika OSV - osvojuje si techniky mluveného projevu MKV, EGS - svátky a festivaly v anglicky mluvících zemích MV - zpívá a říká říkanky v anglickém jazyce	Skupinová práce Práce ve dvojicích Práce s pomůckami Hry, soutěže Dramatizace

Anglický jazyk – 2.ročník

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
Žák: - Rozumí jednoduchým pokynům - Na otázky reaguje vhodnou odpovědí v přiměřeném rozsahu učiva - Pochopí obsah jednoduché konverzace dvou osob v nejjednodušších běžně používaných rozhovorech - Vyslovuje a čte podle obrázků foneticky správně v přiměřeném rozsahu slovní zásoby	- Food - Commands - Neurčitý člen - Numbers - Singular/plural - Birthday	Výtvarná výchova Hudební výchova Prvouka Matematika	Skupinová práce Práce ve dvojicích Práce s pomůckami TŠ

• Čte potichu i hlasitě podle obrázkových předloh • Osvojuje si techniku mluveného projevu • Umí podat jednoduchou informaci v přiměřeném rozsahu slovní zásoby a osvojených mluvnických kategorií • Formuluje otázky a odpovídá na ně • Reprodukuje a osvojuje si mikrodialogy • Umí pozdravit, představit se, poděkovat, vyjádřit souhlas i nesouhlas • Vyjmenuje oblečení	• Christmas • How old are you • Pets • This is.. • Animals in a ZOO • I like... • Happy Holidays • Clothes	OSV - pochopí obsah jednoduché konverzace/příběhu MKV, EGS - svátky a festivaly v anglicky mluvících zemích EV - jídlo, vhodná strava MV - zpívá a říká říkanky v anglickém jazyce	Hry, soutěže Dramatizace
--	---	--	--

Anglický jazyk – 3.ročník

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
Žák: • Pozdraví, rozloučí se, představí se • Pojmenuje barvy, Pojmenuje vybavení třídy • Nahradí podstatná jména osobními zájmeny • Vyjádří citový vztah k barvám, předmětům atd. • Používá sloveso mít ve větě. • Zná základní osobní zájmena a umí je použít ve větě. • Popíše velikost předmětů. • Pojmenuje hračky • Pojmenuje části těla • Rozliší a správně použije člen určitý a neurčitý.	- Hello, Goodbye, My name is... - Colours - I like...Do you like...? I don't . - I have... - I, you, he, she, it, we, you, they - Big, little - Toys - a,an, - Animals	Výtvarná výchova Prvouka Matematika Český jazyk OSV - techniky mluveného projevu VDO - rozvíjení rodinných hodnot EGS - hlásková soustava anglofonních zemí	Práce ve dvojicích Práce ve skupinách Vyprávění Dramatizace

• Rozlišuje jednotné a množné číslo • Pojmenuje zvířata, členy rodiny • Počítá do dvaceti a vyjádří svůj věk. • Vytvoří jednoduchou otázku • Tvoří jednoduché věty s pomocí sloves být, mít, mít rád. • Pojmenuje základní potraviny, nápoje a ovoce. • Vyjmenuje anglickou abecedu, hláskuje své jméno a jednoduchá známá slova.	- Family - Numbers - To be, to have, to like - What is your name? - Food, drinks, fruit - Alphabet	MKV - svátky, festivaly EV - jídlo, zdravá výživa MV - poslouchá písničky, tvoří přáníčka	
---	---	--	--

Anglický jazyk – 4.ročník

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
Žák: • Pozdraví, rozloučí se, představí se • Používá sloveso být i zkrácené tvary. • Používá přivlastňovací zájmena • Použije a rozliší člen určitý a neurčitý. • Rozlišuje jednotné a množné číslo • Pojmenuje zvířata. • Počítá do sta, vyjádří svůj věk, adresu, telefon • Napiše přání • Používá názvy dnů v týdnu • Používá přivlastňování	- Hello, Goodbye, My name is... - Be, have got, like - There is, there are - Family members - Possessive pronouns - Town - Food and drink - Articles - Animals - Numbers - Holidays and Festivals	Výtvarná výchova Prvouka Matematika OSV - mluví o své osobě VDO - zpracovává osobní údaje EGS - popisuje města, vesnice MKV - svátky, festivaly	Práce ve dvojicích Práce ve skupinách Dramatizace Projektová výuka

• Vytvoří jednoduchou otázku a zápor • Správně používá základní předložky • Hláskuje své jméno, umí hláskovat • Vyjmenuje jídlo , pití, popíše jednoduše přípravu vybraného pokrmu • Stupňuje některá přídavná jména	- Days of the week, months - Prepositions of place - Sports - TV programmes - Time telling - Present simple - Jobs - Weather	EV - mluví o počasí MV - zpívá, poslouchá písničky, tvoří plakáty	
--	---	---	--

Anglický jazyk – 5.ročník

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
Žák: • rozumí jednoduchým pokynům učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností • rozumí běžným číselným údajům 1-20 • s vizuální oporou pojmenuje školní potřeby • pojmenuje barvy na obrázku • sdělí, co umí či neumí • hláskuje slova osvojené slovní zásoby • orientuje se v národnostech a názvech zemí s vizuální oporou • rozumí jednoduchému poslechovému textu, kde mluvčí hovoří o zemi svého původu a o jazycích, kterými hovoří	- sloveso be: it is / they are like / don't like rozkazovací způsob can / can't - školní potřeby barvy číslovky 1–20 každodenní činnosti a volnočasové aktivity abeceda	Vlastivěda Matematika Hudební výchova Přírodověda OSV - komunikace a mezilidské vztahy, rozhodovací dovednosti VDO - řešení problémů EGS - poznáváme státy	Práce ve dvojicích Práce ve skupinách Dramatizace Projektová výuka Zpěv, vyprávění

• rozumí jednoduchému poslechovému textu • pojmenuje vztahy mezi členy rodiny na obrázku • počítá do 100 • vyjmenuje dny v týdnu • sdělí, který den v týdnu je jeho oblíbený • vyjmenuje měsíce v roce • vyjmenuje školní předměty • sdělí, které školní předměty jsou jeho oblíbené • zeptá se, kolik je hodin, a na stejnou otázku odpoví • vyjmenuje země, kde se hovoří anglicky • sdělí, jaké má pocity během dne • s vizuální oporou rozumí jednoduchému krátkému textu • vyjmenuje barvy ve svém pokoji • s vizuální oporou pojmenuje vybavení a nábytek v místnosti • ukazuje na předměty za využití zájmen ukazovacích • odpovídá na jednoduché otázky týkající se místnosti a vybavení místnosti na obrázku a podobné otázky pokládá • s vizuální oporou vyjmenuje věci, co lidé obvykle sbírají • vyjmenuje domácí mazlíčky • odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho domácích mazlíčků a podobné otázky pokládá • s použitím jednoduchých vět napíše krátký text o svém mazlíčkovi • s vizuální oporou vyjmenuje běžné, každodenní činnosti • jednoduchým způsobem sdělí základní informace týkající se jeho běžných, každodenních činností • s vizuální oporou vyjmenuje volnočasové aktivity	sloveso be přivlastňovací zájmena přivlastňovací 's pocity členové rodiny data číslovky 1–100 školní předměty čas názvy zemí množné číslo podstatných jmen sloveso have got tázací výrazy this, that, these, those místnosti nábytek domácí mazlíčci části zvířecího těla přítomný čas prostý - kladná a záporná oznamovací věta, otázka, krátké odpovědi, otázky ,ano / ne‘ love, like, don't like, hate jídlo	MKV - svátky, festivaly EV - zvířata, objevování světa, město MV - tvorba mediálního sdělení	
---	---	---	--

• pojmenuje jídlo a pití na obrázku • sdělí, co má rád, co nemá rád • sdělí, co dělá po škole • s vizuální oporou vyjmenuje každodenní činnosti a volnočasové aktivity • vyjmenuje hudební nástroje, které zná • sdělí, kterým sportům se věnuje • s vizuální oporou rozumí jednoduchým rozhovorům, které se týkají popisu místa • rozumí číselným údajům – ceně občerstvení • s vizuální oporou vyjmenuje místa a budovy ve svém městě • odpovídá na jednoduché otázky týkající se fiktivního města a podobné otázky pokládá • napíše jednoduché věty týkající se místa • sdělí, co má dnes na sobě • s vizuální oporou vyjmenuje oblečení popíše oblečení osob na obrázku • zeptá se vrstevníka na aktuální počasí a na stejnou otázku odpoví • s vizuální oporou vyjmenuje druhy televizních programů • s vizuální oporou vyjmenuje povolání, která zná • napíše jednoduché věty o povoláních • rozumí jednoduchému komiksovému příběhu • rozumí telefonním číslům a jednoduchým frázím v telefonickém hovoru	přítomný čas průběhový – kladná a záporná oznamovací věta, otázka, krátké odpovědi, otázky ,ano / ne‘, otázky s tázacími výrazy osobní zájmena a osobní zájmena v pozici předmětu hudební nástroje vazba there is / there are předložky místa přítomný čas prostý - otázky s tázacími výrazy město, budovy, obchody dopravní prostředky What...like? přítomný čas průběhový přítomný čas prostý oblečení počasí televizní programy zaměstnání telefonní čísla, telefonní hovory – základní fráze		
--	--	--	--

6. ročník

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
- Popíše své bydliště, kamarády, sestaví správně větu - Přečte a napíše čísla, letopočty - Osvojí si nejčastější anglické idiomy - Používá slovní zásobu pro volnočasové aktivity - Zná názvy školních předmětů - Přeloží názvy knih, pohádek, Tv pořadů - Zaspívá koledy - Dokáže spelovat - Vyjádří se správně průběhovým nebo prostým časem, zná oblečení - Pojmenuje barvy, oblečení, odliší typy příd. Jmen a zájmen, používá správně budoucí čas - Pojmenuje členy rozšířené rodiny, stupňuje správně přídavná jména, užívá min. čas slovesa být - Popíše byt a jeho zařízení, používá slovní zásobu spojenou s domácími pracemi - Hovoří na téma počasí - Osvojí si slovní zásobu na téma Jídlo - Nazve jednotlivé měsíce v roce, řekne kolik je hodin	- Friends, zájmena, členy - Čas přítomný prostý, rozkazovací - Sloveso být, otázka, zápor - Číslovky - Hobby, členy, sloveso mít, otázka, zápor - Jednotné a množné číslo - Osobní zájmena, tázací, přívlastňování - Otázka a zápor s DO, Christmas, gerundium - Spelling, Holidays, winter - Časy průb. a prostý - Přídavná jména, zájmena ukazovací, budoucí čas s will - My family, stupňování příd. jmen, min.čas slovesa být - At home, slovesa nepravidelná, předložky, řadové číslovky - Nevyjádřený podmět, souvětí podřadné, Weather - Garden, fruit, wegetable, počitatelnost, nepočitatelnost, slov. DO, MAKE - Birthday, Time	Ze Dě MV Př OSV Př VMEGS	Vyprávění Deník Skupinová práce-rozvrh Rozhovory-„telefonování“ Rozhovory Skupinová práce Projekt Our flat, house Kalendář

• Orientuje se základních slovesech modálních a rozliší význam, postupně si je osvojí • Hovoří o prázdninách, zná názvy zemí ČR, některých evropských států	• Modální slovesa, zájmena neurčitá • Budoucí čas, věta rozvitá		Konverzační cvičení Projekt I MUST, I NEED...
--	--	--	--

Anglický jazyk, 7.ročník

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
• Umí vyprávět o oblíbených ročních obdobích • Umí pojmenovat a popsat svátky během roku • Dokáže vyjádřit, co dělal v minulosti • Využívá znalosti českého jazyka k osvojování anglického jazyka • Dokáže popsat přípravu jednoduchého jídla • Je schopen vyjádřit množství potravin • Dokáže porovnat a popsat rozdíly mezi předměty • Je schopen hovořit o svém oblíbeném filmu • Ovládá výukový program na angličtinu, zná běžné pokyny v programech	• Přítomný čas prostý • Řadové číslovky • Přítomný čas prostý a průběhový • Zájmena • Minulý čas slovesa „být“ v kladné větě, v otázce a v záporu • Nepravidelná slovesa • Minulý čas sloves v kladné a záporné větě a v otázce • Části těla • Budoucí čas „going to“ • Určitý a neurčitý člen • Počítatelná a nepočítatelná podstatná jména • Určitý a neurčitý člen • Stupňování přídavných jmen • dokáže popsat místnost, používá vazbu there is/there are • umí popsat vzhled člověka a jeho povahové vlastnosti	Fy Dě Čj Př	Vyprávění Rozhovor, práce s textem Rozhovory Rozhovory Skupinová práce

• dokáže popsat místnost, používá vazbu there is/there are • umí popsat vzhled člověka a jeho povahové vlastnosti	• popisuje denní rutinu a používá frekvenční příslovce • rozeznává počitatelná a nepočitatelná podstatná jména s výrazy much/many • hovoří na téma domácí práce a víkendové aktivity • používá minulý čas, minulou vazbu there was/there were, zná minulý čas frekventovaných nepravidelných sloves • rozlišuje použití sloves must a have to při vyjadřování povinnosti, slovesa should pro radu a doporučení • umí stupňovat přídavná jména • hovoří na téma nakupování, zná názvy obchodů • hovoří na téma příroda, zná zeměpisné názvy • používá přítomný čas průběhový pro plánované děje v budoucnosti • orientuje se v slovní zásobě na téma "Kybersvět" • Modální slovesa • Frekvenční příslovce	Rv Ma Mediální výchova Mediální výchova If, Vt	Práce s textem Práce s televizním programem Práce s počítačem
--	---	--	--

Anglický jazyk, 8.ročník

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
• Představí se , domluví se telefonem, zeptá se v cizím městě na cestu, nazve správně části města	• Sloveso být jako sl. pomocné, GO, TAKÉ, členy • Frázová slovesa, Slovesa modální	Školní projekt Naše město OSV	Projekt My tlen

- Osvojí si slovní zásobu na téma cestování - Rozšíří si slovní zásobu na téma byt, dům - Objedná si jídlo v restauraci	- A weekend, 3 typy vyjádření budoucího času, Zástupný podmět THERE, podmínovací způsob I would... - Christmas party, food., přítomný čas prostý - Slovesa, přehled tvarů. Nepravidelná slovesa		Projekt A flat
Dokáže mluvit o svátcích, zvycích, způsobech trávení volného času v zimě	Winter sports, Christmas holidays, DID,	VMEGS	Projekt Christmas
Vyjádří se o počasí, pojmenuje státy Evropy	When I was little	VMETE	Projekt About me
Napiše správně formální dopis, vyplní žádost	Předpřítomný čas	Př	
Rozšíří svou slovní zásobu ohledně zdraví, nemocí, nehod, 1. pomoci	- An exchange student, My patente, occupations - Předpřít. čas, some-any, trpný rod		
Vyjádří se anglicky o životním prostředí, fauně, flóře, přírodních katastrofách	- In the doctor's office, In the waiting room - DONE, GONE, zvrtná zájmena		
Popíše své nadcházející prázdniny a cesty, dokáže napsat pohlednici	Nepravidelná slovesa, předložky na konci otázky		Práce s internetem, projekt Disasters
	Budoucí čas, should, Chat you need on holiday, opakování spelování		

Anglický jazyk, 9.ročník

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
- Umí hovořit a vést rozhovor o svém současném životě a o svých zálibách - Umí vyjmenovat běžná povolání a umí popsat, co je jejich náplní - Dokáže písemně odpovědět na inzerát týkající se žádosti o práci	Přítomný čas prostý a průběhový	Osobnostní a sociální výchova	Rozhovory, skupinová práce Noviny, inzeráty

• Umí vyprávět o minulosti , pokládá otázky a napíše příběh • Dokáže hovořit o zdraví a životním stylu a umí poradit • Umí vyjádřit své zkušenosti	• Minulý čas prostý a průběhový • Způsobová slovesa v min. čase • Části těla • Modální slovesa • Předpřítomný čas • Frázová slovesa	Rv	Příběh
• Dokáže hovořit o situacích, které by mohly nastat • Umí hovořit o svých plánech do budoucna	• Budoucí čas	Osobnostní a sociální výchova	Rozhovory
• Využívá každodenní verbální a neverbální komunikaci jako nástroj jednání v různých situacích ve vztahu k druhým • Využívá své vlastní zkušenosti a poznatky k poznávání jiných národů • Umí posoudit podobnosti a odlišnosti našeho a jiného kulturního prostředí • Účinně komunikuje s příslušníky jiných národů, zejména se svými vrstevníky • Porovnává úroveň ochrany životního prostředí u nás a v zahraničí • Dokáže popsat své zkušenosti z pobytu v zahraničí ve školním časopisu • Vyplní dotazník • Vyhledává a zpracovává prostřednictvím internetu informace o anglicky mluvících zemích, • Napíše inzerát s nabídkou ubytování • Umí vyhledat konkrétní informace o cizí zemi • Pracuje s výukovým programem, ovládá testování on-line	• Činný a trpný rod • Zájmena osobní, přivlastňovací, zvrtná	Ze, Dě	Skupinová práce
			Práce s textem
			Rozhovory
			Práce s PC
			Práce s textem
		Mediální výchova	Dotazník, vyplnění
		Čj, Ze	
		Mediální výchova Informatika Vt	Tvorba inzerátu Práce s PC

5.1.3 NĚMECKÝ JAZYK

Charakteristika vyučovacího předmětu

Charakteristika vyučovacího předmětu

Osvojování cizího jazyka poskytuje žákům předpoklady pro komunikaci v rámci integrované Evropy a světa, přispívá ke zvýšení mobility jednotlivců jak v jejich osobním životě, tak při dalším studiu. Umožňuje poznávat odlišnosti ve způsobu života lidí jiných zemí i jejich odlišné kulturní tradice. Prohlubuje vědomí závažnosti vzájemného mezinárodního porozumění a tolerance.

Jazyková výuka, jejímž cílem je zejména podpora rozvoje komunikačních kompetencí, vybavuje žáka takovými znalostmi a dovednostmi, které mu umožňují správně vnímat různá jazyková sdělení, rozumět jim, vhodně se vyjadřovat a účinně uplatňovat i prosazovat výsledky svého poznávání. Kultivace jazykových dovedností a jejich využívání je nedílnou součástí všech vzdělávacích oblastí.

Další cizí jazyk je od školního roku 2013/2014 vymezen jako součást vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace. Škola zařazuje německý od 7. ročníku do 9. ročníku časové dotaci 2 hodiny týdně.

Obsah výuky se koncentruje na základní řečové dovednosti, jež jsou zapotřebí v situacích, do kterých se může žák dostat při svých jazykových znalostech úrovně A1 (podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky).

Probíraným tematickým celkům odpovídá gramatika a slovní zásoba, které představují základní stavební kameny použitého jazyka. Výuka na úrovni A1 a A2 se soustřeďuje na porozumění slyšenému a čtenému textu, a to v běžných každodenních situacích, v menší míře na produkci a interakci.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- pochopení jazyka jako prostředku historického a kulturního vývoje národa, důležitého sjednocujícího činitele národního společenství
- pochopení jazyka jako důležitého nástroje celoživotního vzdělávání
- rozvíjení pozitivního vztahu k mateřskému jazyku a jeho chápání jako zdroje pro rozvoj osobního i kulturního bohatství
- rozvíjení pozitivního vztahu k mnohojazyčnosti a respektování kulturní rozmanitosti
- vnímání a postupnému osvojování jazyka jako prostředku k získávání a předávání informací, k vyjádření jeho potřeb i prožitků a ke sdělování názorů
- zvládnutí pravidel mezilidské komunikace daného kulturního prostředí a rozvíjení pozitivního vztahu k jazyku v rámci interkulturní komunikace
- samostatnému získávání informací z různých zdrojů a k zvládnutí práce s jazykovými a literárními prameny i s texty různého zaměření

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

S vyučovacím předmětem Německý jazyk děti začínají v 7. ročníku. Ve 2 hodinové dotaci týdně v jeho výuce pokračují až do 9. třídy. Výuka probíhá zpravidla „v blocích“, tj. ve skupinách žáků z různých tříd v rámci jednoho ročníku. Může probíhat i ve skupinách utvořených ze žáků různých ročníků (pokud to možnosti a potřeby žáků vyžadují). Do skupin mohou být žáci zařazováni s ohledem na „tempo“ které bezpečně zvládají. Skupiny pracují v jazykových učebnách, v počítačových učebnách a ve třídách vybavených audiovizuální technikou. Výuka směřuje k „praktickým dovednostem“. Náročnost a rozsah učiva, použitého jako prostředku k dosažení těchto dovedností volí vyučující s ohledem na schopnosti a možnosti žáka. Výuka německého jazyka v základní škole směřuje více než k ovládnutí tohoto cizího jazyka – k jeho praktickému používání *jako komunikačního prostředku* (nejlépe v kombinaci s využíváním ICT). Získávání praktických dovedností žáka (a hodnocení žáka - do jaké míry si je osvojil) je zaměřeno na 5 základních „oblastí“ cizího jazyka – *Poslech, Rozhovory, Samostatný ústní projev, Čtení a Psaní*.

Ve výuce jde především o probuzení zájmu žáka o studium tohoto cizího jazyka a o vytváření pozitivního vztahu k tomuto předmětu. Pozornost se soustřeďuje na osvojení zvukové podoby jazyka a o zvládnutí vztahů mezi jeho zvukovou a grafickou stránkou na podkladě rozvíjení základů řečových dovedností, dále na první seznámení s některými typickými jevy života a kultury zemí, příslušné jazykové oblasti. Žáci se učí jednoduše a přirozeně reagovat v nejběžnějších situacích každodenního života přiměřených jejich věku. Dovednosti porozumět vyslechnutému sdělení a ústně se vyjadřovat jsou nadřazeny dovednostem číst a písemně se vyjadřovat. Výklad prvků gramatického systému je omezen na nezbytné minimum, slovní zásoba je volena především na základě frekvence a zájmu dětí tohoto věku. Metody a formy práce jsou založeny na pozorování, poslechu, imitaci, tvořivých činnostech a hře. Výuka je výrazně propojena nejen s mateřským jazykem, ale též s hudební, pohybovou, výtvarnou a dramatickou výchovou, z nichž přebírá některé techniky a obohacuje je novými prvky (viz např. hraní rolí, dramatizace improvizace ap.), využívá se nahrávek, říkanek, básniček, písniček aj. textů v interpretaci rodilých mluvčích. Do výuky jsou zařazovány i vhodné programy na PC, příp. lze (podle schopností žáků) využívat i připojení k internetu. Významnou úlohou vyučujícího je rozvíjet představivost dětí, podněcovat a oceňovat jejich aktivitu a invenci a jejich tvůrčí přístup k činnostem.

Později jde již více o osvojování cizího jazyka jako prostředku dorozumívání a prostředku získávání dalších poznatků. Pozornost se věnuje rozvoji všech řečových dovedností, čtení a písemné vyjadřování nabývá postupně na významu. Stále více se pracuje s autentickými materiály různého druhu (tištěnými i audiovizuálními), více se do výuky zařazuje integrované používání cizího jazyka v kombinaci s PC a internetem. Prohlubuje se povědomí žáků o kultuře cizích (zejména evropských) zemí. V používaných formách a metodách práce je preferováno kooperativní vyučování. Vyučující vhodně využívá odlišností žáků v různých individuálních i skupinových činnostech. Podporuje také další rozvíjení komunikačních dovedností žáků navazováním kontaktů s německy hovořícími osobami v zahraničí zejména prostřednictvím internetu a osobními kontakty (zahraniční jazykové poznávací zájezdy, partnerské školy v zahraničí apod.).

Výchovně vzdělávací strategie předmětu Německý jazyk

KOMPETENCE K UČENÍ	• vytváříme situace k zapojení do výuky (rozhovory, vyprávění na dané téma) • vytváříme situace, metody, způsoby a strategie k aktivnímu, tvořivému a efektivnímu učení • umožňujeme spolupodílet se na průběhu vyučování, organizovat si vlastní práci • vedeme k vyhledávání a třídění informací z různých zdrojů a jejich efektivnímu využití v další práci • podporujeme samostatnost a tvořivost (vlastní referát k tématu, plakátek, kartotéku slovíček...) • zařazujeme do výuky párovou a skupinovou práci, kooperativní učení, ale i individuální ústní či písemný projev;
KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ	• navozujeme problémové situace (kdo, kde, proč, ...) • zadáváme samostatnou práci ve skupině na dané téma • vedeme k práci s cizojazyčnými zdroji (encyklopedie, webové stránky, časopisy...) • podněcujeme ke sledování vlastního pokroku, povzbuzujeme při zdolávání problémů a vedeme k sebehodnocení výsledků (za každou lekcí) • vedeme k vyhledávání ve zdrojích informací, porovnávání a skládání informací
KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ	• vedeme k samostatnému ústnímu i písemnému projevu • simulujeme situace z běžného života ve dvojicích nebo skupině, zapojujeme žáka do dialogu • zařazujeme do výuky psaní dopisů, pozdravů, zpráv a podobně; • navozujeme při výuce situace z veřejného a společenského života; • nabízíme různé druhy textů (učebnice, časopis, internet,...) • vedeme k poslechu textu s následnou otázkou a odpovědí • pomáháme odstranit zábrany k vystoupení a prezentaci své práce

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ	• vedeme ke společné práci ve skupině • podporujeme vzájemnou pomoc a spolupráci • podněcujeme vytváření příjemné atmosféry ve skupině • vedeme žáky k respektování společně dohodnutých pravidel chování a spolupráce • vedeme žáky pracovat samostatně i v týmu – samostudium, skupinová práce, kooperativní učení, diskuse • podporujeme organizační schopnosti – organizace a rozdělení rolí ve skupině, střídání rolí, vedení diskuse, řešení problémových situací • vedeme k respektování pravidel •
KOMPETENCE OBČANSKÉ	• zdůrazňujeme zásady slušného chování (základní společenské normy) • poznáváme tradice německy mluvících zemí • vytváříme schopnost vnímat rasové, náboženské a kulturní rozdíly jako přínos do pestré společnosti lidí • podporujeme sebepoznání - dramatizace, hry, modelové situace • podporujeme zájem o dění v zahraničí - poznávací zájezdy, korespondence v cizím jazyce • zdůrazňujeme respektování individuálních rozdílů - projekty k poznávání jiných kultur •
KOMPETENCE PRACOVNÍ	• učíme pracovat podle pokynů a návodů • vyrábíme pomůcky k usnadnění učení (gramatické mapy, kartotéky slovíček) • vyhledáváme informace na internetu nebo v encyklopediích a slovnících • používáme různé techniky učení opakovaně a pravidelně, střídáme formy práce tak, aby si žáci zvykali na změnu prostředí, různé zdroje informací a na různé typy členů pracovní skupiny; • zadáváme projektovou práci s časovým předstihem, vyžaduje její včasné odevzdání a vede tak žáky k přesnému rozplánování si jednotlivých etap práce na projektu
KOMPETENCE DIGITÁLNÍ	• motivujeme žáky k využívání programů, aplikací a webových stránek pro osvojování slovní zásoby a správné výslovnosti • vedeme žáky k využívání online aplikací pro seznámení s reáliemi, které se týkají probíraných témat • vedeme žáky k dodržování zásad bezpečnosti při práci s online aplikacemi a zásad ochrany osobních údajů

Očekávané výstupy

POSLECH S POROZUMĚNÍM

žák

- rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně
- rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu

- rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat

MLUVENÍ

žák

- se zapojí do jednoduchých rozhovorů
- sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
- odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a podobné otázky pokládá

ČTENÍ S POROZUMĚNÍM

žák

- rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům
- rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům
- rozumí krátkému jednoduchému textu zejména, pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci

PSANÍ

žák

- vyplní základní údaje o sobě ve formuláři
- napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
- stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení

Učivo

Učivo

- **zvuková a grafická podoba jazyka** – základní výslovnostní návyky, vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov
- **slovní zásoba** – žáci si osvojí slovní zásobu a umí ji používat v komunikačních situacích probíraných tematických okruhů, práce se slovníkem
- **tematické okruhy** - domov, rodina, škola, volný čas, dny v týdnu
- **mluvnice** – základní gramatické struktury a typy vět (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění)

Německý jazyk – 7.ročník

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
Poslech s porozuměním: • rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny	Poslech s porozuměním - pozdravy, oslovení - představování, seznamování	ČJ Ze HV	Rozhovor

pomalů a s pečlivou výslovností a reaguje na ně - rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkající se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat Čtení - rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům - rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům rozumí krátkému jednoduchému textu zejména, pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci Písemný projev: - vyplní základní údaje o sobě ve formuláři - napiše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat - stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení Ústní projev: - zapojí se do jednoduchých rozhovorů - sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a podobné otázky pokládá	- identifikace pokynů učitele - informace o osobách - domov, členové rodiny (základní) - volnočasové aktivity - pojmenování zemí - škola, vyučovací předměty - dny v týdnu - číslovky 1 - 2000 - barvy - časování sloves (vybraných) - slovosled věty oznamovací a tázací Čtení - pozdravy, oslovení - představování, seznamování - výslovnost krátkých a dlouhých samohlásek - výslovnost samohlásky + h - výslovnost přehlásek ä, ö, ü - slovní přízvuk - větná melodie - větný přízvuk - slovní přízvuk v cizích slovech - ich-Laut, ach-Laut - slabé koncovky -e, -er, -en - výslovnost některých souhlásek - hláskování - číslovky - časování sloves (vybraných) - předložky in/aus am, von-bis - osobní zájmena - práce se slovníkem - Písemný projev - psaní číslovek slovem - psaní jednoduchých vět na daná témata - slovosled věty oznamovací a tázací - email - komentář na webovou stránku Ústní projev	VMEGS OSV	Skupinová práce Práce s textem Žáci se seznamují s prostředím německy mluvících zemí formou her (pexeso, kvarteto,) Práce s časopisy s reálného prostředí Práce na PC Práce s mapou Videoprojekce Vyrábí praktické a jednoduché výrobky (plakáty, přání) podle německých návodů (učí se porozumět jednoduchým příkazům)
---	---	-------------------------	---

	- dotazy a odpovědi o své osobě, rodině a škole - záliby - vyjádření přání - přízvuk, správná výslovnost - intonace vět - slovosled věty oznamovací a tázací - tykání, vykání - číslovky 1 - 2000 - barvy		
--	---	--	--

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
------------------------------	-----------------------------	--	---

Poslech s porozuměním - rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně - rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkající se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat Čtení - rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům - rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům - rozumí krátkému jednoduchému textu zejména, pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci Písemný projev - vyplní základní údaje o sobě ve formuláři - napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení Ústní projev - zapojí se do jednoduchých rozhovorů - sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat - odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a podobné otázky pokládá	Poslech s porozuměním - jídelníček - popis osoby - popis domácích mazlíčků - denní program - identifikace pokynů učitele - volnočasové aktivity - škola, vyučovací předměty - dny v týdnu - časování sloves (nepravidelná, způsobová, s odlučitelnou předponou) - slovosled věty oznamovací a tázací - přivlastňovací zájmena - zájmeno man Čtení - výslovnost krátkých a dlouhých samohlásek - slovní přízvuk - větná melodie - větný přízvuk - slovní přízvuk v cizích slovech - ich-Laut, ach-Laut - slabé koncovky -e, -er, -en - výslovnost některých souhlásek - hláskování - časování sloves (vybraných) - předložky in, für - osobní zájmena - práce se slovníkem - škola, školní pomůcky - jídlo, jídelní lístek - rodina, bydlení Písemný projev - popis členů rodiny - popis domácích mazlíčků - psaní jednoduchých vět na daná témata - slovosled věty oznamovací a tázací - email - komentář na webovou stránku - jídelní lístek Ústní projev - dotazy a odpovědi o své osobě, rodině a škole - vyjádření přání - objednávka jídla	ČJ ZE VKO HV VMGS OSV EVVO IT	Skupinová práce Rozhovory Práce s časopisy Práce s PC Práce s textem Dramatizace Hraní rolí Práce s překladovými slovníky Zadaná témata se učí zpracovat pro statní žáky za pomoci studijního slovníku a internetu Seznamování se se zvyky odlišnými v německy mluvících zemích formou praktického předvedení(exkurze Vánoční trhy) Sledování filmů z německého prostředí v německém znění s titulky
---	---	---	---

	- dotaz na cenu - popis členů rodiny - popis domácích mazlíčků - popis pokojů - přízvuk, správná výslovnost - intonace vět		
--	---	--	--

Německý jazyk – 9.ročník

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
Poslech: - porozumí jednoduchým nahrávkám - usiluje o kontextové porozumění - dokáže rozpoznat důležitou informaci Čtení - neznámý text přečte foneticky bezchybně - orientuje se v textu, najde požadovanou informaci - rozumí slovům odvozeným z kontextu Písemný projev: známou slovní zásobu napíše lexikálně bez chyby napíše krátký dopis/pozvání napíše SMS Ústní projev dokáže reprodukovat nahrávku na druhý poslech v celém jejím obsahu dokáže vymyslet a reprodukovat rozhovor jednoduché informace o reáliích v německy mluvících zemích koupí si jídlo u stánku rychlého občerstvení	Konverzace - Jídlo - Můj volný čas - Rok, roční období, měsíce - Lidské tělo - Oblečení - Oslavy - Moje město Gramatika - způsobová slovesa – wollen,müssen - rozkazovací způsob - množné číslo substantiv - předložky s 3.4.p. - Užití záporu ve větě <i>nicht,kein</i> - Časové údaje - Předložky um,am,in - minulý čas <i>haben und sein</i>	ČJ, ZE VKO HV IT VMEGS OSV EVVO	Rozhovor Skupinová práce Práce s textem Videoprojekce o reálném prostředí německém Práce se studijním a překladovým slovníkem Vyhledávání informací na zadané téma na internetu Příprava studijních úloh příprava aktualit práce s atlasem PC miniprojekty

zatelefonuje jednoduchou informaci, vyřídí krátký vzkaz, pozve kamaráda na párty, popřeje k narozeninám Umí vyprávět jednoduchý příběh			
---	--	--	--

5.1.4 RUSKÝ JAZYK

Vzdělávací oblast: **JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE**

Charakteristika předmětu

Ruský jazyk jako další cizí jazyk rozšiřuje pro žáky možnost získání receptivních, produktivních a interaktivních řečových dovedností v dalším jazyce tak, aby se jednoduchým způsobem domluvili v běžných každodenních situacích. Důraz je kladen na zvládnutí azbuky, používání slovníků a seznamování s reáliemi současného Ruska a se základy ruské literatury.

Časové a organizační vymezení předmětu

Ruský jazyk se vyučuje jako samostatný předmět v 7., 8. a 9. ročníku jako druhý cizí jazyk s dvouhodinovou týdenní dotací. Výuka probíhá v učebnách školy, je možné využívat odbornou učebnu informatiky.

KOMPETENCE K UČENÍ	- vede žáky k poznávání smyslu a cíle učení cizímu jazyku z hlediska celoživotního vzdělávání - žáky učí vyhledávat, zpracovávat a používat potřebné informace na internetu a v literatuře
---------------------------	---

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ	- vede žáky k objevování různých variant řešení, k tomu, aby se nenechali odradit případnými dílčími nezdary a vytrvale hledali konečné řešení problému - podporuje samostatnost, tvořivost a logické myšlení
KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ	- vede žáky k účinné spolupráci ve skupině i v pracovním týmu a k upevňování dobrých mezilidských vztahů
KOMPETENCE OBČANSKÉ	- vede žáky k respektování názorů druhých a schopnosti vcítit se do situací jiných lidí.
KOMPETENCE PRACOVNÍ	- žáky vede k využívání znalostí a zkušeností získané při výuce cizího jazyka v zájmu vlastního rozvoje a své přípravy na budoucnost
KOMPETENCE DIGITÁLNÍ	- motivujeme žáky k využívání programů, aplikací a webových stránek pro osvojování slovní zásoby a správné výslovnosti - vedeme žáky k využívání online aplikací pro seznámení s reáliemi, které se týkají probíraných témat - vedeme žáky k dodržování zásad bezpečnosti při práci s online aplikacemi a zásad ochrany osobních údajů

Očekávané výstupy výchovně vzdělávacího oboru (VVO) Ruský jazyk

Ruský jazyk – 7.ročník

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
Žák: - Rozvíjí vyjadřovací schopnosti - Upevňuje a rozvíjí správnou výslovnost a intonaci - Rozumí jednoduchým pokynům - Představí se - Čte a píše daná písmena, Podpora správné výslovnosti a srozumitelnosti - Rozvíjí plynulé a správné čtení - Pozdraví při setkání i při loučení, představí sebe i kamaráda, zvládá jednoduché telefonické rozhovory - Čte a píše další písmena, slova, věty. - Rozvíjí čtení a psaní, správně dotváří věty - Konverzuje na téma odkud kdo je, kde kdo bydlí, kolik je komu let, jaké zná jazyky, co se učí - Pozve kamaráda na návštěvu, poděkuje, omluví se - Používá již všechna písmena azbuky - Konverzuje na vybraná témata: jak se co řekne rusky - Zvládá telefonické rozhovory. - Rozlišuje tykání a vykání	- Как тебя зовут ? - Представování - Прízвук - Пísmena: т, а, к, о, м, б, з, э, н, в, у, е, я - Познакомьтесь! - Поздравы, seznamování, telefonování - Прízвук a intonace. - Oslovení. - Číslovky 1 – 10. - Пísmena: г, д, и, й, л, п, ч, ш, ы, р, с, ь - Вы говорите по-русски ? - Пohyblivý přízвук a intonace. - Číslovky 11 – 20. - Časování sloves жить, знать, говорить - Пísmena: ж, ф, ц, щ, х, ё, ю - У Димы в гостях. - Азбука.	OSV Čj Ma - VMEGS - Ma - MV - Ma	Skupinová práce Diskuse Rozhovory Skupinová práce Řízený dialog Rozhovory Řízený dialog Diskuze Skupinová práce Rozhovory Skupinová práce Rozhovory

- Rozvíjí dovednosti správně vytvářet věty - Pracuje se slovníkem - Konverzuje na téma rodina, představí členy rodiny - Používá slovník.	- Jak se co řekne rusky, telefonování - Непрізви́чне о, е. - Číslovky 30-90, 100-900. - Podstatná jména - Osobní zájmena v 1. a 3. pádě. - Časování sloves звонить, быть, учить, посмотреть	OSV	Projektové vyučování Rozhovory
	- Наша семья - Slovní zásoba na téma rodina - Podstatná jména po číslovkách - Osobní zájmena - Пřivlastňovací zájmena - Časování sloves работать, учиться	OSV	

Ruský jazyk – 8.ročník

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
Žák: • Vyhledává potřebné informace • <i>Čte s porozuměním.</i> • Hovoří na téma, čím kdo chce či nechce být, jaké má povolání • Pracuje se slovníkem. 			

• Umí hovořit o svých koníčcích a o koníčcích svých kamarádů • popíše svoji činnost během týdne ve svém volném čase, domluví si nebo odmítne telefonicky nabídnuté pozvání • Rozvíjí vyjadřovací schopnosti • Napíše seznamovací inzerát, dopis o sobě, • Řeší v ruštině různé situace – jak se zapsat do jazykového kurzu, jak se orientovat ve školní budově. • Zeptá se na důležité informace. • Rozvíjí komunikativní dovednosti a vztahy ve třídě • Konverzuje na témata spojená s vyučováním – rozvrh, předměty, známky, atd..	• Slovesa • Знакомство • Seznámení • Dopisování • Slovesa • Skloňování osobních zájmen • В школе • Škola • Řadové číslovky • Minulý čas • Vyjádření vykáni • На занятиях. • Rozšíření slovní zásoby na téma škola • Předložkové vazby - по, после • Skloňování zájmen кто, что • Skloňování podstatných jmen typu магазин, портфель, школа, неделя, v jednotném čísle	• OSV - Čj • OSV	Práce se slovníky Řízený dialog Samostatná práce Práce se slovníky Řízený dialog Samostatná práce Práce se slovníky Samostatná práce Rozhovory Práce se slovníky
---	--	--	--

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
Žák: • Zapamatuje a zapamatované vyjádří • Umí požádat o informaci, orientuje se podle jednoduchého plánu města, dokáže popsat cestu ke svému bydlišti • Rozvíjí dovednosti a vědomosti pomocí dramatizace • Dokáže se domluvit v obchodě – co chce koupit, kolik co stojí • Seznámí se s tradicemi v rusky mluvících zemích • Rozvíjí čtení s porozuměním • Orientuje se v turistické konverzaci • Zná základní informace o Moskvě a Petrohradu. • Vytváří jednoduché rozhovory • Správně a plynule foneticky čte • Dokáže informovat zahraniční hosty o našem hlavním městě, seznámit je s různými zajímavostmi a odpovídat na jejich dotazy	• Как туда попасть ? • Orientace, informace • Časování sloves ехать, (по)мочь • В торговом центре • Obchod, nakupování • Časování sloves купить, спросить, взять • Skloňování podstatných jmen v množném čísle • Две столицы • Turistika • Realie o Rusku • Skloňování podstatných jmen typu место, здание v jednotném čísle • Nesklonná podstatná jména • Předložky • Приезжайте в Прагу! • Podávání informací. • Skloňování podstatných jmen v množném čísle	• OSV • VMEGS • Z • VDO • OSV • MV • Z • OSV • MV • Z	Rozhovory Skupinová práce Projektové vyučování Práce se slovníky Frontální učení Práce s jazykovými příručkami Projektové vyučování

5.2 Matematika a její aplikace

Výchovně vzdělávací strategie předmětu

KOMPETENCE K UČENÍ	• vytváříme situace a strategie k aktivnímu, tvořivému a efektivnímu učení • umožňujeme žákům spolupodílet se na průběhu vyučování, organizovat si vlastní práci • podněcujeme k dalšímu rozvíjení svých znalostí • vedeme k vyhledávání a třídění informací • učíme žáky používat různé zdroje informací a efektivně je využít v další práci • vedeme k užívání termínů, znaků a symbolů, které jsou obecně užívané a vedou k pochopení souvislostí a jejich komplexnímu využití • podporujeme samostatné pozorování a experimentování včetně porovnávání získaných výsledků, vyvození závěrů a jejich využívání v budoucnosti • podněcujeme pozitivní vztah k učení • navozujeme snahu o poznávání smyslu a cíle učení • vedeme k hodnocení výsledků vlastní práce, odhalování příčin případných neúspěchů a kritické diskusi • podněcujeme ke zdokonalení procesu učení • příležitostně zadáváme zajímavé domácí úkoly • učíme žáky práci s chybou • uplatňujeme individuální přístup k žákům • podporujeme samostatnost a tvořivost • umožňujeme žákům zapojit se podle svých možností, schopností a dovedností do matematických soutěží
KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ	• vedeme k propojení teoretických poznatků s praxí • k samostatnému řešení problémových úloh • k nacházení logických souvislostí a třídění poznatků podle nich • k aktivnímu podílení se na všech fázích výuky (plánování, příprava, realizace, hodnocení) • podporujeme cílevědomost a vytrvalost vedoucí k vyřešení problémů • podněcujeme ke kritickému myšlení • podporujeme porovnávání názorů a tvrzení s vlastními zkušenostmi • navozujeme vhodné problémové situace ze života • učíme žáka aplikovat získané dovednosti a vědomosti při řešení situací v běžném životě, na jejich základě je kriticky hodnotit • motivujeme k objevování různých variant řešení problémů • při řešení problémů vedeme žáky k využívání dovedností za využití logického myšlení • podněcujeme ke sledování vlastního pokroku • povzbuzujeme žáky při zdolávání problémů a vedeme k sebehodnocení výsledků a obhájení vlastního řešení a stanoviska • zařazujeme skupinovou práci a týmovou spolupráci při řešení problémů
	• vedeme žáky k aktivnímu zapojení do diskuse • podporujeme a rozvíjíme schopnost vyjádřit se

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ	• učíme žáky vhodnou formou obhajovat svůj názor • učíme toleranci k názorům druhých • zadáváme samostatné úkoly s následnou možností prezentovat své řešení před ostatními • učíme žáky třídit a pracovat s informacemi • učíme žáky vést komunikaci s okolím • vedeme žáky k využívání ICT
KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ	• podporujeme zapojení žáků do diskuse ve skupině i celé třídě • vedeme je k efektivní spolupráci s druhými při řešení daného úkolu • vedeme žáky k respektování názorů jiných lidí a ochotě vyslechnout si je a poučit se z nich
KOMPETENCE OBČANSKÉ	• učíme žáky respektovat přesvědčení druhých lidí, vážit si jejich vnitřních hodnot • rozvíjíme u nich schopnost vcítit se do situací ostatních lidí • vedeme žáky k zodpovědnému rozhodnutí se podle situace • učíme žáky chápat základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy • rozvíjíme ekologické myšlení a chápání ekologických souvislostí a problémů • vedeme žáky ke „zdravé“ asertivitě
KOMPETENCE PRACOVNÍ	• učíme žáky dodržovat vymezená pravidla, plnit si své povinnosti a závazky • vedeme je k bezpečnosti při používání nástrojů a vybavení • vedeme žáky ke správnému přístupu ke své činnosti i z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých • učíme žáky využívat znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost
KOMPETENCE DIGITÁLNÍ	• učíme žáky rozlišování obrazných symbolů, porozumění jejich významu (např. značky, piktogramy, šipky), odlišování symbolů s jednoznačným a nejednoznačným významem • vedeme žáky k posouzení úplnosti dat s ohledem na řešený problém, k dohledávání chybějících informací potřebných k řešení úloh nebo situací v doporučených online zdrojích a k ověřování informací z více zdrojů • motivujeme žáky k využití digitálních technologií v situacích, kdy jim jejich použití usnadní činnost (např. převedení údajů z tabulky do diagramu v tabulkovém procesoru) • klademe důraz na používání kalkulačků, např. při provádění kontroly odhadů

5.2.1 Matematika I.stupeň

VZDĚLÁVACÍ OBLAST:

MATEMATIKA A JEJÍ APLIKACE

1. ročník- 5h 2. ročník- 5h 3. ročník- 5h 4. ročník- 5h 5. ročník- 5h

Charakteristika předmětu

Charakteristika vzdělávacího oboru

Obsahové, časové a organizační vymezení

- vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Matematika a její aplikace je realizován ve všech ročnících základního vzdělávání I. stupně
- má časovou dotaci 5 hodin v ročníku týdně
- výuka probíhá většinou ve kmenových třídách, někdy v multimediálních učebnách, při výuce jsou využívány dostupné výukové programy, pracuje se i v terénu (zejména při projektech)
- při počtu dětí v 1. ročníku větším než 22 žáků se dělí v 1 hod. týdně na 2 skupiny
- poskytuje vědomosti a dovednosti potřebné v praktickém životě a umožňuje tak získávat matematickou gramotnost
- důraz je kladen na porozumění základním myšlenkovým postupům a pojmům matematiky a jejich vzájemným vztahům
- je rozdělen na čtyři tematické okruhy - **Číslo a početní operace, Geometrie v rovině a v prostoru, Závislosti, vztahy a práce s daty, Nestandardní aplikační úlohy a problémy**
- žákům je umožňován individuální postup v osvojování pojmů
- metody práce jsou zaměřené na samostatnou práci žáků, na skupinovou práci, didaktické hry, řešení úloh s důrazem na činnostní učení

Vzdělávací oblast je v 1. – 3. r. realizována prostřednictvím vyučovacího předmětu:

Matematika

A) Výchovně vzdělávací cíle:

- osvojování základních matematických pojmů na základě aktivních činností každého žáka;
- důraz na porozumění základním pojmům matematiky a jejich vzájemným vztahům;
- rozvíjení zkušeností s matematickým modelováním pomocí činností, kterými se žáci učí poznávat a nalézat situace, které dokážou matematicky popsat;
- využívání zkušeností žáků z domova i ze života kolem nich;
- prostor pro aktivní projev žáka – vymýšlení úloh žáky, využití jejich zájmů, komunikace mezi žáky, efektivní využívání osvojených poznatků;
- grafické projevy žáka – od kresleného obrázkového názoru k náčrtům;
- postupné osvojování prvních matematických pojmů, početních výkonů, postupů, základů jazyka matematiky a způsobů jejich užití

B) Charakteristika výuky:

Matematické vzdělávání v tomto období pomáhá žákům vnímat význam matematiky v životě. Žáci se učí vyjadřovat pomocí čísel. Matematika rozvíjí pozornost, vytrvalost, schopnost rozlišovat, objevovat, vytvářet různé situace. Žáci se učí svoji práci kontrolovat, srovnávat, učí se sebedůvěře, slovně i písemně vyjadřují výsledky svého pozorování. S vyjadřovacími schopnostmi se rozvíjí jejich schopnost uvažovat.

Vzdělávací oblast matematika je tvořena **čtyřmi tematickými okruhy:**

a) Číslo a proměnná:

V tomto tematickém okruhu si žáci postupně osvojují aritmetické operace (porovnávání, zaokrouhlování, sčítání, odčítání, násobení, dělení). Přitom se dbá na tři složky:

- dovednost (provádění početních operací);
- algoritmické porozumění (proč je práce prováděna předloženým postupem, důraz na činnostní provedení a pozorování žáků, hovor o pozorovaném);
- významové porozumění (umět operaci propojit na reálné situace – nejlépe za pomoci individuálních činností, matematizace reálných situací).

b) Závislosti a vztahy:

Žáci si v tomto tematickém okruhu na základě pozorování uvědomují změny a závislosti známých jevů. Porovnávají velikosti věcí a čísel. Pomocí svých činností postupně pochopí, že změnou může být zvětšení, zmenšení, růst, pokles. Na poznání a pochopení závislosti navazuje v dalších obdobích práce s tabulkami, diagramy a grafy.

c) Geometrie v rovině a v prostoru:

Žáci se v tomto tematickém okruhu učí objevovat, rozlišovat a určovat základní geometrické rovinné a prostorové útvary. Geometricky modelují reálné situace, hledají geometrické útvary ve svém okolí a pojmenovávají je. Učí se měřit délku, poznávají základní jednotku délky. Učí se základy grafického projevu v geometrii.

d) Slovní úlohy:

Jejich řešení je do značné míry nezávislé na znalostech a dovednostech školské matematiky. Při nich je třeba uplatňovat uvažování žáků, které později přechází v logické myšlení. Učí se řešit jednodušší úlohy z reálného světa, analyzovat reálné situace, pochopit problém, utřídit údaje, pomocí konkrétního názoru situaci modelovat, následně řešit a formulovat odpověď.

Matematika svým charakterem vyžaduje **činnostní pojetí**.

Do první třídy přicházejí děti s nestálou a rozptýlenou pozorností, mnozí neumějí naslouchat. Hodiny matematiky dávají prostor k tomu, aby se žáci učili pozorně naslouchat slovům učitele. Pojmy čísel první desítky a početní výkony s nimi prováděné se vyvozují *zásadně pomocí žákovských pomůcek* a to hlavně konkrétních věcí a dále pomocí zástupného názoru a obrázků. Vždy ve spojení s manipulací každého žáka s uvedenými pomůckami. Tyto činnosti pomáhají lehce podchytit pozornost žáků. To také napomáhá tomu, že lze brzy individuálně pracovat s celým žákovským kolektivem, docílit pozornosti všech žáků. Pomůcky v rukou žáků a činnosti s nimi umožňují učiteli okamžitou zpětnou vazbu a možnost reagovat na úroveň zvládnutí učiva žáky.

Velmi dobrým prostředkem k rozvoji pozornosti i k projevu míry pochopení probíraného matematického učiva jsou *hovory žáků k činnosti*, při kterých početně vyjadřují své zkušenosti. Rozvíjí se přitom schopnost žáka vyjadřovat své myšlenky, posiluje se sebedůvěra žáka v jeho schopnosti.

Výchova pozornosti a sebedůvěry je úzce spjata s výchovou smyslu pro zodpovědnost, nyní za vlastní práci ve škole a za její výsledky, později pak za práci prováděnou v zaměstnání. Smysl pro odpovědnost za vlastní práci je úspěšně vytvářen, je-li žák brzy veden k samokontrolě. Tomu je v materiálech připravených pro činnostní výuku věnováno hodně prostoru.

Velký význam v matematice má *aktivita žáků*. Činnostní formy učení dávají dostatek možností k jejímu neustálému podněcování.

Činnostní učení matematice není založeno na výsledcích, které se objeví hned po jedné hodině činností zařazených do výuky náhodně, odděleně. *Toto učení naopak vyžaduje aplikaci činností do celého souboru hodin*. Uvědomujeme si, že ani jeden návyk se nemůže vytvořit jen v jedné hodině. Ani jeden matematický pojem nemůže být utvrzen během jedné vyučovací hodiny. Je nutné v řadě po sobě následujících vyučovacích hodin nechat daný pojem postupně objevit a přijmout všemi žáky, poznané učivo krátce v každé hodině procvičovat a nechat ho obohacovat novými žákovskými nápady a zjištěními. Každá vyučovací hodina, která je zařazena do určitého systému činností, svým dílem přispívá k vytvoření a upevnění vykládaného pojmu. Každá vyučovací hodina také individuálně přibližuje žákovi určité nové vědomosti. Proto musí každý žák dostat dostatečný prostor k pochopení učiva a k dovednosti o něm hovořit.

V systému vyučovacích hodin činnostního učení matematice vyplývá nové učivo z předcházejícího a zároveň je základem a oporou pro učivo následující. Za tohoto předpokladu se často stává, že žáci nové učivo objeví sami a často jim ani nepřipadá nové. K tomu učitel žákům dopomáhá určitým upozorněním, otázkou nebo doporučením, co pozorovat. *Žákům je třeba dát dostatečný prostor na objev poznávaného jevu i na jeho zvládnutí a procvičení*.

K osvojení si nového učiva a ke zkonkrétnění vytvářených pojmů vedeme žáky především prostřednictvím individuálních činností se zvolenými konkrétními pomůckami. Velkou mírou přitom napomáháme rozvoji správného uvažování žáků.

Řešení slovních úloh formou individuálních činností spolu se slovním vyjadřováním úloh a odpovědí žáky, můžeme hodnotit jako *nejmocnější prostředek rozvoje chápavosti dětí*. Při tomto učení dovedeme postupně všechny žáky k tomu, že se dovedou o učeném jevu vyjadřovat v matematice jasně, souvisle a přesvědčivě.

Činnostní učení matematice, je prakticky ověřený nástroj, pomocí něhož učitel snadno upoutává pozornost žáků, probouzí jejich představivost a postupně uvádí do pohybu myšlení každého žáka.

Při řešení slovních úloh je žák jejich tvůrcem, vynálezcem i řešitelem. Úsilí, které při tom žáci vynakládají, působí příznivě na jejich rozumový vývoj. Rozvíjena je přitom i samostatnost žáka a jeho tvořivost.

Podmínky pro dosažení dovednosti žáka správně řešit slovní úlohy jsou:

- provádění různých praktických činností, které znázorňují určitou úlohu
- pokus o samostatné vyhledávání cesty řešení žákem a o vyjádření odpovědi náležející k dané úloze
- samostatné vymýšlení a formulování úloh podobných úlohám právě řešeným
- vymýšlení úloh příbuzných (s blízkým praktickým obsahem) žáky a předkládání obdobných úloh k řešení učitelem
- řešení obtížnějších úloh až po dokonalém zvládnutí úloh jednoduchých

Při řešení slovních úloh se ukazuje, že někteří žáci teprve po řešení úloh ze života tak, jak ho znají, začínají chápat smysl, cíl a význam řešení slovních úloh.

Učebnice a pracovní sešity, které jsou připravené k činnostnímu učení matematice, předkládají mnoho slovních úloh ze života, čímž jsou také dětem blízké a jasné. Metodické postupy v nich zvolené nejsou jednotvárné, upoutávají žáky, budí jejich zájem, mobilizují jejich pozornost.

Dosažení dobrých výsledků v hodinách matematiky vyžaduje:

- naučit žáky pozorně vnímat, co říká a dělá učitel a co odpovídají spolužáci
- učit žáky soustředit se na své činnosti, hovořit o nich, reagovat na upozornění učitele, vnímat práci a vyjadřování spolužáků
- pravidelným zařazováním činností do výuky dosáhnout při nich zručnosti žáků
- používat činnostních metod k dosažení aktivity žáků a jejich spoluúčasti při učení
- individuální účast každého na řešení a pozorování předloženého problému
- poskytnout každému žákovi dostatečný prostor k tomu, aby měl možnost vniknout do podstaty problému, o kterém se hovoří ve vyučování – porozumět učební látce
- pestré změny forem práce v průběhu roku, rozmanitost používaných pomůcek a tím dosažení zajímavosti výuky
- každodenní činnosti žáků a každodenní zpětnou vazbu mezi učitelem a žáky, to pak pomáhá učiteli vnímat a rozvíjet osobnost každého z nich
- aby vyučování matematice mělo nejen vzdělávací, ale i výchovný charakter, neboť tam kde tomu tak není, nebývá ani dobrý prospěch
- do vyučování často zařazovat úlohy, v nichž se odráží život obklopující dítě, to co dítě vidí, v čem má přímou účast, to potom snadno zařazuje do svých početních úvah a myšlenek
- časté sestavování úloh ze života samotnými žáky, neboť tvorba úloh, otázek a odpovědí napomáhá dobrému zvládnutí učiva, obměny slovních úloh
- propojování výuky matematiky s ostatními předměty, zvláště s prvoukou

Při vyučování matematice v prvním období základního vzdělávání při probírání určitého učiva:

- seznámíme žáky s prvním pojetím daného problému a motivujeme je
- užitím názorných pomůcek a konkretizací vedeme žáky postupně k pochopení problému, který je dán novou učební látkou
- provádíme třídění a srovnávání naučených vědomostí s vědomostmi již osvojenými
- provádíme cvičení s praktickým užitím získaných vědomostí
- necháváme žáky samostatně vymýšlet slovní úlohy, které vycházejí z jejich zkušeností
- provádíme cvičení k zautomatizování určité početní operace
- necháváme žáky při praktických činnostech objevovat potřebu nového početního výkonu
- látku pro počítání z paměti volíme tak, aby přispívala k dosažení dobrého zvládnutí probíraného učiva

V prvním období základního vzdělávání necháváme žáky pod vedením učitele matematické poznatky objevovat a formulovat je svými slovy. Učitel pak matematický pojem upřesní a správně ho formuluje.

Zdůrazňujeme potřebu *častého zařazování počítání z paměti*, a to po celé první období základního vzdělávání. Při počítání s malými čísly by nikdy nemělo být počítání z paměti nahrazováno písemných počítáním.

Po celé první období se v matematice kladou *základy počítání z paměti*. Žáci se učí způsoby pamětného sčítání, odčítání, násobení a dělení v oboru do 100 i do 1000. Řešení slovních úloh z paměti je třeba vždy spojovat s žákovým vysvětlením, jak k výsledku dospěl. V průběhu 1. – 3. ročníku je třeba, aby každý žák vyřešil mnoho jednoduchých slovních úloh. To není možné realizovat tehdy, pokud bychom měli zároveň vyžadovat klasické zápisy každé úlohy. Při řešení slovních úloh z paměti může žák používat konkrétní názor, nákres, náčrt a jiné svoje zobrazení a z něho formulovat výsledek a vysvětlit, jak k němu dospěl. U celé řady slovních úloh řešených činnostně z paměti mohou žáci objevit několik způsobů řešení úlohy. Zájem žáků o počítání z paměti se dobře probouzí vhodnou motivací, spojováním řešení slovních úloh s individuálními činnostmi, častým vymýšlením slovních úloh žáky samotnými, a poznáním, že je v jejich schopnostech úlohy řešit.

C) Očekávané výstupy na konci 1. období výuky matematice:

ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE

Žák:

- používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků
- čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1 000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti
- užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo na číselné ose
- provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly
- řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace

ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY

Žák:

- orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek času
- popisuje jednoduché závislosti z praktického života
- doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel

GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU

Žák:

- rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa; nachází v realitě jejich reprezentaci
- porovnává velikost útvarů, měří a odhaduje délku úsečky
- rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině

Matematika v tomto období rozvíjí paměť žáků, jejich představivost, tvořivost, klade základy logického úsudku.

Matematické vzdělání přispívá k formování osobnosti žáků, rozvíjí důslednost, tvořivost sebedůvěru, sebekontrolu aj.

V systému individuální práce se slabšími žáky v matematice v prvním období základního vzdělávání má mimořádně velký význam správné a hojné používání názorných pomůcek, kreslených znázorňování, cvičení v sestavování vlastních úloh a jejich řešení, počítání z paměti.

Systém činnostního učení, který používáme, ukazuje, že se v pedagogické praxi při učení základů matematiky v prvním období základního vzdělávání, nemusí vyskytovat beznadějně situace. Při dodržování základních zásad a metod činnostního učení, dosahujeme uspokojivých výsledků i u žáků s diagnostikovaným opožděným vývojem nebo různými „dys“ problémy.

Poznámka: Více o počítání z paměti a jeho významu naleznete v Metodice matematiky pro 3. ročník vydané nakladatelstvím Nová škola v Brně.

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
• má vytvořené konkrétní představy o číslech, užívá numeraci 1-5 • rozkládá čísla do 5 • tvoří jednoduché slovní úlohy • porovnává počty věcí • sčítá a odčítá do 5 • řeší slovní úlohy s příkladem do 5 • rozkládá přirozená čísla do 10 • sčítá a odčítá do 10 • vytváří a řeší jednoduché slovní úlohy • orientuje se v prostoru • z paměti sčítá a odčítá do 10 • porovnává počty věcí, čísla • užívá numeraci do 20 • má činnostně vytvořené konkrétní představy o sčítání a odčítání do 20, řeší matemat. vztahy o několik více-méně • vytváří a řeší slovní úlohy do 20	1. ročník – vytváření představ o jednotlivých číslech na základě názoru – přirozená čísla 1 až 5 – numerace, vidění počtu věcí do 5 – rozklady čísel – tvoření slovních úloh žáky bez užití početních výkonů (ze začátku i bez znalosti číslic) – porovnávání počtu věcí – sčítání a odčítání přirozených čísel spojené s manipulačními činnostmi (do 5) – slovní úlohy doplněné příkladem (do 5) – přirozená čísla 1 až 10 – numerace, vidění počtu věcí do 10 – rozklady přirozených čísel do 10 – sčítání a odčítání přirozených čísel v oboru do 10, názorné zavedení pomocí činností – jednoduché slovní úlohy ze života řešené na základě manipulace i s věcmi i s penězi – orientace v prostoru (před, za, vedle, vpravo, vlevo, dole, nahoře) – automatizace spoju sčítání a odčítání do 10 – porovnávání počtu věcí, porovnávání čísel bez zápisu znamének nerovnosti • přirozená čísla do 20 – numerace – sčítání a odčítání v 2. desítce s využitím analogie s 1. desítkou (bez přechodu přes desítku), analogie musí vyplynout z individuálních činností žáků – vztahy o několik více, o několik méně	Prv – sběr a hry s přírodninami OSV – <i>Naše škola, komunikace</i> Čj – říkadla k přirozeným číslům Pč – stříhání obrázků, výroba pomůcek (viz PS) Vv – malované SÚ Pč – třídění přírodního materiálu a porovnávání počtu Pč – manipulace s kolečky Prv – Na obchod <i>PRO 4 – Vánoční trhy</i> <i>VMEGS, EE, VM</i> Čj - Početní divadélko, vymýšlení vlastních příběhů	Činnosti s konkrétními věcmi, Fazole, kaštiny, knoflíky Kolečka z kostky, zastupují různé věci ze života dítěte, první krok žáků k abstrakci Početní divadélko, jsou to barevné obrázky konkrétních věcí /domeček, květiny, stromy../ nalepené na krátkých špejích v počtu do pěti od jednoho druhu – děti cvičí vidění počtu věcí do pěti na konkrétních věcech, později cvičí prostorovou orientaci, rozlišují barvy, vyjadřování Papírové mince, hra Na obchod Karty s čísly Obrázky věcí / švestky, mrkve, jablka../, činnosti při modelování procesů přidávání a ubírání

rozpozná jednoduché geometrické tvary a tělesa, rovinné obrazce	- slovní úlohy ze života (obor do 20) - poznávání geometrických tvarů, rovinných obrazců a těles – využití vhodných stavebnic, stavby podle předlohy i podle fantazie	Čj – pojmenovávání obrázků, čtení obrázků, určování řady a sloupce Pč – stavby podle předlohy, lepení obrázků z rovinných obrazců	Úlohy kreslené žáky na pruhy papíru, úlohy ze života Geometrické tvary, třídění, vybírání, skládání, vystřihování
Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
- užívá numeraci do 20, rozkládá a porovnává čísla, má činnostně vytvořené představy o sčítání a odčítání do 20 - sčítá a odčítá s přechodem přes 10, řeší jednoduché slovní úlohy spojené s názornou činností - užívá numeraci do 100, má vytvořené konkrétní představy o číslech, o jejich posloupnosti, počítá po jednotkách i desítkách, orientuje se, porovnává a zaokrouhluje čísla na číselné ose - sčítá a odčítá do 100, má správně vytvořený základ k chápání desítkové soustavy na základě činností	2. ročník: - opakování učiva z 1. ročníku: - rozklady čísel do 10 - numerace do 20 - porovnávání čísel - automatizace spojů sčítání a odčítání do 20 - jednoduché slovní úlohy spojené s názorem - sčítání a odčítání s přechodem přes desítku vyvozené na základě manipulačních činností žáků - přirozená čísla do 100 – numerace - vytváření představ čísel na základě názoru: - posloupnost přirozených čísel - počítání po desítkách, počítání po jednotkách v různých desítkách - čtení a zápis čísel, číselná osa - porovnávání čísel pojmenovaných i nepojmenovaných - zaokrouhlování čísel na desítky na základě práce s číselnou osou - sčítání a odčítání v oboru do 100 - sčítání a odčítání násobků 10 - přičítání jednociferných čísel k celým desítkám i jejich odčítání od celých desítek (typy: $30 + 7$; $90 - 8$) - sčítání a odčítání v jednotlivých desítkách s využitím analogie s počítáním v 1. desítce vyplývající z individuálních činností žáků s pomůckami (typy: $32 + 6$; $57 - 4$)	Pč – manipulace s kolečky Čj – rozvíjení slovní zásoby, tvoření vět, odpovědi Vv – malované slovní úlohy Prv – Na obchod Čj – čtení čísel Prv – porovnávání přírodnin podle počtu, velikosti, řazení PRO 4- Vánoční trhy, VMEGS, EE, VM	Činnosti s pomůckami: - karty s čísly 1 – 20 - karta z učebnice / čísla a znaky/ - kostka s 30 kolečky - pomůcka: Desítka koleček - mince a bankovky - hry M3 – M6 - zboží k obchodování, obchůdky - tabulka ke hře s rozklady čísel - hra na sčítání s přechodem přes desítku - tabulka s uspořádanými čísly do 100 - stovková tabulka s kolečky Celodenní projekt, prezentace prací žáků - proužky papíru k individuální práci

- tvoří a řeší jednoduché slovní úlohy k jednotlivým typům příkladů na sčítání a odčítání - užívá násobilku 1,2,5,10,3,4, na základě opakovaného přičítání čísel a dalších činností - řeší slovní úlohy se vztahy několikrát více - pojmenuje a vymodeluje geometrické tvary rovinné a prostorové, rozlišuje tělesa i geometrické tvary ve svém okolí - rozlišuje rovné a křivé čáry - užívá jednotky délky, času, učí se je prakticky používat	- sčítání a odčítání s přechodem desítek (typy: $49 + 5$; $25 + 30$; $71 - 4$; $93 - 20$; $80 - 15$) - sčítání a odčítání dvojčiferných čísel (typy: $23 + 41$; $68 - 34$), počítání s „penězi“ - vytváření jednoduchých slovních úloh k jednotlivým typům příkladů na sčítání a odčítání (využití při obchodování); - názorné zavedení násobilky 1, 2, 5, 10, 3, 4, které je odvozeno z opakovaného přičítání stejných čísel - činnosti vedoucí k pochopení násobilky a jejímu procvičování - slovní úlohy, které vedou k pochopení úsudku několikrát více (s využitím peněz) - geometrické tvary rovinné a prostorové, hry s tvary, modelování, rozlišování modelů těles i geometrických tvarů ve svém okolí - rozvíjení prostorové představivosti – stavebnice, soubory krychlí, apod. - rovné a křivé čáry - praktické měření délek, jednotky délky: metr, centimetr jednotky času (hodina, minuta), poznávat, kolik je hodin na hodinách ručičkových i digitálních, orientace v čase	Pč, Prv – manipulace s penězi Čj – jazykový projev – tvoření mluvených slovních úloh Pč, Prv – manipulace s kolečky, s penězi Vv – obrázky z geom. tvarů Pč- modelování geom. tvarů Prv – jednotky délky, času Pč – výroba hodin s pohyblivými ručičkami z papíru	- - násobilkové spoje - hry na procvičování násobilky ve skupině, ve dvojici - stavebnice, tělesa, obrazce - různá měřidla
--	--	---	---

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
------------------	----------------------	---	--------------------------------

• sčítá a odčítá do 20 s přechodem přes 10 z paměti • užívá numeraci do 100, sčítá a odčítá do 100, řeší slovní úlohy na sčítání a odčítání do 100 • užívá písemné sčítání a odčítání do 100 • řeší slovní úlohy na základě porovnávání rozdílem • vytváří si automatizaci spojů v oboru násobilky do 100 • řeší slovní úlohy s násobením a dělením • rozlišuje úsudky : o několik více-méně, několikrát více- méně • násobí jednociferná čísla dvojciferným číslem • počítá příklady se dvěma početními výkony s použitím závorek • má činnostně vytvořené konkrétní představy o číslech do tisíce, čte a píše čísla, porovnává, zaokrouhluje, užívá a pracuje s číselnou osou • sčítá a odčítá v oboru do 1000 z paměti	3. ročník: – opakování učiva z 2. ročníku: • počítání do 20 s přechodem přes 10 • numerace do 100 • sčítání a odčítání v oboru do 100 • slovní úlohy vedoucí k sčítání a odčítání i k porovnávání o několik více, o několik méně • sčítání a odčítání do 100, příklady typu: $36 + 17$; $65 - 28$ – příprava písemného sčítání a odčítání do 100 na základě činností s pomůckami „desítky koleček“, „papírové mince a bankovky“ – slovní úlohy vedoucí k porovnávání rozdílem – násobení a dělení v oboru násobílek do 100, automatizace spojů – slovní úlohy vedoucí k násobení a dělení a rozlišování úsudků několikrát více, několikrát méně a jejich obměny – na základě manipulačních činností rozlišovat úsudky: o několik více, o několik méně, několikrát více, několikrát méně – násobení dvojciferných čísel jednociferným číslem (velká násobilka vyvozená činnostními postupy s oporou o zapsaný příklad) – užití závorek v příkladech se dvěma početními výkony – přirozená čísla v oboru do 1 000 – numerace: • vytvoření představy čísel na základě názoru: činnosti žáků s pomůckami „papírové mince a bankovky“, „čtvercová síť“ • posloupnost přirozených čísel, počítání po stovkách, desítkách, jednotkách • čtení a zápis čísel • práce s číselnou osou (využití čtverečků s napsanými čísly k manipulaci) • porovnávání čísel • zaokrouhlování čísel na stovky, na desítky – sčítání a odčítání v oboru do 1 000: • sčítání a odčítání z paměti příklady typu: $241 + 7$; $325 - 3$; $530 + 40$; $490 + 60$; $380 - 20$; $240 - 50$; $300 - 8$; $600 - 40$	Pč – manipulace s kolečky Prv – hra Na obchod Vv – výroba pomůcek (zboží do obchodu) Čj – rozvíjení mluveného projevu, správný slovosled při sestavování odpovědí Pč, Prv – manipulace s přírodninami <i>PRO 4 – Vánoční trhy VMEGS, EE, VM</i> Pč – manipulace s bankovkami Čj – čtení čísel Pč – manipulace s čísly napsanými na čtverečky	Činnosti s pomůckami pro práci ve skupině, ve dvojici, pro jednotlivce - kostka s kolečky - zboží do obchůdku, pultík, peníze, ukázky prací žáků – kreslené slovní úlohy - čtvercová síť, misky, nalepené násobilky, kartičky s příklady a násobky, čtverečky Celodenní projekt, prezentace prací žáků - pomůcky pro představu čísel do 1 000 ze čtvercové sítě, žáci pracují ve skupině, modelují, zapisují, objevují - stovková tabulka - číselné osy, čtverečky - karty s čísly 1,2,3,4 - matematická Lota pro procvičení učiva
---	---	--	--

• užívá písemné sčítání a odčítání dvou trojčiferných čísel, odhaduje výsledek • řeší slovní úlohy s jedním početním výkonem, užívá zápis slovních úloh, provádí odhad předběžného výsledku při jejich řešení • řeší slovní úlohy se dvěma početními výkony • rýsuje a poznává přímky, rovnoběžky, různoběžky, průsečíky • poznává a vyznačuje body ležící na přímce i mimo ni • rýsuje a označuje úsečku, odhaduje její délku, měří délku úsečky • vytváří si správné představy o velikosti jednotek na základě činností, provádí jednoduché převody • provádí náčrty čtverce a obdélníku, rozvíjí si prostorovou představivost	(při sčítání a odčítání z paměti má nejvýše jedno číslo všechny tři číslice různé od nuly) – seznámení s písemným sčítáním dvou trojčiferných čísel, odhady výsledků – seznámení s písemným odčítáním dvou trojčiferných čísel, kontrola výpočtu sčítáním – slovní úlohy s jedním početním výkonem a jejich obměny, nácvik jejich zápisů, – seznámení s prováděním odhadu předběžného výsledku řešení slovních úloh – slovní úlohy se dvěma početními výkony, využití námětů z obchodování – rýsování přímek, vzájemná poloha (rovnoběžky, různoběžky), průsečík přímek – bod ležící na přímce a mimo přímku, úsečka a její označování, odhadování a měření délky – jednotky délky (metr, centimetr, milimetr, kilometr), jejich rozlišování, vytvoření správné představy o velikosti jednotek na základě činností, jednoduché převody (m, cm, km) – čtverec a obdélník – jejich náčrty kreslené do čtvercové sítě i volně na papír – rozvoj prostorové představivosti (stavby z krychlí na vrstvy), stavby podle předlohy – tělesa kolem nás – poznávání geometrických tvarů – jednotky času (hodina, minuta, vteřina), jednoduché převody, orientace v čase	Čj – rozvíjení mluveného projevu Pč – modelování přímek, bodů Prv – jednotky délky Tv- měření vzdáleností- hod, skok do dálky Vv – kreslení geom. tvarů Pč – modelování geom. tvarů, těles Prv – jednotky času	- tabulka s fixem pro hru Na obchod, práce ve skupinách, vlastní tvoření slovních úloh ze života, procvičování úsudků - trojúhelník s ryskou, čtvercová síť - skládací metr - různé krabičky, tělesa - stavebnice - hodiny
---	---	---	---

VZDĚLÁVACÍ OBLAST: MATEMATIKA A JEJÍ APLIKACE

Vzdělávací oblast je ve 4. a 5. ročníku realizována prostřednictvím vyučovacího předmětu matematika

Matematika

Co by měl žák na začátku 4. ročníku v matematice umět:

- numeraci do 100
- sčítat a odčítat přirozená čísla v oboru do 100 z paměti i písemně
- mít zautomatizovanou malou násobku a dělení beze zbytku v oboru násobek
- na základě činností s konkrétními předměty nebo s využitím kresleného názoru dovede řešit správně jednoduché slovní úlohy
- znalost početních výkonů s čísly do sta umí využívat k řešení jednoduchých úloh z praktického života, dovede jednoduché slovní úlohy vymýšlet i řešit s využitím počítání z paměti
- umí úsudkově rozlišovat o několik více, o několik méně, několikrát více, několikrát méně
- číst, psát a porovnávat přirozená čísla v oboru do 1 000
- užívat lineární uspořádání, zobrazovat čísla v oboru do 1 000 na číselné ose
- řešit činnostně s penězi slovní úlohy na téma obchodování, slovní úlohy vymýšlet, řešit a aplikovat osvojené početní operace

Ve 3. ročníku žáci sčítají a odčítají v oboru do 1 000 z paměti i písemně. Seznamují se též s násobením dvojčíselného čísla číslem jednocíselným. Na začátku 4. ročníku ale nelze předpokládat zvládnutí tohoto počítání v oboru do 1 000 všemi žáky.

Dále na konci 1. období žák:

- zná jednotky času: 1 hodina, 1 minuta, rozlišuje je a ví, že $1 \text{ h} = 60 \text{ min}$
- orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek času
- zná základní jednotku užívanou při vážení: 1 kg
- doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel
- rozlišuje základní geometrické obrazce (čtverec, obdélník, trojúhelník, kruh) a geometrická tělesa (krychle, kvádr, válec, koule, jehlan, kužel), nachází ve svém okolí jejich reprezentaci
- zná základní jednotku délky 1 metr a ví, že $1 \text{ m} = 100 \text{ cm}$
- porovnává velikost útvarů, měří a odhaduje délku úsečky
- rýsuje rovné čáry podle pravítka
- rozlišuje přímku a úsečku
- dovede označit bod, přímku, úsečku
- rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině
- dovede načrtnout základní rovinné obrazce

Činnostní výuka matematiky i nadále směřuje postupně k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede od prvopočátků žáky k provádění a pozorování činností, k hovoru o nich, k správnému pochopení učiva, k soustavné sebekontrolě, k využití matematických dovedností při řešení úloh ze života.

Matematika v tomto období rozvíjí paměť žáků, jejich představivost, tvořivost, klade základy logického úsudku. Matematické vzdělání přispívá k formování osobnosti žáků, rozvíjí u nich důslednost, tvořivost, sebedůvěru.

A) Výchovně vzdělávací cíle:

- osvojování nových matematických pojmů na základě aktivních činností každého žáka
- činnostní rozšíření číselného oboru, utvrzení představy o desítkové soustavě
- předkládání nových poznatků ve spojení s předcházejícím učivem, uplatnění analogie pro zavedení početních výkonů v rozšířeném číselném oboru žáky
- využívání schopnosti žáků objevovat za vedení učitele další nové matematické poznatky na základě pozorování a rozlišování, vyslovovat závěry, pokoušet se o zobecňování

- postupné zdokonalování přesnosti matematického vyjadřování
- zařazování praktických činností (např.: měření, odhady, porovnávání velikostí a vzdáleností) s cílem získání správných představ a zručnosti
- spojování nových poznatků v matematice s vědomostmi žáků získanými v běžném životě
- využívání matematických poznatků a dovedností žáky v praktickém životě
- používání peněz při činnostním řešení úloh s náměty z obchodování
- peníze v praktickém životě
- věnování času nápadům žáků, jejich dotazům, ukázkám různých způsobů řešení úloh
- vyslovování úsudků k úlohám, vytváření předpokladů pro rozvíjení logického myšlení
- vytváření obměn slovních úloh a matematických problémů pro různé obory činnosti lidí
- podporovat schopnost žáků rozumět grafickým schémátům tabulkám i jiným schematickým znázorněním, vytvářet jednoduchá schémata, vést žáky ke grafické gramotnosti
- praktické osvojování základních poznatků z geometrie

B) Charakteristika výuky matematiky v 2. vzdělávacím období:

Při výuce matematiky nelze stanovit přesnou hranici mezi etapou vytváření konkrétních představ a mezi etapou vytváření pojmů. Je to hlavně proto, že přechod k abstrakci trvá téměř u všech žáků dlouho a neprobíhá u všech stejně. Činnostní výuka matematice i v tomto období umožňuje, aby si žáci matematické pojmy osvojovali správně a s co nejmenší námahou. Proces abstrakce usnadňují žákům pomůcky, kterými si znázorňují, stejně jako v minulých letech, nové a dosud neosvojené početní situace. Proces abstrakce urychlují též nákresy, náčrty a geometrická zobrazení, ukazující vztahy mezi údaji v úloze.

Mnoho pojmů se i v tomto období utváří ve vědomí žáků postupně, na základě soustavně prováděných činností, neustálým obohacováním dosavadních představ. Ve vzájemné souvislosti se přitom rozvíjí celá řada pojmů současně: pojem čísla, pojem desítkové soustavy, pojem početních výkonů. Přitom se více dbá e na praktické použití pojmů než na vyslovování definicí (v tomto období není nutné po žácích definice požadovat). Jde hlavně o to, aby se představy žáků o číslech obohacovaly, aby chápali význam desítkové soustavy, aby dovednost početních výkonů s přirozenými čísly využívali při řešení slovních úloh a početních situací z běžného života a dovedli dobře úsudkově rozlišovat, kdy který početní výkon použít. Tyto dovednosti pak můžeme rozvíjet předkládáním různých výhod v počtech a zjednodušováním výpočtů.

V celém 2. období jsou žáci ve výuce matematiky podněcováni k sebedůvěře, učí se různými způsoby kontrolovat výpočty, uvažovat o možnostech výsledků, odhadovat. Jsou tak soustavně vedeni k sebekontrolě a sebehodnocení, a to jak v aritmetice tak v geometrii.

Vzdělávací oblast matematika a její aplikace je tvořena čtyřmi tématickými okruhy:

a) Číslo a početní operace:

V tomto tématickém okruhu si žáci 4. a 5. ročníku prohlubují dovednosti základních početních operací s přirozenými čísly. Na základě činností zvládli žáci v 1. období dobře numeraci do sta i do tisíce, mají správně vytvořený základ k chápání desítkové soustavy. Zpaměti sčítají a odčítají do sta a na základě analogie v první stovce počítají i jednoduché příklady v oboru do tisíce. Mají činnostně vytvořené konkrétní představy o násobení a dělení. Zvládli všechny spoje malé násobilky a dělení beze zbytku v oboru násobílek. Malá násobilka i dělení beze zbytku jsou procvičeny, ale jejich zautomatizování je třeba se nadále věnovat. Žáci se dále seznámili s tím, jak zpaměti násobit dvojciferné číslo jednociferným, poznali i dělení v oboru násobílek se zbytkem. Z písemných algoritmů se setkali s písemným sčítáním a odčítáním a násobením čísla jednociferným činitelem. Tuto dovednost je třeba přenést do rozšířeného číselného oboru přes tisíc. Při písemném počítání se opíráme o znalosti písemných algoritmů oboru do tisíce a znalost desítkové soustavy. K tomuto učivu nepřistupujeme jako k nové látce, ale necháme žáky do písemných algoritmů: sčítání, odčítání a násobení jednociferným činitelem vstupovat samostatně

a individuálně (žáci se tak učí jeden od druhého pod dohledem učitele). Zpoměti se v oboru přes tisíc počítá jen výjimečně a to jen s takovými čísly, která obsahují jen jednu nebo nejvýše dvě číslice různé od nuly.

Novou látkou, kterou mají žáci v tomto období v okruhu početních operací dobře zvládnout, je písemné násobení dvojčíferným činitelem, dělení se zbytkem zpoměti a písemné dělení jednocíferným dělitelem. Žáky je třeba seznámit i s písemným násobením trojčíferným činitelem a písemným dělením dvojčíferným dělitelem.

Do výuky můžeme v tomto tématickém okruhu vhodně zařazovat i kalkulačku. Může sloužit např. ke kontrole výsledků příkladů na písemné algoritmy, k výpočtům úloh z běžného života. Je třeba uvážit i to, že u písemného počítání jde jen o zvládnutí jednoduchých algoritmů, které se dají v hodině procvičit na jednom či dvou příkladech, provázených komentářem žáků. Je mnoho důležitějšího učiva, které je třeba do vyučovacích hodin v tomto období zařazovat. Např.: zaokrouhlování, odhady, rozlišování úsudků, tak jak je uvedeno v dalších okruzích matematiky tohoto období.

b) Závislosti, vztahy a práce s daty

Úkolem stanoveným v tomto okruhu je vyhledávat, sbírat a třídit různé údaje, se kterými se v životě žáci setkávají. Orientovat se v jednoduchých tabulkách, číst z nich údaje, využívat je k porovnávání i výpočtům a naučit se též vyhledané údaje sestavovat do tabulek. Žák dále poznává i různé diagramy, seznamuje se s prvními grafy a učí se v nich orientovat. K tomuto okruhu je mnoho materiálu připraveno v učebnicích a pracovních sešitech pro 4. a 5. ročník (NŠ Brno). Učivo tohoto okruhu nebudou v žádném případě zvládat všichni žáci stejným tempem. Je proto třeba u těchto úloh k žákům přistupovat diferencovaně, nechat je o problematice úloh a závislostech mezi veličinami často hovořit, dát všem čas k pochopení těchto záznamů. Se záznamy údajů vyjádřenými diagramy a grafy se budou žáci v životě velmi často setkávat. Takovým úlohám je třeba ve výuce věnovat pozornost a neopomíjet je. Dají se přitom dobře využít mezipředmětové vztahy, např.: výsledky některých pokusů z přírodovědy, přehledy některých měření z pracovních činností, tabulky sportovních výkonů z tělesné výchovy aj. Tabulkově jsou uspořádány také jízdní řády, v nichž se žáci učí hledat. Mnohé informace v encyklopediích jsou rovněž uspořádány do diagramů a tabulek

c) Geometrie v rovině a prostoru

Geometrie se ve 4. a 5. ročníku vyučuje již pravidelně, obvykle v samostatné vyučovací hodině, zařazované do rozvrhu každý týden. Vyžaduje-li to téma učiva, zařazujeme geometrické učivo do části hodiny aritmetiky. Některé partie učiva spolu velmi úzce souvisí.

Základní útvary v rovině a prostoru, které má žák v 2. vzdělávacím období zvládnout a rozlišovat, jsou určeny v očekávaných výstupech RVP ZV. Činnostní učení geometrie vytváří jasné představy žáků o útvarech v rovině a jejich vzájemné poloze, podporuje rovněž rozvoj správné prostorové představivosti žáků. Od žáků v tomto období nežádáme, aby se učili definice nebo aby vlastnosti útvarů odříkávali zpoměti. Vedeme je k tomu, aby obrázek nebo model dovedli popsat svými slovy. Také rýsování základních útvarů v rovině spojujeme vždy s hovorem žáků o narýsovaném, k tomu přidáváme i rýsování poznanych útvarů podle jednoduchého popisu.

Základní představy o geometrických obrazech a tělesech získává žák bezprostředně názorem, nelze předpokládat, že by si je mohl představit z definic. Základní jednotku délky 1 m je potřeba mít ve třídě vyznačenou na určitém místě (vodorovně i svisle), žáci potřebují získat dobrou představu metru k odhadům délek i k základním převodům jednotek délky.

Při výuce obvodu a obsahu obrazců vycházíme z konkrétních situací kolem nás. Žáci snadno pochopí, že obvod obrazců se určuje jako součet délek jeho stran (součet úseček). Vytvoření jasné představy obsahu obdélníka jako počtu shodných jednotkových čtverců, kterými se dá daný obdélník pokrýt, se dá provést jen činností samotných žáků a hovorem o této činnosti. Na toto učivo stejným způsobem navazuje výuka geometrie i fyziky v 6. ročníku. Teprve když žák získá konkrétní představu o obsahu obdélníka, dokáže s porozuměním řešit i slovní úlohy z praktického života. Provádí-li žáci samostatně činnosti patřící k tomuto učivu, vytvoří si jasné konkrétní představy a rozlišování obvodu a obsahu obdélníka nebo čtverce jim pak nečiní žádné problémy.

Cílem výuky geometrii v tomto období je tedy:

- a) rozeznávat navzájem základní geometrické obrazce a rozpoznávat je na předmětech
- b) správně načrtnout, vystříhnout i narýsovat čtverec, obdélník a libovolný trojúhelník
- c) stanovit velikost obvodu čtverce, obdélníka a jiných čtyřúhelníků a narýsovaných trojúhelníků měřením a výpočtem, uvědomovat si, že obrazce zaujímají určitou plochu, kterou lze srovnávat se zvolenou jednotkou obsahu

Geometrie je v učebních osnovách obou ročníků spojena s výukou výtvarné výchovy, kde žáci také zobrazují rovinné útvary. Poznávání geometrických útvarů tedy prolíná oběma předměty. Výpočty obvodů jsou také často zařazeny ve slovních úlohách v aritmetických pracovních sešitech. Žák poznává, že osvojené znalosti z matematiky potřebuje v různých vyučovacích předmětech i při řešení mnoha úloh z praktického života.

d) Slovní úlohy

V 1. vzdělávacím období žáci řešili většinu *slovních úloh* z paměti. Důraz byl kladen na porozumění početním výkonům, jejich užití v úlohách ze života. Žáci byli od 1. ročníku vedeni k sestavování slovních úloh. Vymýšleli slovní úlohy s různou tematikou z každodenního života, tvořili k úlohám otázky, vyvolávali se navzájem, odpovídali. Postupně se učili rozlišovat úsudky o několik více, o několik méně, několikrát více, několikrát méně. K výsledku pak docházeli nejkratší cestou vlastní úvahou, často na základě názoru a výpočtem z paměti. Ke slovní úloze vymyšlené některým žákem dokázali ostatní, pomocí jednoduchých pomůcek, úlohu zobrazit, jindy si zase provést náčrt nebo i záznam základních údajů a ihned odpovídat s výsledkem. Potom vždy přidávali příklad náležející k úloze. U úloh řešených násobením nebo dělením přidávali úsudky typu: „Když 1 sešit stojí 8 Kč, tak 3 sešity budou stát 3krát více.“ nebo „Když za 4 koláče zaplatím 28 Kč, tak za 1 koláč zaplatím čtyřikrát méně.“

Při častém užívání úsudků k řešení úloh z praktického života si žáci uvědomují smysl početních výkonů, správně je k úlohám přiřazují a dovedou též své úvahy zdůvodnit.

Řešení jednoduchých slovních úloh z paměti je třeba přenést i do 4. a 5. ročníku a nechávat žáky úlohy z praktického života vymýšlet a obměňovat. Do nich je třeba občas zařazovat rozšířený číselný obor, s důrazem na úsudkové počítání.

Jedním z nejdůležitějších úkolů při výuce matematiky ve 2. vzdělávacím období je podpořit a rozvíjet schopnost žáků uvažovat a samostatně řešit jednoduché slovní úlohy z paměti. Žáky je třeba postupně dovést i k samostatnému řešení zapsaných slovních úloh s jedním nebo dvěma početními výkony. Abychom tohoto cíle dosáhli, máme pro všechny žáky k dispozici soubory úloh s tematikou z různých oborů lidské činnosti, které jsou žákům blízké. Používáme pracovní sešity s takto připravenými úlohami, např.: *Dělání smutky zahání* (pro 4.r.), *Cestujeme po republice* (pro 5.r.). Jejich výhodou je, že věcný obsah i pojmy, které tyto slovní úlohy obsahují, jsou přiměřené vědomostem a úrovni odpovídají věkovým zvláštnostem myšlení žáků v tomto vývojovém období. Pro žáky jsou připravené slovní úlohy srozumitelné, jejich vysvětlování neubírá proto čas vlastnímu řešení.

Pro mezipředmětové vztahy jsou připraveny úlohy s vlastivědnou i přírodovědnou tematikou. Jsou zařazeny v pracovních sešitech pro 4. i 5. ročník.

Protože soustavné řešení slovních úloh výrazně přispívá k rozvoji myšlení žáků, je třeba slovním úlohám ve 4. a 5. ročníku věnovat nejméně polovinu času určeného k výuce matematiky v tomto vzdělávacím období. Slovní úlohy zařazujeme souběžně s numerickým počítáním.

K běžným slovním úlohám přibývají v tomto vzdělávacím období další úlohy, jejichž řešení vyžaduje zvláštní postup, např.: jednoduchá trojčlenka řešená přechodem přes jednotku, úlohy na porovnávání podílem aj. Přitom žáci dojdou k poznání významu jednoduchého zápisu podmínek slovní úlohy, se kterým se i v 1. vzdělávacím období setkávali.

V tomto období vedeme žáky k samostatnému úsudku při řešení slovních úloh a dbáme přitom na zapojení všech žáků do výuky. Je třeba cvičit smysly žáků, předkládat jim nadále nové typy úloh pomocí konkrétního názoru, zadávat jim k pozorování různá schémata, grafy a tabulky. Žáky nechat objevovat vše, na co mohou přijít sami, dbát na jejich samostatnost při činnostech, přizpůsobovat vyučovací postup jejich chápání, vzbuzovat zájem žáků zajímavými úlohami i jinými motivacemi.

V 5. ročníku se dokončuje počítání v oboru přirozených čísel, číselný obor se rozšiřuje do milionu i přes milion. Žáci se tedy naučí číst a psát čísla do milionu i přes milion, porovnávají je a zaokrouhlují. Protože se písemným algoritmům základních početních výkonů věnovalo již dost vyučovacího času, nečiní žákům žádné potíže přejít k písemným algoritmům v rozšířeném číselném oboru.

Při opakování a procvičování učiva je třeba respektovat individuální potřeby žáků a procvičování přizpůsobovat jejich potřebám. Je třeba si povšimnout i toho, do jaké míry je zautomatizována malá násobilka, jak ji žáci dovedou využívat při písemném řešení algoritmů.

V žádném případě by se nemělo stát, aby bylo do výuky matematiky v 5. ročníku zařazováno příliš často písemné počítání s čísly pěti a vícecifernými. Takové příklady je vhodné do výuky zařazovat pouze přiměřeně. V pracovním sešitě *„Od příkladu ke hvězdám“* jsou připraveny příklady k počítání s velkými čísly, jejich výsledky jsou spojeny se sebekontrolou. Motivací pro počítání v oboru do milionu jsou např. zajímavosti z vesmíru.

Výuka se v tomto ročníku neobejde bez diferenciace. Protože předcházející výuka měla činnostní charakter, mnozí žáci zvládli desítkovou soustavu výtečně a běžné algoritmy pro písemné výpočty jim nečiní potíže. Vedle toho jsou však ve třídě i žáci, kteří potřebují některé učivo zopakovat a upevnit. Učitel to musí mít na zřeteli, aby na konci 5. ročníku všichni žáci splnili očekávané výstupy.

Novým učivem aritmetiky 5. ročníku je dělení dvojciferným dělitelem. Toto učivo mohou zvládnout jen ti žáci, kteří se naučili správně písemně dělit čísla jednociferným dělitelem. Novým učivem geometrie je výpočet obsahu obdélníka a čtverce vyvozený činností i se základní jednotkou obsahu.

K učebnici 5. ročníku je připraven počítačový program 5P, který dobře slouží k procvičování zaokrouhlování, k porovnávání velikosti čísel, odhadům výsledků početních výkonů, k procvičování násobení a dělení čísel zakončených nulami aj. Program je připraven tak, aby mohl sloužit i pro žákovskou sebekontrolu.

Velkou pozornost v 5. ročníku věnujeme úsudkovému počítání, řešení slovních úloh se základními úsudky, slovních úloh s více početními výkony, úloh řešených na základě geometrických nákrešů a úloh řešených neobvyklým způsobem. Naším cílem je dosažení samostatnosti žáků při řešení úloh. Soustavně je třeba nechávat žákům možnost úlohy obměňovat nebo sestavovat nové úlohy se zvolenou tematikou.

Používané materiály pro výuku v 5. ročníku jsou připraveny tak, aby pomohly procvičovat základní učivo z nižších ročníků a početní výkony oboru do milionu. Připravené slovní úlohy napomáhají procvičit úsudky, předkládají jednoduché i náročnější úlohy.

Důležité je, že všechny učební materiály pomáhají při diferenciaci žáků. Obsahují celou řadu úloh s rozličnou tematikou pro nadané žáky, umožňují žákům provádět sebekontrolu, napomáhají jejich sebehodnocení. Spojují matematiku s mnohými dalšími vyučovacími předměty. Dávají příležitost k zařazování vhodných projektů do výuky. Projektem se rozumí soubor rozličných námětů, na jejichž řešení se mohou žáci podílet, ve kterých mohou uplatňovat svoje zkušenosti i realizovat své schopnosti objevovat a zpracovávat témata. Používané učebnice pro činnostní učení předkládají žákům řadu námětů pro vhodné projekty, přiměřené jejich schopnostem.

Činnosti umožňují aktivní zapojování všech žáků do výuky. Žáky při nich přivádíme k samostatnému myšlení nad předloženými problémy, ke schopnosti o věcech a jevech uvažovat a vytvářet hodnotící soudy. Postupně se u žáků rozvíjí i schopnost vyhledávat a třídit informace, logicky myslet a zodpovědně se rozhodovat.

Výuka matematiky směřuje v 5. ročníku k tomu, aby pokud možno všichni žáci dosáhli očekávaných výstupů určených pro 2. vzdělávací období. Umožňuje také individuální rozvoj žáků. Vyučování vyžaduje v tomto období individualizaci a diferenciaci.

Činnostní výuka ve své podstatě umožňuje, aby každý žák mohl pracovat podle svých možností a individuálně se rozvíjely předpoklady žáků pro další úspěšné vzdělávání na 2. stupni.

Při řešení mnoha úloh ze života se žáci v 5. ročníku výrazně dožadují, aby se ve škole počítalo také s desetinnými čísly. Počítání s desetinnými čísly v peněžním modelu je pro ně snadným učivem, se kterým si mohou v 5. ročníku na konci školního roku pohrát a mít radost z toho, že ho dokáží objevit. Desetinná čísla a jednoduché početní výkony s nimi proto zařazujeme jako rozšiřující učivo. Je to velmi vhodné pro snadnější přechod žáků z prvního na druhý stupeň základního vzdělávání i pro přechod žáků na víceletá gymnázia. Toto učivo může mít značný motivační charakter. Míra jeho osvojení žákem nemůže mít vliv na jeho klasifikaci na konci školního roku v 5. ročníku.

V 2. vzdělávacím období se zdůrazňuje v matematice to učivo, které má význam pro praktický život žáků a pro jejich další vzdělávání. K matematickému učivu se váže schopnost žáků užívat jednoduché úsudky při řešení slovních úloh z praktického života.

D) Očekávané výstupy na konci 2. období v M

Číslo a početní operace

Žák: - využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení

- provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel
- zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel
- řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel
 - modeluje a určí část celku, používá zápis ve formě zlomku
 - porovná, sčítá a odčítá zlomky se stejným základem v oboru kladných čísel
 - přečte zápis desetinného čísla a vyznačí na číselné ose desetinné číslo dané hodnoty
 - porozumí významu znaku „-“, pro zápis celého záporného čísla a toto číslo vyznačí na číselné ose

Učivo

- **přirozená čísla, celá čísla, desetinná čísla, zlomky**
- zápis čísla v desítkové soustavě –**a jeho znázornění** (číselná osa, **teploměr, model**)

Výuka probíhá formou činnostního učení, zejména počítání s desetinnými čísly v peněžním modelu je pro žáky snadným učivem. Činnostní výuka ve své podstatě umožňuje, aby každý žák mohl pracovat podle svých možností a individuálně se rozvíjely předpoklady žáků pro další úspěšné vzdělávání na 2. Stupni ZŠ.

Závislosti, vztahy a práce s daty

Žák: - vyhledává, sbírá a třídí data

- čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy

Geometrie v rovině a prostoru

Žák: - narýsuje a znázorní základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník, kružnice),

užívá jednoduché konstrukce

- sčítá a odčítá graficky úsečky, určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran
- sestrojí rovnoběžky a kolmice
- určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu
- rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru

Nestandardní aplikační úlohy a problémy

Žák: - řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé

na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky

- činnostně se na konci 5. ročníku seznamuje s desetinným číslem tak, jak je v možnostech žáků samostatně toto rozšíření číselného oboru objevit; s desetinným číslem se žáci seznamují v peněžním modelu při obchodování a činnostech s pomůckou papírové peníze

Matematika 4. třída

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
Žák: - užívá numeraci do sta i do tisíce, má správně vytvořený základ k chápání desítkové soustavy	<i>Opakování a procvičování učiva v oboru do 1 000:</i> - numerace - přirozené číslo v desítkové soustavě, činnosti ve skupinách s pomůckami, posloupnost čísel, jejich čtení a psaní, práce s číselnou osou, porovnávání a zaokrouhlování čísel		peníze čtverečky stovky,desítky a jednotky ze čtvercové sítě

- z paměti sčítá a odčítá do sta - má činnostně vytvořené konkrétní představy o násobení a dělení, používá násobilkové spoje ve slovních úlohách a provádí všechny spoje malé násobilky a dělení beze zbytku v oboru násobílek - užívá násobení dvojčíferného čísla číslem jednocíferným - vypočítá dělení se zbytkem v oboru násobílek - provádí písemné sčítání, odčítání a násobení jednocíferným činitelem v oboru do 1000 - užívá samostatný úsudek a dokáže řešit jednoduché slovní úlohy z paměti - pracuje s tabulkami, poznává diagramy a grafy a učí se v nich orientovat - navrhuje podobné tabulky - zaokrouhluje, odhaduje a rozlišuje úsudky - provádí písemné dělení jednocíferným dělitelem - používá rozšířený písemný obor nad 1000, rozšiřuje základ desítkové soustavy, čte a píše	- početní výkony - pamětné sčítání a odčítání s využitím analogie s počítáním do sta, vlastnosti sčítání a odčítání přirozených čísel, - upevňování a automatizace násobílkových spojů spojené s činnostmi a jednoduchými slovními úlohami z různých oborů lidské činnosti, zadávané úlohy žáci obměňují a sami vymýšlejí další podobné úlohy, - vlastnosti násobení (záměna činitelů), - pamětné násobení dvojčíferného čísla číslem jednocíferným - činnosti vyvození dělení se zbytkem v oboru násobílek, jeho procvičování; toto učivo je vhodné spojovat s řešením praktických úloh - písemné sčítání, odčítání a násobení jednocíferným činitelem v oboru do 1 000 - úsudkové počítání, rozlišování úsudků - řešení slovních úloh z praktického života, mezipředmětové vztahy - práce s tabulkami a diagramy - čtení údajů z tabulek v učebnici a pracovních sešitech (NŠ Brno) - sestavování podobných tabulek žáky - pozorování diagramů zařazených do učebnice, hovor o nich, vyvození vztahů mezi čísly - rozlišování a třídění výsledků úloh připravených počítačovým programem 4P, výsledky jsou sestaveny do tabulek, žák se rozhoduje o správnosti řešení na základě odhadu, zaokrouhlování i znalosti vlastností početních výkonů, úlohy slouží též pro sebekontrolu <i>Nová látka- aritmetika, 4. r.:</i> - vyvození písemného dělení jednocíferným dělitelem v oboru do 1000, zkouška násobením - rozšíření číselného oboru nad 1 000, desítková soustava, čtení a psaní čísel, jejich porovnávání, zaokrouhlování, v numeraci můžeme rozšiřovat číselný obor až do milionu	Pč – výroba vlastních pomůcek ze čtvercové sítě Čj – rozvoj slovní zásoby, nové pojmy Čj – sestavování slovních úloh, přesné vyjadřování PRO 3 Barvy podzimu EV ,OSV Pč – příprava tabulek,záznamy a údaje o počasí, měření teploty Pč – Vv – výroba pomůcek, stříhání a lepení	činnostní formy práce s číselnou osou práce s tabulkami práce s proužky papíru řádomá počítadla proužky papíru pultík peníze Celodenní projekt počítačové programy 4.P kartičky s písmeny A B C tabulky s čísly čtverečky hry M housenky harmonika stavební počítání magický čtverec číselné osy
--	--	---	---

čísla, porovnává, zaokrouhluje, v numeraci rozšiřuje číselný obor do 1000 000 - pracuje s číselnou osou, znázorňuje číselný obor do 10000 - řeší slovní úlohy v rozšířeném číselném oboru s důrazem na úsudkové počítání - aplikuje dovednosti pamětného a písemného sčítání a odčítání a přenáší tuto dovednost do rozšířeného číselného oboru přes 1000 - vypočítá násobení a dělení přirozených čísel 10, 100 a 1000 z paměti - provádí písemné násobení dvojčiferným činitelem, odhaduje výsledky - modeluje a určí část celku, používá zápis ve formě zlomku - porovná, sčítá a odčítá zlomky se stejným základem v oboru kladných čísel - přečte zápis desetinného čísla a vyznačí na číselné ose desetinné číslo dané hodnoty - má jasnou představu o základních útvech v rovině i prostoru, dokáže obrázek nebo model popsat svými slovy - má vytvořenu dobrou představu metru k odhadům délek k základním převodům jednotky délky - narýsuje přímku, polopřímku, úsečku s popisem	- práce s číselnou osou, ve 4. ročníku je vhodné zůstat u znázorňování v oboru do 10 000 - řešení slovních úloh prolíná celým obdobím, kdy se rozšiřuje číselný obor - většinou se počítá s čísly kolem tisíce, jde o dovednost řešení slovních úloh, které je třeba věnovat soustavnou pozornost - přičítání a odčítání desítek, stovek a tisíců z paměti v oboru rozšířeném nad tisíc - písemné sčítání a odčítání v rozšířeném oboru (vyvozují žáci sami), odhady výsledků - násobení a dělení přirozených čísel 10, 100 a 1 000 z paměti - vyvození násobení a dělení čísel zakončených nulami - algoritmus písemného násobení dvojčiferným činitelem, odhady výsledků - vlastnosti násobení - dělení jednociferným dělitelem - přirozená čísla, celá čísla, desetinná čísla, zlomky - zápis čísla v desítkové soustavě –a jeho znázornění (číselná osa, teploměr, model) <i>Geometrie v rovině a prostoru, 4. r.:</i> - základní útvary v rovině a prostoru, jejich rozlišování - měření délek, délka úsečky, rozměry obrazců, délky hran těles - jednotky délky, jednoduché převody jednotek - přímka, polopřímka, úsečka, bod, rýsování a popis - kružnice, kruh, rozlišení, rýsování a popis - kolmice a rovnoběžky, rýsování a náčrty	PRO 4 Vánoční trhy VMEGS,EV,MV Vl – úlohy z historie Př – počítáme s údaji o zvířatech, měříme a srovnáváme délku, porovnáváme velikost Pč – výroba papírových modelů obrazců Pč – modelování pomocí špejlí	Celodenní projekt, žáci řeší slovní úlohy ze života, prezentují svoji práci činnostní formy práce se čtverečky a s násobky Modely z papíru v dostatečném množství a velikosti a s rozměry v celých centimetrech čtverečkované papíry geometrické nákresy papíry špejle
---	---	--	---

- rozliší kružnici a kruh, narýsuje s popisem - narýsuje kolmici, rovnoběžky, provádí náčrty - rozeznává navzájem základní geometrické obrazce, rozpoznává je na předmětech - graficky sčítá úsečky, určuje obvody trojúhelníků a čtyřúhelníků se sečtením délek stran, využívá výpočty v úlohách z praktického života - používá samostatný úsudek, objevuje, vyhledává, dokládá, nachází řešení - rozděluje celek na stejné části, skládá části v celek - rozvíjí prostorovou představivost - modeluje a určí část celku, používá zápis ve formě zlomku - porovná, sčítá a odčítá zlomky se stejným jmenovatelem v oboru kladných čísel	- jednoduché konstrukce čtverce, obdélníku a pravoúhlého trojúhelníku, náčrty - grafické sčítání úseček, určení obvodu trojúhelníků a čtyřúhelníků sečtením délek stran, využití v úlohách z praktického života <i>Nestandardní aplikační úlohy a problémy, 4. r.:</i> - slovní úlohy, které jsou zadány netradičním způsobem a vyžadují třídění a rozlišování údajů řešení, úlohy, které se neobejdou bez nákresů - magické čtverce a úlohy k procvičování prostorové představivosti - úlohy vyžadující činnost rozdělování na stejné části, skládání částí do celku, koláčový a čokoládový model celku a jeho částí pro každého žáka - zápis zlomku - porovnávání, sčítání a odčítání zlomku se stejným jmenovatelem	Pč – koláčový a čokoládový model, výroba pomůcky, stříhání, skládání	kruhové modely celek a jeho části pro každého žáka
--	--	---	---

Matematika 5. třída

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
- používá všechny početní výkony při počítání z paměti, užívá násobkové spoje a dělení v oboru násobílek beze zbytku i se zbytkem - využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení - užívá písemné algoritmy početních operací	<i>Učivo - dokončení oboru přirozených čísel:</i> - procvičování všech početních výkonů při počítání z paměti, automatizace násobílkových spojů a dělení v oboru násobílek beze zbytku i se zbytkem - početní výkony s přirozenými čísly a jejich vlastnosti (komutativnost, asociativnost, distributivnost)	Čj – správné používání matematických pojmů, zřetelně vyslovujeme zejména velká čísla Pč – příprava pomůcek do obchůdku, stříhání, lepení, třídění	nuly a číslice činnostní formy práce s číselnou osou a čtverečky peníze pultíky

- provádí písemné dělení jednociferným a dvojciferným dělitelem - užívá rozšířeného číselného oboru přes 1000 000 - zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel - používá kalkulátory - samostatně řeší slovní úlohy, obměňuje a sestavuje nové úlohy se zvolenou tematikou, aplikuje osvojené - čte údaje z jednoduchých tabulek a diagramů - využívá nákresů a tabulek při řešení slovních úloh - vyhledává, sbírá a třídí číselné informace z praktického života, logicky myslí a zodpovědně se rozhoduje - čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy - rýsuje podle popisu slovního i písemného základní rovinné útvary, užívá jednoduché konstrukce, vysvětlí postup narýsovaného - vypočítá obvody různých rovinných obrazců - určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu - rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti útvaru při kládáním papíru	- písemné algoritmy početních operací: sčítání, odčítání, násobení, (algoritmus písemného násobení procvičujeme hlavně při násobení čísel jednociferným nebo dvojciferným činitelem, u násobení čísel víceciferným činitelem volíme příklady typu: 25048 · 3060, 5137 · 32000, tj. takové příklady, při jejichž řešení žák prokáže, že algoritmu rozumí) - písemné dělení jednociferným a dvojciferným dělitelem - rozšíření číselného oboru přes milion - numerace - zaokrouhlování přirozených čísel - provádění odhadů a kontrola výsledků početních operací - počítání na kalkulátorech - využívání při kontrole výpočtů i při řešení některých slovních úloh - slovní úlohy na jeden nebo dva početní výkony - slovní úlohy z praktického života a jejich obměny - čtení údajů z tabulek a diagramů - využívání nákresů a tabulek při řešení slovních úloh - vyhledávání a třídění číselných informací z praktického života - čtení vhodně sestavených údajů z tabulky a vytváření grafu - orientace v jízdním řádu - procvičování rýsování základních geometrických útvarů v rovině (rýsování podle popisu slovního i písemného, slovní ústní popis narýsovaného - procvičování zručnosti i vyjadřování v geometrii) - jednotky délky a jejich převody, měření délky - obvod různých rovinných obrazců - trojúhelníků, čtyřúhelníků i libovolně zvolených mnohoúhelníků - obsah čtverce a obdélníku pomocí čtvercové sítě, základní jednotka obsahu - osově souměrné útvary - jejich rozlišování, určení osy souměrnosti přeložením rovinného obrazce	Čj – zboží do obchodu, nadřazené pojmy Pč – manipulaci s kalkulačkou, obratnost, hbitost Vv – příprava karet se slovními úlohami PRO Vánoční trhy VMEGS, EV, MV Čj – VI – Př – informace z encyklopedií s číselnými informacemi Pč – měření vzdáleností v terénu, porovnávání vzdáleností, zručnost Měření délky stínu postavy kamaráda Vv – plánek Pč – modelování , skládání rovinných útvarů Vv – symetrie, kresba obrázků do čtvercové sítě Vv – geometrické vzory, dlažba, malba Stavby z těles, stavíme dům	proužky papíru lota při nácviu algoritmu písemného dělení vyjít z písemného násobení učít hned zpočátku krátký postup kalkulačky Celodenní projekt, žáci řeší slovní úlohy ze života peníze obchod pultíky geometrické nákresy
--	--	--	--

- činnostně se seznamuje s desetinným číslem, objevuje samostatně toto rozšíření číselného oboru, pracuje v peněžním modelu - řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky - používá dělení k vyjádření části celku na desetiny - označí desetinný zlomek - uvede užití pojmu zlomek v praktickém životě - seznamuje se s desetinným číslem, objevuje samostatně toto rozšíření číselného oboru, pracuje v peněžním modelu - přečte zápis desetinného čísla a vyznačí na číselné ose desetinné číslo dané hodnoty - násobí a dělí desetinná čísla deseti a stem - násobí a dělí desetinná čísla číslem přirozeným - porozumí znaku „-“, pro zápis celého záporného čísla a toto číslo vyznačí na číselné ose	- základní útvary v prostoru, prostorová představivost <i>Rozšiřující učivo - činnostní vyvození počítání s desetinnými čísly:</i> Do výuky matematiky v posledním čtvrtletí 5. ročníku je vhodné zařadit počítání s desetinnými čísly v peněžním modelu. Při hře s pomůckou papírové mince a bankovky začnou žáci sami a lehce desetinná čísla s jedním nebo dvěma desetinnými místy psát, porovnávat a zaokrouhlovat. Snadno je také budou počítat a odčítat. K těmto hrám s desetinnými čísly je v 5. r. připraven pracovní sešit „<i>Od příkladů ke hvězdám</i>“. V něm jsou jednoduchým způsobem desetinná čísla zavedena, jsou zde připravena i cvičení a hry pro snadný vstup žáků do dalšího rozšíření číselného oboru. Činnostní zařazení desetinných čísel v peněžním modelu do 5. r. jako přípravné učivo značně ulehčí žákům přechod do 6. ročníku. přirozená čísla, celá čísla, desetinná čísla, zlomky zápis čísla v desítkové soustavě - a jeho znázornění (číselná osa, teploměr, model) <i>Nestandardní aplikační úlohy a problémy:</i> - slovní úlohy, které se řeší netradičním způsobem - číselné a obrázkové řady - „magické“ čtverce - úlohy vyžadující prostorovou představivost - úlohy matematických soutěží a Pythagoriáda - dělení celku na desetiny - desetinný zlomek - počítání s desetinnými čísly v peněžním modelu - zápis desetinných čísel s jedním nebo dvěma desetinnými místy - porovnávání, zápis, zaokrouhlování desetinných čísel - sčítání a odčítání desetinných čísel s jedním nebo dvěma desetinnými místy - násobení desetinných čísel deseti a stem - dělení desetinných čísel deseti a stem - násobení a dělení desetinných čísel přirozeným číslem - znázornění záporného čísla na číselné ose	Stavby z kostek, stavební plán-půdorys Činnosti s geodeskami Čj – nakupujeme , karty s obrázky, nadřazené pojmy	rovinné obrazce pro každého žáka čtvercové sítě pomůcka tabulka nuly a číslice sada čísel od 0-9 stavební počítání souřadnice karty s příklady
--	---	--	---

5.2.2 Matematika II.stupeň

Charakteristika předmětu:

Vzdělávací oblast Matematika a její aplikace je v základním vzdělání založena především na aktivních činnostech, které jsou typické pro práci s matematickými objekty a pro využití matematiky v reálných situacích. Poskytuje vědomosti a dovednosti potřebné v praktickém životě a umožňuje tak získávat matematickou gramotnost. Důraz je kladen na porozumění základním myšlenkovým postupům, matematickým pojmům a jejich vzájemným vztahům. Žáci se učí řešit problémové úlohy z běžného života, spolupracovat při jejich řešení, vyslovovat hypotézy na základě zkušenosti nebo pokusu. Jsou schopni provést rozbor problému, sestavit plán jeho řešení a výsledky vyhodnotit.

OBSAHOVÉ, ČASOVÉ A ORGANIZAČNÍ VYMEZENÍ PŘEDMĚTU

Obsah vzdělávacího oboru Matematika a její aplikace je rozdělen na čtyři tématické okruhy.

V tématickém okruhu **Číslo a proměnná** si žáci osvojují aritmetické operace v jejich třech složkách: dovednost provádět operaci, algoritmus porozumění a významové porozumění. Učí se získávat číselné údaje měřením, odhadováním, výpočtem a zaokrouhlováním. Seznamují se s pojmem proměnná.

V dalším tématickém okruhu **Závislosti, vztahy a práce s daty** žáci rozpoznávají určité typy změn a závislostí, které jsou projevem běžných jevů reálného světa. Tyto změny analyzují z tabulek, diagramů a grafů.

V tématickém okruhu **Geometrie v rovině a v prostoru** žáci určují a znázorňují geometrické útvary, modelují reálné situace a hledají podobnosti a odlišnosti útvarů, které se vyskytují všude kolem nás.

Důležitou součástí matematického vzdělávání jsou **nestandardní aplikační úlohy a problémy**, které by měly prolínat všemi tématickými okruhy v průběhu celého základního vzdělávání.

Vyučovací předmět matematika je zařazen samostatně v 6. - 9. ročníku v hodinové dotaci pěti hodin týdně.

Využívají se metody a formy práce založené především na spolupráci žáků (práce ve dvojicích a malých skupinách). Žáci se vzájemně učí, řeší úlohy a vyvozují závěry.

Hodnocení žáka sleduje, jak je schopen aplikovat získané vědomosti a dovednosti, spolupracovat, přemýšlet a obhajovat vlastní názory.

Matematika – 6.ročník

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
- Umí číst, zapisovat, uspořádat čísla na číselné ose a porovnávat, zaokrouhlovat - Umí dělit dvojciferným dělitelem - Dokáže narýsovat a zapsat bod, přímku, polopřímku, úsečku, kolmice, vzdálenost bodu od přímky, rovnoběžky, vzdálenost dvou rovnoběžek - Rozeznává prostorové útvary - Rozliší a dokáže narýsovat základní útvary	Opakování učiva 5. ročníku - Přirozená čísla - Početní operace s přirozenými čísly - Eukleidovské konstrukce - Prostorové útvary – krychle, kvádr, hranol, válec, jehlan, kužel, koule	Praktické činnosti - design a konstruování	V průběhu učiva bude podle potřeb vřazována práce žáků ve dvojicích nebo ve skupinách. Dle obtížnosti učiva a jeho zvládnutí budou používány různé metody práce

• Dokáže je definovat, popsat a zná jejich jednotlivé vlastnosti • Umí jednotlivé vlastnosti použít v konstrukčních úlohách • Zná základní vzorce obvodu a obsahu a umí je použít ve slovních úlohách • Umí převádět jednotky délky • Je schopen zapsat a uspořádat desetinná čísla na číselné ose • Umí sčítat, odčítat, dělit a násobit v desítkové soustavě (10, 100, 1000...) • Dokáže převádět jednotky délky, obsahu a objemu, hmotnosti • Provádí početní operace (sčítání, odčítání, násobení a dělení desetinného čísla číslem celým, násobení a dělení des. číslem) • Řeší aplikační úlohy s desetinnými čísly • Využívá média jako zdroj informací • Je schopen práce v týmu • Učí se zvládat situace, soutěže • Dokáže definovat a popsat úhel • Umí rozdělit úhly podle velikosti • Umí narýsovat a poznat úhel pravý, ostrý, tupý, přímý, konvexní, nekonvexní • Určuje velikost úhlu měřením a výpočtem • Dokáže graficky sčítat a odčítat, přenášet úhly, konstruovat je pomocí kružítka a pravítka, sestrojit osu úhlu • Získané vědomosti a dovednosti dokáže aplikovat při řešení konstrukčních úloh • Získané vědomosti dokáže použít ke kontrole správnosti narýsovaných útvarů • Dokáže definovat a popsat trojúhelník • Je schopen rozeznat a dopočítat vnitřní a vnější úhly trojúhelníku a úhly vedlejší a vrcholové • Umí rozdělit trojúhelníky podle stran a podle úhlů a zná jejich vlastnosti • Umí sestrojit trojúhelník podle věty sss a dokáže si ověřit sestavení trojúhelníku pomocí trojúhelníkové nerovnosti	• Obdélník, čtverec • Obvod a obsah, jednotky obsahu • Desetinná čísla • Převody jednotek • Početní operace s desetinnými čísly • Úhly • Velikost úhlu, jednotky velikosti úhlu • Druhy úhlů • Početní operace s velikostmi úhlů • Osa úhlu	• Výtvarná výchova • Fyzika - tlak - jednotky obsahu • Fyzika: měření délky, hmotnosti, obsahu, objemu, převádění jednotek • MV • OSV • Fyzika - optika • Výtvarná výchova (perspektiva)	a typy výuky/skup., ve dvoj., front. a pod../ Při procvičování učiva je možné využívat PC výukové programy .
--	---	--	--

• Je schopen sestavit výšky, těžnice, kružnici opsanou a vepsanou • Uvědomí si vztahy mezi jednotlivými prvky trojúhelníky, získaných poznatků dokáže využít při řešení početních a konstrukčních úloh • Umí rozlišit shodné útvary • Zná vlastnosti osově souměrnosti, osově souměrného obrazce • Je schopen sestavit obraz obrazce v osově souměrnosti • Umí určit osu souměrnosti osově souměrného obrazce • Dokáže je definovat, popsat a zná jejich jednotlivé vlastnosti • Je schopen sestavit jejich síť a zpětně vymodelovat tělesa ze sítě • Umí užívat jednotky povrchu a objemu a vzájemně je převádět • Je schopen vypočítat povrch a objem a využít znalostí při řešení slovních úloh z praxe • Je schopen diskutovat o problémech při řešení úloh • Umí sestavit obraz krychle a kvádrů ve volném rovnoběžném promítání • Dokáže rozložit číslo na součin prvočísel • Dokáže určit všechny dělitele čísla a skupiny čísel • Umí určit a užívat násobky a dělitele včetně nejmenšího společného násobku a největšího společného dělitele • Je schopen věty o dělitelnosti aplikovat při řešení slovních úloh • Je schopen diskutovat o problému při řešení úloh • Učí se zvládat situace soutěže	• Trojúhelník • Úhly v trojúhelníku • Konstrukce trojúhelníku, trojúhelníková nerovnost • Souměrné trojúhelníky • Těžiště, těžnice • Výšky • Kružnice opsaná a vepsaná • Osová souměrnost • Konstrukce bodu, úsečky, přímky, útvaru v osově souměrnosti • Souměrné útvary • Kvadr, krychle • Povrch, objem • Obraz krychle a kvádrů ve volném rovnoběžném promítání • Dělitelnost přirozených čísel • Prvočísla, čísla složená, soudělná a nesoudělná • Násobek, dělitel • Znaky dělitelnosti • Společný dělitel, největší společný dělitel	• Výtvarná výchova • Výtvarná výchova • Fyzika - optika • Výtvarná výchova • Fyzika - hustota - vztlak v kapalinách	• Hledání osově souměrných útvarů v praxi a určování jejich os souměrnosti • Vymodelování krychle z papíru – geometrie skládaného papíru
--	--	---	---

	Společný násobek, nejmenší společný násobek	OSV	
--	---	---	--

Matematika – 7.ročník

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
- Je schopen zapsat a uspořádat desetinná čísla na číselné ose a provádět početní operace - Umí určit a užívat násobky násobky a dělitele včetně nejmenšího společného násobku a největšího společného dělitele - Je schopen naryšovat úhel dané velikosti, používat úhloměr, provádět početní operace s úhly - Umí sestrojit trojúhelník podle věty sss a dokáže si ověřit sestavení trojúhelníku pomocí trojúhelníkové nerovnosti, vypočítat velikosti úhlů ve trojúhelníku - Je schopen sestrojit výšky, těžnice trojúhelníku, kružnici opsanou a vepsanou - Je schopen vypočítat povrch a objem kvádrů a krychle a využít znalostí při řešení slovních úloh z praxe - Umí sestrojit obrazce v osově souměrnosti, určit osu souměrnosti - Je schopen rozšiřovat, krátit a porovnávat zlomky, zobrazit zlomek na číselné ose - Umí sčítat, odčítat, násobit a dělit zlomky - Zná smíšená čísla a umí s nimi počítat - Dokáže upravit složený zlomek na základní tvar - Umí vypočítat slovní úlohy se zlomky - Dokáže číst, zapsat, porovnat a zobrazit na číselné ose celá čísla - Zná čísla opačná a je schopen určit absolutní hodnotu a chápe její geometrický význam - Provádí z paměti jednoduché početní operace s celými čísly	Opakování učiva 6. ročníku - Desetinná čísla - Dělitelnost přirozených čísel - Úhly - Trojúhelník - Kvadr, krychle - Osová souměrnost Zlomky - Operace se zlomky	- Chemie - směsi - zákon zachování hmotnosti	

• Je schopen uspořádat racionální čísla, provádět početní operace s racionálními čísly • Umí řešit a tvořit úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace celých a racionálních čísel • Je schopen diskuse o problémech při řešení úloh • Učí se zvládat situace soutěže • Dokáže dělit celek na části v daném poměru, zvětšovat a zmenšovat veličiny, útvary v daném poměru • Je schopen práce s měřítky map a plánů • Umí určit závislost přímé nebo nepřímé úměrnosti • Je schopen zapsat přímou nebo nepřímou úměrnost a zakreslit její graf • Zná trojčlenku • Umí řešit slovní úlohy na přímou a nepřímou úměrnost • Je schopen týmové spolupráce • Zná základní pojmy procentového počtu • Je schopen vyjádřit část celku pomocí procent • Umí řešit úlohy na procenta i pro případ, že procentová část je větší než celek • Zná základní pojmy finanční matematiky • Dokáže řešit úlohy z praxe na jednoduché úrokování • Využívá média jako zdroj informací • Je schopen diskutovat o problému • Je schopen rozlišit shodné útvary • Zná věty o shodnosti trojúhelníků (sss, sus, usu) • Zná samodružný bod • Umí sestavit bod, přímku a obrazec ve středové souměrnosti • Poznává útvary středově souměrné • Umí rozlišit, znázornit a sestavit základní druhy čtyřúhelníků • Zná jejich základní vlastnosti • Využívá jejich vlastnosti v konstrukčních úlohách	• Celá a racionální čísla • Čísla kladná a záporná • Racionální čísla • Poměr • Měřítko mapy • Přímá a nepřímá úměrnost • Procenta • Základ, procentová část, počet procent • Úroky	• Fyzika - měření teploty - stav vody • OSV • Zeměpis - práce s mapou • Fyzika - druhy pohybu • Chemie - zákon zachování hmotnosti • OSV • Fyzika - účinnost spalovacích motorů • Chemie - směsi	
---	---	---	--

• Zná jednotky obsahu včetně převodu jednotek • Je schopen vypočítat obvod a obsah čtyřúhelníku • Dokáže řešit slovní úlohy z praxe pro výpočet obvodu a obsahu rovnoběžníku a lichoběžníku • Umí nakreslit síť hranolů a zpětně vymodelovat hranol ze sítě • Je schopen vypočítat povrch a objem hranolů • Dokáže využít znalostí (S, V) při řešení úloh z praxe	• Shodnost • Středová souměrnost • Čtyřúhelníky • Rovnoběžník, lichoběžník • Hranol • Síť hranolů • Povrch, objem hranolů	• MV • OSV • Výtvarná výchova • Výtvarná výchova • Výtvarná výchova	• Modelování shodných útvarů z barevných papírů • Vymodelování krychle z papíru – geometrie skládaného papíru
--	---	---	--

Matematika – 8.ročník

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, Poznámky
• Umí provádět operace s desetinnými čísly, se zlomky, s celými a racionálními čísly • Je schopen řešit úlohy na poměr, úměrnost a procenta • Rozlišuje pojmy osová a středová souměrnost a umí je použít • Řeší konstrukční úlohy na sestavení čtyřúhelníků • Zná vzorce pro objem a povrch hranolu a umí je použít • Rozumí pojmem kruh, kružnice a umí s nimi pracovat • Určí druhou mocninu a odmocninu pomocí tabulek a kalkulačky • Umí řešit úlohy z praxe na užití druhé mocniny a odmocniny • Zná znění Pythagorovy věty • Umí použít Pythagorovu větu v praxi • Řeší úlohy vedoucí k použití Pythagorovy věty	• Opakování • Druhá mocnina a odmocnina • Pythagorova věta	• Dějepis • OSV	• Použití tabulek a kalkulačtorů • Použití tabulek a kalkulačtorů

• Určí mocninu s přirozeným mocnitelem • Provádí základní početní operace s mocninami • Umí zapsat číslo v desítkové soustavě pomocí mocnin deseti • Má základní znalost mocnin se záporným mocnitelem • Určuje třetí a vyšší mocniny pomocí kalkulačky • Určí hodnoty číselných výrazů • Je schopen zapsat slovní text pomocí výrazů s proměnnými v jednoduchých příkladech i s použitím příkladů z praxe • Umí provádět operace s mnohočleny • Umí upravit výraz vytýkáním • Používá vzorce ke zjednodušení výrazů • Umí řešit lineární rovnice pomocí ekvivalentních úprav • Provádí zkoušku správnosti řešení • Řeší úlohy (i z praxe) pomocí sestavení a vyřešení lineární rovnice • Umí vyjádřit neznámou ze vzorce • Je schopen týmové spolupráce • Umí sestrojit tečnu ke kružnici v daném bodě kružnice a tečnu z daného bodu ležícího vně kružnice • Umí užít Thaletovu větu v praxi • Určí vzájemnou polohu přímky a kružnice a vzájemnou polohu dvou kružnic • Umí vypočítat obvod a obsah kruhu • Sestrojí síť válce • Umí vypočítat objem a povrch válce • Řeší slovní úlohy vedoucí k výpočtům obvodu a obsahu kruhu, objemu a povrchu válce • Používá při rýsování základní pravidla • Umí řešit konstrukční úlohy pomocí množin bodů dané vlastnosti • Zvládá konstrukce trojúhelníků podle vět sss, sus, usu • Řeší konstrukční úlohy na sestrojení trojúhelníků a čtyřúhelníků zadaných různými prvky • Je schopen diskuse při řešení úloh	• Mocniny s přirozeným mocnitelem • Výrazy • Lineární rovnice • Lineární nerovnice • Kruh, kružnice, válec	• Fyzika • Chemie – směsi • Fyzika - Ohmův zákon - teplo • Fyzika - zákon zachování hmotnosti • Chemie - směsi, výpočty • OSV • Výtvarná výchova	• Použití tabulek a kalkulačtorů • Použití tabulek • Použití modelů těles
---	--	--	---

• Umí provádět jednoduchá statistická šetření a zapisovat jejich výsledky formou tabulky nebo do diagramu • Je schopen číst tabulky, grafy a interpretovat jejich výsledky • Umí určit četnost jednotlivých hodnot, určit modus a medián • Zvládne výpočet aritmetického průměru • Je schopen sestavit různé diagramy a grafy s údaji uvedenými v procentech • Využívá média jako zdroj informací • Je schopen pracovat v týmu • Je schopen diskutovat o problému • Učí se zvládat situace soutěže a konkurence	• Konstrukční úlohy • Základy statistiky	• OSV • Fyzika - laboratorní práce • Zeměpis - základy statistiky • Občanská výchova - aktuální dění, průběžně	• Použití rýsovacích pomůcek • Provedení statistického šetření na zvolené téma, jeho vyhodnocení a interpretace • Použití kalkulačů • Použití tabulek a grafů z praxe
---	---	---	--

Matematika – 9.ročník

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy	Metody a formy práce, Poznámky
• Provádí základní početní operace s mocninami • Využívá znalosti Pythagorovy věty při řešení úloh • Zvládá základní operace s mnohočleny • Je schopen řešit rovnice pomocí ekvivalentních úprav • Umí řešit slovní úlohy pomocí sestavení a vyřešení lineární rovnice • Řeší konstrukční úlohy pomocí množin bodů dané vlastnosti • Zná vzorce na výpočet objemu a povrchu válce a umí je používat při řešení úloh • Určí podmínky, za kterých má lomený výraz smysl • Umí provádět početní operace s lomenými výrazy • Je schopen převést složený lomený výraz na násobení dvou lomených výrazů • Řeší jednoduché lineární rovnice s neznámou ve jmenovateli	• Opakování učiva • Lomený výraz		• Použití tabulek a kalkulačů

• Je schopen řešit slovní úlohy vedoucí k jednoduchým lineárním rovnicím s neznámou ve jmenovateli • Umí řešit soustavu dvou lineárních rovnic se dvěma neznámými dosazovací metodou • Je schopen v jednoduchých případech řešit soustavu dvou lineárních rovnic se dvěma neznámými metodou sčítací • Provádí zkoušku řešení • Řeší graficky soustavu dvou lineárních rovnic se dvěma neznámými • Řeší jednoduché slovní úlohy pomocí soustavy dvou lineárních rovnic se dvěma neznámými • Je schopen určit podobné útvary • Umí určit a použít poměr podobnosti • Zná věty o podobnosti trojúhelníků a umí je aplikovat • Sestrojí rovinný útvar podobný danému • Používá poměr podobnosti při práci s mapami a plány • Umí rozdělit a změnit úsečku v daném poměru • Rozezná funkci od jiných vztahů • Umí určit definiční obor funkce a množinu hodnot funkce • Umí sestrojit graf lineární funkce, nepřímé úměrnosti a kvadratické funkce • Chápe pojem lineární funkce a zná její vlastnosti • Používá probrané funkce při řešení úloh z praxe • Je schopen týmové spolupráce • Zná základní pojmy z oblasti goniometrických funkcí • Umí určit hodnoty těchto funkcí pomocí tabulek a kalkulátoru • Je schopen používat goniometrické funkce ostrého úhlu při řešení úloh (i z praxe) • Používá goniometrické funkce při výpočtech objemů a povrchů těles	• Lineární rovnice s neznámou ve jmenovateli • Soustavy lineárních rovnic se dvěma neznámými • Podobnost rovinných útvarů • Funkce	• OSV • Zeměpis – práce s mapou, měřítko • Výtvarná výchova • Fyzika – závislosti fyzikálních veličin (pohyb, síla) • OSV	• Použití map a plánů • Práce s grafy funkcí, které vycházejí z praxe
--	---	---	--

• Je schopen vymodelovat jehlan a kužel • Umí sestavit síť jehlanu a kužele • Zná vzorce na výpočet objemu a povrchu jehlanu, kužele a umí je používat při řešení úloh • Používá vzorce pro objem a povrch koule při řešení úloh z praxe • Zná základní pojmy z této oblasti – úrok, jistina, úroková doba, úroková míra, úrokovací období • Umí vypočítat úrok z dané jistiny za určité období při dané úrokové míře • Určí hledanou jistinu • Provádí jednoduché a složené úrokování • Využívá média jako zdroj informací • Je schopen pracovat ve skupině • Je schopen diskutovat o problému • Učí se zvládat situace soutěže a konkurence	• Goniometrické funkce – úvod do učiva • Jehlan, kužel, koule • Základy finanční matematiky	• Fyzika - astronomie • Zeměpis - tvar Země, globus • Občanská výchova – rozpočty, finance, majetek a hospodaření • Praktické činnosti - provoz domácnosti • MV • OSv	• Použití tabulek a kalkulačků • Použití modelů těles • Využití poznatků z praxe
--	---	--	--

5.3 Informatika

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast **Informatika** se zaměřuje především na rozvoj informatického myšlení a na porozumění základním principům digitálních technologií. Je založena na aktivních činnostech, při kterých žáci využívají informatické postupy a pojmy. Poskytuje prostředky a metody ke zkoumání řešitelnosti problémů i hledání a nalézání jejich optimálních řešení, ke zpracování dat a jejich interpretaci a na základě řešení praktických úkolů i poznatky a zkušenost, kdy je lepší práci přenechat stroji, respektive počítači. Pochopení, jak digitální technologie fungují, přispívá jednak k porozumění zákonitostem digitálního světa, jednak k jejich efektivnímu, bezpečnému a etickému užívání.

Na prvním stupni základního vzdělávání si žáci prostřednictvím her, experimentů, diskusí a dalších aktivit vytvářejí první představy o způsobech, jakými se dají data a informace zaznamenávat. Postupně si žáci rozvíjejí schopnost popsat problém, analyzovat ho a hledat jeho řešení. Informatika také společně s ostatními obory pokládá základy uživatelských dovedností. Poznáváním, jak se s digitálními technologiemi pracuje, si žáci vytvářejí základ pro pochopení informatických konceptů. Součástí je i bezpečné zacházení s technologiemi a osvojování dovedností a návyků, které vedou k prevenci rizikového chování.

I na druhém stupni základního vzdělávání žáci tvoří, experimentují, prověřují své hypotézy, objevují, aktivně hledají, navrhuji a ověřují různá řešení, diskutují s ostatními a tím si prohlubují a rozvíjejí porozumění základním informatickým konceptům a principům fungování digitálních technologií. Při analýze problému vybírají, které aspekty lze zanedbat a které jsou podstatné pro jeho řešení. Učí se vytvářet, formálně zapisovat a systematicky posuzovat postupy vhodné pro automatizaci, zpracovávat i velké a nesourodé soubory dat. Díky poznávání toho, jak a proč digitální technologie fungují, žáci chápou základní principy kódování, modelování a s větším porozuměním chrání sebe, své soukromí, data i zařízení.

V průběhu základního vzdělávání žáci začínají vyvíjet funkční technická řešení problémů. Osvojují si časté testování prototypů a jejich postupné vylepšování jako přirozenou součást designu a vývoje v informačních technologiích. Zvažují a ověřují dopady navrhovaných řešení na jedince, společnost, životní prostředí.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- systémovému přístupu při analýze situací a jevů světa kolem něj
- nacházení různých řešení a výběru toho nejvhodnějšího pro danou situaci
- ke zkušenosti, že týmová práce umocněná technologiemi může vést k lepším výsledkům než samostatná práce
- porozumění různým přístupům ke kódování informací i různým způsobům jejich organizace
- rozhodování na základě relevantních dat a jejich korektní interpretace, jeho obhajování pomocí věcných argumentů
- komunikaci pomocí formálních jazyků, kterým porozumí i stroje
- standardizování pracovních postupů v situacích, kdy to usnadní práci
- posuzování technických řešení z pohledu druhých lidí a jejich vyhodnocování v osobních, etických, bezpečnostních, právních, sociálních, ekonomických, environmentálních a kulturních souvislostech
- nezdolnosti při řešení těžkých problémů, zvládání nejednoznačnosti a nejistoty a vypořádání se s problémy s otevřeným koncem
- otevřenosti novým cestám, nástrojům, snaze postupně se zlepšovat

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu:

Vyučovací předmět Informatika je zařazen samostatně v hodinové dotaci 1 hodina týdně ve 4. – 9. ročníku. Výuka probíhá ve třídách dělených na dvě skupiny.

Žáci si prohlubují získané vědomosti a dovednosti při práci s informačními a komunikačními technologiemi, zejména při využití výpočetní techniky a internetu. Sledují vývojové trendy v oblasti hardware i software, učí se využívat možnosti, které jim nabízejí textové, tabulkové a grafické editory. Dokáží odhadnout důležitost, věrohodnost a „nezávadnost“ obsahu zdrojů informací z internetu. Internet se pro žáky stává důležitým komunikačním prostředkem při využití příslušných programů a nástrojů.

Z průřezových témat, která jsou zahrnuta v předmětu Informatika, nalezneme zejména mediální výchovu a sociální výchovu. Při výuce se využívají metody a formy práce založené převážně na individuálním řešení problému, který může být součástí většího celku, zpracovávání informací jejichž výstupem je vlastní řešení daného problému.

Hodnocení sleduje schopnosti žáků realizovat získané dovednosti a vědomosti v praktických úlohách.

Výchovně vzdělávací strategie předmětu Informatika

KOMPETENCE K UČENÍ	• vytváříme situace a strategie k aktivnímu, tvořivému a efektivnímu učení • umožňujeme žákům organizovat si vlastní práci • podněcujeme k dalšímu rozvíjení svých znalostí • vedeme k vyhledávání a třídění informací • učíme žáky používat různé zdroje informací a efektivně je využít v další práci • vedeme k užívání termínů, znaků a symbolů, které jsou obecně užívané a vedou k pochopení souvislostí a jejich komplexnímu využití • navozujeme snahu o poznávání smyslu a cíle učení • podněcujeme ke zdokonalení procesu učení • učíme žáky práci s chybou • uplatňujeme individuální přístup k žákům • podporujeme samostatnost a tvořivost
KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ	• k samostatnému řešení • k nacházení logických souvislostí a třídění poznatků podle nich • podporujeme cílevědomost a vytrvalost vedoucí k vyřešení problémů • podněcujeme ke kritickému myšlení • podporujeme porovnávání názorů a tvrzení s vlastními zkušenostmi • učíme žáka aplikovat získané dovednosti a vědomosti při řešení situací v běžném životě, na jejich základě je kriticky hodnotit • motivujeme k objevování různých variant řešení problémů • při řešení problémů vedeme žáky k využívání dovedností za využití logického myšlení • podněcujeme ke sledování vlastního pokroku • povzbuzujeme žáky při zdolávání problémů a vedeme k sebehodnocení výsledků a obhájení vlastního řešení a stanoviska

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ	• vedeme žáky k aktivnímu zapojení do diskuse • podporujeme a rozvíjíme schopnost vyjádřit se • učíme žáky vhodnou formou obhajovat svůj názor • učíme toleranci k názorům druhých • zadáváme samostatné úkoly s následnou možností prezentovat své řešení před ostatními • učíme žáky třídit a pracovat s informacemi • učíme žáky vést komunikaci s okolím • vedeme žáky k efektivnímu využívání ICT
KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ	• podporujeme zapojení žáků do diskuse ve skupině i celé třídě • vedeme je k efektivní spolupráci s druhými při řešení daného úkolu • vedeme žáky k respektování názorů jiných lidí a ochotě vyslechnout si je a poučit se z nich
KOMPETENCE OBČANSKÉ	• vedeme žáky k zodpovědnému rozhodnutí se podle situace • učíme žáky chápat základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy • vedeme žáky ke „zdravé“ asertivitě
KOMPETENCE PRACOVNÍ	• učíme žáky dodržovat vymezená pravidla, plnit si své povinnosti a závazky • vedeme je k bezpečnosti při používání nástrojů a vybavení • vedeme žáky ke správnému přístupu ke své činnosti i z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých • učíme žáky využívat znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost
KOMPETENCE DIGITÁLNÍ	• učíme žáky ovládat běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby; využíváme je při učení i při zapojení do života školy a do společnosti; vedeme k samostatnému rozhodování, které technologie pro jakou činnost či řešený problém použít • učíme žáky získávat, vyhledávat, kriticky posuzovat, spravovat a sdílet data, informace a digitální obsah, k tomu volit postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu • vedeme žáky k vytváření a úpravám digitálního obsahu, kombinování různých formátů, učíme žáka vyjadřovat se za pomoci digitálních prostředků • podporujeme využívání digitálních technologií, aby si žák usnadnil práci, zautomatizoval rutinní činnosti, zefektivnil či zjednodušil své pracovní postupy a zkvalitnil výsledky své práce • vedeme žáka k pochopení významu digitálních technologií pro lidskou společnost, podporujeme ho v seznamování se s novými technologiemi, kritickému hodnocení, jejich přínosu a reflektujeme rizika jejich využívání • předcházíme situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, situacím s negativním dopadem na tělesné a duševní zdraví žáka; při spolupráci • vedeme žáka k etické komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí

4. ročník

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
Žák: Ovládání digitálního zařízení - pojmenuje jednotlivá digitální, zařízení, se kterými pracuje, vysvětlí, k čemu slouží - používá pro svou práci doporučené prostředí - edituje digitální text, vytvoří obrázek - přehraje zvuk či video - uloží svoji práci do souboru, otevře soubor - používá schránku, krok zpět, zoom - řeší úkol použitím schránky - dodržuje pravidla práce v počítačové učebně nebo pokyny při práci s digitálním zařízením Práce ve sdíleném prostředí, digitální technologie: - uvede různé příklady využití digitálních technologií v zaměstnání - najde a spustí aplikaci, kterou potřebuje k práci - rozpozná způsob propojení digitálních zařízení, uvede možná	Digitální zařízení - hardware, software Zapnutí/vypnutí zařízení/aplikace Ovládání myši Ovládání aplikací (schránka, krok zpět, zoom) Kreslení bitmapových obrázků Psaní slov na klávesnici Editace textu Ukládání práce do souboru Otevírání souborů Přehrávání zvuku Využití digitálních technologií v různých oborech Ergonomie, ochrana digitálního zařízení a zdraví uživatele	Anglický jazyk Český jazyk Matematika Mediální výchova Osobnostní a sociální výchova Výtvarná výchova OSV - hygiena práce s PC EV - hardware MV - zásady práce s internetem	Seznámení se se základní sestavou počítače Práce s klávesnicí Práce s myší Sestavení silného hesla Vyhledávání informací Kódování slovem, číslem a obrázkem Práce s robotickými pomůckami Diskuse, práce ve skupinách, samostatná práce, praktické činnosti, objevování, experiment, použití videa

5. ročník

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
Žák: Základy programování – příkazy, opakující se vzory, algoritmizace a programování - v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program pro ovládání/postavy - vytvoří program pro podobný problém s robotickou pomůckou - v programu najde a opraví chyby - rozpozná opakující se vzory, používá opakování, stanoví, co se bude opakovat a kolikrát - vytvoří a použije nový blok - upraví program pro obdobný problém Úvod do informačních systémů - nalezne ve svém okolí systém a určí jeho prvky - určí, jak spolu prvky souvisí Základy programování – vlastní bloky, náhoda - v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program řídící chování postavy - v programu najde a opraví chyby - rozpozná opakující se vzory, používá opakování, stanoví, co se bude opakovat a kolikrát	Příkazy a jejich spojování Opakování příkazů Pohyb a razítkování Ke stejnému cíli vedou různé algoritmy Vlastní bloky a jejich vytváření Kombinace procedur Systém, struktura, prvky, vztahy Kreslení čar Pevný počet opakování Ladění, hledání chyb Vlastní bloky a jejich vytváření	Anglický jazyk Český jazyk Mediální výchova Osobnostní a sociální výchova Výtvarná výchova Matematika	praktické činnosti experiment samostatná práce práce ve dvojici diskuse objevování problémová výuka

Žák: • plánuje, organizuje a řídí vlastní učení. • používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky, adaptuje se na změněné nebo nové pracovní podmínky. • využívá digitální technologie, aby si usnadnil práci, zautomatizoval rutinní činnosti, zefektivnil či zjednodušil své pracovní postupy a zkvalitnil výsledky své práce. • ovládá běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby; samostatně rozhoduje, které technologie pro jakou činnost či řešený problém použít. • vyhledává, kriticky posuzuje a spravuje data, informace a digitální obsah, k tomu volí postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu. • formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu. • vytváří a upravuje digitální obsah, vyjadřuje se za pomoci digitálních prostředků. • reflektuje svou činnost, uvědomuje si, v čem se do budoucna může zlepšovat a jaké jsou jeho silné stránky.	• Volba individuálního tématu a jeho rozbor, tvorba myšlenkové mapy • Formulace klíčových slov • Práce na PC • Průběžná tvorba ZP • Uživatelská práce s vybranými PC programy a Google aplikacemi (textový dokument, prezentace) • Kritické vyhledávání informací, obrázků a jejich zdrojů na internetu, jejich výběr a archivace • Tvorba a výběr obsahu jednotlivých slidů prezentace dle stanovené struktury práce • Editace obrázků a fotografií v grafickém editoru • Popisky k obrázkům	– texty do prezentace (anotace práce, jednotlivé odstavce, klíčové poznatky, popisky obrázků, ...) – komentáře k jednotlivým slidům Anglický jazyk – překlad anotace a klíčových slov do AJ Výtvarná výchova – ilustrace na titulní stranu – základní grafické principy, vizuální podoba prezentace Další mezipředmětová propojenost dle zvoleného tématu PŘŮŘEZOVÁ TÉMATA: Osobnostní a sociální výchova – Osobnostní rozvoj (řešení problémů, sebeorganizace, kreativita) – Sociální rozvoj (poznávání lidí, empatie, komunikace – obhajoba vlastní práce, reflexe v rámci diskusí) Mediální výchova – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	• Individuální projekt – ZP žáků 5. ročníku • Frontální hromadná výuka • Praktická výuka (práce s PC) • Individuální konzultace • Náznorně-demonstrační metody • Aktivizační metody • Kritické vyhledávání • Návštěva knihovny – práce s knihou • Komunikační a aktivační metody – Individuální a skupinová reflexe, diskuse • Obhajoby vlastních prac
--	---	--	--

• respektuje názor druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, je schopen vcítit se do situací ostatních lidí. • kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů zhodnotí.	• Reflexe a sebereflexe pracovních činností a výsledků vlastní práce • Obhajoby a hodnocení ZP		
---	---	--	--

6. ročník

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
Žák: Kódování a šifrování dat a informací • rozpozná zakódované informace kolem sebe • zakóduje a dekoduje znaky pomocí znakové sady • zašifruje a dešifruje text pomocí několika šifer • zakóduje v obrázku barvy více způsoby • zakóduje a dekoduje obrázek pomocí základních geometrických tvarů • zjednoduší zápis textu a obrázku, provede kontrolu • ke kódování používá binární čísla Práce s daty	Přenos informací, standardizované kódy Znakové sady Přenos dat, symetrická šifra Identifikace barev, barevný model Vektorová grafika Zjednodušení zápisu, kontrola Binární čísla Data v grafu a tabulce	Matematika Český jazyk Fyzika Anglický jazyk Mediální výchova Výtvarná výchova VDO - kritické myšlení, kontrola hodnot v tabulkách	diskuse dramatizace badatelské aktivity problémové úkoly samostatná práce práce ve dvojicích/skupinách

• najde a opraví chyby u různých interpretací týchž dat (tabulka versus graf) • odpoví na otázky na základě dat v tabulce • popíše pravidla uspořádání v existující tabulce • doplní podle pravidel do tabulky prvky, záznamy • navrhne tabulku pro záznam dat • propojí data z více tabulek či grafů Informační systémy • popíše pomocí modelu alespoň jeden informační systém, s nímž ve škole aktivně pracují • pojmenuje role uživatelů a vymezí jejich činnosti a s tím související práva Počítače • uvede různé příklady využití digitálních technologií v zaměstnání rodičů • najde a spustí aplikaci, kterou potřebuje k práci • rozpozná způsob propojení digitálních zařízení, uvede možná rizika, která s takovým propojením souvisejí • propojí digitální zařízení • při práci s grafikou a textem přistupuje k datům i na vzdálených počítačích a spouští online aplikace • rozpozná zvláštní chování počítače a případně přivolá pomoc dospělého	Evidence dat, názvy a hodnoty v tabulce Kontrola hodnot v tabulce Filtrování, řazení a třídění dat Porovnání dat v tabulce a grafu Řešení problémů s daty Školní informační systém, uživatelé, činnosti, práva, databázové relace Pojmy: hardware a software Datové a programové soubory a jejich asociace v OS Správa souborů, struktura složek Instalace aplikací Domácí a školní počítačová síť Fungování a služby internetu, princip e-mailu Přístup k datům: metody zabezpečení přístupu, role a přístupová práva (vidět obsah, číst obsah, měnit obsah, měnit práva) Postup při řešení problému s digitálním zařízením (např.	EGS - informační systémy, třídění dat MV - fungování a služby internetu	
---	---	---	--

	nepropojení, program bez odezvy, špatné nastavení, hlášení / dialogová okna) Robotika, 3D tisk		
--	---	--	--

7. ročník

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
Žák: Programování – opakování a vlastní bloky - v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program, dbá na jeho čitelnost a přehlednost - po přečtení programu vysvětlí, co vykoná - ověří správnost programu, najde a opraví chyby - používá cyklus s pevným počtem opakování, rozezná, zda má být příkaz uvnitř nebo vně opakování,	Vytvoření programu Opakování Podprogramy Robotika 3D tisk	Matematika Český jazyk Fyzika Anglický jazyk Mediální výchova Výtvarná výchova	diskuse dramatizace badatelské aktivity problémové úkoly samostatná práce práce ve dvojicích/skupinách experiment

• diskutuje různé programy pro řešení problému • vybere z více možností vhodný program pro řešení problému a svůj výběr zdůvodní • hotový program upraví pro řešení příbuzného problému			
---	--	--	--

8. ročník

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
Žák: Programování – větvení, parametry a proměnné • v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program k vyřešení problému po přečtení programu vysvětlí, co vykoná • ověří správnost programu, najde a opraví v něm chyby • používá podmínky pro větvení programu, rozezná, kdy je podmínka splněna • spouští program myší, klávesnicí • používá souřadnice pro programování postav	Větvení programu, rozhodování Grafický výstup, souřadnice Podprogramy s parametry Proměnné Robotika 3D tisk	Matematika Český jazyk Fyzika Anglický jazyk Mediální výchova Výtvarná výchova Zeměpis	diskuse objevování problémové úkoly praktické činnosti samostatná práce práce ve dvojicích/skupinách experiment

• používá parametry v blocích, ve vlastních blocích • vytvoří proměnnou, změní její hodnotu, přečte a použije její hodnotu • diskutuje různé programy pro řešení problému • řeší problém jeho rozdělením na části pomocí vlastních bloků • hotový program upraví pro řešení příbuzného problému Hromadné zpracování dat • při tvorbě vzorců rozlišuje absolutní a relativní adresu buňky • používá k výpočtům funkce pracující s číselnými a textovými vstupy (průměr, maximum, pořadí, zleva, délka, počet, když) • řeší problémy výpočtem s daty • připíše do tabulky dat nový záznam • seřadí tabulku dat podle daného kritéria (velikost, abecedně) • používá filtr na výběr dat z tabulky, sestaví kritérium pro vyřešení úlohy • ověří hypotézu pomocí výpočtu, porovnáním nebo vizualizací velkého množství dat Digitální technologie • pojmenuje části počítače a popíše, jak spolu souvisí • diskutuje o funkcích operačního systému a popíše stejné a odlišné prvky některých z nich	Relativní a absolutní adresy buněk Použití vzorců u různých typů dat Funkce s číselnými vstupy Funkce s textovými vstupy Vkládání záznamu do databázové tabulky Řazení dat v tabulce Filtrování dat v tabulce Zpracování výstupů z velkých souborů dat Hardware a software • Složení současného počítače a principy fungování jeho součástí	OSV - kritické myšlení, rozhodování VDO - vysvětlí spolužákovi, jak funguje internet EGS - hrozba hackerů EV - části PC sestavy MV - zabezpečení PC	
---	---	--	--

• na příkladu ukáže, jaké důsledky má komprese dat • popíše, jak fungují vybrané technologie z jejího/jeho okolí, které považuje za inovativní • na schematickém modelu popíše princip zasílání dat po počítačové síti • vysvětlí vrstevníkovi, jak fungují některé služby internetu • diskutuje o cílech a metodách hackerů • vytvoří myšlenkovou mapu prvků zabezpečení počítače a dat • diskutuje, co všechno vytváří její/jeho digitální stopu	• Operační systémy: funkce, typy, typické využití • Komprese a formáty souborů • Fungování nových technologií kolem mě (např. smart technologie, virtuální realita, internet věcí, umělá inteligence) Sítě • Typy, služby a význam počítačových sítí • Fungování sítě: klient, server, switch, paketový přenos dat, IP adresa • Struktura a principy Internetu, datacentra, cloud • Web: fungování webu, webová stránka, webový server, prohlížeč, odkaz/URL • Princip cloudové aplikace (např. e-mail, e-shop, streamování) Bezpečnost • Bezpečnostní rizika: útoky (cíle a metody útočníků), nebezpečné aplikace a systémy • Zabezpečení počítače a dat: aktualizace, antivir, firewall, zálohování a archivace dat Digitální identita • Digitální stopa: sledování polohyzařízení, záznamy o přihlašování a pohybu po internetu, sledování		
--	--	--	--

	komunikace, informace o uživateli v souboru (metadata); sdílení a trvalost (nesmazatelnost) dat • Fungování a algoritmy sociálních sítí, vyhledávání a cookies		
--	---	--	--

9. ročník

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
Žák: Závěrečná práce, závěrečný projekt • pracuje v prostředí Google doc • vytvoří závěrečnou práci 9. ročníku v Google doc • vytvoří prezentaci pro obhajobu závěrečné práce (Google doc, MS PowerPoint) • vytvoří citaci dokumentu a obrázku • vytvoří dotazník pro sběr dat • pracuje se získanými daty • prezentuje svou práci Závěrečná práce, obhajoba a prezentace • pracuje v prostředí Google Prezentace	Pokročilá práce s textovým editorem • sdílení dokumentu v cloudové aplikaci • automatické styly • automatický obsah • anotace a klíčová slova • stránkování • odrážky a číslování • formát odstavce • generování různých formátů dokumentu (PDF) Autorské právo - citace textu a obrázku	Matematika Český jazyk Anglický jazyk Mediální výchova OSV - prezentování vlastních výstupů VDO - přístupnost programu	projekt diskuze objevování problémové úkoly praktické činnosti samostatná práce práce ve dvojicích/skupinách

• vytvoří prezentaci, která rozšiřuje informace pro jednu část tématu ZP • závěrečnou práci obhájí před komisí Programovací projekty • řeší problém sestavením algoritmu • v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program • po přečtení programu vysvětlí, co vykoná, ověří správnost programu, najde a opraví chyby • vybere z více možností vhodný program pro řešený problém a svůj výběr zdůvodní • řeší problém jeho rozdělením na části pomocí vlastních bloků • hotový program upraví pro řešení příbuzného problému • zvažuje přístupnost vytvořeného programu různým skupinám uživatelů a dopady na ně	Kritické myšlení při vyhledávání a práci s daty Tvorba prezentace k Závěrečné práci • zásady prezentování • jak na kvalitní prezentaci • práce s multimediálním zařízením Obhajoba závěrečné práce a příprava na ni (prezentace) Programovací projekt Popsání problému Plán realizace programovacího projektu Testování, odladění, odstranění chyb Pohyb v souřadnicích Ovládání myši, posílání zpráv Vytváření proměnné, seznamu Nástroje zvuku, úpravy seznamu Robotika 3D tisk	EGS - výběr tématu závěrečné práce MKV - sociální síť MV - nástroje zvuku	
---	--	--	--

5.4 Prvouka, přírodověda, vlastivěda

5.4.1 Prvouka

VZDĚLÁVACÍ OBLAST: ČLOVĚK A JEHO SVĚT

Vzdělávací oblast je v 1. – 3. r. realizována prostřednictvím vyučovacího předmětu prvouka.

Prvouka

A) Výchovně vzdělávací cíle:

- učit žáky pozorovat přírodní jevy a orientovat se v prostoru a čase
- na základě činností a pozorování vytvářet nové představy o jednoduchých, chápání žáků dostupných ale podstatných věcech a jevech, které je obklopují doma, ve škole, v obci
- vést žáky k tomu, aby předměty a jevy pojmenovávali a vyjadřovali o nich své myšlenky, soudy, názory
- učit žáky, aby na základě svých vlastních zkušeností docházeli k jednoduchým pojmům a objevování souvislostí
- vytvářet u žáků pozitivní vztah k rodině, spolužákům, škole, domovu i k přírodě a rozvíjet pozitivní vlastnosti žáků
- dát žákům základní poučení o lidském těle a ochraně zdraví
- naučit žáky cílevědomému osvojování základních hygienických návyků a návyků kulturních

B) Charakteristika výuky:

Cíle jsou naplňovány prostřednictvím využívání vlastních zkušeností žáků. Učitel řídí vyučování tak, aby žáci docházeli k novým poznatkům zejména na základě vlastních činností a přímého pozorování. Žáci mohou různé věci a jevy pozorovat např. při řízených činnostech, na vycházkách, při pokusování, při zacházení s různými nástroji a předměty. Činnostní vyučování prvouce podněcuje aktivitu všech žáků. Průběžně a v souvislosti s různými vyučovacími předměty vedeme žáky k tomu, aby výsledky svých pozorování, zjištění a objevování zaznamenávali různými způsoby, tj. výtvarně i písemně.

V tomto období využíváme co nejvíce regionálních přírodních i společenských jevů.

Charakteristické pro výuku prvouky v 1. období základního vzdělávání je její prolínání s učivem ostatních předmětů. Právě toto prolínání témat dává možnost vytváření mnoha malých projektů, které výuku obohatí a učivo spojí se životem kolem dětí. Výuku prvouky vhodně doplňují obrazy, videozáznamy, filmy, besedy, vycházky, exkurze atp.

V prvouce se věnujeme:

- poznávání věcí – jejich vlastností a zařazujeme je do přírodního a společenského dění

- výchově smyslového vnímání a způsobům pozorování určitých předmětů a jevů
- základům jazykového vyjadřování – využíváme českého jazyka (výslovnost, vyprávění, říkadla, básně, písně, pohádky,...)
- procvičování pozornosti, paměti, představivosti, obrazotvornosti,...
- ochraně přírody, kulturních památek a výsledků lidské práce
- technické výchově (spojení s výtvarnou výchovou a praktickými činnostmi)
- pohybové výchově (ve spojení s tělesnou výchovou a hudební výchovou)
- zdravotní výchově a znalosti lidského těla, režimu dne
- mravní výchově (vytváření správných návyků a vztahů k lidem)

D) Očekávané výstupy na konci 1. období:

MÍSTO, KDE ŽIJEME

Žák:

- vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí
- začlení svou obec (město) do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popisuje změny v nejbližším okolí, obci (městě)
- rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické hodnoty a rozmanitost

LIDÉ KOLEM NÁS

Žák:

- rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi
- odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností
- projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků, jejich přednostem i nedostatkům

LIDÉ A ČAS

Žák:

- využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti
- pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu, interpretuje některé pověsti nebo báje spjaté s místem, v němž žije
- uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost

ROZMANITOST PŘÍRODY

Žák:

- pozoruje, popisuje a porovnává viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích

- roztrídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě
- provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů

ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ

Žák:

- uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví
- dodržuje zásady bezpečného chování tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných
- chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné dítě
- uplatňuje základní pravidla účastníků silničního provozu
- reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech

Výuka prvouky v 1. období ve spojení s ostatními předměty uplatňuje v rozsahu přiměřeném chápání žáků tohoto věku prvky enviromentální výchovy. Žáky učíme citlivému přístupu k přírodě, lásce k okolní krajině, k obci, její minulosti a přítomnosti.

Žákům dáváme příležitost k tomu, aby si uvědomili propojenost vztahů mezi člověkem a přírodou a možnost člověka přírodu ovlivňovat. Učíme je rozlišovat pozitivní způsoby působení člověka v přírodě od způsobů negativních. Žáci poznávají význam a úkol jednotlivých profesí ve vztahu k životnímu prostředí. Necháme je objevovat možnosti ke zlepšování okolního prostředí a péči o něj. Dáváme jim prostor pro nápady co dělat teď, aby i v budoucnosti bylo na Zemi zdravé životní prostředí. Vytváříme první předpoklady k tomu, aby žáci získávali dobrou hodnotovou orientaci v zájmu udržitelnosti rozvoje lidské společnosti

1. ročník – 2h 2. ročník- 2h 3. ročník- 2h 4. ročník- 4h 5. ročník- 4h

Charakteristika předmětu

Charakteristika vzdělávacího oboru

Obsahové, časové a organizační vymezení

- vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Člověk a jeho svět je realizován ve všech ročnících 1. stupně základního vzdělávání
- časová dotace dle UP ŠVP činí 2 – 4 hodiny týdně
- výuka se realizuje v kmenových a multimediálních učebnách
- charakteristické pro výuku prvouky v 1. období základního vzdělávání je její prolínání s učivem ostatních předmětů, a tak umožňuje vytváření mnoha malých projektů, které výuku obohatí a učivo spojí se životem kolem dětí. Výuku prvouky vhodně doplňují obrazy, videozáznamy, filmy, besedy, vycházky, exkurze atd.
- žáci docházejí k novým poznatkům zejména na základě vlastních činností a přímého pozorování a objevování
- tematické okruhy:

1. Místo, kde žijeme, 2. Lidé kolem nás, 3. Lidé a čas, 4. Rozmanitost přírody, 5. Člověk a jeho zdraví

- předmět rozvíjí poznatky, dovednosti a prvotní zkušenosti žáků získané ve výchově v rodině a v předškolním vzdělávání
- učí žáky pozorovat a pojmenovávat věci, jevy a děje, jejich vzájemné vztahy a souvislosti; utváří se tak jejich prvotní ucelený obraz světa
- učí žáky poznávat sebe i své nejbližší okolí a postupně se seznamovat s místně i časově vzdálenějšími osobami i jevy a se složitějšími ději
- vede žáky všimnout si podstatných věcných stránek i krásy lidských výtvorů a přírodních jevů, soustředěně je pozorovat a přemýšlet o nich
- učí se vážit si a chránit přírodu a svoje okolí
- na základě poznání sebe a svých potřeb a porozumění světu kolem sebe se žáci učí vnímat základní vztahy ve společnosti, porozumět soudobému způsobu života, jeho přednostem i problémům, chápat současnost jako výsledek minulosti a východisko do budoucnosti
- při osvojování poznatků a dovedností ve vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět se žáci učí vyjadřovat své myšlenky, poznatky a dojmy, reagovat na myšlenky, názory a podněty jiných.
- Učí žáky vnímat přednosti i problémy současného způsobu života, vyjadřovat pozitivní city k sobě i okolnímu prostředí
- poznávat své nejbližší i vzdálenější okolí, orientovat se v plánech a základních typech map
- zajímat se o minulost, kulturní bohatství naší země a uměli vyhledávat informace z dostupných zdrojů

vede žáky k:

- samostatnému a sebevědomému vystupování a jednání, k efektivní a bezkonfliktní komunikaci i v méně běžných situacích, k bezpečné komunikaci prostřednictvím elektronických médií, k poznávání a ovlivňování své jedinečnosti (možností a limitů)
- poznávání podstaty zdraví i příčin jeho ohrožení, vzniku nemocí a úrazů a jejich předcházení, vážit si svého zdraví a cítit za něj odpovědnost
- poznávání a upevňování preventivního chování, účelného rozhodování a jednání v různých situacích ohrožení vlastního zdraví a bezpečnosti i zdraví a bezpečnosti druhých, včetně chování při mimořádných událostech
- utváření pozitivních občanských postojů, rozvíjí vědomí přináležitosti k evropskému civilizačnímu a kulturnímu okruhu a podporuje přijetí hodnot, na nichž je současná demokratická Evropa budována, včetně kolektivní obrany
- přibližuje žákům úkoly důležitých politických institucí a orgánů, včetně činnosti armády, a ukazuje možné způsoby zapojení jednotlivců do občanského života.

Prvouka 1. třída

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky

- zná adresu školy (zvládne i napsat), jméno tř. učitelky, ředitele školy - orientuje se ve škole i v jejím blízkém okolí - bezpečně přechází vozovku po přechodu - pozná + dokáže vysvětlit některé dopravní značky - zvládne (postupně) cestu do školy + zpět do svého bydliště (zná svou adresu domů) - umí se představit celým jménem + příjmením, ví kolik je mu let - samostatně se obléká, převléká, umí zavázat tkaničky	- škola a její blízké okolí, cesta do školy, bezpečnost	<i>PRO 1 – Můj domov</i> <i>VDO – Naše škola</i> <i>OSV – vzájemné poznávání ve třídě</i> Vv – kresba dopravních značek M – tvary dopravních značek <i>MV – ČaJS – jedinečnost každého člověka</i> Čj – jméno + příjmení Hv – poslech nahrávky + video Tv – nácvik bezpečného přecházení vozovky	- skupinová práce při tvorbě značek + okolí školy - vycházka v okolí školy, pozorování dopravních značek, cesta přes přechod
- připraví si své věci na lavici - reaguje na pokyny učitele - svým chováním neohrožuje zdraví své ani ostatních spolužáků - dodržuje školní řád, rozpozná správné chování (aplikuje ho)	- pracovní návyky a vhodné chování ve škole i mimo školu	<i>MV – návštěva knihovny, výstava dětských knih</i> <i>OSV – cvičení sebekontroly, sebeovládání</i>	- procházka po škole - orientace
- popisuje změny v podzimní přírodě - vyhledá v obrázkových encyklopediích obrázky živočichů, kteří zde přezimují - ověří, kteří ptáci zde přezimují – užívá pojem - „stálí“, „stěhovaví“ – vysvětlí proč - popíše, které ovoce a zelenina se sklízí - užívá tyto pojmy + zařadí	- příroda na podzim v lese, v sadu, na zahradě a na poli	<i>PRO 3 Barvy podzimu</i> <i>EV – ČaJS – ucelený pohled na okolní přírodu i prostředí, ochrana prostředí</i>	- vycházka – sbírání listů, plodů + využití v mezipředmětových vztazích - práce s Didou (třídění živočichů, rostlin)

		Čj – encyklopedie Vv – obrázky živočichů, rostlin Hv – zpěv ptactva – poslech	- práce s atlasy, nástěnnými obrazy
- pojmenovává jednotlivé členy rodiny - umí celá jména + příjmení rodičů, prarodičů, sourozenců – pracuje s těmito pojmy - ví, jaké povolání vykonávají rodiče - dokáže vyprávět o své rodině - pomáhá s domácími pracemi	- rodina a život v rodině	VV – kresba rodiny, fotografie členů M – práce s časovou osou Čj – vyprávění o své rodině	- práce s fotografií, strom života rodiny
- užívá názvy zimních měsíců – rozlišuje roční období + přiřazuje k nim jména měsíců - vypráví o vánocích, vánočních obyčejích ve své rodině - porovná Vánoce, Silvestr, Mikuláš - obezřetně a bezpečně se chová při zimních sportech (dokáže je jmenovat + popsat) - rozpozná živočichy v zimní přírodě – pomáhá s obohacením jejich stravy (krmítka, krmelce) - porovnává jehličnaté stromy s listnatými (v tomto ročním období)	- zima a zimní svátky, bezpečnost, živočichové a rostliny v zimě	PRO 4 – <i>Vánoční tradice</i> VV – vánoční dárky + obr. se zimní tematikou Čj – vyprávění, obyčej Hv - koledy	- práce s Didou - třídění kartiček s roč. obd. a měsíci - třídí sporty a hry zimní - vycházka do lesa (krmelce x krmítka doma) - větvičky jehličnanů + šišky – třídění
- provádí svou hygienu, má základní hygienické návyky - samostatně používá toaletu, umí se obsloužit - pravidelně se myje, češe, čistí zuby, převléká si oblečení	- člověk a péče o zdraví, základní hygienické návyky	OSV – <i>ochrana zdraví</i> Čj – popis režimu dne s činnostmi VV – hygienické potřeby	- hry a hádanky ano – ne
- navrhuje si zdravý jídelníček - užívá pojmy vitamíny, ovoce, zelenina, mléčné výrobky + jmenuje zástupce - popíše svůj režim dne, vypráví	- zdravá výživa, režim dne	OSV – „<i>Já</i>“, „<i>Mé já v mém chování</i>“ Čj – „<i>Můj den</i>“	

		M – časová posloupnost	
- jmenuje jarní měsíce, objasňuje změny v přírodě - zapisuje do kalendáře přírody - popisuje jarní květiny + rozpozná je - vypráví o změnách v přírodě, v říši rostlinné, v říši živočišné - mláďata živočichů - porovnává velikonoční obyčeje – pomlázka, vajíčka	- příroda, rostliny a živočichové na jaře	Vv – rostliny na jaře, mláďata živočichů, obyčeje Čj – vypráví o velikonočních obyčejích	- práce ve skupině – třídění živočichů, rostlin
- porovnává živočichy, pozná nejznámější ptáky - aplikuje termín domácí živočichové - porovná a užívá pojmy – samec, samice, mládě - nazývá živočichy jmény – rozumí pojmenování u jednotlivých živočichů (slepice – kohout – kuře)	- nejznámější ptáci a domácí zvířata	Hv – napodobení řeči zvířat	-práce s obraz. materiály - třídí: samec – samice – mládě
- jmenuje dny v týdnu ve správném pořadí - rozlišuje pracovní a volné dny - přiřazuje dny v týdnu – volný x pracovní den - rozlišuje a jmenuje roční období - jednoduše charakterizuje jednotlivá období - přiřazuje kalendářní měsíce - popisuje svůj den – orientuje se v čase (aplikuje pojmy – ráno, dopoledne, v poledne, odpoledne, večer, v noci)	- dny v týdnu, roční období, orientace v čase	Čj – vyjmenovává dny v týdnu (pracovní + volné) - jmenuje roční období	- rovná kartičky s dny v týdnu -třídí roční období - práce s kalendářem – orientace v něm
- popisuje a dokáže předvést jednotlivá řemesla - zařazuje řemeslné výrobky k povolání - porovnává povolání – duševní a fyzická práce	- nejznámější povolání a výroba řemeslníků	Tv – napodobuje řemesla Čj – vypráví o nich Vv – kreslí jednotlivá povolání M – hry na prodavače	
- bezpečně se chová v rámci silničního provozu - přechází po vyznačených přechodech - reaguje na pokyny příslušníka policie - vysvětluje, co znamenají dopravní značky na cestě do školy	- dopravní výchova – bezpečnost	Osv – vzájemná pomoc, vztahy mezi dětmi, rozvoj individuálních dovedností	- třídí dopravní značky

- umí se samostatně přepravit MHD a jmenovat její prostředky		Tv – jízda na kole, koloběžce – přilba + bezpečnost	
- zařazuje letní měsíce - popisuje letní přírodu – pestrost - vypráví o rekreaci v létě - rozpozná bezpečnost chování při letních sportech (voda!)	- příroda v létě	<i>PRO – Sportem ku zdraví</i> <i>OSV – cvičení sebeovládání, sebekontroly</i> Vv – léto, sporty, prázdniny – voda Čj – vypráví Hv – písničky	- porovnávání obrázků – jednotlivé roční období

Prvouka 2. třída

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
- uplatňuje základní pravidla týkající se školy a organizace školního života	– škola a organizace školního života	VDO – Naše škola EV – tvary dopravních značek Čj, Ma, Pč	
- dodržuje zásady bezpečného chování, tak aby neohrožoval sebe ani své okolí	– cesta do školy – bezpečnost, dopravní výchova	Projekt 1 Můj domov OSV – vzájemné vztahy ve třídě Vv – dopravní značky Čj – vypráví, jak se bezpečně chovat	Skupinová práce- tvorba značek a zebry Video- bezpečnost v silničním provozu Vycházka do okolí školy Pozorování dopravních značek
- pozoruje, popíše a porovná proměny v přírodě	– změny v přírodě na podzim, živočichové ve volné přírodě (využití učiva 1. r. a jeho rozšíření), mezipředmětové vztahy (zejména s českým jazykem)	Vv – změny v přírodě, kresba Čj – popis zvířat	Skupinová práce DIDA hry, vytváření tajenek na dané téma

- roztřídí zeleninu a její druhy podle nápadných určujících znaků	– zelenina a její druhy	Vv – kresba zelenina, ovoce Pč – jak sázíme	
- roztřídí ovocné stromy a jejich plody podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu ve známé lokalitě	– ovocné stromy a jejich plody	Projekt 3 Barvy podzimu EV OSV	
- rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, začlenění svou obec a vlast	– rodina, náš domov, obec, vlast	Pč - jak doma pomáháme Vv – kresba rodiny, rodokmen Ma – práce s časovou osou	Výstava fotografií Návštěva Větruše/ hrad Střekov/
- pozoruje, popíše a porovná proměny v přírodě	– proměny přírody v zimě, zimní sporty	VV – zimní sporty Cvičení v přírodě, hry na sněhu Tv – zimní sporty Projekt 4 Vánoční trhy VMEGS EV MV	Vyprávění, práce s obrazovým materiálem Beseda s myslivcem
- určí a rozpozná základní části lidského těla, uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky	– člověk, poučení o lidském těle, nemoc a úraz, první pomoc	OSV EV Čj – nemoc- úraz, pojmy, vyprávění Tv – nácvik přenosu raněného Projekt Sportem ku zdraví OSV, EV	Beseda s policistou
- projevuje vhodným výběrem potravin vztah ke správné výživě	– potraviny a správná výživa	Čj – sestavení jídelníčku Ma – časové údaje	Hádanky
- využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti	– čas, orientace podle hodin, kalendářní rok	Čj – Den v knihovně Vv – výroba papírových hodin	Beseda s knihovnicí
- odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností	– práce a volný čas	Čj – popis různých povolání Projekt 2 Naše planeta Země EV, OSV Tv – jízda na koloběžkách, bezpečnost	Beseda se zajímavou osobností / povolání /
- pozoruje, popíše a porovná proměny v přírodě	– proměny přírody na jaře (rostliny, živočichové, květiny)	Vv – kresba rostlin na jaře Les	Skupinové práce s DIDOU

- roztřídí přírodniny podle nápadných určujících znaků, provede příklady výskytu	– lesy jehličnaté, listnaté a smíšené – stromy ochrana přírody	Čj – jak mohu pomoci přírodě Vv – frotáže kůry stromů Tv – cvičení v přírodě	
- pozoruje, popíše a porovná proměny v přírodě	– proměny přírody v létě, u vody a ve vodě, vodní živočichové	Hv – písničky o zvířatech Vv - těšíme se na prázdniny Čj – kam pojedu na prázdniny	Skupinové práce s DIDOU

Prvouka 3. třída

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
- začlení své město do příslušného kraje a obslužného centra v ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, městě	– místo, kde žijeme (domov, rodina, škola, obec)	VV – Pč – kresba významných památek v našem městě	Vycházka do okolí, poznáváme významné budovy, názvy ulic
- vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí, uplatňuje základní pravidla účastníků silničního provozu	– cesta do školy, dopravní výchova	Vv – dopravní tematika OSV VDO EV	Vycházka do okolí, bezpečné přecházení v okolí školy
- vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy	– orientace v místě bydliště	Vv – plánek bezpečné cesty do školy Projekt 1 Můj domov VDO, OSV, EV	Vycházka do okolí, co se změnilo
- rozezná světové stany	– světové strany	Vv – kresba směrové růžice	Skupinové práce, práce s buzolou, s mapami
- znázorní jednoduchý plán	– práce s jednoduchým plánem (začlenění obce do příslušného kraje)	Vv – plán obce	
- orientuje se v mapě, rozlišuje pohoří, nížiny a vodstvo	– seznámení s mapou	Projekt 3 Barvy podzimu Ev, OSV	Skupinové práce, vyhledávání údajů
	– země, v níž žijeme:		

- rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické hodnoty a rozmanitost	– krajina v místě bydliště		
- začlení naší vlast do Evropy, popíše části naší vlasti a pozoruje změny spojené se současným životem v naší vlasti	– naše vlast	Ma – počet obyvatel, měna, činnosti s údaji	Skupinová práce s mapou, myšlenkové mapy
- využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti	– lidé a čas – orientace v čase	Čt – pověsti z našeho regionu, četba z knihy D. Nechanické, Labská královna	Činnosti ve skupinách, rodokmeny Výstava fotografií
	– věci a činnosti kolem nás:	Projekt 4 Vánoční trhy VMEGS, EV, MV	Pantomima
- uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí, na příkladech porovnává minulost a současnost	– lidská činnost	Vv – Čím bych chtěl být? Internet, jako zdroj informací	Beseda, povolání rodičů
	– práce a volný čas:		Výstava knih
- uplatňuje poznatky o lidech a výrobcích, o světě v pohybu	– lidé a výrobky, technika		
- vymezí neživou přírodu - látky a jejich vlastnosti, vzduch, voda, její skupenství koloběh vody v přírodě, půda Slunce a Země - provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a měří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů	– neživá příroda – látky a jejich vlastnosti: – vzduch – voda – slunce a země	Ma – jednotky délky Vv – obrázky k pokusům Čj – zápisky k pokusům Projekt 2 Naše planeta Země EV, OSV	Výstava – ochrana životního prostředí
	– živá příroda:		Vyhledávání v encyklopediích
- roztrídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků	– rostliny (druhy rostlin, části rostlin, plody)	VV – kresba rostlin	Skupinové práce s DIDOU

- uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalit	– živočichové	Vv – kresba živočichů	Výstava – příroda kolem nás
	– zkoumání přírody	;	
- aplikuje základní pravidla ekologie do svého denního života	– rozmanitost přírody a její ochrana, základní ekologická výchova		
	– člověk:		
- pozoruje a popisuje lidské tělo	– lidské tělo (růst a vývoj, stavba těla – kostra, svaly)	Vv – kresba lidského těla Čj – popis částí těla	Skupinové práce na téma Člověk
- uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle, projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví	– péče o zdraví (zdraví a výživa, sport a hry, první pomoc)	Projekt Sportem ku zdraví OSV, EV, VDO	Skupinové práce, vyhledávání a třídění informací v encyklopediích

VZDĚLÁVACÍ OBLAST: ČLOVĚK A JEHO SVĚT

Tato vzdělávací oblast je ve 4. a 5. ročníku realizována prostřednictvím vyučovacích předmětů
Přírodověda a Vlastivěda

5.4.2 Přírodověda

A) Výchovně vzdělávací cíle:

- poznávat přírodní zákonitosti při aktivních a tvůrčích činnostech, jednak samostatně, jednak při práci ve skupinách
- získávat jasné a konkrétní představy o přírodninách živých i neživých a přírodních jevech na základě pozorování, je to dobrý předpoklad pro vytváření přesných pojmů
- konkrétní představy o přírodninách a přírodních jevech doplňovat nejen četbou textů naučných, ale i uměleckých
- učit žáky zjišťovat základní vlastnosti zkoumaných přírodnin, nacházet souvislosti mezi jevy a ději v přírodě
- nechat žáky provádět pokusy, čímž jim umožníme poznat a pochopit přírodní děje, které nelze snadno pozorovat v přírodních podmínkách
- na vycházkách zaměřovat pozornost žáků na sledování určitých jevů

- zaznamenávat výsledky pozorování a pokusů, diskutovat o nich se spolužáky, vyvozovat závěry a za učitelova vedení je upřesňovat, popřípadě zobecňovat
- uvědomovat si sebe jako člověka - živou bytost, která má své fyziologické a biologické funkce a potřeby, poznávat, co je pro člověka užitečné a naopak škodlivé z hlediska hygieny, výživy aj.
- žákům předávat základní poučení o bezpečném chování v různých životních situacích i při mimořádných událostech, které ohrožují nejen zdraví jednotlivců, ale i celých skupin obyvatel
- vést žáky k tomu, aby si na základě svých zkušeností a sledování konkrétních situací postupně uvědomovali odpovědnost každého (i nedospělého) člověka, za své zdraví a bezpečnost
- upozorňovat žáky na situace, při kterých by nevhodným chováním mohli ohrozit zdraví spolužáků nebo zavinit úraz jiných lidí
- postupně si osvojovat a upevňovat zásady slušného chování mezi lidmi, učit se vzájemné toleranci, snášenlivosti a úctě k lidem, se kterými se setkávají
- sledovat střídání ročních období, vést si záznamy ze svých pozorování, umět pozorované změny v přírodě zdůvodnit
- dovést žáky k uvědomění, že Země je jednou z planet, oběžnic Slunce, které jsou součástí vesmíru

B) Charakteristika výuky:

Výuka přírodovědy ve 2. vzdělávacím období navazuje na učivo prvouky, v mnohém ho prohlubuje a rozšiřuje. Charakter výuky je činnostní, to předpokládá provádění žakovských pokusů, hovor o pozorovaných pokusech i jiných sledovaných přírodních úkazech. Žáci mají možnost v přírodovědném vyučování využívat vědomosti z prvouky i své zkušenosti z vlastních pozorování přírody. Tím, že žákům umožňujeme, aby své vlastní zkušenosti a poznatky spojovali s novým učivem, snadno dosahujeme toho, že se učí se zájmem a mají dobré znalosti z přírodovědy.

Při činnostech se žáci učí spolupracovat, organizovat práci ve skupině i přijímat individuální odpovědnost za splnění určitého úkolu.

Při přírodovědném vyučování se ve velké míře uplatňují mezipředmětové vztahy s výukou českého jazyka, matematiky, výtvarné i hudební výchovy, praktických činností. Těchto možností velmi snadno využíváme při realizaci krátkodobých projektů. Navrhujeme-li v tomto období žákům vhodná témata pro projekty, jsou žáci schopni samostatně úkoly do projektů vymýšlet a zpracovávat. Je to jedna z příležitostí, při které mají žáci možnost dobře uplatnit své individuální schopnosti a nápady. Aby mohli ve vybraných projektech využít jak svoji individualitu tak různé poznatky z běžného života, nesmí být učitelem příliš omezováni ani usměrňováni. Jen tak se projeví i jejich fantazie. Potřebují k tomu však mít důvěru v učitele, snahu ho něčím udivit nebo překvapit. Každý pozitivní postoj učitele k výsledkům práce žáků má za následek jejich zvýšenou snahu a úsilí při plnění dalších úkolů.

Při poznávání přírody a jejich zákonitostí dochází žáci k poznání, že Země a život na ní tvoří celek, ve kterém jsou všechny hlavní děje v rovnováze. Je třeba, aby si žáci uvědomili, že tuto rovnováhu může člověk svou činností snadno narušit, ale obvykle jen velmi obtížně obnovit. Učí se využívat svých poznatků, hodnotit svá pozorování a záznamy, hledat možnosti, jak i oni mohou přispět k zlepšení životního prostředí a k ochraně přírody.

Významnou roli při činnostní výuce přírodovědy mají žakovské pokusy. S přírodninami, jejich vlastnostmi, se zákonitostmi přírody se žáci neseznamují jen při vyprávění nebo čtení, ale mají možnost je zkoumat více smysly a mnohé poznatky sami objevovat. Značný význam přitom má, když si žáci vedou o svých pozorováních a pokusech jednoduché záznamy, tj. nákresy, zápisy do tabulek, krátké popisy provedení, zápisy závěru, popřípadě i grafické záznamy. Důležité je, aby pokud možno všechny pokusy byly prováděny žáky buď individuálně nebo ve dvojicích. Záznamy si však provádí každý žák individuálně, po vzájemné konzultaci o možnostech provedení.

Provádění žakovských pokusů z přírodovědy a příprava pomůcek na tyto pokusy se uskutečňuje ve 4. ročníku a hlavně v 5. ročníku ve spojení s praktickými činnostmi. Týká se to zvláště kapitol Člověk a příroda, Člověk a lidské výtvoř. Tím se výuka stává smysluplnou, pro žáky zajímavou a blízkou životní realitě.

Poznámka:

Všechny dovednosti a poznatky, které žáci při pokusování na 1. stupni získají, uplatní v 6. ročníku nejen při výuce přírodopisu, ale i při výuce fyziky. Fyzika je v 6. ročníku vyučována tak, aby žáci měli možnost využít vědomostí a dovedností, které získali při školním činnostním vyučování i ve svém běžném životě. Proto je obsah učiva fyziky 6. ročníku sestaven tak, aby žáci použili všechny získané vědomosti z nižších ročníků a na jejich základě sami objevovali jak fyzikální veličiny tak vlastnosti látek, silové působení těles aj.

Přírodovědu ve 4. a 5. ročníku vyučujeme ve dvou tematických okruzích:

Rozmanitost přírody, Člověk a jeho zdraví

Ve 4. ročníku se obě témata prolínají, hlavně ve spojení se zdravou výživou a ochranou životního prostředí. Pozornost je věnována rovněž vybraným základním fyzikálním veličinám.

V 5. ročníku je stěžejní téma „člověk“ zařazeno do kapitol: Člověk a neživá příroda, Člověk a vesmír, Člověk a živá příroda a samostatné kapitoly Člověk. Práci a lidskými výtvoři se zabývá kapitola s názvem Člověk a lidské výtvoři.

K přírodovědě 5. ročníku se váže celá řada článků z čítanek. Také dva matematické pracovní sešity pro 5. ročník s názvy *Od příkladů ke hvězdám* a *Cestujeme po republice* se svými úlohami vážou k učivu přírodovědy. Ve 4. r. tuto úlohu plní matematický sešit *Počítání s velkými čísly*.

Přírodověda 4. třída

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
-jmenuje základní životní podmínky živých organismů / voda, vzduch, světlo a teplo, půda / -trídí oblasti se suchým horským prostředím, chladné severské kraje, oblasti trvale pokryté ledem a sněhem, nížiny s úrodnými poli, krajiny kopcovité, podhůří	Základní společenstva živých organismů: - životní podmínky živých organismů, rozmanitost podmínek života na Zemi	Pč – péče o rostliny, živočichy	Skupinová práce - manipulační atlas rostlina živočichů
-roztřídí živočichy a rostliny podle společenstev / okolí lidských obydlí, společenstva polí, vod a lesů /	- společenstva okolí lidských obydlí, společenstva polí, vod a lesů	Vv – příroda jako námět i materiál	Samostatná práce s Přehledy živé přírody
-zařadí podle životních podmínek živé organismy žijící v různých částech naší vlasti	- poznávání nejznámějších druhů rostlin, hub a živočichů, jejich význam v přírodě a pro člověka	Čj – Sloh – vyprávění, popis	Soutěže, referáty, vyhledávání

			v encyklopediích, řešení tajenek, práce s časopisy
-pozná nejznámější druhy rostlin, hub a živočichů, uvede jejich význam v přírodě a pro člověka	- přizpůsobení organismů prostředí		Vycházky, výlety /ŠVP/
-uvádí příklady přezimujících živočichů -popisuje způsob přípravy na zimu /přezimování/ a v ostatních ročních obd. -poznává odlétající ptáky, užívá pojem stálí a stěhovaví	- rostlinstvo a živočišstvo na Zemi v různých ročních obdobích	PRO 3 Barvy podzimu EV, OSV Hv – koledy, písně, Usnul vrabec za komínem	Celodenní projekt Prezentace prací žáků Televizní dokumentární pořady
-sestaví potravní řetězce rostlin, hub a živočichů	- rovnováha v přírodě, vzájemné vztahy mezi organismy	Vv – tematická práce dle probíraného učiva	
-odhadne a vysvětlí pojmy : zemská kůra , zemský plášť ,zemské jádro , horniny ,nerosty -rozpozná horniny magmatické, usazené ,přeměněné -objasní využití energetických zdrojů	Nerosty a horniny: - nejznámější nerosty a horniny, jejich využití		Sbírka nerostů -praktická cvičení, pozorování, pokusy - výstava
-užívá základní jednotky délky ,hmotnosti,teploty, času	Měření: - měření délky, teploty, hmotnosti a času	Ma – převody jednotek, měření	
-navrhne druh měřidla k měření(délky,hmotnosti ,teploty a času)	- poznávání a praktické užívání různých měřidel poznaných fyzikálních veličin		Pokusy – týmová práce Prezentace svých poznatků
-změří různými délkovými měřidly předměty ve svém okolí (teploty venkovní i vnitřní , hmotnost lidí i věcí a času)	- užívání základních jednotek délky, teploty, hmotnosti a času a běžně užívaných odvozených jednotek	Čj – popis pokusů	
uvědomuje si význam půdy lesů ,vod, -chrání přírodu tříděním odpadu neznečišťováním přírody -úklidem okolí školy	Člověk a příroda: - ohleduplné chování k přírodě	Vv – výtvarné práce s využitím odpadového materiálu / pet lahve, karton, apod./	Vycházky

-chrání rostliny a živočichy	- ochrana rostlin a živočichů		
-chová se ekologicky	- ochrana životního prostředí	EV – vztah člověka k prostředí MV OSV – člověk a příroda	Péče o živočichy – krmítka, sběr žaludů a kaštanů
	5. ročník: 2 hodiny týdně (66 hodin ročně) Člověk a neživá příroda:		
-jmenuje základní podmínky nezbytné pro život /vzduch,voda,živiny,teplo a světlo/ -popisuje jejich základní složení -pomocí pokusů zjišťuje jejich základní vlastnosti a vypráví,kde všude se vyskytují	-podmínky života na Zemi	Hv – poslech přírodní živly např. Vltava, B. Smetana apod./	Pokusy, pozorovánína vycházkách
-pozoruje na vycházkách povrch naší planety a v publikacích vyhledává čím je tvořen	- pozorování neživé přírody	Čj – vyprávění, popis PRO 2 Naše planeta Země EV,OSV	Odborné publikace, časopisy, encyklopedie, obrazové materiály, činnosti ve skupinách, ve dvojicích Celoroční projekt Prezentace prací žáků
-popisuje rozdíl mezi horninou a minerálem -užívá slovní spojení nerostné suroviny	Nerosty, horniny a půda: - nejběžnější a hospodářsky nejčastěji využívané horniny a nerosty		
-třídí nerostné suroviny na : nerudní, rudy, energetické suroviny -vyhledává a pojmenuje vzorky nerostů a hornin ve školní sbírce -pomocí pokusů ověří základní vlastnosti rud / magnetit/ -na mapě vyhledává místa výskytu a těžby v ČR	- využití sestavených souborů nerostů a hornin k pozorování, poznávání, třídění		Návštěva muzea Školní sbírka nerostů Třídění nerostů Pokusy, pozorování- magnetické pole
-dělí energetické suroviny na pevná, kapalná, plynná	- energetické suroviny, člověk a energie	Vl – na mapě vyhledá naleziště nerostů a hornin v ČR	Soubory map

-popíše způsob práce a umístění všech druhů elektráren na území ČR / tepelné, vodní, jaderné, větrné /			
-pokusy zjišťuje funkce elektrického obvodu, rozpozná, odhaduje, zjišťuje vodiče a nevodiče /izolanty/	- sestavování jednoduchých elektrických obvodů	Čj – popis, vyprávění	Pokusy – sestrojování elektrického obvodu, vodiče, nevodiče
-rozlišuje neobnovitelné a obnovitelné přírodní zdroje	- obnovitelné a neobnovitelné přírodní zdroje		
-popisuje vznik půdy -pozoruje složení půdy, odhaduje a poznává druhy půd, jejich úrodnost a využití	- vznik, složení a význam půdy, praktické pozorování půdy v okolí školy		Pokusy, pozorování- složení půdy
-uvědomuje si, vysvětluje důležitost Slunce pro život na Zemi	Člověk a vesmír: - od neživé přírody do vesmíru	Vv - vesmír	Práce o dobořných publikacemi, encyklopediemi, časopisy, tajenky
-vypráví, vyhledává v publikacích, co vše patří do sluneční soustavy, pomocí dramatické výchovy předvádí základní vesmírné jevy /gravitační síla, fáze měsíce, střídání roč.období, den – noc/	- vesmír a Země, sluneční soustava	Čj – vyprávění, dramatická výchova	
	- střídání dne a noci, střídání ročních období	CJ – roční období, obyčej, vyprávění Ma – časová osa, slovní úlohy	Návštěva planetária -audiovizuální technika - globus
-vyhledá a na globu /mapě/ ukazuje podnebné pásy	Člověk a živá příroda: - rozmanité podmínky života na Zemi, podnebné pásy		
-popisuje rozdíly mezi pásy, zařazuje rostliny a živočichy žijící v nich podle přírodních podmínek vyhovující danému druhu	život v různých podnebných pásích		
-aplikuje a rozumí termínu savany, pouště, tropické deštné pralesy, stepi, listnaté a smíšené lesy, jehlič. lesy/tajga/	- přizpůsobení organismů životnímu prostředí	Vv – kresba rostlin, živočichů	Televizní dokumentární pořady, výukové počítačové programy
-na globu vyhledává rozložení pevnin a oceánů -uvědomuje si vliv podnebí i na život v oceánech	- život v oceánech a mořích	EV – základní podmínky života	Práce s mapou, globusem

-pozoruje, prohlíží si a popisuje živočichy a rostliny v dostupných publikacích nebo navštíví zoologickou, botanickou zahradu	- ochrana živočichů a rostlin, význam botanických a zoologických zahrad	VMEGS – objevujeme Evropu a svět	Encyklopedie, vhodné odborné publikace
-zařadí ČR do podnebného pásu	- společenstva živých organismů na území naší vlasti	Hv - písničky	Internet – vyhledávání, zpracování a použití potřebných informací
-pozorováním a pomocí získaných zkušeností vypráví a třídí živé organismy žijící na území naší vlasti /bakterie, sinice, houby, rostliny, živočichové: obratlovci, bezobratlí	- třídění živých organismů do známých skupin		Návštěva ZOO nebo botanické zahrady
-pozná běžné druhy rostlin, hub, a živočichů podle skutečnosti i obrázků	- poznávání běžných druhů rostlin, hub a živočichů podle skutečnosti i obrázků		Práce s DIDOU, třídění živočichů Práce v týmech, publikace, prezentace svých poznatků Práce s atlasy rostlin a hub
-pozoruje a popisuje společné znaky s ostatními živočichy -pojmenovává a ukazuje jednotlivé části lidského těla -pomocí maket, modelu, nástěnných obrazů rozezná a popisuje jednotlivé soustavy umožňující život člověka/ kosterní soustava, svalová s., dýchací s., oběhová s., trávicí s., vylučovací s., rozmnožovací s., kožní s., smyslová s. a nervová soustava/	Člověk: - lidské tělo, základní stavba a funkce	Vv – postava, kresby.	
-na sobě a svých blízkých pozoruje a popíše vývojové etapy	- člověk se rozmnožuje, roste a vyvíjí se - seznámení s vývojem dítěte před i po narození	Pč – příprava zdravé stravy	Nástěnné modely, makety, obrazy
-pečuje a chrání své zdraví -vysvětluje a uvědomuje si, proč chráníme naše tělo	- ochrana zdraví člověka, hygienické návyky	PRO Sportem ku zdraví OSV, ev, VDO	
-prakticky si vyzkouší a používá jednotlivé kroky první pomoci při záchraně lidského života	- první pomoc při poranění, přivolání lékařské pomoci - péče o zdraví, zdravá strava, denní režim "- nutnost zdrženlivosti a opatrnosti při setkání s neznámými lidmi	Tv – způsoby aktivního odpočinku, cvičení v přírodě DV – modelové situace OSV – lidé kolem nás	Encyklopedie, vhodné odborné publikace Cvičný požární poplach

		VMEGS – člověk a jeho zdraví	
-jmenuje materiály , z kterých se vyrábí předměty kolem nás -odhaduje, které přírodniny nám poskytují surovinu pro jejich výrobu -vytváří řetězce: přírodnina-surovina-výrobek	<i>Člověk a lidské výtvary:</i> - zpracovávání výrobků, jejich využívání, likvidace odpadů		
-využívá a popisuje přístroje/zařízení/ sloužící k příjmu informací/telefon,kopírka,PC,fax,DVD/	informační technika a její rozumné užívání		
-pomocí pokusů užívá jednoduché stroje, dokazuje způsob usnadnění práce člověka /nakloněná rovina,páka, kladka,kolo/	- jednoduché stroje a zařízení, seznámení se s nimi při jednoduchých pokusech	VI – objevy a vynálezy	Práce s informační technikou
-vědomě neporušuje a chrání rovnováhu v přírodě, aby neohrozil živ.org. včetně sebe	- ochrana přírody	PRO 1 Můj domov Lidské aktivity a problémy životního prostředí VDO, OSV, EV	
-chrání přírodu tříděním odpadu -chová se ekologicky	- vztah k životnímu prostředí		Sběr papíru

5.4.3 Vlastivěda

A) Výchovně vzdělávací cíle:

- dát žákům přehled o jejich regionu - kraji
- získávat postupně základní zeměpisný přehled o České republice a Evropě
- učit žáky číst a vyhledávat základní údaje v mapě České republiky a Evropy
- osvojovat si nové pojmy v souvislosti s orientací na mapě
- seznamovat žáky s významnými etapami našich národních dějin
- vyvolat u žáků zájem o minulost a o kulturní bohatství regionu i celé země

- učit žáky zařazovat hlavní události časově do staletí
- poznávat, jak se život lidí vyvíjí a mění, jakým změnám podléhají věci kolem nás
- sledovat změnu staveb a způsobu života v průběhu staletí
- osvojovat si základní dějepisné pojmy související s uspořádáním společnosti
- probouzet u žáků pěkný vztah k místu bydliště
- postupně rozvíjet vědomí sounáležitostí se svou zemí, světem
- upevňovat základy správného chování mezi lidmi bez ohledu na barvu pleti
- učit žáky vzájemné účtě, pomoci a snášenlivosti mezi sebou
- utvářet pracovní návyky při individuálních činnostech i práci ve skupinách
- vést žáky k propojování místních historických, zeměpisných a kulturních informací
- poznávat historii místa a kraje z dostupných zdrojů (členové rodiny, muzea, památky, knihovny)
- k poznávání charakteristiky určitého regionu i událostí využívat informační techniku

B) Charakteristika výuky:

Vyučovací předmět vlastivěda zahrnuje ve 4. a 5. ročníku učivo zeměpisné a historické. Je účelné věnovat zeměpisnému i dějepisnému učivu v obou ročnících po 1 hodině týdně (ne však zeměpis jedno pololetí a dějepis druhé pololetí). Každý historický jev probíhá v určitém zeměpisném prostředí, proto je vhodné dávat obě tyto složky vlastivědy do vzájemné souvislosti.

Žáci v tomto věku se dívají na dějiny očima současnosti. Je třeba proto stále dbát na rozvíjení jejich jasných představ o minulosti. Aby počáteční dějepisné vyučování tento základní úkol plnilo a minulost se zobrazovala v myslích žáků živě, je vhodné historická schémata a popisované děje provázet různým znázorněním minulosti. K tomu velmi pomohou další mezipředmětové vazby spojené s vlastivědnou výukou. Jsou to např. vazby se čtením, výtvarnou výchovou, matematikou, praktickými činnostmi i hudební výchovou. Dějinné události se žákům velmi dobře přiblíží a stanou se pro ně zajímavějšími, pokud mají příležitost své představy individuálně výtvarně i literárně ztvárňovat. Používané učebnice a pracovní sešity vlastivědy (Nová škola) dávají k takové výuce dostatek námětů. Charakter výuky se tak v celém rozsahu stává činnostním.

Významným pomocníkem při výuce vlastivědy jsou čítanky pro 4. a 5. ročník, které svými uměleckými historickými články učivo obohacují. Umělecké texty žákům barvitě a obrazně popisují události dějin i jednání historických postav. Z uměleckých textů žáci přijímají neotřelé obraty v řeči, rozvíjí se jejich schopnost výstižně se vyjadřovat a vystihnout podstatné rysy událostí i charakter postav. Výuku vlastivědy výborně doplňuje čtení z historických čítanek. K přiblížení učiva pomáhají jejich ilustrace, plánky, časové osy, stručné vyprávění určitých důležitých událostí z historie našeho národa. K pochopení časových souvislostí napomohou časové přímky rozdělené na stoleté úseky. Délku století je třeba dětem objasnit např. pomocí věku rodičů a prarodičů.

Zeměpisné učivo navazuje na poznatky z prvouky. Od pozorování nejbližšího okolí bydliště a školy žáci přecházejí k zeměpisnému pozorování svého kraje a republiky až po její začlenění do Evropy. Přímé a názorné vyučování se doplňuje čtením zeměpisných článků, žáci se učí pozorovat a číst z plánů a map. Zařazovány jsou praktická cvičení jako např.: rozlišování zeměpisných značek, práce s kompasem, měřítkem mapy apod. Tyto činnosti připravují žáka na vyučování zeměpisu na 2. stupni i na využití zeměpisných poznatků v praktickém životě.

Výuku vlastivědy vhodně doplňují návštěvy muzeí, výstav, významných historických míst a památek. Také vhodné zeměpisné nebo historické filmy a videoukázky výuku vlastivědy doplní a zpestří. Podle místních podmínek je dobře využívat vztahu významných historických událostí k místu, kde žáci žijí. Představu života v minulosti žákům velmi dobře přibližují místní vlastivědná muzea.

Rodné město a rodný kraj jsou součástí vlasti. Jejich dějiny tvoří součást dějin celé země. Události, které jsou zachyceny v dějinách místa, kde žáci žijí, jsou jim blízké a srozumitelné. Proto k hlubšímu rozvíjení jasných představ o minulosti využíváme i všech místních historických archeologických památek jako jsou např.: nálezy nádob, nástrojů, mohyly, hradiště aj. a také památek stavitelských jako

např.: hrady, zámky, kostely, radnice, morové sloupy, sochy aj.

Nezapomínáme ani na využívání zkušeností žáků z výletů po vlasti, žákům dáváme prostor, aby mohli o svých zážitcích vyprávět a svá vyprávění doplnit fotografiemi, videonahrávkami, ukázkami pohlednic a suvenýrů.

K vlastivědnému učivu patří vycházky. Při nich snadno objasňujeme různé nové zeměpisné pojmy např.: hory se vypínají, kopce se svažují do údolí, pohoří se táhne, přechází do nížiny, nížina se rozkládá, potoky se stékají, řeka se vlévá, řeka protéká, náhon se odděluje od řeky aj.

Hlavní pomůckou při vyučování zeměpisného učiva však zůstává mapa. Využíváme každé příležitosti k tomu, abychom žáky postupně učili s mapou pracovat a orientovat se v ní. Žáci se učí rozlišovat na mapě nížiny, vysočiny, pohoří, vodstvo. Určují světové strany, vyhledávají řeky, města, určují vzájemnou polohu měst i jejich velikost, nadmořskou výšku hor. Popisují, kudy určitá řeka protéká, která města na řece leží, kam se řeka vlévá apod.

Učivo týkající se podnebí propojujeme s výukou přírodovědy. Je přitom třeba provádět měření teploty a zapisovat výsledky. Žáci zapisují rovněž dobu slunečního svitu, druh vodních srážek, sílu větru (vánek, vítr, vichřice), charakter počasí (polojasno, jasno, oblačno, zataženo). Tím se pro ně stane učivo jasným a srozumitelným. Také další vlastivědná témata, např.: Půda a zemědělství, Nerostné bohatství, Ochrana přírody, je nutné stále propojovat s učivem přírodovědy.

Poznámka:

Činnostní výuka vlastivědy poskytuje široké možnosti uplatnění samostatné i skupinové práce žáků. Ve spojení vlastivědného učiva s četbou, výtvarnou výchovou, matematikou i pracovními činnostmi žáci vytvářejí např. ilustrované historické příběhy, leporela, modely dobových předmětů a zbraní. Ve zvolených projektech výtvarně a literárně ztvárňují představu o probíraném historickém období.

Vhodné je též nechat žáky vyjadřovat představy pomocí náčrtů, využijí je např. při znázornění charakteristických rysů stavebních slohů nebo při zakreslování jednoduchých plánků určitého území. Jednotlivé kapitoly mohou být zakončeny zajímavým projektem, který jsou žáci schopni samostatně připravit i zpracovat ve skupinách. Tuto jejich samostatnou práci je třeba nechat určitou dobu ve třídě vystavenou. Žákům dáme rovněž prostor k tomu, aby o ní mohli mezi sebou hovořit. Velký význam tohoto stylu učení vlastivědy mají prožitky žáků. Je třeba se snažit, za pomoci činnostní výuky, vytvořit u žáků dobré představy o minulosti a vztah k ní, ne je zahlcovat letopočty. Do hodnocení je vhodné zařazovat výsledky jejich činností.

D) Očekávané výstupy na konci 2. období - vlastivěda:

Místo, kde žijeme

Žák:

- určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu
- určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich, respektuje zásady bezpečného pohybu a pobytu v přírodě
- rozlišuje mezi náčrtý, plány a základními typy map, vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky a Evropy
- vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury
- jednoduchým způsobem posoudí význam vyhledaných informací z různých hledisek

- zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest
- porovná způsob života a přírodu v naší vlasti s jinými zeměmi, které navštívil
- rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce
- zná symboly našeho státu a jejich význam

Lidé kolem nás

Celý tematický okruh směřuje k prvotním poznatkům a dovednostem budoucího občana demokratického státu.

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- **orientaci v problematice peněz a cen a k odpovědnému spravování osobního rozpočtu**

Žák:

- obhájí při konkrétních činnostech a vyprávěních své názory
- dohodne se na společném postupu při řešení zvoleného úkolu se spolužáky
- rozpozná v jednání a chování významných osob nedodržování demokratických principů
- orientuje se v základních formách vlastnictví
- osvojují a upevňují si základy vhodného chování a jednání mezi lidmi, uvědomují si význam a podstatu pomoci a solidarity mezi lidmi, vzájemné úcty, snášenlivosti a rovného postavení mužů a žen
- poznávají, jak se lidé sdružují, baví, jakou vytvářejí kulturu. Seznamují se se základními právy a povinnostmi, **se světem financí**, ale i s problémy, které provázejí soužití lidí, celou společnost nebo i svět (globální problémy)

Lidé a čas

Žák:

- pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy
- využívá knihoven, sbírek, muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti
- zdůvodní základní význam chráněných částí přírody a kulturních památek
- rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti i současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik
- srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti i současnosti
- objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů do kalendáře

Ochrana člověka za mimořádných událostí

Téma č. I: OCHRANA OBYVATELSTVA

Cíle výuky

1. Seznámit žáky s úlohou státu při ochraně životů a zdraví obyvatel, majetkových hodnot a životního prostředí při vzniku mimořádných událostí.
2. Připravit žáky na uvědomování si odpovědnosti za svoji ochranu, na efektivní jednání a vzájemnou pomoc při hrozbě nebo vzniku mimořádných událostí.
3. Vést žáky k citlivému vnímání životního prostředí, a to nejen při vzniku mimořádných událostí.

Téma č. II: ŽIVELNÍ POHROMY

Cíle výuky

1. Seznámit žáky s pojmem živelní pohroma, jejími účinky a druhy.
2. Uvědomit si nebezpečí vyplývající z prvotních i druhotných následků živelních pohrom, předat poznatky jak se chránit.

Téma č. III: HAVÁRIE S ÚNIKEM NEBEZPEČNÝCH LÁTEK

Cíle výuky

1. Upozornit žáky na nebezpečí, které přináší stále rostoucí používání chemických látek, přípravků a technologií.
2. Objasnit pojem "havárie s únikem nebezpečných látek", poukázat na příčiny jejich vzniku a hlavní charakteristiky.
3. Seznámit žáky s hlavními účinky nebezpečných látek a základními vlastnostmi, které se uplatňují při haváriích. Objasnit některé základní způsoby výstražného označování nebezpečných látek. Uvést nejrozšířenější průmyslové nebezpečné látky na území ČR.
4. Upozornit na charakteristické znaky a projevy havárií s únikem nebezpečných látek.
5. Seznámit žáky s nejdůležitějšími zásadami chování obyvatelstva v případě havárií s únikem nebezpečných látek a naučit je chránit se před jejich účinky.

Téma č. IV: RADIAČNÍ HAVÁRIE JADERNÝCH ENERGETICKÝCH ZAŘÍZENÍ

Cíle výuky

1. Upozornit žáky na kladné i záporné aspekty provozu jaderných elektráren a jejich celkový ekologický přínos.
2. Rozebrat otázky budování a provozu jaderných elektráren a zajištění jejich jaderné a radiační bezpečnosti.

3. Objasnit možnosti vzniku radiační havárie v jaderné elektrárně a malou pravděpodobnost vzniku radiační havárie s dopady na okolí.

4. Seznámit žáky s nejdůležitějšími opatřeními k ochraně obyvatelstva a s otázkami zabezpečování havarijní připravenosti pro případ radiační havárie jaderné elektrárny s dopady na okolí.

Náměty pro praktická cvičení

Cílem praktického cvičení žáků základních škol je ověřit znalosti a dovednosti získané výukou témat **“Ochrana člověka za mimořádných událostí”**.

Cvičení jsou prováděna pro žáky najednou v rámci školy nebo po skupinách (ročnících nebo třídách).

O náplni cvičení a časovém rozsahu rozhodne ředitel školy / nácvik požárního poplachu /

Náměty pro praktická cvičení:

- prohlídka rozmístění protipožárních prostředků ve škole (praktická ukázka používání těchto prostředků)
- činnost učitele a žáků při vzniku požáru ve škole (evakuace školy podle plánu /
- ověření znalosti obsahu evakuačního zavazadla
- příprava prostředků k improvizované ochraně osob (dýchacích orgánů a povrchu těla)
- ověření znalostí zásad chování při opuštění bytu
- ověření znalostí zásad chování v případě povodní
- ověření znalostí zásad chování v případě havárie s únikem nebezpečných látek do životního prostředí
- poskytování první pomoci

Učitelé využívají soubory nástěnných obrazů, metodické materiály, které byly zakoupeny k výuce žáků / kabinet I. stupně/

Vlastivěda 4. třída

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
	<i>1 hodina týdně (33 hodin ročně)</i>		

- orientuje se na časové přímce - pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a jevy	- časová osa, období před naším letopočtem, období našeho letopočtu	Ma – orientace na číselné ose PRO 1 Můj domov VDO,OSV,EV	-Práce s číselnou a časovou osou, doplňování časových údajů ve skupině -vyhledávání informací v knihovně, na internetu
- porovná život v pravěku, doby kamenné, bronzové a železné	- české země v pravěku, doba kamenná, bronzová, železná		
- využívá knihoven, sbírek, muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti - popíše jednotlivá období dějin od příchodu Slovanů až po vznik Českého státu	- příchod Slovanů, konec pravěku v našich zemích		- vyhledávání údajů o historii města -návštěva muzea
- popíše jednotlivá období dějin od příchodu Slovanů až po vznik Českého státu	- Sámův kmenový svaz, 7. století v našich dějinách		
- využívá knihoven, sbírek, muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti	- naše nejstarší minulost v pověstech	Čj – pověsti z našeho regionu	Návštěva muzea v Litoměřicích
	- Velkomoravská říše, příchod Cyrila a Metoděje		
	- vznik českého státu, vláda přemyslovských knížat		
- rozpozná život prostých lidí za vlády Přemyslovců,popíše prvky románského stavebního slohu	- život prostých lidí za vlády prvních Přemyslovců, Kosmas, románský stavební sloh	Vv – kresba románských staveb	Památná místa naší vlasti, hora Říp, výlet
- popíše období vlády Přemyslovců, Lucemburků a Karla IV.	- vznik Českého království, vláda přemyslovských králů	Čj – četba pověstí z Historické čítanky	Památná místa naší vlasti, polodenní výlety Stadice, Přemysl Oráč
	- český stát za vlády Lucemburků, Jan Lucemburský		
	- období vlády krále Karla IV., rozkvět země, rozvoj vzdělanosti		
	- život ve středověku, šlechta, církev, život ve vesnici, ve městě, gotický stavební sloh	Vv – vitráž / gotické okno/	Výstava prací žáků
- popíše období vlády Václava IV	- období vlády krále Václava IV.	Čj – vyprávění o historických osobnostech	Hra – Kdo jsem?
- popíše osobnost mistra Jana Husa, dobu husitských válek	- mistr Jan Hus a jeho učení		
- dobu husitských válek	- husitské války, Jan Žižka, Prokop Holý		

- objasní život v českých zemích po husitských válkách	- české země po husitských válkách, král Jiří z Poděbrad		
- popíše období císaře Rudolfa II. - vyjmenuje základní prvky renesance	- první Habsburkové na českém trůně, císař Rudolf II., období renesance	Čj – rozhovor o filmovém představení	Film – Císařův pekař...postava Golema
	Zeměpisná část		
	4. ročník:1 hodina týdně (33 hodin ročně)		
- určí polohu svého bydliště, České republiky, popíše členění území na kraje	- naše vlast Česká republika, poloha, obyvatelé, členění území ČR na kraje	PRO Můj domov VDO,OSV,EV	Celodenní projekt Prezentace prací žáků
- vyhledá a orientuje se v krajích a krajských městech s pomocí mapy	- kraje a krajská města		
- rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, vysvětlí pojem demokracie a vyjmenuje státní symboly	- Česká republika - demokratický stát, státní symboly, státní svátky	VDO – pojmy. Stát,demokracie, státní symboly	
- používá mapu a plán, orientuje se v nich	- mapy a plány		Činnosti s vlastivědným divadélkem
- orientuje se v krajině, určí světové strany v přírodě i podle mapy	- orientace v krajině, světové strany a jejich určování		
- popíše povrch České republiky	- povrch České republiky	Př – životní prostředí	Činnosti s vlastivědným divadélkem
- vyhledá vodstvo ČR	- vodstvo České republiky		Lota, karty s otázkami
- rozlišuje pojmy počasí a podnebí	- počasí a podnebí	Vv – symboly počasí, kresba	Pozorování počasí v jednom týdnu, záznamy v deníčcích
	- půda a zemědělství		
	- nerostné bohatství, těžba a zpracování nerostných surovin	PRO 2 Naše planeta Země EV,OSV	Celodenní projekt
	- průmysl, výroba, průmyslový závod		
- vyhledá Chráněná území ČR	- ochrana přírody, chráněná území	EV	Činnosti zaměřené na ochranu ŽP / recyklace odpadů, sběr papíru, výsadba zeleně atd./
- vyhledává typické regionální zvláštnosti přírody osídlení, hospodářství a kultury	- cestujeme po naší vlasti, přírodní zajímavosti a národní kulturní památky	Tv – pohyb a orientace v terénu	Vycházky do okolí školy, města

- vysvětlí zásady ochrany přírody a kulturních památek - respektuje zásady bezpečného pohybu a pobytu v přírodě			
- jednoduchým způsobem posoudí význam vyhledaných informací	- cestujeme našim krajem	Vv – výtvarná soutěž, zajímavosti našeho kraje	Prezentace prací

Vlastivěda 5. třída

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
	<i>1 hodina týdně (33 hodin ročně)</i>		
- rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik - popíše bitvu na Bílé hoře, porovnává život v době pobělohorské	- bitva na Bílé hoře, porážka české šlechty	MV – návštěva knihovny, výstava dětských knih	
	- doba pobělohorská, život na zámku, ve městě, život poddaných		Lota, karty s otázkami
- vyjmenuje základní prvky baroka	- život v době barokní, stavitelství, hudba	Hv – poslech barokní hudby	Výstava v kostele sv. Vojtěcha
- popíše osobnost J. A. Komenského	- ve školních lavicích, Jan Amos Komenský	Čj – četba z čítanky, vyhledávání informací, čtení s porozuměním	Skupinová práce – škola dříve a dnes
- objasní dobu osvícenskou, vypráví o životě na vesnici	- světlo rozumu, doba osvícenská, vláda Marie Terezie a Josefa II.		
	- život na vesnici, bydlení, oblékání, venkovské zvyky	PRO 4 Vánoční trhy VMEGS, EV, MV	Celodenní projekt Prezentace prací žáků
- vysvětlí pojmy manufaktura, parní stroj a přiřadí vynálezy k osobnostem	- manufaktury a první stroje, parní stroj, čeští vynálezci		
- popíše období obrození měšťanské společnosti a nástupu kapitalismu	- obrození měšťanské společnosti, nástup kapitalismu, nadvláda němčiny		

- popíše období národního obrození a vyjmenuje známé osobnosti	- počátky národního obrození, F. Palacký, J. K. Tyl - z poddaného člověka občan, rok 1848, K. H. Borovský	Hv – poslech hymny Čj – četba literatury	
- vysvětlí růst tovární výroby	- stroje ovládly život, růst tovární výroby, nástup elektřiny		
- popíše období Rakouska-Uherska	- vznik Rakousko-Uherska, profesor T. G. Masaryk na české univerzitě	VDO – historie a tradice našeho národa	Hry a hádanky /ANO,NE/
- objasní rozvoj kultury a umění, vysvětlí pojem Národ sobě	- Národ sobě, rozvoj kultury a umění		
- porovná vztah národů Čechů a Němců	- Češi a Němci, historie vztahů obou národů		
- popíše dobu 1. sv. války	- směřujeme k samostatnosti, 1. světová válka, odpor proti Rakousko-Uhersku		
- objasní vznik Československé republiky a osobnost T.G.M. , vypráví o životě v ČSR	- vznik Československé republiky, T. G. Masaryk, život v ČSR	Čj – práce s textem	Prezentace prací žáků
- popíše dobu 2. sv. války a poválečná léta	- 2. světová válka, válečná a poválečná léta		Práce s audiovizuální technikou
- popisuje přechod od totalitní moci k demokracii - objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů do kalendáře	- od totalitní moci k demokracii		
	1 hodina týdně (33 hodin ročně)		
	Česká republika:		
- využívá vlastních předchozích poznatků z cestování	- kde jsme byli o prázdninách	Vv – pohledy z prázdnin	Výstava pohledů
- používá základní poznatky o krajích ze 4.roč.	- kraj, v němž žijeme - opakování ze 4. ročníku -		
- zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest, obhájí při konkrétních činnostech a vyprávěních své názory	- kraje České republiky - základní poznatky o krajích ze 4. ročníku	PRO 1 Můj domov VDO,OSV,EV	Celodenní projekt
	Kraj, ve kterém žijeme:		
- dohodne se na společném postupu při řešení zvoleného úkolu se spolužáky	Do tohoto tématu je zahrnuto všech 14 krajů (v učebnici jsou stejným způsobem zpracovány údaje o jednotlivých krajích, jsou stejně obsáhlým souborem fotografií nejvýznamnějších míst). Se		Získávání informací z různých zdrojů, prezentace práce žáků

- využívá dostupných informačních zdrojů	žáky se však v 5. ročníku probírá podrobně kraj, ve kterém žijí. Toto učivo se doplňuje o další informace, které žáci vyhledávají na základě doplňujících otázek v učebnici. Využívá se dostupných informačních materiálů z krajských informačních center. Vhodné jsou informace z různých míst kraje, které mohou žáci získat při hodinách informatiky, na výletech, exkurzích apod. V případě zájmu žáků si můžete vybrat další kraj, ke kterému mají žáci nějakou vazbu, s krajem se pak seznamujete informativně, podrobnosti z dalších krajů se nehodnotí známkou. K seznamování žáků s dalšími kraji můžete vhodně využít skupinovou práci. Skupina si vybere některý kraj, společně o něm shromáždí informace a potom ho představí zvolenou formou spolužákům. Při výuce je třeba pravidelně pracovat s mapou. Je součástí učebnice pro 5. ročník.		
	Česká republika - demokratický stát		
- určí polohu ČR, popíše vznik a obyvatelstvo	- poloha České republiky, vznik, obyvatelstvo		Skupinová práce při vyhledávání a shromažďování informací
- určí polohu hl.m. Prahy, rozliší hlavní orgány st. moci a některé její zástupce	- Praha hlavní město ČR, prezident, vláda, parlament -		
- objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů	- státní svátky a významné dny	Čj – práce s literaturou	
- rozezná současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti současnosti	- historie města, Pražský hrad a Hradčany, plán města, historická místa Prahy	Vv – kresba pamětihodností	Prezentace prací žáků
-rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam	- naše vlast – domov, krajina, národ, základy státního zřízení a politického systému ČR, státní správa a samospráva, státní symboly, Armáda ČR		Samostatná práce žáků, skupinová práce, prezentace
	Česká republika - součást společenství hospodářsky vyspělých států	PRO 2 Naše planeta Země EV, OSV	Práce s fotografiemi a obrazovým materiálem
- objasní pojem EU	- Evropská unie	M – počítání s velkými čísly	
- vysvětlí význam mezinárodní organizace a jejich zkratky	- mezinárodní organizace, jejich zkratky a význam		

- vysvětlí význam mezinárodní organizace a jejich zkratky	Evropa - sjednocující se světadíl		Prezentace prací žáků
- vyjmenuje sousední státy ČR a najde základní údaje o nich	- sousední státy České republiky, Slovensko, Polsko, Německo, Rakousko		
- seznámí ostatní se základními údaji o sousedních státech	- seznámení žáků se základními údaji o sousedních státech	Hv - poslech	
	Evropa - jeden ze světadílů		
- popíše a vyhledá údaje o přírodních podmínkách na mapě Evropy	- poloha a povrch Evropy, vodstvo a podnebí Evropy		
- popíše a vyhledá zástupce rostlin a živočichů v jednotlivých podnebných pásích	- rostliny a živočichové	Př – životní prostředí	Třídění rostlin a živočichů podle podnebných pásů
- popíše a porovná hospodářství a obyvatelstvo Evropy	- hospodářství a obyvatelstvo Evropy		

5.5 Dějepis

Výchovně vzdělávací strategie předmětu Dějepis

KOMPETENCE K UČENÍ	• umožňujeme spolupodílet se na průběhu vyučování, organizovat si vlastní práci • vedeme k vyhledávání a třídění informací z různých zdrojů a jejich efektivnímu využití v další práci • podporujeme samostatnost a tvořivost • zařazujeme do výuky párovou a skupinovou práci, kooperativní učení, ale i individuální ústní či písemný projev
KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ	• podněcujeme ke sledování vlastního pokroku, povzbuzujeme při zdolávání problémů a vedeme k sebehodnocení výsledků • rozvíjíme v žácích kritické myšlení a schopnosti činit rozhodnutí
KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ	• vedeme k samostatnému a kultivovanému ústnímu i písemnému projevu • navozujeme při výuce situace z veřejného a společenského života; • nabízíme různé druhy textů (učebnice, pracovní sešity, internet,..) • rozvíjíme schopnost naslouchat promluvám druhých lidí, porozumět jim, vhodně na ně reagovat, účinně se zapojovat do diskuse, obhajovat svůj názor a vhodně argumentovat

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ	• vedeme ke společné práci ve skupině • podporujeme vzájemnou pomoc a spolupráci • podněcujeme vytváření příjemné atmosféry ve skupině • vedeme žáky k respektování společně dohodnutých pravidel chování a spolupráce • rozvíjíme schopnost diskutovat v malé skupině i v rámci celé třídy
KOMPETENCE OBČANSKÉ	• zdůrazňujeme zásady slušného chování (základní společenské normy) • učíme žáky respektovat, chránit a ocenit naše tradice a kulturní i historické dědictví, projevovat pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost
KOMPETENCE PRACOVNÍ	• učíme pracovat podle pokynů a návodů • vyhledáváme informace na internetu, v literatuře • používáme různé techniky učení opakovaně a pravidelně, střídáme formy práce tak, aby si žáci zvykali na změnu prostředí, různé zdroje informací a na různé typy členů pracovní skupiny
KOMPETENCE DIGITÁLNÍ	• vedeme žáky k volbě a účelnému využívání vhodných digitálních technologií při plánování, realizaci a hodnocení činností s digitálními historickými zdroji, prameny a programy; • seznamujeme žáky s různými možnostmi, jak komunikovat činnosti a výsledky práce s digitalizovanými historickými reáliemi prostřednictvím různých digitálních technologií a nástrojů pro komunikaci a sdílení; • klademe důraz na bezpečnou a efektivní komunikaci žáků, učíme je odpovědnému chování a jednání v digitálním prostředí

Charakteristika předmětu

Svým pojetím navazuje na žákovské výstupy vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět na 1. stupni, zejména na tématické okruhy „Lidé a čas“, „Lidé kolem nás“ a „Místo, kde žijeme,“ a rovněž na výstupy ostatních vzdělávacích oblastí. Vyučovací předmět Dějepis je zařazen samostatně v 6.- 9. ročníku v hodinové dotaci 2 h týdně.

Využívá vazeb na další vzdělávací oblasti a obory na 2.stupni, zejména na vyučovací předměty zeměpis, občanská výchova, český jazyk a literatura, hudební a výtvarná výchova ve vzdělávacím oboru člověk a jeho společnost. Žák je veden k pochopení dějinných procesů, které ovlivňují vývoj společnosti. Důraz je kladen na rozvoj historického vědomí. Výuka vychází z počátečního zájmu žáka o dějiny (příběhy), pokračuje utvářením „obrazu historie“ a směřuje k porozumění historickým jevům a dějům. Historické jevy a děje jsou vnímány komplexně. Zvláštní význam pro porozumění dějinným procesům má zařazování regionální historie. Dějepis zahrnuje část tématických okruhů průřezových témat Multikulturní výchova, Výchova demokratického občana a Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech.

Důležitou součástí vzdělávání v dané oblasti je prevence rasistických, xenofobních a extrémistických postojů, výchova k toleranci a respektování lidských práv a svobod, stejně jako výchova k úctě k přírodnímu a kulturnímu prostředí a k ochraně uměleckých a kulturních hodnot.

Tvořivá škola klade důraz na to, aby byl žák veden jak k samostatné práci, tak k práci ve skupině. Učí se samostatně vyhledávat, interpretovat, srovnávat, analyzovat, kriticky hodnotit a zpracovávat informace z různých zdrojů, zároveň se učí utvářet si vlastní názor, obhajovat a korigovat ho v diskusi. Cílem hodnocení a sebehodnocení žáka je motivace k dalšímu rozvíjení klíčových kompetencí. Hodnotí se zejména schopnost využít nabytých dovedností a vědomostí při řešení konkrétních problémů.

Organizační, časové a obsahové vymezení

Dějepis je povinným vyučovacím předmětem pro žáky II.stupně ZŠ v 6. -9. ročníku. Navazuje na základy, které žáci získali ve vlastivědě v 1. – 5. ročníku. Využívá vazeb na další vzdělávací oblasti a obory na 2.stupni, zejména na vyučovací předměty zeměpis, občanská výchova, český jazyk a literatura, hudební a výtvarná výchova ve vzdělávacím oboru člověk a jeho společnost. Dějepis zahrnuje část tématických okruhů průřezových témat Multikulturní výchova, Výchova demokratického občana a Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech.

Výuka předmětu *Dějepis* směřuje k :

- získávání orientace v aktuálním dění v ČR, EU a ve světě
- rozvíjení orientace v mnohotvárnosti historických, sociokulturních, etických, politických, právních a ekonomických faktů tvořících rámec každodenního života
- k poznávání a posuzování každodenních situací a událostí ve vzájemných vazbách a širších souvislostech včetně souvislostí mezinárodních a globálních
- rozpoznávání názorů a postojů ohrožujících lidskou důstojnost nebo odporujících základním principům demokratického soužití
- přípravě žáka na život v Evropě (vytvoření vědomí evropské soudržnosti)
- přípravě žáka na život v současném (jedinečném, mnohotvárném, globalizovaném) světě
- žák je veden k pochopení dějinných procesů, které ovlivňují vývoj společnosti.
- důraz je kladen na rozvoj historického vědomí.
- výuka vychází z počátečního zájmu žáka o dějiny (příběhy), pokračuje utvářením „obrazu historie“ a směřuje k porozumění historickým jevům a dějům.
- historické jevy a děje jsou vnímány komplexně.
- zvláštní význam pro porozumění dějinným procesům má zařazování regionální historie.
- důležitou součástí vzdělávání v dané oblasti je prevence rasistických, xenofobních a extrémistických postojů, výchova k toleranci a respektování lidských práv a svobod, stejně jako výchova k úctě k přírodnímu a kulturnímu prostředí a k ochraně uměleckých a kulturních hodnot.

Tvořivá škola klade důraz na to, aby byl žák veden jak k samostatné práci, tak k práci ve skupině. Učí se samostatně vyhledávat, interpretovat, srovnávat, analyzovat, kriticky hodnotit a zpracovávat informace z různých zdrojů, zároveň se učí utvářet si vlastní názor, obhajovat a korigovat ho v diskusi.

Dějepis je dotován na druhém stupni v každém ročníku 2 hodinami týdně. Výuka probíhá v kmenových třídách, možné je také využití multimediální učebny, projektoru a videotechniky. Na konkrétní hodiny se počítá se změnou prostředí – muzeum, archiv, knihovna, atd. Během výuky dějepisu na 2. stupni je realizováno několik projektů, mezi které patří Naše město, Den Evropy a Den Země. Jedná se tedy o celodenní a někdy i dlouhodobější projekty. Samozřejmě v průběhu jednotlivých ročníků probíhají i projekty kratší, které jsou charakteristické zejména poznáváním naší minulosti a našich nejvýznamnějších osobností.

Během organizace vyučování mohou být třídy rozděleny do skupin (skupinová forma), ale samozřejmě se pracuje i s celou třídou najednou (frontální vyučování). Prostor dostanou i žáci sami, ve dvojicích nebo v již zmíněných skupinách, kdy si připraví hodinu, nebo část hodiny na zadané téma (referáty, křížovky, přednesení látky, korekce spolužáků, apod.)

6. ročník

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky.
- Chápe význam dějin pro jedince i současnou společnost, dokáže uvést konkrétní příklady důležitosti a potřeby historických znalostí a dovedností. - Orientuje se v historickém čase a prostoru – chápe historickou periodizaci (umí pracovat s časovou přímkou a historickou mapou, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu.) - Umí uvést příklady zdrojů informací o minulosti a rozlišit informační hodnotu různých typů historických pramenů a historické literatury, samostatně vyhledává informace. - Podle metodických pokynů umí pracovat s různými typy textů a záznamů, obrazových materiálů, přemýšlí o nich a tvořivě je využívá. - Zná hlavní poslání archivů, muzeí, knihoven, úkol archeologie.	Pravěk - Lidé, jejich přítomnost a minulost. - Historický čas a prostor. - Historické prameny. - Instituce, shromažďující historické prameny. - Archeologie. - Pravěk. - Vznik člověka a světa v mýtech a náboženstvích. - Doba kamenná – způsob života lidí v době kamenné, počátky zemědělství a řemesel, projevy duchovního života lidí.	Vv, Hv, Ze VMEGS – Evropa a svět nás zajímá, Objev. Evropu a svět, Jsme Evropané MV – Kult.diference, Lid.vztahy, Etnic.původ	Mapy, učebnice, nakopírované materiály (rod homo), Encyklopedie a jiná odborně zábavná literatura Projekt: Den Země
- Jmenuje hlavní teorie o vzniku a vývoji člověka. - Charakterizuje způsob života lidí v pravěku. - Chápe nezbytnost vzájemné lidské soudržnosti; uvede příklady solidarity ze svého okolí; objasní důležitost spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů.	- Doba bronzová – první kovy, rozvoj řemesel a obchodu. - Doba železná – nové kovy, zdokonalení řemeslné výroby.	Vv, Ze, Ov, Rv VMEGS – Evropa a svět nás zajímá,	Mapy, učebnice, encyklopedie, CD – Nejstarší civilizace I.

• Chápe podmínky a důsledky přechodu k zemědělství, objasní význam zemědělství, dobytkařství a zpracování kovů pro lidskou společnost; chápe základní ekologické souvislosti. • Uvede nejvýznamnější pravěké archeologické památky na našem území a v Evropě.	• Střední Evropa a naše území v pravěku.	Objev. Evropu a svět, Jsme Evropané	
• Rozpozná souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem (vývojem) prvních velkých zemědělských civilizací. • Chápe podstatu společenského uspořádání ve státě, porovná formy vlády a postavení společenských skupin v jednotlivých státech a vysvětlí podstatu antické demokracie. • Charakterizuje kulturní přínos starověkých civilizací pro evropskou kulturu (počátky písma, věd, první zákony, umění, počátky křesťanství a jeho souvislost s judaismem), uvede osobnosti antiky důležité pro evropskou civilizaci a nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví; projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům. • Chápe příčiny rozdílné úrovně vývoje společnosti na našem území ve srovnání s antickou civilizací, uvede nejvýznamnější památky tohoto období na našem území. • Chápe podstatu křesťanství a jeho roli ve starověké a raně středověké Evropě. • Dokáže popsat změny, ke kterým došlo v důsledku stěhování národů a christianizace.	Starověk • Nejstarší starověké civilizace a jejich kulturní odkaz. • Antické Řecko a jeho kulturní odkaz. • Antický Řím a jeho kulturní odkaz. • Křesťanství. • Osídlení Evropy po zániku západořímské říše.	Čj, Ze, Ma VDMO – Občan, obč.spol. a stát, Principy dem. jako formy vlády..., Formy participace občanů v pol.živ. MV – Multikul., Princip soc.smíru a solidarity	Mapy, učebnice, encyklopedie, CD – Nejstarší civilizace II.

7. ročník

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky.
- Chápe odlišnosti v byzantsko-slovanské, západoevropské a islámské kulturní oblasti a jejich vliv na další vývoj v těchto oblastech. - Posoudí význam vzniku státních útvarů v Evropě, postavení panovníka a ostatních společenských vrstev, popíše životní styl raného středověku. - Objasní vnitřní vývoj Velkomoravské říše a českého státu a postavení těchto státních útvarů v evropských souvislostech. - Vymezí úlohu křesťanství a církve v životě středověkého člověka, popíše vztah mezi mocí světskou a církevní a chápe příčiny jejich vzájemných konfliktů. - Rozpozná základní prvky románské kultury a jmenuje nejvýznamnější románské památky v Evropě a v českých zemích. Vnímá umění jako bohatství své země.	<u>Raný středověk.</u> - Utváření států ve východoevropském a západoevropském kulturním okruhu a jejich specifický vývoj. - Islám a islámské říše ovlivňující Evropu (Arabové, Turci). - Velká Morava a český stát, jejich vnitřní vývoj a postavení v Evropě. - Křesťanství raného středověku, papežství, císařství, křížové výpravy. - Románská kultura a životní styl raného středověku.	Z, Čj, Vv, Hv VMEGS – E.a svět nás zajímá, Objev.E.a svět, Jsme Evropané MV – Kult.dif., Lid.vztahy, Etnic.pův., Multikult., Princip soc.smíru a sol. VDO – Občan.spol a škola, Občan, obč.spol. a stát, Formy particip.obč. v pol.životě	Učebnice, mapy, encyklopedie, populárně naučná literatura, naučné filmy, Bible, Korán fotografie listin a pečeti, CD – Kultura románský sloh – baroko.
- Chápe úlohu kolonizace a vzniku měst pro středověkou společnost. - Charakterizuje okolnosti vzniku parlamentu a generálních stavů, porovná jejich funkci se současnými zastupitelskými orgány. - Objasní význam českého státu jako důležitého činitele v době vrcholného středověku. - Jmenuje základní prvky gotické kultury a nejvýznamnější české a evropské památky tohoto období. - Vymezí příčiny, průběh a důsledky české reformace. Chápe význam husitství pro vývoj české společnosti.	<u>Vrcholný středověk</u> - Rozvoj řemesel a obchodu, vznik měst a jejich význam. - Soupeření Anglie a Francie – stoletá válka. - Český stát pod vládou přemyslovských králů – společnost, hospodářství, kultura, osobnosti. - Český stát a střední Evropa pod vládou Lucemburků. - Gotická kultura a životní styl středověké společnosti, soužití různých etnických kultur v naší zemi. - Husitská reformace a revoluce a jejich důsledky.	Z, Čj, Vv, Hv VMEGS – E.a svět nás zajímá, Objev.E.a svět, Jsme Evropané MV – Kult.dif., Lid.vztahy, Etnic.pův., Multikult., Princip soc.smíru a sol. VDO – Občan.spol a škola, Občan, obč.spol. a stát, Formy particip.obč. v pol.životě	- Učebnice, mapy, ukázky českých listin a pečeti, CD – Kultura románský sloh – baroko. - Projekt: Naše město
Srovnává změny ve vnitřní situaci, náboženských poměrech a mezinárodním postavení českého státu v kontextu s celoevropskou hospodářskou, politickou a kulturní situací.	<u>Pozdní středověk</u> - Počátky českého stavovského státu v době poděbradské. - Jagellonci na českém a uherském trůně.	Čj, Z, Vv, Hv VMEGS – E.a svět nás zajímá, Objev.E.a svět, Jsme Evropané	Učebnice, mapy, encyklopedie, populárně naučná literatura, naučné filmy, Bible, Korán fotografie listin a pečeti,

• Charakterizuje vývoj ve východní Evropě ve vrcholném a pozdním středověku a porovná jej s vývojem v ostatních částech Evropy. • Charakterizuje humanismus a renesanční kulturu, jmenuje nejvýznamnější renesanční díla a památky v Evropě a českých zemích. • Popíše hlavní objevné cesty a vysvětlí jejich význam. • Chápe příčiny evropské reformace, popíše její průběh a vliv na vývoj v českých zemích.	- Východní Evropa ve vrcholném a pozdním středověku. - Společnost, hospodářství a kultura pozdního středověku. <u>Počátky novověku</u> - Počátky renesance a humanismu v Evropě a v českých zemích. - Zámorské objevy. - Reformace. - Třicetiletá válka	MV – Kult.dif., Lid.vztahy, Etnic.pův., Multikult., Princip soc.smíru a sol. VDO – Občan.spol a škola, Občan, obč.spol. a stát, Formy particip.obč. v pol.životě	CD – Kultura románský sloh – baroko. • Projekt: Cesty za kulturou
---	---	---	---

8. ročník

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
• Objasní hospodářské a kulturní změny v Evropě. • Chápe postavení českých zemí v habsburské monarchii a v podmínkách Evropy rozdělené do řady mocenských a náboženských center.	- Rozmach Španělska a boj Nizozemí za nezávislost. - Evropské velmoci v 15. – 18. století. - Český stát v habsburské monarchii.	Z, Čj, Ov MV – Kult.dif. VMEGS – E.a svět nás zajímá VDO – Formy particip.obč. v pol.životě	Mapy, učebnice, atlas
• Objasní příčiny a důsledky náboženské nesnášenlivosti v době třicetileté války, v základních etapách popíše průběh války; na příkladech demonstuje důsledky války pro obyvatelstvo Evropy. • Na příkladech evropských dějin konkretizuje pojmy absolutismus, konstituční monarchie, parlamentarismus. • Rozpozná základní prvky barokní kultury a jmenuje nejvýznamnější díla a památky v Evropě a českých zemích a představitele tohoto období, charakterizuje barokní životní styl.	- Evropské velmoci v 15. – 18. století - Český stát v době předbělohorské. - Barokní kultura a životní styl tohoto období.	Z, Čj, Vv, Hv MV – Kult.dif., Objev.E. a svět VMEGS - E.a svět nás zajímá, Objev.E. a svět VDO – Občan, obč.spol.a stát	Mapy, učebnice, atlas, CD – Kultura románský sloh – baroko Projekt: Cesty za kulturou
• Chápe souvislost mezi ekonomickými, sociálními, politickými a kulturními změnami ve vybraných	- Rozvoj vědy a změny ve společnosti na konci 17. a v 18. století, předpoklady přechodu k průmyslové revoluci.	Vv, Hv, Čj, Z MV – Princip soc.smíru a sol.	Mapy, učebnice, atlas, CD – Kultura románský sloh – baroko, Encyklopedie vynálezů

zemích a u nás, které charakterizují modernizaci společnosti. • Chápe pojem osvícenství, průmyslová revoluce, jmenuje významné představitele tohoto období. • Na příkladech demonstruje rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a světa včetně důsledků, ke kterým tato nerovnoměrnost vedla, charakterizuje soupeření mezi velmocemi. • Vymezí význam kolonií.	-Habsburská monarchie v zápasech o postavení velmoci – zachování habsburského dědictví, osvícenské reformy, kultura a společnost.	V M E G S – j s m e E v r o p a n é VDO – Formy particip.obč.v pol.životě	
• Rozpozná a na konkrétních příkladech doloží projevy porušování lidských práv. • Odhaluje kořeny, průběh a důsledky boje za nezávislost severoamerických osad; jmenuje první významné představitele USA. • Objasní souvislost mezi událostmi francouzské revoluce a napoleonských válek na jedné straně a rozbitím starých společenských struktur v Evropě na straně druhé; objasní vliv těchto událostí na vývoj v našich zemích. • Charakterizuje republiku jako moderní formu státu, chápe principy demokracie; rozpoznává názory a postoje odporující základním principům demokratického soužití. • Chápe pojmy svoboda, občanská práva, práva člověka, národ; porovnává obdobné či odlišné jevy a procesy v evropském a celosvětovém měřítku, hledá paralely mezi minulými a současnými událostmi.	-Koloniální panství evropských zemí, konflikty mezi velmocemi. -Vznik USA . -Velká francouzská revoluce. -Napoleonské období, Evropa po napoleonských válkách. -Národní hnutí velkých a malých národů, utváření novodobého českého národa. -Revoluční rok 1848 v Evropě a v habsburské monarchii, revoluce jako prostředek řešení politických, sociálních a národnostních problémů.	Z, Čj MV – Kult.dif., Lid.vztahy, Multikult. VMEGS – Objev.E.a svět VDO – Občan.spol.a škola a stát, Principy dem.jako formy vlády a zp.rozhodování	Mapy, učebnice, Kniha Bitva u Přestanova, Chlumce, Encyklopedie Projekt: Naše město
• Vysvětlí touhu národů po samostatnosti, nutnosti vlastního jazyka pro zvýšení národního sebevědomí, porovná jednotlivé fáze utváření novodobého českého národa v souvislosti s národními hnutími vybraných evropských národů. • Vysvětlí rozdíl mezi národním hnutím a nacionalismem. • Objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory,	-Politické proudy (konzervativismus, liberalismus, demokratismus, socialismus), ústava, politické strany, občanská práva. -Občanská válka v USA. -Sjednocení Itálie. -Sjednocení Německa. -Vývoj v habsburské monarchii – Bachův neoabsolutismus, obnovení ústavnosti, dualismus.	Ov, Z, Čj, Vv, Hv MV – Kult.dif., Multikult. VMEGS – E.a svět nás zajímá VDO – Občan, obč.spol.a stát	Učebnice, mapy, CD – Kultura 19. – 20.st

zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám. • Rozpoznává netolerantní projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti. • Chápe vliv nerovnoměrného vývoje států na jejich vzájemné vztahy. • Chápe vliv rozvoje průmyslu na změny ve společnosti, na modernizaci společnosti. • Charakterizuje významné sociální skupiny, na vybraných příkladech demonstuje základní politické proudy. •	-Česko-německé vztahy v 2. polovině 19. století. -Evropská kultura ve druhé polovině 19.století.		
• Objasní procesy sjednocování v Itálii a v Německu, jmenuje významné představitele těchto událostí. • Charakterizuje postavení českých zemí v habsburské monarchii ve 2.polovině 19.století, základní rysy české politiky, jmenuje nejvýznamnější osobnosti tohoto období	-České země a svět v poslední třetině 19.st. -Vznik Trojspolku a Trojdhody.	Čj, Z MV – Kult.dif., Lid.vztahy, Multikult. VMEGS – Objev.E.a svět VDO – Občan.spol.a škola a stát, Principy dem.jako formy vlády a zp.rozhodování	Učebnice, atlas, mapy
• Charakterizuje vývoj v českých zemích a ve světě v předvečer 1.světové války.		Z, Ov MV – Kult.dif. VMEGS – E.a svět nás zajímá VDO – Formy particip.obč.v pol.životě	Učebnice, atlas, mapy, CD – Hlasy XX. století

9. ročník

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
- Charakterizuje příčiny, průběh a důsledky 1.světové války. - Rozpozná klady a nedostatky poválečných demokratických systémů. - Objasní vznik komunismu, příčiny jeho nastolení v Rusku v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledek jeho existence pro svět, rozpozná ničivé síly totalitarismu. - Vysvětlí okolnosti vzniku samostatného Československa a dalších nástupnických států Rakouska-Uherska. Zhodnotí vnitřní a zahraniční situaci ČSR, uvede příklady národnostních, ekonomických a politických problémů v novém státě. - Chápe symboliku našeho státu a zná pravidla jejího používání. - Objasní roli nejdůležitějších státních orgánů, vyloží význam demokratických voleb.	Moderní doba - Cesta ke světové válce. - První světová válka – cíle, průběh, důsledky. - České země za 1. sv. války. - Versaillesko-Washingtonský systém. - Rusko na počátku 20. století. - Život v Sovětském Rusku a Sovětském svazu v meziválečném období. - Evropa a svět ve 20. a 30. letech 20. století. - Extremistická hnutí 20. a 30. let 20. století. - První republika - politický vývoj, společnost, hospodářství, kultura.	Z, ČJ, Ov MV – Kult.dif., Lid.vztahy VMEGS – E.a svět nás zajímá	Mapy, učebnice, atlasy, CD – Hlasy XX. století, odborná literatura – Komunistický manifest, Mein Kampf Projekt: Naše město
- Charakterizuje a porovná příčiny a důsledky světové hospodářské krize ve světě a v Československu. - Na konkrétních příkladech objasní pojmy fašismus, nacismus, rasismus, antisemitismus, xenofobie, extremismus, rozpozná jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv; je schopen poznávat a tolerovat odlišnosti jiných sociokulturních skupin (národnostních, etnických, náboženských, sociálních). - Objasní okolnosti vedoucí k Mnichovské dohodě a postoje jednotlivých zúčastněných států.	- Světová hospodářská krize a její důsledky v Evropě a ČSR. - Nástup fašismu a nacismu. - Mnichovská dohoda. - Druhá republika.	Z, Ov MV – Kult.dif., Lid.vztahy VMEGS – Jsme Evropané VDO – Občan.pol.a škola	Učebnice, mapy, CD – Hlasy XX. století
Charakterizuje příčiny, průběh a důsledky 2.světové války, porovná vývoj s vývojem událostí 1.světové války; na příkladech	- Okolnosti vzniku a začátek 2.světové války. - 2.světová válka. - České země za 2. světové války.	Z, Ov MV – Kult.dif., Lid.vztahy	Učebnice, mapy, atlasy, dokumentární filmy, mince, Cd – Hlasy XX. století, CD – Holocaust Projekt: Den Evropy

demonstruje zneužití techniky ve světových válkách a jeho důsledky pro lidstvo. Uvede formy domácího a zahraničního odboje, porovná jejich cíle a charakter.	- Výsledky 2. světové války. - Poválečné uspořádání světa.	VMEGS – Jsme Evropané VDO – Občan.spol.a škola	
- Objasní jevy v Československu v letech 1945-1948, které vedly k únorovému převratu 1948. - Objasní příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa; uvede příklady střetávání obou bloků. - Objasní a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce. - Charakterizuje a porovná vývoj států západního a východního bloku .v souvislosti s rozdílnými formami vlády. - Na příkladech doloží krizové projevy států východního bloku. Posoudí postavení rozvojových zemí a možnosti jejich dalšího vývoje.	- Postupné začleňování Československa do sféry vlivu SSSR. - Hlavní rysy vývoje západního a východního bloku. - Závažné problémy ohrožující lidstvo.	Z, Ov MV – Princip.soc.smíru a solidarity VMEGS – Objev.E.a svět VDO – Formy particip.obč.v pol.živ.	Mapy, učebnice, atlasy, dokumentární filmy, internet
- Charakterizuje příčiny a důsledky postupného začleňování Československa do sféry vlivu SSSR a posoudí jeho vliv na společenský život a každodenní život lidí. - Rozlišuje informační hodnotu různých typů pramenů; vysvětlí pojmy propaganda a reklama. - Dokáže analyzovat mediální informaci a vyjádřit svůj názor na ni.	- Politické změny ve světě a postavení nově vzniklých států. - Kultura, umění, věda. - Politické změny ve světě v polovině 80.-polovině 90.let.	Z, Ov, Vv, Hv MV – Princip.soc.smíru a solidarity VMEGS – Objev.E.a svět VDO – Formy particip.obč.v pol.živ.	Učebnice, mapy, CD – kultura 19. – 20. století Projekt: Cesty za kulturou
- Zdůvodní touhu obnovit demokracii ve státech východního bloku. - Objasní příčiny, průběh a důsledky sametové revoluce v Československu. - Na konkrétních příkladech doloží klady a nedostatky rozvoje vědy, techniky a kultury a jejich důsledky pro lidstvo.	- Rozvoj vědy a techniky v 2. polovině 20. století. - Rok 1968 v Československu. - Normalizace. - Pád komunismu.	Ov, Čj MV – Princip.soc.smíru a solidarity VMEGS – Jsme Evropané VDO – Formy particip.obč.v pol.živ.	Učebnice, atlasy, mapy, dobové dokumenty – novinové články,... internet

• Prokáže základní orientaci v problémech současného světa. • Objasní strukturu a funkci mezinárodních a nevládních organizací, jejich vliv na řešení problémů v oblasti humanitární, politické, sociální, ekonomické, kulturní a dodržování lidských práv; zaujímá aktivní postoj v obhajování a dodržování lidských práv. • Srovnává projevy kultury v evropském a globálním kontextu, hodnotí společné znaky a odlišnosti v širších souvislostech, projevuje pozitivní postoj k jinakosti a kulturní rozmanitosti a k tradičním evropským hodnotám . • Zhodnotí význam začlenění České republiky do integračního procesu a chápe význam zachování národních tradic v evropském kontextu. • Aplikuje poznatky získané v průběhu základního vzdělání při návštěvě konkrétních míst.	- Závažné problémy ohrožující lidstvo - Současné politické změny ve světě. - Pohled na Evropu a proces jejího sjednocování.	Ov, Z MV – Multikulturalita VMEGS – Jsme Evropané, E.a svět nás zajímá VDO – Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování	Internet, seminární práce, diskuze
--	---	---	------------------------------------

5.6 Výchova k občanství

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět *Občanská výchova* je vyučovacím předmětem, jehož cíle, zaměření a vzdělávací obsah vycházejí ze vzdělávacích oborů RVP ZV *Výchova k občanství* a *Výchova ke zdrav.* Filozofie vyučovacího předmětu *Občanská výchova* vychází z myšlenky, že zdraví jedince, jeho zdravý životní styl, život v rodině a život ve společnosti jsou spolu vzájemně úzce propojeny. Cílem vyučovacího předmětu je vychovávat mladého člověka ke zdravému životnímu stylu, připravovat ho na život ve své budoucí rodině a na plnohodnotný život v moderní demokratické společnosti.

Občanská výchova se zaměřuje na vytváření kvalit, které souvisejí s orientací žáků v sociální realitě a s jejich začleňováním do různých společenských vztahů a vazeb. Seznamuje žáky se vztahy v rodině a širších společenstvích, s hospodářským životem, činností důležitých politických institucí a orgánů a s možnými způsoby zapojení jednotlivce do občanského života. Učí žáky respektovat a uplatňovat mravní principy a pravidla společenského soužití a přebírat odpovědnost za vlastní názory, chování a jednání i jejich důsledky. Rozvíjí občanské a právní vědomí žáků, usiluje o vytvoření a upevnění jejich osobní i občanské odpovědnosti a motivuje je k aktivní účasti na životě demokratické společnosti. Vyučovací předmět *Občanská výchova* rozšiřuje a prohlubuje poznatky o rodině, škole a společenství vrstevníků, člověku i vztazích mezi lidmi.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Občanská výchova je povinným vyučovacím předmětem pro žáky II.stupně ZŠ v 6. -9. ročníku. Navazuje na základy, které žáci získali v prvouce, vlastivědě a přírodovědě v 1. – 5. ročníku. Vyučuje se v 2 hodinové týdenní dotaci. Výuka probíhá v kmenových třídách.

Výuka předmětu *Občanská výchova* směřuje k :

- poznávání člověka jako biologického jedince závislého v jednotlivých etapách života na způsobu vlastního jednání a rozhodování, na úrovni mezilidských vztahů i na kvalitě prostředí
- propojování činností u jednání souvisejících se zdravím a zdravými mezilidskými vztahy se základními etickými a morálními postoji, s volným úsilím atd.
- utváření vědomí vlastní identity a identity druhých lidí, k rozvíjení realistického sebepoznávání a sebehodnocení, k akceptování vlastní osobnosti i osobnosti druhých lidí
- vnímání pocitu sounáležitosti vlastní rodinou, i společenstvím v nejbližším okolí i s lidmi, se kterými se žáci náhodně setkávají
- úctě k sobě, svému partnerovi, své rodině, vlastnímu národu i k jiným národům a etnikům, k rozvíjení respektu ke kulturním či jiným odlišnostem lidí, skupin i různých společenství
- utváření pozitivních vztahů k opačnému pohlaví v prostředí školy i mimo školu, vnímání předsudků v nazírání na roli žen ve společnosti
- k rozvíjení zájmu o veřejné záležitosti
- získávání orientace v aktuálním dění v ČR, EU a ve světě
- rozvíjení orientace v mnohotvárnosti historických, sociokulturních, etických, politických, právních a ekonomických faktů tvořících rámec každodenního života
- k poznávání a posuzování každodenních situací a událostí ve vzájemných vazbách a širších souvislostech včetně souvislostí mezinárodních a globálních
- rozpoznávání názorů a postojů ohrožujících lidskou důstojnost nebo odporujících základním principům demokratického soužití
- uplatňování vhodných prostředků komunikace k vyjadřování vlastních myšlenek, citů, názorů a postojů, k zaujímání a obhajování vlastních postojů a k přiměřenému obhajování svých práv
- přípravě žáka na život v Evropě (vytvoření vědomí evropské sounáležitosti)
- přípravě žáka na život v současném (jedinečném, mnohotvárném, globalizovaném) světě
- aktivnímu využívání cizího jazyka a různých informačních a komunikačních technologií při vyhledávání, výběru a zpracovávání informací

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacích předmětů Výchova k občanství

KOMPETENCE K UČENÍ vést žáky k zodpovědnosti za své vzdělávání, umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení	• Vedeme žáky k zodpovědnosti za jejich vzdělávání a za jejich „budoucnost“ - připravujeme je na celoživotní učení. • Podporujeme samostatnost a tvořivost. • Učíme žáky plánovat, organizovat a vyhodnocovat jejich činnosti. • Ve výuce zřetelně rozlišujeme základní učivo a učivo rozšiřující. • Podporujeme používání cizího jazyka a výpočetní techniky. • Uplatňujeme individuální přístup k žákovi.
---	---

	• Motivujeme k učení – snažíme se cíleně vytvářet takové situace, v nichž má žák radost z učení. • Na praktických příkladech blízkých žákovi vysvětlujeme smysl a cíl učení a posilujeme pozitivní vztah k učení. • Učíme žáky vyhledávat, zpracovávat a používat potřebné informace v literatuře a na internetu. • Při hodnocení používáme ve zřetelné převaze prvky pozitivní motivace. • Učíme trpělivosti, povzbuzujeme. • Jdeme příkladem - neustále si dalším vzděláváním rozšiřujeme svůj „pedagogický obzor“.
KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickém uvažování a k řešení problémů	• Učíme žáky nebát se problémů („problémy byly, jsou a budou - problém není hrozba, ale výzva“). • Vytvářením praktických problémových úloh a situací učíme žáky prakticky problémy řešit. • Podporujeme různé přijatelné způsoby řešení problému. • Podporujeme samostatnost, tvořivost a logické myšlení. • Podporujeme netradiční způsoby řešení problémů. • Podporujeme týmovou spolupráci při řešení problémů. • Podporujeme využívání moderní techniky při řešení problémů. • V rámci předmětu učíme, jak některým problémům předcházet. • Jdeme příkladem - učíme se sami lépe, s rozumem a s nadhledem řešit různé problémové situace ve škole.
KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ vést žáky k otevřené, všestranné a účinné komunikaci	• Podporujeme různé formy komunikace na „mezinárodní úrovni“ v rámci Evropy i světa. • Klademe důraz na „kulturní úroveň“ komunikace. • Podporujeme integrované používání cizího jazyka a výpočetní techniky. • Netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků, zaměstnanců školy i rodičů. • Vedeme žáky k tomu, aby otevřeně vyjadřovali svůj názor podpořený logickými argumenty. • Podporujeme kritiku a sebekritiku. • Podporujeme přátelskou komunikaci mezi žáky z různých tříd, ročníků, věkových kategorií. • Důsledně vyžadujeme dodržování stanovených pravidel, umožňujeme žákům podílet se na jejich sestavování. • Učíme žáky naslouchat druhým, jako nezbytný prvek účinné mezilidské komunikace. • Učíme žáky publikovat a prezentovat své názory a myšlenky (školní časopis, místní tisk, web, ppt. prezentace apod.). • Vedeme žáky k pozitivní prezentaci a reprezentaci svojí osoby a svojí školy na veřejnosti. • Přípravujeme žáky na zvládnutí komunikace s jinými lidmi v obtížných a ohrožujících situacích. • Učíme žáky naslouchat druhým, jako nezbytný prvek účinné mezilidské komunikace. • Učíme žáky asertivnímu chování a „nonverbální komunikaci“. • Jdeme příkladem – profesionálním přístupem ke komunikaci s žáky, rodiči, zaměstnanci školy a širší veřejností.

--	--

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat, pracovat v týmu, respektovat a hodnotit práci vlastní i druhých	- Minimalizujeme používání frontální metody výuky, podporujeme skupinovou výuku a kooperativní vyučování. - Podporujeme „inkluzi“ („začlenění“) - volíme formy práce, které pojímají různorodý kolektiv třídy jako mozaiku vzájemně se doplňujících kvalit, umožňujících vzájemnou inspiraci a učení s cílem dosahování osobního maxima každého člena třídního kolektivu. - Učíme žáky pracovat v týmech, učíme je vnímat vzájemné odlišnosti jako podmínku efektivní spolupráce. - Rozvíjíme schopnost žáků zastávat v týmu různé role. - Učíme žáky kriticky hodnotit práci (význam) týmu, svoji práci (význam) v týmu i práci (význam) ost. členů týmu. - Podporujeme vzájemnou pomoc žáků, vytváříme situace, kdy se žáci vzájemně potřebují. - Upevňujeme v žácích vědomí, že ve spolupráci lze lépe naplňovat osobní i společné cíle. - Podporujeme integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do třídních kolektivů. - Netolerujeme projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu. - Ve výuce podporujeme koedukovanou výchovu dětí. - Jdeme příkladem – podporujeme spolupráci všech členů pedagogického sboru i spolupráci pedagogických a nepedagogických pracovníků školy. Respektujeme práci, roli, povinnosti i odpovědnost ostatních. Nedělíme sbor na první a druhý stupeň. Upřednostňujeme zájmy školy, zájmy žáků a oprávněné zájmy rodičů před svými osobními zájmy. Pomáháme svým spolupracovníkům, učíme se od nich, vyměňujeme si s nimi zkušenosti.
---	---

KOMPETENCE OBČANSKÉ vychovávat žáky - jako svobodné občany, plnící si své povinnosti, uplatňující svá práva a respektující práva druhých, - jako osobnosti zodpovědné za svůj život, své zdraví a za své životní prostředí, - jako ohleduplné bytosti, schopné a ochotné účinně pomoci	- Netolerujeme projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu. - Netolerujeme sociálně patologické projevy chování (drogy, šikana, kriminalita mládeže). - Netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy v chování žáků, zaměstnanců školy i rodičů. - Důsledně dbáme na dodržování pravidel chování ve škole, stanovených ve vnitřních normách školy. - Využíváme pomoci a zkušeností odborníků – výchovných poradců, PPP, OPD, policie. - Rozumně a zodpovědně využíváme dostupných prostředků výchovných opatření s ohledem na jejich účinnost. - Problémy řešíme věcně, rozumně, spravedlivě, vždy bez emocí a osobní zášti. - Při kázeňských problémech žáků se vždy snažíme zjistit jejich příčinu. - Průběžně seznamujeme žáky s vhodnými právními normami.
--	--

v různých situacích	• Nabízíme žákům vhodné pozitivní aktivity (kulturní, sportovní, rekreační) jako protipól nežádoucím sociálně patologickým jevům. • Vedeme žáky k sebeúctě a k úctě k druhým lidem. • Neustále monitorujeme chování žáků, včas přijímáme účinná opatření. • Vedeme žáky k aktivní ochraně jejich zdraví, a k ochraně životního prostředí. patologickým jevům. • • Jsme vždy připraveni komukoliv z žáků podat pomocnou ruku. • Jdeme příkladem – respektujeme právní předpisy, vnitřní normy školy, plníme příkladně své povinnosti. Respektujeme osobnost žáka a jeho práva. Budujeme přátelskou a otevřenou atmosféru ve třídě i ve škole.
---------------------	--

KOMPETENCE PRACOVNÍ vést žáky k pozitivnímu vztahu k práci, naučit žáky používat při práci vhodné materiály, nástroje a technologie, naučit žáky chránit své zdraví při práci, pomoci žákům při volbě jejich budoucího povolání	• Vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci. • Při výuce vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí. Měníme pracovní podmínky, žáky vedeme k adaptaci na nové pracovní podmínky. • Důsledně žáky vedeme k dodržování vymezených pravidel, ochraně zdraví a k plnění svých povinností a závazků. • Různými formami (exkurze, film, beseda apod.) seznamujeme žáky a různými profesemi – cíleně ujasňujeme představu žáků o reálné podobě jejich budoucího povolání a o volbě vhodného dalšího studia. • Seznamujeme žáky s podmínkami a možnostmi jejich pracovního uplatnění v rámci EU. • Cíleně posilujeme (motivujeme) žáky k dosažení jimi vhodně zvoleného dalšího studia (budoucího povolání). • Na konkrétních příkladech (inzeráty v tisku a na internetu) demonstrujeme lepší možnosti pracovního uplatnění. • Jdeme příkladem – příkladně si plníme své pracovní povinnosti (nástupy do hodin, příprava na výuku ...). • Dodržujeme dané slovo. Vážíme si své profese. Svůj vyučovací předmět, svoji profesi a svoji školu pozitivně prezentujeme před žáky, rodiči i širší veřejností doma i v zahraničí.
--	--

KOMPETENCE DIGITÁLNÍ	• vedeme žáky k zapojování se do společnosti a do občanského života prostřednictvím digitálních technologií • vedeme žáky k rozvíjení a uplatňování odpovědného chování a jednání v digitálním světě • podporujeme utváření a rozvíjení etického a právního povědomí pro situace v digitálním prostředí
-----------------------------	---

--	--

Výchova k občanství – 6.ročník

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
Žák: • uvede, ve kterých právních normách a ve kterých vnitřních normách školy jsou upravena pravidla chování žáků a práva a povinnosti žáků a jejich rodičů • se spolužáky sestaví pravidla chování žáků ve třídě • objasní význam pojmů : denní rytmus, režim dne • sestaví si vyvážený režim dne • uvede příklady vhodně a nevhodně využitého volného času • se spolužáky sestaví přehled sportovních činností žáků ve třídě • sestaví svůj týdenní rozvrh činností • uvede význam a výhody plánování, navrhne způsob dosažení jednotlivých životních cílů • vyjmenuje alespoň pět zlodějů času	- Naše škola (práva a povinnosti žáků a rodičů, vnitřní normy školy) - Rok v jeho proměnách a slavnostech (cyklus dne, týdne a roku, denní rytmus, volný čas) - Sebeřízení a řízení času (plánování, meze a priority, zloději času, efektivní využívání volného času)	Čj, Dě, Ze, Vv, OSv Čj, Př, Vv Čj – sloh, Inf	- beseda, diskuse - vypravování, řízený rozhovor - denní tisk - internet, beseda, rozhovor

• vymezí role jednotlivých členů rodiny • sestrojí jednoduchý rodokmen vlastní rodiny • uvede podmínky, za jakých lze v ČR uzavřít manželství • vysvětlí pojmy civilní a církevní sňatek • uvede výhody a nevýhody manželství • napíše, jak si představuje svého budoucího partnera • sestaví přehled našich nejznámějších vědců, umělců, historických staveb • uvede hlavní jazykové skupiny v Evropě; rozliší slovanské, germánské a románské jazyky • rozliší pojmy rodiště a bydliště • nakreslí jednoduchou mapku města Ústí nad Labem • uvede jméno starosty a místostarosty městského úřadu • sestaví přehled některých odborů městského úřadu • ve skupině vytvoří propagační materiál Ústí nad Labem • napíše krátký referát a pražských památkách	- Domov a rodina (moje rodina, Zákon o rodině, manželství a rodičovství) - Kulturní dědictví (co nás proslovilo, mateřský jazyk, naši slavní předkové, pověsti o počátcích českého národa) - Naše obec, region (moje obec, radnice a obecní zastupitelstvo, bydliště, Praha – matka měst, významná místa naší země)	Čj, Osv, Př, Inf - Čj, Ze, Dě, Inf, Osv Čj, Ze, Inf,	- četba, vypravování - práce s denním tiskem, četba
--	---	---	--

• nakreslí jednoduchou mapku republiky a zakreslí do ní významná místa • rozlišuje různé formy majetku a různé formy vlastnictví • v tisku vyhledá příklady správného hospodaření s majetkem, penězi • popíše vlastní způsob hospodaření s penězi a zacházení se svěřeným majetkem • se spolužáky zdokumentuje případy vandalismu • vyjmenuje druhy rozpočtů • sestaví svůj vlastní nebo rodinný rozpočet na měsíc	- Majetek, vlastnictví a hospodaření (majetek, vlastnictví, hospodaření, rozpočet) -	Dě, Osv	- beseda, práce s denním tiskem
--	---	---------	---------------------------------

Výchova k občanství – 7.ročník

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
• zdůvodní potřebu poznání a ochrany krajiny • ze svého okolí uvede příklady správného a nesprávného využívání krajiny • vyjmenuje chráněná území • uvede nejvýznamnější globální problémy světa a možné cesty jejich řešení	- Globální problémy lidstva (významné globální ekologické problémy, ohrožená příroda a kultura, svět přírody a lidské kultury, místo, kde žijeme – náš domov, planeta Země) - Člověk a konzumní společnost	Ze, Př, Osv, Inf	- práce s textem, dokument. film, četba

- vysvětlí pojmy a rozdíl mezi tradiční a moderní společností - na konkrétním příkladu vysvětlí pojmy tolerance, nesnášenlivost - vysvětlí, co je to morálka, jaké jsou mravní hodnoty - uvede příklady „desatera“ - se spolužáky vymyslí „desatero třídy“ - na modelových příkladech správně zhodnotí, kdy jsou si lidé rovni a kdy si rovni nejsou - vysvětlí různé významy pojmu „kultura“ - vyjmenuje alespoň tři funkce umění - rozlišuje jednotlivé umělecké slohy a jejich charakteristické prvky - rozliší kulturní instituce od ostatních institucí - uvede tři příklady aktivního využití volného času a tři příklady pasivní zábavy - vysvětlí pojmy přirozená a ustanovená autorita, - vyjmenuje základní lidská práva - vyjmenuje alespoň tři specifická lidská práva a uvede příklady z tisku, ze svého okolí	(tradiční a moderní společnost, tolerance a nesnášenlivost) - Člověk a morálka (kořeny morálky, lidská důstojnost, svoboda, rovnost a nerovnost lidí) - Kultura (kultura a umění, lecké slohy a moderní umění, kulturní instituce) - Člověk a lidská práva (základní lidská práva, specifická lidská práva, úprava lidských práv v dokumentech, ochrana lidských práv)	Dě, Ze, Osv Dě Čj, Osv Dě, Ze, Čj, Inf, Osv, Vv Dě	-dramatizace, četba - četba, práce s tiskem - četba, vypravování, obrazový materiál - práce s denním tiskem
--	---	---	--

• uvede alespoň tři dokumenty, v nichž jsou ustanovena lidská práva • uvede tělesné, duševní a společenské rozdíly mezi dítětem a dospělým • objasní pojem „puberta“ • vysvětlí, co je to charakter, vlastnosti a schopnosti • uvede etapy vývoje lidského jedince a jejich typické znaky	- Člověk a dospívání (dospívání, tělesné a citové změny, utváření charakteru, volný čas a jeho využívání, hlavní etapy lidského života)	Př, Čj – sloh, Tv	- beseda, naučný film
---	--	-------------------	-----------------------

Výchova k občanství – 8.ročník

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
• vyjmenuje základní lidské city, rozliší jejich význam, • vysvětlí pojmy afekt, nálada, vášně • uvede, jak zvládat náročné životní situace – stres, konflikt • se spolužáky se pokusí nalézt cestu k předcházení těmto situacím • uvede, co je podstatou každého řádu • uvede základní rozdíl mezi společenským řádem demokratickým a totalitním • uvede základní lidská práva • vyjmenuje účastníky právních vztahů	- Člověk a citový život (citový život člověka, citové vztahy, role citů v našem životě, náročné životní situace) - Člověk a právo (člověk a řád, lidská práva v zrcadle dějin, právní vztahy, právní řád, právní ochrana, trestní právo, účastníci právních vztahů, Všeobecná deklarace lidských práv, Občanský zákoník)	Př Dě, Osv	- vypravování

• popíše uspořádání právního řádu • vyjmenuje orgány právní ochrany • rozliší druhy provinění • vysvětlí pojem „právní subjekt „ • uvede, kdy člověk nabývá způsobilost k právním úkonům • uvede, jaké druhy smluv může ve svém věku uzavřít • vysvětlí, jak člověk nabývá státního občanství • vysvětlí, jaká práva a jaké povinnosti má člověk jako občan státu • uvede občanskoprávní vztahy, jichž se účastní nezletilý a dospělý člověk • uvede druhy pojištění • objasní význam pojištění – využije vlastní zkušenosti • uvede, kdy vznikla Československá republika a kdy Česká republika • vyjmenuje ve správném pořadí československé a české prezidenty • vysvětlí pojem rodina • popíše svoji rodinu • vysvětlí pojem příbuzenství • vyjmenuje typy příbuzenských vztahů • uvede alespoň tři důvody, pro které nemůže být v ČR uzavřeno manželství • uvede, jak jsou právně ošetřeny vztahy mezi manželi mezi rodiči a dětmi • uvede, jaký servis poskytuje poradna pro rodinu a kde se nejbližší taková poradna nachází	formování - Člověk a občanský život (člověk jako občan, občanská práva a občanský zákoník, občanskoprávní smlouvy, pojištění, zdravotní péče, naši státnosti do vzniku Československé republiky, vznik Československé republiky a vývoj v letech 1918-1989) - Člověk a rodinný život (rodina, příbuzenství, manželství, vztahy mezi rodiči a dětmi, rozvod manželství, náhradní výchova dětí)	Dě, Ze, Čj	- práce s denním tiskem, řízený rozhovor - literární ukázky, Ústava ČR
--	--	-------------------	--

jednotlivci); v trestním rejstříku vyhledá, jak jsou tyto činy trestány • vysvětlí rozdíl mezi mocí zákonodárnou a výkonnou • vyjmenuje hlavní politické strany • uvede, kdy se konaly poslední parlamentní volby a jaké byly jejich výsledk • rozliší význam pojmů „ ekonomie, ekonomika“ • vyjmenuje dva základní typy ekonomik • vyjmenuje hlavní sektory a hlavní odvětví národního hospodářství • vysvětlí pojem „ tržní hospodářství „ • objasní podstatu trhu • vysvětlí základní ekonomickou otázku • popíše subjekty trhu • objasní podstatu podnikání, vyhledá a uvede konkrétní příklady • popíše daňovou soustavu státu • objasní pojem „státní rozpočet“ a popíše jeho strukturu • vysvětlí, k čemu slouží sociální politika státu, v tisku vyhledá konkrétní příklady • vysvětlí, kterým občanům je sociální záchranná síť určena • na konkrétních příkladech uvede výhody ekonomické, politické a bezpečnostní spolupráce mezi státy • vyjmenuje nejvýznamnější mezinárodní organizace a	- Stát a hospodářství (tržní hospodářství, podnikání, výroba,odvětví národního hospodářství, hospodářská politika státu, státní rozpočet, sociální politika státu) - Mezinárodní společenství (mezinárodní spolupráce – ekonomická, politická, bezpečnostní spolupráce mezi státy, významné mezinárodní organizace – OSN,NATO,UNESCO, UNICEF, EU,MMF,Evropská	Pč, Ze Ze, Dě, Čj, Inf	- práce s tiskem - diskuse, referáty
--	--	--------------------------------------	--

5.7.1 Tělesná výchova I.stupeň

VZDĚLÁVACÍ OBLAST: ČLOVĚK A ZDRAVÍ

Požadavky této vzdělávací oblasti se realizují v 1. – 3. ročníku prostřednictvím tělesné výchovy (samostatný předmět), zdraví a výchova ke zdraví (není samostatný předmět)

Tělesná výchova

A) Výchovně vzdělávací cíle:

- rozvoj pohybových schopností a dovedností žáků
- rozvoj smyslu pro účelný a krásný pohyb
- získat návyky správného držení těla, nacvičovat základní cviky k získání těchto návyků
- vést žáky k vědomému zvládnutí pohybu, zařazovat cviky na koordinaci pohybů
- zvyšovat pohybový rozsah a obratnost žáků
- upevňovat charakterové vlastnosti žáků, rozvíjet sociální vztahy
- získávat pocit nutnosti pravidelného cvičení jako součásti správného životního stylu
- vštípit dětem radostný pocit z pohybu
- pochopit důležitost organizace a spolupráce hlavně formou her (dodržování pravidel, umět se podřídit kolektivu, spolupracovat...)
- neustále seznamovat žáky s důležitostí dodržování bezpečnostních zásad (při hrách v tělo- cvičně, na hřišti, při cvičeních s náčiním nebo na náradí...)
- umět slyšet, vnímat a reagovat na povely učitele (nejen na píšťalku, ale i na jiné podněty – slovní, gestikulační ...)
- naučit žáky připravit na sportovní výkony – zvolit vhodnou obuv, vhodné oblečení (sepnout vlasy, odložit hodinky a jiné cennosti ...)
- posilovat tělesnou kondici a duševní pohodu dětí správně zvolenými aktivitami, vhodnými a přiměřenými tomuto věku
- z hlediska správné organizace a bezpečnosti je vhodné zvládnout s dětmi základy pořadových cvičení (nástupy, povely pozor, pohov...)
- využívat různá kondiční cvičení k rozvoji a zvýšení pohybových schopností žáků – to je zvyšovat obratnost, vytrvalost, rychlost, pohyblivost (za pomoci různého načiní, využití různých druhů náradí, přeskoky, odrazy, překonávání překážek, různé druhy běhů...)
- vnímat důležitost průpravných cvičení (rozcviček), jako prostředku pro zlepšení a odstranění nedostatků, které vznikají z jednostranného zatížení páteře či ze špatného způsobu života, nedostatku sportovních aktivit
- seznamovat žáky s důležitostí správného rozcvičení, využívat veškeré kompenzační prostředky (protahovací, uvolňovací cvičení, strečink, ...)
- učit žáky cítit, vnímat hudbu a umět ji vyjadřovat pohybem, snažit se rozvíjet rytmické cítění, začleňovat taneční prvky (lidové písničky)
- rozvíjet dovednosti žáka zvládnutím základů atletické abecedy (běhy, skoky, hody ...)
- zvládat průpravná cvičení pro míčové hry, správně zvládat techniky házení, chytání, přihrávání
- seznamovat žáky s nácvikem jednoduchých základů miniher
- vkládat dle možností cvičení v různém prostředí, seznamovat žáky s pohybem na hřišti, ve volné přírodě, v lese
- dle možnosti zařadit zimní sportování (bobování, sánkování, lyžování, bruslení)
- nesoustředit se jen na hodiny Tv, ale začleňovat do vyučování další pohybové aktivity – vycházky, pohybové chvíle, cviky ve třídě na správné držení těla)
 - **Plavání:** adaptuje se na vodní prostředí, dodržuje hygienu plavání, zvládá v souladu s individuálními předpoklady základní plavecké dovednosti, zvládá v souladu s individuálními předpoklady základní plavecké dovednosti

- vštípit základy plaveckých dovedností, prvků sebezáchrany a bezpečnosti, naučit žáka dopomoci tonoucímu
- zvládá v souladu s individuálními předpoklady vybranou plaveckou techniku, prvky sebezáchrany a bezpečnosti

KOMPETENCE K UČENÍ	Žáci • poznávají smysl a cíl svých aktivit, pestrost a různorodost aktivační nabídky • plánují, organizují a řídí vlastní činnost, relaxace, zábava • užívají osvojené názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře, uživatele internetu • různým způsobem zpracují informace o pohybových aktivitách ve škole Učitel • hodnotí žáky způsobem, který jim umožňuje vnímat vlastní pokrok • stanovuje dílčí vzdělávací cíle v souladu s cíli vzdělávacího programu • dodává žákům sebedůvěru • sleduje pokrok všech žáků
KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ	Žáci • vnímají nejruznější problémové situace a plánují způsob řešení problémů • vyhledávají informace vhodné k řešení problémů • kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, jsou schopni je obhájit • uvědomují si zodpovědnost svých rozhodnutí a výsledky svých činů zhodnotí • jsou schopni obhájit svá rozhodnutí – využívají osvědčené postupy při soutěžích, sportovních, dopravních a zdravotních Učitel • s chybou žáka pracuje jako s příležitostí, jak ukázat cestu ke správnému řešení • vede žáky ke správným způsobům řešení problémů • vede žáky řešení dopravní situací
KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ	Žáci • komunikují na odpovídající úrovni sportovce, diváka a rozhodčího • si osvojí kultivovaný ústní projev • účinně se zapojují do diskuse • komunikace při pohybových akcích Učitel • vyžaduje dodržování pravidel slušného chování při kolektivních hrách, cvičení ve družstvech a nástupech

	• podle potřeby žákům v činnostech pomáhá • zadává úkoly, při kterých mohou žáci spolupracovat při kolektivních hrách, cvičení ve družstvech a nástupech
--	---

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ	Žáci • spolupracují ve skupině, upevňují mezilidské vztahy • podílejí se na vytváření pravidel práce v týmu, cvičení ve družstvech a při všech kolektivních hrách • v případě potřeby poskytnou pomoc nebo o ni požádají • si vytváří pozitivní představu o sobě samém, která podporuje sebedůvěru a samostatný rozvoj • rozvoj volných vlastností a překonávání překážek Učitel • umožňuje každému žákovi zažít úspěch • zadává úkoly, při kterých mohou žáci spolupracovat • podle potřeby žákům v činnostech pomáhá • požaduje dodržování dohodnuté kvality a postupy
---	---

KOMPETENCE OBČANSKÉ	Žáci • respektují názory ostatních • si formují volní a charakterové rysy • se zodpovědně rozhodují podle dané situace • aktivně se zapojují do sportovních aktivit • rozhodují se v zájmu podpory a ochrany zdraví • rozlišují a uplatňují práva a povinnosti vyplývající z různých rolí (hráč, rozhodčí, divák,..) Učitel • vede žáky k tomu, aby brali ohled na druhé a učí je poskytovat první pomoc • vyžaduje dodržování pravidel slušného chování • umožňuje žákům, aby na základě jasných kritérií hodnotili své činnosti nebo výsledky
----------------------------	---

KOMPETENCE PRACOVNÍ	Žáci • jsou vedeni k efektivitě při organizování vlastní práce • spoluorganizují svůj pohybový režim • využívají znalostí a dovedností v běžné praxi, používají jednoduché načiní a nářadí • ovládají základní postupy první pomoci Učitel • vyžaduje dodržování pravidel slušného chování • vede žáky k dodržování obecných pravidel bezpečnosti
KOMPETENCE DIGITÁLNÍ	• seznamujeme žáky s různými možnostmi získávání poznatků (v digitálním i fyzickém prostředí) a s tím, jaký význam pro zdraví má intenzita pohybového zatížení a doba trvání pohybových aktivit (naplňování pyramidy pohybu) • motivujeme žáky k aktivnímu rozvoji a zlepšování zdravotně orientované zdatnosti pomocí dlouhodobého sledování a zaznamenávání různými digitálními přístroji, k měření základních pohybových výkonů a porovnávání s předchozími výsledky • motivujeme žáky k získávání informací v digitálním prostředí o pohybových aktivitách ve škole i v místě bydliště • klademe důraz na provádění kompenzačních cvičení, která snižují zdravotní rizika spojená s používáním digitálních technologií

B) Charakteristika výuky:

Veškeré tělesné pohybové aktivity vedou k všestrannému rozvoji žáka, nejen ke zvýšení jeho pohybových schopností a dovedností, ale i k posílení jeho charakterových vlastností (zodpovědnost, spolupráce, vytrvalost, odvaha, schopnost respektovat pokyny, umět se podřídit kolektivu ...).

Tělesná výchova pěstuje u žáků kladný vztah ke sportu a pohybu vůbec, aby se sport stal součástí jejich zdravého životního stylu. Systémem jednoduchých pohybových a sportovních aktivit vede ke zvyšování tělesné zdatnosti a k správnému držení těla žáků.

Vštěpováním pohybových návyků a vyvoláním radostného pocitu z pohybu u dětí se podílíme na zvyšování jejich psychické odolnosti vůči negativním vlivům svého okolí a na posilování jejich charakterových vlastností. Základní a důležitou metodou, která slouží ke splnění všech těchto cílů a úkolů je HRA a dodržování herních pravidel.

Osvojením základů herních technik a taktických postupů, zvyšujeme u žáků nejen pohybové schopnosti, ale také podporujeme jejich prostorovou orientaci, schopnost správného a rychlého rozhodování i schopnost pohotově reagovat.

Neustále věnujeme patřičnou pozornost bezpečnosti při výuce Tv, průběžně opakujeme bezpečnostní pravidla, upozorňujeme na možnosti úrazů, snažíme se vštípit pocit zodpovědnosti za své chování a svoji bezpečnost, pocit sounáležitosti a ohleduplnosti ke svým spolužákům.

Tělesná výchova je předmět, kde je nutný diferencovaný přístup k žákům podle jejich momentální tělesné zdatnosti. Zde musíme citlivě hodnotit každého žáka, vzhledem k jeho individuálním možnostem a předpokladům pro zvládnutí různých pohybových aktivit.

V hodinách Tv se nezaměříme jen na rozvoj a zdokonalování pohybových schopností, ale také vštěpujeme důležité hygienické zásady s tím spojené.

Vštěpujeme základy plaveckých dovedností, prvky sebezáchrany a bezpečnosti. Učíme žáka dopomoci tonoucím a bezpečnosti.

Pohybové činnosti by měly prolínat a doplňovat i další oblasti výchovy, měly by se objevovat i v dalších předmětech jako např. vhodné rozcvičky, pohybové hry, taneční prvky.

Správně řízená výuka tělesné výchovy vyžaduje, aby učitel:

- kladl na žáky tělovýchovné požadavky, které jsou přiměřené jejich tělesné a pohybové vyspělosti
- dbal rozdílu mezi chlapci a děvčaty
- volil program s ohledem na roční období a materiálně technické vybavení školy
- dbal bezpečnosti žáků a vedl žáky k nacvičování vhodné a správné dopomoci a záchrany při cvičení
- účelně zaměstnával co nejvíce žáků vhodnými bezpečnými úkoly ke cvičení ve družstvech

Hlavní organizační formou vyučovacího procesu je vyučovací hodina tělesné výchovy. Vyučovací hodiny tělesné výchovy se nespojují do dvouhodin, rovnoměrně se rozkládají do týdenního rozvrhu.

Zařazování kurzu plavání – realizován ve 2. a 3.ročníku 1.stupně, celkem nejméně 40 hodin. Vštěpujeme základy plaveckých dovedností, prvky sebezáchrany a bezpečnosti. Učíme žáka dopomoci tonoucím a bezpečnosti, adaptovat se na vodní prostředí, dodržovat hygienu plavání, zvládat v souladu s individuálními předpoklady základní plavecké dovednosti, zvládat v souladu s individuálními předpoklady vybranou plaveckou techniku, prvky sebezáchrany a bezpečnosti

Tělovýchovné chvílky

Do vyučovacích hodin ostatních předmětů je vhodné vkládat tělovýchovné chvílky. Zařazují se, když se u žáků začne projevovat únava. Jejich programem jsou koordinační, vyrovnávací i kondiční cviky, které žák zná z výuky Tv v daném ročníku.

Hygienické požadavky pro Výuku Tv

Cvičební prostory – tělocvičny je třeba udržovat v čistotě a jejich vybavení vždy před užitím kontrolovat. Teplota vzduchu v tělocvičně by měla být přiměřená, neměla by být nižší než 16 °C.

Na vyučovací hodiny Tv se žáci převlékají do cvičebních úborů. Z pedagogických důvodů používá cvičební úbor i učitel.

Pro zvýšení odolnosti organismu se doporučuje, aby výuka Tv probíhala často na hřišti nebo v terénu. Chceme prospět zdraví žáků, a proto realizujeme mimoškolní tělovýchovné aktivity žáků ve spolupráci s rodiči, sportovními oddíly aj.:

- kroužky
- nepovinné předměty

Cílem této spolupráce je dosáhnout, aby většina žáků měla alespoň 4 x za týden hodinu Tv. Realizace tohoto záměru je možná proto, že spolupracujeme s tělovýchovnými oddíly (2 hod. školní Tv, 2 hod. mimoškolní Tv) – dle podmínek školy.

Charakteristika některých cvičení zařazovaných pravidelně do hodin Tv

Vyrovňovací cviky

Jsou to průpravná gymnastická cvičení, která jsou zaměřena na uvolnění a protažení jednotlivých svalových skupin. V tomto období posilovací cviky zařazujeme jen jednoduché a krátce. Pozornost věnujeme cvičením koordinačním, cvičení na zvětšování pohybového rozsahu kloubů, také na podporu návyku správného držení těla.

Cvičení mohou být prováděna v rytmických obměnách s možností hudebního doprovodu. Patří sem cvičení prostná, s náčiním i na náradí, na místě i za pohybu. Dbáme při tom na přiměřený čas pro zařazování těchto cvičení do vyučovacích hodin.

Kondiční cvičení

Cvičení se zaměřením na rychlost, pohyblivost, obratnost, vytrvalost, to jsou: běh, skoky, házení, cvičení rovnováhy, lezení, šplhání, překonávání překážek, gymnastická cvičení s náčiním i bez náčiní (např. s míči, se švihadly, na lavičkách, žebřinách apod.).

Rytmická cvičení a tanec

Rytmická cvičení jsou velmi vhodnou součástí vyučování v 1. – 3. r., zařazujeme je nejen do vyučovacích hodin Tv, ale též do hodin hudební výchovy i českého a anglického jazyka. Podporují značnou měrou dobrý psychický vývoj žáků. Cvičení zařazujeme jako rytmizaci jednoduchých a dětem známých pohybů podle hudebního doprovodu, v 1. a 2. ročníku cvičíme i podle říkanek a písni.

Tanec pomáhá zvládnout základní pohyby paží, nohou a trupu. Učíme žáky základní taneční kroky. Zaměřujeme se na estetický pohybový projev v přiměřeném tempu a dětem srozumitelném rytmu.

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
- provádí základní postoje - rozlišuje povely učitele - rozumí základním názvoslovím - orientuje se v prostoru - reaguje na povely - rozpozná hudební vyjádření pro běh, chůzi - reaguje na hudbu, rytmus, zpěv, údery do bubínku - rozpozná dvoudobý takt - provádí cval stranou, poskoky, přísuny - rozpozná a provede správné držení těla	Tělesná výchova 1. ročník Pořadová cvičení: - základní postoje – pozor, pohov, povely – v řad nastoupit, rozchod - nástup na značky, do řady, do družstev, společný pozdrav Rytmická gymnastika a tanec: - rytmizace jednoduchých pohybů podle říkadel a písní - rytmizace jednoduchých a známých pohybů podle hudebního doprovodu – též volné pohybové vyjádření hudby. - motivovaná a rytmizovaná chůze a běh v základním tempu - pokus o přísuný krok, poskočný krok, cval stranou - nácvik správného držení těla (v lehu na zádech), při rytmických cvičeních a tanci	Ma – orientace v prostoru Hv- lidová píseň s pohybem Čj – říkanky, básničky - rytmizace	- využití náradí a náčiní dle možností školy - cvičení jednotlivců, dvojic, skupin, družstev, cvičení na stanovištích, proudové cvičení - metody opakování (zdokonalování pohybů, zlepšování koordinace, ovládání těla) - metody prověřování - metody analyticko – syntetické)rozkládání cviků na jednotlivé fáze, skládání do celku)

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
- rozezná bezpečné a správné chování při hrách - reaguje na povely, změnu činnosti, umí se zklidnit a vydýchat - aktivně se zapojuje do hry, spolupracuje se spoluhráči - respektuje daná pravidla - zvládá techniku běhu střídaného s chůzí - překonává přírodní i umělé překážky - zvládá rychlý běh na 25m - zvládá techniku skoku z místa, skoku do dálky s rozběhem - zvládá techniku hodů míčkem	Drobné hry: – hry spojené s během – honičky (např. všichni domů, na rybáře, zájmaná, podběhy pod dlouhým kroužícím švihadlem aj.) – hry spojené s házením míče (např. míčová válka, přihrávaná v kruhu, vybíjená v kruhu aj.) – hry spojené s vítězstvím někoho (např. boj o místo, boj o míč, přetahy, přetlaky, kohoutí zápas aj.) – hry pro uklidnění (např. Kuba řekl, na sochy, přibližovaná aj.) – hry na hřišti, na sněhu, na ledu Lehká atletika: – běh střídaný s chůzí, překonávání přírodních i umělých překážek – rychlý běh na 25m – vytrvalostní běh nejdéle 30s – skok daleký z místa odrazem snožmo a skok daleký z rozběhu – hod míčkem horním obloukem na dálku	OSV – respektování pravidel, spolupráce Prv – cvičení v přírodě	- využití náradí a náčiní dle možností školy - cvičení v tělocvičně - cvičení na hřišti - cvičení v přírodě - cvičení jednotlivců, dvojic, skupin, družstev, na stanovištích, proudové cvičení - metoda opakování - metoda prověřování metoda analyticko-syntetická

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
- provádí převaly stranou - provádí kolébku, stoj na lopatkách - zvládá kotoul vpřed - provádí chůzi vpřed i vzad s obraty - zvládá přeběhy lavičky - provádí šplh na tyči s přírazem - používá základní pravidla pro míčové hry - provádí přihrávky míčem obouruč, jednoruč - chytá míč obouruč na místě	Akrobatická cvičení: – převaly stranou v lehu – vzpažit (válení sudů) – kolébka na zádech – ze sedu skrčmo, uchopením za bérce z dřepu spojného leh vznesmo – skrčmo kolébkou vzad – stoj na lopatkách – z lehu vznesmo – kotoul vpřed – z podřepu spojného – předpažit, i opakovaně Cvičení na nářadí: a) cvičení na lavičce – chůze vpřed, vzad i s obraty (také na kladince lavičky) – přeběhy lavičky b) šplh na tyči – šplh s přírazem na tyči Sportovní hry: příprava: – přihrávka obouruč ve dvojicích (na místě) – vrchní přihrávka jednoruč na místě – vrchní chytání obouruč na místě Konkrétní sportovní hry – dle podmínek školy	OSV- respektování pravidel, smysl pro fair play PRO 6 Sportem ku zdraví – Olympiáda OSV, EV, VDO	- využití náradí a náčiní dle možností školy - cvičení v tělocvičně - cvičení jednotlivců, dvojic, skupin, družstev, na stanovištích, proudové cvičení - metoda opakování - metoda prověřování metoda analyticko-syntetická

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
- provádí základní postoje - rozezná a používá základní povely - nastoupí dle pokynů - provádí chůzi do rytmu - pochoduje v zástupu i ve dvojicích - provádí jednoduché pohyby podle písňe, hudby - pohybuje se v daném taktu - střídá běh s chůzí - provádí přísuny, cval, poskoky - využívá naučené kroky v tancích	Tělesná výchova 2. - 3. ročník Pořadová cvičení a chůze: - základní postoje - pozor, pohov - základní povely - nástup, pozor, pohov, vpravo vbok, vlevo vbok, vyrovnat, rozchod - nástup na značky, do řady, do družstev, společný pozdrav - chůze do rytmu (na počítání), chůze s písni do pochodu v zástupu i ve dvojicích Rytmická gymnastika a tanec: - rytmizace jednoduchých pohybů podle písni - pohyb v dvoudobém taktu, dvoudobý takt v písni - střídání chůze a běhu - nepravidelné, pravidelné - přísunný krok, cval stranou, poskočný krok - využití naučených kroků v lidovém tanci, chůze s průpletem	Ma – orientace v prostoru Čj – názvosloví Hv – nejen lidová píseň s pohybem	- využití náradí a náčiní dle možností školy - cvičení v tělocvičně - cvičení na hřišti - cvičení v přírodě - cvičení jednotlivců, dvojic, skupin, družstev, na stanovištích, proudové cvičení - metoda opakování - metoda prověřování - metoda analyticko-syntetická

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
- provádí koordinované pohyby - navrhuje cvik do rozcvičky - cvičí v jednotlivých polohách - používá správnou techniku házení a chytání míčků - aktivně se zapojuje do hry a respektuje daná pravidla - využívá techniku házení - spolupracuje se spoluhráči - reaguje na změnu činnosti - provede stoj a poskoky na jedné noze - udržuje rovnováhu v různých postojích a pozicích	Průpravná cvičení: – rozcvičky k procvičení koordinace pohybů ve trojdobém a čtyřdobém taktu – cvičení ve stoji spojném i stoji rozkročeném – cvičení v kleku, v sedu snožmo, zkřížmo i skrčmo – cvičení v lehu na zádech – chytání míčů a míčků do obou rukou po vlastním nadhozu i odrazu od země i od zdi Drobné hry: – hry spojené s během – hry spojené s házením – hry pro uklidnění – hry na hřišti (pravidla her s míčem) Cvičení rovnováhy: – stoj na jedné noze (druhá v pohybu) – poskoky na jedné noze – chůze po lavičce s plněním drobných úkolů (nesu míč, přeskakují překážku, přidávám potlesky nad hlavou, před a za tělem apod.) – chůze po kladince lavičky	Hv – cvičení s hudbou, rytmus OSV – spolupráce s ostatními	- využití náradí a náčiní dle možností školy - cvičení v tělocvičně - cvičení na hřišti - cvičení v přírodě - cvičení jednotlivců, dvojic, skupin, družstev, na stanovištích, proudové cvičení - metoda opakování - metoda prověřování metoda analyticko-syntetická

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
- koordinuje své pohyby při běhu - střídá běh s chůzí - zvládá štafetové běhy - zvládá rychlý běh - dodržuje bezpečnost - osvojuje si správnou techniku základů odrazu, přeskoku, doskoku, skoku - osvojuje si základy techniky házení, chytání, přihrávání - hází přírodninami - hází na cíl - přehazuje míč, drobné předměty - hází míčem do dálky	Lehká atletika: Běhy: – běh střídavý s chůzí – běh přes drobné překážky, např. v přírodě (přes kameny, větvičky apod.) – štafetové běhy – rychlý běh do 25m, ve třetím ročníku do 40 metrů Skoky: – skok z místa s doskokem na měkkou podložku – výskoky na překážku (rozběh, seskok) – skok přes motouz ve výši kolem 50 cm – přeskok pruhu širokého 50 - 100 cm – přeskok lavičky s dopadem na měkkou podložku – skok daleký s rozběhem Hody míčkem a drobnými předměty v přírodě: – házení kaštanů, šišek (vrchní oblouk – pravá i levá paže) – házení různými předměty na cíl – házení míčkem a kutálení míčů – přehazování míčů a drobných předmětů – házení do naznačených terčů o straně 1 metr na vzdálenost 4 metry – hod míčkem na dálku	Ma – odhady vzdáleností Ma – odhady vzdáleností, jednotky délky Prv – přírodniny PRO 3 – Barvy podzimu EV, OSV Ma- odhady, zaměřování	- využití náradí a náčiní dle možností školy - cvičení v tělocvičně - cvičení na hřišti - cvičení v přírodě - cvičení jednotlivců, dvojic, skupin, družstev, na stanovištích, proudové cvičení - metoda opakování - metoda prověřování metoda analyticko-syntetická

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
- upevňuje dovednost správného kotoulu vpřed - provede převaly a kolébku na zádech - provede sed zkřížmo se vztykem bez opory - provede válení stranou - provede kotoul napřed ze stoje spojného, rozkročného - provede několik kotoulů za sebou - provede stoj na lopatkách - udrží rovnováhu ve stoji na jedné noze	Akrobatická cvičení: – přidat změny postojů a poloh, upevnit dovednost správného kotoulu napřed – převaly a kolébky na zádech – leh na zádech, vztyk bez pomoci rukou, opakovaně – sed zkřížmo, vztyk bez pomoci rukou, opakovaně – válení stranou i do mírného svahu – kotoul napřed ze stoje spojného, ze stoje rozkročného – kotoul, obrat, druhý kotoul; dva kotouly za sebou – kotoul napřed z chůze – stoj s oporou o lopatky a záloktí (svíčka) – cvičení rovnováhy (ve stoji na jedné noze)		- využití náradí a náčiní dle možností školy - cvičení v tělocvičně - cvičení na hřišti - cvičení v přírodě - cvičení jednotlivců, dvojic, skupin, družstev, na stanovištích, proudové cvičení - metoda opakování - metoda prověřování metoda analyticko-syntetická

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
- provádí drobné sestavy na lavičce - provádí cviky v sedu na lavičce - provádí posilovací cviky - provádí vzpor dřepmo a stojmo u lavičky - zvládá lezení po lavičce ve vzporu dřepmo - provádí drobné sestavy na kladince lavičky - seznamuje se s technikou šplhu na tyči s přírazem - dodržuje zásady bezpečnosti při cvičení na nářadí	Cvičení na nářadí: a) cvičení na lavičkách – chůze vpřed i vzad s obraty, přeběhy lavičky – cvičení v sedu rozkročmo na lavičce – sed rozkročmo – přitahování těla k lavičce (nohy napjaté) – vzpor dřepmo u lavičky (držíme se rukama), vzpor stojmo, střídání – lezení po lavičce ve vzporu dřepmo s uchopením lavičky ze stran – chůze po kladince lavičky s plněním drobných úkolů b) šplh na tyči – šplh s přírazem do přiměřené výšky podle individuálních předpokladu žáků c) další nářadí lze používat přiměřeně věku podle podmínek školy (švédská bedna, žebřina, trampolína) Dbáme na zásady bezpečnosti.		- využití nářadí a náčiní dle možností školy - cvičení v tělocvičně - cvičení na hřišti - cvičení v přírodě - cvičení jednotlivců, dvojic, skupin, družstev, na stanovištích, proudové cvičení - metoda opakování - metoda prověřování metoda analyticko-syntetická

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
- přihrává a chytá míč obouruč na místě - provádí různé typy přihrávek jednoruč - dribluje s míčem na místě nebo v pohybu - používá základní pravidla pro míčové hry - dodržuje pravidla pro bezpečný pobyt v přírodě - respektuje pravidla ochrany přírody, chová se ohleduplně k ostatním - chová se ohleduplně v dopravních prostředcích - uplatňuje poznatky z jiných předmětů při pozorování přírody Plavání – plavou 2. a 3. ročníky Očekávané výstupy žák: - seznamuje se s technikou jednoho plaveckého stylu - provádí jednoduché skoky do vody - ovládá základy plaveckých dovedností, prvky sebezáchrany a bezpečnosti	Sportovní hry: přípravné cviky: – přihrávky obouruč na místě (ve dvojicích, ve skupinách) – vrchní přihrávka jednoruč na místě i při chůzi – chytání obouruč na místě – běh nebo chůze s házením míčem o zem – míčové hry Turistika a pobyt v přírodě: – chůze v terénu, překonávání překážek – táboření, ochrana přírody, organizace činností ve skupině žáků, vzájemná spolupráce – chování se v dopravních prostředcích – chůze k cíli vzdálenému cca 2km – pozorování přírody, odhady vzdáleností (mezipředmětové vztahy) Učivo Plavání, hygiena, bezpečnost, průpravná cvičení, záchrana tonoucího - rozvíjí techniku jednoho plaveckého stylu - provádí jednoduché skoky do vody - adaptuje se na vodní prostředí, dodržuje hygienu plavání, zvládá v souladu s individuálními předpoklady základní plavecké dovednosti, zvládá v souladu s individuálními předpoklady vybranou plaveckou techniku, prvky sebezáchrany a bezpečnosti	PRO – Sportem ku zdraví – Olympiáda OSV, EV,VDO PRV- Ochrana přírody	- využití náradí a náčiní dle možností školy - cvičení v tělocvičně - cvičení na hřišti - cvičení v přírodě - cvičení jednotlivců, dvojic, skupin, družstev, na stanovištích, proudové cvičení - metoda opakování - metoda prověřování metoda analyticko-syntetická

- dopomůže tonoucímu - adaptuje se na vodní prostředí, dodržuje hygienu plavání, zvládá v souladu s individuálními předpoklady základní plavecké dovednosti - zvládá v souladu s individuálními předpoklady vybranou plaveckou techniku, prvky sebezáchrany a - bezpečnosti - Provádí jednoduché skoky do vody	Sáňkování, bobování: v případě sněhových podmínek		
---	---	--	--

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
- rozlišuje bezpečný terén - dodržuje bezpečnost - dodržuje pravidla pro bezpečný pohyb v terénu - respektuje pravidla ochrany přírody, táboření, chová se ohleduplně k ostatním - uplatňuje poznatky z jiných předmětů při pozorování přírody	- sjezd na saních na přiměřeném svahu - sjezd přímý a šikmý se zatáčením - rozjezd jednotlivce a dvojic Turistika: (v 1. ročníku): - chůze k cíli vzdálenému asi 1.5 km - smyslové hry zaměřené na pozorování okolí a hledání předmětů - chování v přírodě - překonávání přírodních překážek – orientace v terénu (<i>vím, kam jdeme</i>)	Prv – pozorování okolí Ma – orientace v prostoru PRO - Můj domov	- využití náradí a náčiní dle možností školy - cvičení v tělocvičně - cvičení na hřišti - cvičení v přírodě - cvičení jednotlivců, dvojic, skupin, družstev, na stanovištích, proudové cvičení - metoda opakování - metoda prověřování metoda analyticko-syntetická

Zdravotní výchova v 1. – 3. ročníku

Do celého prvního období výuky tělesné výchovy je zařazována zdravotní výchova, důležité je:

- dbát na osobní čistotu těla, prádla, oděvu, cvičebního úboru
- dodržovat čistotu a pořádek v prostředí tělocvičny
- otužovat vzduchem a vodou (ranní mytí studenou vodou)
- seznamovat žáky s vhodnou životosprávou a péčí o své zdraví
- do programu dne zařazovat pohybové aktivity (tělovýchovné chvíle)
- upozorňovat žáky na vliv dostatečného množství pohybu pro jejich zdravý vývoj (mimoškolní Tv)
- předcházet úrazům tím, že dbáme, aby žáci dodržovali pokyny týkající se jejich bezpečnosti a ochrany zdraví
- vést žáky, aby si uvědomovali, že při mimoškolních pohybových aktivitách musí dbát na svou bezpečnost, uvažovat o svém chování a dodržovat pokyny dospělých, aby vyrostli v zdravé lidi

– vést žáky k tomu, aby uměli zavolat pomoc v případě, že se vyskytnou u úrazu

Tělesná výchova 4. – 5. ročník

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
	Pořadová cvičení a chůze:		
- provede základní postoje na základě povelů	– základní postoje - pozor, pohov	M – orientace v prostoru	
- používá základní tělocvičné názvosloví	– základní povely - nástup, pozor, pohov, vpravo vbok, vlevo vbok, vyrovnat, rozchod	ČJ - názvosloví	
- orientuje se v prostoru, reaguje na dané povely	– nástup na značky, do řady, do družstev, společný pozdrav	OSV – spolupráce s ostatními	_ práce ve dvojicích a skupinách
- pohybem těla reaguje na rytmus, zpěv a hudbu	– chůze do rytmu (na počítání), chůze s písní do pochodu v zástupu i ve dvojicích	PRO 1 – Můj domov VDO, OSV, EV HV - rytmus	- vycházka do okolí školy
	Rytmická gymnastika a tanec:		
- vyjádří pohybem rytmus písně	– rytmičtější jednoduchých pohybů podle písní	HV – lidová píseň s pohybem	- rytmická cvičení
- reaguje na tempo dvoudobého taktu	– pohyb v dvoudobém taktu, dvoudobý takt v písni		
- reaguje změnou pohybu na daný pokyn	– střídání chůze a běhu - nepravidelné, pravidelné		
- provede různé typy kroků a poskoků	– přísuný krok, cval stranou, poskočný krok		
- používá základy kroku polky a valčíku a pohybem těla reaguje na tempo hudby	– využití naučených kroků v lidovém tanci, chůze s průpletem	HV - tanec	

	Průpravná cvičení:		
- provádí koordinované pohyby v daném taktu	– rozcvičky k procvičení koordinace pohybů ve trojdobém a čtyřdobém taktu		
- provádí koordinované pohyby ve stoji	– cvičení ve stoji spojném i stoji rozkročném		
- provádí koordinované pohyby v kleku a sedu	– cvičení v kleku, v sedu snožmo, zkřížmo i skrčmo		
- provádí koordinované pohyby v lehu na zádech	– cvičení v lehu na zádech		
- ovládá správnou techniku házení a chytání míčků a míčů	– chytání míčů a míčků do obou rukou po vlastním nadhozu i odrazu od země i od zdi		
	Drobné hry:		
- aktivně se zapojuje do hry a respektuje daná pravidla	– hry spojené s během	OSV – respektování pravidel	- skupinová práce - hry
- aktivně se zapojuje do hry a využívá techniku házení	– hry spojené s házením	M – mat. operace	- matematické hry
- reaguje na změnu činnosti, umí se zklidnit a vydýchat	– hry pro uklidnění	OSV – relaxace pohybem	
- aktivně se zapojuje do hry, spolupracuje se spoluhráči	– hry na hřišti (pravidla her s míčem)		
	Cvičení rovnováhy:		
- provede stoj na jedné noze	– stoj na jedné noze (druhá v pohybu)		
- provede poskoky na jedné noze	– poskoky na jedné noze		

- udrží rovnováhu na zvýšené ploše, zvládá jednoduché sestavy a úkoly	– chůze po lavičce s plněním drobných úkolů (nesu míč, přeskakují překážku, přidávám potlesky nad hlavou, před a za tělem apod.)		
- přejde po kladince lavičky	– chůze po kladince lavičky		
	Lehká atletika:		
	<i>Běhy:</i>		
- zvládá technicky běh střídavý s chůzí	– běh střídavý s chůzí		
- zvládá technicky běh přes drobné překážky	– běh přes drobné překážky, např. v přírodě (přes kameny, větvičky apod.)	PŘ – cvičení v přírodě	- vycházka, pohyb v přírodě
- zvládá techniku štafetového běhu, spolupracuje se spolužáky	– štafetové běhy		
- správně zvládá techniku rychlého běhu	– rychlý běh do 50 metrů, v pátém ročníku do 100 metrů	M – odhady vzdáleností	- soutěže
	<i>Skoky:</i>		
- zvládá techniku skoku z místa	– skok z místa s doskokem na měkkou podložku		
- provede výskok na překážku	– výskoky na překážku (rozběh, seskok)		
- provede skok přes motouz	– skok přes motouz ve výši kolem 50 cm		
- provede přeskok pruhu	– přeskok pruhu širokého 50 - 100 cm		
- provede přeskok lavičky s dopadem	– přeskok lavičky s dopadem na měkkou podložku		

- zvládá správnou techniku skoku dalekého s rozběhem	– skok daleký s rozběhem		
	<i>Hody míčkem a drobnými předměty v přírodě:</i>		
- zvládá správnou techniku hodu	– házení kaštanů, šišek (vrchní oblouk – pravá i levá paže)	PŘ – přírodniny VV – práce s přírodním materiálem PRO 3 – Barvy podzimu EV, OSV	- třídění - uspořádání - výstava
- zvládá správnou techniku hodu předmětu na cíl	– házení různými předměty na cíl		
- zvládá správnou techniku hodu a manipulace s míčem	– házení míčkem a kutálení míčů		
- přehazuje míč a drobné předměty	– přehazování míčů a drobných předmětů		
- zvládá techniku házení na cíl	– házení do naznačených terčů o straně 1 metr na vzdálenost 4 metry a více	M – měření vzdáleností	- porovnávání
- zvládá techniku hodu míčkem do dálky	– hod míčkem na dálku		
	<i>Akrobatická cvičení:</i>		
- správně technicky provede kotoul vpřed	– přidat změny postojů a poloh, upevnit dovednost správného kotoulu napřed		
- provede převaly a kolébku na zádech	– převaly a kolébky na zádech		
- provede leh na zádech a vztyk bez pomoci rukou	– leh na zádech, vztyk bez pomoci rukou, opakovaně		

- provede sed zkřížmo, vztyk bez pomoci rukou opakovaně	- sed zkřížmo, vztyk bez pomoci rukou, opakovaně		
- provede válení stranou i do mírného svahu	- válení stranou i do mírného svahu		
- správně technicky provede kotoul vpřed ze stoje spojného a rozkročného	- kotoul napřed ze stoje spojného, ze stoje rozkročného		
- provede drobné akrobatické sestavy	- kotoul, obrat, druhý kotoul; dva kotouly za sebou		
- provede kotoul vpřed z chůze	- kotoul napřed z chůze		
- provede stoj s oporou o lopatky a záloktí	- stoj s oporou o lopatky a záloktí (svíčka)		
- udrží rovnováhu ve stoji na jedné noze	- cvičení rovnováhy (ve stoji na jedné noze)		
	Cvičení na nářadí:		
	a) cvičení na lavičkách		
- provádí drobné sestavy na lavičce	- chůze vpřed i vzad s obraty, přeběhy lavičky		
- provádí cviky v sedu na lavičce	- cvičení v sedu rozkročmo na lavičce		
- provádí posilovací cviky na nářadí	- sed rozkročmo – přitahování těla k lavičce (nohy napjaté)		
- provádí vzpor dřepmo a stojmo u lavičky	- vzpor dřepmo u lavičky (držíme se rukama), vzpor stojmo, střídání		
- technicky zvládá lezení po lavičce ve vzporu dřepmo	- lezení po lavičce ve vzporu dřepmo s uchopením lavičky ze stran		
- provádí drobné sestavy na kladince lavičky	- chůze po kladince lavičky s plněním drobných úkolů		

	b) šplh na tyči		
- ovládá techniku šplhu na tyči s přírazem	- šplh s přírazem do přiměřené výšky podle individuálních předpokladů žáků		
- dodržuje zásady bezpečnosti při cvičení na nářadí	c) další nářadí lze používat přiměřeně věku podle podmínek školy (švédská bedna, žebřina, trampolína) Dbáme na zásady bezpečnosti. Sportovní hry:		
- přihrává míč obouřuč na místě	– přihrávky obouřuč na místě (ve dvojicích, ve skupinách)	PRO 6 – Sportem ku zdraví OSV, EV, VDO	- turnaje v míčových sportech
- ovládá různé typy přihrávek jednoruč	– vrchní přihrávka jednoruč na místě i při chůzi		
- chytá míč obouřuč na místě	– chytání obouřuč na místě		
- dribluje s míčem na místě i v pohybu	– běh nebo chůze s házením míčem o zem		
- používá základní pravidla pro míčové hry	– míčové hry	OSV – smysl pro „fair play“	- turnaje, soutěže
	Turistika a pobyt v přírodě:		
- dodržuje pravidla pro bezpečný pohyb v terénu	- chůze v terénu, překonávání překážek		
- respektuje pravidla ochrany přírody, táboření, chová se ohleduplně k ostatním	táboření, ochrana přírody, organizace činností ve skupině žáků, vzájemná spolupráce	PŘ – ochrana přírody	- pobyt v přírodě
- chová se ohleduplně v dopravních prostředcích	chování se v dopravních prostředcích	PRO 5 – Adopce školy policíí OSV, EV	- praktické činnosti
- zvládá vytrvalostní chůzi k danému cíli	chůze k cíli vzdálenému cca 2km		

- uplatňuje poznatky z jiných předmětů při pozorování přírody	pozorování přírody, odhady vzdáleností (mezipředmětové vztahy)	ČJ – popis, vyprávění	- slohové cvičení
	Plavání, lyžování, sáňkování: podle podmínek školy		

Zdravotní výchova ve 4. – 5. ročníku

Do celého prvního období výuky tělesné výchovy je zařazována zdravotní výchova, důležité je:

- dbát na osobní čistotu těla, prádla, oděvu, cvičebního úboru
- dodržovat čistotu a pořádek v prostředí tělocvičny
- otužovat vzduchem a vodou (ranní mytí studenou vodou)
- seznamovat žáky s vhodnou životosprávou
- do programu dne zařazovat pohybové aktivity (tělovýchovné chvilky)
- upozorňovat žáky na vliv dostatečného množství pohybu pro jejich zdravý vývoj (mimoškolní Tv)
- předcházet úrazům tím, že dbáme, aby žáci dodržovali pokyny týkající se jejich bezpečnosti a ochrany zdraví
- vést žáky, aby si uvědomovali, že při mimoškolních pohybových aktivitách musí dbát na svou bezpečnost, uvažovat o svém chování a dodržovat pokyny dospělých, aby vyrostli v zdravé lidi
- vést žáky k tomu, aby uměli zavolat pomoc v případě, že se vyskytnou u úrazu

5.7.2 Tělesná výchova II.stupeň

Tělesná výchova

Časové vymezení předmětu

Vyučovací předmět tělesná výchova je zařazen v hodinové dotaci 2 hodin týdně, samostatně v 6. – 9. ročníku.

Obsahové vymezení předmětu

Předmět tělesná výchova a její výuka je zaměřena na žákovu osvojení si kladného vztahu k pohybové aktivitě, sportovní aktivitě, hygieně při pohybu a při sportu. Snaží se vytvářet a prohlubovat kladný vztah ke zdravotně orientované zdatnosti a jejím vztahu k celoživotní pohybové aktivitě, sociální a duševní pohody.

Organizační vymezení předmětu

Tělesná výchova využívá vyučovacích metod a forem práce jako jsou vyučování ve skupinách, dvojicích a menších skupinách žáků. Důraz je kladen na rozvoj tělesné zdatnosti a spolupráce, pochopení smyslu fair-play a zohlednění pravidel bezpečnosti. Cílem je žákově uvědomění si nutnosti pohybové aktivity pro jeho zdravotní a psychický vývoj a jeho kladný vztah k těmto aktivitám, zdravému způsobu života.

Hodnocení žáka je prováděno s ohledem na jeho fyzický a psychický stav, jeho schopnost využívat naučených dovedností ve spojení s kladnou komunikací, respektování přijatých pravidel a jeho vlastní vůlí po zlepšení a pochopení významu úrovně své zdatnosti.

6. – 9. ročník

- průběžně zařazujeme drobné pohybové hry (DPH) pro rozvoj všech pohybových schopností (rychlost, síla, vytrvalost, obratnost), kooperace, kompetice, komunikace a
- kreativity
- zařazujeme cvičení na nářadí a s náčiním (švédská bedna, lavičky, krátké tyče, švihadla, míče)
- dbáme na hygienu, bezpečnost, správné držení těla a dýchání
- žáci si osvojují terminologii prováděných činností a pořadových cvičení, poznatky z TV a sportu
- zařazujeme cvičení kondiční (individuálně i ve dvojicích), průpravná, koordinační, relaxační, kompenzační a tvořivá
- vedeme žáky ke zdravému životnímu stylu, správnému držení těla a dýchání
- dbáme na individuální možnosti a schopnosti žáků, hodnotíme především míru zlepšení
- vštěpujeme myšlenky olympismu a hry v duchu fair play
- seznamujeme žáky s dopomocí při cvičení a záchranou
- v 6. a 7. ročníku klademe důraz na všestrannost, v 8. a 9. ročníku na diferenciaci dle zájmu žáka
- v 6. a 7. ročníku se věnujeme základům sportovních her, v 8. a 9. se řídíme přesnými pravidly (případně je přizpůsobujeme podmínkám školy)
- dle aktuálních možností se průběžně účastníme sportovních soutěží (dle rozpisu AŠSK aj.) a motivujeme žáky k aktivně trávenému času i mimo školu

Tělesná výchova – 6.ročník

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, Poznámky
- ovládá základní atletickou abecedu - využívá atletickou, běžeckou abecedu pro zahřátí organismu - zvládá běžeckou techniku - umí rozlišit šlapavý a švihový způsob běhu - zvládá štafetovou předávku - zvládá polovysoký, nízký start	ATLETIKA – běh	DE – Antické Řecko (Sparta, Atheny) DE – Starověké OH PŘ, FY, ZE OSV- osobnostní rozvoj OSV- komunikace OSV- kooperace, kompetice	Atletické závody – Pohár rozhlasu UL
- ovládá techniku rozeběhu, načasování odrazu - rozlišuje fáze skoku – rozeběh, odraz, let, doskok - zná stupňovaný rozeběh - umí kvalitně provést odrazové cvičení	ATLETIKA – skok daleký	DE – Starověké a novodobé Olympijské hry FY- pohyb OSV- osobnostní rozvoj OSV- komunikace OSV- kooperace, kompetice	Atletické závody – Pohár rozhlasu UL
- ovládá techniky rozeběhu- běh do půlkruhu - zvládá techniku odrazu z jedné nohy - nacvičuje techniku rozeběhu, odrazu a dopadu - umí kvalitně provést odrazová cvičení	ATLETIKA – skok vysoký	DE – Antika, Starověk	Atletické závody – Pohár rozhlasu UL
- zvládá základní postoj při hodu a vrhu - uvědomuje si práci ruky a pohyb těla při hodu a vrhu	ATLETIKA – hod	DE – Antické Řecko (Sparta, Atheny)	Atletické závody – Pohár rozhlasu UL
- zná základní postoj - umí driblovat pravou a levou rukou		OSV- seberegulace, sebeorganizace	- práce ve dvojicích, skupinkách

- používá a ovládá přihrávku trčením a pravou, levou rukou - umí střít z místa, - orientuje se v základních pravidlech hry - zvládá dvojtakt - zvládá obranné činnosti jednotlivce - zvládá útočné činnosti jednotlivce - nacvičuje vedení míče pravou i levou nohou - zvládá slalom s míčem	SPORTOVNÍ HRY – basketbal	OSV- kreativita OSV- komunikace OSV- kooperace, kompetice OSV- osobnostní rozvoj	Turnaj školy v basketbalu Projekt – Sportovní den
- zná základní pravidla hry - umí vést, zastavit a přihrát míč - rozlišuje mezi rychlou, pomalou přihrávkou - umí vystřelit na branku, zpracovat míč - je schopen přihrávky a zpracování míče na krátkou vzdálenost - nacvičuje vedení míče pravou i levou nohou - zvládá slalom s míčem	SPORTOVNÍ HRY – kopaná	FY – síla OSV- seberegulace, sebeorganizace OSV- kreativita OSV- komunikace OSV- kooperace, kompetice OSV- osobnostní rozvoj	Projekt – Sportovní den - práce ve dvojicích, skupinkách - práce na stanovištích
- umí základní pohybové dovednosti s holí – běh, zastavení - ovládá míček a používá přihrávku tažením a úderem do míčku - rozumí pojmům z dané oblasti	SPORTOVNÍ HRY – florbal	OSV- seberegulace, sebeorganizace OSV- kreativita OSV- komunikace OSV- kooperace, kompetice OSV- osobnostní rozvoj	Turnaj- Ústecká florbalová liga Projekt – Sportovní den - práce ve dvojicích, skupinkách

- ovládá techniku bekhendu a forhendu - nacvičuje správně provedené podání, smeče - zná základní pravidla hry	SPORTOVNÍ HRY – stolní tenis	OSV- komunikace OSV- kooperace, kompetice OSV- osobnostní rozvoj	Turnaj – stolní tenis - cvičení ve dvojicích Projekt- Sportovní den
- umí pracovat s míčem – chytat, házet, držet - zná základní pravidla přehazované a odbíjené - umí podávat míč spodem a vrchem	SPORTOVNÍ HRY – odbíjená	OSV- seberegulace, sebeorganizace OSV- kreativita OSV- komunikace OSV- kooperace, kompetice	- práce ve dvojicích, skupinkách
- ovládá frisbee disk - umí přihrát frisbee na kratší a delší vzdálenost - nacvičuje různé techniky hodů frisbee - nacvičuje podání ringo kroužkem - užívá základní pravidla hry - dovede házet, chytat a odpalovat míče softbalovou pálkou - dovede házet, chytat ringo kroužek	NETRADIČNÍ HRY – ringo, frisbee, softbal, badminton	OSV- seberegulace, sebeorganizace OSV- kreativita OSV- komunikace OSV- kooperace, kompetice OSV- osobnostní rozvoj	Projekt – Sportovní den
- umí houpání - zná komihání ve svisu	GYMNASTIKA - kruhy		
	GYMNASTIKA – hrazda		
- zná základní názvosloví - podílí se na dopomoci a záchraně - umí výmyk, odrazem jednonož	GYMNASTIKA – akrobacie		
- zná základní názvosloví - umí kotoul vpřed, vzad			

- nacvičuje kotoul letmo - používá různé druhy vah - průpravná cvičení pro přemet stranou – hvězdu - umí skoky na místě i z místa - předvede akrobatickou řadu - nacvičuje odraz z tramolíny a doskok - zvládne odraz z trampolíny a správný doskok - zná cvičení pro odraz z můstku - umí roznožku, skrčku přes kozu - uvědomuje si pohyb těla při tanci a jeho význam - uvědomuje si rytmus cvičení, tempo - umí základní taneční kroky, poskoky, obraty - zná základní názvosloví úpolů - umí parakotoul - používá základní chvaty a držení soupeře - uvědomuje si rizika a bezpečnost cvičení - zvládá základní postoje a střehy	GYMNASTIKA - přeskok RYTMICKÁ GYMNASTIKA ÚPOLY	HV, RV - Estetika FY, PŘ	-práce ve skupinkách - metoda analyticko- syntetická - řízené objevování - improvizace - cvičení ve dvojicích
--	---	--	--

Tělesná výchova – 7.ročník

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
- využívá atletickou, běžeckou abecedu pro zahřátí organismu - zvládá běžeckou techniku - zvládá štafetovou předávku - dokáže běžet v terénu do 15-ti minut - umí startovat z bloků a samostatně si je pro start připravit	ATLETIKA – běh	FY – rychlost PŘ – lidské tělo OSV- komunikace OSV- kooperace, kompetice OSV- osobnostní rozvoj	Atletické závody – Pohár rozhlasu UL
- ovládá techniku rozeběhu, načasování odrazu - rozlišuje fáze skoku – rozeběh, odraz, let, doskok - zná stupňovaný rozeběh - umí kvalitně provést odrazové cvičení - nacvičuje odrazové a doskokové techniky- zapojení paží a nohou	ATLETIKA – skok daleký	OSV- komunikace OSV- kooperace, kompetice OSV- osobnostní rozvoj DE – Starověké a novodobé Olympijské hry	Atletické závody – Pohár rozhlasu UL
- ovládá techniky rozeběhu- běh do půlkruhu - zvládá techniku odrazu z jedné nohy - rozlišuje mezi skokem nůžkami, flopem, stredlem - nacvičuje techniku rozeběhu, odrazu a dopadu	ATLETIKA – skok vysoký	PŘ, FY	Atletické závody – Pohár rozhlasu UL
- vládá základní postoj při hodů a vrhu - uvědomuje si práci ruky a pohyb těla při hodů a vrhu - rozlišuje mezi technikou hodem na cíl a hodem do dálky - umí koulařskou abecedu- gymnastiku - zdokonaluje techniku vrhu sunem	ATLETIKA – hod a vrh		Atletické závody – Pohár rozhlasu UL

- používá a ovládá přihrávku trčením a pravou, levou rukou - umí střílet z místa, z výskoku, z pohybu - zvládá dvojtakt a „jump „ - zvládá útočné činnosti jednotlivce - spolupracuje při hře a orientuje se v prostoru - využívá naučených dovedností - zvládá obranné činnosti jednotlivce - ovládá základní herní dovednosti jednotlivce	SPORTOVNÍ HRY – basketbal	OSV- seberegulace, sebeorganizace OSV- kreativita OSV- komunikace OSV- kooperace, kompetice OSV-osobnostní rozvoj	- práce ve dvojicích, skupinkách Turnaj školy v basketbalu Projekt- Sportovní den
- zná základní pravidla hry - umí vést, zastavit a přihrát míč - umí vystřelit na branku, zpracovat míč - je schopen přihrávky a zpracování míče na krátkou vzdálenost - je schopen přihrávky a zpracování míče na dlouhou vzdálenost - zvládá slalom s míčem - nacvičuje vedení míče pravou i levou nohou - zvládá pohyb s míčem a jeho vedení	SPORTOVNÍ HRY – kopaná	OSV- seberegulace, sebeorganizace OSV- kreativita OSV- komunikace OSV- kooperace, kompetice OSV- osobnostní rozvoj	- práce ve dvojicích, skupinkách - cvičení na stanovištích - možnost využití videoukázek Projekt- Sportovní den
- nacvičuje základní a pokročilejší herní činnosti jednotlivce a spolupracuje v kolektivu - ovládá střelu z bekhendu a forhendem - ovládá střelu z místa, z pohybu, po přihrávce - uvědomuje si využití místa, spolupráce a základní pravidla hry - chápe smysl fair-play a využívá ji - umí si míček zastavit a přihrát	SPORTOVNÍ HRY – florbal	OSV- seberegulace, sebeorganizace OSV- kreativita OSV- komunikace OSV- kooperace, kompetice OSV- osobnostní rozvoj	- práce ve dvojicích, skupinkách Turnaj- Ústecká florbalová liga Projekt- Sportovní den

- realizuje obranný postoj - umí krýt útočníka bez míčku a s míčkem - ovládá techniku bekendu a forhendu - podílí se na přípravě třídního turnaje	SPORTOVNÍ HRY – stolní tenis	OSV- komunikace OSV- kooperace, kompetice OSV- osobnostní rozvoj	- cvičení ve dvojicích Turnaj – stolní tenis Projekt- Sportovní den
- ovládá nácvik lobu o stěnu, se spolužákem - umí podávat míč spodem a vrchem - ovládá odbití spodem – bagr - orientuje se v základních pravidlech hry - uvědomuje si vlastní pohyb a jeho význam při hře - nacvičuje blokování a smeče - zná základní pravidla přehazované a odbíjené	SPORTOVNÍ HRY – odbíjená	OSV- seberegulace, sebeorganizace OSV- kreativita OSV- komunikace OSV- kooperace, kompetice	-práce ve dvojicích, skupinkách
- ovládá frisbee disk - umí přihrát frisbee na kratší a delší vzdálenost - nacvičuje různé techniky hodů frisbee - zná pravidla frisbee ultimate - dovede házet, chytat ringo kroužek - nacvičuje podání ringo kroužkem - užívá základní pravidla hry - dovede házet, chytat a odpalovat míče softbalovou pálkou - ovládá průpravné hry - umí badmintonové údery	NETRADIČNÍ HRY – ringo, frisbee, softbal, badminton	OSV- seberegulace, sebeorganizace OSV- kreativita OSV- komunikace OSV- kooperace, kompetice OSV- osobnostní rozvoj	Projekt – Sportovní den
- umí houpání - zná komíhání ve svisu - umí kotoul vpřed a vzad - podílí se na dopomoci a záchraně - zná základní názvosloví	GYMNASTIKA - kruhy		

- umí podmet - umí výmyk, odrazem jednož - zvládne přešvihy únožmo ve vzporu levou i pravou nohou - podílí se na organizaci třídního závodu - umí kotoul vpřed, vzad - nacvičuje kotoul letmo - umí kotoul letmo - používá různé druhy vah - umí stoj na rukou - ovládá přemet stranou – hvězdu - předvede akrobatickou řadu - nacvičuje odraz z tramolíny a doskok - zvládne odraz z trampolíny a správný doskok - zná cvičení pro odraz z můstku - umí roznožku, skrčku přes kozu - našir odrazem z můstku - podílí se na záchraně a dopomoci - zná základní názvosloví - dokáže rovnovážné polohy, váhy - umí obraty, půlobrat - ovládá chůzi po kladině - uvědomuje si rizika a bezpečnost pobytu a pohybu na horách - je schopen základní údržby lyžařského vybavení - ovládá výstupy, obraty, přenášení váhy - umí základní lyžařský postoj - umí sesouvání - používá oblouk ke svahu - sjíždí pluzením	GYMNASTIKA – hrazda GYMNASTIKA – akrobacie GYMNASTIKA - přeskok GYMNASTIKA – kladinka LYŽOVÁNÍ		-práce ve skupinkách Lyžařský výcvik - využití videoukázek
--	---	--	--

- umí plužením zastavit - nacvičuje zastavení hokejovým stylem - umí zastavit přívratem a obloukem do svahu - používá oblouk v pluhu - používá oblouk z přívratu vyšší a nižší lyže - zvládá jízdu na lanovce, kotvě, pomě - ovládá jízdu v boulovatém terénu - nacvičuje techniku jízdy modifikovaných oblouků - zná postup při úrazu - ovládá odšlapování ke svahu - podílí se na organizování a účasti na slalomových závodech	ÚPOLY		
- zná základní názvosloví úpolů - umí parakotoul - používá základní chvaty a držení soupeře - uvědomuje si rizika a bezpečnost cvičení - zvládá základní postoje a střehy - nacvičuje páky a výkruty z držení		FY – síla, páka	-cvičení ve dvojicích

Tělesná výchova – 8. ročník

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
- využívá atletickou, běžeckou abecedu pro zahřátí organismu - zvládá běžeckou techniku - zvládá běh na delší trať (rozvržení tempa) - umí startovat z bloků a samostatně si je pro start připravit	ATLETIKA – běh	FY – rychlost PŘ – lidské tělo OSV- osobnostní rozvoj OSV- komunikace OSV- kooperace, kompetice	Atletické závody – Pohár rozhlasu UL

- dokáže běžet v terénu do 15-ti minut - uvědomuje si zapojení velkých svalových skupin při běhu - uvědomuje si potřebu rozcvičení a regenerace			
- ovládá techniku rozeběhu, načasování odrazu - umí kvalitně provést odrazové cvičení - nacvičuje odrazové a doskokové techniky- zapojení paží a nohou - uvědomuje si zapojení základních svalových skupin při odrazu - zná stupňovaný běh	ATLETIKA – skok daleký	DE – Starověké a novodobé Olympijské hry OSV- osobnostní rozvoj OSV- komunikace OSV- kooperace, kompetice	Atletické závody – Pohár rozhlasu UL
- rozlišuje mezi skokem nůžkami, flopem, středem - uvědomuje si zapojení velkých svalových skupin a jejich protažení, regeneraci - podílí se na přípravě závodu	ATLETIKA – skok vysoký		Atletické závody – Pohár rozhlasu UL
- uvědomuje si práci ruky a pohyb těla při hodů a vrhu - umí koulařskou abecedu- gymnastiku - zdokonaluje techniku vrhu sunem	ATLETIKA – hod a vrh	FY – hod, dráha hodu	Atletické závody – Pohár rozhlasu UL
- umí střílet z místa, z výskoku, z pohybu - orientuje se v základních pravidlech hry - zvládá dvojtakt a „jump „ - využívá naučených dovedností - nacvičuje základní kombinace např. hodů a běh	SPORTOVNÍ HRY – basketbal	OSV- osobnostní rozvoj OSV- komunikace OSV- kooperace, kompetice OSV- kreativita OSV- seberegulace, sebeorganizace	Projekt – Sportovní den - práce ve dvojicích, skupinkách

- uvědomuje si zapojení velkých svalových skupin a jejich protažení, regeneraci - umí řídit zápas, sestavit tabulku a vyhodnotit - umí vystřelit na branku, zpracovat míč - zvládá slalom s míčem - zvládá zpracování míče stažením, zaseknutím - nacvičuje vedení míče pravou i levou nohou - umí řídit zápas, sestavit tabulku, vyhodnotit - uvědomuje si zapojení velkých svalových skupin a jejich protažení, regeneraci	SPORTOVNÍ HRY – kopaná	OSV- osobnostní rozvoj OSV- komunikace OSV- kooperace, kompetice OSV- kreativita OSV- seberegulace, sebeorganizace	Okresní kolo- turnaj kopané Projekt - Sportovní den - práce ve dvojicích, skupinkách - cvičení na stanovištích
- rozumí pojmům z dané oblasti - dokáže využívat naučených dovedností při hře - nacvičuje základní a pokročilejší herní činnosti jednotlivce a spolupracuje v kolektivu - ovládá střelu z místa, z pohybu, po přihrávce - uvědomuje si využití místa, spolupráce a základní pravidla hry - chápe smysl fair-play a využívá ji - přihrává do běhu a přes, mezi obránci - nacvičuje herní situace - zná pojmy z taktiky a umí ji využívat při hře - uvědomuje si zapojení velkých svalových skupin a jejich protažení, regeneraci	SPORTOVNÍ HRY – florbal	OSV- osobnostní rozvoj OSV- komunikace OSV- kooperace, kompetice OSV- kreativita OSV- seberegulace, sebeorganizace	Turnaj - Ústecká liga ve florbale Projekt – Sportovní den - práce ve dvojicích, skupinkách

- orientuje se v základních pravidlech hry - nacvičuje herní situace - uvědomuje si vlastní pohyb a jeho význam při hře - nacvičuje blokování a smeče - ovládá nácvik lobu o stěnu, se spolužákem - umí řídit zápas, sestavit tabulku a vyhodnotit - umí kvalitně provést odrazová cvičení	SPORTOVNÍ HRY – odbíjená	OSV- komunikace OSV- kooperace, kompetice OSV- kreativita OSV- seberegulace, sebeorganizace	- práce ve dvojicích, skupinkách
- ovládá techniku bekhendu a forhendu - podílí se na přípravě třídního turnaje	SPORTOVNÍ HRY – stolní tenis	OSV- osobnostní rozvoj	Projekt- sportovní den - cvičení ve dvojicích
- ovládá frisbee disk - zná pravidla frisbee ultimate - dovede házet, chytat ringo kroužek - užívá základní pravidla hry - dovede házet, chytat a odpalovat míče softbalovou pálkou - umí badmintonové údery- podání, drive, lob	NETRADIČNÍ HRY – ringo, frisbee, softbal, badminton	OSV- osobnostní rozvoj OSV- komunikace OSV- kooperace, kompetice OSV- kreativita OSV- seberegulace, sebeorganizace	Projekt- Sportovní den
- umí výmyk, odrazem jednonož - umí podmet - zvládne přešvihy únožmo ve vzporu levou i pravou nohou - umí toč jízmo	GYMNASTIKA – hrazda		
- umí kotoul vpřed, vzad - umí kotoul letmo - používá různé druhy vah - umí stoj na rukou - uvědomuje si zapojení základních svalových skupin při cvičení - ovládá přemet stranou – hvězdu - umí skoky na místě i z místa	GYMNASTIKA – akrobacie		-práce ve skupinkách

- předvede akrobatickou řadu - umí rondat - skáče odrazem z trampolínky se zapojením pohybu nohou a rukou - skáče odrazem z trampolínky – s půlobraty, obraty - zná základní názvosloví - umí roznožku, skrčku přes kozu našir odrazem z můstku - podílí se na záchraně a dopomoci - nacvičuje skrčku s odrazem z trampolínky se zášvihem - dokáže rovnovážné polohy, váhy - umí obraty, půlobrat - zvládá poskoky - uvědomuje si rytmus cvičení, tempo - umí základní taneční kroky, poskoky, obraty - rozlišuje mezi $\frac{3}{4}$ a $\frac{2}{4}$ tanečním krokem - uvědomuje si pohyb těla při tanci a jeho význam - nacvičuje obměny tempa - rozumí základní filosofii bojových a úpolových sportů - umí parakotoul - uvědomuje si rizika a bezpečnost cvičení - nacvičuje páky a výkruty z držení - zná základní názvosloví úpolů	GYMNASTIKA - přeskok GYMNASTIKA – kladinka RYTMICKÁ GYMNASTIKA ÚPOLY	HV – rytmus RV – Estetika FY- páka, síla	- metoda analyticko- syntetická - řízené objevování - improvizace - cvičení ve dvojicích
---	--	--	--

Tělesná výchova – 9.ročník

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, Poznámky
- využívá atletickou, běžeckou abecedu pro zahřátí organismu - zvládá běžeckou techniku - umí rozlišit šlapavý a švihový způsob běhu - dokáže běžet v terénu do 15-ti minut - zvládá polovysoký, nízký start - uvědomuje si zapojení velkých svalových skupin při běhu - uvědomuje si potřebu rozcvičení a regenerace	ATLETIKA – běh	FY – rychlost PŘ – lidské tělo OSV- osobnostní rozvoj OSV- komunikace OSV- kooperace, kompetice	Atletické závody – Pohár rozhlasu UL
- ovládá techniku rozeběhu, načasování odrazu - zná stupňovaný rozeběh - umí kvalitně provést odrazové cvičení - nacvičuje odrazové a doskokové techniky- zapojení paží a nohou - uvědomuje si zapojení základních svalových skupin při odrazu - zná stupňovaný běh	ATLETIKA – skok daleký	OSV- osobnostní rozvoj OSV- komunikace OSV- kooperace, kompetice	Atletické závody – Pohár rozhlasu UL
- nacvičuje techniku rozeběhu, odrazu a dopadu - umí kvalitně provést odrazová cvičení - podílí se na přípravě závodu - rozlišuje mezi skokem nůžkami, flopem, středkem	ATLETIKA – skok vysoký	DE – Starověké a novodobé Olympijské hry FY – hod, dráha hodu	Atletické závody – Pohár rozhlasu UL
	ATLETIKA – hod a vrh	OSV- osobnostní rozvoj	

- umí koulařskou abecedu-gymnastiku - zdokonaluje techniku vrhu sunem - zvládá nácvik rovnováhy sunu, trčení paží - dokáže předvést správně provedený hod střížným krokem - využívá naučených dovedností - nacvičuje základní kombinace např. hod' a běž - zvládá obranné činnosti jednotlivce - zvládá útočné činnosti jednotlivce - uvědomuje si zapojení velkých svalových skupin a jejich protažení, regeneraci - umí řídit zápas, sestavit tabulku a vyhodnotit - zná základní pravidla hry - je schopen přihrávky a zpracování míče na krátkou vzdálenost - je schopen přihrávky a zpracování míče na dlouhou vzdálenost - zvládá zpracování míče stažením, zaseknutím - nacvičuje vedení míče pravou i levou nohou - umí řídit zápas, sestavit tabulku, vyhodnotit - uvědomuje si zapojení velkých svalových skupin a jejich protažení, regeneraci - dokáže využívat naučených dovedností při hře - zvládá základní zpracování a zastavení míčku	SPORTOVNÍ HRY – basketbal SPORTOVNÍ HRY – kopaná SPORTOVNÍ HRY – florbal	OSV- komunikace OSV- kooperace, kompetice OSV- kreativita OSV- seberegulace, sebeorganizace OSV- osobnostní rozvoj OSV- komunikace OSV- kooperace, kompetice OSV- kreativita OSV- seberegulace, sebeorganizace OSV- osobnostní rozvoj OSV- komunikace OSV- kooperace, kompetice OSV- kreativita OSV- seberegulace, sebeorganizace	Atletické závody – Pohár rozhlasu UL Projekt – Sportovní den - práce ve dvojicích, skupinkách - utkání, turnaj Projekt – Sportovní den - práce ve dvojicích, skupinkách - cvičení na stanostích - utkání, turnaj Turnaj ve florbale Projekt – Sportovní den - práce ve dvojicích, skupinkách - utkání, turnaj
---	---	--	---

- chápe smysl fair-play a využívá ji - přihrává do běhu a přes, mezi obránci - umí krýt útočníka bez míčku a s míčkem - nacvičuje herní situace - zná pojmy z taktiky a umí ji využívat při hře - uvědomuje si zapojení velkých svalových skupin a jejich protažení, regeneraci - umí odpískat zápas, sestavit tabulku a vyhodnotit	SPORTOVNÍ HRY – odbíjená	OSV- komunikace OSV- kooperace, kompetice OSV- kreativita OSV- seberegulace, sebeorganizace	- práce ve dvojicích, skupinkách - utkání
- ovládá odbití vrchem - ovládá odbití spodem – bagr - nacvičuje herní situace - uvědomuje si zapojení velkých svalových skupin a jejich protažení, regeneraci - zná základní postoj – střeh - nacvičuje blokování a smeče - ovládá nácvik lobu o stěnu, se spolužákem - umí řídit zápas, sestavit tabulku a vyhodnotit - uvědomuje si vlastní pohyb a jeho význam při hře	NETRADIČNÍ HRY – ringo, frisbee, softbal, badminton	OSV- osobnostní rozvoj OSV- komunikace OSV- kooperace, kompetice OSV- kreativita OSV- seberegulace, sebeorganizace	Projekt – Sportovní den - hra
- zná pravidla frisbee ultimate - nacvičuje různé techniky hodů frisbee - ovládá frisbee disk - dovede házet, chytat a odpalovat míče softbalovou pálkou - umí badmintonové údery- podání, drive, lob			
- zná komíhání ve svisu			

- zná základní názvosloví - podílí se na dopomoci a záchraně			
- umí výmyk, odrazem jednož - podílí se na dopomoci a záchraně - umí podmet - zvládne přešvihy únožmo ve vzporu - levou i pravou nohou - umí toč jízmo	GYMNASTIKA - kruhy GYMNASTIKA – hrazda		
- zná základní názvosloví - umí kotoul vpřed, vzad - nacvičuje kotoul letmo - umí kotoul letmo - používá různé druhy vah - uvědomuje si zapojení základních svalových skupin při cvičení - předvede akrobatickou řadu - umí rondat	GYMNASTIKA – akrobacie		-práce ve skupinkách - samostatná tvorba sestavy
- skáče odrazem z trampolínky – s půlobraty, obraty - zvládne odraz z trampolínky a správný doskok - umí roznožku, skrčku přes kozu - našť odrazem z můstku - podílí se na záchraně a dopomoci - nacvičuje skrčku s odrazem z trampolínky se zášvihem - umí roznožku přes kozu podél	GYMNASTIKA - přeskok		
- dokáže rovnovážné polohy, váhy - zvládá poskoky	GYMNASTIKA – kladinka	HV – rytmus RV – Estetika	
- umí základní taneční kroky, poskoky, obraty - uvědomuje si rytmus cvičení, tempo - používá základní chvaty a držení - uvědomuje si rizika a bezpečnost cvičení	RYTMICKÁ GYMNASTIKA ÚPOLY	FY- páka, síla	- samostatná tvorba sestavy - metoda analyticko- syntetická - samostatné objevování

- nacvičuje páky a výkruty z držení - rozumí základní filosofii bojových a úpolových sportů			- improvizace - cvičení ve dvojicích
--	--	--	---

5.8 Fyzika

NÁZEV VYUČOVACÍHO PŘEDMĚTU:

FYZIKA

CHARAKTERISTIKA:

Vyučovací předmět fyzika je začleněný do vzdělávací oblasti Člověk a příroda, je charakterizován jako vědecký obor studující obecné fyzikální vlastnosti a zákonitosti reálného světa. Fyzika je koncipována jako otevřený poznávací systém, je tak základem všech ostatních přírodovědných a technologických disciplín. Fyzika nabízí možnost hlouběji pronikat do podstaty fyzikálních faktů, které nás obklopují, umožňuje jim porozumět současným technologiím a pomáhá lépe se orientovat v běžném životě. Důležitý je také nácvik dovedností pozorovat, experimentovat a měřit, vytvářet a ověřovat hypotézy o podstatě pozorovaných přírodních jevů, analyzovat výsledky a vyvozovat závěry.

Obsahem vzdělávacího oboru fyzika je zkoumání převážně přírodních jevů v závislosti se změnami probíhajícími v prostoru a čase – jako je pohyb těles, elektromagnetické a světelné jevy, účinky síly a silových polí, rozpoznávání různých druhů energií a možnosti jejich využití, utváření uceleného pohledu na vesmír a jeho vývoj. Vzdělávací obsah směřuje k tomu, aby si žáci uvědomili souvislosti mezi jevy probíhajícími v přírodě i možnost pozitivního ovlivňování, které by vedlo k optimálnímu soužití člověka s přírodou.

Při studiu fyziky se rozvíjí osobnostní a sociální výchova žáka. Především schopnost soustředit se, samostatně i ve skupině řešit problém, získávat dovednosti formou práce ve skupinách i samostatně, schopnost podílet se na výsledku, ocenit činnost ostatních.

Hodnocení žáka vychází z jeho schopnosti aplikovat získané vědomosti a znalosti. Posuzuje se také jeho schopnost pracovat s různými zdroji (internet, odborná literatura, informace z médií apod.). Schopnost členit poznatky na důležité a méně důležité. Samostatně se vyjadřovat a vysvětlovat. Manuální zručnost při práci s měřicí a míra přesnosti.

ČASOVÉ VYMEZENÍ PŘEDMĚTU:

Vzdělávací obsah oboru fyzika je vyučován na II. stupni základní školy s časovou dotací 2 hodiny týdně v 6., 7., 8. a 9. ročníku a v semináři z fyziky 2 hodiny týdně v 7. ročníku.

Vzdělávací obor fyzika je začleněný do vzdělávací oblasti Člověk a příroda.

KLÍČOVÉ KOMPETENCE

Zkoumání přírodních faktů a jejich souvislostí s využitím různých empirických metod poznávání (pozorování, měření, experiment) i různých metod racionálního uvažování, vytváření potřeby klást si otázky o způsobu a příčinách různých přírodních procesů, správně tyto otázky formulovat a hledat na ně adekvátní odpovědi, osvojování systému přírodovědného poznávání a jeho využívání k efektivnímu řešení přiměřeně obtížných problémů, rozvíjení způsobu myšlení, které vyžaduje ověřování vyslovovaných domněnek o přírodních faktech více nezávislými způsoby, posuzování důležitosti, spolehlivosti a správnosti získaných přírodovědných dat pro potvrzení nebo vyvrácení vyslovovaných hypotéz či závěrů, vyhledávání potřebných údajů v různých zdrojích informací při řešení přírodovědných, popř. technických problémů, včetně těch, které souvisejí s běžným životem, zapojování do aktivit směřujících k šetrnému chování k přírodním systémům, ke svému zdraví i zdraví ostatních lidí, porozumění souvislostem mezi činnostmi lidí a stavem přírodního a životního prostředí, způsobům uvažování a jednání preferujících co nejefektivnější využívání zdrojů energie v praxi, včetně co nejširšího využívání jejich obnovitelných zdrojů, zejména pak slunečního záření, větru, vody a biomasy, rozvíjení dovedností vhodně se chovat při kontaktu s objekty či situacemi potenciálně či aktuálně ohrožujícími životy, zdraví, majetek nebo životní prostředí lidí.

KOMPETENCE K UČENÍ	• umožňujeme systematicky samostatně nebo ve skupinách pozorovat různé fyzikální objekty, procesy a jejich vlastnosti • vedeme k provedení zápisu pomocí znaků, symbolů, schémat a grafů • vedeme k používání odborné terminologie • podporujeme vyvozování závěrů a nalézání souvislostí mezi získanými fyzikálními informacemi • vedeme k vyhledávání informací (tabulky, encyklopedie, časopisy, internet, ...) • klademe důraz na práci s textem (postupy, návody, slovní úlohy) • umožňujeme zapojit se do fyzikálních soutěží
KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ	• navozujeme situace z praxe, které vedou k hledání a volbě různých přístupů k jejich řešení • zařazujeme skupinovou práci při řešení fyzikálních situací • vedeme k vytrvalému řešení i při nezdarech a objevování různých variant • vytváříme situace k obhajobě svého rozhodnutí v diskuzi i k vyslechnutí názoru druhých • umožňujeme prožít pocit úspěchu u všech žáků
KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ	• klademe důraz na slušné vyjadřování a dodržování zásad společenského chování • vedeme k používání odborné terminologie • umožňujeme při práci ve skupině komunikovat a respektovat názory druhých • vedeme k formulování myšlenek a závěrů z fyzikálních pozorování v písemné i mluvené formě (laboratorní práce) • zadáváme úkoly s možností projevit se před třídou (referáty, domácí pokusy, zajímavosti z tisku, ...)

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ	• umožňujeme podílet se na vytváření pravidel týmové práce při fyzikálním pozorování a řešení problémů • vedeme k dodržování těchto pravidel • posilujeme sebedůvěru žáků (obtížnost vzhledem ke schopnostem) • nabízíme pomoc, ale i požádat o ni a poskytnout ji
KOMPETENCE OBČANSKÉ	• rozvíjíme ekologické myšlení a chápání ekologických problémů • vedeme k posuzování efektivity jednotlivých energetických zdrojů ze všech hledisek (pro i proti) • podněcujeme k upřednostňování obnovitelných druhů energie
KOMPETENCE PRACOVNÍ	• vedeme k základním pracovním návykům při experimentování • vedeme k dodržení pravidel bezpečnosti práce (kahany, el.proud, sklo, horké kapaliny,...) • vedeme k šetrnému zacházení s pomůckami • klademe důraz na zacházení s elektrospotřebiči
KOMPETENCE DIGITÁLNÍ	• používá efektivně při experimentech digitální měřidla a měřicí přístroje • používá efektivně k záznamu naměřených dat a jejich zpracování výpočetní techniku • modeluje fyzikální děje pomocí počítačového softwaru • využívá videozáznamy vlastních pokusů • zkoumá fyzikální jevy pomocí počítačových simulací • vyhledává v otevřených zdrojích data k řešení zadaného problému, třídí je a kriticky vyhodnocuje • sestavuje počítačové prezentace výsledků svých řešení a hledá ve výsledcích vzájemné souvislosti fyzikálních jevů • vyhledává v otevřených zdrojích data dokumentující aplikace fyzikálních jevů v jiných oblastech vědy a v technice • při řešení problémů a při práci v týmu využívá ke komunikaci efektivně digitální zařízení

	• požaduje od zadavatelů úloh k měření digitální měřicí přístroje a měřidla • požaduje od zadavatelů úloh k řešení vhodnou digitální techniku a počítačový software • vytváří a při dalším vzdělávání využívá vlastní digitální portfolio
--	---

Fyzika 6. ročník

Konkretizovaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
• Určí rozdíl mezi látkou a tělesem. • Určí složení těles. • Rozliší skupenství látek včetně příkladů. • Popíše koloběh vody. • Rozliší pojmy atom, molekula, prvek, sloučenina. • Seznámí se souvislostí mezi chováním atomů nebo molekul a schopností měnit tvar a objem. • Uvede konkrétní příklady jevů dokazujících, že se částice látek neustále pohybují a vzájemně na sebe působí.	Látka a těleso • Těleso a látky – složení těles • Skupenství látek • Atomy a molekuly • Vlastnosti atomů a molekul Fyzikální veličiny • Rozměry těles, <u>měření délky</u> • Přesnost a chyby měření • <u>Měření hmotnosti</u> • Čas a <u>měření času</u> • <u>Objem a jeho měření</u> • Změna objemu kapalného a pevného tělesa při zahřívání a ochlazování • Teplota a teplotní stupnice	• Zeměpis – tělesa ve sluneční soustavě • Přírodopis – Mikrobi a viry, používání mikroskopu, koloběh vody, krystaly • EV – Vztah člověka k prostředí • Chemie - látky a tělesa, chemické prvky, • Přírodopis - voda a vzduch	• Demonstrace – různé druhy látek – jejich vlastnosti • Samostatná práce žáků – třídění látek dle tvrdosti • Aktuality – užití různých druhů látek – prvky • Laboratorní práce – prokázání jevu difúze
• Popíše základní fyzikální veličiny: délka, hmotnost, čas, teplota. • Seznámí se se soustavou SI. • Vyjmenuje základní jednotky a základní měřidla. • Provádí měření základních veličin. • Převádí základní jednotky. • Vypočítá aritmetický průměr.		• Matematika - čtverec, obdélník • Matematika - desetinná čísla, krychle, kvádr, válec • OSV – délka roku, měsíce, kalendář • Dějepis – měření času ve starověku a středověku	• Laboratorní práce – užití měřících technik • Laboratorní práce – určování objemu V odměrkou a hmotnosti m vážením • Práce s tabulkami, výpočty, konkrétních úloh

• Změří objem za použití odměrných nádob. • Vyjmenuje jednotky objemu a provádí převody jednotek objemu. • Zná převodní vztah mezi Kelvinovou a Celsiovou stupnicí. • Pochopí princip teploměru. • Měří teplotu v °C. • Zná rozdíl mezi lékařským a jiným teploměrem. • Zná jednotky hustoty. • Řeší jednoduché příklady na výpočet hustoty. • Využívá s porozuměním vztah mezi hustotou, hmotností a objemem při řešení praktických problémů. • Vyjmenuje účinky působení síly. • Vyjmenuje druhy fyzikálních polí. • Zná jednotky síly N, kN a MN. • Vyjádří působení síly graficky. • Měří sílu pomocí siloměru. • Vypočítá gravitační sílu z hmotnosti. • Elektruje tělesa třením. • Pozná odpudivé a přitažlivé elektrické síly. • Vyjmenuje druhy elektrického náboje. • Určí chování souhlasných a nesouhlasných nábojů. • Popíše strukturu atomu včetně částic jádra a obalu. • Popíše vznik iontů. • Vyjmenuje metody indikace elektrického náboje. • Vyjmenuje typické vodiče a izolanty.	• Teploměr, jednotka 1°C • <u>Měření teploty</u> • <u>Hustota a její měření</u> • <u>Síla a její měření</u> • Působení síly • Gravitační síla • Měření síly siloměrem Elektrické vlastnosti látek • Elektrování těles třením • Kladný a záporný elektrický náboj • Stavba atomu • Elektroskop a elektrometr • Zdroje elektrického náboje • Elektrické vodiče a nevodiče • Elektrické pole • Elektrický výboj • Blesk a ochrana před ním	• Matematika – zlomky, • Matematika - • základy statistiky • Pracovní činnosti – technické výpočty • OSV- osobnostní rozvoj • Astronomie – sluneční den • Matematika - čísla kladná a záporná • Dějepis – historie času • Tělesná výchova – sport, digitální měření času • Přírodopis – význam teploty pro život • Matematika – převádění jednotek • Zeměpis – závislost hustoty na teplotě • Zeměpis - gravitace • Matematika – rýsování, sčítání a odčítání úseček • Zeměpis – gravitace ve sluneční soustavě • Tělesná výchova – měření sil lanem • Ov – odlučovače kouře v tepelných elektrárnách • Chemie – složení atomu • Dějepis – historické přístroje a osobnosti vědy • Ov – ochrana před elektrickým proudem, ochrana před bleskem	• Samostatné měření času stopkami • Odhad časového úseku • Demonstrace – roztažnosti látek • Laboratorní práce – měření teploty • Užití lékařského teploměru – samostatný referát • Demonstrace – působení různě velkých sil • Samostatné měření různými siloměry • Úlohy na převádění jednotek sil • Znázorňování sil na konkrétních příkladech • Demonstrace existence dvou elektrických nábojů • Ukázka činnosti van de Graafova generátoru, měření náboje. • Laboratorní práce – vodivost látek • Demonstrace znázornění elektrických siločar
---	--	---	---

• Zobrazí elektrické pole pomocí siločar. • Vysvětlí rozdíl mezi hromem a bleskem. • Vyjmenuje pravidla ochrany před bleskem. • Pozná přírodní a umělé magnety. • Rozezná části magnetu. • Dokáže experimentem rozeznat látky magnetické (feromagnetické vlastnosti) a nemagnetické. • Popíše jev magnetické indukce. • Vytvoří pilinový obrazec indukčních čar. • Určí orientaci magnetických indukčních čar pomocí magnetky. • Vyjmenuje druhy magnetů a jejich praktické využití. • Rozliší pojmy elektrický proud a elektrické napětí. • Pojmenuje jednotky proudu a napětí. • Seznámí se s různými druhy elektráren. • Vyjmenuje zdroje elektrického napětí. • Vyjmenuje účinky elektrického proudu včetně příkladů ze života. • Vyjmenuje druhy spotřebičů dle účinků elektrického proudu. • Používá základní schématické značky. • Zapojí jednoduchý elektrický obvod. • Seznámí se s hlavními zásadami zacházení s elektrickým proudem. • Seznámí se se souvislostí mezi elektrickými a magnetickými jevy. • Seznámí se s pojmy cívka a elektromagnet.	Magnetismus • Magnety a jejich vlastnosti • Působení magnetu na tělesa z různých látek • Magnetická indukce a magnetování • Magnetické pole a magnetické indukční čáry • Magnetické pole Země, kompas Elektrický obvod • Elektrický proud • Elektrické napětí • Zdroje elektrického napětí • Účinky elektrického proudu • Elektrické spotřebiče • Elektrický obvod a jeho schéma • Jednoduchý elektrický obvod • Bezpečnost při práci s elektřinou • Magnetické vlastnosti elektrického proudu • Magnetické pole cívky • Elektromagnet	• Přírodopis – magnetovec • Zeměpis – naleziště železných rud, poloha magnetických pólů, kompas, určování světových stran • Matematika – úhly • Dějepis – objev elektrického proudu v souvislosti s technickým pokrokem • Zeměpis – ekosystémy vhodné pro výstavbu elektráren • OV – likvidace galvanických článků a akumulátorů, třídění odpadu • Ekologie – využití elektřiny • OV – první pomoc, ochrana před úrazem elektrickým proudem • Přírodopis – magnetoterapie	• Laboratorní práce – velikost magnetických sil, působení magnetických sil. • Laboratorní práce – magnetování těles s feromagnetickými vlastnostmi • Laboratorní práce – vytváření pilinových obrazců indukčních čar • Referát – druhy elektráren • Laboratorní práce – účinky elektrického proudu pomocí ploché baterie • Laboratorní práce – sestavení jednoduchého elektrického obvodu • Laboratorní práce – výroba cívky, výroba elektromagnetu
--	--	---	---

Fyzika – 7.ročník

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, Poznámky
- Umí pojmenovat základní jednotku příslušné fyzikální veličiny - Převádí odvozené jednotky příslušné fyzikální veličiny	Převádění jednotek - Jednotky délky a obsahu - Jednotky objemu - Jednotky hmotnosti - Jednotky času	- Matematika 6.r.: Čtverec, Obdélník - Výpočetní technika - Matematika 8.r.: Výrazy - Matematika 6.r.: Přímá a nepřímá úměrnost	- Doplňování správných hodnot - Převádění na základní jednotky hodnoty na obalech potravin
- Konkrétní příklady klidu a pohybu tělesa - Trajektorie – rozdíl mezi dráhou a trajektorií - Pohyb posuvný a otáčivý – konkrétní příklady - Používání vzorců: $v = s : t$, $t = s : v$, $s = v \cdot t$ - Jednotky rychlosti - Převádění - Záznam pomocí grafu	Pohyb tělesa - Klid a pohyb tělesa - Trajektorie a dráha - Druh pohybu - Rovnoměrný a nerovnoměrný pohyb - Rychlost, dráha, čas - Průměrná rychlost - Měření rychlosti - Grafické znázornění rovnoměrného pohybu	OSV – Kooperace a kompetice - Vesmír – pohyb planet - Dopravní výchova – průměrná rychlost - Zeměpis – cestování - Matematika 8.r.: Funkce OSV – Kooperace a kompetice	- Znázorňování posuvného a otáčivého pohybu - Různé dopravní prostředky - Kde v praxi vidíme trajektorii – co znamená její délka - Atlas – vzdálenosti – výpočty
- Rozlišení pojmů zdroj světla a osvětlené těleso - Bodový a plošný zdroj světla - Optická prostředí – uvést konkrétní příklady - Přímočaré šíření světla – příklady z praxe – vznik stínu a polostínu	Optika Přímočaré šíření světla - Světlo, světelné zdroje - Světelný paprsek - Stín, měsíční fáze - Zatmění slunce a měsíce - Rychlost světla	- Matematika 6.r.: Úhly - Osová souměrnost OSV – Mezilidské vztahy - Chemie 8.r.: Halogenidy - Astronomie – sluneční soustava	- Seznámení s různými typy světelných zdrojů - Třídění na bodové a plošné světelné zdroje - Internet – příští zatmění slunce a

• Měsíc – osvětlené těleso – fáze měsíce • Jak dochází k zatmění slunce a měsíce • Zákon odrazu světla • Rozlišení zrcadel • Chování paprsků RZ, KZ • Určí optické prostředí, lom ke kolmici a od kolmice • Pozná spojku a rozptylku, jejich optické vlastnosti • Práce s lupou, ohnisko F, vlastnosti • Složení a vlastnosti oka, vady oka • Lom světla optickým hranolem – duha • Znalost spektrálních barev • Optické přístroje – mikroskop – fotoaparát, obsluha • Zná vlastnosti kapalin – nestlačitelné • Objasní podstatu Pascalových zákonů • Chápe, na čem závisí hydrostatický tlak, umí vypočítat jeho velikost • Zná jednotku Pa, její násobky • Umí demonstrovat vztakovou sílu - AZ • Objasní, kdy těleso plave, vznáší se a potápí se	• Odraz světla na rozhraní dvou prostředí • Zobrazení zrcadlem • Kulová zrcadla • Odraz a zobrazení paprsků na rovinném a kulovém zrcadle • Užití zrcadel • Lom světla na rozhraní dvou prostředí • Zákon lomu – od kolmice a ke kolmici • Zobrazení tenkou čočkou • Druhy čoček : spojky, rozptylky • Optické vlastnosti oka, vady oka • Světelné spektrum, rozklad světla optickým hranolem • Optické přístroje • Užití a vlastnosti optických přístrojů • Mechanické vlastnosti kapalin • Pascalův zákon • Hydraulické zařízení • Účinky gravitační síly Země na kapalinu • Hydrostatický tlak • Vztaková síla působící na těleso • Archimédův zákon • Potápění, plavání a vznášení stejnorodého tělesa v kapalině	• Zeměpis – pohyb planet • Matematika – přenášení úhlů • Matematika – rýsování – shodné úhly • solární energie – užití kulových zrcadel • Matematika – vlastnosti úhlů a kolmice • Přírodopis – anatomie člověka • pomoc nevidomým občanům OSV – Mezilidské vztahy • optické přístroje – mikroskop • Chemie, přírodopis – význam slunečního záření • Chemie – hustota kapalin, Oddělování složek směsi, Voda a vzduch EV – Základní podmínky života • Přírodopis 6.r.: Voda a vzduch	měsíce, kdy bylo naposledy • Aktuality z tisku a televize o užití energie slunce a měsíce • Pozorování lomu světelných paprsků při pohybu ve vodě • Zkreslování hloubky moře • Model oka – podrobné složení • Posouzení optické mohutnosti brýlí žáků • Práce s mikroskopem • Jednoduché pokusy na nestlačitelnost kapalin – injekční stříkačka • Spojené nádoby – užití v praxi – samostatně
---	--	--	---

• Zná podstatu atmosférického tlaku • Umí určit atmosférický tlak pomocí barometru • Zná užití nanometru	• Mechanické vlastnosti plynů • Atmosférický tlak • Měření atmosférického tlaku • Vztlak v plynech – AZ • Nanometr	• Matematika 6.r.: Krychle, Kvádr • Tělesná výchova – nácvik plavání, plovací vesta	• Historie – Archimédův zákon – literatura • Potápění těles z různých materiálů • Předpověď počasí – atmosférický tlak – určování výšky, užití barometru - jízdní kolo – pneumatiky auta
--	---	--	--

Fyzika – 8.ročník

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, Poznámky
• Umí pojmenovat základní jednotku příslušné fyzikální veličiny • Převádí odvozené jednotky příslušné fyzikální veličiny • Zná základní jednotky 1 Joule, 1 Watt i jednotky odvozené • Umí použít oba vzorce pro výpočet $W=F \cdot s$ $P= W:t$ • Pozná pohybovou a polohovou energii • Zná zákon zachování energie – konkrétní úlohy – práce na kladce a nakloněné rovině • Pohybová a polohová energie částic – projeví se teplotou • Zná účinnost jako fyz. veličinu, jednotkou %	• Opakování • Práce, výkon, energie • Mechanická práce W • Výkon P – jednotky • Pohybová energie • Polohová energie • Přeměna, zákon zachování energie • Mechanická práce na pevné kladce a na nakloněné rovině • Účinnost	• Matematika – převody • Výpočetní technika • Chemie 9.r.: Zdroje energie • Pracovní činnosti 8.r.: Provoz a údržba domácnosti • Matematika: jednotky, dosazení do vzorců	• Demonstrace jednoduchých pokusů • Souprava pro mechaniku • Video – mechanika • Internet • Srovnání účinnosti strojů

• Umí použít vzorec pro výpočet $\mu = P_2:P_1$ • Rozliší obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie • Má představu o spotřebě energie • Umí vysvětlit pojem vnitřní energie tělesa i tepelná výměna • Odlišuje termín teplo od teploty • Rozumí vztahu mezi teplem přijatým a odevzdaným • Početně umí zjistit množství přijatého i odevzdaného tepla • Zná diagram změn skupenství, umí vysvětlit • Var různých kapalin se liší teplotou – umí pracovat s tabulkami měrné tepelné kapacity a bodu varu • Zná podmínky vypařování – umí aplikovat na prakt. příklady • Umí vysvětlit sublimaci a desublimaci • Čím se liší voda od ostatních kapalin • Jak se anomálie vody projevuje v přírodě • Dokáže aktivně pracovat s tabulkami • Chápe nutnost ochrany ovzduší • Dovede vysvětlit činnost pístových spalovacích motorů	• Energie v denním životě • Teplo. Vnitřní energie. Změny skupenství • Vnitřní energie tělesa • Změna vnitřní energie • Měrná tepelná kapacita • Tání a tuhnutí • Vypařování a kapalnění • Var • Sublimace a desublimace • Var za sníženého tlaku • Anomálie vody • Význam v přírodě • Užití varu v praxi • Pístové spalovací motory • Akustika • Periodické děje: kmitavý pohyb	• Ekologie – šetření zdrojů energie • Chemie 8.r.: Zákom zachování energie • Pracovní činnosti – ohřívání nástrojů • Matematika – procenta EV – Ekosystémy, Lidské aktivity a problémy životního prostředí • Ekologie – šetření zdrojů energie • Přírodopis: Význam teploty člověka i živočichů • Využití tepelné energie • Zeměpis: Deštné pralesy, vlhkost vzduchu • Přírodopis: Pouštní rostliny a zvířata • Chemie: Var při různém tlaku, sublimace a desublimace jodu • Chemie: destilace vody – změny skupenství • Zeměpis	• Použití tabulek a kalkulačků • Jednoduché pokusy: tření rukou, zapalování třením, křesání, běh při chladu... • Samostatné řešení úloh na změny skupenství • Měření teploty varu různých kapalin laboratorním teploměrem • Práce s tabulkami měrné tepelné kapacity • Úlohy, jak se dá upravit bod varu • Výpočet kalor. rovnice $Q = c \cdot m \cdot (t_2 - t_1)$, úlohy z učebnice i z praxe • Experimentální ověření vztahu- směšovací kalorimetrie • Referáty žáků: činnost spalovacích motorů • Měření periody T – stopkami • Výpočet frekvence • Zkouška sluchu • Ukázka různých hudebních nástrojů • Referát: Životní prostředí bez hluku,
--	---	---	--

• Zná příklady periodických dějů ve svém okolí a ve vesmíru • Pozná tlumené a netlumené kmity • Vypočítá jednoduché úlohy na $f = 1/T$ a $T = 1/f$ • Zná jednotku 1 Hz • Umí předvést, na čem závisí výška tónu • Zná jednotku hlasitosti Db	• Vznik zvuku • Zdroje a šíření zvuku • Tón, výška a kmitočet • Hlasitost, záznam a reprodukce zvuku • Ultrazvuk, infrazvuk • Škodlivost příliš silného zvuku pro lidský organismus	• Přírodopis • Zeměpis: Pohyb Země kolem osy a Slunce • Přírodopis: Tep srdce, slyšitelnost různých frekvencí • Životní prostředí, ochrana před bleskem • Zvukové bariéry, plastová okna	ozvěna, dozvuk, stavba koncertních sálů, divadlo
---	--	--	---

Fyzika – 9.ročník

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy	Metody a formy práce, Poznámky
• Umí pojmenovat základní jednotku příslušné fyzikální veličiny • Převádí odvozené jednotky příslušné fyzikální veličiny • Rozliší vodiče a izolanty • Zapojí a vysvětlí elektrický obvod, uvede, jak se chovají kladné a záporné částice • Zná vlastnosti el.pole, umí ho popsat • Zná jednotku a značku el. proudu, umí proud změřit I (A) • Určení hodnoty • Zdroje el. napětí • Zná jednotku el. odporu a značku R (Ω) • Na čem odpor závisí $R = \rho \cdot l : S$	• Opakování učiva • Elektrický proud • Elektrický náboj • El. proud a jeho příčiny • Měření el. proudu • Ohmův zákon • Elektrický odpor • Závislost odporu na teplotě • Zapojování rezistorů • Reostat, potenciometr • Vnitřní odpor zdroje • Zapojování zdrojů el. proudu • Výkon el. proudu • Elektrická energie • El. spotřebiče	• Matematika – převody • Výpočetní technika OSV - Kreativita • Chemie – složení atomu • Pracovní činnosti – Výroba el. energie - elektrárny • Pracovní činnosti 8.r.: Bezpečnost při práci s elektrinou • Chemie 8.r.: Hydroxidy, Kyseliny, Redoxní reakce, Periodická soustava prvků	• Použití tabulek a kalkulačů • Měření voltmetrem a ampérmetrem, použití různých rozsahů • Různé zdroje el. napětí a třídění • Užití vzorců Ohm. zákona při výpočtech úloh • Seznámení s různými výrobami el. energie • Téma na referát: Obnovitelné a

• Zná Ohmův zákon $I = U : R$, umí ho použít, zná i vzorce odvozené $U = I \cdot R$ $R = U : I$ • Vypočítá příkon $P = U \cdot I$ a práci $W = P \cdot t$ • Demonstruje, na čem závisí odpor • Zná užití reostatu – pro stmívání žárovky, ovládání otáček motoru • Popíše tepelné spotřebiče • Vypočítá příkon $P = U \cdot I$ (W) spotřebiče z naměřených hodnot • Popíše cívku s jádrem • Ukáže princip měřicího přístroje s elektromagnetem • Pozná rozdíl mezi střídavým a stejnosměrným proudem • Umí určit periodu a kmitočet střídavého proudu • Objasní činnost transformátoru • Vypočítá transformační poměr • Zná použití transformátoru při rozvodu el. energie • Popíše přeměnu energií • Umí poskytnout první pomoc • Umí charakterizovat polovodiče • Popíše PN přechod • Objasní činnost diody a tranzistoru • Umí rozlišit různé procesory • Popíše princip LCD displeje • Vysvětlí pojem řetězová reakce • Zná princip jaderného reaktoru	• Výroba el. energie • Elektrodynamika • Působení mag. pole na vodič • Mag. pole cívky s el. proudem • Magnetická indukce • Elektromag. indukce • Generátory el. napětí • Vlastnosti střídavého proudu • Veličiny střídavého proudu a napětí • Transformátor, transformační poměr • Elektromotory • Rozvod el. energie • Bezpečnost práce • Elektrický proud v polovodičích • Elektrony a díry • Vliv příměsí v polovodiči • PN přechod • Diody a tranzistory • Integrované obvody • Využití polovodičových součástek • Atomy a záření • Struktura atomu • Bohrov model atomu • Jádro atomu • Jaderné síly	• Matematika 8.r.: Výrazy Pracovní činnosti 8.r.: šetření el. energie, zdroje energie, snižování spotřeby, spotřebiče energet. třídy A, vztah k živ. prostředí - OSV – Kreativita, komunikace • Matematika – výpočty, vzorce • Pracovní činnosti 8.r.: Využití elektromotorů • Zeměpis: Užití větrné a sluneční energie, jaderné energie, přílivové elektrárny - OSV – Komunikace MeV – Fungování a vliv médií ve společnosti • Chemie – složení atomu, periodická soustava prvků • Pracovní činnosti – technické kreslení - EV – Lidské aktivity a problémy životního prostředí • Chemie – složení atomu, periodická soustava prvků	neobnovitelné zdroje energie Porovnat energ. náročnost, tepelné spotřebiče např. z hlediska příkonu • Soupravy pro elektrinu • Demonstrace vzniku střídavého proudu • Výpočet periody a frekvence • Zapojení pro transformaci nahoru a dolů • Soupravy pro elektroniku • Seznámení s různými druhy diod • Video: Elektrický proud v polovodičích • Referát: naše atomové elektrárny
---	---	---	---

• Popíše ochranu zdraví před radioaktivním zářením • Zná planety naší sluneční soustavy • Umí porovnat jednotlivé vzdálenosti od Slunce • Zná závislost gravitace planet na jejich hmotnosti • Má povědomost o teplotách na jednotlivých planetách • Orientuje se v mapě hvězdné oblohy • Umí určit tělesa, která tvoří sluneční soustavu s hlavním zaměřením na planety • Umí objasnit význam kosmického výzkumu pro lidstvo • Umí definovat zatmění Slunce a Měsíce • Zná větší souhvězdí, umí je určit	• Radioaktivita a její využití • Ochrana před zářením • Jaderné reakce • Jaderná elektrárna • Vesmír • Sluneční soustava • Pohyby těles sluneční soustavy • Pohyby Slunce, Měsíce, Země • Fáze Měsíce • Zatmění Slunce a Měsíce • Hvězdy • Orientace na obloze • Výzkum vesmíru	• Chemie: Přírodní a umělé radionuklidy • Pracovní činnosti.: Výroba el. energie • Výtvarná výchova EV – Základní podmínky života OSV – Sebepoznání a sebepojetí • Zeměpis: Orientace na obloze • Matematika: Porovnání vzdáleností a hmotností planet • Ekologie: Užití sluneční energie a gravitace Měsíce- přílivové a sluneční elektrárny	• Videokazeta Žijeme se zářením, Radioaktivita • Použití tabulek a kalkulačků • Video: Země, náš kosmický domov • Práce s mapou hvězdné oblohy • Projektový den – Planetárium v Teplicích • Návštěva knihovny – práce s odbornou literaturou • Internet: zatmění Slunce a Měsíce, Referáty: aktualita – lety do vesmíru
--	--	--	---

5.9 C H E M I E

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Chemie je jedním z vyučovacích předmětů RVP (Fyzika, Chemie, Přírodopis, Zeměpis, Seminář z chemie), který žákovi umožňuje poznávání

přírody jako systému, chápání důležitosti udržování přírodní rovnováhy, uvědomování si užitečnosti přírodovědných poznatků a jejich aplikaci v praktickém životě, rozvíjení dovedností objektivně a spolehlivě pozorovat, experimentovat, vytvářet a ověřovat hypotézy, vyvozovat z nich závěry a ty ústně i písemně interpretovat. Učí žáky rozlišovat

příčiny chemických dějů, souvislosti a vztahy mezi nimi, předvídat je, popř. ovlivňovat, a to hlavně v souvislosti s řešením praktických problémů.

Výuka směřuje k:

-podchycení a rozvíjení zájmu o poznávání základních chemických pojmů a zákonitostí na příkladech směsí, chemických látek a jejich reakcí s využíváním jednoduchých

chemických pokusů, řešení problémů a zdůvodňování správného jednání v praktických situacích;

-vytváření potřeb objevovat a vysvětlovat chemické jevy, zdůvodňovat vyvozené závěry a získané poznatky využívat k rozvíjení odpovědných občanských postojů;

-získávání a upevňování dovedností pracovat podle pravidel bezpečné práce s chemikáliemi a dovednosti poskytnout první pomoc při úrazech s vybranými nebezpečnými látkami.

1)Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Chemie je povinným vyučovacím předmětem pro žáky II. stupně ZŠ v 8. a 9. ročníku. Vyučuje se ve 2 hodinové týdenní dotaci. Pro zdůraznění praktického a dovednostního pojmání výuky chemie a přírodopisu byly oba vyučovací předměty doplněny v 8. a 9. ročníku seminářem s názvem Biologicko-chemická praktika ve 2 hodinové týdenní dotaci.

Vyučovací předmět Chemie může být vyučován v odborné učebně chemie i v kmenových třídách, předmět Biologicko-chemická praktika je vyučován pouze v odborné učebně chemie a fyziky. Oba vyučovací předměty se vzájemně doplňují. Předmět svým charakterem (a vzdělávacím obsahem) velmi často přesahuje do dalších vzdělávacích oborů (Fyzika, Přírodopis, Zeměpis, Člověk a svět práce,...). Výuku některých témat je proto vhodné realizovat formou krátkodobých mezipředmětových projektů.

Výchovně vzdělávací strategie předmětu Chemie

KOMPETENCE K UČENÍ	• vést žáky k zodpovědnosti za své vzdělávání, umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení • Učíme žáky různým metodám poznávání přírodních objektů, procesů, vlastností a jevů. • Učíme žáky plánovat, organizovat a vyhodnocovat jejich činnosti. • Učíme žáky vyhledávat, zpracovávat a používat potřebné informace v literatuře a na internetu. • Učíme žáky zpracovávat informace z hlediska důležitosti a objektivitu a využívat je k dalšímu učení. • Podporujeme používání cizího jazyka a výpočetní techniky. • Umožňujeme žákovi pozorovat a experimentovat, porovnávat výsledky a vyvozovat závěry. • Učíme žáky správně zaznamenat a zdokumentovat experiment. • Uplatňujeme individuální přístup k žákovi, výsledky posuzujeme vždy z pohledu „přidané hodnoty“. • Motivujeme k učení – snažíme se cíleně vytvářet takové situace, v nichž má žák radost z učení. • Při hodnocení používáme ve zřetelné převaze prvky pozitivní motivace. • Učíme trpělivosti, povzbuzujeme.
---------------------------	--

	Jdeme příkladem -neustále si dalším vzděláváním v oboru Chemie rozšiřujeme svůj „pedagogický obzor“.
KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMU	- Vytvářením praktických problémových úloh a situací učíme žáky prakticky problémy řešit. - Na modelových příkladech naučíme žáky algoritmu řešení problémů. - Učíme žáky přecházet od smyslového poznávání k poznávání založeném na pojmech, prvcích teorií a modelech a logickém uvažování a k řešení chápat vzájemné souvislosti či zákonitosti přírodních faktů. - Učíme žáky poznatky zobecňovat a aplikovat v různých oblastech života. - Učíme žáky základům logického vyvozování a předvídání specifických závěrů z přírodovědných zákonů. - Rozvíjíme schopnost objevovat a formulovat problém a hledat různé varianty řešení. - Podporujeme netradiční (originální) způsoby řešení problémů. - Podporujeme samostatnost, tvořivost a logické myšlení. - Podporujeme týmovou spolupráci při řešení problémů. - Podporujeme využívání moderní techniky a moderních technologií při řešení problémů. - Učíme, jak některým problémům předcházet. - Průběžně monitorujeme, jak žáci řešení problémů prakticky zvládají. - Jdeme příkladem -učíme se sami lépe, s rozumem a s nadhledem řešit různé problémové situace odborného i interpersonálního charakteru.
KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ	- Vedeme žáky k přesnému a logicky uspořádanému vyjadřování či argumentaci. - Učíme žáky stručně, přehledně i objektivně sdělovat (ústně i písemně) postup a výsledky svých pozorování a účinné komunikaci a experimentů. - Klademe důraz na „kulturní úroveň“ mluveného i písemného projevu. - Ve výuce podporujeme používání cizího jazyka a výpočetní techniky. - Vedeme žáky k tomu, aby otevřeně vyjadřovali svůj názor podpořený logickými argumenty. - Podporujeme kritiku a sebekritiku. - Učíme žáky publikovat a prezentovat své názory a myšlenky. - Podporujeme přátelskou komunikaci mezi žáky a vyučujícím a mezi žáky navzájem. - Připravujeme žáky na zvládnutí komunikace s jinými lidmi v obtížných a ohrožujících situacích. - Důsledně vyžadujeme dodržování pravidel stanovených v řádu učebny chemie a školní chemické laboratoři. - Důsledně vyžadujeme dodržování pravidel pro zacházení s chemickými látkami. - Jdeme příkladem – „profesionálním“ přístupem ke komunikaci s žáky, rodiči, zaměstnanci školy a širší veřejností. - Sami otevřeně komunikujeme na „odborné a kulturní úrovni“, své názory opíráme o logické argumenty.

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ	• Vedeme žáky k osvojování dovednosti kooperace a společného hledání optimálních řešení problémů. • Minimalizujeme používání frontální metody výuky, podporujeme skupinovou výuku a kooperativní vyučování. • Podporujeme „inkluzi“ („začlenění“) -volíme formy práce, které pojímají různorodý kolektiv třídy jako mozaiku, práci v týmu, respektovat a hodnotit vzájemně se doplňujících kvalit, umožňujících vzájemnou inspiraci a učení s cílem dosahování osobního maxima • Učíme žáky pracovat v týmech, učíme je vnímat vzájemné odlišnosti jako podmínku efektivní spolupráce. • Rozvíjíme schopnost žáků zastávat v týmu různé role. • Učíme žáky kriticky hodnotit práci (význam) týmu, svoji práci (význam) v týmu i práci (význam) ostatních členů týmu. • Podporujeme vzájemnou pomoc žáků, vytváříme situace, kdy se žáci vzájemně potřebují. • Upevňujeme v žácích vědomí, že ve spolupráci lze lépe naplňovat osobní i společné cíle. • Podporujeme integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do třídních kolektivů. • Netolerujeme projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu. • Průběžně monitorujeme sociální vztahy ve třídě, skupině. • Učíme žáky k odmítavému postoji ke všemu, co narušuje dobré vztahy mezi žáky, (mezi žáky a učiteli). • Důsledně vyžadujeme dodržování společně dohodnutých pravidel chování, na jejichž formulaci se žáci sami podíleli. • Jdeme příkladem – podporujeme spolupráci všech členů pedagogického sboru i spolupráci pedagogických a nepedagogických pracovníků školy. Respektujeme práci, roli, povinnosti i odpovědnost ostatních. Upřednostňujeme zájmy školy, zájmy žáků a oprávněné zájmy rodičů před svými osobními zájmy. Pomáháme svým spolupracovníkům, učíme se od nich, vyměňujeme si s nimi zkušenosti.
---	---

KOMPETENCE OBČANSKÉ	• Vedeme žáky k poznání možností rozvoje i zneužití chemie. • Vedeme žáky k odpovědnosti za jejich zdraví a za zachování životního prostředí. • Vedeme žáky k aktivní ochraně jejich zdraví, a k aktivní ochraně životního prostředí. • Vedeme žáky k odmítavému postoji k drogám, alkoholu, kouření, zneužívání (a nadměrnému užívání) léků. • Netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků. • Netolerujeme nekamarádkské chování a odmítnutí požadované pomoci. • Netolerujeme žádnou podobu (aktivní, pasivní, otevřenou, skrytou) podpory výše uvedených negativních jevů. • Učíme žáky správně jednat v různých mimořádných život ohrožujících situacích.
----------------------------	--

	• Podporujeme vzájemnou pomoc žáků, vytváříme situace, kdy se žáci vzájemně potřebují. • Učíme žáky preventivně předcházet nemocem a úrazům. • Učíme žáky poskytnout účinnou první pomoc. • Důsledně vyžadujeme dodržování stanovených pravidel (manipulace s chemickými látkami, pravidla chování v učebně chemie) a dodržování stanovených pracovních postupů. • Neustále monitorujeme chování žáků, včas přijímáme účinná opatření. • Jdeme příkladem – respektujeme závazné předpisy, plníme příkladně své povinnosti. Respektujeme osobnost žáka a jeho práva. Budujeme přátelskou a otevřenou atmosféru ve třídě i ve škole.
--	---

KOMPETENCE PRACOVNÍ	• učíme pracovat podle pokynů a návodů • vyrábíme pomůcky k usnadnění učení • vyhledáváme informace na internetu nebo v encyklopediích • používáme různé techniky učení opakovaně a pravidelně, střídáme formy práce tak, aby si žáci zvykali na změnu prostředí, různé zdroje informací a na různé typy členů pracovní skupiny; • zadáváme projektovou práci s časovým předstihem, vyžaduje její včasné odevzdání a vede tak žáky k přesnému rozplánování si jednotlivých etap práce na projektu.
KOMPETENCE DIGITÁLNÍ	• vedeme žáky ke kritické práci s informacemi, efektivní komunikaci a vzájemné spolupráci v digitálním prostředí; • vedeme žáky k tvorbě a úpravám digitálního obsahu v různých formátech a jeho sdílení s vybranými lidmi; • při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí klademe důraz na etické jednání, ohleduplnost a respekt k ostatním; • seznamujeme žáky s principy bezpečného chování na internetu a vedeme je k tomu, aby při práci s informacemi uplatňovali právní a etické normy spojené s využíváním převzatých zdrojů.

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
Žák: - zařadí chemii mezi přírodní vědy - uvede, čím se chemie zabývá - rozliší fyzikální tělesa a látky - uvede příklady chemického děje - rozpozná u běžně známých dějů, zda dochází k přeměnám látek - uvede příklady chemické výroby ve svém okolí a zhodnotí význam i případná rizika pro společnost a pro obyvatele v okolí chemických závodů - uvede základní fyzikální a chemické vlastnosti látek (barva, zápach, hustota, teplota tání, teplota varu, kujnost, tepelná a elektrická vodivost, rozpustnost ve vodě) - rozliší známé látky podle jejich různých vlastností (barva, zápach, rozpustnost ve vodě) - navrhne a provede jednoduché chemické pokusy a zaznamená jejich výsledek - popíše společné a rozdílné vlastnosti vybraných látek Žák: - rozpozná skupenství látek a jejich změny (tání, tuhnutí, vypařování, zkapalnění, sublimace) - vyhledá v tabulkách (u vybraných látek) hodnoty hustoty, teploty tání, teploty varu a orientuje se v jejich hodnotách - uvede zásady bezpečné práce v chemické laboratoři, poskytne a přivolá první pomoc při úrazu - uvede příklady nebezpečných chemických látek a zásady bezpečné práce s nimi	Úvod do chemie - vymezení předmětu chemie - látky a tělesa - chemické děje - chemická výroba Vlastnosti látek (barva, skupenství, rozpustnost ve vodě, kujnost, tepelná a elektrická vodivost, hustota)	Fy – Látky a tělesa Enviromentální výchova: hnojiva (ekosystém pole, rybník...), čištění odpadních vod, Problémy tvorby kyselých dešťů, význam chemie pro život Fy – Vlastnosti a skupenství látek PČ – Základy techniky Fy – Zásady bezpečné práce	- Úlohy konvergentní, divergentní, hodnotící myšlení, inscenační, situační, - Frontální a simultánní pokusy žáků, demonstrační pokusy učitele, - Samostatná prezentace informací získaných z různých zdrojů, práce s multimediální tabulí, videoprojekce, dlouhodobé projekty, CD programy, práce s meotarem, samostatná a skupinová práce žáků - Práce s MFCH tabulkami - Seznámení se soupravou pro semimikrotechniku a dalšími pomůckami v laboratoři - Jednoduché reakce – hoření, reakce kovů s vodou - Kázeň při provádění pokusů – základní návyky bezpečnosti práce a hygieny - Příprava roztoků - Laboratorní práce – příprava nasyceného roztoku, sestrojování grafu závislosti rozpustnosti látky na teplotě roztoku - Grafické znázorňování schémat aparatur - Sestavování aparatur pomocí počítačového programu - LP – filtrace - destilace - sublimace jodu

- rozliší různorodé a stejnorodé směsi - rozliší různé druhy různorodých směsí (suspenze, emulze, pěna, dým, mlha), uvede příklady z běžného života - uvede příklad pevné, kapalné a plynné stejnorodé směsi - správně (v souvislostech) použije pojmy: složky roztoku, rozpouštěná látka, rozpouštědlo, rozpustnost, koncentrovanější, zředěnější, nasycený a nenasycený roztok Žák: - aplikuje poznatky o vlivu teploty, míchání a plošného obsahu povrchu rozpouštěné látky na rychlost jejího rozpouštění při vysvětlení známých situací z běžného života - s pomocí vzorce spočítá příklady na výpočet složení roztoků (hmotnostní zlomek, hmotnost roztoku, hmotnost rozpouštěné látky) a připraví roztok o požadované procentualitě - s pomocí křížového pravidla spočítá příklad na ředění roztoku a připraví z koncentrovanějšího roztoku požadovaný zředěnější roztok - vysvětlí pojem nasycený a nenasycený roztok - sestaví jednoduchou filtrační aparaturu a provede filtraci. - popíše jednoduchou destilační aparaturu a vysvětlí princip destilace - navrhne postup oddělování složek směsí v běžném životě - vysvětlí princip usazování a krystalizace Žák:	Bezpečnost při experimentální činnosti -zásady bezpečné práce -první pomoc při úrazu v laboratoři -seznámení s novou terminologií klasifikace nebezpečných látek a směsí podle nového chemického zákona, nové piktogramy, H-věty a P-věty Směsi - různorodé a stejnorodé směsi (roztoky) - složky směsi - složení roztoků - hmotnostní zlomek - křížové pravidlo pro ředění roztoků	PČ – Zásady bezpečné práce Ma – Výrazy, trojčlenka, procenta Fy – směsi	- krystalizace -rušená, volným ochlazením, odpařováním, pěstování monokrystalů - chromatografie papírová - extrakce - - Úvod do jaderné chemie (nukleonové číslo, nuklid, izotop) - Sestavování modelů molekul ze stavebnice - Meotar - Příprava některých zásadotvorných a kyselinotvorných oxidů - Měření pH u řady hygienických a čistících prostředků používaných v domácnosti a některých potravin - Práce s indikátory - Reaktivita kyseliny sírové, dusičné a chlorovodíkové s kovy - Procvičování názvosloví formou her - pexeso, domino - Lab. práce - složení konzumního octa (titrace) - Samostatná prezentace - neutralizace v našem životě - Pokusy - příprava hydrogenuhličitanu vápenatého - důkaz vody v hydrátech - příprava některých
--	--	--	--

- popíše aparaturu pro sublimaci vysvětlí princip metody - navrhne postup extrakce - uvede příklad chemické výroby založené na oddělování složek směsi - rozezná a pojmenuje různá skupenství vody v přírodě - na příkladech uvede význam vody pro existenci života - uvede základní vlastnosti vody a její využití v praxi - rozliší vodu destilovanou, pitnou (včetně stolní), užitkovou, odpadní, uvede příklady jejich výskytu a využití - vysvětlí pojem měkká, tvrdá a minerální voda - popíše oběh vody v přírodě, vysvětlí jeho princip - napíše chemický vzorec vody - prokáže znalost složení vzduchu (dusík a kyslík kvantitativně v %) - označí kyslík jako nezbytnou složku pro hoření látek ve vzduchu - vysvětlí princip hašení, uvede telefonní číslo hasičů Žák: - popíše, jak poskytne první pomoc při popáleninách, uvede telefonní číslo rychlé zdravotnické pomoci a tísňového volání - popíše, co je teplotní inverze a smog, a uvede příklady zdrojů informací o čistotě ovzduší - vysvětlí pojem skleníkový efekt, uvede jeho příčinu a důsledky - uvede příklady znečišťování vody a vzduchu v přírodě i v domácnosti - uvede příklady, jak lze v nejbližším okolí omezovat znečišťování vody a vzduchu - uvede význam vzduchu a vody pro chemickou výrobu	Oddělování složek směsí - - usazování, filtrace, destilace, - krystalizace, sublimace, extrakce Voda a vzduch	Fy – Stavba látek, vlastnosti kapalin a plynů M – rovnice F – Vlastnosti kapalin a plynů, meteorologie PČ – pěstitelství Ze - vodstvo Př – Země a život EV	jednoduchých solí - příprava malty - hašení jednoduchými hasicími prostředky, model pěnového has. přístroje - první pomoc při různých stupních popálení, poleptání
--	---	---	--

- zakreslí schéma atomu se všemi částmi - doloží na příkladech (z praxe), že se látky skládají z pohybujících se částic - používá pojmy atom, molekula ve správných souvislostech - slovně popíše složení atomu a vznik kationtu a aniontu z neutrálních atomů Žák: - uvede příklady využití znalostí o částicovém složení látek člověkem - používá značky a názvy nejznámějších chemických prvků: H,O, S,N,C,Li,Na,K,Mg,Ca,Sr,Ba,B, Al,P,Sn,F,Cl,Br,I,Os,Hg,Cd,Cu,Co,Sb, Ag,Au,Pt,Pb,Fe,Mn,Ni,Zn,As,Ge,He, Ne,Ti,U,W - vysvětlí, co udává protonové číslo - vysvětlí, co udává nukleonové číslo - vyhledá v tabulkách názvy prvků ke známým (daným) protonovým číslům a naopak., zapíše správně ke značce prvku protonové a nukleonové číslo - používá pojmy chemické látky, chemický prvek, chemická sloučenina a chemická vazba ve správných souvislostech - rozliší chemickou značku prvku a chemický vzorec sloučeniny - ze vzorce (a z modelu molekuly) chemické sloučeniny odvodí kvalitativní i kvantitativní složení chemické látky (počet prvků a jejich název, počet atomů jednotlivých prvků v molekule) Žák:	Částicové složení látek - - molekuly, atomy, protony, neutrony, atomové jádro, elektrony, elektronový obal, valenční elektrony, ionty	Fy – Částicové složení látek	Fy – složení látek
--	---	-------------------------------------	---------------------------

- uveďte příklady praktického využití kovů (Fe, Al, Zn, Cu, Ag, Au) - uveďte základní složky slitin kovů (mosaz, bronz, dural) a příklady využití těchto slitin - uveďte vlastnosti, výskyt a příklady praktického využití nekovů (H, O, N, Cl, S, C) - popište hlavní rozdíly mezi kovy a nekovy - rozliší periody a skupiny v periodické soustavě chemických prvků, vyhledá prvky s podobnými vlastnostmi - rozliší výchozí látky a produkty chemické reakce a určí je správně v konkrétních příkladech - provede jednoduché chemické reakce (včetně jednoduché přípravy plynů a jejich jímání) Žák: - uveďte příklady chemických reakcí probíhajících v přírodě a chemických reakcí používaných při chemické výrobě - uveďte zákon zachování hmotnosti pro chemické reakce a využije ho při řešení úloh - запиše jednoduchými chemickými rovnicemi vybrané chemické reakce - запиše chemické schéma a vysvětlí odlišnost od zápisu chemické rovnice - přečte chemické rovnice (včetně použití látkového množství) - provede jednoduché výpočty z chemických rovnic, s využitím vztahů pro n, M, m - určí oxidační číslo atomů prvků v halogenidech	Protonové číslo, chemické prvky - nukleonové číslo Chemická vazba, chemické sloučeniny Chemické prvky a periodická soustava chemických prvků - kovy a nekovy (vlastnosti, využití)	Fy – Elektrické jevy EV	
---	--	---------------------------------------	--

- zapíše z názvů vzorce halogenidů a naopak ze vzorců jejich názvy - Popíše vlastnosti, použití a význam chloridu sodného Žák: - určí oxidační číslo atomů prvků v oxidech - zapíše z názvů vzorce oxidů a naopak ze vzorců jejich názvy - popíše vlastnosti a použití vybraných oxidů a posoudí vliv těchto látek na životní prostředí - určí oxidační číslo atomů prvků v sulfidech - zapíše z názvů vzorce sulfidů a naopak ze vzorců jejich názvy - rozliší kyselé a zásadité roztoky pomocí indikátorů pH - orientuje se na stupnici pH a změří pH roztoku univerzálním indikátorovým papírkem - bezpečně rozpouští hydroxidy, poskytne první pomoc při zasažení těmito látkami - zapíše z názvů vzorce hydroxidů a naopak ze vzorců jejich názvy - popíše vlastnosti a použití vybraných hydroxidů Žák: - bezpečně ředí roztoky kyselin, poskytne první pomoc při zasažení těmito látkami - zapíše z názvů vzorce kyslíkatých kyselin a naopak ze vzorců jejich názvy - zapíše z názvů vzorce vybraných bezkyslíkatých kyselin	Chemické reakce - výchozí látky a produkty - chemický děj Zákon zachování hmotnosti, chemické rovnice - látkové množství - molární hmotnost - úpravy (vyčíslení) chemických rovnic Halogenidy - fluoridy, chloridy, bromidy, jodidy	Fy – Zákon zachování hmotnosti M – Výrazy, rovnice, trojčlenka Fy – Optika Př – mineralogie	
---	---	---	--

(HCl, HF, HBr, HI, H₂S) a naopak ze vzorců jejich názvy - popíše vlastnosti a použití vybraných kyselin - vysvětlí, jak vznikají kyselá deště a jak jim lze předcházet - bezpečně provede neutralizaci zředěných roztoků známých kyselin a hydroxidů, uvede názvy a vzorce výchozích látek a produktů a zapíše je chemickými rovnicemi - uvede příklady uplatnění neutralizace v praxi Žák: - rozliší, které látky patří mezi soli - provede jednoduché přípravy solí - uvede význam průmyslových hnojiv - popíše složení, vlastnosti a použití nejznámějších stavebních poživ (vápenná malta, sádra, beton) - vysvětlí pojem keramika, uvede příklady využití keramiky	Oxidy (siřičitý, sírový, uhličitý, uhelnatý, vápenatý, dusnatý, dusičitý, křemičitý) - oxidační číslo Sulfidy (olovnatý, zinečnatý) Kyselost a zásaditost roztoků, pH Hydroxidy (sodný, draselný, vápenatý, amonný)	Fy – Látky a tělesa Př – mineralogie Př – mineralogie Ze – nerostné bohatství Fy – elektrolýza Př – kožní soustava člověka SPř – první pomoc při poleptání kůže Fy – vedení elektřiny v kapalině Ze – energetika Př – kožní soustava člověka SPř – první pomoc při poleptání kůže	
--	---	---	--

	Kyseliny (sírová, chlorovodíková, dusičná) - bezkyslíkaté a kyslíkaté kyseliny Neutralizace Soli, průmyslová hnojiva, stavební pojiva - průmyslová hnojiva - vápenná malta, sádra, beton - keramika	Př – koráli, měkkýši, minerály Ze – zemědělství PČ – půda EV Vv – práce se sádrou, keramika PČ – práce se sádrou	
--	---	---	--

Chemie 9.ročník

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
Žák: - rozliší anorganické a organické sloučeniny - rozliší nejjednodušší uhlovodíky, uvede jejich vzorce, vlastnosti a použití - uvede příklady produktů průmyslového zpracování uhlí, ropy a zemního plynu - rozliší pojmy: uhlovodíky, deriváty uhlovodíků - na příkladech vzorců známých derivátů uhlovodíků rozliší uhlovodíkový zbytek a funkční (charakteristickou) skupinu - rozliší a zapíše vzorce chlormethanu, chloroformu, methanolu, ethanolu, ethylenglykolu, glycerolu, fenolu,	Uhlovodíky - alkany, alkeny, alkiny, areny (methan, ethan, propan, butan, ethylen, propylen, acetylen, benzen, naftalen a jejich zdroje) Deriváty uhlovodíků - halogenové deriváty - alkoholy a fenoly - aldehydy a ketony	Enviromentální výchova: chemizace zemědělství (ekosystém pole), sacharidy (fotosyntéza), Zdroje energie(elektrárny), Chemie a společnost	- Úlohy konvergentní , divergentní, hodnotící myšlení, inscenační, situační, - Frontální a simultánní pokusy žáků, demonstrační pokusy učitele, - Samostatná prezentace informací získaných z různých zdrojů, práce s multimediální tabulí, videoprojekce, dlouhodobé projekty, CD programy, práce s meotarem,

kyseliny mravenčí a octové, formaldehydu a acetonu - uvede vlastnosti a příklady použití těchto látek - uvede výchozí látky a produkty esterifikace a rozliší esterifikaci mezi ostatními typy chemických reakcí Žák: - uvede výchozí látky, produkty a podmínky fotosyntézy - rozliší bílkoviny, tuky, sacharidy a vitaminy, uvede příklady zdrojů těchto látek pro člověka a posoudí různé potraviny z hlediska obecně uznávaných zásad zdravé výživy - rozpozná plasty od dalších látek, uvede příklady názvů, vlastností a použití - posoudí vliv používání plastů na životní prostředí - rozpozná názvy přírodních a syntetických vláken a uvede jejich výhody i nevýhody při jejich používání - vysvětlí pojmy: oxidace, redukce - určí, které ze známých reakcí patří mezi redoxní reakce. - popíše výrobu surového železa a oceli - vysvětlí pojem: koroze; uvede příklady činitelů ovlivňujících rychlost koroze, uvede způsoby ochrany ocelových výrobků před korozí Žák: - experimentálně ověří vliv různých činitelů na průběh koroze - objasní, co je podstatou galvanického článku a uvede příklady praktického využití - objasní, co je podstatou elektrolýzy a uvede příklady praktického využití - rozliší, které ze známých reakcí jsou exotermické a které	- karboxylové kyseliny - estery, esterifikace, ethylester - kyseliny octové Přírodní látky - sacharidy, tuky, bílkoviny, vitaminy - fotosyntéza Plasty a syntetická vlákna (polyethylen, polypropylen, polystyren, Redoxní reakce - oxidace a redukce - výroba železa a oceli - koroze	Př – biotechnologie, kvasinky Př – Země a život, trávicí soustava člověka PČ – příprava pokrmů Ze – fotosyntéza Ze – chemický průmysl	samostatná a skupinová práce žáků - Meotar - Videokazety - Příprava a důkaz některých uhlovodíků - metanu, acetylenu - Sestavování modelů jednoduchých uhlovodíků - Laboratorní práce - esterifikace - Samostatná prezentace - vitamíny, hormony, enzymy - Lab. práce: elektrolýza, elektrochemické články, galvanické pokovování, získávání kovů (Fe, Pb, Cu) z rud - Jednoduchá demonstrace exotermických a endotermických reakcí - Jednoduché pokusy s plasty - Samostatná prezentace - plasty a životní prostředí, recyklace plastů - Samostatná prezentace - drogy a jejich účinky na zdraví člověka, protidrogová prevence
--	---	--	---

endotermické - uvede příklady fosilních a průmyslově vyráběných paliv a popíše jejich vlastnosti a použití - posoudí vliv spalování různých paliv (včetně pohonných látek pro automobily) na životní prostředí - rozlišuje obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie - používá bezpečně spotřebiče na topné plyny v domácnosti - a plynové kahany při školních experimentech - rozpozná označení hořlavých látek, uvede zásady bezpečné manipulace s těmito látkami Žák: - uvede, jak postupovat při vzniku požáru, zná telefonní číslo pro přivolání hasičů, poskytne první pomoc při popálení - doloží na příkladech význam chemických výrob pro naše hospodářství a pro člověka - uvede příklady prvotních a druhotných surovin pro chemické výroby - vysvětlí pojem: biotechnologie; uvede příklady biotechnologií - na konkrétních příkladech doloží, jak dochází ke znečišťování životního prostředí a jak tomu předcházet - vyjmenuje nejznámější chemické podniky v okolí, uvede příklady jejich výroby a posoudí možná nebezpečí při vzniku havárií - na modelových příkladech uvede zásady chování za mimořádných situací ohrožujících zdraví a život člověka - během přírodních a průmyslových havárií v blízkosti bydliště (školy) Žák:	- galvanický článek - elektrolýza Energie a chemické reakce - exotermické a endotermické reakce - obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie - fosilní a průmyslově vyráběná paliva	Ze – hutnictví Fy – zdroje elektrického napětí EV Fy – energie Ze - energetika Př – kaprad'orosty, jehličnany	
---	--	---	--

- uvede příklady chování při nadměrném znečištění ovzduší - bezpečně zachází s běžnými mycími a čisticími prostředky používanými v domácnosti - rozpozná označení hořlavých a výbušných látek, uvede zásady bezpečné práce s běžně prodávanými hořlavinami a výbušninami - uvede příklady otravných látek a způsoby ochrany proti nim - uvede příklady volně i nezákonně prodávaných drog a popíše příklady následků, kterým se vystavuje jejich konzument	Chemie a společnost - chemické výroby - otravné látky - pesticidy - biotechnologie, enzymy - léčiva - drogy - detergenty - potraviny - chemie a životní prostředí - ochrana člověka za mimořádných situací	EV Ze – chemický průmysl Př – dýchací a pohlavní soustavy člověka	
--	--	---	--

5.10 Přírodopis a zdraví

PŘÍRODOPIS A ZDRAVÍ

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Přírodopis a zdraví je jedním z vyučovacích předmětů RVP (Fyzika, Chemie, Přírodopis a zdraví, Zeměpis, Seminář z přírodopisu), který žákovi umožňuje poznávání přírody jako systému, chápání důležitosti udržování přírodní rovnováhy, uvědomování si užitečnosti přírodovědných poznatků a jejich aplikací v praktickém životě, rozvíjení dovedností objektivně a spolehlivě pozorovat, experimentovat, vytvářet a ověřovat hypotézy, vyvozovat z nich závěry a ty ústně i písemně interpretovat. Učí žáky rozlišovat příčiny přírodních dějů, souvislosti a vztahy mezi nimi, předvídat je, popř. ovlivňovat, a to hlavně v souvislosti s řešením praktických problémů.

1) Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Přírodopis a zdraví je povinným vyučovacím předmětem pro žáky II. stupně ZŠ v 6. - 9. ročníku. Vyučuje se ve 2 hodinové týdenní dotaci (celkem 8 hodin). Vyučovací předmět Přírodopis a zdraví se vyučuje v kmenových třídách. K preferovaným organizačním formám výuky přírodopisu patří exkurze a praktická cvičení ve škole (laboratorní práce), která jsou i hlavní náplní 1 nebo 2 hodinového semináře s názvem Chemicko- biologická praktika v 7., 8 a 9. ročníku. Obsah výuky v jednotlivých ročnících je členěn na botaniku, zoologii, biologii člověka a mineralogii s petrologií. Ve vyučovacím předmětu Přírodopis a zdraví je

naplňován obsah vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví. Předmět svým charakterem (a vzdělávacím obsahem) velmi často přesahuje do dalších vzdělávacích oborů (Fyzika, Chemie, Zeměpis, Člověk a svět práce aj.). Výuku některých témat je proto vhodné realizovat formou krátkodobých mezipředmětových projektů.

Výchovně vzdělávací strategie předmětu Přírodopis a zdraví

KOMPETENCE K UČENÍ	• Vedeme žáky k zodpovědnosti za své vzdělávání, umožňujeme žákům osvojit si strategii učení a motivujeme je pro celoživotní učení • Učíme žáky různým metodám poznávání přírodních objektů, procesů, vlastností a jevů. • Učíme žáky plánovat, organizovat a vyhodnocovat jejich činnosti. • Učíme žáky vyhledávat, zpracovávat a používat potřebné informace v literatuře a na internetu. • Učíme žáky zpracovávat informace z hlediska důležitosti a objektivitu a využívat je k dalšímu učení. • Podporujeme používání cizího jazyka a výpočetní techniky. • Umožňujeme žákovi pozorovat a experimentovat, porovnávat výsledky a vyvozovat závěry. • Učíme žáky správně zaznamenat a zdokumentovat experiment. • Uplatňujeme individuální přístup k žákovi, výsledky posuzujeme vždy z pohledu „přidané hodnoty“. • Motivujeme k učení – snažíme se cíleně vytvářet takové situace, v nichž má žák radost z učení. • Při hodnocení používáme ve zřetelné převaze prvky pozitivní motivace. • Učíme trpělivosti, povzbuzujeme. • Jdeme příkladem -neustále si dalším vzděláváním v oboru Přírodopis rozšiřujeme svůj „pedagogický obzor“.
KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ	• Vytvářením praktických problémových úloh a situací učíme žáky prakticky problémy řešit. • Na modelových příkladech naučíme žáky algoritmu řešení problémů. • Podněcovat žáky k tvořivému myšlení, • Učíme žáky přecházet od smyslového poznávání k poznávání založeném na pojmech, prvcích teorií a modelech a logickém uvažování a k řešení chápat vzájemné souvislosti či zákonitosti přírodních faktů. • Učíme žáky poznatky zobecňovat a aplikovat v různých oblastech života. • Učíme žáky základům logického vyvozování a předvídání specifických závěrů z přírodovědných zákonů. • Rozvíjíme schopnost objevovat a formulovat problém a hledat různé varianty řešení. • Podporujeme samostatnost, tvořivost a logické myšlení. • Podporujeme týmovou spolupráci při řešení problémů. • Podporujeme využívání moderní techniky a moderních technologií při řešení problémů. • Učíme, jak některým problémům předcházet. • Průběžně monitorujeme, jak žáci řešení problémů prakticky zvládají. • Jdeme příkladem -učíme se sami lépe, s rozumem a s nadhledem řešit různé problémové situace odborného i interpersonálního charakteru.

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ	• Vedeme žáky k přesnému a logicky uspořádanému vyjadřování či argumentaci. • Učíme žáky stručně, přehledně i objektivně sdělovat (ústně i písemně) postup a výsledky svých pozorování a účinné komunikaci experimentů. • Klademe důraz na „kulturní úroveň“ mluveného i písemného projevu. • Ve výuce podporujeme používání cizího jazyka a výpočetní techniky. • Vedeme žáky k tomu, aby otevřeně vyjadřovali svůj názor podpořený logickými argumenty. • Podporujeme kritiku a sebekritiku. • Učíme žáky publikovat a prezentovat své názory a myšlenky. • Podporujeme přátelskou komunikaci mezi žáky a vyučujícím a mezi žáky navzájem. • Přípravujeme žáky na zvládnutí komunikace s jinými lidmi v obtížných a ohrožujících situacích. • Důsledně vyžadujeme dodržování pravidel stanovených na mimoškolních akcích. • Jdeme příkladem – „profesionálním“ přístupem ke komunikaci s žáky, rodiči, zaměstnanci školy a širší veřejností. • Sami otevřeně komunikujeme na „odborné a kulturní úrovni“, své názory opíráme o logické argumenty. • Vedeme žáky k osvojování dovednosti kooperace a společného hledání optimálních řešení problémů.
-------------------------------------	---

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ	• Minimalizujeme používání frontální metody výuky, podporujeme skupinovou výuku a kooperativní vyučování. • Podporujeme „inkluzi“ („začlenění“) -volíme formy práce, které pojímají různorodý kolektiv třídy jako mozaiku • Rozvíjíme u žáků schopnost spolupracovat, pracovat v týmu, respektovat a hodnotit každého člena třídního kolektivu. práci vlastní i druhých • Učíme žáky pracovat v týmech, učíme je vnímat vzájemné odlišnosti jako podmínku efektivní spolupráce. • Rozvíjíme schopnost žáků zastávat v týmu různé role. • Učíme žáky kriticky hodnotit práci (význam) týmu, svoji práci (význam) v týmu i práci (význam) ostatních členů týmu. • Podporujeme vzájemnou pomoc žáků, vytváříme situace, kdy se žáci vzájemně potřebují. • Upevňujeme v žácích vědomí, že ve spolupráci lze lépe naplňovat osobní i společné cíle. • Podporujeme integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do třídních kolektivů. • Netolerujeme projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu. • Průběžně monitorujeme sociální vztahy ve třídě, skupině. • Učíme žáky k odmítavému postoji ke všemu, co narušuje dobré vztahy mezi žáky, (mezi žáky a učiteli). • Důsledně vyžadujeme dodržování společně dohodnutých pravidel chování, na jejichž formulaci se žáci sami podíleli.
---	--

	Jdeme příkladem – podporujeme spolupráci všech členů pedagogického sboru i spolupráci pedagogických a nepedagogických pracovníků školy. Respektujeme práci, roli, povinnosti i odpovědnost ostatních. Upřednostňujeme zájmy školy, zájmy žáků a oprávněné zájmy rodičů před svými osobními zájmy. Pomáháme svým spolupracovníkům, učíme se od nich, vyměňujeme si s nimi zkušenosti.
--	--

KOMPETENCE OBČANSKÉ	- Vedeme žáky k poznání možností rozvoje i zneužití biologie. - Vedeme žáky k odpovědnosti za jejich zdraví a za zachování životního prostředí. - Vedeme žáky k aktivní ochraně jejich zdraví, a k aktivní ochraně životního prostředí - Vedeme žáky k odmítavému postoji k drogám, alkoholu, kouření, zneužívání (a nadměrnému užívání) léků. - Netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků. - Netolerujeme nekamarádské chování a odmítnutí požadované pomoci. - Netolerujeme žádnou podobu (aktivní, pasivní, otevřenou, skrytou) podpory výše uvedených negativních jevů. - Učíme žáky správně jednat v různých mimořádných život ohrožujících situacích. - Podporujeme vzájemnou pomoc žáků, vytváříme situace, kdy se žáci vzájemně potřebují. - Učíme žáky preventivně předcházet nemocem a úrazům. - Učíme žáky poskytnout účinnou první pomoc. - Důsledně vyžadujeme dodržování stanovených pravidel (manipulace s přírodninami, pravidla chování ve škole, na mimoškolních akcích) a dodržování stanovených pracovních postupů. - Neustále monitorujeme chování žáků, včas přijímáme účinná opatření. - Jdeme příkladem – respektujeme závazné předpisy, plníme příkladně své povinnosti. --Respektujeme osobnost žáka a jeho práva. Budujeme přátelskou a otevřenou atmosféru ve třídě i ve škole. Chováme se k žákům jejich rodičům a ke svým spolupracovníkům tak, jak si přejeme, aby se oni chovali k nám.
----------------------------	--

KOMPETENCE PRACOVNÍ	- Vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci. - Učíme žáky optimálně plánovat a provádět soustavná pozorování a experimenty a získaná data zpracovávat - Učíme žáky používat při práci vhodné materiály, nástroje a technologie, - V rámci možností a podmínek školy učíme žáky při práci využívat moderní technologie, postupy, pomůcky - Podporujeme využívání výpočetní techniky, internetu a používání cizího jazyka. - Seznamujeme žáky se zásadami bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a důsledně vyžadujeme jejich dodržování. - Vedeme žáky k dodržování a plnění jejich povinností a závazků. - Při výuce vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí. Měníme pracovní podmínky, žáky vedeme k adaptaci na nové pracovní podmínky.
----------------------------	---

	• Různými formami (exkurze, film, beseda apod.) seznamujeme žáky s různými profesemi v oblasti přírodních věd a v různých průmyslových odvětvích založených na biotechnologiích. • Jdeme příkladem – příkladně si plníme své pracovní povinnosti (nástupy do hodin, příprava na výuku ...). • Prohlubujeme si odbornou a pedagogickou kvalifikaci. V rámci celoživotního vzdělávání se neustále seznamujeme s novými poznatky a technologiemi v oboru biologie a s novými poznatky v oborech pedagogika, psychologie a oboru didaktika biologie. Důsledně dodržujeme zásady bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Zodpovědně chráníme své zdraví a zdraví žáků. Dodržujeme dané slovo. Vážíme si své profese. Svoji profesi a svoji školu pozitivně prezentujeme před žáky, rodiči i širší veřejností.
KOMPETENCE DIGITÁLNÍ	• vedeme žáky ke kritickému vyhledávání informací o pozorovaných a zkoumaných organismech a k porovnávání vyhledaných informací s informacemi v dalších zdrojích • rozvíjíme dovednost žáků analyzovat a vyhodnocovat informace a vyvozovat z nich odpovídající závěry • vedeme žáky k tvorbě a úpravám digitálního obsahu v různých formátech a jeho sdílení s vybranými lidmi • při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí klademe důraz na etické jednání spojené s využíváním převzatých zdrojů

Přírodopis a zdraví – 6. ročník

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
Žák: - vysvětlí pojmy atmosféra, ozónosféra, hydrosféra, biosféra, fotosyntéza a chlorofyl, Země - zakreslí a popíše diagram složení současného vzduchu - zakreslí a popíše koloběh vody v přírodě - vysvětlí význam Slunce pro živé organismy - запиše rovnici fotosyntézy, či zakreslí pomocí schématu	Země a život	ná vaznost na 1. stupeň Z – vesmír Sluneční soustava Ov – známé osobnosti F – UV záření Z – ozónová díra F – čočky 8.r. Chemie – Voda a vzduch 9.r. Chemie – Přírodní látky (sacharidy) 9.r. Chemie – Deriváty uhlovodíků (alkoholy) - Chemie a společnost	- Nástěnné obrazy - vlastní nákresy a schémata - Nákresy tvarů virů - Nákresy a fotografie bakterií - Obrazy: Bakterie, sinice, Zelené řasy, kvasinky - (laboratorní práce – jednobuněčné organismy, mikroskopické pomůcky) - Trvalé mikroskopické preparáty - schéma: Vývoj organismů,

- vysvětlí pojmy buňka, virus, bakterie - zakreslí a popíše obecné schéma buňky - třídí organismy na podbuněčné a jednobuněčné - vysvětlí rozdíl mezi virem a bakteriemi - vysvětlí parazitický způsob života - vyjmenuje základní virová a bakteriální onemocnění - chápe důležitost preventivní péče o své zdraví - popisuje základní příznaky virového a bakteriálního onemocnění - vysvětlí význam a užití antibiotik - vysvětlí pojmy a význam očkování, desinfekce a sterilizace - popisuje vybrané jednobuněčné rostliny, živočichy a houby (zrněnka, treпка, měňavka, kvasinky) - vysvětlí využití kvasinek ve výrobních biotechnologiích - vymezí rozdíl mezi jednobuněčnými a mnohobuněčnými organismy - popisuje základní životní funkce mnohobuněčných organismů - vysvětlí rozdíl mezi nižšími a vyššími houbami - zhotoví preparát houby plísně hlavičkové	Podbuněčné a jednobuněčné organismy Výchova ke zdraví Mnohobuněčné organismy Houby	8.r. Chemie – Sole PČ – kompostování 8.r. Chemie – Sole Enviromentální výchova: - ekosystémy bezobratlých - Vznik života na zemi (Darwinova teorie) - chráněné a ohrožené druhy bezobratlých -	Zelené řasy - Atlas hub - Ukázky sladkovodních i mořských řas - Obrazy: Nezmar hnědý, Ploštěnka velká, Hlemýžď zahradní, Žížala obecná, Rak obecný, Křížák obecný, Saranče modrokřídlá - Ukázky přírodnin - Video: „Hmyz“ - Vycházka do přírody - sbírky bezobratlých
---	---	---	---

- zakreslí a popíše vyšší houbu - popíše a vysvětlí životní cyklus vyšších hub a způsob rozmnožování - používá zásady správného houbaření, určí vybrané druhy jedlých, nejedlých a jedovatých hub - vymezí pojmy symbióza, lišejníky - vysvětlí význam symbiózy pro lišejníky - charakterizuje stavbu těla a způsob života vybraných druhů žahavců (nezmar hnědý, medúza, koráli) - vysvětlí pojmy láčka, hermafrodit, regenerace, atol - charakterizuje stavbu těla a způsob života vybraných druhů ploštěnců - popíše životní cyklus tasemnice - vysvětlí vznik a průběh parazitárního onemocnění - vysvětlí rozdíl mezi vnitřním a vnějším parazitem (cizopasnici) - zakreslí a popíše vnější stavbu žízály obecné - určí rozdíl mezi jednotlivými typy nervové soustavy nižších obratlovců - vysvětlí pojmy oplození, kokon, vývin, hermafrodit, pohlavní rozmnožování	Mnohobuněční živočichové Bezobratlí Žahavci Ploštěnci Výchova ke zdraví Kroužkovci		
---	--	--	--

[illegible]

- popíše příznaky nemocí přenášených klíštětem obecným a zásady jeho správného odstranění - vysvětlí vliv roztočů na zdraví (alergie) - vysvětlí rozdílnost ve způsobu vývinu některých druhů hmyzu - rozezná pojmy přímý a nepřímý vývin, dokonalá a nedokonalá přeměna - charakterizuje vybrané zástupce hmyzu (popsat tělesné znaky, životní cyklus a význam)	Výchova ke zdraví		
--	---------------------------------	--	--

Přírodopis a zdraví – 7. ročník

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
- porovná stavbu těla nižších rostlin a vyšších rostlin - vysvětlí pojmy stélka, kormus, pletivo - popíše základní rostlinné orgány a jejich funkce - vyjmenuje základní geologické éry a dílčí geologická období - zařadí vybrané skupiny živých organismů do jednotlivých geologických ér dle jejich vzniku na planetě Zemi - nakreslí rhynifyty	Vyšší rostliny Rostlinné orgány Geologické éry Ryniofyty	PČ - pěstování rostlin Z – Geologie 9.r. Ch – Energie a chemické reakce 9.r Ch – Energie a chemické reakce Ze – vegetační pásy Enviromentální výchova: - ekosystémy obratlovců (ryb, obojživelníků, plazů a ptáků) - podmínky pro zdravý růst rostlin - chráněné a ohrožené druhy obratlovců - přírodní rezervace v ČR	- Ukázky průřezu listu – pletiv - Schéma: Výživa rostlin, Borovice lesní, Modřín opadavý, Smrk ztepilý, Jedle bělokorá, Tis červený, Jalovec obecný - Laboratorní práce – mechorosty, jehličnany, (mikroskopické pomůcky) - Přírodní rostlin - Zkameněliny Kapradořostů, ukázky uhlí - Encyklopedie, kniha „Stromy“

[illegible]

- vysvětlí rozdíl mezi jednoděložnou a dvouděložnou krytosemennou rostlinou - vyjmenuje známé léčivé rostliny a jejich vliv na organismus - chápe důležitost preventivní péče o své zdraví - srovná základní znaky kmene strunatci - porovná dle obrázku stavbu těla sumky a kopinatce - popíše společné znaky všech obratlovců - zakreslí žraloka a kapra a popíše jejich vnější stavbu těla - formuluje na základě srovnání žraloka a kapra rozdílnost paryb a ryb - zakreslí schéma krevního oběhu ryb - vysvětlí pojmy vnější a vnitřní oplození - určí vybrané druhy sladkovodních a mořských ryb - vysvětlí rozdíl mezi plicním a žaberním dýcháním obojživelníků - vysvětlí životní cyklus žáby - zakreslí schéma krevního oběhu obojživelníků - určí zástupce ocasatých a bezocasých obojživelníků (mlok, čolek, skokan, ropucha, rosnička)	Výchova ke zdraví Vyšší živočichové Paryby Ryby Obojživelníci		
---	---	--	--

- popíše rozdíl mezi plazem a obojživelníkem - popíše stavbu těla a způsob života obrovitých plazů - vysvětlí pojem dinosaurus - srovná rozdílnost tělesných znaků a způsob života vybraných plazů (želvy, krokodýli, šupinatí) - zakreslí schéma krevního oběhu plazů - popíše rozdíl ve způsobu lovu jedovatého a nejedovatého hada (zmije / anakonda) - vysvětlí a aplikuje zásady první pomoci při uštknutí jedovatým hadem - odvodí umí dle obrázku plazi a ptačí znaky archeopteryxe - nakreslí a popíše ptačí pero - popíše podle obrázku vnější stavbu těla holuba obecného - odvodí znaky podporující let - zakreslí schéma krevního oběhu ptáků - nakreslí různé typy ptačích zobáků a odvodí druh potravy - popíše princip trávení a vstřebávání látek u ptáků - vysvětlí způsob rozmnožování - vysvětlí pojem krmiví ptáci, nekrmiví ptáci, přelétaví, stálí, tažní ptáci	Plazi Výchova ke zdraví Ptáci		
--	---	--	--

- popíše rozdílné znaky mezi běžci, plavci a letci - určí vybrané zástupce běžců, plavců a letců - vysvětlí formu šíření alergenních členovců (roztočů) ptačím peřím	Výchova ke zdraví		
--	-------------------	--	--

Přírodopis a zdraví – 8. ročník

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
- srovná společné tělesné znaky všech savců na základě psa, delfína, netopýra a žirafy - popíše jednotlivé orgánové soustavy savců - srovná tělní pokryv savců s ostatními obratlovci - vysvětlí pojmy podsada, pesíky - vysvětlí formu šíření alergenních členovců (roztočů) srstí - vymezí názvy kostí dle jednotlivých oddílů (hlava, trup, končetiny) - ukáže jednotlivé kosti na modelu kostry opice - vysvětlí pojem řezáky, třenové zuby, špičáky, stoličky, tesáky, hlodáky, trávení, vstřebávání - popíše přenos toxoplasmózy z výkalů - porovná rozdíly mezi dýcháním delfína a kapra	Savci Základní znaky savců Orgánové soustavy Tělní pokryv Výchova ke zdraví Kosterní a pohybová soustava Trávicí soustava Výchova ke zdraví	Ze - vegetační pásy, světadíly a státy vybraných živočichů - endemité Ov – zdravá výživa, metabolismus Ov – pohlavně přenosné choroby Enviromentální výchova: - Ekosystémy našich savců - Vývoj savců, Vývoj člověka - Chráněné a ohrožené druhy savců -	- Atlas savců - Encyklopedie zvířat - Videokazety - Přírodniny – zuby, ostny, kostra, chlupy - laboratorní práce – srst savců, (mikroskopické pomůcky) - Poznávání a zařazování savců - Obraz: Vývoj primátů (nákresy artefaktů, života) - Obrazy předchůdců člověka - fólie: Člověk opěrná soustava, Svalová soustava, Stavba kostí, Kostra a svalstvo, Trávicí ústrojí, Dýchací soustava, Oběhová soustava, - Kostra člověka - Modely: zuby, jater, žaludek, plic, dutina břišní, mezihrudí, srdce

- zakreslí schéma krevního oběhu savců - vysvětlí pojmy céva, žíla, tepna, vlasečnice, chlopeň, myokard, perikard - popíše části močopohlavní soustavy a jejich funkce - zhodnotí dle předložených modelů dokonalost savčího mozku ve srovnání s nižšími obratlovci - užívá a vysvětlí pojem hormon - třídí savce dle platného systematického dělení - popíše společné znaky, zástupce, životní prostředí jednotlivých skupin (řádů) savců: vejcorodí a živorodí: vačnatci a placentálové (hmyzožravci, letouni, hlodavci, zajíci, chudozubí, ploutvonožci, šelmy, chobotnatci, lichokopytníci, sudokopytníci, primáti) - vymezí lidské rasy - porovná rozdíly mezi zástupci negroidní, mongoloidní a euroasijské rasy - vysvětlí pojmy rasismus, nacionalismus - charakterizuje vývojové předky současného člověka (ardipiték, australopiték, homo – habilis, erectus, sapiens) - vysvětlí pojmy hominizace, sapientace - pojmenuje a určí kosti lidské lebky, trupu, horních a dolních končetin - vysvětlí pojmy pletenec, lordóza, kifóza	Dýchací soustava Oběhová soustava Vylučovací soustava Řídící soustavy Systematické dělení savců Vybraní zástupci savců Lidské rasy Vývoj člověka		- Náčrty a nákresy – doplňuje sám i ve skupině - laboratorní práce – daktyloskopie - PC – orgánové soustavy člověka
---	--	--	---

- zakreslí průřez stehenní kostí a popsat jednotlivé části - popíše skoliózu a vysvětlí vliv zátěže při růstu a formování páteře - popíše princip kosterního svalu - pojmenuje a určí kosterní svaly člověka - popíše a vysvětlí jednotlivé části trávicí soustavy člověka (jejich funkce) - vysvětlí pojmy trávení, vstřebávání, enzym, metabolismus - používá zásady správné výživy - chápe důležitost preventivní péče o své zdraví - vysvětlí způsob vzniku parazitárního onemocnění - popíše způsob vzniku a průběh onemocnění (obezita, anorexie, bulimie) - pojmenuje části horních a dolních cest dýchacích - vysvětlí pojmy vnější dýchání, vnitřní dýchání, tkáňové dýchání, dýchací plyny, plicní ventilace, dechový objem - popíše příklady běžných onemocnění dýchacích cest - vysvětlí vliv kouření na zdraví - rozliší a vyjmenuje základní složky krve	Orgánové soustavy člověka Soustava kosterní Výchova ke zdraví Soustava svalová Trávicí soustava Výchova ke zdraví Dýchací soustava Výchova ke zdraví		
--	--	--	--

[illegible]

- vyjmenuje pohlavně přenosné choroby a jejich vliv na zdraví (AIDS...) - chápe důležitost preventivní péče o své zdraví - vysvětlí pojmy čidlo, smyslový orgán, roztroušené čidlo - popíše základní části oka a ucha a jejich funkce - vyjmenuje optický aparát oka - vysvětlí pojem zrak, sluch, chuť, čich a hmat - popíše základní princip nejběžnějších očních a ušních vad - vysvětlí nadřazenost řídících soustav nad ostatními soustavami - vysvětlí pojmy hormon, vyměšování, žláza - vyjmenuje žlázy s vnitřní sekrecí a názvy příslušných hormonů s jejich funkcemi na lidský organismus - používá zkratky CNS, ONS, jejich vysvětlení - popíše základní části lidského mozku a jejich funkce - zakreslí průřez míchou a popsat její části - určí význam odstředivých a dostředivých drah - vymezí rozdíl mezi podmíněnými a nepodmíněnými reflexy	Výchova ke zdraví Soustava smyslová Výchova ke zdraví Soustava řídící Soustava žláz s vnitřní sekrecí Soustava nervová		
---	--	--	--

- vyjmenuje bakteriální nemoci nervové soustavy a způsob jejich vzniku (borelioza, encefalitida, vzteklna...) - používá a vysvětlí pojmy genetika, gen, dědičnost, chromozom, gameta (zygota, haploidní a diploidní počet) - vysvětlí genetické predispozice různých onemocnění - vysvětlí pojmy geologie, mineralogie, petrologie, paleontologie, minerál, hornina, fosilie - třídí základní skupiny minerálů a jejich zástupce dle chemického složení a fyzikálních vlastností (prvky, sulfidy, oxidy a hydroxidy, halogenidy, sírany, uhličitany, křemičitany a minerály organického původu) - vysvětlí vliv minerálů na lidský organismus (výživa) - popíše rozdíl ve způsobu vzniku vyvřelých, usazených a přeměněných hornin - zařadí zástupce hlubinných a výlevných vyvřelých hornin - určí typ horniny z nabídky přírodních vzorků - vysvětlí rozdíl mezi úlomkovitou, organogenní a chemickou usazenou horninou - vysvětlí pojem sedimentace - vyjmenuje geologické éry i dílčí geologická období	Výchova ke zdraví Základy genetiky Výchova ke zdraví Geologie Minerály (fyzikální a chemické vlastnosti) Výchova ke zdraví Horniny (vznik a vlastnosti)		
--	---	--	--

- charakterizuje tato období z hlediska vývoje planety Země a živých organismů			
--	--	--	--

5.11. Zeměpis

CHARAKTERISTIKA:

Obsahové vymezení předmětu

Svým pojetím navazuje především na žákovské výstupy vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět na 1. stupni a rovněž na výstupy ostatních vzdělávacích oblastí. Zdůrazňujeme možnosti komplexního pohledu na danou problematiku, zejména v regionálním a politickém zeměpisu, s využitím mezioborových vazeb a vztahů. Žáci si osvojují vědomosti a dovednosti o Zemi, učí se orientovat v mapách a prakticky využívat jejich možností, rozumějí některým jevům v přírodě a ve společnosti, vytvářejí si vztah k přírodě a lidské společnosti, uvědomují si závislost a vliv společnosti na přírodu, jsou schopni respektovat odlišnosti života jiných národů, chápou význam mezinárodní spolupráce.

Zeměpis zahrnuje část tematických okruhů průřezových témat, zejména enviromentální výchovy, multikulturní výchovy, výchovy k myšlení v evropských a globálních souvislostech, mediální výchovy a výchovy demokratického občana. Zahrnuje též témata vzdělávacího oboru Výchova k občanství: „Stát a hospodářství“ a „Mezinárodní vztahy, globální svět“.

Časové vymezení předmětu

Vyučovací předmět zeměpis je dotován dvěma hodinami v 6., 7. a v 8. a 9. ročníku.

Organizační vymezení předmětu

Využívá metod a forem práce založených převážně na žákovské spolupráci (práce ve dvojicích a malých týmech), vzájemného učení na základě žákovských prezentací, jejichž předpokladem je schopnost orientace v informačních zdrojích, aplikací již zvládnutých vědomostí a dovedností pro další objevování, zeměpisných exkurzí a cvičení, projektů a projektových dnů.

Hodnocení žáka sleduje schopnost aplikovat dovednosti a vědomosti, schopnost pracovat s informacemi, schopnost formulovat a obhajovat vlastní názory, schopnost „číst mapy“, schopnost řešit geografické úlohy, schopnost spolupracovat a schopnost přemýšlet. Hodnocení se opírá o výsledky testů, vlastních prezentací a míry zapojení do spolupráce.

Výchovně vzdělávací strategie předmětu Zeměpis

KOMPETENCE K UČENÍ	• vybírá a využívá pro efektivní učení vhodné způsoby, metody a strategie, plánuje, organizuje a řídí vlastní učení, projevuje ochotu věnovat se dalšímu studiu a celoživotnímu vzdělávání; • vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě; • operuje s obecně uznávanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí, propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na matematické, přírodní, společenské a kulturní jevy; • samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti.
KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ	• vnímá nejruznější problémové situace, rozpozná a pochopí problém, přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách, promyslí a naplánuje způsob řešení problémů a využívá k tomu vlastního úsudku a zkušeností; • vyhledá informace vhodné k řešení problému, najde jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívá získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení; • samostatně řeší problémy, volí vhodné způsoby řešení, užívá přitom logické, matematické a empirické postupy; • prakticky ověřuje správnost řešení problémů a osvědčené postupy aplikuje při řešení obdobných nebo nových problémových situací; • kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí.
KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ	• formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně; • naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhajuje svůj názor a vhodně argumentuje; • rozumí různým typům textu a záznamů, obrazových materiálů a jiných informačních a komunikačních prostředků a tvořivě je využívá ke kvalitní a účinné komunikaci s okolním světem; • využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi.
KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ	• ve skupině účinně spolupracuje, společně s pedagogy se podílí na vytváření pravidel práce v týmu, na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce; • podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívá k upevňování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytne pomoc, nebo o ni požádá; • přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti jiných lidí, respektuje různá hlediska a čerpá ponaučení z toho, co si ostatní myslí, říkají a dělají;

	• vytváří si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj, ovládá a řídí své jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty.
KOMPETENCE OBČANSKÉ	• respektuje přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, je schopen vcítit se do situací ostatních, odmítá útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí; • zodpovědně se rozhoduje podle dané situace, dle svých možností poskytne účinnou pomoc a chová se zodpovědně v krizových situacích ohrožujících život a zdraví člověka; • chápe základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, respektuje požadavky na kvalitní životní prostředí, rozhoduje se v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti.
KOMPETENCE PRACOVNÍ	• bezpečně a účinně používá materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky, adaptuje se na změněné nebo nové pracovní podmínky; • přistupuje k výsledkům pracovní činnosti nejen u hlediska kvality, funkčnosti, hospodárnosti a společenského významu, ale i z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých, ochrany životního prostředí i ochrany kulturních a společenských hodnot; • využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost, činí podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření.
KOMPETENCE DIGITÁLNÍ	• vedeme žáky k volbě a účelnému využívání vhodných digitálních technologií při činnostech s digitalizovanými geoinformačními zdroji, prameny a programy; • seznamujeme žáky s různými možnostmi, jak komunikovat činnosti a výsledky práce s digitalizovanými geografickými reáliemi; • klademe důraz na bezpečnou a efektivní komunikaci žáků a na jejich odpovědné chování a jednání v digitálním světě

Zeměpis 6. ročník

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy	Metody a formy práce, poznámky
Orientuje se v problematice vesmíru, umí najít potřebné informace v literatuře a na internetu. Používá glóbus jako zmenšený model	Vesmír - vesmír: vznik a vývoj vesmíru, vesmírné objekty, vznik života na Zemi, základní pohyby Země	navázání na učivo 1. stupně PřZ	

Země k demonstraci rozmístění pevnin a oceánů. Používá mapové atlasy, plány a mapy. Používá zeměpisnou síť a s pomocí zeměpisných souřadnic určuje polohu míst na Zemi. Orientuje se v časových pásmech.	Glóbus a mapa: seznámení s různými druhy glóbů, mapový atlas, znázornění světadílů a oceánů, vysvětlivky a značky, zeměpisné souřadnice		
Používá různé druhy map a plánů, umí je orientovat, přepočítávat vzdálenosti podle různých měřítek. Vyhledá potřebné informace v mapových atlasech, orientuje se v jejich obsahu a rejstřících. Zvládá základní pravidla bezpečného pohybu v krajině. Používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii. Organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů.	měřítko mapy, druhy map podle měřítka, turistické mapy a plány (značky), praktické využití map včetně autoatlasů, základní topografické pojmy <i>důraz na mapu Česka a Evropy</i>	navázání na učivo 1. stupně Ma (převody jednotek a poměr) VV (tvorba vlastní mapy)	pomůcky: glóby, mapové atlasy, turistické mapy, on-line prostředí map fakultativní projekt: "Naše město"

Rozpoznává souvislost mezi jednotlivými přírodními složkami krajinné sféry. Posuzuje zemský povrch jako výsledek působení přírodních procesů a lidských činností. Zhodnotí na konkrétním příkladu odpovědné a neodpovědné jednání člověka ke krajině a životnímu prostředí.	Krajinná sféra Země: přírodní sféry litosféra, tvary zemského povrchu na základě známých útvarů u nás či v Evropě, Země a vesmír, atmosféra (podnebné pásy), hydrosféra (konkretizace na vodstvu ČR), biosféra (využití tematických map), pedosféra (ekolog. aspekty)	PŘZ (závislost života na podmínkách) FY (Sluneční soustava) EVVO	videoukázky, vizuální podklady, modely pro demonstraci pohybů litosférických desek aj.)
Posoudí na přiměřené úrovni prostorovou organizaci světové populace. Orientuje se v počtu obyvatel a jejich rozmístění na Zemi v závislosti na přírodních podmínkách. Aktivně využívá tematických map, tabulek a grafů s údaji o rozmístění, počtech a pohybu obyvatelstva, o sídlech a hospodářské činnosti v celosvětovém měřítku. Posoudí, jak přírodní podmínky souvisejí s funkcí lidského sídla, pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel.	Společenské a hospodářské prostředí: sektorová a odvětvová struktura, základní kvantitativní a kvalitativní geografické, demografické, hospodářské a kulturní charakteristiky, ekonomické sektory,		skupinová práce, tvorba posteru

Zeměpis 7. ročník

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy	Metody a formy práce, poznámky
Vyhledává, rozlišuje a porovnává jednotlivé státy světa a jejich seskupení podle kritérií vzájemné odlišnosti a podobnosti.	Politická geografie: hranice, stát, skupiny států	VkO	práce s atlasem výchova demokratického občana
Popíše členitost a typické znaky přírodních poměrů světadílů a jeho regionů. Lokalizuje hlavní soustředění osídlení, hospodářských činností, hlavní a významná města. Pracuje s tematickými mapami, rozlišuje a posuzuje předpoklady a lokalizační faktory sídel a hospodářských aktivit	Afrika: aplikace poznatků o povrchu, podnebí, vodstvu a vegetaci), obyvatelstvo se zaměřením na regionální rozdíly i problémy zvláštnosti a význam kontinent, politická mapa Afriky, státy významné pro Evropu, globální problémy (chudoba, porodnost, nemoci).	Dě (staré civilizace, otrokářství, kolonizace) PŘZ MTV	rozvoj IT kompetencí internet, učebnice, atlas www.atlas.mapy.cz
Charakterizuje světadíl podle přírodních i socioekonomických ukazatelů. Pracuje aktivně s tematickými mapami obyvatelstva, sídel a hospodářských činností. Porovná souvislost osídlení s přírodními poměry.	Amerika: poloha, historie, přírodní poměry regiony – jazykové, hospodářské, USA a Kanada – význam pro světové, hospodářství i globalizační procesy, Střední a Jižní Amerika – struktura obyvatel a hospodářství, přehled států vybrané státy (Mexiko, Brazílie, Argentina, Chile, Venezuela)	Dě (objevy, osidlování, conquistadoři, otrokářství)	práce s literaturou učebnice, atlasy (i dějepisné), pracovní a slepé mapy (fyzická geogr., státy, města) využití interaktivní tabule – mapy, grafy vyhledávání aktuálních a zajímavostí

			informací na internetu, zadávání referátů internet, učebnice, atlas www.atlas.mapy.cz
Charakterizuje světadíl podle přírodních i socioekonomických ukazatelů. Pracuje aktivně s tematickými mapami obyvatelstva, sídel a hospodářských činností. Porovná souvislost osídlení s přírodními poměry	Asie: poloha, rozloha, přírodní poměry rozdělení na regiony (jazykové, politické, hospodářské, náboženské), Jihozápadní Asie (Izrael, Irák, Saúdská Arábie, Turecko), Střední Asie (Kazachstán, Kavkazské země, Afghánistán) Jižní Asie (Indie), Jihovýchodní Asie (Indonésie, Singapur, Malajsie, Thajsko, Vietnam), Východní Asie (Japonsko, Čína, Korea)	MTV	projekt Asijské nej zpracování vybraného asijského státu (př. cestovní ruch – rozvoj, předpoklady, památky...)
Určí polohu světadílů a oceánů pomocí zeměpisných souřadnic. Popíše členitost a typické znaky přírodních poměrů jednotlivých světadílů. Charakterizuje světadíl podle přírodních	Světový oceán Austrálie a Oceánie, přírodní poměry, poloha, historie socioekonomické poměry – lidé, suroviny, hospodářský význam		

a socioekonomických ukazatelů. Aktivně pracuje s tematickými mapami obyvatelstva, sídel a hosp. činností.			
---	--	--	--

Zeměpis 8. ročník

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy	Metody a formy práce, poznámky
Porovnává a přiměřeně se orientuje a hodnotí přírodní a socioekonomické aspekty světadílu. Používá základní geografickou a kartografickou terminologii Chápe význam Evropské unie Popíše výhody spolupráce mezi státy Dokáže posoudit význam a přínos různých národů a kultur.	Opakování: co už víme ze zeměpisu Evropa: poloha, přírodní poměry, obyvatelstvo, evropská integrace, Evropa ve světě, EU	navázání na učivo 1. stupně PřZ	internet, učebnice, atlas www.atlas.mapy.cz rozvoj IT kompetencí výchova demokratického občana
Dokáže posoudit postavení jednotlivých regionů, hodnotit vzájemné odlišnosti a podobnosti. Zvažuje, které změny v regionech nastaly, mohou nastat a co je jejich příčinou	Regiony Evropy: Západní Evropa Severní Evropa Střední Evropa Jižní Evropa Východní Evropa	dějepis cizí jazyky VkO	internet učebnice, atlas www.atlas.mapy.cz

Určí a přiměřeně hodnotí polohu, přírodní poměry, zdroje a socioekonomické aspekty ČR Uvádí příklady zapojení ČR ve světových mezinárodních organizacích, institucích Lokalizuje na mapách jednotlivé regiony ČR,, porovnává hospodářskou funkci, vyspělost a význam. Popíše typické znaky jednotlivých regionů (příroda, osídlení, hospodářství, kultura)	Česká republika: poloha, přírodní poměry, obyvatelstvo, hospodářství, kulturní bohatství Regiony ČR	přírodopis informatika VkO	atlas ČR, internetové odkazy, vyhledávání zeměpisných informací možný projekt kraje ČR (zpracování krajů ČR – práce ve dvojicích či skupinách)
Lokalizuje místní region, přiměřeně hodnotí přírodní i socioekonomické poměry a vyhledá rizika ohrožení místního regionu i způsoby ochrany životního prostředí.	Místní region		možný projekt Naše město zeměpisná cvičení

Zeměpis 9. ročník

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy	Metody a formy práce, poznámky
Lokalizuje na mapách jednotlivé regiony Evropy, porovnává hospodářskou funkci, vyspělost a význam. Vysvětlí vliv začlenění ČR do EU Organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat.	<u>Opakování 8. ročníku: Evropa, Česká republika, EU</u>	VkO Př	skupinová práce www.atlas.mapy.cz
Přiměřeně posoudí faktory rozmístění světového hospodářství, lokalizuje nejvýznamnější hospodářské oblasti světa, surovinové zdroje, posoudí strukturu světového hospodářství. Přiměřeně posoudí rozložení světové populace, jak souvisejí přírodní podmínky s rozmístěním obyvatelstva a sídel. Uvědomí si dopady globalizace na jednotlivé oblasti lidské společnosti a života. Zvažuje, které změny ve vybraných	Proměny současného světa Globalizace Globalizace v hospodářství: nadnárodní společnosti, lokalizační faktory, globalizace ve službách a cestovním ruchu Kulturní globalizace: multikulturní svět, filozofie a náboženství, národy, jazyky, mezinárodní migrace, lidská práva v současném světě Globální problémy životního prostředí: globální oteplování a globální změny klimatu, ohrožená	Dě Př multikulturní výchova enviromentální výchova	rozvoj IT kompetencí aktuální dění na politické mapě světa, sledování mediálních zpráv světově známé firmy a řetězce FAIRTRADE atlas Nová doba www.atlas.mapy

regionech světa nastaly, mohou nastat a co je jejich příčinou. Chápe a respektuje vzájemné odlišnosti jednotlivých skupin obyvatel ve světě, lidská práva ve světě. Chápe a hodnotí postavení člověka v ekosystému, dokládá na příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na ŽP. Pracuje aktivně s tematickými mapami obyvatelstva, sídel a hospodářských činností.	biodiverzita Politická globalizace:rozdělení světa, nadnárodní aktéři globalizace, regionální ekonomické integrace, mezinárodní organizace Rozdíly ve vyspělosti zemí: globální problémy lidstva, regionální nerovnosti, světová chudoba a její omezování Zdroje globálního vývoje: přírodní a surovinové zdroje, zemědělství, obyvatelé současného světa My a propojený svět: sídla, urbanizace, člověk a přírodní živly		CZ vyhledávání a zpracování informací a dat práce ve skupinách: osobní podíl na společné prezentaci možný projekt Globální problémy ŽP
Přiměřeně ovládá a aplikuje základy praktické topografie při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny. Uplatňuje v praxi základy bezpečného pohybu a pobytu ve volné přírodě.	Terénní výuka a praxe: pozorování místní krajiny		možná cvičení a pozorování v přírodě, geografické exkurzebranný den (chování při mimořádných událostech)

5.12 Hudební výchova

5.12.1 Hudební výchova I.stupeň

VZDĚLÁVACÍ OBLAST: UMĚNÍ A KULTURA

Vzdělávací oblast je ve 4. a 5. ročníku realizována prostřednictvím vyučovacích předmětů Hudební výchova a Výtvarná výchova.

Hudební výchova

A) Výchovně vzdělávací cíle:

- zhodnotit dosavadní pěvecké dovednosti žáků (správnost intonace, udržení melodie známých písní, dodržení rytmu, správné dýchání při zpěvu)
- pěstovat dále hudebnost v oblasti hudebního sluchu, zpěvního hlasu, smyslu pro rytmus, hudební paměť i představivost
- rozvíjet melodické i harmonické cítění žáků
 - nadále využívat k instrumentálnímu doprovodu zpěvu rytmické i melodické hudební nástroje, tuto činnost umožnit co největšímu počtu žáků ve výuce
- žáky seznamovat s lidovým dvojhlasem a jednoduché lidové písně zpívat dvojhlasně, využívat možnosti osvojení dvojhlasého zpěvu (např. kánon)
- poznávat základní hudební teorii
- rozvíjet hudebně pohybové dovednosti žáků (lidové tance, pohybové fantazie)
- do výuky pravidelně zařazovat krátké, žákům blízké a srozumitelné poslechové ukázky skladeb
- učit se rozpoznávat základní pěvecké hlasy (bas, tenor, alt, soprán)
- rozlišování nejčastěji užívaných hudebních nástrojů podle vzhledu, zvuku i způsobu hry
- získat první poznatky z české i evropské hudební kultury
- rozlišovat operu od operety, balet od pantomimy
- chování na koncertech, v divadle, při vlastním vystoupení

B) Charakteristika výuky hudební výchovy

Ve vyučovacím předmětu hudební výchova se utváří estetické vztahy žáků k hudbě a umění, formují se mezilidské vztahy. Posiluje se aktivita a tvořivost žáků, navozuje se optimistický vztah ke skutečnosti.

Jestliže výuku hudební výchovy v 1. období charakterizujeme jako období hudebních her, tak výuka ve 4. a 5. ročníku je obdobím manipulace s hudebním materiálem.

Hudba a zpěv jsou neodlučitelně spjaty s historií našeho národa. Mají velký význam i v současném životě. Je málo rodin, kde by někdo nehrál na nějaký hudební nástroj, téměř každý má oblíbený nějaký hudební žánr. Hudba doprovází významné životní události v rodinách, děti se s ní setkávají od kolébky. Tento přirozený vztah žáků k hudbě je ve škole rozvíjen a hudební aktivity žáků jsou ve výuce podporovány.

Těžištěm výuky Hv i v tomto období je zpěv žáků, zaměřený na lidové písně i známé a oblíbené písně z mediálních prostředků. Celá výuka by měla být vedena v úsměvné atmosféře zbavené stresů. Základním požadavkem při výuce hudební výchovy je hudební doprovod vyučujícího na jakýkoliv hudební nástroj. Tím se pomáhá udržet melodii i rytmus zpívaných písní.

Na rozpoznání individuální nedostatky žáků v intonaci či rytmu nereaguje učitel zdůrazněním těchto nedostatků, ale snaží se dát i těmto žákům prostor ke zpěvu ve skupinách, ke zpěvu s doprovodem. Tím umožní také těmto žákům příjemný prožitek ze zpěvu.

Všechny druhy hudebních činností (zpěv, poslech, instrumentální a pohybové aktivity) se ve výuce hudební výchovy navzájem prolínají a posilují ve svých účincích. Nezařazujeme je proto do hodin postupně, ani se nemusí v každé hodině uplatňovat všechny. Učitel vybírá takové činnosti, které odpovídají povaze hudby, se kterou právě pracují. Do činností ve výuce je třeba zapojovat co nejvíce žáků podle jejich individuálních schopností. Učitel vychází vždy z toho, co již žáci umí, dále rozvíjí jejich hudební dovednosti, podněcuje žáky ke vzájemné spolupráci. Umožňuje, aby se při výuce Hv uplatnili v dostatečné míře ti žáci, kteří se individuálně hudebně vzdělávají. Je to přirozený motivační a inspirační prvek, jak pro žáka samotného, tak pro žáky hudebně nadané, kteří své nadání individuálně nerozvíjejí. Pozitivní je i přímá spolupráce se základní uměleckou školou, kterou žák navštěvuje. Vhodné je zvyrazňovat dovednosti a schopnosti žáků, vést je k sebepoznání a seberealizaci. Každého je třeba podněcovat a vést ho k tomu, aby své nadání a schopnosti v různých oblastech uplatňoval.

Vztah žáků k hudbě je podporován návštěvami koncertů, operních představení, přehlídek absolventů hudebních škol, účastí v hudebních a pěveckých soutěžích. Při všech těchto příležitostech se zdokonalují poslechové dovednosti žáků, učí se kulturnímu chování i vystupování. Žáci se o hudbě a svých hudebních zážitcích učí hovořit, navzájem se dělí o své pocity a dojmy a porovnávají své prožitky. Vhodnou formou, která rozšiřuje znalosti žáků o hudbě a hudebních nástrojích jsou obsahem přiměřené výchovné koncerty spojené s besedami o hudbě. Hudební výchova se podílí značnou měrou na celkovém formování žákovy osobnosti.

Hudbu je možno spojovat s poezií, výtvarným dílem nebo vlastním pohybovým projevem žáků i při tělesné výchově. Zpěv může být zařazován do výuky kteréhokoliv předmětu, může výuku motivovat, může ji uvolňovat, zpestřovat, přinášet pocity uspokojení a dobrou náladu, může ale také žáky povzbuzovat, posilovat je ve snaze dosáhnout dobrých výsledků. Hudební výchova se dá dobře propojovat i s výukou vlastivědy (poznávání lidových písní z určité oblasti, poslechy ukázek hudby, které se vztahují k místu narození významného hudebního skladatele, k historickým událostem aj.), můžeme ji propojit i s výukou přírodovědy (je např. mnoho písní o květinách, zvířatech, o vodě, o lese aj.)

Při hodnocení výsledků práce žáků v hudební výchově tohoto období se přihlíží k aktivitě, s jakou se zapojují do různých činností ve výuce, ke snaze žáků spolupracovat s ostatními a nenarušovat práci v Hv. Žák je klasifikován za projevené dovednosti a snahu uspět v prováděných hudebních činnostech. Není vhodné klasifikaci v tomto období provádět na základě testů, prověrek z hudební výchovy nebo zkoušení teorie. Tyto způsoby jsou jen doplňkové a orientační, jsou zpětnou vazbou pro učitele, co v těchto oblastech žáci zvládli. Teoretické učivo má při výuce Hv v tomto období jen podpůrný charakter. Velmi nevhodné je též zkoušení ze znalosti hudebních ukázek. Poslech je totiž záležitost prožitková; pouze opakováním vhodných hudebních ukázek, kterým žáci rozumí, se u nich rozvíjí vztah k hudbě a hudební paměť.

Výchovně vzdělávací strategie předmětu Hudební výchova

KOMPETENCE K UČENÍ

- používáme aktivační metody, které přiblíží problematiku hudební výchovy v celém spektru, podporují zájem

	• vedeme k dovednosti zpívat, naslouchat hudbě a pohybově vyjádřit slyšenou hudbu, k pochopení pravidel notového zápisu • učíme žáky porozumění hudbě, předkládáme vyhledávání informací z různých zdrojů-hudební encyklopedie, slovníky, životopisy hudebních skladatelů, internet, apod. • učíme žáky orientovat se v pestré soudobé hudební scéně – funkčně, druhově, stylově, hodnotově
--	---

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ	• předkládáme žákům náměty k řešení hudebních problémů, samostatnému uvažování –vytváření hudebních doprovodů, předeher, meziher, doher • vedeme k pochopení struktury jednotlivých žánrů hudebních děl , hudebních forem-sonáta, sonátová forma, fuga, kánon, apod. , hledáme v hudebních skladbách hlavní a vedlejší témata, expozice, provedení, reprízy, variace apod. • rozebíráme jednotlivé písně z hlediska námětu, struktury –malé a velké písňové formy, znalostí hudební nauky – tónina, tempo, dynamika, takty, apod. • vedeme k praktickému používání osvojených znalostí při zpěvu, poslechu, pohybovém vyjádření, jednoduchých doprovodech
-------------------------------------	--

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ	• vedeme žáky k používání hudby jako možného komunikačního prostředku mezi lidmi, ke kultivovanému vyjádření myšlenek, názorů, pocitů, estetickému ústnímu i písemnému vyjádření zážitků z interpretovaných i reprodukováných hudebních děl • umožňujeme žákovi vlastní hudební projev a výraz
---------------------------------	---

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ	• vytváříme dostatek situací, které vedou k uvědomí si jedinečnosti a odlišnosti estetického vnímání u jednotlivých žáků • podporujeme a rozvíjíme sebedůvěru žáků – vystoupení před kolektivem třídy, umožňujeme prezentaci třídních kulturních programů – vánoční dny apod. • zapojujeme dle individuálních možností všechny žáky 9. ročníků k prezentaci svého kulturního vystoupení při předávání pamětních listů před rodiči, učiteli, žáky, volarskou veřejností – společná tvorba i provedení vlastních textů písní, pohybové ztvárnění hudby, vlastní nápady, hudební doprovody apod.
---	---

KOMPETENCE OBČANSKÉ	
----------------------------	--

	• podporujeme u žáků respekt k národním, evropským příp. regionálním hudebním tradicím a uměleckým dílům • umožňujeme žákům aktivně se účastnit různých kulturních akcí města, školy • nabízíme dostatek výchovných koncertů z oblasti artificiální i nonartificiální hudby, různých hudebních žánrů, divadelních i filmových představení • vedeme žáky k vědomí kulturního dědictví obsaženého v hudbě, k pozitivnímu postoji a smyslu pro kulturu a tvořivost
KOMPETENCE DIGITÁLNÍ	• vedeme žáky k aktivnímu a smysluplnému využívání elektronických hudebních nástrojů, digitálních aplikací i dostupných programů jako nástrojů pro reprodukční, produkční i vlastní tvůrčí počiny • motivujeme žáky k zaznamenávání, snímání a přenosu i prezentaci hudby a hudebních i zvukových projektů prostřednictvím digitálních technologií, případně k uplatnění digitálních technologií jako nástroje sebe prezentace v rámci vlastních audiovizuálních projektů • vedeme žáky k vyhledávání a sdílení inspiračních zdrojů, uměleckých děl i běžné produkce s respektem k autorství a autorským právům

C) Obsah učiva hudební výchovy

1. Přehled tématických okruhů

- Vokální činnosti - práce s hlasem* - vytváření a upevňování správných pěveckých návyků, zdokonalování pěveckého i mluvního projevu
- Instrumentální činnosti - hra na hudební nástroje* - využití melodických a rytmických nástrojů při doprovodu sólového hudebního vystoupení nebo sborového zpěvu
- Hudebně pohybové činnosti* - vyjádření hudby pohybem, gesty, tancem
- Poslechové činnosti* - aktivní vnímání hudby a poznávání hudby v některých žánrových podobách

2. Učivo

K dosažení cílů hudební výchovy je třeba, aby si žáci při vhodně volených hudebních činnostech osvojili některé z doporučených lidových a umělých písní, vhodné jednoduché instrumentální dovednosti, aby jim byla dána možnost vyjadřovat hudbu pohybem, aby byli seznamováni s doporučenými skladbami nejznámějších našich a evropských hudebních skladatelů.

Nabídku tohoto hudebního materiálu poskytují učebnice připravené pro činnostní výuku hudební výchovy ve 4. a 5. ročníku (NŠ Brno); učitel si z nich může některé vybrat a doplnit je písněmi krajovými. Jednotlivé písně jsou v učebnicích připraveny k mezipředmětovým vztahům, často jsou propojeny s verši a kresbami. Tím se zesiluje účinek zpívané písně a žáci jsou inspirováni pro vlastní výtvarnou činnost a pokusy o vlastní verše.

HUDEBNÍ VÝCHOVA 1. ročník

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
- rozlišuje zvuky tóny	- rozlišování tónů a zvuků	Prv- zvuky zvířat	Poslech tónů a zvuků z CD / např. příroda, moře.../
- melodizuje a rytmitizuje jednoduchou melodii	- melodizované říkanky	Čt – říkanky	
- pohybem vyjádří jednoduchou melodii	- hudebně pohybové hry	TV – pohyb, orientace v prostoru	
- učí se hospodařit s dechem	- dechová a hlasová cvičení	Čt – DHV	
- poznává lidové písně, učí se lásce ke zpěvu, k lidem, přírodě, k domovu	- lidové písně vhodné pro děti, které v dětech budí radost ze zpěvu, lásku k lidem, k přírodě, k domovu	PRO 1 Můj domov Prv – příroda, domov	
- poznává i umělé písně	- písně umělé, které zachycují život dětí, svět her, pohádek, fantazie		Poslech CD / např. písničky z pohádek.../
- vytváří si pěvecké dovednosti a návyky	- vytváření pěveckých dovedností a návyků: správné držení těla a hlavy, správné dýchání, tvoření tónů, výslovnost	Tv – správné držení těla	
- sluchem rozlišuje základní vlastnosti tónů	- sluchem rozlišovat základní vlastnosti tónu: vysoký – nízký, dlouhý – krátký, silný – slabý (pomocí zrakového i pohybového názoru)	Tv – vyjádření tónů pohybem	Poslech tónů z nahrávek CD
- doprovodí pohybem nebo jednoduchým tanečkem lidovou i umělou píseň	- vést žáky k tomu, aby se projevovali i pohybově podle hudby	PRO 3 Barvy podzimu	Poslech CD, pohybové vyjádření, tanec
- učí se vyjadřovat a srovnávat své dojmy z poslechu hudebních skladeb	- pro poslech je vhodné volit: lidové písně v provedení dětských sborů, poslech písní, které zpívají skupiny dětí ze třídy, přístupné a dětem obsahově blízké umělé písně, dětské taneční hry, jednoduché instrumentální skladby	PRO 4 Vánoční trh	

- učí se hudbu citově prožívat a soustředit se	- vytváření citového vztahu k hudbě	Vv- výtvarné vyjádření vztahu k hudbě	Prožitek, tanec
--	-------------------------------------	---------------------------------------	-----------------

Písňe vhodné k nácviku pro 1. ročník:

- Travička zelená	- Šel zahradník do zahrady
- Proč	- Když jsem jel do Prahy
- Pod naším okýnkem	- Já jsem z Kutné hory
- Bude zima, bude mráz	- Šla Nanynka do zelí
- Pásli ovce valaši	- Když jsem já ty koně pásal
- Štědrej večer nastal	- Žezuličko, kde jsi byla
- My tři králové	- Máminy oči
- Kotě a sluníčko	

HUDEBNÍ VÝCHOVA 2. ročník

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
- navazuje na znalost písní a dovedností a návyky získané v 1. ročníku	- hlediska pro výběr písní jsou obdobná jako v 1. ročníku	Čt - DHV	Činnostní učení: s Orffovými hudebními nástroji s notovou osnovou s notami a pomlkami
- automatizuje dechová a hlasová cvičení z 1. ročníku, snaží se o lepší provedení	- dechová a hlasová cvičení z 1. ročníku automatizovat, nevyhledávat stále nová cvičení, měnit pouze motivaci, jde tu hlavně o docílení co nejlepšího provedení	PRO 3 Barvy podzimu	
- rytmická cvičení propojuje s písněmi, vytleskává, vyťukává doby, využívá hru na tělo	- rytmická cvičení propojujeme s písněmi, využíváme též rytmických slabik, tempo udáváme tleskáním nebo vyťukáním dob	Tv – rytmická cvičení	Hra na tělo, tleskání, vytleskávání

- pozvolna rozšiřuje hlasový rozsah, se zřetelem ke svým hlasovým dispozicím	- se zřetelem k hlasovým dispozicím jednotlivých žáků pozvolna rozšiřovat hlasový rozsah a upevňovat ho	PRO 1 Můj domov	Zpěv s doprovodem klavíru, flétny, s hudebním doprovodem z CD
- zpívá písňe v rozsahu oktávy	- písňe volíme do rozsahu oktávy	Prv – písničky o květinách, o zvířátkách, o domovu, o lidech	
- zpívá podle pokynů učitele, snaží se podřídít určitému tempu	- zpěv podle pokynů učitele (jednotný začátek všech, podřídít se určitému tempu)		
- opakuje udaný tón – učí se správně intonovat	- učit opakovat udaný tón		
- sluchem rozlišuje stoupající a klesající melodii tónové řady	- sluchem rozlišovat stoupající a klesající melodii tónové řady	PRO 4 Vánoční trhy	
- rozlišuje vyšší tón od nižšího	- rozlišit vyšší tón od nižšího		Hra na ozvěnu tónů, sluchová cvičení
- využívá pohybového a grafického znázornění ke zpěvu vzestupných a sestupných řad tónů	- pohybového a grafického znázornění využít ke zpěvu vzestupných a sestupných řad tónů, zpívat je na úryvcích tónů	Tv – pohyb nahoru a dolů Vv – výtvarné vyjádření stoupající a klesající melodie	Tanečky, návštěva hudebního pořadu
- seznamuje se s nezbytně nutnou hudební teorií a spojuje ji se zpívanými písněmi	- hudební teorii zařazovat pouze v nezbytně nutném množství a spojovat ji se zpívanými písněmi (notová osnova, houslový klíč, taktová čára, noty podle délky)	Vv – znázornění hudebních značek PČ – výroba hudebních nástrojů	Poslech CD
- seznamuje se v poslechových skladbách s různými hudebními nástroji, přednesem lidových a dětských písní	- v poslechových skladbách seznamovat děti s hudebními nástroji a přednesem lidových a dětských písní	Vv – kresba hudebních nástrojů, muzikantů	Poslech CD

Písňe vhodné k nácviku pro 2. ročník:

- Černé oči	- Kalamajka
- Kdybys měla má panenko	- Marjánko
- Dělení	- Ach synku, synku
- Nesem Vám noviny	- Běžela ovečka
- Jak jsi krásné neviňátko	- Na tý louce zelený
- Šťěstí, zdraví, pokoj svatý	- Krávy, krávy

- Zimní
- Mach a Šebestová
- Když jde malý bobr spát

HUDEBNÍ VÝCHOVA 3. ročník

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
- navazuje na znalost písni a dovednosti a návyky získané ve 2. ročníku	- hlediska pro výběr písni jsou obdobná jako v přecházejících ročnících	Čt - DHV	Činnostní učení s Orffovými hudebními nástroji
- postupně rozšiřuje hlasový rozsah, vždy individuálně	- rozšiřujeme pěvecký rozsah c1 – d2	PRO 3 Barvy podzimu	Zpěv s doprovodem klavíru, flétny, s hudebním doprovodem z CD
- upevňuje pěvecké návyky	- upevňujeme pěvecké návyky (držení těla a hlavy, dýchání, tvoření tónů, výslovnosti)		
- zpívá s dynamickými odstíny	- zpíváme s dynamickými odstíny slabě – silně v rozmezí p – mf		
- zpívá podle pokynů učitele	- zpíváme podle pokynů učitele (jednotný začátek, konec písně, tempo, síla)		Hra Na dirigenta a orchestr
- upevňuje dovednost zpívat tóny ve vzestupné a sestupné řadě na úryvcích písni a hlasových cvičení	- upevňujeme dovednost zpívat tóny ve vzestupné a sestupné řadě na úryvcích písni a cvičení	Vv – výtvarné vyjádření melodie, pocity	
- nacvičuje durový tónický trojzvuk, nacvičuje na opěrné písni „Ovčáci, čtveráci“	- nacvičujeme durový tónický trojzvuk a zpíváme ho pomocí písně „Ovčáci, čtveráci“	PRV	Opěrné písne
- nacvičuje dvoudobou chůzi a tanec v průpletu, přísunový krok	- nacvičujeme dvoudobou chůzi a tanec v průpletu, přísunový krok (spojení s Tv)	Tv – chůze, tanec, přísunný krok	Pohyb, tanečky
- snaží se o pohybové vyjádření melodie dle své fantazie	- dáváme žákům prostor pro pohybové vyjádření melodie	PRO 4 Vánoční trhy	

- učí se rozlišovat hudební nástroje podle vzhledu i podle tónu, učí se rozlišovat nástroje strunné, dechové a bicí	- učíme rozlišovat hudební nástroje podle vzhledu i podle tónu, rozlišujeme nástroje strunné, dechové a bicí	Vv – kresba učebních nástrojů Pč – výroba jednoduchého hudebního nástroje	
- využívá dle pokynů učitele rytmické nástroje pro doprovody písní	- využíváme dětské rytmické nástroje pro doprovody písní		
- při poslechu skladeb z nižších ročníků rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, poznává českou hudbu pro slavnostní příležitosti	- opakujeme poslech z nižších ročníků, přidáváme poslech české hudby pro slavnostní příležitosti (B. Smetana, A. Dvořák), poslech hudby taneční, poslech státní hymny	PRO 1 Můj domov	
- poznává a rozlišuje základní pojmy hudební teorie	- hudební nauka – notová osnova, houslový klíč, nota celá, půlová, čtvrtě, pomlky		Činnostní učení, hry s notami s notovou osnovou s notami, pomlkami

Písňe vhodné k nácviku pro 3. ročník:

- Beskyde, Beskyde	- Tancuj, tancuj
- Pekla vdolky	- Narozeninová
- Vyletěla holubička	- Není nutno
- Už ty pilky dořezaly	- Jarní slunce
- Čí je, čí je, čí je děvče	- Ztratila Lucinka bačkorku
- Kačenka divoká	- A já su synek z Polanky
- Rychle bratři, rychle vstávejme	- Až já pojedou přes ten les

HUDEBNÍ VÝCHOVA 4. ročník

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
- upevňuje pěvecké návyky vytvářené v 1. období	- upevňujeme pěvecké návyky vytvářené v 1. období		Činnostní učení s Orfeovými hudebními nástroji
- zpívá písňe v rozsahu c1 – d2	- písňe zpíváme v rozsahu c1 – d2 a s dynamickým rozlišením p – mf – f	PRO 3 Barvy podzimu	

- učí se rozlišovat tempo písně a náladu	- dále vedeme žáky také k rozlišování tempa písně a nálady (mírně, rychle, vesele, aj.)	Tv – pohybové vyjádření tempa	
- seznamuje se s některými hudebními výrazovými prostředky: rytmus, melodie vzestupná a sestupná, gradace	- žáky seznamujeme s některými hudebními výrazovými prostředky jako je rytmus, melodie vzestupná a sestupná, gradace		Činnosti s notovou osnovou, s notami
- poznává a rozlišuje sbory (dětský, ženský, mužský, smíšený)	- poznávání a rozlišování sborů (dětský, ženský, mužský, smíšený)		Poslech CD
- rozlišuje úkol dirigenta a sbormistra, učí se taktovat 2/4 a 3/4 takt	- rozlišování úkolu dirigenta a sbormistra, taktování v taktech 2/4 a 3/4	PRO 4 Vánoční trhy	Hra Na dirigenta a orchestr, taktování, dirigování
- rozlišuje hudební nástroje při poslechu skladeb sólových i orchestrálních	- rozlišování hudebních nástrojů (klavír, klarinet, pozoun, flétna, lesní roh, trubka, housle, violoncello, kontrabas, velký buben, malý buben, činely)	Vv – kresba hudebníka	Poslech CD
- seznamuje se s pojmem nota s tečkou, upevňuje psaní not známých, seznamuje se s notami C2, D2, s posuvkami	- nota s tečkou, pokračování ve psaní not, noty C2, D2, posuvky (křížek, b)	Pč – příprava karet s hudebními pojmy	Činnosti s notami
- procvičuje již známé pojmy pouze při nácviu písně na jejím notovém záznamu, pozoruje, poznává a rozlišuje hudební značky v notovém zápisu	- procvičování pojmů: nota, pomlka, houslový klíč, takt, pouze při nácviu písně na jejím notovém záznamu, pozorování, poznávání a rozlišování hudebních značek v notovém zápisu		Činnosti s notovou osnovou, notami
- nacvičuje kánon a lidový dvojhlas	- kánon a lidový dvojhlas	PRO 1 Můj domov	
- seznamuje se se stupnicí C dur ve zvukové i napsané podobě	- seznámení žáků se stupnicí C dur ve zvukové i napsané podobě		Činnosti s notami
- pravidelně provádí hlasová a dechová cvičení dle pokynů učitele	- pravidelné zařazování hlasových i dechových cvičení	Čt - DHV	
- využívá na základě svých hudebních schopností a dovedností jednoduché hudební nástroje	- využití jednoduchých hudebních nástrojů (Orfeův instrumentář, zobcové flétny, aj.)		Hry s nástroji

- připravuje si vlastní rytmické doprovodné nástroje	- příprava vlastních rytmických doprovodných nástrojů	Pě – výroba vlastních hudebních nástrojů	
- osvojuje si hudební hry, spolupracuje s učitelem, se spolužáky	- hudební hry: ozvěna, otázka – odpověď a podobně		Hry Na ozvěnu / otázka – odpověď /
- vyjadřuje hudbu pohybem, tancem dle individuálních schopností	- opakování naučených tanečních her se zpěvem	Tv – tanec se zpěvem	
- aktivně vnímá hudbu taneční, pochodovou, ukolébavku	- poslech: taneční hudba, pochodová hudba, ukolébavka	PRO 2 Naše planeta Země	Poslech CD
- poznává vážnou hudbu a seznamuje se s hudebními skladateli: B. Smetanou, L. Janáčkem, B. Martinů a W. A. Mozartem	- poslech vážné hudby a základní seznámení s hudebními skladateli: B. Smetanou, L. Janáčkem, B. Martinů a W. A. Mozartem	Čj – referáty o hudebních skladatelích a jejich díle Multimediální výchova – hledání informací o skladatelích	Poslech CD Návštěva hudebního pořadu

Písňe vhodné k nácviku pro 4. ročník:

- Dostal jsem koníčka sivovraného	- Na našem dvoře
- Červená růžičko	- Chválím tě, Země má
- Ten Chlumecký zámek	- Veselé vánoce
- Bratře Kubo	- Pochválen buď Ježíš Kristus
- Široký, hluboký	- Marjánko, Marjánko
- Žezulka	- Pocestný
- Kdyby byl Baborov	- Tři čuníci
- Náchodský zámeček	- Burák

HUDEBNÍ VÝCHOVA 5. ročník

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
- upevňuje osvojené pěvecké návyky a dovednosti	- upevňování osvojených pěveckých dovedností (dýchání, výslovnost, nasazení a tvorba tónů, rozšíření hlasového rozsahu h – d2	VI Př	Činnostní učení s Orffovými hudebními nástroji

- seznamuje se s dvojhlasem v lidové písni a zpívá dle svých možností	- dvojhlas v lidové písni	PRO 3 Barvy podzimu	
- orientuje se v zápisu jednoduché písně či skladby	- čtení rytmického schématu písně, orientace v notovém záznamu		
- využívá na základě svých hudebních schopností a dovedností jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře	- hudební doprovod různými nástroji		Hra Na velký orchestr Orffův instrumentář, vlastní nástroje
- rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby	- seznámení s jednoduchou písňovou formou	PRO 4 Vánoční trhy	
- upevňuje dovednosti taktování, seznamuje se s taktováním čtyřdobého taktu	- taktování, čtyřdobý takt		Hra Na dirigenta, taktování, dirigování
- na základě individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace	- pohybové vyjádření hudby – improvizace, pantomima	Tv – taneční kroky, pantomima, improvizace	Na taneční – tanečky, hra na tělo, vytleskávání Poslech CD
- ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků – polka, valčík, mazurka	- taneční kroky – polka, valčík, mazurka		
- vysvětlí vztahy mezi tóny – souzvuk, akord	- vztahy mezi tóny – souzvuk, akord		
- seznamuje se s hudbou vokální a instrumentální	- seznámení s hudbou vokální a instrumentální		Poslech CD
- vyjádří slovně dojmy z koncertu, posluchu hudby	- slovní vyjádření dojmů z koncertu, posluchu hudby, aj.	Čj – sloh, vyjádření dojmu z koncertu	Návštěva koncertu
- seznamuje se s pojmem symfonický orchestr, s jeho složením, s pojmem dirigent, rozlišuje hudební nástroje podle zvuku z posluchu	- symfonický orchestr – seznámení s jeho složením, pojem dirigent, rozlišování hudebních nástrojů podle zvuku z posluchu		Poslech CD

- aktivně vnímá hudbu a poznává hudbu v některých žánrových podobách – polka, valčík, mazurka	- poslech taneční hudby – polka, valčík, mazurka		
- rozlišuje změnu polkového rytmu v rytmus valčíkový	- rozlišení změn polkového rytmu v rytmus valčíkový	Tv – tanec, polka, valčík, mazurka	
- aktivně poslouchá a naučí se naší hymnu	- poslech a naučení naší hymny		Poslech CD, státní hymna
- prohlubuje si poznatky o hudebních skladatelích, které poznal ve 4. ročníku - aktivně poslouchá hudbu těchto skladatelů	- poslech vážné hudby – opakování některých poslechových skladeb a poznatků o hudebním skladateli, které žáci poznali ve 4. ročníku	PRO 1 Můj domov	Poslech CD
- při poslechu skladeb se seznamuje s hudebními skladateli: F. Škroupem, J. J. Rybou, V. Novákem, J. S. Bachem	- poslech skladeb hudebních skladatelů: F. Kroupa, J. J. Ryby, V. Nováka, J. S. Bacha	ČJ – referáty o skladatelích a jejich díle Multimediální výchova, vyhledávání informací o skladatelích, hudebních žánrech	Poslech CD
- při poslechu se seznamuje s hudbou jazzovou, s rock-and-rollem, s písničkami Karla Hašlerka	- poslech hudby jazzové, písniček Karla Hašlera a rock-and-rollu	PRO 2 Naše planeta Země	Poslech CD

Písně vhodné k nácviku pro 5. ročník:

- Muzikanti, co děláte	- Teče voda, teče
- Kde domov můj	- Voda, voděnka
- Nechoď tam	- Půjdem spolu do Betléma
- Byla cesta, byla ušlapaná	- Narodil se Kristus Pán
- Petrovický zámek	- Když se zamiluje kůň
- Ej, lásko, lásko	- Babičko, nauč mě charleston
- Česká písnička	- Severní vítr

5.12.2 Hudební výchova II.stupeň

CHARAKTERISTIKA:

Hudební výchova se skládá z vokálních, instrumentálních, hudebně pohybových a poslechových činností, které se vzájemně doplňují a vedou k aktivnímu vnímání zpěvu a hudby. Nabyté schopnosti využívá žák při všech hudebních aktivitách (zpěvu, tanci, hře na nástroj, orientaci při poslechu hudebních děl), chápe umění jako prostředek komunikace, obohacuje svůj citový život a přistupuje tolerantně k různorodým kulturním hodnotám i projevům různých národů.

Hudební výchova zahrnuje i některé tematické okruhy průřezových témat osobnostní a sociální výchovy (respektování hodnot zvyků a tradic, správné chování při návštěvách kulturních akcí, uplatňování originality a tvořivosti), multikulturní výchovy (slohové a stylové zařazení), environmentální výchovy, mediální výchovy a výchovy k myšlení v evropských a globálních souvislostech (využívání vlastních schopností při nácviu vystoupení). Využívá poznatky z hodin dějepisu, zeměpisu, výtvarné výchovy a českého jazyka 2. stupně. V hudební výchově je využíváno metod a forem práce založené na činnosti jednotlivce i celého týmu, schopnosti prezentovat své umělecké dovednosti před kolektivem, přípravě společných projektů a návštěv kulturních akcí (regionální nabídka pořadů programu Mládež a kultura).

Hodnocení žáka probíhá slovně a vychází z celkového kulturního projevu dítěte, aktivního a tvořivého přístupu ke všem hudebním činnostem, sleduje rostoucí úroveň získaných hudebních dovedností a schopnosti tyto dovednosti dále rozvíjet a využívat při všech činnostech hudební výchovy.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu:

Vyučovací předmět hudební výchova je samostatným předmětem v 6. – 9. ročníku. Vyučuje se 1 hodinu týdně nebo v dvouhodinových blocích 1krát za 14 dní. Hudební výchova přináší umělecké poznávání světa, rozvíjí tvořivé schopnosti a vnímání uměleckých děl v historických souvislostech, vytváří kladný vztah ke kulturním hodnotám.

Hudební výchova – 6. ročník

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
• Orientuje se v not. grafickém záznamu	• Zákl. hudební pojmy: not. osnova, nota, tón, stupnice, tónina	Vv- výtvarné pojmy, linie, barva Čj- zvuková stránka slova a věty	• „Já písnička“ II., III. • „Písnička“ I., II. • Hudební výchova pro 6.ročník
• Vědomě využívá správné pěvecké návyky.	• Folklor- lid. písně a jejich druhy • Umělá píseň- st. hymna	Čj – vztah mezi slovním a hud. rytmem Vv – zvíře a přísloví (Musorskij – obrázky z výstavy, Janáček -Liška	• CD – poslechové skladby • CD – nahrávky pop. Hudby

		Bystrouška Ov- rodokmen Lv – lidová a umělá poezie Osv	
• Orientuje se v písních homofonního a polyf. typu	• Vícehlas-kánon- zpěv písní • Lidové kapely • Lidový dvojhlas	Vv- barva, ilustraci k lidové písni (V. Novák –Slovácká svita) Lv – lidová slovesnost	•
• Orientuje se v proudu znějící hudby -vnímá form. strukturu díla • Využívá individuálně hru na hud. nástr. • Uplatňuje kreativitu a originalitu	• Píseň a její hudební forma • Vánoce-vokální a instrumentální hudba- • Zpěv a hra na hud. nástr.	Vv-písmo, základy a vývoj písma,typ notace-gotika,středově Qv- vánoční zvyky Vv-vánoce-postava- náb. tematika,(betlém, koledy- živé obrazy, jarmareční píseň...) Osv	• Česká vánoční hudba – vánoční pastorely
• Orientuje se v proudu znějící hudby -vnímá form. strukturu díla	• Hudební výrazové prostředky (melodie, rytmus, tempo, harmonie)	Vv-surrealismus,cesta do země fantazie Impresionismus (Ravel -Bolero, Debussy-Moře)	• Slovní a výtvarné vyjádření hudby
• dtto	• Hudební seskupení-sólo,duo,...	Lv-monolog,dialog Vv-Hudební skupina, postavy (koláž), ukázky hudebních děl lidová muzika Masopust- masky	
• Využívá individuální hru na hudební nástroj	• Hud. nástroje- skupiny	Vv- barva (vztah hudba-výtvarno), rozhovor mezi nástroji	• Nástěnné obrazy hud. Nástrojů • Individuální hra na hud. nástroj
• Všímá si souvislostí mezi hudbou a jinými druhy umění	• Hudební divadlo- opera, opereta	Vv-architektura, tvorba kulís, kostýmy, masky,... Lv – dramatické umění (libreto)	• Projekt „Den Země“ – Hradišťan – Modlitba za vodu
• dtto	• Česká národní opera-Smetana, Dvořák	Vv-výtvarná práce inspirovaná představením Lv- národní obrození Osv	• Návštěva operního představení (Smetana, Prodaná nevěsta) • Projekt „Praha“
• Využívá hudebně- pohybové dovednosti • Rozeznává některé žánry pop. hudby	• Hudba a tanec • Muzikál • Střední proud, folk	Vv-pohyblivá hračka, záznam pohybu Osv Mkv	• Pohybové etudy

Hudební výchova – 7. ročník

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
• Vědomě využívá správné pěvecké návyky • Orientuje se v grafickém záznamu skladeb	• Folklor- lidové písně -jejich druhy • Lidový dvojhlas	Vv-písmo, postava, ilustrace, lidový kalendář Lv– lidová slovesnost Osv	• „Já písnička“ II., III. • „Písnička“ I., II. • Hudební výchova pro 7.ročník
• Uplatňuje pravidla hlas. Hygieny • Diriguje dvoučtvrťový, tříčtvrťový a celý takt	• Lidský hlas- hlasová hygiena • Lid. hlas v hudbě • Rozdělení hlasů	Vv- rozhovor (barva, rytmus, nálady..) Čj- spisovná výslovnost	• CD – poslechové skladby • CD – nahrávky pop. hudby
• Orientuje se v písniích homofonního a polyf. typu	• Polyfonie a homofonie • Kánon- zpěv písní • Lidový dvojhlas Vokální polyfonie – Lasso, Palestrina	Vv-oděv -architektura, gotika- renesance Dě- gotika Mkv	
• Orientuje se v proudu znějící hudby -vnímá form. strukturu díla • Využívá individuálně hru na hud. nástr. • Uplatňuje kreativitu a originalitu	• Instrumentální polyfonie- fuga (J. S. Bach) • Vánoce-vokální a instrumentální hudba	Vv-barva-hudba (Bach, Fuga -F. Kubka) Osv	• Nástěnné obrazy skladatelů a hudebních nástrojů • Česká vánoční hudba – individuální hra na hud. nástroje
• Orientuje se e proudu znějící hudby • Vnímá form. strukturu díla	• Hudební formy- koncer (Bach, Vivaldi)	Vv-roční období (Vivaldi) Mkv	
• Dtto	• Hudební formy- sonáta, • Sonátová forma (L. van Bethoven)	Vv-portrét-barevnost- výběr hudby	
• Využívá individuální hudebně-pohybové dovednosti • Vyjadřuje pohybem znějící hudbu	• Hudba a tanec • Lidové tance • Společenské tance (polka, valčík)	Vv-postava v pohybu Tv- pohybové dovednosti Osv, Mkv	• CD nahrávky tanců
• Reaguje na změny znějící hudby	• Hudba a tanec (pantomima, balet, výrazový tanec)	Vv-busta, socha sousoší	• CD ukázky baletu • Baletní představení • Projekt „Den Země“– B.Smetana -Vltava
• Orientuje se v proudu znějící	• Hudební formy- symfonie (Hayden,	Vv-Můj domov (věci ,	• Projekt „Praha“

hudby	Mozart) • Symfonická báseň (B.Smetana)	předměty, zátiší, architektura, krajina)	
• Všímá si souvislostí mezi hudbou a jinými druhy umění • Rámcově se orientuje ve vokálním projevu nonartif. hudby • Slovně dokáže vyjádřit znějící hudbu	• Hudební divadlo- opereta, • Muzikál • Populární hudba • Žánry	Vv-krajina Mkv	

Hudební výchova – 8. ročník

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
• Využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách • Správně využívá pěvecké návyky a pravidla hlas. hygieny • Orientuje se v notovém (grafickém) záznamu melodie	• Hlas. hygiena, mutace • Lidový dvojhlas • Intonace v dur a mol tónině • Noty • Hud. značky • Intervaly • Metrum • Rytmus • Tempo	Vv - barva, barevná kompozice, neobvyklý hud. nástroj	• „Já písnička“ I., II., III. • „Písnička“ I., II. • Hudební výchova pro 8.třidu • CD poslechové skladby
• Dokáže charakterizovat znějící hudbu nonartific./ artificiální • Je schopen animačními prostředky přiblížit pravěkou hudbu	• Artificiální a nonartificiální hudba • Původ hudby- pravěk, starověk	Vv- umění mezolit a neolit umění primitivních národů MKV EGS	• Animace • Skupinová práce
• Orientuje se v písniích homofonního a polyf. typu	• Středověká hudba- chorály, rytířský zpěv • Hudba jedno/vícehlasá, • Dvojhlasý zpěv • Počátky hudby v Čechách	Vv-písmo, úprava textu, od rukopisu ke knize, časopisu Lv – starší česká poezie, dvorská lyrika Lv – staroslověnská vzdělanost D- Velká Morava	• CD – poslechové skladby
• Využívá individuálně hru na hud. nástroje. • Uplatňuje kreativitu a originalitu	• Vánoce v hudbě instrum. a vokální	OSV	

• Orientuje se v písniích homof./ polyf. typu • Vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění	• Hudební renesance • Hudba duchovní a světská	Vv- kánonové hříčky, zobrazení notového zápisu Lv - Boccacio, Villon, Cervantes MKV	• Slovní a výtvarné vyjádření hudby
• Vyhledává a všímá si souvislostí mezi hudbou a jinými uměleckými druhy • Vnímá užité výrazové prostředky	• Hudební baroko- Bach, Händel, Vivaldi • České hudební baroko • (A. V. Michna, P.J. Vejvanovský, J.D. Zelenka, B. Černohorský)	Vv- symboly doby (reliéf, poloreliéf, busty, architektura, Německo, Anglie, Itálie) MKV EGS	• Projekt „Den země“
• Osvojuje si hudebně- pohybové dovednosti a na základě individuální pohybové vyspělosti předvede jednotlivou pohybovou vazbu • Vyhledává a všímá si souvislostí mezi hudbou a jinými uměl. druhy • Vnímá užité výrazové prostředky	• Klasicismus- Haydn, Mozart, Beethoven • Český hudební klasicismus (J.V. Stamic, J.S. Dusík, P. Vranický)	MKV Vv- rytectví, tvorba známek Klasicistní architektura, uměl. směry 18. – 19.st.	• Pohybové etudy • Presentace
• Vyhledává a všímá si souvislostí mezi hudbou a jinými uměleckými druhy • Zařadí na základě individuálních schopností a získaných dovedností slyšenou hudbu do stylového období	• Romantismus – hlavní představitelé (Schubert, Chopin, Verdi, Bizet) • Český hudební romantismus (Smetana, Dvořák, Fibich)	Vv- žena, matka, mateřství, (tvar, barva, linie) MKV D – Generace Národního divadla Lv- NO EGS	• Projekt „Praha“ • Výtvarné vyjádření hudby
• Orientuje se v proudu znějící hudby • Vnímá užité výrazové prostředky	• Česká vážná hudba – 20. st. (L. Janáček, B. Martinů, V. Novák) • Vážná hudba přelomu 19. a 20. století (C. Debussy, M. Ravel)	Vv- česká krajinomalba Lv – libreto D, Vv - umělecké směry 20.st. MVK EGS	• Debussy – Moře • Ravel - Bolero

Hudební výchova – 9. ročník

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
• Využívá své individuální schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách • Využívá správné pěvecké návyky a pravidla hlasové hygieny	• Správné nasazení tónů, Hlas. • Hygiena, mutace • Lidový dvojhlas • Intonace v dur. a mol. tónině	Vv- léto- barva- přírodnina Čj – spisovná výslovnost Lv – lidová slovesnost	• „Já písnička“ II., III. • „Písnička“ I., II.

• Orientuje se v notovém (grafickém) záznamu melodie	• Noty • Hudební značky, atd		• Hudební výchova pro 9.ročník
• Dokáže charakterisovat znějící hudbu nonartific./artificiální • Rozpoznává některé z tanců a na základě individuální pohybové zkušenosti je předvede.	• Původ moderní populární hudby • Počátky české popul. hudby – polka, valčík	Tv – pohybové dovednosti OSV	• CD – poslechové skladby • CD – nahrávky pop. Hudby • CD nahrávky tanců • Pohybové etudy
• Rámcově se orientuje ve vokálním projevu písní různých žánrů hudby nonartificiální	• Klasický jazz, dixieland • L. Armstrong	Vv- kinetismus, op – art Lv - dadaismus	
• Rámcově se orientuje ve vokálním projevu písní různých žánrů hudby nonartif. • Využívá individuálně hru na hud. nástroje • Uplatňuje kreativitu a originalitu	• Česká populární hudba, 20. léta • Vánoce- instrum. a vokální hudba	Vv – zátiší nabádající Lv- moderní poezie OSV	
• Využívá indiv. hru na hud. nástr. • Rámcově se orientuje v žánrech populární hudby	• Jazz a swing v české hudbě (Ježek, Voskovec, Werich) • Trampská píseň • Swing - 30. léta a 40. léta (Elington, Goodman, Miller)	Vv – fotografie, Akt v proměnách času Vv-matka a dítě, stále opakující se motiv v průběhu dějin Lv- Osvobozené divadlo MV	• Projekt „Den Země“ • J. Ježek – Bugatti Step
• Vyhledává a všímá si souvislostí mezi hudbou a jinými uměleckými druhy • Osvojuje si hudebně – pohybové dovednosti a na základě individuální pohybové vyspělosti předvede jednotlivou pohybovou vazbu	• Rock and roll • Country, western • Divadla malých forem • Semafor (Suchý, Šlitr)	VV – komix (Limonádový Joe, písmo, nadsázka, karikatura) MKV Čj, Lv – dramatické umění, Semafor	
• Rámcově se orientuje ve vokálním projevu písní různých žánrů hudby nonartif. • Využívá své individuální schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách	• Populární hudba 60. léta (Beatles) • Populární hudba – 70. a 80. léta (hard rock, disco, punk, reggae, metal, rap)	Vv – plakát (kompozice, písmo, barva) Lv – lit. 20. st. MKV	• Presentace

5.13 Výtvarná výchova

5.13.1 Výtvarná výchova I.stupeň

Výtvarná výchova

A) Výchovně vzdělávací cíle:

- probouzet a rozvíjet schopnosti výtvarného vyjadřování žáků
- rozvíjet tvořivé schopnosti žáků, pěstovat jejich estetické cítění a vkus
- vytvářet základní pracovní návyky pro výtvarnou činnost žáků
- vytvářet kladný citový vztah k výtvarnému umění
- seznamovat žáky s výtvarnými nástroji, materiály a technikami
- učit žáky pozorovat a vnímat krásu přírody, hovořit o svých pocitech a dojmech, pokusit se je výtvarně vyjadřovat
- dát dítěti možnost osobitého výtvarného vyjádření určitého prožitku nebo představy neovlivněného vnuceným výtvarným vzorem
- četbou, vyprávěním příběhem, hudbou, dramatickým dílem podněcovat a rozvíjet výtvarné představy žáků, dát možnost výtvarným projevům v různých technikách
- výtvarně experimentovat, objevovat tvary věcí kolem nás, hra s linií s využitím různých plastických materiálů
- výtvarně zobrazovat tvary předmětů na základě her s nimi
- kreslením, malováním a modelováním rozvíjet tvarovou, barevnou i prostorovou před- stavivost a jemnou motoriku
- pozorovat a porovnávat jednoduché předměty, hledat jejich jednotlivé kvality – barevnost, pojmenovávat vlastnosti, tvary, hledat a odlišovat struktury
- dbát na rovnoměrnost a vyváženost smyslových, citových a rozumových přístupů a jejich propojování s důrazem na rozvoj fantazie a svobodného subjektivního vyjadřování
- učit se prezentovat svůj výtvarný projev a naslouchat sdělení druhých
- využívat zkušeností žáků, učit je respektovat vzájemné odlišnosti ve výtvarném vyjadřování
- dovedností získaných při výtvarných činnostech využívat při výuce prvouky, matematiky, českého jazyka i psaní a naopak
- seznamovat žáky s ilustracemi v dětských knihách, poznávat nejznámější malíře – ilustrátory, mezipředmětové vztahy se čtením a literární výchovou
 - podílet se na výzdobě třídy, školy; učit se prezentovat své práce
 - příležitostně navštěvovat výstavy dětských výtvarných prací a výstavy výtvarných umělců v regionu

B) Charakteristika výuky:

Výtvarná výchova jako předmět je součástí procesu rozvoje estetických vztahů žáků ke skutečnosti a k umění. Výuka výtvarné výchovy vychází především z citového vztahu žáků k zobrazované skutečnosti. Výtvarné činnosti rozvíjejí tvořivost, fantazii, estetické cítění, podněcují a uspokojují potřeby žáků vyjadřovat

se k různým tématům, situacím, prožitkům. Pro výtvarnou činnost v tomto období je nepostradatelné příznivé a klidné prostředí zbavené strachu ze známky nebo výsměchu druhých.

Děti se snaží výtvarně vyjadřovat své představy výtvarnými prostředky již od útlého věku. Výtvarný projev předškolního věku je především rázu schematického. Děti svým kresbám rozumí, dospělí většinou nedovedou do jejich světa vstupovat. Není však vhodné myšlenkový svět dětí narušovat předkreslováním a vedením k napodobování. Je naopak potřebné dát dítěti svobodu a do jeho kreseb nezasahovat.

V 1. – 3. ročníku převládá spontánnost, bezprostřednost výtvarného projevu dítěte. Dítě kreslí rádo z paměti, předloham se vyhýbá. Jeho představy ho těší a snaží se je ztvárnit. Vhodná motivace, která předchází výtvarné tvorbě, podněcuje uvolnění dětské fantazie. Děti potom často tvoří s velkým zaujetím a prožívají velkou radost z toho, co vytvořily. Jejich práce jsou plné volnosti, naivnosti a psychologických záhad.

Úlohou učitele je posilovat sebevědomí žáků, využívat jejich fantazii, rozvíjet ji, podporovat jejich vlastní výtvarné vyjadřování, podněcovat zájem o výtvarnou práci vhodnou motivací. V tomto období je vhodné, když mezi metody a formy práce zařazuje učitel co nejvíce různé hravé činnosti a experimentování. Výtvarná výchova dává žákům možnost se individuálně svou výtvarnou činností projevit, sami mohou různými výtvarnými prostředky ztvárnit své vidění světa. Je dobře, když svůj výtvarný projev mají žáci možnost obhájit, vysvětlit spolužákům a vyslechnout jejich názory. Často právě vzájemné hovory žáků o svých výtvorech mohou měnit jejich pohled na svět nebo určitou věc. Zde má učitel příležitost jemně usměrňovat a postupně působit na vytváření výtvarného vkusu žáků.

Tato výchova prolíná celým obdobím. Jeví se jako vedení žáka:

- k svobodnému výtvarnému vyjádření
- k uvědomování si krásy tvarů, barev a barevných kombinací, struktur
- k postupné schopnosti samostatné volby výtvarné techniky (technologie), ke správnému zacházení s výtvarnými nástroji, barvami apod.
- k účasti na utváření prostředí, ve kterém žijeme, učíme se

Ve všech formách výtvarného projevu (v kresbě, malbě, grafice, modelování, prostorovém vytváření, v kombinovaných technikách ...) se projevuje dětská osobnost dítěte, jeho citění a chápání světa kolem sebe. Téměř všechny námětové okruhy výtvarné výchovy obsahují základní vztahy k životu, prostředí a lidem, a proto souvisí blíže s výukou prvouky a vztahem žáků k životnímu prostředí. Učitelům se přímo nabízí možnost k mezipředmětovým vztahům a využití výtvarných činností žáků v různých malých projektech. Velmi vhodné je uplatňovat ve výuce náměty z žákova okolí, z dětského života z prostředí obce i školy.

Při výtvarné tvorbě plné her, fantazie, spontánnosti, experimentů s technikami i materiály by nemělo v tomto období chybět ani výtvarné zpracování určitého konkrétního tématu (kresbou, malbou), které v některých pojetích pohledu na výtvarnou výchovu v tomto školním věku bývá poněkud zatlačováno do pozadí pro svou údajnou nevhodnost, obtížnost či přílišnou konkrétnost. Ale i tato oblast má v tomto období své místo a opodstatnění.

Takové výtvarné práce mohou být dvojího druhu:

- na základě vlastní představy dítěte
- podle skutečnosti

Kresba z představy má zpočátku ilustrativní charakter, vypráví o bezprostředních zážitcích a zkušenostech žáků a o jeho citovém životě. Motivací k těmto kresbám může být prožitek z her, ze čteného textu, z osobního prožitku, z vycházky apod.

Kresba podle skutečnosti vyjadřuje obvykle první dojem žáka z pozorování. Každý sleduje zpočátku něco jiného, někoho zaujme barva, jiného zaujmou detaily, někdo dovede zachytit linie pozorovaných věcí, někdo zase zachytí jejich funkci. Žák se postupně učí výtvarně uvažovat, pozorně vnímat skutečnost a výtvarně vystihnout její podobu. Proto již v tomto období můžeme začít i s kreslením věcí podle skutečnosti. Žáci samozřejmě nedokáží hned dokonale zachytit pozorovanou skutečnost. Spokojujeme se proto zejména s vystižením toho charakteru předmětu, který pozorujeme. Tyto kresby velmi vhodně využíváme nejen při výuce prvouky, ale i v hodinách matematiky, čtení a psaní. Mnohý žák se v mladším školním věku snáze vyjadřuje kresbou než slovy. Kresbou může např. snadno vyjadřovat porozumění čtené větě nebo čtenému příběhu, porozumění funkci pozorované věci (např. mlýnek, struhadlo). Tím výtvarná výchova přesahuje rámec předmětu jako takového.

K vytváření hlubšího vztahu k výtvarnému umění využíváme návštěvy výstav obrazů, loutek a maňásků, hraček, pohlednic aj., besedujeme nad knihami a jejich ilustracemi.

K vycházkám v průběhu roku je vhodné přidávat prvky výtvarné výchovy, neboť při nich s žáky můžeme pozorovat např. výstavbu obce, významné stavby obce, stavební sloh, ve kterém jsou domy postaveny, úpravu domů a jejich okolí, získáváme spoustu námětů, zajímavostí, postřehů, nasbíráme materiály pro další práci.

Na vytváření žákovského výtvarného vkusu a jeho vztahu k výtvarnému umění a výtvarným hodnotám má také vliv prostředí (rodina, škola, obec, její okolí), kde děti žijí. Nemalý vliv má i rozvoj techniky – fotografie, televize, video, počítače, které zprostředkovávají dětem spoustu podnětů, zážitků (pozitivních, ale v mnoha případech i negativních). Pak je třeba také takováto témata do hodin výtvarné výchovy zařazovat a pomoci tak dětem přemíru podnětů zpracovávat, uvědomovat si jejich hodnotu, zaujímat k nim nějaké postoje, vnímat pozitivní i negativní.

Některé činnosti mohou dětem ukázat, jak lze tuto moderní techniku vhodně využít (počítačová grafika, internet, televizní motivační či vzdělávací pořady, reklama, plakáty, kreslená animace, loutky ...).

Učitel, který dovede dětskou duši naladit k výtvarnému projevu, bývá často odměněn bohatstvím dětských nápadů.

Pro výuku výtvarné výchovy je třeba mít dostatečné množství pomůcek a poučit žáky, jak se s nimi zachází. Kromě základních pomůcek pro výtvarné činnosti, které má každý žák svoje vlastní, je třeba mít soubor pomůcek ve třídě pro specifické a složitější výtvarné techniky. Výtvarná výchova nevede samoúčelně jen k osvojování výtvarných technik. Prostřednictvím výtvarných činností pomáhá k výchově citlivého člověka, který si všímá okolního světa a jeho projevů. Očekávané výstupy na konci 1. období:

Žák:

- rozpoznává a pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření (linie, tvary, objemy, barvy, objekty); porovnává je a třídí na základě odlišností vycházejících z jeho zkušeností, vjemů, zážitků a představ
- v tvorbě projevuje své vlastní životní zkušenosti; uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání line, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace
- vyjadřuje rozdíly při vnímání události různými smysly a pro jejich vizuálně obrazné vyjádření volí vhodné prostředky
- interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření; odlišné interpretace porovnává se svojí dosavadní zkušeností
- na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil

Výchovně vzdělávací strategie vyučovacího předmětu Výtvarná výchova

KOMPETENCE K UČENÍ vést žáky k zodpovědnosti za své vzdělávání, umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení	Vést žáky k tomu, aby se naučili rozumět obecně používaným termínům výtvarné oblasti a aby s nimi dovedli zacházet, ukázat žákům, že přehled v oblasti umění a kultury jim umožní prožitky z těchto oborů lidské činnosti intenzivněji prožívat.
---	---

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickém uvažování a k řešení problémů	Vést žáky k tomu, aby při svém hodnocení umění postupovali uvážlivě, tak aby svůj názor byli schopni obhájit, předkládat žákům dostatečné množství estetických prožitků a poskytnout dostatek prostoru k tomu, aby si uvědomili, že různí lidé vnímají stejnou věc různě.
KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ vést žáky k otevřené, všestranné a účinné komunikaci	Vést žáky k tomu, aby vnímali i mimojazykové vyjadřování a aby sami tuto komunikaci využívali, ukázat žákům, že vyslechnout názor druhých lidí na společně prožitý estetický prožitek a vhodně na něho reagovat může být přínosem, poskytnout dostatečný prostor k jejich vlastnímu kulturnímu, uměleckému projevu.
KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat, pracovat v týmu, respektovat a hodnotit práci vlastní i druhých	Vysvětlit a vybudovat zásady chování na kulturních akcích, ukázat dětem potřebu spolupráce, důležitost úkolů (rolí), které ve skupině plní, předvést dětem na příkladech z výtvarné výchovy nezbytnost přebírání zkušeností druhých lidí pro vlastní zdokonalování, na základě respektování názorů každého žáka budovat v dětech sebedůvěru.
KOMPETENCE OBČANSKÉ vychovávat žáky - jako svobodné občany, plnící si své povinnosti, uplatňující svá práva a respektující práva druhých, - jako osobnosti zodpovědné za svůj život, své zdraví a za své životní prostředí, - jako ohleduplné bytosti, schopné a ochotné účinně pomoci v různých situacích	Vysvětlit žákům potřebu respektovat, chránit a oceňovat naše tradice a kulturní a historické dědictví, budovat v dětech pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost, vést žáky k tomu, aby se aktivně zapojovali do kulturního dění.

KOMPETENCE DIGITÁLNÍ	• motivujeme žáky k užívání různorodých vizuálně obrazných prostředků včetně digitálních technologií při vlastní tvorbě, k nalézání neobvyklých postupů a různých variant řešení • poskytujeme žákům prostor ke sdílení a prezentaci tvůrčího záměru, témat a výsledků tvůrčí práce v rovině tvorby, vnímání a interpretace • vedeme žáky k vyhledávání a sdílení inspiračních zdrojů, uměleckých děl i běžné produkce s respektem k autorství a autorským právům
-----------------------------	---

KOMPETENCE PRACOVNÍ	• Vysvětlit žákům, jak správně používat výtvarné potřeby a jak o ně pečovat • vést žáky k pozitivnímu vztahu k práci, • naučit žáky používat při práci vhodné materiály, nástroje a technologie, • naučit žáky chránit své zdraví při práci, • pomoci žákům při volbě jejich budoucího povolání
----------------------------	---

Výtvarná výchova 1. ročník

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
- vypráví, kreslí a maluje zážitky z prázdnin, výletů, první den ve škole	- námětové kreslení na základě vlastních prožitků dětí	- ČJ sloh <i>PRO 1 – Můj domov – VDO? OSV a EV</i>	- pozoruje, kreslí, maluje, otiskuje, modeluje přírodniny (listy, kůra, brouci, plody, květy, apod..), vytváří reálné zobrazení přírodnin – zátiší
- zapouštění barvy do vlhkého papíru a tím tvoří – květy na loukách; návrhy látek (oblečení); návrhy bytových dekorací	- poznávání základních barev a jejich různé užívání		- vypráví, kreslí a maluje zážitky z prázdnin, výletů, první den ve škole
- ilustruje pohádky a příběhy na základě četby	- kresby podněcené vyprávěním, četbou, vhodnou motivací ilustrující	- Literární výchova	- vyhledává – seznamuje kamarády s knihami známých ilustrátorů

- vymýšlí a maluje osnovu pro svůj vymyšlený příběh, pohádku	fantazii dítěte – kreslení podle představ		- sestavuje, aranžuje výstavu pohlednic s obrázky známých ilustrátorů
- pozoruje, kreslí, maluje, otiskuje, modeluje přírodniny (listy, kůra, brouci, plody, květy, apod.), vytváří reálné zobrazení přírodnin – zátiší	- kresby a modely přírodnin vztahující se k učivu prvouky, zobrazují vše, co dětem poskytuje příroda – kreslení podle skutečnosti, jehož hlavním účelem je vystižení tvaru a barvy	- Prvouka <i>PRO 3 – Barvy podzimu – EV a OSV</i>	- vysypává obrázky pomocí písku, rýže, čočky, apod. - vytváří „Podzimníčka“ z listů, větviček, plodů - vyhledává, vymýšlí a dotváří – stříháním, lepením, kresbou různé předměty (PET lahve, látky, oblečení, předměty) – podzimní deštník, postava, zátiší, akvárium
- hledá a užívá přírodnin v malbě zvířat, krajiny, zátiší - lepí různé tvary a velikosti listů – pak domalovává zátiší, krajiny, zvířata	- výtvarné dotváření přírodnin na základě představ dítěte	- Prvouka <i>PRO 2 – Naše planeta Země – EV a OSV</i>	- ilustruje pohádky a příběhy na základě četby - vymýšlí a maluje osnovu pro svůj vymyšlený příběh, pohádku
- vysypává obrázky pomocí písku, rýže, čočky, apod. - vytváří „Podzimníčka“ z listů, větviček, plodů - vyhledává, vymýšlí a dotváří – stříháním, lepením, kresbou různé předměty (PET lahve, látky, oblečení, předměty) – podzimní deštník, postava, zátiší, akvárium	- vytváření prostorových fantazií seskupováním a kombinováním přírodních i umělých materiálů, včetně materiálů netradičních	- Ekologická výchova	- hledá a užívá přírodnin v malbě zvířat, krajiny, zátiší - lepí různé tvary a velikosti listů – pak domalovává zátiší, krajiny, zvířata - zapouštění barvy do vlhkého papíru a tím tvoří – květy na loukách, návrhy látek (oblečení), návrhy bytových dekorací
- zapouští, míchá, otiskuje (monotyp), hledá a tuší dokresluje vzniklé obrysy zvířat, rostlin, pohádkových bytostí	- hry s barvou, poznávání vlastností barev, výtvarné využití vzniklých náhodností, které vzbuzují v dětech rozličné představy	<i>PRO – Sportem ku zdraví – OSV, EV a VDO</i>	- vypráví, kreslí a maluje zážitky z prázdnin, výletů, první den ve škole
- pozoruje linii čar tvořenou různými materiály, používá redispera a tuš, štětce a barvy - Pomocí linií vytváří tok vody, vlasy, zaznamenává poslech hudby - Pozoruje linie textilních vláken, linii letokruhů na pařezu	- hra s linií, vedení linie v různých materiálech		- hledá a užívá přírodnin v malbě zvířat, krajiny, zátiší - lepí různé tvary a velikosti listů – pak domalovává zátiší, krajiny, zvířata - ilustruje pohádky a příběhy na základě četby

			- vymýšlí a maluje osnovu pro svůj vymyšlený příběh, pohádku
- používá různé přírodniny (listy, květy, větvičky, bramborová tiskátka); otiskováním vytváří postavy lidí a zvířat - vytváří válením plát modelíny (keram. hlíny), otiskováním knoflíků, korálků, mušlí, listů zdobí vytvářenou věc (zvoneček, rybu, ptáčka, ...)	– jednoduché dekorativní kreslení, otisky přírodních prvků na papír a do plastických materiálů	- Prvouka <i>ČR – OSV a EV</i>	- používá různé přírodniny (listy, květy, větvičky, bramborová tiskátka); otiskováním vytváří postavy lidí a zvířat - vytváří válením plát modelíny (keram. hlíny), otiskováním knoflíků, korálků, mušlí, listů zdobí vytvářenou věc (zvoneček, rybu, ptáčka, ...)
- modeluje z keramické hlíny, modelčiny, moduritu jednoduché dárky pro blízké - skládáním a lepením papíru vytváří loutky, masky	– plastická a prostorová tvorba – spontánní hry s různými tvárnými materiály	- Dramatická výchova <i>PRO 4 – Vánoční trhy – VMEGS, EV a MV</i>	- pozoruje linii čar tvořenou různými materiály, používá redispera a tuš, štětce a barvy - pomocí linií vytváří tok vody, vlasy, zaznamenává poslech hudby - pozoruje linie textilních vláken, linii letokruhů na pařezu - skupinovou práci vytváří, sestavuje na interaktivní tabuli, např. třídní strašidlo, skřítko pro štěstí, ...
- při vycházce tvoří z přírodnin rozmanité objekty (domečky pro zvířátka) - buduje hrady z písku - sestavuje z kostek, krabiček naše město, dům snů, třídu, ...	– prostorové hry se stavebnicovými prvky	- M geometrie	- pozoruje linii čar tvořenou různými materiály, používá redispera a tuš, štětce a barvy - Pomocí linií vytváří tok vody, vlasy, zaznamenává poslech hudby - Pozoruje linie textilních vláken, linii letokruhů na pařezu
- skupinovou práci vytváří, sestavuje na interaktivní tabuli, např. třídní strašidlo, skřítko pro štěstí, ...	– jednoduché prvky moderní techniky ve výtvarné tvorbě	- Práce na PC	- modeluje z keramické hlíny, modelčiny, moduritu jednoduché dárky pro blízké - skládáním a lepením papíru vytváří loutky, masky - při vycházce tvoří z přírodnin rozmanité objekty (domečky pro zvířátka) - buduje hrady z písku

			- sestavuje z kostek, krabiček naše město, dům snů, třídu, ...
- vyhledává – seznamuje kamarády s knihami známých ilustrátorů - sestavuje, aranžuje výstavu pohlednic s obrázky známých ilustrátorů	- seznamování se s významnými osobnostmi výtvarného umění jako např. Josef Lada	- Literární výchova	- vyhledává – seznamuje kamarády s knihami známých ilustrátorů - sestavuje, aranžuje výstavu pohlednic s obrázky známých ilustrátorů

Výtvarná výchova 2. – 3. ročník

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy	Metody a formy práce, poznámky
- výtvarně vyjadřuje při poslechu pocity z hudby, pomocí barev – otisky, rozpouštění barev - maluje pohyb zvířat – např. let ptáka, stojí u velké plochy papíru, v každé ruce má křídlo, upaží a mává rukama jako pták křídly - znázorňuje tanec – např. tančí mazurku na vlnitém papíře, podrážky má natřené barvou – tlapky	– námětové kreslení na základě vlastního prožitku, rozvoj dětské představivosti a fantazie	- hudební výchova	- experimentuje s barvami, míchá, zapouští barvy do vlhkého podkladu, překrývá tvary (např. vánoční lampička – kaširování barevných papírků na skleněnou lahev)
- vypráví a kreslí zážitky z oslav, výletů, prázdnin - sestavuje a kreslí jednoduché příběhy (komix, kreslená osnova)	– dětský příběh vyjádřený kresbou	- literární výchova - sloh	- pomocí PC navrhuje, vytváří diplomy, pozvánky, blahopřání
- pozoruje, vyhledává v přírodě, kreslí, maluje, otiskuje přírodniny (kůra stromů, listy, květy, bramborová tiskátka, otiskování řezu ovoce, zeleniny)	– pozorování přírodnin, rozlišování tvarů, barvy, struktury, jejich kombinace a výtvarné dotváření	- prvouka	- pozoruje, vyhledává v přírodě, kreslí, maluje, otiskuje přírodniny (kůra stromů, listy, květy, bramborová tiskátka, otiskování řezu ovoce, zeleniny)

- experimentuje s barvami, míchá, zapouští barvy do vlhkého podkladu, překrývá tvary (např. vánoční lampička – kaširování barevných papírků na skleněnou lahev)	– využití barev základních i barev vzniklých mícháním, tvoření souladu dvou barev		- výtvarně vyjadřuje při poslechu pocity z hudby, pomocí barev – otisky, rozpouštění barev - maluje pohyb zvířat – např. let ptáka, stojí u velké plochy papíru, v každé ruce má křídlo, upaží a mává rukama jako pták křídly - znázorňuje tanec – např. tančí mazurku na vlnitém papíře, podrážky má natřené barvou – tápoty
- maluje s běžnými nástroji a prostředky (ruka, prst, tužka, štětec) - experimentuje s netradičními nástroji (kůra, provázek)	– pozorování tvarů užitkových předmětů a pokusy o výtvarné ztvárnění jejich obrysové linie		- maluje s běžnými nástroji a prostředky (ruka, prst, tužka, štětec) - experimentuje s netradičními nástroji (kůra, provázek)
- poznává a kreslí jednoduché nástroje (nůžky, hřebek, vařečka, mlýnek), kreslí předměty namočenými v barvách - vytváří jednoduché loutky, maluje scénář pohádky	– pozorování tvarů a poznávání funkcí různých předmětů, které člověk používá k práci, grafický záznam pohybu a zobrazení předmětu	- prvouka - literární výchova	- tvoří plánec města, okolí školy, sestavuje maketu domečku pro panenky, garáží pro auta, vytváří z krabiček roboty, zvířata, dopravní prostředky
- výtvarně vnímá věci kolem sebe, navrhuje užitkové předměty, obrazy (potahové látky, dlaždičky, koberce, šaty); koláž, kresba, kombinuje a sestavuje z barevných papírů	– rytmické řešení plochy s využitím různých prvků a střídání barev – jak se dá návrhů využít	- geometrie	- poznává a kreslí jednoduché nástroje (nůžky, hřebek, vařečka, mlýnek), kreslí předměty namočenými v barvách - vytváří jednoduché loutky, maluje scénář pohádky
- navrhuje obložení koupelen, mozaiky chodníků, náměstí, vstupních hal	– členění plochy s použitím libovolných geometrických prvků, barevná kompozice – náměty pro využití návrhu	- geometrie	- navrhuje svou hračku – využívá přírodních materiálů, věcí kolem sebe, odpadový materiál
- kreslí plánec svého pokoje, bytu, třídy, školy, navrhuje dětský pokoj, školu svých snů	– jednoduché náčrty, plány, modely podle fantazie a skutečnosti		- výtvarně vnímá věci kolem sebe, navrhuje užitkové předměty, obrazy (potahové látky, dlaždičky, koberce, šaty); koláž, kresba, kombinuje a sestavuje z barevných papírů

- navrhuje svou hračku – využívá přírodních materiálů, věcí kolem sebe, odpadový materiál	– hračky v životě dětí, výtvarný návrh hračky, pokus o jeho výrobu	- sloh – popis	- vypráví a kreslí zážitky z oslav, výletů, prázdnin - sestavuje a kreslí jednoduché příběhy (komix, kreslená osnova)
- formuje a deformuje odpadové materiály (PET lahve, staré látky, papíry) – vytváří postavy, pohádkové bytosti - modeluje ze sádry, moduritu, kaširuje různé typy krajin	– prostorová tvorba – formování, deformování materiálů, pokus o plastické komponování;	- prvouka – ekologie	- vypráví a kreslí zážitky z oslav, výletů, prázdnin - sestavuje a kreslí jednoduché příběhy (komix, kreslená osnova) - navrhuje obložení koupelen, mozaiky chodníků, náměstí, vstupních hal
- tvoří plánek města, okolí školy, sestavuje maketu domečku pro panenky, garáže pro auta, vytváří z krabiček roboty, zvířata, dopravní prostředky	– prostorové činnosti s dostupnými stavebními prvky (papírové krabičky)	- geometrie	- navrhuje obložení koupelen, mozaiky chodníků, náměstí, vstupních hal
- pomocí PC navrhuje, vytváří diplomy, pozvánky, blahopřání	– kombinace prvků moderní techniky, návrhy, plány, ...	- M – počítače	- kreslí plánek svého pokoje, bytu, třídy, školy, navrhuje dětský pokoj, školu svých snů
- navštíví dětskou knihovnu - přinese své oblíbené knihy, seznamuje spolužáky se známými ilustrátory - prohlíží a maluje podle ilustrací Borna, Lady, Sekory	– seznamování se s významnými osobnostmi výtvarného umění jako např. Josef Lada, Ondřej Sekora, Helena Zmatlíková, Adolf Born,...	- literární výchova	- navštíví dětskou knihovnu - přinese své oblíbené knihy, seznamuje spolužáky se známými ilustrátory - prohlíží a maluje podle ilustrací Borna, Lady, Sekory

Typy, druhy a formy činnosti ve výtvarné výchově, výtvarné techniky:

- experimentování s barvami (míchání, zapouštění, překrývání)
- využívání různých materiálů (přírodních, umělých, vč. odpadových), poznávání jejich vlastností, zpracování různými technikami
- vyhledávání výrazných a zajímavých linií, tvarů, barev, struktur, jejich zaznamenávání (kresba, malba, otisk, frotáž, ...)
- výtvarné vyjádření zážitků, emocí, smyslových vjemů, myšlenek, událostí, pohybu (malba, kresba, linie, tvar, ...)
- experimentování s běžnými i netradičními nástroji a materiály (štetec, dřívko, rudka, uhel, tužka, fixa, ruka, prsty, provázek, papír, kůra, textilie, kůže, kovy, plasty, ...)
- výtvarné vnímání věcí, užitkových předmětů z hlediska funkce, tvaru, dekoru, ... (kresba, vytrhávání z papíru, koláž, ...)
- vytváření jednoduchých náčrtů, plánů, modelů

- využívání různých materiálů k výtvarnému prostorovému zpracování (modelína, modurit, sádra, papír, přírodniny, plasty, textil, kůže – mísení, hnětení, lití, lepení, stříhání navlékání)
- seznamování s jednoduchými grafickými technikami (otisk, frotáž, papírořez, tisk z koláže, kombinace technik)
- individuální i skupinová práce různými technikami s velkými formáty (balicí papír, velké formáty čtvrtky, chodník, ...)
- práce na třídních projektech, návrhy, formy zpracování, volba techniky
- výtvarně dramatické a komunikační hry (sochy, maňásci, ...)
- dotváření prostředí, ve kterém žijeme výtvarnými pracemi
- vycházky s výtvarnými náměty, pozorováním (sběr materiálů, pozorování věcí, prvky staveb, práce v terénu, ...), návštěvy výstav, muzeí

B) Charakteristika výuky předmětu výtvarná výchova ve 2. období základního vzdělávání:

Výtvarná výchova je podstatnou částí základního vzdělávání žáků. Jejím cílem je rozvíjet vkus žáků, jejich cit pro umění, jejich dovednost výtvarně se vyjadřovat, cíl je zaměřen i na objevování talentovaných žáků. Nezaměňujeme ji se speciálním uměleckým vzděláním.

V tomto období se zaměřuje na:

1. vycvičení oka a žakovy ruky
2. rozvíjení schopnosti čistého a jistého zobrazování
3. pěstování správného vnímání krásy formy, linie, barvy i symetrie

Výuka výtvarné výchovy je postavena na tvůrčích činnostech, které umožňují rozvíjet žákovo vnímání, výtvarné citění, představivost, fantazii, myšlení, prožitky. Využívá k tomu nejen výtvarné prostředky tradiční a ověřené, ale i nově vznikající.

Ve 2. vzdělávacím období je výuka výtvarné výchovy spojována často i s výukou jiných předmětů. Výtvarně lze vyjadřovat zvolený jednoduchý rytmus melodie. Při kresbě přírodnin je vhodné využít znalostí z přírodovědy, při kresbě náradí je třeba znát, jak a k čemu se určité náradí používá, zde tedy vytváříme mezipředmětovou vazbu s pracovními činnostmi, při tématickém kreslení se dá vhodně využít některé četby z čítanky. Kresby se posuzují podle toho, kolik originálního pozorování a myšlenek v nich žák projevil, jak využil plochu výkresu, jak pracoval s barvou.

V předcházejícím vzdělávacím období i v období předškolním byla výtvarná výchova dítěti především prostředkem k vyjadřování myšlenek. Ve 2. období se postupně tříbí smyslová vnímavost, uvědomělé pozorování a výtvarné vidění.

Žáci se naučí citlivěji vnímat tvary, barvy, struktury, vzájemné vztahy částí a celku, a tak se zabezpečuje nenásilný přechod od prvotních grafických forem k formám členitějším. Žáky je třeba postupně vést k větší samostatnosti při rozmístění kresby se zřetelem na námět, velikost a tvar plochy, pěstovat u nich smysl pro prostorovou dispozici.

Žáci zobrazují předměty tak, jak se jeví jejich oku. Pravidla perspektivy žáci vyvozují z pozorování, pod vedením učitele. Primární výuku pravidel perspektivy považujeme spíše za překážku.

Geometrických modelů se užívá jen k objasnění konstrukce skutečných předmětů. Při kreslení listů, ovoce a jiných předmětů žáky upozorňujeme na osovou souměrnost některých přírodnin. K dosažení dovednosti vyjádřit symetrii mohou přispět kresby předmětů prováděné např. pastelkami nebo vodovými barvami bez předběžných obrysů.

Barvu spojujeme s tvarem. Je dobře, aby si v 1. období žáci dostatečně pohráli s barvami a přirozenou cestou se seznámili se změnami, způsobenými jejich kombinacemi. Znovu žákům ukazujeme, od začátku do konce, techniku pokládání barev. Při vystihování určitého tónu např. u zelené barvy necháme žáky určitou dobu objevovat rozmanité zelené tóny vznikající mícháním žluté, modré a zelené barvy z palety, následovat musí hovor o tom, co objevili, co se komu podařilo. Předcházíme tak potížím vznikajícím při současném pozorování tvaru předmětu a jeho barvy. Žáci později snadno kombinují barvy a jejich mícháním tvoří složitější barevné tóny.

Při kreslení nástrojů vycházíme ze způsobu jejich užívání. To má nejen význam praktický (poznání funkce nástroje), ale i přímý a kladný vliv na výsledek kresby. Znájí-li žáci funkci celého nástroje i jeho částí, snaží se a přesněji porovnávají jejich velikost, tvar i poměrnost.

Pro vytváření vzorů je prospěšná mezipředmětová vazba s geometrií, využíváme dovednosti provádět náčrty základních geometrických obrazců. Geometrické obrazce mohou být základem mnoha opakujících se vzorků. Geometrické tvary jsou pro děti přístupné a snadno proveditelné. Později může následovat též stylizace a kombinace jednoduchých přírodních tvarů. Kombinací zvolených prvků se vyplňuje určitá plocha nebo se jich používá k dekoraci některého předmětu. Takové kreslení využívá mezipředmětových vztahů s hudební výchovou (rytmy, kontrasty, opakování, střídání).

Předkládání stylizovaných forem, kterých s úspěchem použili různí návrháři, vede žáky k tomu, že začnou stylizovat prvky přírodní. Při pozměňování toho, co poznali, mají dost možností, aby mohli uplatnit svou vynalézavost a fantazii.

Kreslení z paměti je cenné jak pro děti nejmladší, tak i pro starší žáky. Je dobře, když žáci 4. a 5. r. nejprve předložený předmět prostudují a nakreslí a potom jej zkusí nakreslit z paměti. Pokud žák ví, že bude kreslit z paměti, snaží se, aby si zapamatoval podobu předmětů. Zvyká si předměty pozorně pozorovat, a tak si postupně vytváří vnitřní zásobu obrazů, které mu poslouží jako předlohy ke kreslení. Žák se tak rovněž učí soustředit svoji pozornost.

Modelování je velmi vhodné pro mladší žáky, ale dobře ho v kombinaci s různými materiály příležitostně využíváme i v tomto vzdělávacím období.

Žáci jsou v rámci výtvarné výchovy také seznamováni s díly předních domácích i evropských umělců. Vhodné jsou návštěvy výstav takových děl, která jsou žáci schopni pochopit, a která je mohou mravně a citově obohatit. Žáky seznamujeme s díly různých oborů umění. Žáci se je učí chápat a rozumět jim. Výstavy prací žáků se dají uspořádat i ve vhodné školní místnosti. Dbáme, aby výtvarná díla žáků nebyla vystavována trvale a výstavy často obměňujeme.

Ve výtvarné výchově v tomto období často využíváme mezipředmětové vztahy ve spojení s literární výchovou, s výukou geometrie, s přírodovědou, vlastivědou i s přípravou některých žákovských pomůcek. Jedním z úkolů výtvarné výchovy je připravovat žáka na praktický život, ve kterém budou v mnoha oborech potřebovat něco skutečného zakreslit nebo načrtnout. K tomu ho vedou reálné kresby.

V tomto období využíváme každé vhodné příležitosti ke zušlechťování citů žáků, pěstujeme jejich smysl pro přírodní krásy, a to jak ve výtvarné výchově tak i v ostatních předmětech. Žáci jsou seznamováni s vhodnými díly různých oborů umění prostřednictvím obrazů a ilustrací, učí se je chápat a rozumět jim.

Žák bude po ukončení 1. stupně schopen výtvarného vyjádření takovým způsobem, který ho uspokojí. Dokáže při práci uplatňovat představivost i fantazii. Při kresbě bude chápat vzájemné souvislosti zobrazovaných předmětů, bude postupovat od celku k detailům. Dokáže se orientovat v malířských a kreslířských potřebách a bude je umět udržovat v pořádku. Po ukončení práce si dokáže uvést své pracovní místo do původního stavu. Výtvarná výchova na 1. stupni je základem k dalšímu rozvíjení estetického citění žáků na 2. stupni.

Výtvarná výchova 4. – 5. ročník

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy	Metody a formy práce, poznámky
------------------	----------------------	-----------------------	--------------------------------

Ztvárňuje skupinu postav za dané situace-deštivý den, na zastávce, ve frontě atd. Náladu okamžitě vyjadřuje barevně.	A/ Rozvíjení smyslové citlivosti – výtvarné osvojování a vyjadřování skutečnosti Pozorování lidí a jejich projevů Pozoruje lidskou postavu na základě výtvarného vnímání. Sleduje chování postav ve skupině.	Sloh – vypravování	malba temperami
Ztvárňuje ilustraci ze života dětí a dospělých, když jsme všichni spolu doma, máme návštěvu atd.	Přímé zážitky a zkušenosti žáků Rozvíjí tvořivost a představivost na základě fantazie, zpřesňuje představy situací a dějů.	Přírodověda – rodina	malba temperami kolorovaná kresba
Rozvíjí svoji představivost a tvořivost na základě představy a fantazie, vyjadřuje děj a vztahy kresebně nebo barevně odlišuje pozadí a popředí, ilustruje pohádku, písničku, básničku atd.	Umělecké zpracování popisů skutečnosti / texty v čítance, dětské literatuře, vypravování /	Čtení	malba vodovkami kolorovaná kresba koláž
Vyjadřuje barevné vztahy objektu a pozadí	Pozorování věcí / linie, tvar, materiál, povrch, barva, mat a lesk, vnímání světa odstínů / Pozoruje přírodní nebo umělé tvary jako celek – zátiší.	Matematika geometrie- osa souměrnosti	malba temperami domalovávaná papírová koláž
Zobrazuje lineární kresbou biologickou stavbu přírodnin, jejich řezů a struktur	Pozorování přírody / linie, barvy, barevná proměnlivost, struktura, růst, překrývání, prolínání / Pozoruje přírodniny – ovoce, zeleninu / i řezy /, listy a rostliny.	Přírodověda – zdravá výživa	kresba tuší lavírovaná kresba
Pomocí symboliky barev vyjadřuje své emoce, náladu	B/ Uplatňování subjektivity – výtvarné vyjadřování osobních pocitů Náladu, emoce, představy, fantazie Porovnává měnící se náladu během jednoho pracovního dne Rozlišuje typy nálad a pocitů / únava, radost, vítězství, úzkost, strach atd./	Přírodověda – režim dne	malba koláž otiskování rozličných materiálů
Zobrazuje lidskou postavu v klidu – stojící, sedící, v pohybu – skok, běh Zobrazuje portrét / hlava, s detaily / - portrét spolužáka, portréty členů rodiny.	Pozorování pohybů těla Pozoruje lidskou postavu na základě výtvarného vnímání	Přírodověda – lidské tělo	kresba přírodním uhlím keramická hlína kašírování domalovávaná koláž

Zobrazuje skupinu postav v pohybu – na hřišti, v tělocvičně.			
Abstraktně zaznamenává pomocí barev a rozličných materiálů pocity zvířat v daných situacích. Vyjadřuje vztahy mezi lidmi a zvířaty.	Sledování projevů citových reakcí Sleduje reakce zvířat na okolní podněty – strach, štěstí, bezmocnost, oddanost, agresivita. Seznamuje se s výraznými prostředky barev, s různými materiály / povrch, stopa /	Přírodověda – ochrana přírody	malba kombinované techniky
Vytváří a zaznamenává fantazijní obraz neznámé planety. Zobrazuje postavu mimozemšťana Zobrazuje technické vesmírné objekty. Pomocí jednoduché symboliky tvarů zaznamenává vzkaz pro mimozemské civilizace.	Pocity vyvolané zrakovým vjemem / hračka, film, obraz, ilustrace, reklama / Pozoruje typy povrchu vesmírných těles. Sleduje barvy, typy krajin a objekty na povrchu vesmírných těles.	Vlastivěda – vesmír	malba temperovou barvou kolorovaná kresba kresba tuší
Vytváří abstraktní pocitový záznam uměleckého díla.	Pocity vyvolané uměleckým zážitkem / balet, hudba, obraz, četba / Poslouchá hudbu, čtený text, sleduje obraz, záznam baletního vystoupení. Analyzuje rytmus pohybů, barev / diriguje hudební dílo /- Seznamuje se se symbolikou barev.	Hudební výchova	malba
	C/ Interpretace vlastního výtvarného projevu /skupina žáků, kolektiv třídy / Před započatím práce navrhuje způsoby Skuteč tématu, vyhledává vhodné metody splnění úkolu, zdůvodňuje svůj názor. Po skončení práce zdůvodňuje svůj postup, objasňuje svoje záměry, porovnává svoji práci s ostatními.		

I..Přehled tématických okruhů v daném období:

a) Rozvíjení smyslové citlivosti - výtvarné osvojování a vyjadřování skutečnosti

Výtvarné náměty v tomto okruhu vycházejí:

- z pozorování lidí a jejich projevů
- z přímých zážitků a zkušeností žáků

- z umělecky zpracovaných popisů skutečností (texty v čítance, dětské literatuře, vyprávění)
- z pozorování věcí (linie, tvar, materiál, povrch, barva, mat a lesk, vnímání světelných odstínů)
- z pozorování přírody (linie, barva, barevná proměnlivost, struktura, růst, překrývání, prolínání)

Rozvíjení smyslové citlivosti se tedy zaměřuje na prvky obrazného vyjádření, na uspořádání objektů do celků, odraz skutečnosti v lidském vědomí, působení uměleckých děl na žáky.

b) Uplatňování subjektivity - výtvarné vyjadřování osobních pocitů

Výtvarné náměty v tomto okruhu vycházejí z:

- nálad, emocí, představ, fantazie
- pozorování pohybů těla
- sledování projevu citových reakcí
- pocitů vyvolaných zrakovým vjemem (hračka, film, ilustrace, obraz, reklama, elektronický obraz aj.)
- pocitů vyvolaných uměleckým zážitkem (balet, hudba, obraz, četba)

V tomto tematickém okruhu se zaměřujeme na prostředky pro vyjádření osobních nálad, zkušeností a představ, různé typy vizuálně obrazných vyjádření a přístupy žáků k nim.

c) Ověřování komunikačních účinků - vysvětlování záměru vlastního výtvarného projevu

V tomto okruhu se zabýváme vysvětlováním výtvarných vyjádření samostatně vytvořených nebo jen pozorovaných. Individuální vysvětlování je třeba nechat probíhat ve skupinách nebo i v kolektivu třídy, aby mohli žáci svou interpretaci výtvarného díla porovnávat s interpretací ostatních členů skupiny.

5.13.2 Výtvarná výchova II. stupeň

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Výtvarná výchova vychází ze vzdělávací oblasti Umění a kultura, přináší umělecké poznávání světa, rozvíjí tvořivé schopnosti a vnímání uměleckých děl, vytváří kladný vztah ke kulturním hodnotám. Toto poznání směřuje k tomu, aby se žáci naučili rozumět výtvarnému umění, rozumět jeho jazyku a významům, aby se učili chápat výtvarnou kulturu v nejširším slova smyslu jako nedílnou součást svého života. U žáků dochází k rozvíjení tvořivosti a estetického cítění a k utváření kladného vztahu ke kulturním hodnotám.

Cílem tohoto předmětu je, aby si žáci prakticky osvojili potřebné výtvarné dovednosti a techniky, rozvíjeli svou přirozenou potřebu vlastního výtvarného vyjádření, svou fantazii a představivost, smysl pro originalitu a vlastní výraz. Inspirací k činnosti je nejen svět kolem nás, věci kolem nás, ale i literární a dramatická díla, hudební díla, multimediální tvorba, nově vznikající techniky. Nalézání vztahů mezi jednotlivými druhy umění a současné mezipředmětové propojení otevírá společný prostor pro získání dovedností a poznatků překračující rámec jednotlivých oborů a přispívají tak k osobitějšímu a originálnějšímu sebevyjádření i hlubšímu porozumění uměleckého díla. Pro takto pojaté výtvarné myšlení jsou vhodné projekty, kde žáci mohou uplatnit různorodost výrazových prostředků při hledání variant řešení společně zvolených témat.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Vyučovací předmět Výtvarná výchova je samostatným předmětem v 6. – 9. ročníku, je předmětem povinným. Vyučuje se v 6. ročníku dvě hodiny týdně a v 7., 8. a v 9. ročníku jednu hodinu týdně, ve vhodných případech je možné jednohodinové dotace vyučovat jednou za 14 dní jako dvouhodinové.

Žáci si osvojují pracovní návyky, základní výtvarné techniky a postupy, pomocí nichž se dokáží výtvarně vyjádřit na dané téma. Konkrétní činnosti podporují jejich orientaci na ploše i v prostoru. Zdůrazňujeme komplexní pohled na danou problematiku, zejména využití mezipředmětových vazeb a vztahů k přírodě a lidské společnosti v různých etapách jejího vývoje. Žáci jsou vedeni ke kladnému vztahu ke kulturnímu bohatství své vlasti, vytvářejí si vztah k umění prostřednictvím návštěvy kulturních center (muzeí, galerií, divadel, filmových produkcí, ..). Při individuálních činnostech se dostává žákovi prostoru pro vyjádření vlastního názoru a jeho obhajobě i sebehodnocení své práce. Při kolektivních činnostech je kladen důraz na pozitivní atmosféru v pracovním týmu, spolupráci při řešení společného úkolu a vzájemné respektování práce ostatních. Vzdělávací obsah předmětu je zaměřen na posilování sebevědomí žáků a podněcování jejich zájmu o výtvarnou práci vhodnou motivací, náročnějšími technikami, náměty vyžadujícími více přemýšlení, uvažování, a také vytváří větší prostor pro kreativní a samostatnou tvorbu žáků.

Výtvarná výchova – 6. ročník

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
- Umí pojmenovat, rozlišit a používat různé výtvarné techniky - Dokáže experimentovat s výtvarnými technikami a materiály - Užívá vizuálně obrazná vyjádření k zachycení pocitů, nálad a vlastních vnitřních osobnostních dispozic - Uvědomuje si okolní prostředí jako zdroj inspirace pro vytváření uměleckých hodnot - Ovládá prezentaci vlastní tvorby před spolužáky - Hodnotí a porovnává účinek vlastního výtvarného vyjádření s vyjádřením svých spolužáků	- Kresba, malba, prostor, základy grafiky - Barvy – míchání - Vizuálně obrazné elementy – linie, tvar, objem, barevné kvality, textura, ... - Vztahy vizuálně obrazných elementů – podobnost, kontrast, harmonie, rytmus, struktura, ... - Akční tvar malby a kresby, statické a dynamické vyjádření - Volba originálních postupů pro vyjádření vlastního výtvarného záměru – plošné i prostorové vyjádření, kombinace technik i materiálů - Typy vizuálně obrazných vyjádření založené na smyslovém vnímání	Hv – rytmus, melodie Lv – nacházení tématu v lit. dílech D – dějiny výt. kultury Ov – náboženství, mytologie Inf – práce s PC OSV: – kreativita (vlastní výtvarný záměr) MuV:	Vhodnou metodou jsou projekty (i dlouhodobé) Metody a formy práce: - Práce s knihou, reprodukcí i originálem - Návštěvy galerie, muzea, exkurze - Obhajoby vlastních prací, úvahy - Aktivní učení, partnerská kooperace, skupinová práce, individuální práce s žákem (talentovaný žák nebo žák vyžadující potřebnou péči) - Pořádání výstav Pomůcky: - Kresba – uhl, tužka, fixa, tuš, křída, atd. - Malba – vodové a temperové barvy, pastel, atd.

• Uvědomuje si rozdílnost názorů, přístupů k řešení problémů vyplývajících z výtvarného zadání • Je schopen komunikace a spolupráce v pracovní skupině, je schopen kompromisu při řešení výtvarného zadání ve skupině • Je schopen diskutovat o problémech, které se týkají jeho i jeho okolí, podílí se na hledání a realizaci řešení problémů • Přispívá vlastními schopnostmi v týmové práci	(statické, dynamické, racionální, fantazijní, symbolické) • Kontinuita vývoje umění • Tolerance k odlišnému vnímání, empatie • Komunikační a aktivační metody – diskuse, rozhovor, dramatizace, atd...	– kulturní difference (tolerance k odliš. vnímání) – lidské vztahy (komunikační a aktivační metody) – multikulturalita (tolerance k odlišnému vnímání) – princip sociálního smíru a solidarity (spolupráce)	• Prostorová tvorba – papír, kombinované techniky, vztahy objektů v prostoru, atd.
--	---	--	--

Výtvarná výchova – 7. ročník

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
- Používá a využívá různé výtvarné techniky a materiály k vlastnímu výtvarnému vyjádření, kombinuje je a hledá nové možnosti - Rozšíří své schopnosti vizuálně obrazného kompozičního zpracování - Užívá vizuálně obrazná vyjádření k zachycení pocitů, nálad a vlastních vnitřních dispozic - Objevuje a utváří si vlastní názor a postoj na svět kolem sebe skrze kreativní činnost vycházející z individuálních představ, fantazie, vnímání a prožívání - Je schopen prezentovat a obhajovat svůj výtvarný záměr - Dokáže tolerovat vizuálně obrazné vyjádření druhých - Prohlubuje své schopnosti práce ve skupině, svůj přínos pro týmovou práci - Prohlubuje své schopnosti diskutovat o své práci a kriticky ji hodnotit - Je schopen vyhledávat informace v různých médiích (hlavně PC) - Je schopen diferencovat projevy moderního výtvarného umění (reklama, design, kýč)	- Kresba, malba, prostor, základy grafiky - Barvy – míchání, funkce, jas, tón, lom barev - Kompozice – perspektiva - Účelná volba originálních postupů pro vyjádření vlastního výtvarného záměru – plošné i prostorové vyjádření, kombinace technik i materiálů - Vytváření obrazových znaků na základě fantazie, kombinací představ a znalostí - Sebehodnocení, sebeprosazení - Diskuse, rozhovor, prezentace - Práce s PC a jinými medii, shromažďování a výběr dat, informací	Lv – svět fantazie, staré příběhy Hv – poslech hudby Př – druhy rostlin D – dějiny umění Inf – nová média (fotografie) OSV: – kreativita (obrazové znaky na základě fantazie) - komunikace (práce ve skupině) MuV: – lidské vztahy (kolektivní práce)	Metody a formy práce: - Dramatizace, animace, happening, performance, akce - Práce s knihou, reprodukcí i originálem - Návštěvy galerie, muzea, exkurze - Obhajoby vlastních prací, úvahy - Aktivní učení, partnerská kooperace, skupinová práce, individuální práce s žákem (talentovaný žák nebo žák vyžadující potřebnou péči) - Projekty - Pořádání výstav - Reflexe výtvarných prací či uměleckých děl Prostředky: - Didaktická technika – projektor, video, atd. Pomůcky: - Kresba – uhl, rudka, tužka, dřívko, tuš, křída, aj. - Malba – temperové a vodové barvy, pastel, atd. - Základní grafické postupy - Prostorová tvorba - Fotografie – fotoaparát, film, aj.

Výtvarná výchova – 8. ročník

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
- Vybírá, vytváří a pojmenovává co nejširší škálu prvků vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů - Záměrně vybírá a kombinuje takové prostředky s vizuálním účinkem, které podporují originální sebevyjádření jeho vlastní osobnosti - Používá i nové zobrazovací techniky (PC, skener, kopírka) - Hodnotí a porovnává účinek vlastního výtvarného vyjádření, umí vést o ni dialog a vyjadřovat se k tvorbě druhých a tolerovat ji - Dokáže prezentovat svoji práci a dokáže ji obhájit - Zkoumá estetiku pohybu a pohyb ve výtvarném umění, využívá vizuální, sluchové i haptické podněty - Je schopen používat prvky kresebné výstavby lidské figury - Je schopen doložit proměnu ideálu lidského těla na příkladech výtvarných děl z historie a různých kultur - Orientuje se v historii výtvarného umění a architektury	- Klasické výtvarné techniky, teorie barev, kompozice - Nové, alternativní výtvarné techniky - Možnosti prezentace a propagace vlastní výtvarné práce - výstavy, portfolio, archiv, beseda, přednáška, ... - Využití multimediálních prostředků (PC, video, foto, atd...) - Komunikační metody- diskuse, rozhovor, beseda, dramatizace, atd... - Získávání informací z různých zdrojů (odborná liter., encyklopedie, PC, atd...) - Zpracování dat a informací	Lv – Bible, mytologie D, Př – zrod člověka jako druhu, Člověk a příroda Tv – pohyb, Člověk a zdraví Ov – mezilidské vztahy Z, Př – lidské rasy a kontinenty Hv – rytmus MeV: – stavba mediálních sdělení (práce s médii) OSV: – kreativita (vlastní výtvarný záměr) MuV: – etnický původ (člověk a historický vývoj)	Metody a formy práce: - Dramatizace, animace, happening, performance, akce - Práce s knihou, reprodukcí i originálem - Návštěvy galerie, knihovny, muzea, exkurze - Obhajoby vlastních prací, eseje, úvahy - Aktivní učení, partnerská kooperace, skupinová práce, individuální práce s žákem (talentovaný žák nebo žák vyžadující potřebnou péči) - Projekty - Pořádání výstav - Kritika jiných materiálů Prostředky: - Didaktická technika – projektor, video, televize, atd. Pomůcky: - Kresba – uhlí, rudka, tužka, dřívko, tuš, křída, aj. - Malba – temperové a vodové barvy, pastel, atd. - Grafické techniky – tiskátka, jehla, folie, rydla, šablony, aj. - Prostorová tvorba – hlína, modurit, těsto, přírodní materiály, papír, karton, plasty, kov, špejle, textil, aj. - Fotografie – fotoaparát, film, aj.

• Uplatňuje zásady slušné komunikace a asertivního jednání v diskusi, je schopen ji řídit • Je schopen komunikace a spolupráce v pracovní skupině, je schopen kompromisu • Přispívá vlastními schopnostmi v týmové práci • Objevuje a utváří si vlastní názor a postoj na svět kolem sebe skrze kreativní činnost vycházející z individuálních představ, fantazie, vnímání a prožívání • Organizuje a plánuje svoji pracovní činnost a je schopen řídit pracovní proces s ohledem na získané informace • Zhodnotí nabídku kulturních institucí a cíleně si vybírá akce, které ho zajímají • Využívá média jako zdroj informací			
--	--	--	--

Výtvarná výchova – 9. ročník

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
• Vědomě volí nástroje a techniky pro konkrétní výtvarné vyjádření, uvědomuje si možnosti kompozičních přístupů a principů • Umí zacházet s dostupnými zobrazovacími prostředky	• Klasické výtvarné techniky, teorie barev, kompozice • Nové, alternativní výtvarné techniky	M – její aplikace Hv – katedrální hudba, chór D – historické slohy	Metody a formy práce: • Dramatizace, animace, happening, performance, akce • Práce s knihou, reprodukcí i originálem

• Rozpozná různé typy zobrazení • Chápe umění jako proces komunikace • Je schopen nahlédnout na umění jako na překračování konvencí • Umí zacházet s dostupnými zobrazovacími prostředky – video, PC, skener, ... • Chápe dopad nových médií na podobu současného umění • Dokáže rozlišit a charakterizovat projevy moderního výtvarného umění (reklama, design, kýtč) • Organizuje a plánuje svoji pracovní činnost a je schopen řídit pracovní proces s ohledem na získané informace • Je schopen samostatně vyhledávat vhodná témata k vlastnímu výtvarnému projevu – sebevyjádření • Je schopen vlastní výtvarný projev prezentovat a obhajovat • Dokáže kriticky hodnotit svou práci • Dokáže hodnotit a tolerovat práci kolegů • Umí spolupracovat ve skupině a přispívat vlastními schopnostmi • Zhodnotí nabídku kulturních institucí a cíleně si vybírá akce, které ho zajímají • Využívá média jako zdroj informací	• Využití multimediálních prostředků (PC, video, foto, atd...) • Získávání informací z různých zdrojů (odborná liter., encyklopedie, PC, atd...) • Zpracování dat a informací • Komunikační metody- diskuse, rozhovor, beseda, dramatizace, atd... • Možnosti prezentace a propagace vlastní výtvarné práce - výstavy, portfolio, archiv, beseda, přednáška, ...	Lv – sci-fi Pč – grafické editory Ov – etika, hodnoty Kom. a soc., výchova Čj – komunikace MeV: – kritické čtení a vnímání mediální sdělení (práce s médii) – interpretace vztahu mediálních sdělení a reality (reklama) OSV: – sebepoznání a sebepojetí (rozvoj sebekritického myšlení)	• Návštěvy galerie, knihovny, muzea, exkurze • Obhajoby vlastních prací, eseje, úvahy • Aktivní učení, partnerská kooperace, skupinová práce, individuální práce s žákem (talentovaný žák nebo žák vyžadující potřebnou péči) • Projekty • Pořádání výstav • Kritika jiných materiálů Prostředky: • Didaktická technika – projektor, video, televize, atd. Pomůcky: • Kresba – uhl, rudka, tužka, dřívko, tuš, křída, aj. • Malba – temperové a vodové barvy, pastel, atd. • Grafické techniky – tiskátka, jehla, folie, rydla, šablony, aj. • Prostorová tvorba – hlína, modurit, těsto, přírodní materiály, papír, karton, plasty, kov, špejle, textil, aj. • Fotografie – fotoaparát, film, aj.
--	--	--	---

5.14 Praktické činnosti

5.14.1 Praktické činnosti I. stupeň

VZDĚLÁVACÍ OBLAST: ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE

Vzdělávací oblast je v 1. - 3. ročníku realizována prostřednictvím vyučovacího předmětu:

Praktické činnosti

A) Výchovně vzdělávací cíle:

- rozvíjet jemnou motoriku žáků a jejich manuální zručnost
- vytvářet při praktických činnostech s různými materiály základní pracovní dovednosti a návyky
- prostřednictvím pracovních praktických činností žáků napomáhat rozvoji jejich rozumové činnosti, rozšíření jejich obzoru
- vést žáky k dovednosti rozlišovat materiály, uvažovat o různých možnostech opracovávání materiálů a všimnout si jejich vlastností
- umět rozlišovat jednoduché pracovní nástroje, poznat k čemu slouží, naučit se s nimi bezpečně zacházet a volit pro určitou pracovní činnost pracovní nástroj podle jeho vhodnosti
- postupně vytvářet pozitivní vztah žáků k práci
- prostřednictvím praktických činností s různým materiálem a nástroji pomáhat zpřesňovat představy dětí o věcech a jevech okolního světa
- učit žáky, aby při práci uvažovali, aby věděli, co chtějí dělat a připravili si všechno, co budou k práci potřebovat, učit žáky individuálně zodpovídat za kvalitu své práce
- získávat aktivní vztah k ochraně životního prostředí a utvářet počáteční vědomí o individuálních možnostech každého člověka při řešení ekologických problémů
- dát prostor žákovským nápadům pro praktické práce a tvůrčí činnosti

B) Charakteristika výuky:

Při praktických činnostech není v tomto období vhodné dělit děti na děvčata a chlapce. Vhodné je práci individualizovat nebo pracovat ve skupinách a přitom dbát důsledně na bezpečnost žáků. Praktické činnosti v 1. období základního vzdělávání jsou vyučovacím předmětem s úzkými vazbami na ostatní předměty. Výuka komplexním způsobem přispívá k rozvoji žáků. Rozvíjí jejich motorické schopnosti, manuální dovednosti a pracovní návyky. Žáci se učí spolupracovat, organizovat svou práci i práci spolužáků, pracovat v týmu. Žák se učí základům technologické kázně, bezpečnosti práce, organizaci práce a prostředí.

Při výuce jsou upřesňovány představy žáků o věcech a jevech, o kterých hovoří při vyučování českému jazyku, matematice a prvouce. Učí se poznatky o nich prakticky využívat. Obohacuje se řeč dětí a začínají se vytvářet základy technického myšlení.

V průběhu praktických činností v 1. – 3. ročníku jsou uváděny jen základní informace o materiálech, pomůckách a nářadí.

Při práci s drobným materiálem učíme žáky stříhat, ohýbat, spojovat, výtvarně ztvárňovat - dávat výrobkům pěkný vzhled. To podporuje dětskou představivost obrazotvornost a vytváří smysl pro estetické cítění.

Při práci s papírem učíme žáky poznávat vlastnosti a druhy papíru, naučíme je správně držet nůžky, stříhat celou délkou ostří nůžek i části ostří. Učíme je poznávat z čeho nůžky jsou a jaké mají vlastnosti a jak se s nimi bezpečně zachází.

Při modelování žáci poznávají vlastnosti modelovací hmoty, vytvářejí z ní jednoduché předměty, zvířata i postavy a to většinou podle jejich vlastních představ. Modelování lze vhodně využívat při skupinové práci na určité téma, často ve spojení s ostatními vyučovacími předměty. Žáci se pak musí mezi sebou dohodnout na společném řešení a práci si mezi sebou rozdělit. Uplatňuje se zde spolupráce a komunikace.

Nezanedbatelný je přínos vyučovacího předmětu pro uplatňování výchovy žáků ke zdraví a jejich bezpečnosti. Charakter předmětu umožňuje nenásilné zařazování výchovy k ochraně přírody a vytváření základů pro ekologické cítění žáků.

Při praktických činnostech se žáci učí:

- organizovat své pracovní prostředí a vlastní činnosti – rozdávat, uspořádat své pracovní místo, sbírat, ukládat, udržovat své náčiní i místo v pořádku
- pracovní kázní – být pozorný a opatrný, vědět co dělat, aby byla určitá pracovní činnost dostatečně bezpečná pro žáka samotného i pro spolužáky, dodržovat též hygienická pravidla, dbát na správné držení těla při činnostech a správné uchopení pracovního náčiní, při jeho správném výběru
- uvědomovat si význam vlastní činnosti a práce
- umět o své činnosti povědět druhým

Dbáme na to, aby byly praktické činnosti spojovány s rozvojem poznání a řeči.

Vyučovací předmět praktické činnosti by měl být v průběhu celého 1. vzdělávacího období volně mezipředmětově využíván. Žáci si při něm mohou připravit všechny drobné pomůcky které potřebují k výuce v rámci dalších vyučovacích předmětů.

V tematických celcích převládá široké spektrum praktických činností kterými se mohou žáci v průběhu vyučování zabývat. Je zcela na vyučujícím učiteli a jeho pedagogických záměrech, jak tematické celky do výuky zařadí, zda se bude k některým okruhům v průběhu roku vracet, jak na ně bude v následujícím ročníku navazovat.

Při realizaci praktických činností v jednotlivých ročnících je třeba uvažovat o míře integrace praktických činností s obsahem dalších vyučovacích předmětů, např. prvoukou, výtvarnou výchovou, matematikou, českým jazykem.

Praktické činnosti jsou v 1. období základního vzdělávání základem všech tematických celků. V jejich průběhu jsou uváděny jen základní informace o materiálech, pomůckách a nářadí a to jako nezbytné poznatky s ohledem na jejich použití. Žák také u každé práce dostává poučení o bezpečnosti při zacházení s nářadím a ochraně zdraví při určité pracovní činnosti.

Výchovně vzdělávací strategie předmětu Praktické činnosti

KOMPETENCE K UČENÍ	• umožňujeme spolupodílet se na průběhu vyučování, organizovat si vlastní práci • vedeme k hodnocení výsledků vlastní práce, odhalování příčin případných neúspěchů a diskusi • učíme žáky práci s chybou • uplatňujeme individuální přístup k žákům • podporujeme samostatnost a tvořivost
---------------------------	---

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ	• vedeme k propojení teoretických poznatků s praxí • podporujeme cílevědomost, vytrvalost vedoucí k vyřešení problémů • zařazujeme skupinovou práci, kooperativní učení a týmovou spolupráci při řešení problémů • v rámci jednotlivých předmětů učíme, jak některým problémům předcházet
KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ	• vedeme žáky k aktivnímu zapojení do diskuse • podporujeme a rozvíjíme schopnost vyjádřit a obhajovat vhodnou formou svůj názor • učíme vyslechnout a tolerovat názory druhých • podporujeme schopnost vlastní prezentace
KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ	• umožňujeme podílet se na vytváření pravidel týmové práce • vedeme žáky k respektování společně dohodnutých pravidel chování a spolupráce • podněcujeme k potřebě být zapojen ve skupině – přijmout roli a svým podílem pozitivně ovlivňovat kvalitu práce • vedeme k respektování názorů jiných lidí
KOMPETENCE OBČANSKÉ	• rozvíjíme ekologické myšlení a chápání ekologických souvislostí a problémů • vedeme k respektování požadavků na kvalitní životní prostředí • motivujeme ke správnému rozhodování v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti
KOMPETENCE PRACOVNÍ	• seznamujeme žáky s různými materiály a pracovním nářadím • učíme používat bezpečně a účinně materiály a nářadí • dbáme na plnění povinností a závazků, na dodržování vymezených pravidel • vytváříme prostor pro dokončení kvalitní práce a její hodnocení z hlediska kvality, funkčnosti a hospodárnosti • vedeme k odpovědnosti za svou činnost s ohledem na ochranu životního prostředí, kulturních a společenských hodnot • vedeme k zodpovědnosti za zdraví své a ostatních • vedeme k zodpovědnému přístupu při rozhodování o profesním zaměření • vedeme žáky k základním pracovním návykům
KOMPETENCE DIGITÁLNÍ	• seznamujeme žáky s výhodami využívání videonávodů při tvorbě vlastních výrobků • podporujeme žáky při vytvoření videonávodu vlastního výrobku nebo pokrmu

	• vedeme žáky k tomu, aby vyhledávali pracovní postupy a návody (příprava pokrmů, péče o rostliny, práce s drobným materiálem, konstrukční činnosti) v doporučených online zdrojích • motivujeme žáky k zaznamenávání výsledků pozorování přírody a pěstitelských pokusů s využitím digitálních technologií • vedeme žáky k efektivnímu využívání digitálních technologií v souvislosti se světem práce, pracovními činnostmi, výběrem budoucího povolání a vzdělávací dráhy • motivujeme žáky k využívání digitálních technologií a digitálních zdrojů k učení, osobnostnímu rozvoji, spolupráci a komunikaci v týmu • prakticky seznamujeme žáky s možnostmi tvorby vlastního digitálního obsahu při realizaci a prezentaci projektů a (týmových) úkolů
--	---

D) Očekávané výstupy na konci 1. období:

PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM

Žák:

- vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů
- pracuje podle slovního návodu a předlohy

KONSTRUKČNÍ ČINNOSTI

Žák:

- zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi

PĚSTITELSKÉ PRÁCE

Žák:

- provádí pozorování přírody, zaznamená a zhodnotí výsledky pozorování
- pečuje o nenáročné rostliny

PŘÍPRAVA POKRMŮ

Žák:

- připraví tabuli pro jednoduché stolování
- chová se vhodně při stolování

Poznámka: Prostředky, kterými předcházíme neúspěchu a neprospěchu žáků ve výuce a kterými pomáháme žákům opožděným ve vývoji:

- *Volíme činnostní vyučování a to nejen v matematice.*
- *Využíváme zpětné vazby, máme v patrnosti úspěch každého z žáků, co nejvíce používám pozitivního hodnocení žáků.*
- *Vyučovací metody co nejvíce individualizujeme a přizpůsobujeme potřebám jednotlivých žáků. To velmi dobře umožňují činnostní formy práce užívané ve výuce.*
- *Konkrétní a názorné příklady využíváme nejen při výkladu, ale i při procvičování učiva.*
- *Každého žáka necháme aktivně činnostně pracovat se svými pomůckami a hovořit o tom, co dělá.*
- *Chyby žáků odstraňujeme hned, jak je zpozorujeme. Nejlépe toho dosáhneme při činnostech a hovorech žáků, neboť jimi žák zobrazuje svoji mysl a ukazuje míru porozumění učivu.*
- *Snažíme se individuálně pomáhat žákům řešit jejich problémy, abychom postupně všechny žáky dovedli k bezchybnému zvládnutí základního učiva.*
- *Pokud mají někteří žáci problémy se zvládnutím učiva, vracíme se a navazujeme na učivo, které tito žáci dobře umí, ve kterém nemají mezery.*
- *Pomalejší žáky nepodceňujeme, dáváme jim důvěru, pomáháme jim překonávat problémy a upevňujeme v nich přesvědčení, že dané úkoly zvládnou.*

Praktické činnosti 1. ročník

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy	Metody a formy práce, poznámky
	Práce s papírem:	Čtení Jazyková výchova	v 1.ročníku volně mezipředmětově využíván
- seznamuje se s vlastnostmi papíru a lepidla	– základní vlastnosti papíru a lepidla	Literární výchova Matematika Prvouka	
- správně drží nůžky, zvládá bezpečnou manipulaci	– držení nůžek, z čeho nůžky jsou a které nůžky jsou pro děti bezpečné	Výtvarná výchova Hudební výchova	
- překládá, rýhuje, vytrhává, skládá, vystřihuje a nalepuje	– různé techniky: překládání, rýhování, utržení pruhu papíru, vytrhávání, skládání, vystřihování, nalepování	ČR – OSV a EV Prv – dopravní značky	Celoroční projekt Prezentace prací žáků formou výstavy

	– příklady výrobků vzniklých skládáním - varhánky, obálka na pomůcky, šipka, čepice, kelímek, loďka aj.		
- vystřihuje obrázky podle předlohy	– vystřihovánky z časopisu, předtištěné např. oblékání panenek, připravené vystřihovánky staršími žáky, vystřihování tvarů pro činnosti v M (přípravná početní cvičení)	M – výroba pomůcek, přípravná početní cvičení	
	– pomůcky pro výuku M, Čj, prvouky - kartičky, kapsáře, geometrické tvary	M, Čj	
- stříhá a slepuje papírové obrázky, kombinuje techniky	– stříhání a slepování - ozdoby, květy, kombinované techniky ve spojení s Vv	<i>PRO 3 – Barvy podzimu – EV a OSV</i>	Celodenní projekt Prezentace prací žáků
- nalepuje vystřižené tvary, vytváří obrázky	– nalepování vystřižených tvarů - vytváření obrázků k vyprávěnému nebo čtenému příběhu	Čj – sestavení obrázkové osnovy	
- vytváří společné práce k projektům	– společné práce k některému projektu	<i>PRO – Sportem ku zdraví – OSV, EV a VDO</i>	Celodenní projekt, přehlídka nejlepších sportovců naší školy
	Modelování:		
- seznamuje se s vlastnostmi modelíny, moduritu, netradičních materiálů (těsto)	– seznámení se s vlastnostmi plastelíny, moduritu; pomůcky: podložka, nůž	<i>PRO 4 – Vánoční trhy – VMEGS, EV a MV</i>	Celodenní projekt Prezentace prací žáků
- zvládá různé techniky práce	– zacházení s uvedenými modelovacími materiály, jak s nimi pracujeme, co k tomu potřebujeme; technika práce: válení v dlaních, v prstech, na podložce, roztlačování v dlaních a na podložce, přidávání a ubírání hmoty, vytahování, modelování		
	– příklady výrobků: předměty jednoduchých tvarů, o kterých se učíme v M, Čj a prvouce, figurky zvířat a lidí podle čtených nebo vyprávěných příběhů, též podle	Čj – čtení příběhů	

	fantazie žáků, motivace k modelování, dárky pro své blízké		
--	--	--	--

Náplň výuky pracovním činnostem je dána činnostmi s papírem, modelovací hmotou, se stavebnicemi, s různým drobným materiálem, výrobou drobných předmětů a pomůcek pro výuku, péči o květiny ve třídě a činnosti, které vyplývají z mezipředmětových vztahů.

Práce s drobným materiálem:

Praktické činnosti by měly být v 1. ročníku průběžně spojovány s ostatními vyučovacími předměty. Měly by učivo ostatních předmětů ztvárňovat, pomáhat k pochopení probíraných pojmů.

V pracovních činnostech si mohou děti připravit celou řadu dobrých pomůcek pro činnostní výuku ostatních předmětů. Práce s pomůckou, kterou si žák vyrobí sám, ho motivuje a uspokojuje. Při výrobě dalších věcí je třeba vždy pamatovat na jejich použitelnost. Výroba předmětů a ozdob určených k darování má význam při vytváření vzájemných mezilidských vztahů i při vytváření dobrého vztahu k práci – upotřebitelnost výrobku, udělení radosti druhým.

Výrobu drobných předmětů pro výuku v jiných předmětech a jejich údržbu nebo obnovu lze běžně zařazovat do praktických cvičení. Použijí-li žáci na uskladnění pomůcek různé krabice, zásuvky nebo košíčky, mohou si je při praktických cvičeních uspořádat, doplnit to, co jim chybí. Žáky vedeme k pečlivé údržbě jejich pomůcek. To, že je má v pořádku, mu při jejich použití velmi pomůže. Pochopí význam uspořádání věcí a udržuje v pořádku i nářadí potřebné pro praktické činnosti.

Dle uvážení učitele je možné do pracovních činností zařadit výrobu různých drobných předmětů a dárek např. z přírodního materiálu jako jsou žaludy, kaštiny, šišky aj.:

- zpracovávat můžeme přírodniny: šípky, jeřabiny, kousky slámy, žaludy, kaštiny, listy, koření, semena
- dalším materiálem mohou být: špejle, dřívka od nanuků, krabičky, korkové zátky
- při zpracování použijeme: nůžky, nůž, jehlu, bavlnku
- techniky práce: propichování, navlékání, spojování, svazování
- příklady výrobků: korále, figurky, zvířata, ozdoby,...

Žáci se učí být při pracovních činnostech ukázněni, dbát na bezpečnost, soustředit se na práci, zbytečně mezi sebou nehovořit. Při činnostech se však učí navzájem si povědět, co dělají, s čím pracují, jak určitou činnost provádějí. Tak se praktické činnosti spojují s rozvojem poznání i řeči.

Pracovní činnosti se stavebnicemi:

Stavby podle předlohy z kostek, stavby podle fantazie žáků (práce individuální i skupinová), sestavování obrázků podle předlohy - obracení kostek, sestavování modelů věcí - montáže podle předloh, vystavování prací, později demontáže.

Péče o květiny:

Do vyučovacích předmětů praktické činnosti 1. ročníku je vhodné zařadit péči o květiny. Tyto činnosti bezprostředně souvisí s prvoukou. V péči o květiny se mohou žáci střídát. Také mohou pěstovat a sledovat zasazená semena (např. hrách, fazole).

Praktické činnosti 2. – 3. ročník

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy	Metody a formy práce, poznámky
	Práce s papírem a kartonem:		
-seznamuje se s vlastnostmi	– vlastnosti papíru, kartonu, lepidla (tloušťka, barva, tvrdost, savost)	Pč – výroba pomůcek na český jazyk / vyjmenovaná slova, slabiky, abeceda, kartičky	Stříhání, lepení, měření, porovnávání
-pojmenovává jednotlivé druhy papíru	– pojmenovávání druhů papíru: balicí, novinový, kancelářský, kreslicí	PRO 1 Můj domov VDO, OSV, EV	Ohýbání, skládání, lepení, Modely domů, významné budovy, stavba města
-zpracovává za pomoci nůžek, lepidla, nože a kolíčků	– zpracováváme pomocí: nůžek, nože, lepidla, kolíčků		– příklady výrobků: • vytrhávané ubrousky a ozdoba různých věcí, např. květináče • jednoduché předměty a pomůcky do vyučování, např. metr z papírových proužků, geometrické tvary aj. • podložky z propletených

			proužků, záložky do knih aj. • výrobky vzniklé skládáním papíru, loďky, parník, čepice aj. • ozdoby na vánoční stromček, např. řetězy, košíčky, srdíčka • věci k obchodování nakreslené, vystřižené, nalepené na karton, obkreslené podle šablony • výroba notýsků, sešití papíru, ozdoba štítkem
-užívá dané techniky	– technika práce: překládání, ořezávání, přestřižení, vytrhávání, skládání, slepování, nalepování papíru na karton, odměřování		
	Práce s modelovací hmotou:		
-seznamuje se s vlastnostmi modelovací hlíny, moduritu a těsta	– materiál: modelovací hlína, plastelína, modurit, těsto	PRO 3.Barvy podzimu EV,OSV	Projektový den Prezentace práce žáků
-užívá dané pomůcky	– pomůcky: podložka, špachtle, nůž		
-zvládá různé techniky práce	– techniky práce: hnětení, válení, ubírání, spojování, vaření, sušení	PRO 4 Vánoční trhy VMEGS,EV,MV	Projektový den Prezentace výrobků a prací žáků
-poznává vlastnosti	– poznané vlastnosti: tvárnost, tvrdost		příklady výrobků: věci, o kterých se učíme v prvouce (ovoce, zelenina, ptáci, zvířata), v matematice (geometrická tělesa,

			geometrické tvary), ve čtení (zobrazování dějů z četby nebo z vyprávění)
		Prv – Svět kolem nás	
-bezpečně zachází s ostrými předměty	– bezpečné zacházení s ostrými předměty		
	Práce s drobným materiálem:.		
	– materiál: provázky, sláma, přírodniny (semínka, listy, šišky, plody, větvičky aj.), špejle, drátky, korek, krabičky, papír, karton	VV,ČJ Lidové zvyky a tradice	
-správně používá dané nástroje	– nástroje a další materiál: nůžky, nůž, tupá jehla, bavlnka, lepidlo, zavírací špendlíky, aj.		příklady výrobků: ozdoby, zobrazování nějakého pracovního prostředí (skupinová práce), zdobení různých předmětů, lakování, práce s drátkem a lepidlem
-propichuje, spojuje, ohýbá, stříhá, nalepuje, slepuje, lisuje a skládá	– techniky práce: propichování, spojování, ohýbání, stříhání, nalepování, slepování, lisování, skládání do tvarů		
-užívá nástroje a pomůcky s účelem jejich použití	– seznamování se s nástroji a pomůckami, s účelem jejich použití		
-řídí se pravidly bezpečnosti	– zásady pro bezpečnost při činnostech s ostrými předměty		
	Práce montážní a demontážní:		

-seznamuje se s návody pro práci se stavebnicemi	– různé druhy stavebnic – seznámení se s návodem pro práci s nimi a předlohami pro stavby a konstrukce, možnosti užití stavebnice mohou předvést žáci, kteří si určitou stavebnici do školy donesli	Čj – pracovní postupy návody	
-vytváří plošné a prostorové kompozice	– vytváření plošných a prostorových kompozic ze stavebnicových prvků a volného materiálu podle předloh i podle fantazie žáků	PRO 1Můj domov OSV, EV, VDO	Prezentace prací žáků
-sestavuje modely na základě konstrukčních činností	– stavebnice se spojovacími prvky a díly - konstrukční činnosti		
-sestavuje jednoduché pohyblivé modely	– sestavování jednoduchých pohyblivých modelů podle předlohy i podle představy žáků – montáž a demontáž, urovnávání dílů stavebnice k dalšímu použití		
-užívá správné pracovní dovednosti a návyky, dodržuje pravidla bezpečnosti	– osvojování si správných pracovních dovedností a návyků při organizaci, rozmyšlení si své vlastní činnosti, zachovávání bezpečnosti a hygieny při činnostech	Výchova ke zdraví	
	Práce s textilem:		
	– materiál: textilie bavlněné, lněné, vlněné, hedvábné, z umělých vláken - jejich rozlišování, nitě, bavlnky, šňůrky, stužky, poutka, knoflíky	PRO 3 Barvy podzimu EV, OSV PRO 4 Vánoční trhy VMEGS, EV, MV	Prezentace výrobků a prací žáků
-seznamuje se s jednotlivými nástroji	– nástroje: nůžky, jehly, špendlíky		– výrobky: sešití kousku látek k sobě - jednoduchý výrobek, oprava oděvu – přišití knoflíku nebo poutka aj
-navléká, šije a sešívá předním a zadním stehem	– činnosti: navlečení přiměřeně dlouhé nitě, uzlík, šití stehem předním a zadním, prošívání, střihání, sešívání předním a zadním stehem		

-dodržuje bezpečnost	– dodržování pravidel bezpečnosti a hygieny práce		
	Lidové zvyky, tradice a řemesla:		
-seznamuje se s lidovými tradicemi, zvyky a řemesly, poznává svůj region	– lidové zvyky a tradice, lidová řemesla: poznávání na základě přímých ukázek nebo videa, návštěvy regionálních muzeí apod.	PRO 4 Vánoční trhy VMEGS, EV,MV	Prezentace výrobků
-ovládá vybrané techniky	– techniky zpracování: ukázky drhání, batikování, modrotisk, výroba vizovického pečiva, ozdoba kraslic, práce se slámou, vyřezávání apod.	Vv , Čj – ukázky z čítanky, rozhovor na dané téma	
-užívá vhodné nástroje	– materiál, nástroje a pomůcky volíme podle charakteru vytvářeného výrobku a zvolené techniky zpracování		
	– příklady výrobků: jednoduchá ozdoba, šperk, svícen, vánoční ozdoba, kraslice, vizovické pečivo, ubrousek zdobený batikou apod.		
	Stolování:		
-připraví talíře a příbory na sváteční oběd	– příprava talířů a příborů ke svátečnímu obědu	Prv, Čj, články k danému tématu	Výjezdy na ŠVP – různé třídní oslavy, besídky, společné stolování o Vánocích
-řídí se pravidly slušného stolování	– chování se u stolu		
	– příprava jednoduchého studeného pokrmu		

	Práce na školní zahradě, pěstitelské práce v učebně (podle podmínek školy):		
-ošetřuje a pečuje o pokojové květiny	– na podzim a v zimě: ošetřování pokojových rostlin	PRV – zakládání pokusů s rostlinami	Rozmnožování řízků, sadba, přesazování pokojových květin
-pěstuje cibuloviny v květináči, přesazuje	– na jaře v učebně: pěstování cibulovin v květináči – květina pro maminku (předpěstování v papírových květináčích nebo v kelímcích), přesazování do květináče, který si žáci ozdobili		
-pozoruje klíčení semen, nakličuje a přesazuje	– pozorování klíčení semen fazole nebo hrachu, nakličování, přesazování, jakmile začne rostlina růst. Semena řechy (klíčení na vlhké vatě), klíčení obilí a jeho růst (zeleň na velikonoční svátky)		
-dělá řádky, seje zeleninu, dělá důlky pro sazenice, sází květiny	– na jaře na zahradě: dělání řádků podle šňůry, setí zeleniny, dělání důlků pro sazenice, sázení květin na záhon, péče o rostliny – kypření půdy, pletí, zalévání	PRV, Čj, Vv – postupy, popis	
-provádí jednoduché pokusy	– první jednoduché společné záznamy o postupu práce a o časovém pozorování růstu a vývoje rostliny		

Praktické činnosti 4. – 5. ročník

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy	Metody a formy práce, poznámky
	I. Práce s drobným materiálem		
	<i>Materiály:</i> různé druhy papíru, kartóny, lepenky, krabičky od zboží		

	Praktické činnosti:		
- rozměřuje a stříhá papír nebo kartón,	- rozměrování a stříhání papíru nebo kartónu, pomůcky do matematiky a českého jazyka	PRO 1 Můj domov EV, VDO, OSV	- vytváří pomůcky do matematiky a českého jazyka
- polepuje kartón	- polepování kartónů, pomůcky do přírodovědy a vlastivědy		- vyrábí pomůcky do přírodovědy a vlastivědy
- zhotovuje papíry	- zhotovování papírů (škrobové aj.)		-vyrábí desky na uložení materiálů z projektů a pro portfolia
- sestavuje složitější skládky a modely	- zhotovování složitějších skládanek a modelů		
- sešívá, přehýbá, stříhá a lepí	- sešívání listů, příprava přehledů učiva a obalů na pomůcky a sbírky		- listy, připravuje přehledy učiva a vyrábí obaly na pomůcky a sbírky
- skládá, přehýbá, řeže, stříhá, lepí	- zhotovuje desky		
- zhotovuje kaširované výrobky	- zhotovování výrobků kaširováním	PRO 3 Barvy podzimu OV, OSV PRO 4 Vánoční trhy MVEMG, EV, MV	Prezentace výrobků a prací žáků
	Bezpečnost práce – práce s nůžkami a nožem, lepidla, hygienické návyky.		
	Doplňující informace: z čeho se vyrábí papír, kde se u nás vyrábí, různé druhy papíru, sběr starého papíru, jak dlouho znají lidé papír a jiné zajímavosti.	Př – výroba papíru Čj – vyhledávání informací v encyklopediích, na internetu	Přehledy, skupinové práce
	Práce s různými zvolenými materiály		

	Zhotovování potřebných výrobků z některých jiných materiálů např. textil, drát, fólie, přírodniny, aj. podle potřeby a rozhodnutí učitele.	Čj - popis	
	II. Práce s modelovací hmotou		
	<i>Materiály:</i> modelovací hlína, modelit, sádra, pilinová kaše, dentakryl, kaširovací hmota	PRO 4 Vánoční trhy VMEGS, EV,MV	Prezentace výrobků
	<i>Praktické činnosti:</i>		
- modeluje výrobky, které doplňují výuku přírodovědy a vlastivědy	- modelování doplňující výuku přírodovědy a vlastivědy		
- modeluje figury a reliéfy ve spojení s výtvarnou výchovou	- modelování ve spojení s výtvarnou výchovou - figury, reliéfy	výtvarná výchova	
- modeluje tělesa pro výuku geometrie	- modely těles ve spojení s výukou geometrie	Ma - geometrie	
- zhotovuje odlitky ze sádry, odlévá do formy, vyškrabává předkreslené vzory – barví je a lakuje	- zhotovování různých předmětů, jejich barvení a lakování - příprava odlitků ze sádry, odlévání do formy, vyškrabávání předkresleného vzoru		
- v keramické dílně vytváří drobné předměty z keramiky	- práce v keramické dílně - podle podmínek školy výroba drobných předmětů z keramiky		
- při zdobení keramických nádob využívá prvků lidového umění	- využívání prvků lidového umění při zdobení keramických nádob		
	Žáci se seznámí s funkcí a užitím nástrojů, náradí a pomůcek: různé modelovací hmoty, špachtle, modelovací očko, profilové šablony, rydla, barvy ředěné vodou.	Čj - popis	

	Bezpečnost práce - dodržování hygienických návyků při práci s modelovací hmotou a barvami, bezpečnost při práci s ostrými předměty.	Výchova ke zdraví	
	<i>Doplňující informace:</i> ve spojení s výtvarnou výchovou žáci poznávají výsledky práce výtvarníků-sochařů, umělecké plastiky a sochy, vyhledávají díla sochařů v blízkosti školy nebo svého bydliště. Umělecká a užitková keramika v našem okolí.		
	III. Konstrukční činnosti - práce se stavebnicemi <i>Pomůcky:</i> konstrukční stavebnice plastové, ze kterých se dají stavět modely podle předloh i podle fantazie žáků; nejlépe, mohou-li to být modely pohyblivé, vystřihovánky na sestavování papírových modelů	- sestavování obtížnějších modelů (nejlépe pohyblivých) z plastových konstrukčních stavebnic	
	Praktické činnosti:		
- provede práce podle předlohy, náčrtu, slovního návodu	- práce podle předlohy, podle jednoduchého náčrtu i podle slovního návodu	Čj - pracovní postupy	
- vytvoří konstrukci podle vlastních představ a provede jednoduchý náčrtek	- práce podle vlastní představy spojená s provedením jednoduchého náčrtu		
- pojmenuje správně názvy nástrojů, součástí stavebnice	- správné názvy nástrojů i součástí stavebnice		
- sestaví prostorové modely z kartónových vystřihovánek	- sestavování prostorových modelů z kartónových vystřihovánek	PRO 1 Můj domov VDO,OSV,EV	Prezentace prací žáků
	<i>Bezpečnost:</i> dodržování zásad správného zacházení s náčiním u montáží	Výchova ke zdraví	

	IV. Pěstitelské práce - podle podmínek školy		
	Žáci se seznamují se základními podmínkami pro pěstování rostlin. Při praktických činnostech se naučí připravovat půdu pro setí a sadbu, sledují růst rostlin, učí se rostliny okopávat a zalévat. Při péči o rostliny se seznamují s různým zahradním náčiním a učí se ho vhodně používat pro určité práce. Seznamují se s užitekem pěstovaných rostlin. Další činnost, kterou mohou provádět, je pěstování pokojových rostlin a pravidelná péče o ně, spojená s pozorováním růstu i se záznamem pozorování.	Př – pokusy s klíčením rostlin Čj – pracovní postupy	Skupinová práce
	<i>Bezpečnost</i> při práci s rostlinami: nebezpečí alergie u některých lidí, pozor na jedovaté pokojové rostliny, dodržování hygieny, nebezpečí úrazů, ošetřování drobných zranění při práci na pozemku	Výchova ke zdraví	
	V. Příprava pokrmů		
	<i>Učivo:</i>		
- má představu co patří do základního vybavení kuchyně	- základní vybavení kuchyně	PRO 3 Barvy podzimu EV, OSV	Prezentace výrobků, ochutnávky
- dokáže vybrat a nakoupit potraviny pro přípravu jednoduchého jídla	- výběr a nákup potravin pro přípravu jednoduchého jídla	PRO 4 Vánoční trhy VMEGS, EV, MV	
- určí (stanoví) zásady skladování potravin	- zásady skladování potravin		
- dokáže jednoduše upravit stůl, zná pravidla správného stolování	- jednoduchá úprava stolu, pravidla správného stolování	Vv – slavnostní prostředí stolu	Skupinová práce
- dokáže zacházet s el. spotřebiči v kuchyni	- zacházení s elektrickými spotřebiči v kuchyni		
- provede samostatně jednoduché jídlo	- samostatná příprava jednoduchého jídla		

- udržuje pořádek v kuchyni a uklidí pracovní místo po vaření - dodržuje bezpečnost a hygienu při práci v kuchyni	- udržování pořádku v kuchyni a úklid pracovního místa po vaření		
	Bezpečnost a hygiena při práci v kuchyni.		

4. ročník (1 hodina týdně, 33 hodin ročně), 5. ročník (2 hodiny týdně, 66 hodin ročně)

5.14.2 Praktické činnosti II.stupeň

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět *Praktické činnosti* vychází ze vzdělávacího oboru *Člověk a svět práce*, postihuje široké spektrum pracovních činností a technologií, vede žáky k získání základních uživatelských dovedností v různých oborech lidské činnosti a přispívá k vytváření životní a profesní orientace žáků. Vzdělávací obsah předmětu vychází z konkrétních životních situací, v nichž žáci přicházejí do přímého kontaktu s lidskou činností a technikou v jejich rozmanitých podobách. Cíleně se zaměřuje na praktické (zejména manuální) pracovní dovednosti a návyky a doplňuje tak celé základní vzdělání o tuto důležitou složku nezbytnou pro uplatnění člověka v dalším životě a ve společnosti. Tím se odlišuje od ostatních vzdělávacích obsahů vyučovacích předmětů a je jejich určitou protiváhou.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Učební osnovy vyučovacího předmětu *Praktické činnosti* obsahují rozpracované konkrétní výstupy a učivo ze všech tématických okruhů vzdělávací oblasti *Člověk a svět práce* RVP ZV. Na 2. stupni ZŠ: *Práce s technickými materiály, Pěstitelské práce, Provoz a údržba domácnosti, Svět práce*. Témata navazují na učivo 1. stupně, a to: *Práce s drobným materiálem, konstrukční činnosti, Pěstitelské práce, Příprava pokrmů*. Žáci se učí pracovat s různými materiály a osvojují si základní pracovní dovednosti a návyky. Učí se plánovat, organizovat a hodnotit pracovní činnost samostatně i v týmu. Ve všech vyučovacích hodinách jsou soustavně vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci. Získávají nejen důležité základní pracovní návyky a dovednosti, ale také důležité informace ze sféry výkonu práce. To pro ně může být velkou pomocí při jejich rozhodování o jejich dalším studijním a profesním zaměření.

Vyučovací předmět *Praktické činnosti* je povinný předmět, který se vyučuje v 7. až 9. ročníku v 1 hodinové týdenní dotaci (celkem 3 hodiny). Jedn hodinové týdenní dotace lze ve vhodných případech organizovat „střídavě“ jako „dvouhodinovky“ 1/14 dnů v kombinaci s jiným vyučovacím předmětem s jedn hodinovou týdenní dotací (např. s Výtvarnou výchovou apod.). Bez ohledu na charakter pracovních činností probíhá výuka vyučovacího předmětu Praktické činnosti ve stejném rozsahu pro chlapce i dívky. Na 2. stupni jsou žáci pravidelně střídavě rozděleni do dvou pracovních skupin s odlišným charakterem pracovních činností.

Část vyučovacího obsahu některých tematických okruhů (*Provoz a údržba domácnosti, Svět práce*) je realizována ve vyučovacím předmětu Výchova k občanství. Výuka probíhá převážně v odborných učebnách školy: školní dílna, školní kuchyňka, na školním pozemku a formou exkurzí ve vybraných institucích a výrobních podnicích.

Praktické činnosti – 7.ročník

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
Žák: Sestaví model, zhotoví výrobek podle návodu, náčrtu, plánu, předlohy, jednoduchého programu; uživatelsky pracuje s technickou dokumentací Přečte jednoduchý technický výkres Vypracuje jednoduchý technický výkres Změří a orýsuje výrobek Používá správné pomůcky na rýsování a dbá na estetickou úpravu Uvede vlastnosti materiálů (dřevo, plasty, kovy) Provede zadané praktické činnosti s danými materiály Při práci používá vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní a vhodné osobní ochranné prostředky Správně zachází s pomůckami, nástroji, nářadím a zařízením včetně údržby Vyřeší jednoduché technické úkoly s vhodným výběrem materiálu, pracovních nástrojů a nářadí	Práce technickými materiály, design a konstruování Grafická komunikace: technické kreslení, technické náčrty a výkresy, čtení technických výkresů Měření a orýsování výrobků Vlastnosti materiálu a jejich využití v praxi (dřevo, plasty, kovy, přírodní materiály) Pracovní pomůcky, nářadí a nástroje Práce se dřevem: řezání, vrtání, spojování, čepování, lepení, povrchová úprava Práce s kovy: řezání, pilování, vrtání, ohýbání, povrchová úprava, spojování kovů závity, nýty Práce s plasty: řezání, pilování, vrtání, ohýbání, tepelné tvarování Montáž a demontáž, oprava školního nářadí a náčiní	Ma – geometrie PT-OSV – rozvoj základních dovedností pro spolupráci, rozvoj kreativity Ch – vlastnosti látek	Vzdělávací exkurze do výrobního podniku Žák vyrobí výrobky ze dřeva, plastu, kovu

Správně vykoná zadané pracovní činnosti Dodržuje základní zásady péče o pracovní a životní prostředí Udržuje pořádek na pracovním místě Dodržuje základy bezpečnosti a ochrany při práci, hygienická pravidla a předpisy, dodržuje technologickou kázeň Uvede, předvede základní způsoby ošetřování pokojových květín, dřevin aj. Pěstuje a využívá květiny pro výzdobu Správně vykoná zadané praktické činnosti Prokáže osvojení požadovaných základních pracovních dovedností a návyků Uvede příklady známých vztahů rostlin a zdraví člověka Dodržuje základní zásady péče o pracovní a životní prostředí Dodržuje základy bezpečnosti a ochrany při práci, hygienická pravidla a předpisy, technologickou kázeň Používá vhodné pracovní pomůcky a provádí jejich údržbu	Úloha techniky v životě člověka, zneužití techniky Práce pro zlepšení školního prostředí Hygiena, bezpečnostní předpisy, první pomoc při úrazu, bezpečnost a ochrana zdraví při práci Ochrana pracovního a životního prostředí Pěstitelské práce Okrasné rostliny: pěstování vybraných okrasných dřevin, květina v interiéru a exteriéru, základy ošetřování pokojových květín Léčivé rostliny a koření: sběr, pěstování, účinky Rostliny jako drogy a jejich zneužívání, alergie Oprava a údržba nářadí Práce pro zlepšení školního prostředí Hygiena, bezpečnostní předpisy, první pomoc při úrazu, bezpečnost a ochrana při práci Ochrana pracovního a životního prostředí	Př, Ch – první pomoc, ochrana životního prostředí, bezpečnost práce PT-EV – zneužití techniky, odpadové hospodářství Př – stromy, keře, květiny PT-OSV – rozvoj kreativity, spolupráce při řešení problémů Ch – voda, vzduch Př – drogy, koření Ch – chemie a společnost PT-MV – prostředí a zdraví, způsob ochrany zdraví	Vzdělávací exkurze do zahradnictví Žák pečuje o interiérovou výzdobu školy, dbá o okrasné rostliny exteriéru školy Beseda o drogách Žák pěstuje na školním pozemku léčivé rostliny
---	--	--	--

Praktické činnosti – 8. ročník

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
Žák: vyřeší jednoduché technické úkoly organizuje a plánuje svoji pracovní činnost užívá technickou dokumentaci sestaví podle návodu, náčrtu, plánu daný model provede montáž, demontáž a údržbu jednoduchých předmětů a zařízení ovládá jednoduché pracovní postupy při základních činnostech v domácnosti a orientuje se v návodech k obsluze běžných domácích spotřebičů dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy, poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu elektrickým proudem	Práce s technickými materiály, design a konstruování Úloha techniky v životě člověka Grafická dokumentace, náčrty, výkresy, technické informace Sestavování modelů z konstrukční elektrotechnické stavebnice – montáž a demontáž Elektrické obvody, zapojení Zdroje energie (i alternativní) Provoz a údržba domácnosti Elektrická instalace v domácnosti, bezpečnost a ekonomika provozu, ochrana a údržba Elektrické spotřebiče v domácnosti, provoz a údržba Hygiena, bezpečnostní předpisy, první pomoc při úrazu, bezpečnost a ochrana zdraví při práci	Ma – geometrie F, Ch – zdroje energie F – bezpečnost při práci s el. spotřebiči Př – první pomoc PT-EV – využívání energie, možnosti šetření	Frontální či skupinová práce žáků s el. stavebnicemi

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
Žák: provede, vyřeší zadaný pracovní úkol ovládá jednoduché práce na zahradě a při pěstování rostlin obecně používá vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní	Pěstitelské práce Podzimní a jarní práce na školním pozemku Druhy ovocných rostlin, rozmnožování a řez ovocných rostlin, výživa a hnojení ovocných	Ch – chemie a společnost	Vzdělávací exkurze do ovocné školky

správně zachází s nástroji a náradím včetně údržby zná využití okrasných (pokojových) rostlin v interiéru a exteriéru uvede příklady známých vztahů rostlin a zdraví člověka dodržuje základní zásady bezpečnosti práce, hygienická pravidla, pečuje o pracovní a životní prostředí udržuje pořádek na pracovišti, dbá na hygienu při práci bezpečně obsluhuje základní kuchyňské pomůcky a spotřebiče připraví jednoduché pokrmy v souladu se zásadami zdravé výživy dodržuje základní principy stolování, společenského chování a obsluhy u stolu ve společnosti	dřevin, škůdci a ochrana, sklizeň a skladování ovoce Šlechtění rostlin Okrasné rostliny, pěstování okrasných dřevin, květin, alternativní způsoby pěstování (hydroponie), rozdělení okrasných rostlin, ošetřování pokojových rostlin, rozmnožování Květiny v exteriéru a interiéru, řez, vazba, úprava květin (vánoční a velikonoční) Rostliny jako drogy, jejich zneužití, alergie – léčivé rostliny Příprava pokrmů Základní technologické postupy přípravy pokrmů Příprava pokrmů za studena Základní způsoby tepelné úpravy Jednoduché stolování	Př – ovocné a okrasné rostliny Vv – estetické cítění Ch – drogy Př – léčivé rostliny PT-OSV – uvědomění si hodnoty spolupráce při týmové práci, kreativita Ch – přírodní látky	Vzdělávací exkurze do skleníků např. UJEP Žák pečuje o květinovou výzdobu interiéru školy Skupinová práce při přípravě pokrmů Kolektivní hodnocení výsledků práce
--	---	--	---

Praktické činnosti – 9. ročník

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
Žák: užívá technickou dokumentaci organizuje a plánuje svoji pracovní činnost sestaví podle návodu, náčrtu jednoduchý model provede montáž a demontáž jednoduchých předmětů a zařízení	Práce s technickými materiály, design a konstruování Úloha techniky v životě člověka Údržba a provoz elektronických spotřebičů v domácnosti Sestavování modelů z konstrukční elektrotechnické stavebnice – montáž a demontáž	Ch, Př, F – bezpečnost při práci, první pomoc	Frontální či skupinová práce s el. stavebnicemi

ovládá jednoduché pracovní postupy při základních činnostech v domácnosti, orientuje se v návodech k obsluze běžných domácích spotřebičů správně zachází s pomůckami, nástroji orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí posoudí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravě využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného povolání orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí posoudí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělávání pěstuje a využívá květiny pro výzdobu ovládá jednoduché pracovní postupy při základních činnostech v domácnosti správně zachází s pomůckami, nástroji, nářadím a zařízením včetně údržby provádí drobnou domácí údržbu seznáí se s domácím účetnictvím dodržuje základní hygienická pravidla, poskytne první pomoc při úrazu dodržuje základní zásady péče o pracovní a životní prostředí používá základní kuchyňský inventář	Hygiena, bezpečnostní předpisy, první pomoc při úrazu Svět práce Trh práce, kvalifikační a zdravotní požadavky Zaměstnání, způsoby hledání práce, životopis, práce a povinnosti Zákoník práce Podnikání – struktura a druhy organizací, nejčastější formy podnikání – drobné a soukromé podnikání Volba profesní orientace – osobní zájmy, cíle Možnosti vzdělávání – poradenské služby Svět práce Lidská práce, objekty a produkty práce, pracovní činnosti, pracovní prostředky, pracoviště a pracovní prostředí Trh práce Pěstitelské práce Práce na zlepšení školního prostředí Provoz a údržba domácnosti Domácí spotřebiče Úklid domácnosti, úklidové prostředky Údržba oděvu a textilií Drobné opravy, hygiena, bezpečnostní předpisy, první pomoc při úrazu, bezpečnost a ochrana zdraví při práci Finance a provoz domácnosti, ekonomika domácnosti	Orv – hospodaření stát a hospodářství PT-EV – význam role různých profesí ve vztahu k životnímu prostředí Orv – volba povolání Př, Ch – bezpečnost při práci, první pomoc Orv – hospodaření M – základy finanční matematiky Př, Ch – přírodní látky Vv – estetické cítění PT-MV – náš životní styl, vnímání estetických hodnot prostředí, spotřeba věcí, energie, odpady	Vzdělávací exkurze do soukromého podniku (dle možnosti) Žák přemýšlí o svém povolání Vzdělávací exkurze na Úřad práce Žák přemýšlí o svém povolání Skupinová práce při přípravě pokrmů Kolektivní hodnocení výsledků práce
--	---	--	---

bezpečně obsluhuje základní spotřebiče připraví jednoduché pokrmy v souladu se zásadami zdravé výživy dodržuje základní principy stolování, společenského chování a obsluhy u stolu ve společnosti	Příprava pokrmů Základní technologické postupy přípravy pokrmů: nápoje, zpracování ovoce a zeleniny, přípravy pokrmů za studena, základní způsoby tepelné úpravy Úprava stolu a stolování: jednoduché prostírání, obsluha a chování u stolu, slavnostní stolování v rodině	PT-OSV – komunikace při týmové práci, kreativita	
---	--	---	--

Rozdělení praktických činností do ročníků

7. r	Práce s technickými materiály Design a konstruování
	Pěstitelské práce
8. r	Práce s technickými materiály Design a konstruování Provoz a údržba domácnosti – domácí elektrospotřebiče
	Příprava pokrmů Pěstitelské práce
9. r	Práce s technickými materiály Design a konstruování Svět práce
	Pěstitelské práce Příprava pokrmů Provoz a údržba domácnosti

5.15 Volitelné předměty

V prvním týdnu daného školního roku si žáci vybírají z nabídky volitelných předmětů při zachování rovnoměrného obsazení předmětů. Volitelné předměty jsou vždy určeny na jeden školní rok a jejich nabídka se v průběhu let obměňuje.

Anglický jazyk, Konverzační seminář, 7., 8., 9. ročník

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
- Umí hovořit o ročních obdobích, o oblíbených činnostech (zvířata a sport). Na tato témata dokáže vést rozhovor. - Umí jednoduše popsat zvyklosti významných svátků u nás a ve Velké Británii (Velikonoce, Vánoce) - Umí vyjádřit, kde byl a co dělal. Na totéž se umí zeptat kamaráda. - Dokáže používat základní fráze týkající se nakupování - Podle receptu umí připravit jednoduchý pokrm, dokáže sestavit recept. - Umí porovnávat kvalitu věcí - Umí vyjádřit, jak lidé tráví volný čas (rozhlas, televize, sport, kultura) - Umí napsat jednoduchý dopis kamarádovi o sobě a své rodině - Umí vyhledat konkrétní informace o cizí zemi - Využívá každodenní verbální a neverbální komunikaci jako nástroj jednání v různých situacích ve vztahu k druhým - Dokáže napsat článek do školního časopisu na libovolné téma - Účinně komunikuje s příslušníky jiných národů, zejména se svými vrstevníky	- Přítomný čas prostý a průběhový - Přítomný čas prostý - Minulý čas prostý, průběhový - Tvoření otázky - Vyjádření množství - Příslovce - Stupňování přídavných jmen - Struktura dopisu, oslovení	Výtvarná výchova Občanská výchova Hudební výchova Mezikulturní výchova Informatika Mediální výchova Osobnostní výchova	Vyprávění, popis Průběžně - slovníky Rozhovor, práce s textem Poslech Rozhovory Skupinová práce Vyhledávání na internetu Práce s textem

Seminář zeměpisu– 7., 8. ročník

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Předmět Seminář zeměpisu umožňuje žákům doplnění vědomostí, které získávají v běžných hodinách zeměpisu a dovedností v oblasti praktického zeměpisu. Žáci mají možnost v praxi aplikovat vědomosti a dovednosti.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu:

Seminář zeměpisu je povinně volitelným seminářem pro žáky II. stupně v 7. a v 8. ročníku. Vyučuje se v 1 hodinové týdenní dotaci. Předmět je vyučován částečně v prostorách třídy a částečně formou zeměpisných vycházek.

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce
- orientuje se v problematice regionálního zeměpisu - dokáže vysvětlit pojmy: globální problém, globalistika - orientuje se v problematice globálních problémů - uvědomuje si provázanost globálních problémů - dokáže vysvětlit vztahy a vazby mezi jednotlivými globálními problémy	- Zdroje informací - práce s mapou - projekty - problémy Afriky - problémy Austrálie - problémy Asie - problémy Ameriky - problémy Evropy - práce na projektech (jednotlivé problémy) - Problém hladu a populace - Surovinový problém - Problém ekologický - Problém vody - Problém války - Problém biosféry	- Zeměpis 6. ročník a 7.ročník - Globální výchova - Enviromentální výchova	- Využití internetu, knihovny - Skupinová práce
- zná problematiku střetu kultur - zná životní podmínky dětí v různých částech světa	Projekt Děti na Zemi	- Zeměpis 9. ročník - Občanská nauka 6.-9. ročník - Multikulturní výchova	Práce s textem a internetem

• dokáže určit potenciál území města Ústí nad Labem • zná problémy regionu • umí pracovat s mapou a GPS, terénní praxi, geografické vycházky a exkurze	• Přírodní podmínky města • Společenské podmínky města • proměny Ústí nad Labem • Ústí nad Labem – město budoucnosti • orientace v terénu podle turistických map a GPS • geocaching • exkurze a vycházky v místním regionu	• Zeměpis 8. ročník • Tělocvik 6. – 9. ročník turistika • Informatika 7. -9. ročník	• Vycházky do okolí školy a na výhledová místa v okolí města • Práce s fotoaparátem a grafickými programy
--	--	---	--

TANEČNÍ a POHYBOVÉ AKTIVITY

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Vyučovací předmět taneční a pohybové aktivity umožňuje žákům doplnění vědomostí i dovedností v oblasti společenského tance. Žáci si mají možnost vyzkoušet a naučit základní kroky (včetně jednoduchých sestav) standardních a latinsko-amerických tanců.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu:

Taneční a pohybové aktivity jsou povinně volitelným seminářem pro žáky II. stupně v 6. ročníku. Vyučuje se v 1 hodinové týdenní dotaci. Vyučovací předmět je vyučován v prostorách auly ZŠ s dostatečným ozvučením a parketovou podlahou. V případě potřeby lze využít prostornější kmenovou třídu či tělocvičnu.

Očekávaný výstup	Učivo - obsah	Mezipředmětová vztahy	Metody a formy práce, poznámky
Žák: - vyjmenuje standardní a latinsko-americké tance - určí druh společenského tance dle zvukové nahrávky - zatančí základní krok těchto tanců: samba, cha-cha, rumba, jive, waltz, tango valčík, quickstep - předvede základní párové držení (postoj) při standardních tancích - předvede základní párové držení (postoj) při latinsko-amerických tancích - zná pojmy z taneční terminologie: přeměna, alemana, pozdrav, vějíř, brána, smyčka, americká spina, solo otočka) - zatančí jednoduchou sestavu těchto tanců (samba, cha-cha, rumba, jive, waltz, valčík)	Standardní a latinsko-americké tance		Praktické názorné ukázky jednotlivých společenských tanců.

SEMINÁŘ OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVY

Charakteristika vyučovacího předmětu

Osobnostní a sociální výchova se orientuje na subjekt a objekt, na každodenní využití v běžném životě.- Reflektuje osobnost žáka, jeho individuální potřeby a zvláštnosti. Jeho smyslem je pomáhat každému žákovi utvářet praktické životní dovednosti.

Specifikou Osobnostní a sociální výchovy je, že se učivem stává sám žák, konkrétní žakovská skupina, běžná situace každodenního života. Jejím smyslem je pomáhat každému žákovi hledat vlastní cestu k životní spokojenosti založené na dobrých vztazích – k sobě samému, k dalším lidem i ke světu.

Obsahové, časové a organizační vymezení vyučovacího předmětu

Osobnostní a sociální výchova je volitelným vyučovacím předmětem pro žáky II. stupně ZŠ. Vyučuje se v 1 hodinové týdenní dotaci. Výuka probíhá v kmenových třídách.

Výuka předmětu směřuje k

- navázání bližšího kontaktu mezi učitelem a žákem
- vytváření atmosféry vzájemné důvěry
- usnadnění odhalování problémů v interpersonálních vztazích a rozšíření možnosti jejich prevence a řešení
- podporování sebedůvěry, pocitu sounáležitosti se skupinou, kolektivem, zodpovědnosti k sobě samým i k druhým lidem
- snadnějšímu pochopení motivů vlastního jednání i jednání druhých na základě sebepoznání a vzájemného poznávání
- podporování pomoci a spolupráci v kolektivu
- používání vhodných komunikačních postupů

užívání vhodných signálů řeči vlastního těla a poznávání případného nebezpečí a manipulace

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu Osobnostní a sociální výchova

Osobnostní a sociální výchova 6. ročník

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky

• žák zdokonaluje svoje smyslové vnímání • učí se poznávat svoje empatické vnímání • používá pro sebe výhodné strategie zapamatování, poznávání a učení • využívá znalost osobních psychických předpokladů pro učení • poznává a charakterizuje svoje rysy osobnosti • vyjádří, jak sám sebe vnímá • ovlivňuje pozitivně své sebepojetí – respektive své „já“ • ví, kde vyhledat pomoc při osobních krizích • používá strategie regulace vlastního myšlení, prožívání a jednání ve prospěch svůj i druhých lidí • analyzuje svůj způsob organizace času • při plánování rozlišuje nutné a možné • plánuje studium a učení	Osobnostní rozvoj: Rozvoj schopností a poznání	Čj, Ov	diskuse, nácvik situací, hry na rozvoj vnímání schopností
	Sebepoznání a sebepojetí	Ov, ČJ, VV	dramatizace, hry na rozvoj sebepoznání, diskuse, kresba
	Seberegulace a sebeorganizace	Ov, Čj	diskuse, samostatná i skupinová práce, spolupráce s rodiči, anketa, práce s médii
	Psychohygiena	VkO, Ov, ČJ, Hv	kresba, prezentace, relaxační techniky, práce s médii

• pokouší se podívat na svět též očima druhého • respektuje jiné lidi jako svébytné osobnosti • napomáhá zlepšení nebo udržení kvality vztahů ve třídě či pracovní skupině • zná základní pravidla komunikace • uplatňuje metody efektivní komunikace • užívá vhodně prostředky neverbální komunikace, rozeznává projevy neverbální komunikace • průběžně zdokonaluje formy komunikačního chování • usiluje o to, aby získal pozitivní postoj ke spolupráci • poznává, rozvíjí a využívá své dovednosti komunikace v týmu, řešení konfliktů a dovednosti organizace práce týmu • respektuje etická pravidla spolupráce i soutěžení a uplatňuje je ve svém jednání	Komunikace	VkO, Ev	diskuse, komunikační aktivity, kresba, nácvik efektivní komunikace
	Kooperace a kompetice	VkO, Ev	hry na rozvoj spolupráce, diskuse, kresba, skupinové aktivity vedoucí ke spolupráci, spolupráce s rodiči
	Morální rozvoj: Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	VkO, Ev	diskuse, rozbor situací, nácvik řešení problémů
		VkO, Čj, Tv, Ev	

• vysvětlí obvyklé příčiny vzniku osobních nebo vztahových problémů • aplikuje efektivní strategie řešení problémů ve svém životě • podílí se na řešení problémů ve třídě • reflektuje své jednání, myšlení a prožívání v situacích řešení učebních problémů • jedná v souladu s etickými pravidly, dodržuje zákony • pomáhá druhým, podporuje je • v životních situacích se rozhoduje se zřetelem k mravnímu rozměru	Hodnoty, postoje, praktická etika		diskuse, rozbor běžných životních situací, nácvik řešení z pohledu etického rozměru, pozorování, spolupráce s rodiči
---	-----------------------------------	--	--

VOLITELNÉ PŘEDMĚTY

Seminář fyziky – 7. ročník

CHARAKTERISTIKA:

Volitelný předmět je začleněn do vzdělávací oblasti Člověk a příroda, je charakterizován jako vědecký obor studující obecné fyzikální vlastnosti a zákonitosti reálného světa. Fyzika je koncipována jako otevřený poznávací systém, je tak základem všech ostatních přírodovědných a technologických disciplín. Fyzika nabízí možnost hlouběji pronikat do podstaty fyzikálních faktů, které nás obklopují, umožňuje jim porozumět současným technologiím a pomáhá lépe se

orientovat v běžném životě. Důležitý je také nácvik dovedností pozorovat, experimentovat a měřit, vytvářet a ověřovat hypotézy o podstatě pozorovaných přírodních jevů, analyzovat výsledky a vyvozovat závěry.

Obsahem vzdělávacího oboru fyzika je zkoumání převážně přírodních jevů v závislosti se změnami probíhajícími v prostoru a čase – jako je pohyb těles, elektromagnetické a světelné jevy, účinky síly a silových polí, rozpoznávání různých druhů energií a možnosti jejich využití, utváření uceleného pohledu na vesmír a jeho vývoj. Vzdělávací obsah směřuje k tomu, aby si žáci uvědomili souvislosti mezi jevy probíhajícími v přírodě i možnost pozitivního ovlivňování, které by vedlo k optimálnímu soužití člověka s přírodou.

Při studiu fyziky se rozvíjí osobnostní a sociální výchova žáka. Především schopnost soustředit se, samostatně i ve skupině řešit problém, získávat dovednosti formou práce ve skupinách i samostatně, schopnost podílet se na výsledku, ocenit činnost ostatních.

Hodnocení žáka vychází z jeho schopnosti aplikovat získané vědomosti a znalosti. Posuzuje se také jeho schopnost pracovat s různými zdroji (internet, odborná literatura, informace z médií apod.). Schopnost členit poznatky na důležité a méně důležité. Samostatně se vyjadřovat a vysvětlovat. Manuální zručnost při práci s měřicí a míra přesnosti.

ČASOVÉ VYMEZENÍ PŘEDMĚTU:

Vzdělávací obsah oboru fyzika je vyučován na II. stupni základní školy s časovou dotací 2 hodiny týdně v 6, 7., 8. a 9. ročníku a v semináři fyziky 2 hodiny týdně v 7. ročníku.

Vzdělávací obor fyzika je začleněn do vzdělávací oblasti Člověk a příroda.

KLÍČOVÉ KOMPETENCE

Zkoumání přírodních faktů a jejich souvislostí s využitím různých empirických metod poznávání (pozorování, měření, experiment) i různých metod racionálního uvažování, vytváření potřeby klást si otázky o způsobu a příčinách různých přírodních procesů, správně tyto otázky formulovat a hledat na ně adekvátní odpovědi, osvojování systému přírodovědného poznávání a jeho využívání k efektivnímu řešení domněnek o přírodních faktech více nezávislými způsoby, posuzování důležitosti, spolehlivosti a správnosti získaných přírodovědných dat pro potvrzení nebo vyvrácení vyslovovaných hypotéz či závěrů, vyhledávání potřebných údajů v různých zdrojích informací při řešení přírodovědných, popř. technických problémů, včetně těch, které souvisejí s běžným životem, zapojování do aktivit směřujících k šetrnému chování k přírodním systémům, ke svému zdraví i zdraví ostatních lidí, porozumění souvislostem mezi činnostmi lidí a stavem přírodního a životního prostředí, způsobům uvažování a jednání preferujících co nejefektivnější využívání zdrojů energie v praxi, včetně co nejširšího využívání jejích obnovitelných zdrojů, zejména pak slunečního záření, větru, vody a biomasy, rozvíjení dovedností vhodně se chovat při kontaktu s objekty či situacemi potenciálně či aktuálně ohrožujícími životy, zdraví, majetek nebo životní prostředí lidí, přiměřeně obtížných problémů, rozvíjení způsobu myšlení, které vyžaduje ověřování vyslovovaných.

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, Poznámky
- Umí vybrat vhodnou metodu měření - Určí přesnost měření - Vyhodnocuje měření - Umí měřit vzdálenosti dvou míst na mapě - Pracuje s posuvným měřítkem a mikrometrem - Užívá vhodná objemová měřidla - Umí pracovat s laboratorními vahami - Rozlišuje různé druhy pohybů - Rozlišuje význam pojmu průměrná a okamžitá rychlost - Umí vypočítat průměrnou rychlost - Graficky zpracovává časový průběh rychlosti v programu MS Excel - Umí určit těžiště i nepravidelného tělesa - Přibližně určí těžiště lidského těla a ví, jak toho pro rovnováhu těla využít - Zná výhody a nevýhody účinků setrvačné síly - Chápe princip akce a reakce - Uvědomuje si význam strojů pro usnadnění práce - Ví, jak minimalizovat třecí sílu a jak ji, v případě potřeby, využít	Fyzikální veličiny a jejich měření - Význam měření, přesnost a chyby měření - Metody měření - Měření délky – posuvné měřítko, mikrometr - Měření obsahu, objemu - Měření hmotnosti – laboratorní váhy Pohyb tělesa - Dělení pohybů - Průměrná a okamžitá rychlost pohybu a její měření - Graf časového průběhu rychlosti – zpracování v programu MS Excel - Výpočet dráhy, doby, rychlosti rovnoměrného pohybu - Skládání pohybů Síla a jejich vlastnosti - Měření síly - Skládání sil - Těžiště, rovnovážná poloha tělesa, stabilita - Setrvačnost - Síla a změny pohybu - Akce a reakce - Otáčivý účinek síly – moment síly, dvojice sil, rovnováha momentů sil - Jednoduché stroje – páka, kladka, kladkostroj - Tlak, tlaková síla	- Matematika 6.r.: Čtverec, obdélník - Matematika 6.-9.r.: Tělesa - Matematika 8.r.: Základy statistiky - Průřez. téma: OSV - kooperace a kompetice - Matematika 6.r.: Přímá a nepřímá úměrnost - Dopravní výchova – průměrná rychlost na vozovkách - Matematika 8.r.: Funkce - Matematika – rýsovaní, sčítání a odčítání úseček - Zeměpis – gravitace - Přírodopis – anatomie člověka - Pracovní činnosti – práce s nářadím v dílnách	- Skupinová práce: měření, práce s mapou - Samostatná práce: tvorba modelu odměrného válce, odměřování tekutin - Práce ve dvojicích: vážení laboratorními vahami - Samostatná práce: zpracování údajů získanými měřením trvání krátkých dějů - Práce na PC - Samostatná práce: měření siloměrem - Experimenty pro určení těžiště lidského těla a rovnovážné polohy - Jednoduché pokusy k demonstraci účinků setrvačnosti, principu akce a reakce, momentu síly - Tvorba modelu kladkostroje - Demonstrace třecí síly

- Rozlišuje materiály podle součinitele smykového tření - Uvědomuje si vlastnosti kapalin - Umí používat hustoměr - Chápe účinky hydrostatického tlaku, zná jeho využití v praxi - Umí najít praktické uplatnění Archimédova zákona - Chápe princip práce zdymadla - Umí změřit atmosférický tlak pomocí barometru - Uvědomuje si změny atmosférického tlaku v závislosti na místě měření - Uvědomuje si význam předpovídání počasí - Rozlišuje různá optická prostředí - Zná využití přímočarého šíření světla - Zná měsíční fáze a důvody vzniku zatmění Slunce a Měsíce - Umí aplikovat zákon odrazu světla - Dokáže zobrazit předmět rovinným i kulovým zrcadlem	- Třecí síla – součinitel tření, tření a odpor prostředí Kapaliny - Vlastnosti kapalin, povrchové napětí, kapilární jevy - Hustota kapaliny a její měření – závislost na teplotě - Chování těles v kapalinách – vztlak, síla, Archimédův zákon, plavání těles - Hydrostatický tlak – hydraulický lis - Pascalův zákon - Spojené nádoby – princip práce zdymadla Plyny - Atmosférický tlak a jeho měření - Archimédův zákon pro plyny - Proudění vzduchu - Meteorologie Světelné jevy - Přímočaré šíření světla, stíny – úplný, polostín - Fáze Měsíce - Zatmění Slunce a Měsíce - Odraz světla na rovinném a kulovém zrcadle - Lom světla - Čočky – zobrazení předmětů	- Chemie – hustota kapalin - Přírodopis 6.r.: Voda a vzduch - Tělesná výchova – nácvik plavání, plovací vesta - Zeměpis – atmosféra Země - Matematika 6.r.: Krychle, kvádr Osová souměrnost - Geometrie - rýsování	- Jednoduché pokusy na ověření vlastností kapalin, povrchového napětí a kapilárních jevů - Samostatná práce: měření hustoměrem - Tvorba modelu jednoduchého čerpadla - Exkurze: Návštěva zdymadel na Střekově - Exkurze: Hydrometeorologický ústav - Předpověď počasí – atmosférický tlak – určování výšky, užití barometru - Dlouhodobé pozorování fází Měsíce - Tvorba modelu zatmění Slunce a Měsíce - Tvorba modelu periskopu - Práce ve dvojicích: Pokusy se zrcadly - Pokusy se spojkou - Zobrazování čočkou a rozptylkou – příklady - Pozorování: Při výskytu duhy
---	--	---	---

- Narýsuje zobrazení předmětu spojkou a rozptylkou - Určí polohu ohniska spojky - Umí vyjmenovat pořadí barev spojitého spektra - Umí si vysvětlit vznik duhy - Zná principy zobrazování předmětů optickými přístroji	- Rozklad světla hranolem, barvy - Optické přístroje – lupa, fotoaparát, promítací přístroj, dalekohled	Přírodopis – práce s lupou	zaznamenávání barevného spektra - Pokusy s optickým hranolem - Práce s lupou - Praktické užití optických přístrojů
---	--	--	---

Seminář pohybové průpravy

Časové vymezení předmětu

Vyučovací předmět tělesná výchova je zařazen v hodinové dotaci 1 hodina týdně, samostatně v 6. a 7. ročníku.

Obsahové vymezení předmětu

Předmět tělesná výchova a její výuka je zaměřena na žákovu osvojení si kladného vztahu k pohybové aktivitě, sportovní aktivitě, hygieně při pohybu a při sportu. Snaží se vytvářet a prohlubovat kladný vztah ke zdravotně orientované zdatnosti a jejím vztahu k celoživotní pohybové aktivitě, sociální a duševní pohody.

Organizační vymezení předmětu

Tělesná výchova využívá vyučovacích metod a forem práce jako jsou vyučování ve skupinách, dvojicích a menších skupinách žáků. Důraz je kladen na rozvoj tělesné zdatnosti a spolupráce, pochopení smyslu fair-play a zohlednění pravidel bezpečnosti. Cílem je žákovu uvědomění si nutnosti pohybové aktivity pro jeho zdravotní a psychický vývoj a jeho kladný vztah k těmto aktivitám, zdravému způsobu života.

Hodnocení žáka je prováděno s ohledem na jeho fyzický a psychický stav, jeho schopnost využívat naučených dovedností ve spojení s kladnou komunikací, respektování přijatých pravidel a jeho vlastní vůlí po zlepšení a pochopení významu úrovně své zdatnosti

Hodnocení žáka je prováděno s ohledem na jeho fyzický a psychický stav, jeho schopnost využívat naučených dovedností ve spojení s kladnou komunikací, respektování přijatých pravidel a jeho vlastní vůlí po zlepšení a pochopení významu úrovně své zdatnosti.

Seminář pohybové průpravy – 6.-9. ročník

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, Poznámky
- zná základní postoj - umí driblovat pravou a levou rukou - používá a ovládá přihrávku trčením a pravou, levou rukou - umí střílet z místa, - orientuje se v základních pravidlech hry - zvládá dvojtakt - zvládá obranné činnosti jednotlivce - zvládá útočné činnosti jednotlivce - nacvičuje vedení míče pravou i levou nohou - zvládá slalom s míčem	SPORTOVNÍ HRY – basketbal		- práce ve dvojicích Turnaj školy v Basketbalu
- zná základní pravidla hry - umí vést, zastavit a přihrát míč - rozlišuje mezi rychlou, pomalou přihrávkou - umí vystřelit na branku, zpracovat míč - je schopen přihrávky a zpracování míče na krátkou vzdálenost - nacvičuje vedení míče pravou i levou nohou - zvládá slalom s míčem	SPORTOVNÍ HRY – kopaná		
- umí základní pohybové dovednosti s holí – běh, zastavení - ovládá míček a používá přihrávku tažením a úderem do míčku	SPORTOVNÍ HRY – florbal		
- rozumí pojmům z dané oblasti		FY – síla	Projekt – Sportovní den - skupinová práce - práce na stanovištích
- ovládá techniku bekendu a forhendu - nacvičuje správně provedené podání, smeče - zná základní pravidla hry	SPORTOVNÍ HRY – stolní tenis		- Turnaj Ústecká florbalová liga
- umí pracovat s míčem – chytat, házet, držet - zná základní pravidla přehazované a odbíjené - umí podávat míč spodem a vrchem	SPORTOVNÍ HRY – odbíjená		- Turnaj – stolní tenis - cvičení ve dvojicích

Seminář hudebního rozvoje

Obecná charakteristika předmětu

Seminář sborového zpěvu umožňuje studentům seznámit se s hudební kulturou ještě hlouběji než v předmětu Hudební výchova. Prohloubí se jejich přehled o dějinách hudby i o souvislostech s dalšími druhy umění, mohou ještě více rozvíjet hudební citění a tvořivost při rozličných činnostech se zpěvem souvisejících.

Tento předmět umožní žákům nejen racionální, ale i emocionální a umělecké poznávání světa. Dochází k rozvoji citěné a tvořivosti studenta k hudebním dílům a jeho prostřednictvím i k okolnímu světu. Předmět „Seminář sborového zpěvu“ seznámí studenty s hudbou národní, evropskou i světovou, přiblíží a umožní více pochopit osobnosti české i světové hudby a jejich přínos k utváření hudebních dějin. Žák je veden k aktivnímu vnímání hudby především prostřednictvím vokálních, ale rovněž instrumentálních a pohybových činností. Hudebnímu dílu porozumí hlouběji a pozná v praxi, jak může umělecké dílo figurovat jako prostředek komunikace mezi lidmi na celém světě bez rozdílů rasy, řeči, náboženství a jiných odlišujících prvků. S výše uvedenými činnostmi žáci pracují v rovině recepce, produkce a reflexe a při vzájemném propojení dochází k celkovému formování osobnosti žáka.

Tvořivé činnosti rozvíjí i nonverbální vyjadřování, např. prostřednictvím tónu, zvuku, gesta, pohybu atd. Studenti jsou inspirováni hudebními a estetickými činnostmi (projekty, koncerty, představení) k individuálnímu rozvoji osobnosti a k nalezení vlastního zaměření k hudebnímu umění.

Návaznost na vzdělávací oblasti nebo předměty RVP

V etapě základního vzdělávání patří sborový zpěv spolu s hudební a výtvarnou výchovou do vzdělávací oblasti Umění a kultura. Na 1. stupni se žáci prostřednictvím různých činností seznámí s výrazovými prostředky hudebního umění a těmito prostředky umí vyjádřit své hudební citění. Poznávají vybraná umělecká díla a interpretují jednoduché písně.

Hudební výchova na 2. stupni navazuje na předpokládanou dosaženou úroveň 1. stupně a tato úroveň se postupně zvyšuje a prohlubuje. Studenti poznávají historickou a společenskou návaznost v různých druzích umění a kultury. Inspirací se stávají díla literární a dramatická (film, divadlo, muzikál). Studenti se seznamují s dalšími hudebními díly a terminologií.

Praktické hudební činnosti, které mohou sborový zpěv doprovázet, se vzájemně ovlivňují a jsou propojeny, rozvíjejí celkovou osobnost žáka, především hudební schopnosti a individuální dovednosti, které může žák dále rozvíjet dle vlastního zájmu a zaměření.

Obsahové, časové, prostorové a organizační vymezení

Vzdělávací obsah předmětu sborový zpěv zahrnuje zejména vokální činnosti, vedlejší složkou tohoto předmětu jsou instrumentální a pohybové činnosti. Za vhodnou časovou dotaci lze považovat 2 vyučovací hodiny týdně. Zpravidla je ve škole využíváno odpoledne, kdy v rozvrhu tříd není plánováno odpolední vyučování.

Pro výuku sborového zpěvu ve škole lze využít hudebně zaměřenou učebnu - aulu s vybavením: pianino, sada hudebních nástrojů (Orffův instrumentár), flétny, kytara, keyboardy a CD přehrávač, CD disky, sady zpěvníků, sborníků a studijních materiálů.

Kromě pravidelných zkoušek lze společně navštěvovat hudební festivaly a jiné akce, kde vystupují nejenom žakovské, ale i dospělé pěvecké soubory. Z těchto následků lze vylézt mnoho cenných zkušeností pro další práci.

Mezipředmětové přesahy

Seminář sborového zpěvu zasahuje do několika předmětů a témat, jejichž náplň prohlubuje a doplňuje, zejména:

- literatura zhudebnění a dramatizace literárních děl, národní folklór – básně, písně, ukolébavky;
- Výtvarná výchova - spojení výtvarného umění a hudby;
- Dějepis - historické propojení událostí v souvislosti s hudební kulturou;
- Fyzika - zvuk, akustika – tvoření tónu;
- Tělesná výchova – pohyb, tanec, příp. pantomima;
- Biologie - hlasové ústrojí, mutace, hlasová hygiena;
- Občanská výchova pravidla kulturního a slušného chování (vystoupení, koncerty, soustředění), oblékání, etiketa;
- Zeměpis - regionální i světoví hudební skladatelé.

Cíle předmětu a vzdělávací a výchovné strategie uplatňované v předmětu

Klíčovým cílem Semináře sborového zpěvu je rozvinout schopnost žáků reagovat jeden na druhého, naučit je určité kolegiální kázni, která vede ke skupinovému výsledku, ale nepotlačuje jejich schopnosti a dovednosti individuální.

Cílem Semináře sborového zpěvu je seznámit studenty s kulturou a uměním jako nezastupitelnou součástí života a ukázat jim, jak porozumět hudbě jako výrazovému prostředku. Žáci se prakticky seznámí s prací s hlasem, prohloubí intonační schopnosti, procvičí rytmus, učí se číst z partitury, učí se poslouchat ostatní hlasy v případě nácvičky vícehlasých skladeb, s citem postupují podle dynamických znamének, doprovázejí zpěv hrou na tělo či na hudební nástroje, vyjadřují se pohybově, je-li to vhodné. Žáci budou moci rozvíjet své vnímání a dovednosti na základě subjektivního cítění a prožívání hudby. Výuka sborového zpěvu je směřována tak, aby po skončení docházky:

- uplatňovali získané pěvecké a hudební dovednosti v běžném životě,
- využívali individuální schopnosti při hudebních aktivitách,
- reprodukovali krátké hudební motivy a prováděli jednoduchou hudební improvizaci.,
- orientovali se v proudu hudby,
- zařadili na základě vědomostí hudbu do stylového období,
- zazpívali jednoduchou melodii tzv. z listu,
- dokázali vytvořit a připojit k prvnímu druhý hlas,
- udržet se v některém druhu vícehlasého zpívání.

Podíl předmětu při naplňování celoškolských projektů, projektových dnů, škol v přírodě, sportovních kurzu atd.

V rámci Semináře sborového zpěvu mohou žáci přispět doprovodnými vystoupeními na celoškolských akcích, reprezentovat školu v regionu i mimo něj.

Vzdělávací strategie, metody a formy uplatňované v předmětu

V Seminári sborového zpěvu jsou uplatňovány praktické úkoly (vyhodnocení notového zápisu, čtení z not, jednoduché doprovody apod.), skupinová práce (koordinace jednotlivých hlasů a příp. nástrojů). Diskuse ve skupinách (např. v jednotlivých hlasech) jsou součástí práce ve sboru při srovnávání, posuzování a vyjadřování názorů na kvalitu práce jednotlivých skupin tvořících pěvecké těleso. Všechny kulturní akce, kterých se členové sboru zúčastní buď jako návštěvníci, či jako účinkující, tvoří součást výuky a jejich vzdělávání a komplexně přispívají k utváření osobnosti studenta.

Učitel zadává úkoly, které vedou k rozvíjení hudebního cítění a tvořivosti a motivuje žáky k hodnocení, srovnávání a interpretaci hudebních děl v rámci individuálních možností.

Počátečním rozbohem díla a používáním případných hudebních dokumentu, videí a videoklipů pomáhá žákům lépe se vcítit do vybraných skladeb a pokusit se je co nejkvalitněji interpretovat.

Příspěvek předmětu k rozvoji schopností studenta aplikovat ICT v daném oboru

Seminář sborového zpěvu rozvíjí schopnosti studentů využívat ICT při vyhledání informací, např. o hudebních skladatelích a obdobích, okolnostech vzniku hudebního díla apod.

Používané učebnice a další studijní materiály

Pro zpěváky bude sbormistr vybírat skladby dostupné ve sbornících, zpěvnících, či jednotlivé dostupné v antikvariátech, získané od kolegu, na Internetu apod.

	Tematické plány teoretických částí semináře	
Září	Pěvecký a mluvený projev, pěvecké dovednosti, hlasová hygiena, péče o hlasový rozsah - rozvíjení hlasového rozsahu d1 - a1, h1 - e2, upevňování správných pěveckých návyků - snaha o vyrovnaný intonačně čistý sborový zvuk	Hlasové ústrojí, mutace, hlasová hygiena
Říjen	Přirozený bezchybný postoj připravený k pěveckému výkonu; Nasazení tónu - měkký hlasový začátek	Osobnosti české i světové hudby a jejich přínos k utváření hudebních dějin
Listopad	Hospodaření s dechem, pěvecké dýchání - správný dech; Frázování - dodržování délky a napětí fráze, správné členění textu	Umělecké dílo jako prostředek komunikace mezi lidmi na celém světě bez rozdílu rasy, řeči, náboženství a jiných odlišujících prvků.

Prosinec	Intonační čistota - intonační správnost za pěvecké nebo nástrojové opory, intonace a vokální improvizace durové a molové tóniny; tvořivá intonace	Vánoční písně
Leden	Artiklace - zřetelná, jasná, srozumitelná Estetický prožitek - zpěv se zaujetím	Hudba národní, evropská i světová
Únor	Dvojhlas a vícehlas - kánon, prodleva, lidový dvojhlas	Vytvoření a připojení druhého hlasu k prvnímu.
Březen	Grafický záznam vokální hudby - čtení a zápis rytmického schématu písně, orientace v notovém záznamu	Jarní písně
Duben	Hudební rytmus, dynamika	Hudba v médiích
Květen	Rozšiřování hlasu jako lidské danosti z hlediska dynamických možností - vyhovující hlas střední síly	Osobnosti české i světové hudby a jejich přínos k utváření hudebních dějin
Červen	Sborový zpěv v opeře, operetě a muzikálu	Hudební festivaly se zaměřením na festivaly sborového zpěvu.

Seminář etické výchovy

Charakteristika vyučovacího předmětu

Doplňující vzdělávací obor Etická výchova je založen na systematickém osvojování sociálních dovedností u žáků především na základě zážitkové metody. Základním cílem etické výchovy je vést žáky k prosociálnímu způsobu chování, tj. schopnost učinit něco dobrého pro druhého bez očekávání vnější odměny nebo protislužby. Žák se naučí zvládat nejprve základní sociální dovednosti, které jsou předpokladem pro osvojení těch složitějších. Například žák dokáže přijmout sám sebe (vytvoří si pozitivní sebehodnocení) a teprve pak může pozitivně hodnotit druhé. Co sám nemá, nemůže autenticky promítat do sociálních vztahů.

Etická výchova může sehrát významnou roli při výchově žáků a mnohým z nich může být pomocí při vytváření vlastní identity. Etická výchova se nesnaží problémy řešit represí, ale pozitivním odkrýváním životních alternativ a potencialit žáků.

Etická výchova žáka především vede k navázání a udržování uspokojivých vztahů, k vytvoření si pravdivé představy o sobě samém, k tvořivému řešení každodenních problémů, k formulaci svých názorů a postojů na základě vlastního úsudku s využitím poznatků z diskuze s druhými, ke kritickému vnímání vlivu vzorů při utváření vlastního světónázoru, k pochopení základních enviromentálních a ekologických problémů a souvislostí moderního světa.

Etická výchova u žáka tedy rozvíjí sociální dovednosti, které jsou zaměřeny nejen na vlastní prospěch, ale také na prospěch jiných lidí a celé společnosti.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Etická výchova je volitelným předmětem pro žáky 8. tříd ZŠ. Navazuje na celou řadu vyučovacích předmětů, jakými jsou Český jazyk a literatura, Cizí jazyk, Výchova k občanství, Zeměpis, Přírodopis, Dějepis a Výtvarná výchova. Je vyučována 1 hod týdně.

Obsah tvoří následující témata:

1. Mezilidské vztahy a komunikace.
2. Důstojnost lidské osoby. Pozitivní hodnocení sebe.
3. Pozitivní hodnocení druhých.
4. Kreativita a iniciativa. Řešení problémů a úkolů. Přijetí vlastního a společného rozhodnutí.
5. Komunikace citů.
6. Interpersonální a sociální empatie.
7. Asertivita. Zvládnutí agresivity a soutěživosti. Sebeovládání. Řešení konfliktů.
8. Reálné a zobrazené vzory.
9. Prosociální chování v osobních vztazích. Pomoc, darování, dělení se, spolupráce, přátelství.
10. Prosociální chování ve veřejném životě. Solidarita a sociální problémy.

Obsah etické výchovy tvoří i šest aplikačních témat. Díky nim mohou žáci vhodněji a efektivněji realizovat osvojené sociální dovednosti v každodenním životě. Mezi aplikační témata patří:

Etické hodnoty
Sexuální zdraví
Rodinný život
Duchovní rozměr člověka
Ekonomické hodnoty
Ochrana přírody a životního prostředí

Etická výchova používá především metody běžné v zážitkové pedagogice. Jedná se o rozhovor, diskuzi, inscenační techniky, didaktické hry, řešení problémové situace, besedy, projekty atd. Inovativní je metodický přístup vedoucí k osvojení sociální dovednosti. Ten se skládá ze čtyř fází:

- Senzibilizace - žák je vhodnou metodou motivován („zcitlivěn“) pro dané téma.
- Hodnotová reflexe - na základě otázek pedagoga se žák dostane k podstatě tématu. Výsledek reflexe pedagog shrne.
- Nácvik sociální dovednosti ve třídě (následuje reflexe)
- Přenos do reálného života - na základě praktických úkolů (následuje reflexe).

Výchovné a vzdělávací strategie

Etická výchova směřuje k vytváření klíčových kompetencí tím, že sleduje následující dílčí cíle:

- Rozvinout u žáků schopnosti aktivně a tvořivě ovlivňovat měnící se životní a pracovní podmínky.
- Umožnit žákům navázat a rozvíjet uspokojivé vztahy.
- Vést žáky k rozpoznání povahy problému a k jeho aktivnímu řešení na základě získaných dovedností a vědomostí.
- Rozvinout u žáků správné způsoby komunikace a demonstrovat nové formy efektivního a tvořivého využívání dostupných prostředků komunikace.
- Vést žáky na základě osobní zkušenosti k pochopení výhod spolupráce.
- Vést žáky k toleranci, vstřícnosti a pochopení potřeb a postojů druhých. Vytvořit vnější podmínky, aby žáci mohli vnímat, přijímat, vytvářet a rozvíjet etické, kulturní a duchovní hodnoty, které nespočívají pouze v materiálním uspokojení lidských potřeb.
- Rozvinout u žáků schopnost samostatně pozorovat, experimentovat a získané výsledky kriticky posuzovat a vyvodit z nich závěry pro využití v budoucnosti.
- Vést žáky k rozpoznání smyslu a cíle učení.
- Umožnit žákům kriticky hodnotit výsledky svého učení a diskutovat o nich.
- Podněcovat žáky ke kritickému myšlení, aby byli schopni činit uvážlivá rozhodnutí, za která jsou zodpovědní a která jsou schopni obhájit.
- Vést žáky k naslouchání promluvám druhých lidí, k snaze jim porozumět a vhodně na ně reagovat.
- Umožnit žákům vytvořit si pozitivní představu o sobě samém, aby mohlo dojít k posílení sebedůvěry a samostatnému seberozvoji. Vést žáky k ovládnutí vlastního chování.
- Vytvořit podmínky, aby žáci mohli na základě ohleduplnosti, úcty k druhým a snaze pomáhat participovat na utváření dobré atmosféry v týmu.
- Povzbuzovat žáky k respektu přesvědčení a hodnot druhých lidí.
- Rozvinout u žáků schopnost vcítit se do situací ostatních lidí.
- Vést žáky k odmítavému postoji vůči fyzickému i psychickému násilí.

- Umožnit žákům pochopit základní enviromentální a ekologické problémy a souvislosti.
- Podněcovat žáky k uvážlivému a vhodnému rozhodování v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti.
- Vést žáky, aby přistupovali k výsledkům pracovní činnosti nejen z hlediska kvality a hospodárnosti, ale i z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých, ochrany životního prostředí i ochrany kulturních a společenských hodnot

Vzdělávací obsah - 8.ročník

Očekávané výstupy:

Žák:

- Komunikuje otevřeně, pravdivě, s porozuměním pro potřeby druhých a přiměřeně situaci (V1)
- Respektuje velikost a důstojnost lidské osoby, objevuje vlastní jedinečnost a identitu a vytváří si zdravé sebevědomí (V2)
- Analyzuje a aplikuje empatii v kolektivu (V3)
- Nahrazuje agresivní a pasivní chování chováním asertivním, neagresivním způsobem obhájí svá práva (V4)
- Rozlišuje manipulační působení médií a identifikuje se s pozitivními prosociálními vzory (V5)
- Spolupracuje i v obtížných sociálních situacích (V6)
- Je vnímavý k sociálním problémům, v kontextu své situace a svých možností přispívá k jejich řešení (V7)
- Analyzuje etické aspekty různých životních situací (V 8)
- Rozhoduje se uvážlivě a vhodně v každodenních situacích a nevyhýbá se řešení osobních problémů (V9)
- Aplikuje postoje a způsobilosti, které rozvíjejí mezilidské vztahy (V 10)

Učivo:

Komunikace

- otevřená komunikace (úroveň komunikace, zásady verbální komunikace, komunikační chyby, komunikace ve ztížených podmínkách)
- aktivní naslouchání (cíle, výhody, zásady, způsob a nácvik aktivního naslouchání)

V 1,10

Důstojnost a identita lidské osoby

- úcta k lidské osobě (lidská práva, zdroje lidských práv, svoboda, rovnost, potenciality člověka, pozitivní hodnocení druhých v obtížných situacích, občanská zralost)
- jedinečnost a identita člověka (rozvoj sebevědomí, hodnotová orientace, rozvoj sebeovládání a morální úsudek, selfmanagement, úvahy nad mravními zásadami, radost a optimismu v životě)

V 2,3,10

Asertivní chování

- asertivní chování (přijatelný kompromis, konstruktivní kritika, přijetí pochval, požádání o laskavost, stížnost, otázka po důvodu, realizace svých práv, řešení konfliktu)
- obrana před manipulací - asertivní techniky (manipulace, vysvětlení a nácvik jednotlivých asertivních technik)

- fair play (zdravá soutěživost, dodržování pravidel hry, asertivita a prosociálnost v soutěživých situacích, prosociálnost a sport)
- pozitivní vzory versus pochybné idoly (senzibilace pro rozlišování vzorů, vliv reálných vzorů, prosociální vzory ve veřejném životě, vzory ve vlastní rodině, vliv zobrazených vzorů a vhodné literární prameny, smysl autority, vztah k autoritě)
- podpora pozitivního působení televize a médií (nabídka pozitivních vzorů v médiích, kritický přístup k působení médií, eliminace vlivu agrese, zvládání agrese, rozlišování mezi realitou a pseudorealitou, účinná obrana proti manipulaci médií, média a volný čas)
- já - potenciální vzor pro druhé (smysl a cíl mého života, postoje, zodpovědný život, mé schopnosti a společnost, zdravý způsob života, autonomie akonformita)

V 4,5,10

Iniciativa a komplexní prosociálnost

- iniciativa a tvořivost (renatalizace, nácvik tvořivosti, prosociální aspekt iniciativy a tvořivosti ve školním prostředí a v rodině, psychická a fyzická pomoc, ochota ke spolupráci, přátelství)
- iniciativa ve ztížených podmínkách (pozitivní formulace problému, pomoc anonymnímu člověku, veřejná osobní angažovanost)
- uplatnění komplexní prosociálnosti (bída světa, informovanost o situaci zemí třetího světa, vztah k menšinám, využití prosociálnosti v multikulturní společnosti, pozitivní vztah k diverzitám)

V 6,7,10

Aplikovaná etická výchova

- etické hodnoty (zdroj etiky, osobní odpovědnost, smysl života, aplikace mravních zásad a hodnot, svědomí a jeho rozvoj)
- sexuální zdraví (zodpovědný vztah k sexualitě, mládí - příprava na lásku, sexuální identita, nezralé rodičovství)
- rodina (poznání vlastní rodiny a jejích pravidel, práva a povinnosti v rodině, role v rodině, formulace nevyslovených pravidel a očekávání, hodnota rodiny, zlepšení atmosféry v rodině, komunikace v rodině, úcta k členům rodiny, úcta ke stáří)
- duchovní rozměr člověka (obrana proti sektám, tolerance k lidem s jiným světovým názorem, informace o různých světových názorech)
- ekonomické hodnoty (rozumné nakládání s penězi, zájem o otázky národního hospodářství, vztah mezi ekonomikou a etikou, rozvíjení ekonomických ctností -šetrnost, podnikavost)
- ochrana přírody a životního prostředí (úcta k životu ve všech jeho formách, citový vztah člověka k přírodě, vnímání krásy a mnohotvárnosti přírody, zodpovědnost za životní prostředí)

V 1,2,3, 6, 7,8,9,10

Seminář finanční gramotnosti

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Finanční gramotnost je vyučovacím předmětem, který je v souladu s tématem Stát a hospodářství spadajícím do vzdělávacího oboru Výchova k občanství definovaného RVP pro základní vzdělávání.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Finanční a ekonomická gramotnost je povinně volitelným předmětem pro žáky II.stupně ZŠ a víceletých gymnázií. Navazuje na základy Výchovy k občanství. Vyučuje se v 1 hodinové týdenní dotaci. Výuka probíhá v kmenových třídách či v „terénu“.

Výuka předmětu Finanční a ekonomická gramotnost směřuje k :

- získávání informací v oblasti české ekonomiky
- směřuje k orientaci žáka v otázkách souvisejících s podnikáním
- směřuje k získávání informací o pojmu vlastnictví
- umožní žákům pochopit sílu dělby práce
- seznámení se penězi jako platidlem a bezhotovostním platebním stykem

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
Žák: • umí uvést výhody a nevýhody výměnného obchodu a peněžního obchodu • najde na kterékoli bankovce alespoň dva ochranné znaky • zná alespoň dvě služby, které nabízí běžný bankomat • ví, jaké jsou dva základní druhy platebních karet, vysvětlí, jak je může použít,	Peníze: Hotovostní a bezhotovostní forma peněz Způsoby placení Banka jako správce peněz Nakládání s penězi Inflace	VkO, Inf, OSV, Ma	Skup. práce,debata, konzultace s rodiči, práce na PC , práce s médii, anketa, skupinová a individuální práce, práce s pracovními listy – pracovním sešitem

- zná tři způsoby, jak může zaplatit za nákup zboží, umí vysvětlit na co si dát při placení pozor - Vysvětlí pojem inflace, popíše jeho vliv na vývoj ceny - sestaví jednoduchý rodinný rozpočet - uveden hlavní výdaje a příjmy domácnosti, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje - umí zvážit nezbytnost jednotlivých výdajů - objasní principy vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu - umí uvést alespoň jednu výhodu a jednu nevýhodu reklamy, ví, co je to klamavá reklama - ví, jak se bránit skrytému nátlaku v reklamě - ví, co je záruční doba a zná tři základní způsoby, jakými může být reklamace vyřešena - ví, jak postupovat v případě porušení práv spotřebitele - uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení - uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky (rozumí pojmům spotřeba, úspory, investice) - uvede a porovná nejčastější způsoby krytí deficitu (rozumí pojmům úvěr, splátkový prodej, leasing)	Hospodaření domácnosti: Rozpočet domácnosti, typy rozpočty a jejich odlišnosti, příjmy a výdaje domácnosti Základní práva spotřebitelů Finanční produkty: Služby bank, aktivní a pasivní bankovní operace Produkty finančního trhu pro investování a pro získání prostředků Pojištění Úročení	VkO, Člověk a svět práce, OSV, EV, Ma VkO, Ma, Ze, Inf, OSV,	Hry, křížovky, skup. práce, PC, média, spolupráce s rodiči, anketa, individuální a skupinová práce, práce s pracovními listy Hry, křížovky, skup. práce, PC, média, spolupráce s rodiči, anketa, individuální a skupinová práce, práce s pracovními listy, debata, průzkum trhu
--	---	--	---

• vysvětlí význam úroku placeného a přijatého • uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využit			
---	--	--	--

Seminář matematiky – 9. ročník

CHARAKTERISTIKA:

Volitelný předmět je začleněný do vzdělávací oblasti Člověk a příroda, je charakterizován jako vědecký obor studující obecné matematické vlastnosti a zákonitosti reálného světa. Matematika nabízí možnost hlouběji pronikat do podstaty matematických zákonů.

Obsahem vzdělávacího oboru matematika je pochopení všech souvislostí v ostatních přírodovědných oborech.

Při studiu matematiky se rozvíjí osobnostní a sociální výchova žáka. Především schopnost soustředit se, samostatně i ve skupině řešit problém, získávat dovednosti formou práce ve skupinách i samostatně, schopnost podílet se na výsledku, ocenit činnost ostatních.

Hodnocení žáka vychází z jeho schopnosti aplikovat získané vědomosti a znalosti. Schopnost členit poznatky na důležité a méně důležité. Samostatně se vyjadřovat a vysvětlovat.

ČASOVÉ VYMEZENÍ PŘEDMĚTU:

Vzdělávací obsah oboru seminář matematiky je vyučován na II. stupni základní školy s časovou dotací 1 hodina týdně v 9. Ročníku

Seminář Českého jazyka

CHARAKTERISTIKA:

Volitelný předmět je začleněný do vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace a je doplňkem předmětu Český jazyk a literatura, který slouží k procvičení a upevnění učiva českého jazyka v 9. ročníku. Zároveň pomáhá žáků s přípravou na přijímací zkoušky z českého jazyka. Realizuje se v těchto oblastech: jazyková a komunikační výchova, literatura, čtení s porozuměním.

ČASOVÉ VYMEZENÍ PŘEDMĚTU:

Vzdělávací obsah oboru seminář českého jazyka je vyučován na II. stupni základní školy s časovou dotací 1 hodina týdně v 9.ročníku.

Očekávané výstupy	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
- odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové - rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování - správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci - v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovotvorný, morfologický	- Mluvnice – systém českého pravopisu - Obecné výklady o jazyce, útvary českého jazyka - Slovní zásoba, významy slov - Tvoření slov v češtině - Tvarosloví – procvičování slovních druhů a jejich mluvnických kategorií - Syntax	Dějepis Cizí jazyky Výchova k občanství Dějepis Mediální výchova, informatika	- Práce s textem - Práce ve dvojicích, ve skupinách. - Práce s chybou - PC – využití výukových programů - Práce se slovníky - Řešení problému Pracovní listy, Přijímačky nanečisto www.ceremat.cz

i syntaktický ve větě Jednoduché i souvětí • dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci • rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovnává je i jejich funkci • porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování • využívá základy studijního čtení – vyhledává klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky • uceleně reprodukuje přečtený text, vlastními slovy interpretuje smysl díla	• Slohové útvary a jejich charakteristika • Literární druhy a žánry, adaptace literárního díla. • Čtení s porozuměním		
---	---	--	--

Seminář matematiky – 9. ročník

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce
-Umí použít základní mat. operace -Umí pracovat s rýsovacími pomůckami - Pracuje s tabulkami a kalkulačkami - Pracuje s tabulkami a kalkulačkami -Chápe nahrazení čísel písmeny -Dokáže se orientovat v prostoru -Získá lásku k matematice	-Zlomky,procenta,uměrnost -Planimetrie,lineární rovnice -Druhá a třetí mocnina -Druhá a třetí odmocnina -Pythagorovo věta,konstrukční úlohy -Lomené výrazy -Soustavy lineárních rovnic,podobnost -Konstrukční úlohy,funkce:lineární nepřímé uměrnosti kvadratické -Stereometrie,goniometrie -Statistika,zabavné úlohy v matematice	-Fyzika 7.ročník rovnoměrný pohyb -Fyzika 8.ročník základy elektřiny -Chemie 8.ročník vyčíslování rovnic -Chemie, Biologie -genetika	-Skupinová práce -Samostatná práce -Práce ve dvojicích -Samostatná práce: zpracování údajů - Práce na PC

Seminář : Chemicko – biologická praktika (Přírodopis a zdraví, chemie)

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
- popíše jednotlivé části mikroskopu - pracuje s mikroskopem - pracuje s trvalými preparáty - zhotoví mikroskopický preparát z určených vzorků: příčný a podélný řez cibule kuchyňské - připraví kapra pro štedrovečerní tabuli aneb "prima vařečka" - popíše vnější a vnitřní stavbu kapra	bezobratlí a obratlovci vyšší rostliny	-Bezpečnost práce s nebezpečnými látkami -Označení nádob s nebezpečnými látkami podle nových směrnic -Zásady první pomoci při popáleninách a poleptání kyselinami či zásadami -Propojení biologie a chemie	- Lékárnička a obvazový materiál - Letáky onemocnění a prevence - laboratorní práce: nákres a popis mikroskopu, pletiva cibule, zkoumání srsti savců, trvalé preparáty bezobratlých, zkoumání částí těl hmyzu, - video: savci

- zastaví krvácení a ošetřit zraněného - používá základní protišoková opatření - přenese zraněného ve dvojici - používá základní pravidla pro první pomoc při podchlazení, omrzlinách, při úraze teplem a chladem - poskytne první pomoc při tepelném a slunečním úpalu - používá základní pravidla první pomoci při bodnutí hmyzem, uštknutí hadem - poskytne první pomoc při popáleninách I., II. a III. stupně - poskytne první pomoc při poleptání kůže, nebo oka zásadami a kyselinami - poskytne první pomoc při pozření kyseliny nebo zásady - používá základní telefonní čísla (H – 150, RZS – 155, PČR – 158, U – 112) - přivolá rychlou záchrannou službu, hasiče, policii ČR či městskou policii - dokáže zhotovit základní aparatury pro rozdělování složek směsí - používá tyto aparatury pro oddělování vybraných složek směsí - dokáže laboratorně připravit a dokázat oxid uhličitý - dokáže CO₂ ve vydechovaném vzduchu -- dokáže přítomnost CaCO₃ v kostech - rozezná dle na vybraných vzorcích rozpoznat základní plasty - dokáže rozlišit základní vlastnosti PS, PE a PVC - dokáže zatavit libovolný předmět do obalu z PE - dokáže změřit průměrnou teplotu, při které ztrácí bílkovina svou biologickou aktivitu - dokáže trávení škrobu v dutině ústní	Směsi Oxidy Soli Plasty Přírodní látky		
--	---	--	--

Volitelný seminář „Média a komunikace“

Obecná charakteristika předmětu

Volitelný předmět **Média a komunikace** prolíná s průřezovým tématem mediální výchova. Nabízí základní poznatky a dovednosti týkající se mediální komunikace a práce s médii. Vzhledem k tomu, že se média stávají důležitým socializačním faktorem, že mají výrazný vliv na chování jedince a společnosti, na utváření životního stylu a na kvalitu života vůbec, je důležité, aby si žáci uvědomili fakt, že mediální sdělení jsou vytvářena s různými záměry (i manipulativními).

Tento předmět má vybavit žáka základní úrovní mediální gramotnosti na základě tvorby vlastního časopisu. Náplní volitelného předmětu budou nejen praktické dovednosti, ale i uvědomění si toho, jakým způsobem může žák ovlivňovat postoje čtenářů.

Volitelný předmět svým obsahem navazuje na slohové učivo povinného předmětu **Český jazyk** a literatura na 2. stupni základní školy, v oblasti postojů doplňuje informace žáku získané v předmětu základy společenských věd.

Zkušenosti získané v tomto volitelném předmětu se mohou stát východiskem pro realizaci větších projektu ve všech předmětech, stanou se univerzálními dovednostmi.

V úvodních hodinách se výuka bude zaměřovat především na obsahovou stránku, tj. žáci se naučí zvládat jednotlivé rubriky a jejich náplň, naučí se poznávat charakter jednotlivých publicistických útvarů a jejich typických prostředků, budou vytvářet poutavé titulky, budou se učit řadit texty podle důležitosti a zajímavosti apod. Později k této obsahové části přibude i grafické zpracování a vlastní realizace tisku včetně jazykové korektury.

Výukové prostory: kmenová třída, příležitostně multimediální učebna s přístupem k všeobecné odborné i jazykové odborné literatuře.

Cíle předmětu a vzdělávací a výchovné strategie uplatňované v předmětu

Cílem tohoto předmětu je vychovat z žáka nejen zkušeného uživatele médií – posluchače nebo diváka, který je schopen správně vyhodnotit mediální sdělení z hlediska záměru jejich vzniku (informovat, přesvědčit, manipulovat, pobavit) a z hlediska jejich vztahu k realitě (věcná správnost, logická argumentační stavba, hodnotová platnost), ale také alespoň přiměřeně svému věku a schopnostem i zkušeného aktivního mediálního tvůrce.

Vzdělávací strategie, metody a formy uplatňované v předmětu

Při výuce učitelé zařazují a používají metody a formy, které rozvíjejí nejrůznější žákovy kompetence. Z forem jde o výuku individualizovanou, projektovou, skupinovou - kooperativní a ojedinele i hromadnou.

Učitel volí podle charakteru práce i příslušnou metodu. Vzhledem k tvůrčímu charakteru tohoto volitelného předmětu se bude jednat v převážné míře o samostatný přístup žáků ohledně nápadu, vlastní tvorby apod. Vyučující bude spíše jen korigovat, usměrňovat nebo dodávat nápady a inspiraci prostřednictvím vhodných příkladů. Z hlediska myšlenkových operací je využíván postup srovnávací, induktivní, deduktivní i analyticko-syntetický.

Při výuce pracujeme s autentickými materiály – různými periodiky v tištěné i elektronické podobě.

Příspěvek předmětu k rozvoji schopností studenta aplikovat ICT v daném oboru

Vyučující povede žáky k tomu, aby se naučili využívat tištěné i digitální dokumenty jako zdroje informací. Veškerá písemná vyjádření budou zpracována na PC, rovněž i výstupní produkty budou vypracovány pomocí PC a jeho programu, které jsou využívány pro tisk.

Používané učebnice a další typické studijní materiály

Dostupné deníky, týdeníky a časopisy pro inspiraci pro vlastní tvůrčí práci, odbornou literaturu ohledně publicistických žánru, slovníky, gramatiky a Pravidla českého pravopisu pro jazykovou korekturu, odbornou literaturu pro mediální výchovu.

Konkrétní témata diskutovaná v seminářích, žáky poté zpracována jako články do školního časopisu:

- trestní právo (+ *host, beseda – Policie ČR, soud*) – v jednání
- autorské právo (+ *host, beseda - autor publikací a zároveň člen hud. skupiny*) – v jednání
- návštěva redakce místních novin
- umění a kultura - návštěva kulturních akcí (*koncert, výstava, kino*)
- vybrané kapitoly z psychologie – osobnost, charakter, temperament, sebepoznání, paměť (*založeno na praktických testech, kvízech*)
- komunikace – druhy, verbální komunikace jako klíčový nástroj jednání v různých životních situacích, řeč těla, mezilidské vztahy, rétorika (*doplněno analýzou TV pořadů a novinových článků*)
- Evropa a my (*podpora globálního myšlení a mezinárodního porozumění, rozvoj vědomí evropské identity*)
- George Orwell: 1984

Volitelný předmět pro žáky 8. ročníku :

Média a komunikace (dle ŠVP)

	NÁZEV TÉMATICKÉHO OKRUHU	OBSAH SEMINÁŘŮ
Září	Práce v realizačním týmu	Vytvoření týmu redakce školního časopisu, stanovení si cíle, časového harmonogramu, faktory ovlivňující práci v týmu
Říjen	Tvorba mediálního sdělení	Uplatnění a výběr výrazových prostředků a jejich kombinací pro tvorbu věcně správných a komunikačně (společensky a situačně) vhodných sdělení. Tvorba mediálního sdělení pro školní časopis. Technologické možnosti a jejich omezení
Listopad	Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	Pěstování kritického přístupu ke zpravodajství a reklamě; rozlišování zábavních („bulvárních“) prvků ve sdělení od informativních a společensky významných; hodnotící prvky ve sdělení (výběr slov a záběrů); hledání rozdílů

		mezi informativním, zábavním a reklamním sdělením; chápání podstaty mediálního sdělení, objasňování jeho cílů a pravidel; identifikování základních orientačních prvků v textu
Prosinec	Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality	Různé typy sdělení, jejich rozlišování a jejich funkce; rozdíl mezi reklamou a zprávou a mezi „faktickým“ a „fiktivním“ obsahem; hlavní rysy reprezentativnosti (rozlišení reality od médií zobrazovaných stereotypů, jako reprezentace reality); vztah mediálního sdělení a sociální zkušenosti (rozlišení sdělení potvrzujících předsudky a představy od sdělení vycházejících ze znalosti problematiky a nezaújatého postoje); identifikace společensky významných hodnot v textu, prvky signalizující hodnotu, o kterou se sdělení opírá
Leden + Únor	Stavba mediálních sdělení	Příklady pravidelností v uspořádání mediovaných sdělení, zejména ve zpravodajství (zpravodajství jako vyprávění, sestavování příspěvků podle kritérií); principy sestavování zpravodajství a jejich identifikace, pozitivní principy (význam a užitečnost), zezábavňující principy (negativita, blízkost, jednoduchost, přítomnost); příklady stavby a uspořádání zpráv (srovnávání titulních stran různých deníků) a dalších mediálních sdělení (například skladba a výběr sdělení v časopisech pro dospívající)
Březen + Duben	Vnímání autora mediálních sdělení	Identifikování postojů a názorů autora v mediovaném sdělení; výrazové prostředky a jejich uplatnění pro vyjádření či zastření názoru a postoje i pro záměrnou manipulaci; prvky signalizující explicitní či implicitní vyjádření hodnocení, výběr a kombinace slov, obrazů a zvuků z hlediska záměru a hodnotového významu
Květen + Červen	Fungování a vliv médií ve společnosti	Organizace a postavení médií ve společnosti; faktory ovlivňující média, interpretace vlivů působících na jejich chování; způsoby financování médií a jejich dopady; vliv médií na každodenní život, společnost, politický život a kulturu z hlediska současné i historické perspektivy; Role médií v každodenním životě jednotlivce, vliv médií na uspořádání dne, na rejstřík konverzačních témat, na postoje a chování; role médií v politickém životě (předvolební kampaně a jejich význam); vliv médií na kulturu (role filmu a televize v životě jednotlivce, rodiny, společnosti) ; role médií v politických změnách

Seminář regionálního zeměpisu

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Předmět Seminář regionálního zeměpisu umožňuje žákům doplnění vědomostí, které získávají v běžných hodinách zeměpisu, dějepisu a přírodopisu a dovedností v oblasti praktického zeměpisu se zaměřením na region ve kterém žijí. Je tedy především zaměřen na Ústecký kraj a jeho vazby na okolní oblasti. Žáci mají možnost v praxi aplikovat vědomosti a dovednosti. Důležitou roli hrají mezipředmětové vztahy. Seminář je také zaměřen na rozvoj schopnosti nové znalosti a dovednosti prezentovat.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu:

Seminář regionálního zeměpisu je povinně volitelným seminářem pro žáky II. stupně. Vyučuje se v 1 hodinové týdenní dotaci. Předmět je vyučován částečně v prostorách třídy a částečně formou zeměpisných vycházek a také v multimediální učebně..

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce
- orientuje se v problematice regionálního zeměpisu - dokáže popsat základní charakteristiku ÚK - orientuje se v geografii ÚK - uvědomuje si provázanost problémů ÚK s okolními regiony - dokáže vysvětlit vztahy a vazby mezi historií a geografii ÚK	- Zdroje informací - práce s mapou - projekty - problémy ÚK - historické souvislosti - socioekonomické postavení ÚK - Vliv okolních regionů na ÚK - problémy Evropy - práce na projektech (jednotlivé problémy) - Historie ÚK - Průmysl ÚK - Ekologie ÚK - Chráněná území ÚK - Migrace v ÚK - Problém biosféry	- Zeměpis 6. ročník a 7.ročník - Dějepis - Přírodopis - Globální výchova - Enviromentální výchova	- Využití internetu, knihovny - Skupinová práce - Prezentace - Přednášky - Vycházky a exkurse
zná největší socioekonomické problémy ÚK	Původ a řešení problémů	- Zeměpis 9. ročník - Občanská nauka 6.-9. ročník	Práce s textem a internetem
- dokáže určit potenciál území města Ústí nad Labem - zná problémy regionu	- Přírodní podmínky města - Společenské podmínky města - proměny Ústí nad Labem	- Zeměpis 8. ročník - Tělocvik 6. – 9. ročník - turistika	Vycházky do okolí školy a na výhledová místa v okolí města

• umí pracovat s mapou a GPS, terénní praxi, geografické vycházky a exkurze	• Ústí nad Labem – město budoucnosti • orientace v terénu podle turistických map a GPS • exkurze a vycházky v místním regionu	• Informatika 7. -9. ročník	• Práce s fotoaparátem a počítačem, prezentačním programem, digitální mapou.
---	---	---	--

Volitelný předmět – Environmentální výchova – 6. - 9. ročník

1. Charakteristika vyučovacího předmětu :

Environmentální výchova vede žáky k pochopení vztahů člověka a životního prostředí. Vede k zodpovědnosti za chování a k zodpovědnému přístupu ke svému okolí. Pomáhá prosazovat „ekologické myšlení“, ovlivňuje vztah k přírodě, působí na utváření životních hodnot a životního stylu ve smyslu udržitelného rozvoje. Využívá přímých kontaktů s okolním prostředím a tím působí i na emocionální stránky osobnosti. Základem poznání pro potřeby environmentálního vzdělávání a výchovy je poznání přírody, která nás obklopuje. Naučit se ji pojmenovat a poznat ekologické vazby mezi jednotlivými jejími součástmi. Druhý základní okruh „naučit se mít rád“ vychází z psychologického poznání lidské bytosti, že jen takový člověk dokáže chránit cokoliv, pokud to dobře a důvěrně zná a má to i rád. Třetí základní okruh „naučit se chránit“ pak vychází ze dvou předchozích.

2. Časové a organizační vymezení předmětu:

Vzdělávací obsah předmětu environmentální výchova je vyučován na II. stupni základní školy s časovou dotací 1 hodiny týdně v 6., 8. a 9. ročníku v rámci semináře.

Vzdělávací obor je začleněn do vzdělávací oblasti Člověk a příroda. Podle charakteru učiva a cílů vzdělávání jsou voleny vhodné metody formy a metody práce: badatelsky orientovaná výuka, skupinová práce, problémové vyučování, přírodovědné procházky a exkurze, krátkodobé projekty apod.

3. Výchovné a vzdělávací strategie:

Při výuce předmětu environmentální výchova, vzdělávání a osvěta (EVVO) budou přednostně využívány postupy, metody a formy práce, které žákům mají umožnit:

-pochopit souvislosti mezi lokálními a globálními ekologickými problémy a vlastní odpovědností k životnímu prostředí.

-podněcovat aktivitu, tvořivost, toleranci a ohleduplnost ve vztahu k životnímu prostředí,

-vnímat a citlivý přístup k přírodě a přírodnímu kulturnímu dědictví,

-vyhledávat příslušné informace a pracovat s nimi, hodnotit objektivnost a závažnost informací týkajících se životního prostředí,

-poznávat a porozumět souvislostem v biosféře, vztahům člověka a prostředí a důsledkům lidských činností na životní prostředí,

-uvědomit si podmínky života a možnosti jejich ohrožování,

- komunikovat o problémech životního prostředí, vyjadřovat, obhajovat a zdůrazňovat své názory a stanoviska,
- pochopit principy udržitelnosti rozvoje společnosti a aplikovat je v běžném životě

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, Poznámky
Žák: -se orientuje v základních ekosystémech -pochopí jejich problematiku s činností člověka, ať už je pozitivní nebo negativní -pochopí souvislosti mezi lokálními a globálními problémy a vlastní odpovědností ve vztazích k prostředí -naučí se komunikovat o problémech životního prostředí a vyjadřovat, obhajovat a zdůvodňovat své názory - pochopí význam základních životních podmínek pro život na této planetě, zná jejich ohrožení - rozezná počínání lidí v různých oblastech, zná vhodnější alternativy, které škodí méně životnímu prostředí - zhodnotí vztah obce k životnímu prostředí a v teoretické rovině navrhnout různá řešení, která napomáhají k řešení problému spojených například s ekologií	Ekosystémy a základní ekologické pojmy biosféra, biomy, vybrané ekosystémy v okolí bydliště, světové ekosystémy, nika, potravní vztahy, nejčastější mimořádné přírodní události ČR (povodně, větrné bouře, sněhové kalamity, laviny, náledí) a ochrana před nimi Globalizace a globalizační problémy - klimatické změny - intersociální problémy - ekোসociální problémy - antroposociální problémy - mimořádné události způsobené přírodními vlivy – příčiny vzniku mimořádných událostí, přírodní světové katastrofy Ochrana přírody - legislativa ve světě a ČR - významné světové organizace, hnutí - významné organizace a hnutí v ČR - významné světové dny - NP, CHKO, rezervace - ochrana a využití přírodních zdrojů	Zeměpis Přírodopis Chemie Výchova k občanství Environmentální výchova Osobnostní a sociální výchova Výchova k myšlení v globálních souvislostech	Kooperativní učení (diskuze, hraní rolí, skupinové řešení problémů) Badatelsky orientovaná výuka Skupinová práce Laboratorní práce a experimenty Projektová výuka Exkurze

Seminář regionálního zeměpisu - 7. ročník

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy	Metody a formy práce, poznámky
------------------	----------------------	-----------------------	--------------------------------

Používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii. Vytváří vlastní mapu, kterou je schopen představit, prezentovat a zargumentovat lokalizaci konkrétních geografických bodů.	Praktická cvičení a aplikace s dostupnými kartografickými produkty v tištěné i elektronické podobě.	VV	práce s atlasem práce s jednoduchým grafickým programem
Lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny. Vhodně operuje s pojmy globální problém a rozvojový problém. Uvádí vhodné příklady globálních problémů a navrhuje jejich řešení.	Vybrané modelové regiony světa a modelové státy a jejich problémy v oblasti přírodní a socio-ekonomické (přírodní, společenské, politické, hospodářské, environmentální) oblasti, turistický ruch	PřZ	trénink komunikačních kompetencí
Lokalizuje na mapách jednotlivé kraje České republiky a hlavní jádrové a periferní oblasti z hlediska osídlení a hospodářských aktivit. Uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí. Hovoří o socio-ekonomických a fyzikogeografických podmínkách města Ústí nad Labem Navrhuje možná řešení problémů města Ústí nad Labem.	Místní region: vztahy k okolním regionům, základní přírodní a socioekonomické charakteristiky s důrazem na specifika regionu důležitá pro jeho další rozvoj (potenciál × bariéry), Ústecký kraj a Ústí nad Labem Vztah přírody a společnosti: udržitelný život a rozvoj, globální ekologické a environmentální problémy lidstva ve vztahu k místnímu regionu	VkO	výchova demokratického občana IT kompetence

Seminář fotografie

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Absolvent semináře fotografie je seznámen s historií fotografie a jejím vývojem. Je schopen vytvářet vlastní fotografie a dále je upravovat. Seminář má za úkol seznámit žáky s technikou fotografování. Dále je provést základními fotografickými tématy (krajina, portrét, reportáž, makro...). Cílem je vytvořit v žácích pozitivní vztah k fotografování a připravit je na další rozvoj fotografických technik. Žáci využívají ke svému učení nejen informace od učitele, ale i různé informační zdroje a své zkušenosti i zkušenosti jiných lidí. Žáci se naučí sledovat a hodnotit svůj pokrok. Volí prostředky pro splnění jednotlivých úkolů a spolupracovat při řešení problému s jinými lidmi. Naučí se pracovat se základními aplikacemi a programy pro úpravu

fotografie. Využívá prostředky on-line komunikace. Seminář podporuje samostatné experimenty při řešení úkolů. Předmět Fotografie se vztahuje k digitálním technologiím a výuce informatiky. Žáci mají schopnost pracovat s prostředky digitálních technologií. Získají přehled o využití digitální fotografie v praxi.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu:

Seminář fotografie je povinně volitelným seminářem pro žáky II. stupně v 9. ročníku. Vyučuje se v 1 hodinové týdenní dotaci. Vyučovací předmět je vyučován v třídě a mimo školu. K výuce jsou využívány školní notebooky a tablety.

Očekávaný výstup	Učivo - obsah	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
Žák: - zná historii fotografie, ví co je to fotografie - ovládá základní i pokročilé úpravy fotografií - orientuje se v teorii i praxi krajinářské fotografie - nebojí se vlastní tvůrčí práce - orientuje se v teorii i praxi fotografie zátiší - dokáže si zvolit správnou kompozici fotografovaných objektů - orientuje se v teorii i praxi dokumentární fotografie - umí si nechat vyvolat fotografii - orientuje se v teorii i praxi portrétní fotografie - umí základní postprodukcí fotografie - orientuje se v teorii i praxi produktové fotografie - umí nafotit vlastní fotografický cyklus	• Historie fotografie • Co je to fotografie? Zlatý řez • Samostatný úkol na téma krajina • Základní úprava fotografie (ořez + filtr) • Krajinářská fotografie - teorie a praktické úkoly • Základní úprava fotografie • Nastavení bílé barvy • Barevná teplota fotografie • Zonner photo studio - úprava fotografie • Vlastní tvůrčí práce • Krajinářská fotografie • Kompozice krajinářské fotografie	Informatika Výtvarná výchova OSV - individuální přístup žáka k tématu, spolupráce se spolužáky, orientace v tématu umění a kultury VDO - žák se realizuje v tématech zaměřených na domov, má respekt k odlišnostem MKV - žák se seznámí s různými hodnotami umění a kultury EV - žák si fotografií vytváří pozitivní vztah k přírodě MV - práce s médii, jazyk a jazyková komunikace	Samostatná práce Získávání informací z on-line zdrojů Práce s fotoaparátem, mobilním telefonem, tabletem a notebookem Práce s programy na úpravu fotografií Diskuse, pozorování, rozbor fotografií Projekt – samostatný fotografický cyklus Praktické názorné ukázky v úpravě fotografií

	• Fotografie zátiší • Nastavení zdroje světla • Formát ukládání fotografie • Kompozice fotografie zátiší • Dokumentární fotografie • Princip dokumentární fotografie • Barevné a světelné kontrasty • Plocha, prostor a pohyb • Černobílá fotografie • Retušování fotografie • Vyvolání fotografie • Portrétní fotografie • Kompozice při portrétní fotografii • Úprava portrétní fotografie • Postprodukce a tisk fotografií • Techniky portrétní fotografie • Vlastní úprava fotografií • Produktová fotografie • Použití světla při produktové fotografii • Využití produktové fotografie		
--	---	--	--

	• Samostatná práce = fotografický cyklus • Závěrečná prezentace		
--	--	--	--

Seminář výtvarné výchovy – 7., 8., 9. ročník

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět *Seminář výtvarné výchovy (Seminář vizuální gramotnosti)* je povinně volitelným seminářem v 7. až 9. ročníku II. stupně ZŠ a vychází ze vzdělávací oblasti Umění a kultura, definované v RVP pro základní vzdělávání.

Seminář výtvarné výchovy umožňuje žákovi prostřednictvím aktivní, poučené výtvarné činnosti využívat výtvarného jazyka jako uměleckého prostředku komunikace. Obsah předmětu reaguje na aktuální situaci ve světě a konkrétní výběr témat a výtvarných technik vyplývá z individuálních potřeb a preferencí žáků, přihlášených do semináře. Seminář napomáhá nahlédnout žákům do světa výtvarného umění (do dějin umění i současného umění), zprostředkovává základní poznatky z výtvarné teorie. Rozvíjí výtvarný potenciál a dovednosti žáků, jejich vnímání, myšlení, vyjadřování, představivost a estetické cítění a tvořivost. Žák postupně získává vztah k nástrojům a osvojuje si základní výtvarné techniky, postupy a dovednosti. V hodinách jsou využívány metody kritického myšlení, především prostřednictvím interpretací a rozborů uměleckých děl i vlastních výtvarných prací. Seminář vnímá důležitost vlastní tvorby jako součást osobního naplnění. Žák se učí pojmenovávat a porovnávat vizuálně obrazné prvky a vyjádření, pro svoje pocity a myšlenky hledá žák vhodné vizuálně-obrazné prostředky. Žák v rámci skupinových diskusí reflektuje názory druhých a respektuje odlišný výtvarný projev. Vedení k rozvoji vizuální gramotnosti a porozumění výtvarnému jazyku a jeho aplikaci ve vlastní tvorbě napomáhá zlepšovat orientaci žáka ve vizuální kultuře a budovat jeho celoživotní vztah k výtvarné kultuře.

ŠVP vyučovacího předmětu je jednotné pro všechny ročníky. Jednotlivá témata budou svým konkrétním obsahem a rozsahem učiva přizpůsobována specifikům žáků v jednotlivých ročnících. Stejně tak budou přizpůsobovány konkrétní požadavky kladené nejen na tvůrčí aktivity i tvorbu žáků, ale i na jejich interpretační schopnosti v rámci rozborů vizuálů.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Seminář výtvarné výchovy je povinně volitelným předmětem pro žáky II. stupně ZŠ, je vyučován s časovou dotací 1 hodina týdně v 7. až 9. ročníku. Navazuje na předmět Výtvarná výchova a dále rozvíjí uměleckou a vizuální gramotnost žáků, jejich kreativitu a schopnost vést konstruktivní dialog nad vizuálem. Důraz je kladen na reflexi a sebereflexi, jak v rámci individuálních konzultací tak skupinových diskusí. Výuka primárně probíhá v Učebně výtvarné výchovy, žáci během školního roku navštěvují výstavy nejen v regionálních galeriích výtvarného umění a účastní se doprovodných programů (komentované prohlídky či galerijní animace). Výuka může být doplněna o tvorbu v exteriéru v okolí školy.

Výuka předmětu směřuje k:

- navázání bližšího kontaktu mezi učitelem a žákem a mezi žáky navzájem;
- vytváření pozitivní atmosféry a bezpečného pracovního prostředí při žakovské tvorbě a reflexi;

- rozvoji komunikačních dovedností a schopnosti reflexe a sebereflexe;
- osvojování si výtvarných technik a dovedností;
- osvojování si základních poznatků z výtvarné teorie;
- rozvoji umělecké a vizuální gramotnosti žáků, k porozumění výtvarnému jazyku a jeho aplikaci ve vlastní tvorbě;
- budování celoživotního vztahu žáků k výtvarné kultuře.

Vzdělávací strategie, metody a formy uplatňované v předmětu

Při výuce jsou uplatňovány metody a formy, které rozvíjejí žáka ve výše uvedených oblastech. Z používaných forem jde o výuku individualizovanou, projektovou, skupinovou – kooperativní a i hromadnou.

Učitel volí podle charakteru práce i příslušnou metodu. Vzhledem k tvůrčímu a praktickému charakteru předmětu převažují názorně-demonstrační metody, je kladen důraz na individuální přístup k žákům s ohledem na jejich osobnostní specifika. Během tvorby žáků probíhají individuální konzultace, případně je využívána ke konzultacím jednotlivých žakovských konceptů forma skupinové diskuse. Vyučující využívá aktivizačních otázek, koriguje a usměrňuje žakovské návrhy a koncepty, dodává nové nápady a inspiraci prostřednictvím vhodných podnětů. Z hlediska myšlenkových operací je využíván postup srovnávací, induktivní a deduktivní i analyticko-syntetický. Těch je využíváno hlavně během obhajoby žakovské tvorby, při rozboru vizuálů a interpretaci uměleckých děl a při schopnosti pojmenovávat a porovnávat vizuálně obrazné prvky a vyjádření a jejich účinek. Při výuce je pracováno s reprodukcemi uměleckých děl, ale i s autentickými materiály – žakovskými pracemi. Při návštěvách galerií je pak kladen důraz na využití práce s originálem.

Žáci se se svými výstupy ze semináře podílí na výzdobě a propagaci školy, účastní se vybraných soutěží a školních projektů.

Očekávaný výstup	Konkretizované učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Metody a formy práce, poznámky
Žák: • si podle svých individuálních preferencí samostatně vyhledává náměty a inspiraci z různých oblastí a každodenního života, stanovuje si téma, které následně výtvarně reflektuje • umí pojmenovat, rozlišit a používat základní výtvarné techniky, nebojí se experimentovat s výtvarnými technikami a materiálem • poznává a vědomě používá obrazotvorné prvky především plošného vyjádření (bod, linie, tvar, objem, plocha, prostor,	• Volba individuálního tématu a jeho rozbor, návrhy, koncept • Volba originálních postupů pro vyjádření vlastního výtvarného záměru • Kresba, malba, fotografie, základy grafiky, výtvarný experiment • Vizuálně obrazné prvky a typy vizuálně obrazných vyjádření, výrazové prostředky	MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY: Dějepis – Dějiny výtvarného umění Informatika – Práce s PC – Grafický design – Nová média (fotografie)	Metody a formy práce: • Praktická tvorba, tvůrčí činnost • Studijní kresba • Individuální a skupinové konzultace a práce • Komunikační a aktivační metody – skupinové diskuse a reflexe • Názorně-demonstrační metody • Obhajoby vlastních prací • Práce s reprodukcí i s originálem • Návštěva výtvarných výstav a uměleckých galerií (komentovaná prohlídka či

světlo, barva, textura atd.), jejich vlastnosti a vztahy (shoda, podobnost, kontrast, dynamika, atd.) a jejich účinky dokáže porovnat a hodnotit • samostatně řeší výtvarné problémy • rozlišuje a propojuje obsah a formu, vědomě uplatňuje výrazové a kompoziční vztahy a osobitě je aplikuje ve vlastní výtvarné tvorbě • pracuje s vizuálními znaky a symboly, využívá posuny významu, abstrahování • vnímá smyslové podněty a vědomě je převádí do vizuální formy prostřednictvím výtvarného jazyka, inspiruje se fantazií nebo realitou • se seznamuje s uměleckými přístupy vybraných osobností ze světa výtvarného umění • se učí prezentovat a obhajovat vlastní tvorbu před spolužáky • učí se konstruktivně diskutovat, argumentuje, toleruje názory ostatních • se učí reflektovat svou tvorbu i tvorbu ostatních, uvědomuje si rozdílnost názorů a přístupů k řešení problémů vyplývajících z výtvarného zadání • respektuje výtvarný projev ostatních • si na základě individuálních zkušeností prostřednictvím výuky utváří vlastní výtvarný názor • žák rozlišuje pojmy: výtvarné umění, kultura a vizuální kultura, vizuální gramotnost • chápe důležitou úlohu vizuální kultury v dnešní době a vytváří si pozitivní vztah k výtvarné kultuře	• Teorie barev, míchání barev • Expres ve výtvarném projevu • Základy kompozice, kompoziční cvičení • Symbol • Změna významu • Představení tvorby vybraných osobností ze světa výtvarného umění (současného i z dějin umění, českého i zahraničního) • Obhajoba vlastní práce • Skupinová reflexe výtvarné činnosti a jejích výstupů • Tolerance k odlišnému vnímání, empatie • Kultura, výtvarné umění • Vizuální kultura a vizuální gramotnost	PŘŮŘEZOVÁ TÉMATA: Osobnostní a sociální výchova – Osobnostní rozvoj (kreativita – vlastní výtvarný záměr) – Sociální rozvoj (komunikace – obhajoba vlastní práce, reflexe v rámci diskusí) Multikulturní výchova – Lidské vztahy (jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti, tolerance k odlišnému vnímání, empatie) Environmentální výchova – Vztah člověka k prostředí Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – Evropská kultura – Globální problémy Mediální výchova – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení – Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality (reklama)	galerijní animace, pracovní listy, ...) • Pořádání výstav či prezentace děl v interiéru školy (výzdoba) • Účast ve výtvarné soutěži • Vhodnou metodou jsou projekty (i dlouhodobé) – individuální výtvarný projekt Výtvarné techniky: • Kresba • Malba • Základní grafické postupy • Kombinované techniky • Fotografie
---	--	---	---

6. PRAVIDLA PRO HODNOCENÍ ŽÁKŮ A AUTOEVALUACE ŠKOLY

6.1 Hodnocení žáků

Pravidla pro hodnocení žáků

Hodnocení výsledků vzdělávání žáků se řídí podle školského zákona (č. 561/2004 Sb.), vyhlášky o základním vzdělávání (č.48/2005 Sb.) a Klasifikačním řádem školy, který je součástí Školního řádu, který nabyl účinnosti dne 1.9.2008.

PRAVIDLA PRO HODNOCENÍ VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ

Účelem hodnocení a klasifikace je přispívat k odpovědnému vztahu žáka k výchově a vzdělávání v souladu se školskými předpisy. Výsledky hodnocení a klasifikace uvede škola na vysvědčení.

1. Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání a chování žáků je:

- jednoznačné
- srozumitelné
- srovnatelné s předem stanovenými kritérii
- věcné
- všestranné

2. Hodnocení vychází z posouzení míry dosažení očekávaných výstupů, které jsou formulovány v učebních osnovách jednotlivých předmětů školního vzdělávacího programu. Hodnocení je pedagogicky zdůvodněné, odborně správné a doložitelné.

Zásady klasifikace a způsob získávání podkladů pro klasifikaci

- Při hodnocení a při průběžné i celkové klasifikaci pedagogický pracovník (dále jen učitel) uplatňuje přiměřenou náročnost a pedagogický takt vůči žákovi.
- Při celkové klasifikaci přihlíží učitel k věkovým zvláštěnostem žáka i k tomu, že žák mohl v průběhu klasifikačního období zakolísat v učebních výkonech pro určitou indispozici.
- Klasifikační stupeň určí učitel, který vyučuje příslušnému předmětu. Výjimku tvoří komisionální zkoušky.
- Při určování stupně prospěchu v jednotlivých předmětech na konci klasifikačního období se hodnotí kvalita práce a učební výsledky, jichž žák dosáhl za celé klasifikační období. Přitom se přihlíží k systematičnosti v práci žáka po klasifikační období. Stupeň prospěchu se neurčuje na základě průměru z klasifikace za příslušné období.
- Hodnocení chování žáka ve škole i při akcích školy je nedílnou součástí celkového hodnocení žáka. Všechny projevy porušování norem chování, agresivity (včetně verbálních forem), netolerance či xenofobie je povinen řešit okamžitě ten pedagogický pracovník, který je projevu přítomen (popř. vykonává dozor). V co nejkratší době informuje třídního učitele a v případě závažnějších přestupků ředitele školy.

- Případy zaostávání žáků v učení a nedostatky v jejich chování projednává se zákonným zástupcem třídní učitel a při přetrvání obtíží se projedná problém v pedagogické radě.
Na konci klasifikačního období, v termínu, který určí ředitel školy, nejpozději však 24 hodin před jednáním pedagogické rady o klasifikaci, zapíše učitelé příslušných předmětů číselní výsledky celkové klasifikace do katalogových listů a připraví návrhy na umožnění opravných zkoušek, na klasifikaci v náhradní termínu. Ve třídách se slovním hodnocením se výsledek celkové klasifikace zapíše do upravených katalogových listů slovně.
- Podklady pro hodnocení a klasifikaci výchovně vzdělávacích výsledků a chování žáka získává učitel zejména těmito metodami, formami a prostředky :
 - soustavným diagnostickým pozorováním žáka
 - soustavným sledováním výkonů žáka a jeho připravenosti na vyučování
 - různými druhy zkoušek (písemné, ústní, grafické, praktické, pohybové), didaktickými testy
 - kontrolními písemnými pracemi a praktickými zkouškami předepsanými učebními osnovami
 - analýzou různých činností žáka
 - využití žákova vzdělávacího portfolia
 - konzultacemi s ostatními učiteli a podle potřeby s pracovníky PPP
 - rozhovory se žákem a zákonnými zástupci žáka
- Žák II. stupně musí být z předmětu vyzkoušen ústně nebo písemně alespoň dvakrát za každé pololetí. Učitel musí mít dostatečné podklady pro hodnocení a klasifikaci žáka.
- Po ústním vyzkoušení oznámí učitel žákovi výsledek hodnocení okamžitě. Učitel slovně zdůvodní své hodnocení. Výsledky hodnocení písemných zkoušek, prací a praktických činností oznámí žákovi nejpozději do 10 pracovních dnů.
- Kontrolní a písemné práce a další druhy zkoušek se doporučují zadávat častěji a v kratším rozsahu (do 25 minut). Na dostupném místě ve třídě a zároveň ve třídní knize příslušné třídy bude umístěn plán kontrolních prací v rozsahu delším než 25 minut.
- Termín písemné zkoušky, která má trvat déle než 25 minut, prokonzultuje učitel s třídním učitelem, který koordinuje plán zkoušení. Tuto práci zapíše učitel v předstihu do třídní knihy. V jednom dni mohou žáci konat pouze jednu zkoušku uvedeného charakteru. Žáci musí být s dostatečným předstihem (nejméně 5 pracovních dní) seznámeni s rámcovým obsahem a termínem zkoušky. Z organizačních nebo jiných důvodů může učitel termín zkoušky přesunout na pozdější termín. Přesunutí na dřívější termín je nepřipustné.
- Učitel je povinen vést evidenci základní klasifikace žáka.
- Jestliže absence žáka v příslušném předmětu přesáhne 25 % odučených hodin a učitel nemá dostatek podkladů pro hodnocení, případně platí-li jedna z těchto podmínek, má učitel právo žáka nehodnotit. Ředitel školy na základě podkladů od učitele a po projednání v pedagogické radě rozhodne o posunutí termínu hodnocení, případně o komisionálním přezkoušení žáka. Při uplatňování tohoto postupu je nutný odpovědný přístup učitele, který musí prokázat, že požadované podklady pro hodnocení žáka nemohl získat.
- Pokud je klasifikace žáka stanovena na základě písemných nebo grafických prací, vyučující tyto práce uschovávají po dobu, během které se klasifikace žáka určuje nebo ve které se k ní mohou zákonní zástupci žáka odvolat – tzn. celý školní rok včetně hlavních prázdnin, v případě žáků s odloženou klasifikací nebo opravnými zkouškami až do 30.10. dalšího školního roku. Opravené písemné práce musí být předloženy všem žákům a na požádání ve škole také zákonným zástupcům.
- Vyučující dodržují zásady pedagogického taktu, zejména:
 - neklasifikují žáky ihned po jejich návratu do školy po nepřítomnosti delší než jeden týden
 - žáci nemusí dopisovat do sešitu látku za dobu nepřítomnosti, pokud to není jediný zdroj informací
 - účelem zkoušení žáka není nacházet mezery ve vědomostech žáka, ale hodnotit to, co umí,

- učitel klasifikuje jen probrané učivo, zadávání nové látky k samostatnému nastudování celé třídy je nepřipustné
- před prověřováním znalostí musí mít žáci dostatek času k naučení, procvičení a zažití učiva
- prověřování znalostí provádět až po dostatečném procvičení učiva
- Třídní učitelé (případně výchovný poradce) jsou povinni seznamovat ostatní vyučující s doporučením psychologických vyšetření, která mají vztah ke způsobu hodnocení a klasifikace žáka a způsobu získávání podkladů.

Zásady a pravidla pro sebehodnocení žáků (autoevaluace)

- Sebehodnocení je důležitou součástí hodnocení žáků
- Škola může nabídnout vedle možnosti srovnávacích objektivizovaných testů (SCIO, KALIBRO, CERMAT...), které jsou jednoznačně formami vnější srovnávací evaluace, také možnost využívání softwarových produktů, které umožní bez jakéhokoli zásahu pedagoga ověření stupně dosažených znalostí, dovedností...
- Sebehodnocením se posiluje sebeúcta a sebevědomí žáků.
- Chybu je potřeba chápat jako přirozenou věc v procesu učení. Pedagogičtí pracovníci se o chybě se žáky baví, žáci mohou některé práce sami opravovat. Chyba je důležitý prostředek učení.
- Při sebehodnocení se žák snaží popsat:
 - co se mu daří
 - co mu ještě nejde
 - jak bude dál pokračovat
- Při školní práci vedeme žáka k tomu, aby komentoval svoje výkony a výsledky.
- Znamky nejsou jediným zdrojem motivace.

7.3. Hodnocení výsledků vzdělávání

- Každé pololetí se vydává žákovi vysvědčení; za první pololetí lze místo vysvědčení vydat žákovi výpis z vysvědčení.
- Hodnocení výsledků vzdělávání žáka na vysvědčení je vyjádřeno klasifikačním stupněm (dále jen "klasifikace").
- Integrovaní žáci jsou hodnoceni s ohledem na jejich diagnózu a doporučení PPP. U integrovaného žáka rozhodne ředitel školy o použití slovního hodnocení na základě žádosti zákonného zástupce žáka.
- Škola převede slovní hodnocení do klasifikace nebo klasifikaci do slovního hodnocení v případě přestupu žáka na školu, která hodnotí odlišným způsobem, a to na žádost této školy nebo zákonného zástupce žáka. Škola dále převede pro účely přijímacího řízení ke střednímu vzdělávání slovní hodnocení do klasifikace.
- V posledním roce plnění povinné školní docházky vydá škola žákovi výstupní hodnocení o tom, jak žák dosáhl cílů vzdělávání stanovených v § 44 zákona č. 561/2004 Sb. V pátém a sedmém ročníku základního vzdělávání vydá škola výstupní hodnocení žákovi, který se hlásí k přijetí ke vzdělávání ve střední škole.

Stupně hodnocení prospěchu a chování

7.4.1 Hodnocení chování

- Chování žáka ve škole a na akcích pořádaných školou se v případě použití klasifikace hodnotí na vysvědčení stupni:
1 – velmi dobré,
2 – uspokojivé,
3 – neuspokojivé.
- Klasifikaci chování žáků navrhuje třídní učitel po projednání s učiteli, kteří ve třídě vyučují a rozhoduje o ní ředitel po projednání v pedagogické radě.
- Kritériem pro klasifikaci chování je dodržování pravidel chování, která stanoví řád školy.
- Kritéria pro jednotlivé stupně chování jsou následující :
Stupeň 1 - velmi dobré
Žák uvědoměle dodržuje pravidla chování a aktivně prosazuje ustanovení řádu školy. Má kladný vztah ke kolektivu třídy a školy, přispívá k jeho upevňování a k utváření pracovních podmínek pro vyučování. Méně závažných přestupků se dopouští naprosto ojediněle.
Stupeň 2 - uspokojivé
Žák se dopustí závažného přestupku proti pravidlům chování nebo řádu školy. Zpravidla se přes důtku třídního učitele (popř. ředitele školy) dopouští dalších přestupků, narušuje činnost kolektivu nebo se dopouští poklesků v mravním chování.
Stupeň 3 - neuspokojivé
Chování žáka ve škole je v rozporu s pravidly chování. Zpravidla se přes důtku ředitele školy dále dopouští takových závažných provinění, že je jimi vážně ohrožena výchova ostatních žáků. Záměrně narušuje činnost kolektivu.

Výchovná opatření

- V souladu s ustanovením § 31 odst.1) zákona č. 561/2004 Sb., výchovnými opatřeními jsou pochvaly nebo jiná ocenění a kázeňská opatření. Kázeňským opatřením je podmíněné vyloučení žáka ze školy, vyloučení žáka ze školy a další kázeňská opatření, která nemají právní důsledky pro žáka. Pochvaly, jiná ocenění a další kázeňská opatření může udělit či uložit ředitel školy nebo třídní učitel.
- Ředitel školy může v případě závažného zaviněného porušení povinností stanovených zákonem nebo školním řádem rozhodnout o podmíněném vyloučení nebo o vyloučení žáka ze školy. V rozhodnutí o podmíněném vyloučení stanoví ředitel zkušební lhůtu, a to nejdéle na dobu jednoho roku. Dopustí-li se žák v průběhu zkušební lhůty dalšího zaviněného porušení povinností stanovených zákonem nebo školním řádem, může ředitel školy rozhodnout o jeho vyloučení. Žáka lze podmíněně vyloučit nebo vyloučit ze školy pouze v případě, že splnil povinnou školní docházku.
- Ředitel školy může udělit na základě vlastního rozhodnutí nebo na základě podnětu jiné právnické či fyzické osoby žákovi po projednání v pedagogické radě pochvalu nebo jiné ocenění za mimořádný projev lidskosti, občanské nebo školní iniciativy, záslužný nebo statečný čin nebo za dlouhodobou úspěšnou práci.
- Pochvalami a oceněními jsou :
a) Pochvala třídního učitele - třídní učitel může udělit na základě vlastního rozhodnutí nebo na základě podnětu ostatních vyučujících žákovi pochvalu třídního učitele za výrazný projev školní iniciativy nebo za déletrvající úspěšnou práci. Třídní učitel neprodleně oznámí udělení pochvaly a jiného ocenění a jeho důvody prokazatelným způsobem žákovi a jeho zákonnému zástupci. Udělení pochvaly se zaznamená do katalogového listu žáka.
b) Pochvala ředitele školy – ředitel školy může na základě vlastního rozhodnutí, na základě podnětu třídního učitele nebo ostatních vyučujících, na návrh školské rady, zřizovatele, krajského úřadu, či na základě podnětu jiné právnické nebo fyzické osoby po projednání v pedagogické radě udělit za mimořádný projev humánnosti, občanské a školské iniciativy, za vysoce záslužný čin, za dlouhodobou úspěšnou práci spojenou s reprezentací školy pochvalu ředitele školy.
c) Čestný list absolventa školy - ředitel školy může absolventům školy , kteří úspěšně dokončili povinnou školní docházku v 9. ročníku a v průběhu školní docházky vzorně reprezentovali školu, udělit po projednání v pedagogické radě čestný list absolventa školy.

d) Pamětní list absolventa školy - Škola v zastoupení ředitele nebo třídního učitele absolventům školy, kteří úspěšně dokončili povinnou školní docházku v 9. ročníku, udělí pamětní list absolventa školy.

Třídní učitel neprodleně oznámí udělení pochvaly a jiného ocenění a jeho důvody prokazatelným způsobem žákovi a jeho zákonnému zástupci. Udělení pochvaly a jiného ocenění se zaznamená do katalogového listu žáka. Udělení pochvaly dle bodů b) a c) se zaznamená na vysvědčení za pololetí, v němž bylo uděleno.

Při porušení povinností stanovených zákonem nebo školním řádem může být podle závažnosti tohoto porušení žákovi uloženo kázeňské opatření.

Kázeňská opatření jsou:

a) Napomenutí třídního učitele - ukládá třídní učitel bezprostředně po přestupku, kterého se žák dopustí; v případě nepřítomnosti třídního učitele kompetenci přebírá vedení školy. O udělení napomenutí uvědomí třídní učitel prokazatelně rodiče – žákovská knížka. Uložení napomenutí se zaznamená do katalogového listu žáka.

b) Důtka třídního učitele – ukládá ji třídní učitel za závažnější či opakované porušení řádu školy, norem slušnosti; důtka třídního učitele se uděluje před kolektivem třídy a o jejím udělení uvědomí třídní učitel prokazatelně rodiče – žákovská knížka. Uložení důtky se zaznamená do katalogového listu žáka.

c) Důtka ředitele školy - ukládá ji ředitel školy po projednání v pedagogické radě za vážná porušení řádu školy – zvláště za porušování norem slušnosti, za neomluvené absence, za agresivitu vůči spolužákům i dospělým a další závažná provinění. Zvláště hrubé slovní a úmyslné fyzické útoky žáka vůči pracovníkům školy se vždy považují za závažné zaviněné porušení povinností řádu školy a jsou postihovány tímto opatřením s následným dopadem na hodnocení chování za klasifikační období. O uložení důtky uvědomí třídní učitel prokazatelně rodiče – žákovská knížka. Uložení důtky se zaznamená do katalogového listu žáka.

Klasifikace neomluvené absence (neomluvení žáka zákonným zástupcem telefonátem, písemnou nebo osobní formou do 72 hodin od počátku absence žáka):

0 - 5 neomluvených hodin	-	důtka třídního učitele
6 - 10 neomluvených hodin	-	důtka ředitele školy
11 - 30 neomluvených hodin	-	2. stupeň z chování
nad 30 neomluvených hodin	-	3. stupeň z chování

Třídní učitel neprodleně oznámí žákovi uložení napomenutí nebo důtky a jeho důvody prokazatelným způsobem.

Hodnocení prospěchu

Výsledky vzdělávání žáka v jednotlivých povinných a nepovinných předmětech stanovených školním vzdělávacím programem se v případě použití klasifikace hodnotí na vysvědčení stupni prospěchu:

- 1 – výborný,**
- 2 – chvalitebný,**
- 3 – dobrý,**
- 4 – dostatečný,**
- 5 – nedostatečný.**

Výsledky vzdělávání žáka v jednotlivých povinných a nepovinných předmětech stanovených školním vzdělávacím programem a chování žáka ve škole a na akcích pořádaných školou jsou v případě použití slovního hodnocení popsány tak, aby byla zřejmá úroveň vzdělání žáka, které dosáhl zejména ve vztahu k očekávaným výstupům formulovaným v učebních osnovách jednotlivých předmětů školního vzdělávacího programu, k jeho vzdělávacím a osobnostním předpokladům a k věku žáka. Slovní hodnocení zahrnuje posouzení výsledků vzdělávání žáka v jejich vývoji, ohodnocení pile žáka a jeho přístupu ke vzdělávání i v souvislostech, které ovlivňují jeho výkon, a naznačení dalšího rozvoje žáka. Obsahuje také zdůvodnění hodnocení a doporučení, jak předcházet případným neúspěchům žáka a jak je překonávat.

Při použití klasifikace jsou výsledky vzdělávání žáka a chování žáka ve škole a na akcích pořádaných školou

hodnoceny tak, aby byla zřejmá úroveň vzdělání žáka, které dosáhl zejména vzhledem k očekávaným výstupům formulovaným v učebních osnovách jednotlivých předmětů školního vzdělávacího programu, k jeho vzdělávacím a osobnostním předpokladům a k věku žáka.

Klasifikace zahrnuje ohodnocení píle žáka a jeho přístupu ke vzdělávání i v souvislostech, které ovlivňují jeho výkon.

- Při klasifikaci výsledků ve vyučovacích předmětech se postupuje v souladu s požadavky učebních osnov.

Stupeň 1 (výborný)

Žák ovládá požadované poznatky, fakta, pojmy, definice a zákonitosti uceleně, přesně a úplně a chápe vztahy mezi nimi. Pohotově vykonává požadované intelektuální a motorické činnosti. Samostatně a tvořivě uplatňuje osvojené poznatky a dovednosti při řešení teoretických a praktických úkolů, při výkladu a hodnocení jevů a zákonitostí. Myslí logicky správně, zřetelně se u něho projevuje samostatnost a tvořivost. Jeho ústní a písemný projev je správný, přesný, výstižný a gramaticky správný. Grafický projev je přesný a estetický. Výsledky jeho činnosti jsou kvalitní, pouze s menšími nedostatky. Je schopen samostatně studovat vhodné texty.

Stupeň 2 (chvalitebný)

Žák ovládá požadované poznatky, fakta, pojmy, definice a zákonitosti v podstatě uceleně, přesně a úplně. Pohotově vykonává požadované intelektuální a motorické činnosti. Samostatně a produktivně nebo podle menších podnětů učitele uplatňuje osvojené poznatky a dovednosti při řešení teoretických a praktických úkolů, při výkladu a hodnocení jevů a zákonitostí. Myslí správně, v jeho myšlení se projevuje logika a tvořivost. Ústní a písemný projev mívá menší nedostatky ve správnosti, přesnosti, výstižnosti a gramatické správnosti. Kvalita výsledků činnosti je zpravidla bez podstatných nedostatků. Grafický projev je estetický, bez větších nepřesností. Je schopen samostatně nebo s menší pomocí studovat vhodné texty.

Stupeň 3 (dobrý)

Žák má nepodstatné mezery v ucelenosti, přesnosti a úplnosti osvojení si požadovaných poznatků, pojmů, definic a zákonitostí. Při vykonávání požadovaných intelektuálních a motorických činností projevuje nedostatky. Podstatnější nepřesnosti a chyby dovede za pomoci učitele korigovat. V uplatňování osvojených poznatků a dovedností při řešení teoretických a praktických úkolů se dopouští chyb. Uplatňuje poznatky a provádí hodnocení jevů a zákonitostí podle podnětů učitele. Jeho myšlení je vcelku správné, ale málo tvořivé, v jeho logice se projevují chyby. V ústním a písemném projevu má nedostatky ve správnosti, přesnosti, výstižnosti a gramatické správnosti. V kvalitě výsledků jeho činnosti se projevují častější nedostatky, grafický projev je méně estetický a má menší nedostatky. Je schopen samostatně studovat podle návodu učitele.

Stupeň 4 (dostatečný)

Žák má závažné mezery v ucelenosti, přesnosti a úplnosti osvojení si požadovaných poznatků. Při provádění požadovaných intelektuálních a motorických činností je málo pohotový a má větší nedostatky. V uplatňování osvojených poznatků a dovedností při řešení teoretických a praktických úkolů se vyskytují závažné chyby. Při využívání poznatků pro výklad a hodnocení jevů je nesamostatný. V logice myšlení se vyskytují závažné chyby, myšlení není tvořivé. Jeho ústní a písemný projev má vážné nedostatky ve správnosti, přesnosti, výstižnosti a gramatické správnosti. V kvalitě výsledků jeho činnosti a v grafickém projevu se projevují nedostatky, grafický projev je málo estetický. Závažné nedostatky a chyby dovede žák s pomocí učitele opravit. Při samostatném studiu má velké těžkosti.

Stupeň 5 (nedostatečný)

Žák si požadované poznatky neosvojil uceleně, přesně a úplně, má v nich závažné a značné mezery. Jeho dovednost vykonávat požadované intelektuální a motorické činnosti má velmi podstatné nedostatky. V uplatňování osvojených vědomostí a dovedností při řešení teoretických a praktických úkolů se vyskytují velmi závažné chyby. Při výkladu a hodnocení jevů a zákonitostí nedovede své vědomosti uplatnit ani s pomocí učitele. Neprojevuje samostatnost v myšlení, vyskytují se u něho časté logické nedostatky. V ústním a písemném projevu má závažné nedostatky ve správnosti, přesnosti, výstižnosti a gramatické správnosti. Kvalita výsledků jeho

činnosti a grafický projev mají vážné nedostatky. Závažné chyby a nedostatky není schopen opravit ani s pomocí učitele. Nedovede samostatně studovat. Úroveň jeho vědomostí není předpokladem pro práci ve vyšším ročníku.

Celkové hodnocení žáka

Celkové hodnocení žáka se na vysvědčení vyjadřuje stupni

**prospěl(a) s vyznamenáním,
prospěl(a),
neprospěl(a).**

Žák je hodnocen stupněm:

prospěl(a) s vyznamenáním, není-li v žádném z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu horším než 2 - chvalitebný, průměr stupňů prospěchu ze všech povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem není vyšší než 1,5 a jeho chování je hodnoceno stupněm velmi dobré,

prospěl(a), není-li v žádném z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu 5 - nedostatečný nebo odpovídajícím slovním hodnocením,

neprospěl(a), je-li v některém z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu 5 – nedostatečný nebo odpovídajícím slovním hodnocením.

- Výsledky práce v zájmových útvarech organizovaných školou se v případě použití klasifikace hodnotí na vysvědčení stupni:

**pracoval(a) úspěšně,
pracoval(a).**

- Při hodnocení žáků, kteří nejsou státními občany České republiky a plní v České republice povinnou školní docházku, se dosažená úroveň znalosti českého jazyka považuje za závažnou souvislost, která ovlivňuje výkon žáka. Při hodnocení těchto žáků ze vzdělávacího obsahu vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura určeného Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání se na konci tří po sobě jdoucích pololetí po zahájení docházky do školy v České republice vždy považuje dosažená úroveň znalosti českého jazyka za závažnou souvislost, která ovlivňuje výkon žáka.

Výstupní hodnocení

Hlavním obsahem výstupního hodnocení je vyjádření o dosažené výstupní úrovni vzdělání ve struktuře vymezené Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání. Dále výstupní hodnocení žáka obsahuje vyjádření o:

- možnostech žáka a jeho nadání,
- předpokladech pro další vzdělávání nebo pro uplatnění žáka,
- chování žáka v průběhu povinné školní docházky,
- dalších významných skutečnostech ve vzdělávání žáka.

Výstupní hodnocení vydá škola žákovi na konci prvního pololetí školního roku, v němž splní povinnou školní docházku. Výstupní hodnocení vydá škola žákovi na konci prvního pololetí také v pátém a sedmém ročníku, jestliže se hlásí ke vzdělávání ve střední škole. V případě podání přihlášky k přijetí do oboru vzdělání, v němž je jako součást přijímacího řízení stanovena rámcovým vzdělávacím programem talentová zkouška, je žákovi vydáno výstupní hodnocení do 30. října.

Komisionální zkouška

Má-li zákonný zástupce žáka pochybnosti o správnosti hodnocení na konci prvního nebo druhého pololetí, může do 3 pracovních dnů ode dne, kdy se o hodnocení prokazatelně dozvěděl, nejpozději však do tří pracovních dnů od vydání vysvědčení, požádat ředitele školy o komisionální přezkoušení žáka; je-li vyučujícím žáka

v daném předmětu ředitel školy, krajský úřad. Komisionální přezkoušení se koná nejpozději do 14 dnů od doručení žádosti nebo v termínu dohodnutém se zákonným zástupcem žáka.

Komisionální zkouška se koná v těchto případech:

má-li zákonný zástupce žáka pochybnosti o správnosti hodnocení na konci prvního nebo druhého pololetí

při konání opravné zkoušky

Komisi pro komisionální přezkoušení jmenuje ředitel školy; v případě, že je vyučujícím daného předmětu ředitel školy, jmenuje komisi krajský úřad.

Komise je tříčlenná a tvoří ji:

a) **předseda**, kterým je ředitel školy, popřípadě jím pověřený učitel, nebo v případě, že vyučujícím daného předmětu je ředitel školy, krajským úřadem jmenovaný jiný pedagogický pracovník školy,

b) **zkoušející učitel**, jímž je vyučující daného předmětu ve třídě, v níž je žák zařazen, popřípadě jiný vyučující daného předmětu,

c) **přisedící**, kterým je jiný vyučující daného předmětu nebo předmětu stejné vzdělávací oblasti stanovené Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání.

O přezkoušení se pořizuje protokol, který se stává součástí dokumentace školy.

Žák může v jednom dni vykonat přezkoušení pouze z jednoho předmětu. Není-li možné žáka ze závažných důvodů ve stanoveném termínu přezkoušet, stanoví orgán jmenující komisi náhradní termín přezkoušení.

Konkrétní obsah a rozsah přezkoušení stanoví příslušný zkoušející po projednání se zástupcem ředitele školy v souladu se školním vzdělávacím programem.

Vykonáním přezkoušení není dotčena možnost vykonat opravnou zkoušku.

Výsledek přezkoušení již nelze napadnout novou žádostí o přezkoušení. Výsledek přezkoušení stanoví komise hlasováním. Výsledek přezkoušení se vyjádří slovním hodnocením podle § 15 odst. 2 nebo stupněm prospěchu podle § 15 odst. 3. Předseda komise a třídní učitel sdělí výsledek přezkoušení prokazatelným způsobem žákovi a jeho zákonnému zástupci. Rozhodne-li komise pro komisionální přezkoušení žáka při pochybnostech zákonného zástupce žáka o správnosti hodnocení v jednotlivých předmětech o změně hodnocení, vydá se žákovi nové vysvědčení.

Jako datum vydání vysvědčení se uvede datum, kdy je nové vysvědčení za dané pololetí opatřeno posledním podpisem, zpravidla podpisem ředitelky školy.

Opravná zkouška

Opravné zkoušky konají:

žáci, kteří mají nejvýš dvě nedostatečné z povinných předmětů a zároveň dosud neopakovali ročník na daném stupni základní školy

žáci devátého ročníku, kteří na konci druhého pololetí neprospěli nejvýše ze dvou povinných předmětů.

Žáci nekonají opravné zkoušky, jestliže neprospěli z předmětu s výchovným zaměřením.

Opravné zkoušky se konají nejpozději do konce příslušného školního roku, tj. do 31. srpna. Termín opravných zkoušek a konzultací žáků s příslušnými pedagogickými pracovníky stanoví ředitel školy na červnové pedagogické radě.

Žák může v jednom dni vykonat přezkoušení pouze z jednoho předmětu.

Opravná zkouška je komisionální.

Žák, který nevykoná opravnou zkoušku úspěšně nebo se k jejímu konání nedostaví, neprospěl. Ze závažných důvodů může ředitelka školy žákovi stanovit náhradní termín opravné zkoušky nejpozději do 15. září následujícího školního

roku. Do té doby je žák zařazen do nejbližšího vyššího ročníku, popř. znovu do devátého ročníku.

Pokud žák koná v souladu s § 53 školského zákona opravné zkoušky, vydá mu škola na konci 2. pololetí vysvědčení. Po vykonání opravných zkoušek je žákovi vydáno nové vysvědčení, a to i v případě, že se hodnocení z předmětů, ze kterých žák konal opravné

zkoušky, nezměnilo. Pokud se žák k opravným zkouškám nedostaví, nové vysvědčení mu vydáno nebude. Na

vysvědčení po opravných zkouškách se uvádí hodnocení za 1. i 2. pololetí. Pouze v případě, že vysvědčení za 1. pololetí vydávala jiná škola, bude uvedeno hodnocení pouze za 2. pololetí.

Je-li žákovi po hodnocení v náhradním termínu nebo po opravné zkoušce vydáno nové vysvědčení, pak předchozí vysvědčení vydané na konci pololetí žák škole nevrací.

6.2 EVALUACE A AUTOEVALUACE ŠKOLY

EVALUACE A AUTOEVALUACE ŠKOLY	CÍL		NÁSTROJ	INDIKÁTORY	ČETNOST
	KOMPLEXNÍ ZHODNOCENÍ	Soulad ŠVP s RVP	Česká školní inspekce - zpráva ČŠI komplexní, orientační; hodnocení zřizovatelem	Školní kurikulum, organizace školy, otevřenost školy, hodnocení hodin, znalosti, písemné práce, složení pedagogického sboru, přístup k žákům s SPU, dokumentace, výsledky písemných prací, doklady dalšího vzdělávání učitelů, přehledy o uplatnění žáků školy, kultura školy a klima školy	Dle plánu ČŠI
		Kvalita pedagogického a výchovného procesu, plnění cílů ŠVP			
		Management školy			
		Hodnocení úrovně práce ředitelky školy	SWOT analýza	Výsledky dlouhodobé práce, příslušné podklady v rámci dokumentace ředitelky školy	Průběžně
		Hospodaření			
		Odborné oblasti - kontroly BOZP, PO apod.			
			Hodnocení zřizovatelem	Smlouvy, rozpočty, výkazy a další ukazatele	Průběžně
			Kontroly odborných firem a jejich zprávy	Dokumentace, proškolení, technický stav školních zařízení, zprávy odb.firem	Dle plánu zřizovatele

	Úroveň vědomostí a dovedností žáků, dosahování klíčových kompetencí žáků	Standardizované testy SCIO, KALIBRO nebo vlastní evaluační a srovnávací testy, účast žáků v soutěžích a olympiádách	Výsledky testů, umístění v soutěžích a olympiádách	Každoročně
	Řešení a předcházení výchovných problémů	Kontrola přehledů absence, spolupráce s výchovnou poradkyní a příslušným sociálním odborem, spolupráce s rodiči, kontrola včasné a správné informovanosti, spolupráce s pedagogicko-psychologickou poradnou	Neomluvená absence žáků, záznamy v katalogových listech a žákovských knížkách, dokumentace výchovné poradkyně	Každoročně
		Dotazníky	Preventivní program školy, zprávy dalších institucí	Průběžně
	Úroveň pedagogického procesu, práce ped.pracovníků, uplatňování metod dle ŠVP	Hospitace, rozborů hodin, vzájemné hospitace, kontroly sešitů a výsledků testů, přehledů o soutěžích a olympiádách, hodnocení školních a mimoškolních akcí, měsíční kontroly dokumentace a souladu se ŠVP, hodnocení práce met. sdružení, spolupráce s PF UJEP Ústí nad Labem, vedení ped.praxí	Záznamy z hospitací, záznamy o kontrole vedení sešitů, výsledky v soutěžích a olympiádách, písemné práce, tematické plány, třídní dokumentace, přehledy akcí nad rámec výuky, projektů školy, dokumentace metodických sdružení, smlouvy o vedení pedagogických praxí	Celoročně
	Zabezpečení žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	Kontroly výkazů o práci v hodinách nápravy SPU, během hospitací pozorování individuálního přístupu učitelů k žákům	Individuální vzdělávací plány, výkazy o práci v hodinách nápravy SPU	Čtvrtletně
	Postoj rodičů ke škole	Části dotazníků, ústní jednání, pohovory	Části standardizovaných dotazníků, záznamy z jednání	Průběžně dle potřeby
	Postoj žáků ke škole	Části dotazníků, ústní jednání, pohovory, pozorování	Části standardizovaných dotazníků	Dle potřeby
	Postoj učitelů ke škole	Dotazníky, pohovory, hodnocení klima školy	Standardizované či vlastní dotazníky	Dle potřeby

EVALUACE A AUTOEVALUACE UČITELE				
EVALUACE UČITELE	CÍL	NÁSTROJ	INDIKÁTORY	ČETNOST
	Kvalita vyučovacího procesu	Hospitace s rozbořem hodiny	Záznamy z hospitací	Dle potřeby
		Pozorování, kontrola EŽ	Kázeň žáků, dokumentace	Měsíčně
		Spolupráce s rodiči	Zápisy ze třídních schůzek	Čtvrtletně
		Spolupráce se žáky	Zápisy z jednání Žákovské rady	Dle potřeby
		Kontrola písemných prací, sešitů	Písemné práce, sešity	Dle potřeby
		Plnění tématických plánů	Přehledy plnění plánů vyučujícími	Čtvrtletně
AUTOEVAL.	Rozvoj osobnosti, další vzdělávání	Výběr vhodných školení	Přehledy dalšího vzdělávání	Průběžně
	Vedení pedagogické dokumentace	Kontrola pedagogické dokumentace	Přehled kontrol vedení dokumentace	Měsíčně
	Výsledek pedagogického působení	Pohovor se žáky, pohovor s rodiči	Ústní hodnocení žáky, čemu rozumí, co potřebují opakovat, apod.	Průběžně